General brg. (r) Aurel I. Rogojan fată în fată cu Dan Andronic

PUTEREA UMBREI

Istorii din lumea informaţiilor secrete

De la Ceauşescu la Băsescu

General brg. (r) Aurel I. Rogojan
faţă în faţă cu Dan Andronic

Prefaţă

ION CRISTOIU

Postfaţă

MIREL CUREA

2019

P RO EM A

2019

CUPRINS

PREFAŢĂ 13

Securitatea ca Serviciu de informaţii şi contrainformaţii.....
25 Lucratoriifostei Securităţi erau şi ei români. Români obişnuiţi..... 19 Un lucru rar la unfost ofiţer de Securitate: umorul..... 22 Serviciile străine îi recrutau încă de mici
*.....*24
Fără patimă despre Nicolae Ceauşescu 26
Prăbuşirea lui Ceauşescu era inevitabilă.....28
Cînd Conducătorii se cred Infailibili.....31
Mâncătoriile din S.R.L şi S.I.E. Dar şi dintre S.I.E. şi SR1..... 33
„Publicarea dosarului de la Securitate al lui Sorin Roşea Stănescu"
*...35 Cum a pus la cale Ion Iliescu ditamai Potemkiniada *36
Comeliu Vădim Tudor cere Securităţii o vilă de protocol.....39 Securitatea afost un instrumental Puterii Politice 44

O EXPLICAŢIE NECESARĂ 49

DE CE, DAN ANDRONIC ?! 55

CAPITOLUL 1 58

*Antemergătorii Securităţii *59
Acapararea instrumentelor puterii abolite 59
*Serviciul I Organizare.....*63
*Brigada Mobilă *64
*Direcţia Generală a Siguranţei Statului *67
Direcţia Generală a Securităţii Poporului.....
69 *Direcţia Generală a Securităţii Statului.....*
70 *Securitateai, sub dominaţia alogenilor.....*72
*Dekaghebizarea şi românizarea Securităţii *75

CAPITOLUL II 78

Securitatea, instrument al luptei de clasă.....78
Revoluţia permanentă 78
*„Sfărâmarea vechii orânduiri"- etapele luptei de clasă.....*79
*Omniprezenţa, omnipotenţa şi ubiscienţa Securităţii —mit sau realitate? *83
*Lupta antiteroristă - context şi necesitate.....*95

CAPITOLUL III..... 100

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete

Securitatea a murit! Trăiască securitatea!.....200
Trei aspiranţi la şefia noii Securităţi..... *10C*

Gelu Voican- Voiculescu, succesorul de trei zile al generalului Iulian Vlad.....202
Agenţii G.R. U dezintegrează Securitatea *103*
Fostul secretar al Consiliului de Apărare a Ţării restructurează Securitatea..... 205
Cadavrul Securităţii, între şacalii K.G.B. şi G.R.U. Câştigător: Virgil Măgureanu.....*210*
Un bilanţ catastrofal al directoratului lui Virgil Măgureanu *118*
Remember „ Terasa Anda ”.....
222 Berevoieşti, Berevoieşti..... *222*
Diviziunea „Oprimarea Constituţiei”.....
224 *Războiul lui Virgil Măgureanu cu Sorin Roşea Stănescu şi generalul Gheorghe Dan*..... 227
Dumitru Cristea, unfost adjunct al directorului Virgil Măgureanu 237
Studenţii Bogdan Neidoni şi Florian Coldea..... *141*
Vizita lui Ion Iliescu în S U.A 245
Virgil Măgureanu - ofişa şi ofotografie..... 247
CAPITOLUL IV 163
Fascinaţia riscului, ca opţiune de viaţă..... *263*
Debutul carierei 263
Daca aterizează ruşii, daţifoc pistei! 267
Ucenicia contraspionului..... *178*
Veterani ai Securităţii, ca modele *190*
Cântăreţ în Biserica Luterană 202
Remember: Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Berlin..... 203
Dispariţia Zoiei Ceauşescu 204
„în numele legii, se condamnă la moarte... ”.....206 *Comunismul, între „visul de aur al omenirii”şi realitate*..... *208*
Experienţa tatei în Ţara Sovietelor.....
223 *Credeam în reformarea şi în reînnoirea ideologică*..... *218*
Uniunea Europeană este neomarxisiă?..... 221
Prăbuşirea sistemului era previzibilă la începutul anilor W.....*222*
F.M.L a strâns cureaua. Va crăpa cureaua sau poporul?..... 223
Pacepa şi economia gri de lafrontiera cu Iugoslavia..... *228*
Pilda regelui Olav al V-lea despre relativitatea ideologiilor.....232
„Am o stimă deosebită pentru poporul ales ” 234

Cefei de oameni promova Ceauşescu 237
Numărătoarea inversă şi pentru România..... 239
Profilul ofiţerului de informaţii 240
Când România arăta promiţător..... 242
Sistemul socialist, ameninţare globala 243
România, strangulată..... 244
CAPITOLUL V 247
Omul din umbra generalului Vlad. 247
Sub trei generali în doi ani 247
Avangardist de stânga, periculos..... 248
Director de cabinet al secretarului de stat 254
Iulian Vlad- omul şi demnitarul..... 257
Iulian Vlad şi Nicolae Ceauşescu 267
Elena Ceauşescu şi Tudor Postelnicu - un pol paralel de putere 268
r,Să trăiţi, tovarăşe secretar general adjunct!”. 271
„Nu mai minţiţi şi aveţi în vedere că noi avem cătuşele! ”.....273 Generalul Vlad şi-a avertizat colaboratorii în legătură cu şocul final.. 274 Tudor Postelnicu îi ia generalului Iulian Vlad şeful de cabinet.....276
Şeful de cabinet al lui Tudor Postelnicu, la comanda „Afacerilor Interne ”.....283
Provocarea..... 283
Străjer al Constituţiei şi al legalităţii 284
„Jurăm cu mâna pe Constituţie, darfilăm în draci!”..... 286
Păstrarea secretului - „garanţie a constituţionalităţii”.....287
Virgil Măgureanu şi Iulian \kad. 293
Ameninţat cu moartea 294
CAPITOLUL VI..... 297
Generali şi generali.....297
Neagu Cosma, un profesionist dedicat intereselor României 297
Generalul Nicolae Pleşiţă - un exponent consecvent al funcţiei represive a Statului 306
Generalul Gheorghe Diaconescu - contraspionul din siajul C.I.A310
Generalul Traian Ciceo avea „tinichea” la dosar.....318 Generalul Mihai Pacepa, corupătorul înaltei nomenclaturi 322
Generalul Victor Marcu: „Pacepa a lucrat pentru ruşi”.....326 Ruşii l-au revendicat pe Tudor Postelnicu drept

agentul lor 327
Varianta americană despre recrutarea lui Pacepa de către N.K.V.D ..... *'..329*
„Sinuciderea” şefului biroului anti-K.G.B. de la Securitatea

Capitalei....., ...333
Generalul îoan Talpeş - istorii despre cine a trădat şi a predat „Fantomele" ? 335
Ca şef al SIE., Car aman „nu m-a dat pe spate”.....
352
CAPITOLUL VII 355
Relaţiile externe ale Securităţii 356
Securitatea, în vâltoarea evenimentelor planetare ..... *.....356
Dosarele de relaţii externe ale D.S.S. 363
CAPITOLUL VIII.....364
Partidul şi Securitatea.....364
Guvernările nepopulare generează poliţii politice secrete.....364
Securitatea statului, aparat special al partidului 366
Controlul partidului a vulnerabilizat contraspionajul.....
367
CAPITOLUL IX.....370
întâmplări cu Nicolae Ceuşescu..... 370
.fotoreporter" la deschiredea anului universitar 1970 370
„Atentatreuşit”..... 375
Nicu Ceauşescu şi]ean Maurer, sub lupa Securităţii.....379
CAPITOLUL X 384
Comploturile împotriva lui Ceuşescu..... *384*
Complotiştii, „nomina odiosa ”.....*384*
Fractura Virgil Măgureanu - lonlliescu.....*386*
Academia „Ştefan Gheorghiu”, în obiectiv *388*
Scindarea României a prevenit-o Patriarhul Bisericii Ruse! *392*
De ce nu a reuşit Măgureanu? 394
Conspiraţii grele şi conspiratori de carton.....395
CAPITOLUL XI..... 403
Marele vecin de la Răsărit..... 403
Antisovietismul, realitate sau tactică politică.....403
Misterele Unităţii Speciale U.M. 0110..... 407
Obsedantul cazMihai Pacepa.....433
Agentul Rusiei din Administraţia Prezidenţială. Traian Băsescu şi relaţiile cu Republica Moldova şi Federaţia Rusă 436
CAPITOLUL XII 428
Omul M.L-6 pentruBucureşti *428*

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete

Un spion britanic atent şi generos cu Nicolae Ceauşescu..... 428

Cam era să se încuscrească Emil Bodnăraş cu un lord.....429
Generalul Ilie Ceauşescu, între CLA. şi NI. 1-6..... 430
Marin Sorescu, Intelligence Service şi „Mişcarea Transcendentală"...431
CAPITOLUL XIII.....,..... 436
Cazul Brucan - CA,A. sau K.G.B.? 436
De la N.K. V.D. la CA A., via Departamentul Securităţii Statului.....436
Dosarul de informator al lui Silviu Brucan 437
Uviu Turcu, încheietorul de pluton 438
Intermezzo Teodor Meleşcanu 441
Şefii S.I.E., unfol de ambasadori nu prea luaţi în seamă.....443
Meritele lui Liviu Turcu în Securitate.....446
CAPITOLUL XIV 449
Desidenţii noştri erau ai altora.....449
General Nicolae Pleşiţă: „Din când în când, să-i ajungă mâna lungă a revoluţiei!" 449
Un Văclav Havel nu am avut! 451
Cazul Gheorghe Ursu 455
Şeful D.S.S. nu monitoriza dosarele de urmărire informativă....459
Opozanţii serioşi evitau să aducă servicii inamicilor României 462
Renta regală 464
CAPITOLUL XV..... 469
Securitatea şi Direcţia de Informaţii a Armatei 469
Securitatea, în custodia Armatei.....469
„Nuputeam să spunem că Armata a tras... ". 476
CAPITOLUL XVI,..... 481
începutul sfârşitului.....481
Agenţii altor puteri întotdeauna au conspirat împotriva României... 481 loan-Alexandru Munteanu, o victimă alui Tudor Postelnicu . 498
La cea mai înaltă tensiune 508
CAPITOLUL XVII..... 516
Ion Iliescu şi Generalul IulianVlad..... 516
Iliescu şi Vlad, militanţi ai tineretului revoluţionar 516
Iulian Vlad, acuzat de eşecul lui Iliescu la vizita lui Ceauşescu în

*judeţul Iaşi..... *.....*.....517*
Ion Iliescu: „Pegeneralul Iulian Vlad Tam cunoscut în decembrie 1989”.....522

CAPITOLUL XVIII..... 525

Revenirea din exil 525
Sub al zecelea director al Securităţii.....
525 Tralan Băsescu - un preşedinte-jucător de agenţi secreţi....531
Partea băsesco-diversionistă a cazuluiOmor Hayssam.....560
Operaţiunile speciale „Babylon "şi „Damasc".....566

CAPITOLUL XIX.....576

Triunghiul Bermudelor.....576
Troica Velişcu - Timofte- Văntu 576
Băsescu încalecăS.R.I-ul 577
Triumviratul eşuat..... 596

CAPITOLUL XX.....610

„Enigma Petre Roman "..... 635
Comintem after Comintem.....635

CAPITOLUL XXI.....645

Un alt grup de la Cluj.....645
Spionaj, sub acoperirea studiilor doctorale.....645

CAPITOLUL XXII

Sub şase miniştri de interne.....648
Ion Stănescu - un reformator al Securităţii şi cel mai iubit ministru de Interne.....648
Arestarea bibliotecilor.....

66

8

Teodor Coman - iubit de popor.....671
George Homoştean - cel mai longeviv ministru de Interne 673
„Epoca Tudor Postelnicii" ..... u*.....682*
Instructorul de spioni „Speranţa", cel prins cu mâna în punga .684
Arestarea lui Mircea Răceanu a determinat sinuciderea unui director din spionajul românesc.....686

CAPITOLUL XXIII.....701

„Intelectualii" Securităţii 701
Tribunii Bărbii şi Vădim şi tribunele „Săptămîna"şi „România Marc", între adevăr şi diversiune.....701

De ce a a susţinut Petre Roman „ România Mare "? 703
Acasă la Eugen Barbu 706
Cornelia Vădim Tudor, un spion mai puţin..... 7l
EPILOG..... •. ..... t
*Biserica şi politica de stat ..... *.....yjy*
*S.R1 şi alegerile democratice ..... ’A *. 722*
„Simt imunfaţă de sentimentul înfrângerii". 724
POSTFAŢĂ..... 727
9
INDEX DE NUME.....

PREFAŢĂ

Lumea Serviciilor secrete
văzută prin lama unui bisturiu

Intr-una din zilele verii deja trecute, m-am trezit cu un telefon de la Dan Andronic. Mă ruga să scriu prefaţa la manuscrisul cărţii sale, „Puterea Umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete."

Sunt un om de modă veche în materie de scris. Pe vremea mea, ca să semnezi prefaţa la o carte, trebuia să citeşti manuscrisul. Acum nu mai e nevoie de aşa ceva. Se pot semna prefeţe şi la cărţi despre care nici nu ştii că există. Astfel că i-am cerut lui Dan Andronic textul înainte de a hotărî dacă merită sau nu efortul de a-i întocmi prefaţa.

Cartea e transcrierea unui dialog al jurnalistului Dan Andronic cu generalul Aurel Rogojan. Aurel Rogojan e un personaj aparte în Istoria serviciilor noastre secrete. A fost numit, în 1977, la vârsta de 28 de ani, după ce fusese avansat căpitan la excepţional, şef de cabinet la general- locotenent, Iulian Vlad, secretar de stat la Ministerul de Interne. îl va urma pe acesta în demnităţile sale ulterioare, de la adjunct al ministrului de Interne (1984-1987) până la ministru secretar de stat şi sef al Departamentului Securităţii Statului (1987-1989). A lucrat ca om-cheie, Iară a fi şef mare. După 1989, Aurel Rogojan a fost implicat în făurirea şi consolidarea S.R.I.

Sunt un adept înrăit al memoriilor obţinute sau chiar smulse de la cei care au fost actori sau martori ai Istoriei noastre contemporane. Aurel Rogojan n-a deţinut nici înainte, nici după decembrie 1989, funcţii prea mari în Serviciile secrete româneşti; prin Servicii secrete, înţelegând atât fosta Securitate, cât şi actualele S.R.I. şi S.I.E.

De ce l-a ales Dan Andronic pentru o carte ce se vrea şi chiar este - judecând după conţinutul de peste 600 de pagini - o Istorie subiectivă a lumii zise şi a informaţiilor secrete din România contemporană?

La rugămintea mea, Dan Andronic mi-a trimis un CV al generalului.

Din el, am retinut finalul:

„Din 1970 şi pînă în 2007, a servit «sub drapel» în cea de-a patra armă - arma informaţiilor - în mandatele a zece miniştri de interne, şefi ai Securităţii ori directori ai serviciilor de informaţii, un număr de 25 de ani aflându- se în culisele secrete ale puterii şi în umbra acesteia. Cum au ajuns la Aurel I* Rogojan ? E simplu. I-am citit cărţile, în fiecare din ele care am găsit spuse lucruri clare, deloc plăcute, cu curaj. Cu unele eram de acord, cu altele nu, dar am intuit că este un personaj care deţine nu numai talentul şi abnegaţia de scriitor, ci şi istoria subiectivă a unei lumi închise. Lumea serviciilor de informaţii."

După lectura manuscrisului am fost de acord să scriu Prefaţa. Precizez asta nu pentru a-mi da importanţă, ci pentru a semnala că doar un text semnificativ din punct de vedere intelectual m-ar fi decis la aşa ceva. Rugămintea lui Dan Andronic m-a surprins în plin studiu (lecturi, note) al invadării Angliei de către Vikingi.

Vremea din dialogul cu Aurel Rogojan începe după înfiinţarea Securităţii.

Să faci un salt de la 793, anul atacului asupra mănăstirii Lindisfame din Northumbria, la 1948, anul înfiinţării Securităţii în R.P.R., e descumpănitor.

Trebuie ca manuscrisul să fie deosebit de interesant pentru unul ca mine să facă saltul de peste un mileniu.

Dacă adăugăm datelor din CV, memoria fenomenală a lui Aurel Rogojan şi inteligenţa dispusă în orice moment să treacă dincolo de aparenţe pentru a descifra marile mecanisme ale Istoriei şi a medita asupra lor, rămâne de înţeles hotărîrea mea.

Cartea e de o excepţională valoare. Pentru Istoricul Clipei şi pentru Istoric în general. Contribuie la aceasta şi competenţa lui Dan Andronic în materie de Servicii Secrete. La „Evenimentul zilei" de sub conducerea mea, Dan Andronic a coordonat un timp o Secţie botezată ad-hoc, „Servicii Secrete". In această ipostază el a adus ziarului veritabile scoop-uri din lumea Serviciilor Secrete postdecembriste.

Dan Andronic, aşa cum îl ştiu eu, a fost şi este fascinat de lumea Serviciilor Secrete, cărora a căutat să le afle dedesubturile. Dedesubturile Serviciilor nu le află în totalitate nici măcar cei care le conduc, dacă nu chiar mai ales cei care le conduc. Nu le-a aflat în

totalitate nici Dan Andronic. Postul de la „Evenimentul zilei" i-a dat însă o competenţă aparte ca jurnalist specializat în Serviciile Secrete. Succesul acestei cărţi - de care nu mă îndoiesc - se explică şi prin cunoaşterea de către Dan Andronic a multor amănunte din domeniul Intelligence.

Dezvăluirile din carte pot fi împărţite în următoarele categorii:

1. Despre cum funcţiona Securitatea.
2. Despre prezenţa spionajului străin, atât din Vest, cât şi din Est, pe teritoriul României, înainte şi după decembrie 1989.
3. Despre realităţile din anii comunişti, cu un accent aparte pus pe relaţia dintre Securitate şi Puterea politică.
4. Despre pregătirea şi desfăşurarea Loviturii de stat din decembrie 1989.
5. Despre atmosfera din S.R.I. sub şefiile lui Virgil Măgureanu, Costin Georgescu şi Radu Timofte.
6. Despre relaţia S.R.I. cu Puterea politică postde- cembristă, întruchipată de preşedinţii Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu.

Securitatea ca Serviciu de informaţii şi contrainformaţii

Felul cum funcţiona Securitatea, ţintele şi practicile instituţiei de a lungul existenţei sale au făcut şi fac domeniul de studiu pentru numeroşi cercetători postde- cembrişti. Lucrările au luat avînt după trecerea arhivelor de la S.R.L la C.N.S.A.S. Cu mici excepţii, date de propagandiştii neobolşevici, folosind în abordarea Trecutului instrumentele de falsificare a Adevărului inventate şi perfecţionate de Bolşevici, toţi cei preocupaţi de Istoria Securităţii au semnat cărţi şi articole bine documentate.

Din nefericire, chiar şi unii dintre cei care au studiat dosarele de la C.N.S.A.S. n-au putut evita marele păcat al cercetătorilor postdecembrişti dedicat Securităţii în special şi Comunismului în general:

Stâlcirea Adevărului istoric prin rescrierea Trecutului în interesul Prezentului. Prezentul fiind anticomunist, Trecutul e pus la lucru, în manieră propagandistică, pentru a folosi asa-zisei Educaţii democratice.

Teza educării propagandistice[9] prin prostituarea Istoriei[5] a rămas

activă şi după căderea regimului comunist. Comunismul, Securitatea nu sunt iscodite cu obiectivitatea cu care te-ai apropia de instituţiile Egiptului antic sau, ca să mă refer la Zoologie, cu lipsa de sentimente din studierea unei broaşte după ce-ai disecat-o. Comunismul, Securitatea sunt abordate din start pentru a fi suspuse caricaturizării propagandistice de tip Anti-.

Tendenţiozitatea din lucrările dedicate Securităţii se vede mai ales din concentrarea aproape exclusivă pe radiografia Securităţii ca Poliţie Politică. Securitatea a fost însă şi un Serviciu Secret de informaţii şi contrainformaţii. Ca atare, Securitatea a folosit de-a lungul existenţei sale mijloace tipice tuturor Serviciilor Secrete, nu numai din democraţia contemporană, dar şi din regimurile succedate în Istoria Omenirii. Chiar şi când a îndeplinit misiunea de Poliţie politică, dată de Puterea Politică, Securitatea a pus la lucru mijloacele uzitate de toate Serviciile Secrete din lume, în ultima vreme, au fost tipărite articole, ba chiar şi cărţi, menite a evidenţia rolul Securităţii în promovarea intereselor naţionale ale României, dincolo de apărarea intereselor stricte ale regimului comunist. Premisa acestei direcţii de cercetare e un adevăr indiscutabil:

Un Serviciu de informaţii şi contrainformaţii al unei ţări e pus în slujba intereselor naţionale.

Concentrarea pe studierea Securităţii doar ca Poliţie politică intră în conflict cu principiul Adevărului istoric. Al adevărului istoric despre o instituţie a trecutului, despre o perioadă a trecutului şi despre trecut în general.

Datorită lui Aurel Rogojan, dar şi lui Dan Andronic, cartea convoacă în premieră amănunte preţioase despre cum funcţiona Securitatea ca Serviciul de informaţii şi contrainformaţii.

Evident, informaţiile erau culese şi în scopuri de Poliţie politică. Numai că din punctul de vedere al mijloacelor, scopul n-are importanţă.

Importanţă are altceva:

Că pentru culegerea de informaţii se apela în general la proceduri folosite şi de Serviciile de informaţii şi contrainformaţii din democraţie.

Simt multe dezvăluirile lui Aurel Rogojan despre felul în care lucra Securitatea ca Serviciu de informaţii şi Contrainformaţii.

Din mulţimea de dezvăluiri mă voi opri la câteva:

Cele din zona de preocupări ale mele ca autor interesat de lumea Serviciilor secrete, atât contemporane, cât şi din trecutul mai depărtat.

în 1996, am tipărit la editura căreia îi eram coproprietar (n-am fost niciodată proprietar de unul singur!), „Cartea Albă a Securităţii. Istorii literare şi artistice 1969-1988". Citind manuscrisul în vederea publicării, mi-a sărit în ochi „Nota de filare" a unui Obiectiv. Am fost surprins de minuţiozitatea cu care filorul transcrisese toate mişcările Obiectivului. Obiectivul se suise în tramvai pe uşa din spate. Nota consemna asta fără să clipească.

Eram parcă în plină literatură de tip Michel Butor, faimoasă la un moment dat prin teza că scriitorul trebuie să consemneze totul, asemenea unei camere de filmat, fără pauză şi fără tresăriri intime. Sau în plin roman „Ulysse" al lui James Joyce, unde personajul narator îşi notează din ceea ce face într-o zi până şi scărpinatul la ceafă.

Ulterior, din cărţi despre Intelligence am aflat că filorul are drept misiune de a consemna asemenea unei camere video tot ce face Obiectivul, botezat cu un nume de cod. Asta deoarece amănuntele aparent neinteresante din preş- taţia Obiectivului pot avea pentru cei de la Analiză semnificaţii cu tâlc. Dacă Obiectivul e suspectat de a fi agent al unei puteri străine, urcarea pe uşa din spate poate fi un semnal dat Legăturii, aflate pe trotuar, că se vor vedea la a treia staţie de tramvai. Am regăsit acest adevăr despre filaj declarat de Aurel Rogojan în partea consacrată felului în care lucra Securitatea ca Serviciu de Informaţii:

„Nici filorii, cu excepţia şefului lor, nu ştiau identitatea reală a celui care era filat. Fie că preluau obiectivul de la ofiţerul de caz, care îl preda «la vedere», fie într-un alt mod, spunându-i filorului: «El este Ticu». Şi toate documentele de filaj erau întocmite pe numele de cod «Ticu». Cererea de filaj se făcea cu datele reale, dar în cerere se menţiona numele de cod, iar echipa de filaj numai pe acesta îl folosea, specificându-i-se modalitatea preluării obiectivului (la vedere, după fotografie, după semnalmente de la o adresă sau loc). Deci, nu se ştia cine este «Ticu» în realitate, decât dacă era o persoană de notorietate publică.''

De ce nu i se dezvăluie filorului cine era persoana şi motivele pentru care era supravegheată?

Pentru a-1 păstra în hotarele neutralităţii tipice unei camere de filmat.

Dacă ar şti despre cine-i vorba şi mai ales de ce e pus sub supraveghere Obiectivul, filorul ar selecta instinctiv, din bogăţia de amănunte văzute, pe cele considerate de el ca importante. Şi astfel, o serie de amănunte semnificative pentru cei de la Analiză ar fi lăsate deoparte, ca lipsite de relevanţă, de către filor.

Nu de puţine ori procedurile Securităţii ca Serviciu de informaţii şi contrainformaţii contrazic părerile omului obişnuit. Acesta, de exemplu, ar putea crede că misiunea Contrainformaţiilor e de a depista spioni pentru a-i aresta şi trimite în judecată. Aurel Rogojan ne avertizează însă că lucrurile stau altfel:

„Spionii nu se arestează, spionii se preiau sub control şi se trece la acţiunea de retorsiune. Un spion arestat înseamnă de fapt un eşec. Nu ai ştiut sa te angajezi tn jocul de «intelligence», să valorifici această legătură, fiindcă pînă la urmă şi între două entităţi ostile sau adversare există un numitor comun, or logica spionajului şi contraspionajului este că trebuie să foloseşti spionul prins ca să aducă «beneficii» ambelor părţi angajate în confruntare. Spionajul şi contraspionajul sunt o altă faţetă a diplomaţiei. Când l-ai arestat şi ai aplicat legea, înseamnă că s-a produs un prejudiciu pe care nu l-ai putut înlătura. Spionul respectiv urmează să fie înlocuit, nu ştii cu cine, şi-ţi vor trebui probabil alte eforturi să găseşti cine i-a luat locul.”

Sunt în carte multe astfel de adevăruri subtile ale muncii de informaţii si contrainformatii. Nu ştiu dacă Aurel Rogojan a predat vreodată la Academia de Informaţii a S.R.I. Indiferent dacă a predat sau nu, cartea ar putea fi folosită ca manual la şcolile de spionaj şi contraspionaj. Cititorului obişnuit i-ar putea servi ca introducere în lumea fascinantă a Serviciilor secrete. Prin cititor obişnuit înţeleg şi jurnalistul tentat să scrie sau să vorbească despre Serviciile noastre secrete, inclusiv despre fosta Securitate.

Lucrătorii fostei Securităţi erau şi ei români. Români obişnuiţi.

Despre cum lucra Securitatea s-a mai scris în postdecembrism. Producţiile de propagandă anticomunistă s-au străduit să dezvolte imaginea unei maşinării monstruoase. Cu deosebire în opera de

supralicitare a dizidenţei româneşti s-a cultivat cu hărnicie exagerarea caracterului diabolic al mijloacelor din arsenalul fostei Securităţi. Dacă ar fi să credem acestor eforturi, Securitatea era omniprezentă şi totalmente periculoasă. Deşi folosită pentru a denunţa Securitatea şi a supralicita eroismul dizidenţilor, această imagine falsă a contribuit tară să vrea la ceea ce s-ar putea numi Cultul personalităţii fostului lucrător al Securităţii.

în realitate, Securitatea[5] n-a depăşit hotarele unei instituţii tipice regimului comunist. A avut multe succese, dar şi multe rateuri. A fost cruntă în multe cazuri, dar şi ridicolă în altele. La un moment dat, m-am gândit la întocmirea unui volum cu titlul „Să râdem cu Securitatea", consacrat comicului involuntar prezent în multe dintre operaţiunile Securităţii de-a lungul istoriei sale. Acest comic izvora atât din lipsa de profesionalism a unor lucrători, cât şi din misiunile absurde impuse Securităţii de Puterea politică. Deşi n-ar fi de acord cu o astfel de antologie, Aurel Rogojan ne propune în memoriile sale o Securitate ca instituţie tipică regimului comunist.

Când fioroasă, când hazlie.

Când profesionistă, când amatoare.

li reuşeşte asta datorită perspectivei asumate pe parcursul rememorării.

Lucrătorii Securităţii (termen pe care-1 prefer celui de securist, azi cu indiscutabile conotaţii negative) nu se deosebesc de românii obişnuiţi, de românii militari, îndeosebi.

Familiaritatea cu care îşi surprinde Aurel Rogojan colegii descumpăneşte într-o lume postdecembristă, dispusă să vadă în lucrătorii Securităţii nişte inşi ieşiţi din comun. Fie monştri, puşi în slujba regimului poliţienesc, fie James Bond de Dâmbovita, varianta anti-Securitate. Memorialistul îi descrie nu numai la un pahar de vin sau de ţuică, petrecând, ca toţi românii, dar şi zbătându-se să facă rost de produse agricole în vremea austerităţii crunte din ultimii ani ai lui Nicolae Ceauşescu. în „Balanţa", capodopera lui Lucian Pintilie, apar doi securişti (unul dintre ei jucat admirabil de Florin Călinescu) plecaţi din Bucureşti în misiune, pentru a se întoarce acasă cu portbagajul plin. După cum zice doctorul Mitică, la cheful de la preot:„Z<2 *ducere erau pe post de James Bond, la întoarcere pe post de Aprozar!"*

Aurel Rogojan confirmă adevărurile din film:

„Intr-o toamnă târzie, la vreo lună după «Ziua Recoltei»,

mai rămăseseră pe câmp roşii, ardei, varză, se stricau, le prindea bruma, gerul. îmi telefonează şeful Securităţii de la Olt, Nicu Lungu, şi mă întreabă dacă am pus ceva pentru iarnă. I-am răspuns că, nu. îmi spune că în judeţ, deşi prim-secretarul Vasile (Lică) Bărbulescu (cumnatul lui Nicolae Ceauşescu), a raportat de vreo cinci săptămîni încheierea recoltatului leguminoaselor şi depăşirea planului, pe tarlale a rămas recoltă care se risipeşte, se intră cu tractoarele peste ea. A organizat o clacă cu colegii de acolo şi ne-au trimis, la mai mulţi, din toate cele ce mai rămăseseră pe cîmp (...).

într-un târziu, când nu se mai găsea chiar nimic, colegul meu Radu Ţinu, care fusese promovat ca adjunct al şefului Securităţii la Timişoara, mă întreabă: «Cum te descurci? Măi, fii atent, în fiecare zi de salariu să-mi trimiţi 100-150 de lei, că eu pregătesc pachete cu mezeluri de la Comtim (Complexul de prelucrare a cărnii) pentru colegii şi prietenii din Bucureşti, le expediez prin însoţitorii de bord de pe cursa TAROM de Timişoara»".

Mărturisirile schiţează o realitate mult mai comică decât cea din „Balanţa". însoţitorii de bord (securişti, porecliţi şoimii) aveau misiunea de a aduce pachete de came de la Comtim pentru cei din Centrală!

Unii vor fi tentati să vadă aici un moment propagandistic în favoarea Securităţii. Lucrătorii o duceau şi ei greu din punct de vedere al aprovizionării. Eu însă găsesc în aceste mărturii confirmarea unui adevăr pe care l-am susţinut chiar din primii ani postdecembrişti:

Nicolae Ceauşescu s-a prăbuşit şi pentru că reuşise să-i nemulţumească exact pe cei de care depindea supravieţuirea sa la putere: activiştii, lucrătorii Securităţii.

înainte de decembrie 1989 căderea lui Nicolae Ceauşescu era dorită şi de nomenklatură. Care-1 vede înlocuit cu un comunist cu faţă umană, gen Ion Iliescu.

De ce nu ţinea cont Nicolae Ceauşescu nici măcar de Securitate? Se credea Omul providenţial, omul a cărui supravieţuire la putere nu depinde de ceilalţi muritori. Se credea aşa cum mincinos îl înfăţişa Cultul personalităţii!

Un lucru rar la un fost ofiţer de Securitate: umorul

în mod obişnuit foştii şi nu numai din Securitate, dar şi din Serviciile democrate, sunt tentaţi să-şi supraliciteze activitatea. De la accentul pus pe primejdiile asumate pe teren, pînă la exagerarea iscusinţei într-o Operaţiune, foştii lucrători conferă muncii lor un aer grav. Aurel Rogojan nu-şi priveşte participarea la operaţiuni ca pe o prestaţie de James Bond. Nu de puţine ori el face haz de situaţiile în care l-au pus Operaţiunile:

„în perioada şcolii militare am fost în misiuni de «securitate şi gardă» la aproape toate vizitele şefilor de state în România. Erau momente plăcute, fiindcă se suspendau cursurile, şi care elev nu se bucură că nu se mai ţin orele?! Apoi, aveam satisfacţia de a trece la ţinuta civilă şi a ne integra printre «colectivele de oameni ai muncii» asupra cărora trebuie să veghem, ca să nu apară persoane străine de grup, adică potenţiali atentatori. Era o sarcină dificilă, fiindcă ochii ne cam fugeau după tinerele fruntaşe în producţie, arătoase şi cu origini sănătoase.

Prima mea misiune importantă de acest fel am avut-o în chiar primul rând al oamenilor muncii din Capitală care l-au întîmpinat, în luna mai 1968, pe preşedintele Franţei, generalul Charles de Gaulle, în faţa salonului oficial al Aeroportului Băneasa. Am avut şi un sentiment dc *are* sâtisfscţic când m-am văzut într-o fotografie din revista «Flacăra», surprins în momentul în care îmi strîngea mîna marele general şi om de stat francez.

In misiuni similare, i-am văzut de aproape pe Richard Nixon, Gerald Ford, Fidel Castro, Gustav Heinemann, pe majoritatea şefilor de state din Africa...”

Să recunoaştem aici un umor nebun.

Şefii de stat erau convinşi că dau mâna cu Poporul român.

Şi când colo ei dădeau mina cu Securitatea!

Tot ca o pagină de umor desprind din memorii misiunea lui Aurel Rogojan de a cînta în Corul Bisericii Luterane cu prilejul vizitei în România a preşedintelui R.F.G., Gustav Heinemann si soţia:

„In luna mai a anului 1971, dintre ofiţerii din grupa de studiu, pentru menţinerea şi consolidarea cunoaşterii limbii germane, am fost selecţionaţi pentru o misiune specială cei care

în liceu am făcut parte din formaţii corale. Odată selecţia făcută, ne-am deplasat la Biserica Luterană, aflată pe strada cu acelaşi nume. Acolo am fost repartizaţi pe locuri la capetele de rânduri, astfel încât să formăm două cordoane de securizare a culoarului central. Apoi, am primit partitura a două cântece religioase şi am început repetiţia cu corul bisericii. Se pregătea serviciul religios la care urma să participe, în ziua următoare, preşedintele Republicii Federale Germania, Gustav Heinemann, şi doamna Hilda Heinemann, aflaţi în vizită de stat în România. După trei repetiţii am fost declaraţi apţi de a cânta în biserică, respectiv, că nu vom compromite comunitatea luterană faţă de înaltul oaspete. Emoţiile au fost mari a doua zi, când biserica s-a umplut de enoriaşi. Locurile noastre erau toate cu eticheta «Rezerviert» şi le-am ocupat după enoriaşi. Câte o doamnă mai curioasă întreba şoptit: «Prâsidenten Sicherheit?» «Ja, ja, gnădige Frâu».

Au venit antemergătorii gărzii prezidenţiale vest-germane, ne-au trecut în revistă cu omologii din Direcţia a V-a Securitate şi Gardă, apoi în acorduri de orgă şi clavecin au fost întâmpinaţi preşedintele şi doamna Heinemann.

D.A.; *Şi aţi cântat; pe bune?*

A. R.: Oho, şi ce-am mai cântat!”

Cu aceeaşi privire duios ironică e văzută şi Operaţiunea „Cuierul*? din noiembrie 1970. Hazliul se naşte din folosirea unor mijloace tehnice primitive:

„Prima mea experienţă de acest gen (noiembrie 1970) a fost cu microfonul amplasat în capul mobil al unui cuier-pom. Doar că partea mobilă a cuierului din dotarea Securităţii nu corespundea nuanţei lacului cuierului căruia urma să i se schimbe capul. S-a adus la faţa locului şi suportul, pentru a se înlocui tot cuierul. Un ofiţer, pare-mi-se chiar şeful biroului, echipat cu halatul personalului de serviciu (ce fusese «împrumutat») a efectuat schimbul de cuiere, pentru această operaţiune luându-se măsuri suplimentare de acoperire a pătrunderii. Ghinionul a continuat. Cuierul înlocuit avea plăcuţă cu număr de inventar, ceea ce s-a observat ulterior. Trebuia urgent remediată neglijenţa, soluţia fiind montarea microfonului în cuierul de pe inventar. După două zile de funcţionare a postului, în incinta respectivă a avut loc o mică petrecere colegială, ocazie cu care

cuierele din birouri au fost scoase pe hol, iar la readucerea lor, cel cu microfonul a nimerit într-o altă încăpere. Altă pătrundere, din nou măsuri de acoperire.

D.A.; *Parcă suntem în film ele cu Toma Caragiu şi Dem Rădulescu, celebrele B.D.-uri.*

A.R.: Rolul meu în această acţiune a fost acela de a asigura permanenţa la locul de recepţie, cu radioreceptorul şi magnetofonul. Cum nu se crease niciun moment operativ, timp de o săptămînă «nu a picat nimic pe tehnică», s-a suspendat ascultarea. înregistrările au fost şterse, iar benzile, redate în folosinţă."

Serviciile străine îi recrutau încă de mici

Aurel Rogojan se preocupă şi de prezenţa şi activitatea serviciilor străine pe teritoriul românesc. Atât înainte, cât şi după decembrie 1989. Asta îi dă posibilitatea de a contrazice multe dintre clişeele fixate în spaţiul public despre activitatea de Intelligence. Cititorul va fi surprins aflând că ţintele acestor Servicii erau viitorii activişti de frunte ai partidului şi statului. Cei care la un moment dat aveau să dea decizii vitale pentru România intrau în vizor încă de mici, altfel spus, încă de pe vremea când urmau cursurile Academiei Ştefan Gheorghiu:

„La un moment dat, Academia de Studii Social- Politice «Ştefan Gheorghiu», de pe lângă C.C. al P.C.R., unde Leonte Răutu a fost rector un deceniu, devenise bază de punctare, studiere şi recrutare de către servicii străine de spionaj a cadrelor de perspectivă, aflate în rezervă pentru funcţiile de conducere din toate domeniile de activitate/'

Serviciile străine sunt văzute de regulă în prezenţa lor pe teritoriul României în ipostaza de spărgători de seifuri sub protecţia nopţii.

Aurel Rogojan ia peste picior această imagine de film de duzină.

Serviciile secrete străine au scopuri subtile şi mai ales pe termen lung.

In cazul României erau luaţi în seamă şi posibilii succesori ai lui Nicolae Ceausescu. Nicu Ceausescu era dat ca urmaşul la conducerea ţării şi a partidului. In consecinţă, nu numai el, dar şi cei din anturajul său, cei care lucrau în instituţiile subordonate lui Nicu Ceauşescu intraseră în raza de interes a serviciilor străine. Ca de exemplu, noi, cei care lucram la „SLAST":

„Ion Cristoiu, cât a condus Suplimentul literar- artistic al «Scânteii Tineretului», a făcut presă curajoasă. Un supliment oarecum atipic. Un supliment chiar nonconformist, care, în alte condiţii, fără să fie sub oblăduirea lui Nicuşor Ceauşescu, nu putea să apară. Lucrul ăsta era ştiut şi atunci, înspre redactorul-şef al suplimentului şi între cei care lucrau la această foaie unele servicii străine au început să-şi întindă antenele, să-i tatoneze şi să încerce să fie cât mai aproape de Nicu Ceauşescu şi să folosească şi portiţa asta spre cunoaştere, spre studiu, spre identificarea anturajului, fiindcă serviciile, entităţile statale străine, când îşi fundamentau linia politică faţă de România, o făceau pe termen lung. Se întrebau şi anticipau care va fi configuraţia viitoarei conduceri a României/'

Explicaţia preocupărilor pentru cei aflaţi în parohia lui Nicu Ceauşescu consta nu atât în condiţia acestuia de fiu, cât mai ales în presupunerea c-ar putea fi moştenitorul lui Nicolae Ceauşescu.

Aurel Rogojan desprinde din trecut o lecţie valabilă şi azi: *„Serviciile secrete străine gândesc pe termen lung".*

Eu cred că şi Securitatea gândea la fel. Tot pe termen lung. Cei mai mulţi informatori au fost recrutaţi în vremea studenţiei, înainte ca respectivii să intre în producţie. Securitatea nu era interesată de mediul studenţesc. Ea lua

în calcul utilitatea celui recrutat de mic atunci când o să ajungă mare.

Unele dezvăluiri par la prima vedere exagerări din motive de tiraj. Ca de exemplu cea despre exploatarea specialiştilor în etnografie şi folclor:

„Vizat era şi Muzeul de Etnografie şi Folclor, prin studiile antropologice, de etnografie şi folclor se puteau dezvolta contactele cu oamenii, se constata starea de spirit, se cunoşteau obiceiurile, înclinaţiile, vulnerabilităţile, sensibilităţile, ca popor, punctele tari, slabe şi făceau un barometru de ţară, configurau o stare a naţiunii. Ştiau bine cum va reacţiona poporul, cum reacţionează o anumită zonă dintr-o ţară şi lucrurile erau temeinic făcute, dar ele nu se puteau lega cap la cap decât dacă aveai viziunea de ansamblu. De sus. Adică, acolo, pe plan local, aşa, nu puteai realiza ce se întîmplă."

Şi in acest caz ne confruntăm cu inteligenţa instituţiilor de

Intelligence.

Fără patimă despre Nicolae Ceauşescu

Regimul Ceauşescu a fost abordat în mai toate memoriile foştilor lucratori ai Securităţii. Dacă ne gândim şi la memoriile celor din cercul de apropiaţi ai Conducătorului, jdin nomenclatură, din aparatul de partid şi de stat, s-ar putea întocmi un eseu amplu, dacă nu chiar o teză de doctorat (realizată pe bune şi nu pentru a da bine la CV), despre imaginea lui Nicolae Ceauşescu în memorialistica postdecembristă.

Memorialistica foştilor a urmat evoluţia schimbărilor spectaculoase din opinia publică faţă de Nicolae Ceauşescu. In primele luni postdecembriste, când domina euforia revoluţionară a celor care, fără s-o ştie, participaseră ca actori la o Lovitură de stat, memorialistica foştilor a stat sub semnul pamfletului anti-Ceauşescu. Bravi români, aceştia au simţit nevoia unui exerciţiu de oportunism. Pe măsura trecerii timpului, euforia revoluţionară s-a sleit. Prin urmare, opinia publică s-a schimbat faţă de Nicolae Ceauşescu. Pe la finele lui ianuarie 1990, se auzeau ici acolo, cântate lălăit, versurile: *„Ceauşescu să ne ierţi / Ca-n decembrie am fost beţi!”*

S-a schimbat şi tonul memorialisticii despre Nicolae Ceausescu. La un moment dat atât de tare încât, mai ales în paginile „României Mari", Nicolae Ceauşescu ajunsese să fie mai cântat decât în perioada de Cult al personalităţii.

Cu mici excepţii, foştii lucrători ai Securităţii, în frunte cu Iulian Vlad, au evitat cele două extreme. Fără a acuza regimul Nicolae Ceauşescu, ei au dezvăluit şi slăbiciunile Sistemului.

Aurel Rogojan nu face excepţie de la această regulă. Păstrându-se departe de pamflet, el insistă pe marile erori comise de Nicolae Ceauşescu mai ales în ultimii ani de domnie. Sunt invocate astfel beţia puterii, transferarea deciziilor colective la nivel de familie, transmiterea dinastică a Puterii.

O permanenţă a cărţii e dâtă de răspunsul la întrebarea: *"Era informat Ceauşescu despre marile crize ale realului? "*

Generalul susţine, ca toţi foştii lucrători ai Securităţii, că, Da, era informat:

„D.A.: *Securitatea îl informa cu acurateţe?*

A. R.: Absolut, sub ministeriatul generalui Iulian Vlad,

da!

D.A.: ***Voia Nicolae Ceauşescu să fie informat?***

A. R.: Categoric, da! Ştia ce înseamnă informaţia, simţea ce forţă îi conferă. Avea abilitatea lucrului cu informaţiile şi, ca toţi ilegaliştii, avea experienţa clandestinităţii. Dar, în acelaşi timp, după ce a fost corupt de putere, trebuie acceptat că informaţia neconvenabilă îl deranja. Asta este general valabil, ţine de natura umană, iar şefii serviciilor secrete trebuie să aibă abilitatea surmontării fenomenului de ecranare informaţională."

[9]

Numai că Aurel Rogojan nu ne explică de ce Nicolae Ceauşescu trecea nepăsător peste informaţiile primite de la Securitate. Sau ne explică doar parţial. Nu din cauza coruperii de putere nu ţinea cont Nicolae Ceauşescu de aceste informaţii, care schiţau o realitate cu mari probleme, ci pentru că, mai ales în ultimii ani, se credea un Om providenţial, un Mesianic. O dată convins că e Nemuritor, că e Infailibil, Nicolae Ceauşescu a respins orice semnal dinspre realitate care-1 contrazicea în aprecierile şi în deciziile sale.

Când te crezi Deţinător al Adevărului, pentru că tu comunici direct cu Zeii, cum să tii cont de informaţii date de nişte bieţi muritori?

Prăbuşirea lui Ceauşescu era inevitabilă

Partea cea mai substanţială a memoriilor lui Aurel Rogojan[9] rămâne cea consacrată evenimentelor din decembrie 1989. Despre Lovitura de stat s-au publicat până acum numeroase memorii. Printre ele se află şi cele ale unor foşti activişti şi foşti lucrători ai Securităţii. Viziunea asupra lui decembrie 1989 a cunoscut o evoluţie interesantă în opinia publică. De la idealizarea evenimentelor, botezate pompos Revoluţie, până la desconsiderarea lor absolută, inclusiv prin anchetarea penală a lui Ion Iliescu.

Am fost primul publicist român care a pus la îndoială, încă din februarie 1990, teza oficială despre decembrie 1989.
Am toate temeiurile să resping extremele în aprecierea evenimentelor care au dus la Căderea lui Ceauşescu. Evoluţiei în opinia publică i-a corespuns o evoluţie în memoriile dedicate lui decembrie 1989. Primii ani postdecembrişti au fost dominaţi de viziunea celor din Piaţă, a celor care-1 dăduseră jos pe Nicolae Ceauşescu. Au venit apoi anii în

care s-au publicat şi memoriile celor aflaţi de cealaltă parte a baricadei.

Teoretic, Aurel Rogojan a fost, ca lucrător al Securităţii, de cealaltă parte a baricadei. Cu toate acestea, în memoriile sale evenimentele din decembrie 1989 sunt abordate fără patimă, sub semnul nevoii de luciditate în apropierea de un moment istoric. Memoriile foştilor lucrători ai Securităţii conţin multe dezvăluiri interesante despre evenimente, toate aşezate sub semnul tezei despre Lovitura de stat. Aceste dezvăluiri sunt însă supuse orizontului limitat al fostului lucrător, mai precis al feliei de care a răspuns la finele lui 1989.

A lipsit până acum privirea de ansamblu, aparţinând, de regulă, celor de la nivelele înalte ale Securităţii, acolo unde se realiza perspectiva de ansamblu.

Această privire apare în memoriile lui Aurel Rogojan. Generalul Rogojan n-a fost şeful Securităţii. Lucrând însă la cabinetul lui Iulian Vlad a avut şansa de a vedea, la vremea respectivă, documente strict secrete, materiale de sinteză. Acestei posturi aparte i se adaugă înclinaţia de a trece dincolo de coaja întâmplărilor din realitate. De aceea, spre deosebire de alţi memorialişti, Aurel Rogojan afirmă fără şovăire teza prăbuşirii inevitabile a lui Nicolae Ceauşescu:

„Nicolae Ceauşescu ajunsese la o vârstă şi cu probleme de sănătate care generau discuţii despre succesiune. Dar, colapsul economic şi izolarea internaţională din ultimii ani, cumulate cu schimbarea registrului propagandei sau a războiului politic dus prin intermediul posturilor de radio specializate, la care s-au asociat organele de presă oficiale ale «partidelor frăţeşti» din statele membre ale Tratatului de la Varşovia şi Iugoslavia, indicau inevitabil sfârşitul politic« Din iulie 1989, când, după reuniunea de la Bucureşti a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varşovia, între Gorbaciov şi Ceauşescu a avut loc o ceartă aprinsă, cei care aflasem, realizam că a început numărătoarea inversă şi pentru România."

Generalul aminteşte în carte un dialog TV postdecembrist cu subsemnatul (cu opt ani în urmă), în care domnia sa a promovat teza inevitabilului:

„Cine credea că mai poate rezista Ceauşescu, după ce

fusese judecat şi i s-a anticipat şi sentinţa de către Gorbaciov? Păi, nu am discutat, bineînţeles că se ştia! Nu i-am spus şi maestrului Ion Cristoiu în emisiunea «La taifas» din septembrie 2011, că auzeam cum ticăie ceasul, cum bate clipa... Aşteptam să auzim când se declanşează soneria. Sau când ceasul declanşează bomba. Era clară treaba. Când nimeni în jurul tău nu te mai susţine, te critică fraţii de alianţă, de ideologie, vezi că nimic, nimic nu-ţi dă speranţe, toţi te ignoră şi te izolează... Se recheamă ambasadorii, se închid ambasade...”

Noutatea în dezvăluirile lui Aurel Rogojan despre marea Conspiraţie internaţională care a dus la răsturnarea lui Nicolae Ceauşescu, constă în implicarea întregului lagăr socialist în răsturnarea Conducătorului.

Diversiunile dinspre Vest mai puteau fi contracarate, împotriva celor din Est era imposibil să lupţi:

1) România era prinsă într-un sistem complex de relaţii cu ţările lagărului socialist, care favorizau contactul celor din afară cu conspiratorii dinăuntru.

2) Regimul Ceauşescu era atacat de cei din Est, de pe poziţiile comunismului liberal, de pe poziţiile perestroikăi. Nu mai puteai susţine că erau expresii ale ideologiei burgheze.

Când Conducătorii se cred Infailibili

Aurel Rogojan confirmă că Securitatea, prin Iulian Vlad, îl avertizase pe Nicolae Ceauşescu despre tăvălugul care venea asupra regimului.

De ce n-a ţinut cont Nicolae Ceauşescu de informaţiile neliniştitoare date de Securitate despre apropierea Sfîrşitului?

Răspunsul trimite la o întrebare obsesivă pentru istorici în cazul multor oameni de seamă ai trecutului. în cel al lui lulius Caesar, de exemplu. Potrivit lui Suetoniu, preluat apoi de toţi istoricii, în drum spre Teatrul lui Pompei, care găzduia la vremea respectivă Senatul, lulius Caesar avut o discuţie ciudată cu un profet. Acesta îi zisese cu puţin timp în urmă că i se va întîmpla ceva rău până la Idele lui Marte, 15 martie, anul 44 I.Hr. în ziua de 15 martie, lulius Caesar l-a întâlnit în drum spre locul în care avea avea să fie măcelărit de 60 de conspiratori, şi i-a zis, glumind, că au sosit deja Idele lui Marte. Sugera că, iată, lui nu i s-a întîmplat nimic. Profetul i-a răspuns: *"Da,*

Cezare, dar nu s-au încheiat încă".

Istoricii notează că soţia lui lulius Caesar, Calpunia, l-a avertizat dimineaţa să nu meargă la Senat, invocând un vis. La insistenţele soţiei, lulius Caesar a acceptat să vină preoţii şi să verifice măruntaiele unui pui, procedură prin care romanilor li se prezicea viitorul.

Ficatul puiului sacrificat pe altar era gălbui şi aţos.

Semn clar:

Augurii nu-i erau favorabili.

lulius Caesar ia cunoştinţă, aşadar, de fapte care se abat de la normal, menite a-1 îngrijora.

De ce nu ţjne cont de ele?

Ii considera pe senatori incapabili de a se ridica împotriva lui.

Nu i se opuseseră nici la votarea legilor, cum să i se opună cu pumnalul?

Din aceiaşi motiv pentru care nici Alexandru loan Cuza n-a ţinut cont de informaţiile aproape precise primite despre iminenţa loviturii de stat.

De la o anume vreme încolo, drogaţi de Putere, Conducătorii se cred Infailibili. Ei nu mai sunt atenti nici la informaţiile că oameni din anturaj îi trădează, nici la cele că li se pregăteşte o capcană.

Principala cauză:

Excepţionala părere despre ei înşişi!

Când te crezi deasupra muritorilor cum să te temi de cineva?

Toţi cei din jur, mai ales c-au fost selectaţi de tine după principiul mediocrităţii, sunt incapabili nu numai să te răstoarne, dar şi să se gândească la aşa ceva.

De regulă, conducători precum Nicolae Ceauşescu se înconjoară de slugi. Cum să crezi că o slugă, una care te priveşte cu ochi aburiţi de respect şi dragoste, s-ar putea gândi o clipă să ridice mîna asupra ta?

Chiar dacă susţine teza prăbuşirii inevitabile, Aurel Rogojan nu şovăie în a semnala rolul crucial al Serviciilor secrete din Est şi din Vest în iniţierea şi desăvîrşirea Loviturii de stat din decembrie 1989.

Fundamentul opiniilor sale e un principiu: *„Conspiraţii internefară conexiuni externe nu au existat şi nu vor exista. "*

Un principiu de care ar trebui să ţină seamă şi istoricii altor perioade româneşti decăt cea a regimului Ceauşescu.

Puterea umbrei, istorii din lumea informaţiilor secrete

Călăuzit de acest adevăr Aurel Rogojan convoacă dezvăluiri de o semnificaţie ieşită din comun despre culisele Loviturii de stat din decembrie 1989. Sunt descusute fapte ciudate la vremea respectivă, cum ar fi fuga Nadiei Comăneci, puse de Aurel Rogojan pe seama unei Operaţiuni a Serviciilor Secrete străine. Sunt trecute în revistă, nu fără admiraţie de profesionist, operaţiunile profesioniştilor din serviciile străine. Cum ar fi de exemplu montarea unor provocări la vedere împotriva regimului pentru ca Securitatea sa se concentreze asupra lor,

neglijând faptele secrete, cele care contau, pitite sub faptele publice spectaculoase.

Avantajul de a fi la post după decembrie 1989 îi dă lui Aurel Rogojan posibilitatea de scrie practic o istorie a Securităţii din zilele imediat următoare Loviturii de stat, o istorie a unor fapte culminând cu arestarea lui Iulian Vlad. Titlul semnificativ pentru memoriile despre această perioadă: „Cadavrul Securităţii între şacalii K.G.B. şi G.R.U.”.

Mâncătoriile din S.R.L şi S.LE. Dar şi dintre S.LE. *şi S.R.L*

Aurel Rogojan se ocupă de multe întâmplări din anii de activitate a unui S.R.L ce se vrea altfel decât Securitatea. Amintirile sale dau seamă de un Serviciu devorat de lupte intestine. Acestora li se adaugă bătălia cu alte servicii interne - cu S.LE., de exemplu - pentru a avea imaginea unei instituţii preocupate destul de puţin de îndeplinirea misiunilor încredinţate de Constituţie. Despre legendara competiţie dintre S.R.L şi S.LE., de toată lumea ştiută, de nimeni recunoscută oficial, Aurel Rogojan istoriseşte o întâmplare dinaintea vizitei lui Ion Iliescu în S.U.A. (o vizită care a avut loc în perioada 28 septembrie şi 4 octombrie 1990):

„înainte de vizită, Mihai Stan mi-a ordonat: «Pregăteşte, din punct de vedere informativ, un documentar pentru vizita domnului preşedinte în Statele Unite, aşa cum sunt anticipate vizitele şefilor de stat în străinătate, ce informaţii trebuie să avem, pe unde ar trebui să ajungă acolo, cu cine să se întâlnească, cine e de evitat, oameni politici favorabili, mai puţin favorabili ş.a.m.d. Să nu depindă preşedintele de S.LE., căci nu ştim ce-i va prezenta generalul Mihai Caraman preşedintelui. Tu ştii ce trebuie făcut, că ai experienţa dobândită pe lângă generalul Iulian Vlad, când răspundea de pregătirea vizitelor preşedintelui în străinătate»”.

Explicaţia acestei scene?

Războiul dintre Servicii având drept arbitru preşedintele.

Preşedintele e văzut - şi nu în chip aiurea - ca Stăpînul Serviciilor. Asta deşi, potrivit Constituţiei, Serviciile Secrete sunt sub controlul Parlamentului. Numai că Serviciile reuşesc să-şi impună marionetele în Comisiile parlamentare de control. Din acest punct de vedere, Parlamentul nu e o miză pentru ele.

Miza e Preşedintele, adevăratul lor Jupân. Pe lângă Preşedinte, generalii din Servicii sunt precum curtenii la Curtea Regelui Soare. Un adevăr confirmat de rezultatele băgării pe fir a S.R.I. în chestiunea unei vizite de care răspundea, totuşi, S.I.E.

Povesteşte Aurel Rogojan:

„Când a revenit preşedintele din vizită, ar fi spus: «Virgile, îţi mulţumesc, documentarea primită mi-a fost de folos».

Am fost chemat la director, care mi-a menţionat satisfacţia preşedintelui Iliescu, spunându-mi că ştie că am avut filtrul final asupra dosarului."

Despre atmosfera din S.R.I. s-au mai tipărit destăinuiri critice. Au însă dezavantajul de a fi făcute de oameni supăraţi pe Serviciu, mai precis pe conducerea acestuia. Aurel Rogojan n-are nici un motiv de supărare. Realităţile din S.R.I. sunt descrise fără nici o tresărire personală. Scopul acţiunii sale e mai amplu decât denunţarea pur şi simplu a lucrăturilor din Serviciu.

Generalul ţine să avertizeze asupra primejdiilor pentru siguranţa naţională ivite din concentrarea pe intrigi, pe lovituri administrate reciproc, de generalii din S.R.I.. Alături de Preşedinte, socotit în chip exact drept Stăpînul de la Cotroceni, generalii apelează la opinia publică pe post de arbitru. Intermediarul e presa. De aici o preocupare constantă a generalilor de a folosi presa în luptele lor pentru putere. E flatant pentru noi, jurnaliştii, să aflăm de la Aurel Rogojan că presa e luată în calcul de competitorii care sunt generalii din Servicii. Dar la fel de bine avem motive să ne posomorim:

Tot ce noi am considerat a fi în postdecembrism lovituri date de presă în urma unor investigaţii profesionale au fost în realitate informaţii şi documente livrate de generalii din S.R.I., angajaţi în bătălii nemiloase pentru putere în cadrul instituţiei.

Printre altele, generalul dezvăluie tainele unei Operaţiuni pe care mi-o amintesc limpede, deoarece am intervenit public împotriva ei, la

vremea respectivă:

„Publicarea dosarului de la Securitate al lui Sorin Roşea Stănescu"

Lucrurile au stat aşa din punct de vedere public:

Sorin Roşea Stănescu lucra la "România liberă". Ziarul lui Petre Mihai Băcanu se afla în prima linie a războiului dus de presa independentă împotriva regimului Iliescu. In chip firesc, războiul cuprindea şi lupta împotriva S.R.I.-ului condus de Virgil Măgureanu. Ulterior, Virgil Măgureanu a ales Schimbarea şi, în consecinţă, a trecut de partea lui Emil Constantinescu în bătălia acestuia cu Ion Iliescu.

în 1992, când se desfăşoară acţiunea împotriva lui Sorin Roşea Stănescu, conduceam săptămânalul "Expres Magazin". După publicarea dosarului în presă, lui Sorin Roşea Stănescu i se interzice accesul în redacţia ziarului "România liberă". M-am grăbit să anunţ pe prima pagină a revistei că i-am adresat lui Sorin Roşea Stănescu invitaţia de a lucra în redacţia noastră, ca redactor şef adjunct. Aurel Rogojan dezvăluie, în premieră, că la vremea publicării dosarului, Sorin Roşea Stănescu avea un trecut de om infiltrat în mediile teroriste. Publicarea dosarului i-a pus lui S.R.S. viaţa în primejdie. Dar mai ales a deconspirat o Operaţiune deosebit de importantă.

Am citit dezvăluirile lui Aurel Rogojan şi ca Istoric al Clipei, interesat în postdecembrism de a descoperi adevărul dincolo de faptele şi evenimentele trăite şi

analizate ca ziarist. Am fost astfel martor şi comentator al trecerii Securităţii în subordinea Armatei. Am fost convins

- şi chiar am scris despre asta - c-a fost o manevră a Armatei împotriva Securităţii, duşmănită dinainte de 1989 pentru rolul nefast jucat de Contrainformaţiile militare, pion al Securităţii în rândul militarilor. Aurel Rogojan răstoarnă pur şi simplu această teză. El susţine că trecerea a avut drept scop salvarea Securităţii:

„Da, dar nu se întîmpla prima oară când umbrela Armatei a fost folosită pentru a salva ceea ce trebuia salvat pentru structurile de informaţii. Acea umbrelă militară a fost si în ’44-'45, acea umbrelă militară a fost şi după căderea lui Moruzov, şi dacă mergem la toate marile momente de discontinuitate din istorie vom vedea că structurile informative au fost blamate, condamnate şi puse la stâlpul infamiei

tară nicio raţiune, fără niciun discernământ, atunci, sigur, la nivelul decidentului politic, care îşi dădea seama că nu se poate renunţa la puterea conferită de deţinerea informaţiei secrete, s-a recurs la această soluţie de rezervă. (...)

Era scoasă Armata în faţă, până când îşi revenea sistemul informativ secret. La nivelul conducerii provizorii din decembrie 1989, în toiul aprigei bătălii pentru putere, se convenise promovarea imaginii Armatei ca stîlp de rezistenţă al naţiunii, instituţie fundamentală cu credibilitate s.a.m.d."

Cum a pus la cale Ion Iliescu ditamai Potemkiniada

Despre regimul Ceauşescu, Aurel Rogojan face multe dezvăluiri senzaţionale.

[9]

Unele sunt menite a lamuri personaje celebre în postdecembrism: Ion Iliescu şi C.V. Tudor.

După aşa-zisul exil de la Timişoara, de fapt, o perioadă gandita de Nicolae Ceauşescu drept o şcoală a vieţii pentru activistul de birou Ion Iliescu, acesta din urmă e'trimis la Iaşi ca prim-secretar al judeţenei de partid. Aurel Rogojan vrea să ne explice la un moment dat antipatia lui Ion Iliescu

de după decembrie 1989 faţă de Iulian Vlad. Pentru aceasta el relatează o suită de întâmplări de pe parcursul unei vizite la Iaşi a lui Nicolae Ceauşescu. Cum de ştie Aurel Rogojan, care lucra la cabinetul lui Iulian Vlad, despre aceste întâmplări? Generalul Iulian Vlad fusese desemnat să se ocupe de vizita în Moldova al lui Nicolae Ceauşescu din septembrie 1977. Aşa se explică prezenţa la faţa locului a ofiţerilor de Securitate înainte de începerea vizitei.

Aurel Rogojan povesteşte ce s-a întîmplat la Iaşi, unde prim-secretar era Ion Iliescu, pentru a ne lămuri o chestiune legată de destinul lui Iulian Vlad de după decembrie 1989. O face cu o anume seriozitate de general, chiar dacă în rezervă.

Eu însă am citit rândurile din carte despre vizita lui Nicolae Ceauşescu la Iaşi râzând cu poftă, ca şi cum aş fi citit din Gogol. Redau pe larg aceste pagini din carte, convins că ele alcătuiesc un moment de proză satirică inspirată din realitate:

„înainte de sosirea lui Ceauşescu, ofiţerii din direcţiile centrale au efectuat recunosterea traseului şi a obiectivelor vizitei.

Ofiţerul care răspundea de problema învăţământului superior a sesizat că macheta amenajării hidrotehnice a bazinului râului Someş, realizată de Institutul de Construcţii din Bucureşti în colaborare cu specialişti de la facultăţile de profil din Cluj, Timişoara şi Iaşi, fusese expusă la deschiderea anului universitar precedent la Cluj, lui Nicolae Ceauşescu fiindu-i însă cunoscută de la Timişoara.

Ofiţerul coordonator al problemei zootehniei a sesizat că «bălţata de Maramureş» o rasă de vaci creată pe suportul genetic elveţian al rasei Simmental, a fost prezentă şi în alte expoziţii vizionate de Ceauşescu.

Ofiţerul Direcţiei a II-a responsabil pe domeniul construcţiilor de locuinţe a raportat că într-un cvartal ce urma a fi prezentat ca finalizat nu sunt gata decât câteva blocuri, cele din frontul stradal sunt pavoazate cu

drapele, lozinci şi panouri propagadistice şi că cel puţin 800 de familii fără locuinţă îl vor întâmpina pe Ceauşescu «cu jalba în proţap».

Ofiţerul care a efectuat recunoşterea la Ferma pomicolă Bivolari a sesizat că în merii de pe marginea aleii pe care va trece Nicolae Ceauşescu s-au agăţat mere cu fir textil nesesizabil.

D.A.: Seamănă din ce în ce mai mult cu satele-fantomă prezentate împărătesei Ecaterina a Il-a, ceea ce ne arata că imaginaţia celor care vor sa fie pe placul stăpânilor este destul de limitată.

A.R.: Cam aşa ceva. în seara premergătoare vizitei lui Ceauşescu, şeful Inspectoratului Judeţean al Ministerului de Interne, în calitatea sa şi de membru al Comitetului Judeţean de Partid, a fost mandatat să prezinte aspectele mai sus-menţionate lui Ion Iliescu şi membrilor Biroului Comitetului Judeţean Iaşi, convocat special pentru analiza stadiului pregătirii vizitei. Ion Iliescu nu a fost deloc receptiv, ba, mai mult, s-a exprimat că rutina cu care se fac vizitele nu Iasă loc observării unor detalii de nimic.

A doua zi, în timpul vizitei la Universitatea din Iaşi, Nicolae Ceauşescu, cu ironie, a remarcat că macheta amenajării bazinului Someşului a fost adusă acolo probabil din dorinţa hidrotehnicianului Ion Iliescu de a demara amenajarea bazinelor hidrografice ale râurilor Prut şi Şiret, căci lui macheta i-a mai fost prezentată la Cluj şi Timişoara. La ferma zootehnică a reproşat că biata văcuţă bălţată se află în turneu permanent. în livada pomicolă, Elena Ceauşescu a poftit să culeagă personal un măr roşu arătos, dar Emil Bobu, care cunoştea înşelătoria, s-a repezit el, dar nu a avut dexteritatea necesară şi trăgea fără succes de mărul ce nu se dădea dezlegat. Â salvat situaţia un aghiotant din escortă, dar Nicolae Ceauşescu observase, deşi mergea grăbit.

DA.: Deja pare o comedie bufă.

A.R... A urmat vizita m cvartalul de locuinţe cu probleme. O mare de oameni se bulucea, forţând cordonul de jalonieri, să ajungă Ta Nicolae Ceauşescu cu scrisorile în mână. Preşedintele a intervenit imediat: ***«Neagoe, dă ordin să se preia toate scrisorile».*** Marin Neagoe era aghiotantul principal, şeful escortei prezidenţiale. Coloana a încetinit şi vrafuri, vrafuri scrisorile erau depuse chiar pe bancheta din spate a autoturismului de teren «ARO» decapotat. Ca din senin apare o familie, soţ şi soţie, aceasta cu un sugar în braţe. Nicolae

Ceauşescu cere şoferului să oprească. Femeia cu copilul începe: ***«Conaşule, domnule Ceauşescu, dacă ne-ai dat casă, nu ai vrea mata cu doamna să ne creştinaţi puradelul, să aibă parte de noroc pe lume?*** Nicolae Ceauşescu, zâmbind îi zice: «O ***să-i trimit un cadou la botez» Retine, Neagoe, îliescu, să te ocupi personal.»*** In seara zilei respective, Nicolae Ceauşescu s-a întâlnit cu Comitetul judeţean de partid, unde l-a criticat sever pe Ion îliescu, apreciindu-i ca nemulţumitoare activitatea şi repro- şându-i că numai cu propaganda şi agitaţia nu se vor putea rezolva problemele sociale ale judeţului. în dimineaţa zilei următoare, Ion îliescu s-a văzut cu generalul Iulian Vlad în holul Hotelului «Traian» împrejurare în care, foarte nervos, i-a adresat reproşuri că Securitatea dinadins l-a informat pe Ceauşescu numai despre lucrurile negative din activitatea sa şi că pentru el, ca prim-secretar, vizita a fost un eşec creat de Securitate. Când vorbea, bătea sacadat cu tocul pantofului drept în pardoseală. Când nu vorbea, clănţănea şi scrâşnea din măsele/7

Comeliu Vădim Tudor cere Securităţii o vila de protocol

Pe vremea lui Ceauşescu, în lumea literară nu era un secret că Eugen Barbu făcea prin revista "Săptămâna" multe servicii Securităţii. împreună cu Vădim Tudor, desigur. Adevărul istoric trebuie însă respectat. Eugen Barbu şi Vădim Tudor nu erau colaboratori ai Securităţii la nivel de informatori. Altfel spus, prin ceea ce făceau în favoarea Securităţii ei nu îndeplineau misiuni dictate de Angajament. în relaţia lor cu Securitatea îşi spuneau cuvântul interesele comune ale celor două părţi. Eugen Barbu, de exemplu, era ostracizat de Uniunea Scriitorilor, condusă de duşmanii Grupării: Eugen Barbu, Mihai Ungheanu, Ion Gheorghe, Ion Lăncrăjan.

Printr-o lege care funcţionează şi azi în presă, duşmănia dintre condeieri ducea în chip absurd la împărţirea în tabere politice diferite. Gruparea duşmană lui Eugen Barbu era considerată duşmană a regimului ceauşist. Eugen Barbu o ataca în „Săptămâna", denunţând-o ca anticeauşistă, ca slugă a „Europei Libere", care „Europă Liberă" se afla în solda C.I.A. Denunţurile sale nu izvorau însă din credinţa

sinceră în ceauşism. Erau o formă de luptă împotriva duşmanilor săi din lumea literară. Eu, de exemplu, am intrat în vizorul Săptămânii"

după ce publicasem prima carte de proză.

Fusesem intr-o vreme susţinut de Gruparea Iui Eugen Barbu. Când a văzut că la „SLAST" colaborau şi duşmanii de a-i lui, că Alex Ştefanescu, criticul revistei, scria negativ despre cărţile sale, Eugen Barbu s-a năpustit asupra mea. Mai precis asupra cărţii mele, „Personaje de rezervă", furios şi pentru că era un volum apărut la „Cartea Românească" (editură pe care o ura), având ca redactor pe Florin Mugur, un duşman de-al lui. A denunţat cartea mea în „Săptămâna" ca fiind anticomunistă, ca bătându-şi joc de cooperativizarea agriculturii.

El însă scrisese şi publicase în „SLAST", cu ceva timp în urmă, în serial, romanul „O lume de cîştigat", critică necruţătoare a cooperativizării agriculturii. Eugen Barbu, Comeliu Vădim Tudor nu credeau o iotă din propaganda oficială. Aveau - sunt sigur - o părere proastă despre Securitate.

De ce făceau jocurile Securităţii? Pentru că Securitatea le punea la dispoziţie documente împotriva duşmanilor lor, care erau şi ţintele Securităţii. Nu în ultimul rând, ei vedeau în colaborarea cu Securitatea concretizarea unui contract nescris, între ei şi Securitate, între ei şi regim, în virtutea căruia ei urmau să fie răsfaţaţi, iar duşmanii lor, hăituiţi. Când regimul nu le satisfăcea dorinţele, se înfuriau şi o făceau pe dizidenţii.

Aurel Rogojan descrie în cartea sa felul în care Securitatea, la cel mai înalt nivel, a încercat să-1 calmeze pe Comeliu Vădim Tudor, brusc devenit dizident, pentru că Partidul nu-i dăduse vila cerută.

Istorisirea lui Aurel Rogojan contribuie astfel la înfăţişarea unui tablou mult mai nuanţat decât cel pictat de anticomuniştii de serviciu, care i-au împărţit pe scriitorii dinainte de 1989 în comunişti şi anticomunişti din convingere. Din ce ştiu eu nici comuniştii, nici anticomuniştii nu acţionau din convingere.

Dan Deşliu a devenit dizident în clipa când n-a mai beneficiat de uriaşele profituri date de literatura sa de propagandă (proastă), în favoarea regimului stalinist. Despre cazul Vădim, istorisit cu umor de Aurel Rogojan, deloc admirator al Tribunului, rămîn semnificative aceste întîmplări descrise în carte:

„D.A.: ***Apropo de povestea asta cu Marin Sorescu. Comeliu Vădim Tudor avea o relaţie cu Iulian Vlad?***

A. R.: Nu, Eu am fost trimis de generalul Iulian Vlad la Comeliu Vădim Tudor, la Agerpres, unde lucra, pentru a-1

conduce la o întîlnire cu Tudor Postelnicu, la Parcul Privighetorilor, la Tunari, la vila de protocol. Pe chestiuni fotbalistice. Să-1 convingă pe maestrul Eugen Barbu să însoţească echipa de fotbal Dinamo Victoria într-un turneu în ţările maghrebiene şi din ţările astea maestrul să trimită spre publicare câte-un articol elogios despre echipă.

Maestrul Barbu a acceptat, dar în felul lui, pe care mi l-a relatat: *«Eu pleaşca asta nu o scap. Eu sunt rapidist, ce-oi scrie o să vedeţi voi»*. Se duce, face maestrul turism prin ţările Maghrebului, profită de toate oportunităţile şi la final face un reportaj cât de frumos s-a plimbat el prin ţările Maghrebului şi cu mult respect mulţumeşte echipei Dinamo Victoria care i-a prilejuit deplasarea. Despre fotbal a amintit ceva, cu referire la un meci din Algeria.

M-a mai trimis altă dată la Comeliu Vădim Tudor acasă. El nu sosise de la serviciu, m-a primit Doina, viitoarea soţie, care m-a poftit în biroul lui Vădim, amenajat în sufragerie, unde avea şi o impresionantă bibliotecă, mă refer la cărţi, nu la mobilier. Apare şi Vădim după vreo jumătate de oră. Aud cum Doina îi spune să ia loc pe un taburet, până pregăteşte ligheanul cu apă caldă şi prosopul. L-a aşezat pe un scaun imediat ce a intrat în casă, l-a descălţat, i-a spălat picioarele, apoi i-a adus papucii, zicându-i: ***«Vadimel, te aşteaptă un domn la tine în birou».*** Ceremonialul spălării picioarelor nu mi- a plăcut. Una este scena biblică şi cu totul alta era impresia lăsată de ceea ce-mi fusese dat să văd.

După aceea, a venit el o dată la cabinetul generalului Iulian Vlad, cu demolările de biserici, de clădiri monumente istorice...

D.A.: El a luat poziţie atunci.

A.R.: Cu Mănăstirea Văcăreşti. într-adevăr, a luat poziţie, s-a dus şi la Constantin Olteanu, primarul general al Capitalei.

D.A.: Era primar general pe vremea aia?

A.R.: Da, era primar general şi prim-secretar al Comitetului Municipal de Partid. Comeliu Vădim Tudor şi-a predat carnetul de partid, zicându-i: ***«Bagăţi-l în c..J»***

Constantin Olteanu s-a intîlnit cu generalul Iulian Vlad, a doua zi, la o şedinţă plenară a Comitetului Central şi i-a relatat episodul, spunându-i: ***«Tovarăşe general Iulian Vlad, vă rog, temperaţi-i pe Vădim şi pe Barbu. Ştiu că au un respect aparte pentru dumneavoastră, poate o să vă asculte, să nu mai facă***

scandal, căci dacă se aude mai sus, nu ştiu dacă îi mai putem ajuta şi e păcat. Odată că reprezintă ceva în cultură, dar ziarul lui Barbu, pe care îl sponsorizăm noi, de la Capitală, „Săptămîna", e mai independent, e mai curajos, e mai aparte şi ar putea fi suspendat». ***J***

DA.: Nu era şi tribună de luptă împotriva Europei Libere, tot acolo fusese publicat şi jurnalul lui Ion Camion?

A.R.: Supralicitaţi. Nu exista în România vreo publicaţie care să-şi poată revendica un astfel de statut. Vine Comeliu Vădim Tudor trimis de Constantin Olteanu. Dar era o plenară a Comitetului Central, deja Iulian Vlad era membru al C.C. M-a sunat într-o pauză şi-mi zice: ***«Vezi, că o să ai acolo un oaspete, serveşte-l cu ce vrea şi, până sosesc eu, stai cu el şi ţine-i companie».*** A venit Vădim. ***«Bătrîne, dai un whisky?» «Da, maestre!»*** O sticlă, care era începută, a trecut repejor. La următoarea, solicitată bufetului de protocol, i-am ţinut companie, mai mult de teama că nu va fi în regulă la întâlnirea cu Generalul. Şi a început Comeliu Vădim Tudor: ***«Să-mi rezolvi problema cu apartamentul, vreau la vilă sau penthouse în noul centru civic».*** Nu auzisem de aşa ceva până atunci. ***«Păi, maestre, nu mi-aţi spus că ieri aţi fost la primarul general al Capitalei? Acolo se dau casele!» «Nu, că ăla nu face nimic, îi este frică de voi, de la Securitate. Voi trebuie să daţi gir. Nu-mi dă nimica, vreau apartament în vilă, vreau şi eu confort.» «Nu, şi noi suntem la mîna primarului, te rog nu-l stresa nici pe ministrul Vlad cu casa ta. Noi n-avem pentru noi, dacă e să discutăm aşa».*** Apoi îmi zice că vrea un autoturism de teren ARO, cu aripi nichelate şi scară exterioară, din lotul de export, neapărat cu număr 1-B şi trei cifre. Iar îi spun că nu-i locul unde să solicite aşa ceva.

D.A.: Si s-a văzut cu Iulian Vlad?

A.R.: S-a văzut şi n-a avut nici pe dracu', nici nu s-a simţit cât luase la bord. I-a zis Iulian Vlad ce i-a zis, să-1 tempereze, i-a reţinut un exemplar al memoriului. L-a trimis cuiva de la Secţia de Propagandă a C.C., care se ocupa şi de cultură. A fost de acord să-şi ia carnetul de membru de partid lăsat la Constantin Olteanu. Alte întâlniri ale generalului Iulian Vlad cu Comeliu Vădim Tudor, anterior anului 1990, nu au existat. După 1994,

Vădim a încercat, a făcut apel la generalul Iulian Vlad să gireze că nu a fost informator al Securităţii. L-a dus şi la o conferinţă de presă a Partidului România Mare. Fiind membru al P.C.R. şi combatant calificat pe frontul ideologiei partidului, Comeliu Vădim Tudor nu putea fi informator. El informa şi denunţa, în fiecare zi de vineri, prin paginile revistei/'

Securitatea a fost un instrument al Puterii Politice

Una dintre perioadele abordate de Dan Andronic în dialogul său cu Aurel Rogojan e cea a anilor staliniști ai Securităţii.

Dialogul se deschide cu o confruntare. Generalul susţine teza unei răspunderi a Securităţii pentru crimele şi abuzurile din anii stalinismului triumfător doar prin ponderea însemnată a alogenilor. Dan Andronic îl contrazice. Firește, în limitele politeţii reclamate de profesionalismul în jurnalism. El îi atrage atenţia că acesta e unul dintre miturile prin care fosta Poliţie Politică a căutat să se absolve de abuzurile şi chiar de crimele din perioada anterioară.

Eu însă aş aduce un alt argument.

Să admitem că Securitatea era la începuturi alcătuită doar din români. M-aş grăbi să adaug, români patrioţi sau buni români, dacă nu mi-aş da seama că un bun român ar fî refuzat să se pună în slujba Ocupantului.

Ar fi putut această Securitate să practice o altfel de politică decât cea dictată de Stăpînul extern de la vremea respectivă?

Fireşte că nu.

Indiferent din cine ar fi fost alcătuită, Securitatea ar fi dus o politică de deznaţionalizare cruntă, în numele internaţionalismului proletar. Să nu uităm că poziţia naţionalistă era considerată în stalinism una dintre cele mai
duşmănoase. Pentru ea, Lucreţiu Pătrăşcanu a fost executat.

Pe scurt, Securitatea a fost un instrument al puterii politice. Iar puterea politică a depins de Alianţa în care s-a trezit plasată România după al Doilea Război Mondial. Dependenţa Securităţii de Moscova a avut şi aspecte pozitive. Îmblînzirea instituţiei a fost efectul destalinizării din U.R.S.S. Dacă de la Moscova nu ni se impunea destalinizarea, ar fi binevoit Dej să-şi amintească de respectarea legalităţii, fie aceasta şi socialistă?

Cât despre ruşi, e o gogomănie să-i acuzi că ne-au impus regimul lor. Nu face asta orice Mare Putere cu ţările care-i alcătuiesc clientela geopolitică? Postura Securităţii de instrument al puterii politice, dependent de aceasta, se distinge cel mai bine din teza luptei de clasă care se ascute pe măsură ce se înainta în construirea socialismului. Teza e amintită şi combătută de Aurel Rogojan:

„Despre perioada anilor 50-60 nu am constatări sau experienţe personale, dar din documente şi relatări ale celor care au activat în acei ani rezulta exact ceea ce a fost. O luptă continuă şi violentă împotriva duşmanului de clasă, o revoluţie permanentă, în focul căreia lupta de clasă se înteţea. Ceea ce m-a frapat este faptul că nimeni nu a sesizat cât de ilogică era această dogmă stalinistă. Cum să se adâncească lupta de clasă, pe măsură ce progresa revoluţia? Nu era firesc ca lucrurile să se aşeze intr-un fel?”

Dincolo de aiureala unei asemenea teze - cu cât noul regim se instala mai solid pe meleagurile noastre, cu atât duşmanul devenea mai primejdios -, fixarea ei drept far călăuzitor al Securităţii a dus la o goană turbată de căutare cu orice preţ a prezenţei duşmanului de clasă. Realitatea era cea a unei micşorări a acţiunilor realmente duşmănoase pe măsura consolidării regimului. Cei din Munţi erau pe cale de lichidare, şi oricum n-ar fi pus în pericol regimul câtă vreme acesta avea la dispoziţie tot ceea ce putea strivi în faşă o tentativă reală de răsturnare a ordinii stabilite:

Armată, Miliţie, Activ de partid, tunuri, avioane, tancuri, plus posibila intervenţie a Armatei Roşii.

Cu toate acestea trebuia să descoperi, să denunţi şi să pedepseşti acţiunea duşmanului de clasă. în planul politicii

manifestat astfel catastrofala explicare a tuturor neregulilor din real prin acţiunea duşmanului de clasă. Am citit cu creionul în mână toată literatura stalinistă autohtonă consacrată „luptei pentru construirea vieţii noi”.

Indiferent unde se petrecea acţiunea unei proze, a unei piese de teatru, după un sfert de conţinut de operă se iveau dificultăţi. Dificultăţi în construirea unui obiectiv, provocate de Natură, de proasta proiectare, de prostie, de lene, de românescul „Merge şi aşa”! Dificultăţi în aprovizionare.

De fiecare dată când începeam o producţie din anii ’50, eram sigur că pe la jumătatea romanului, sau a nuvelei sau a piesei de teatru sau chiar a poemului, dificultăţile aveau să-şi găsească explicarea în acţiunea duşmanului de clasă. Şi nu trecea mult şi avea loc o şedinţă de demascare a duşmanului de clasă, urmată, firește de intervenţia Organelor. Destul de discretă, pentru că noua literatură, cum i se spunea în chip absurd, trebuia să educe vigilenţa clasei muncitoare şi nu a instituţiilor care, vorba epocii, „vegheau la construirea socialismului".

In aceeaşi şedinţă era demascată însă şi lipsa de vigilenţă, împăciuitorismul, înţelegându-se prin asta tentativa de a explica dificultăţile altfel decât ca produs al duşmanului de clasă. în aceste condiţii, abuzurile Securităţii erau fatale. Instituţia avea drept principală misiune dată de Puterea politică depistarea şi sancţionarea acţiunilor duşmănoase. Care acţiuni erau proclamate a fi tot mai multe şi tot mai primejdioase pe măsura înaintării spre comunism.

Altfel spus în timp ce în realitate aceste acţiuni erau tot mai puţine şi tot mai slabe, Securitatea avea drept mandat că ele sunt tot mai multe şi mai puternice. Dacă nu depistai prezenţa tot mai mare a duşmanului de clasă riscai ca lucrător al Securităţii să fii acuzat de lenevie sau, mai rău, de complicitate involuntară cu duşmanul de clasă!

Cum puteai evita această primejdie?

Căutând cu orice preţ implicarea duşmanului de clasă. Se înţelege că asta însemna din start posibilitatea, dacă nu chiar fatalitatea, abuzurilor.

Ca şi azi, ca şi ieri, ca şi totdeauna în Istorie, responsabilă principală de abuzuri, de crime e Puterea Politică.

Fie şi prin adevărul că orice instituţie de forţă e sub controlul puterii politice sau, măcar, sub semnul nevoii ca Puterea politică să urmărească dacă ea n-o ia razna.

Din acest punct de vedere de abuzurile comise de Binomul S.R.I.-D.N.A. sunt răspunzători nu numai şefii celor două instituţii, dar şi liderii politici de la vremea respectivă.

Dacă nu mai ales ei.

Ion CRISTOIU

O EXPLICAŢIE NECESARĂ

Unul din primii cititori ai acestui manuscris, Ion Cristoiu mi-a dat în miez de noapte un mesaj plin de entuziasm. Ii plăcea cartea, găsea multe lucruri interesante, chiar senzaţionale, dar avea câteva nedumeriri. Cum de am avut ideea să fac această carte cu generalul de brigadă Aurel I. Rogojan, de unde ştiu atâtea amănunte legate de cazurile instrumentate de serviciile de informaţii, cu alte cuvinte, ce m-a apucat?

Aici vreau să-i dau un răspuns. Chiar dacă nu-şi mai aduce aminte, în 1992, la „Evenimentul Zilei" exista o secţie denumită pompos, „Servicii Secrete", coordonată de Radu Tudor. O perioadă, cât am fost redactor şef-adjunct m-am ocupat de coordonarea ei. Aşa am intrat în contact cu lumea serviciilor de informaţii.

Treptat, i-am cunoscut pe toţi, pentru că aveau interes să mă cunoască, ca reprezentant al celui mai puternic ziar din România. Dar şi pentru că eram fascinat de jocurile de culise din politică, iar în anii ’90 cele două erau adânc împletite.

Nume ca Iulian Vlad, Decebal Ilina, loan Talpeş, Bebe Tănăsescu, Virgil Măgureanu, Ion Gioni Popescu, Victor Marcu, Dan Gheorghe, Costin Georgescu, Mircea Gheordunescu, Cătălin Harnagea, Dorin Marian, George Maior, Florian Coldea, ca să menţionez doar câteva dintre vârfurile spionajului şi contraspionajului românesc, îmi erau parteneri de dialog.

Un dialog cu asperităţi, în care loviturile veneau din ambele părţi. Ca să-mi aduc aminte doar de începuturi, am publicat primul raport al S.R.I. care descria modul în care va prăbuşi Caritas, dar şi primul registru de informatori ai Direcţiei a 11-a, alături de Mirel Curea, am sărit gardul vilei de vacanţă (secretă) a generalului Marcu, împreună cu Dan Capatos, am făcut interviuri cu aproape toţi cei menţionaţi, eram în birou la Sorin Roşea Stănescu atunci când a izbucnit scandalul cu terasa „Anda". Am plătit generali din S.R.L, S.I.E., 0215, pentru a ne da informaţii şi documente, am fost filaţi şi ameninţaţi.

O perioadă de început a României în care presa juca un rol important. în strânsă legătură cu politicul.

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secete

Cum am ajuns la Aurel I. Rogojan e simplu. Auzisem despre cel supranumit "computerul uman", pentru că citea şi ştia documentele mai bine decât şeful Securităţii sau al S.R.L

Iniţial nu am crezut că aşa ceva este posibil. Apoi i-am citit cărţile. în fiecare din ele am găsit spuse lucruri clare, deloc plăcute, cu curaj. Şi cu pasiune pentru istoria neromantată a României.

Cu unele eram de acord, cu altele nu, dar am intuit că este un personaj care deţine nu numai talent şi abnegaţie de scriitor, ci si cheile istoriei subiective a unei lumi închise. Lumea serviciilor de informaţii.
[5]

în anul 1977, la vârsta 28 de ani, a fost avansat „la excepţional" în gradul de căpitan şi promovat în funcţia de şef al Cabinetului generalului locotenent Iulian N. Vlad, Secretar de Stat la Ministerul de Interne, pe care îl va seconda în demnităţile sale ulterioare, adjunct al ministrului de Interne (1984-1987), ministru secretar de stat şi sef al Departamentului Securităţii Statului (1987-1989). Din decembrie 1985 ca locţiitor al şefului Serviciului Independent Secretariat-Juridic (Cancelaria D.S.S.), iar din octombrie 1987 ca împuternicit la comanda serviciului independent (pentru definitivarea pe funcţie era necesară aprobarea Biroului Comisiei de Cadre al C.C. al P.C.R. prezidate de Elena Ceauşescu, secondată de Emil Bobu şi Tudor Postelnicu, o tripletă ostilă promovării ardelenilor în funcţii de conducere).

Ca „director al Cabinetului", generalul Vlad ţinea să-i amitească mereu că i-a dat responsabilităţi de această natură (i l-a oferit ca exemplu pe directorul de cabinet al ministrului de Interne al Italiei, Francisco Cosiga, care însoţindu-şi ministrul în România a fost asistat şi de secretara personală, fiind şi ea indusă în lista delegaţiei oficiale), **a asigurat documentarea şi elaborarea proiectelor deciziilor sau punctelor de vedere impuse de documentele prezentate zilnic generalului -** informaţii operative curente, informări de stadiu în problemele de securitate naţională, analize ale situaţiilor operative pe liniile serviciilor de spionaj şi ale organizaţiilor extremist-teroriste care aveau ca tintă România, sinteze ale evoluţiilor climatului internaţional de securitate, telegrame externe privind luări de poziţii, atitudini ori gesturi ostile sau inamicale faţă de România, informări-baromentru ale stării de spirit a populaţiei, nemulţumirile şi cauzele lor, problemele minorităţilor naţionale şi ale confesiunilor religioase, pulsul mediului diplomatic şi evenimentele organizate de ambasade, revista presei

externe, monitorizarea emisiunilor în limba română ale posturilor de radio străine, emisiunile televizi- unilor din ţările vecine dedicate telespectatorilor din România, cazuistica operativă de securitate vizând spionajul- trădarea, divulgarea secretelor de stat, atentatele, complo- turile, compromiterea intereselor de stat, propaganda extremistă ori cea împotriva statului, subminarea ori sabotajul de natură econnomică, securitatea ambasadelor, a aeroporturilor si aeronavelor vizate de acte teroriste. Din toate acestea selecta şi sintetiza ceea ce trebuia neapărat să ştie şeful Securităţii Statului în primele minute ale programului zilnic, pentru a-şi rândui priorităţile.

în perioada ianuarie-martie 1990 a asigurat fortuit *(mânu militari)* „interimatul general" al preluării de către Ministerul Apărării Naţionale a Departamentului Securităţii Statului în vederea reformării acestuia ca Serviciu de Informaţii, pus sub comanda generalului Gheorghe Logofatu, numit în acest scop adjunct al ministrului Apărării Naţionale.

Odată cu înfiinţarea Serviciului Român de Informaţii **a fost desemnat de primul adjunct al Directorului, generalul Mihai Stan ca „asistent personal" responsabil de gestiunea problemelor cabinetului primului adjunct al Directorului S.R.L,** care era încadrat cu trei ofiţeri din fosta Cancelarie a D.S.S.

A redactat la „prima mână" anteproiectele legilor siguranţei naţionale şi ale organizării şi funcţionării S.R.L, noile concepte ale activităţii de informaţii, valorificând principiile de organizare ale serviciilor omoloage străine.

A coordonat şi asigurat redactarea efectivă a intregii baze normative interne a S.R.L - cca. 500 de documente (incluzând studiile documentare şi analizele comparative), activitate în care, după demiterea generalului Mihai Stan, a avut susţinerea adjunctului directorului S.R.L, Dumitru Cristea, iar din 1992 a următorului **prim adjunct al Directorului, generalul Victor Marcu, care, de asemenea, l-a numit „asistent personal" din prima zi a preluării funcţiei şi până la demiterea sa, în anul 1995.**

In anul 1996, i-a fost solicitată detaşarea la Serviciul de Pază şi Protecţie, ca **„asistent personal" al generalului Mihai Stan, şeful Inspectoratului Informativ-Operativ al S.P.P.,** cu misiunea punctuală de a asigura baza conceptuală şi minimul de reglementări interne ale Serviciului.

In anul 1999 a fost inclus într-un colectiv restrâns de trei specialişti, coordonat de un consilier al Directorului S.R.L Costin Georgescu, **pentru analiza şi reevaluarea fluxului de activitate a Serviciului, deoarece directorul sesizase că acesta „turează cu motoarele gripate".** Evaluarea şi proiecţia s-au finalizat după încheierea mandatului directorului Costin Georgescu, deoarece au fost destui „frânări" care, din cauza incapacităţii lor de adaptare, au temporizat şi nu doreau o reformare reală.

După demiterea generalului Marcu din funcţia de prim adjunct al directorului şi colonelului Rogojan de la conducerea Sectorului Planificare şi Reglementare Informativ-Operativă, o bună parte din noua bază normativă fusese decăzută la nivelul „bunului plac".

Alexandru Radu Timofte a preluat proiectul de reformă iniţiat de Costin Georgescu şi l-a finalizat prin

adoptarea de către C.S.A.T,, **context în care colonelul Rogojan a fost numit consilier al directorului S.R.L** După vreo două-trei luni, de gura presei, a fost „acoperit" ca locţiitor al şefului Comandamentului Logistic, continuând a fi consilier al directorului până la încheierea mandatului lui Timofte, în iulie 2007.

Intre anii **2001-2014 a fost consultant al deputatului Ion Stan, preşedinte, vicepreşedinte, respectiv secretar al Comsiei comune a Camerei Deputaţilor şi a Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activităţii S.R.L,** calitate în care a asigurat elaborarea proiectelor pachetului legislativ complet al securităţii naţionale, cinci iniţiative rămase neadoptate din cauza mizei acestora în luptele pentru putere din interiorul P.S.D. şi a răfuielii permanente dintre palatele Cotroceni şi Victoria.

I s-a acordat gradul de general de brigadă în ar 2004, drept recunoaştere a contribuţiilor la conceptualizarea activităţii secrete de informaţii în perspectivele aderării României la N.A.T.O. şi ale integrării în Uniunea Europeană. Eseul susţinut la examenul pentru gradul de general a constituit osatura *„Doctrinei Naţionale a Informaţiilor pentru Securitate”,* adoptate de C.S.A.T. la 23 iulie 2004.

Din 2002 şi până la trecerea în rezervă (august 2007) a condus *Direcţia Planificare Integrată a Resurselor Informaţionale, Reglementare, Coordonare şi Cooperare,* practic un stat major, un centru nervos vital al S.R.L, o structură pentru toţi ceilalţi incomodă, fiindcă fixa cerinţele şi măsura rezultatele. Din această calitate, a reprezentat S.R.L în colectivele interdepartamentale create de preşedintele Traian Băsescu pentru crearea Comunităţii Naţionale de Informaţii şi elaborarea celebrului pachet al legilor securităţii naţionale, rămas neadoptat, chiar şi după angajamentul actualului preşedinte.

Din 1970 şi până în 2007, a servit „sub drapel" în cea de-a patra armă - arma informaţiilor, în mandatele a zece miniştri de interne, şefi ai securităţii ori directori ai

serviciilor de informaţii, un număr de 25 de ani aflându-se în culisele secrete ale puterii şi în umbra acesteia. O umbră greu apăsătoare şi extraordinar de stresantă, interesantă doar pana la instalarea rutinei, după care tot ce altora li s-ar putea părea de necrezut, devine fapt banal, loc comun. Elev fiind în şcoala militară, când vedea un general îl învăluia în admiraţie cu privirea inocentă, nebănuind că peste şapte ani, va veni o zi când numai căpitan fiind, îi va trece pragul biroului de numai şase metri pătraţi, toţi generalii Securităţii Statului, aceştia devenindu-i nu doar prezenţe fireşti, ci şi „confidenţi" interesaţi.

Activitatea de consilierat l-a specializat ca „scriitor", având zile când readacta până la 30 de pagini, sau un proiect de lege cu peste 50 de articole în două zile. Pentru a atinge astfel de performanţe a fost nevoie de acumulări temeinice de cunoştinţe, iar activitatea didactică de două decenii, ca asistent şi lector universitar, respectiv instructor specialist (echivalentul conferenţiarului universitar) prin mai multe instituţii de învăţământ ale „sistemului", i-a fost un permanent stimulent pentru studiu şi cercetare, opera sa didactică însumând peste două mii de pagini, din care jumătate un unicat: *„Tratat de teorie generală a activităţii secrete de informaţii",* rămas în custodia *Centrului* „L"- *Studii pentru Securitate Naţională* din S.R.I.

Treptat am reuşit să-1 conving pe cel care i-a luat un interviu generalului Iulian I. Vlad, să se lase scormonit de Dan Andronic. Am pus toate întrebările la care îmi doream să am un răspuns, chiar dacă era unul marcat de o viziune personală asupra evenimentelor.

Rezultatul este cartea de faţă. Pe care sper să o citiţi cu sufletul la gură.

Dan ANDRONIC

DE CE, DAN ANDRONIC ?!

La aflarea veştii că am acceptat provocarea lui Dan Andronic la un „face to face" publicistic, nu puţină lume şi-a exprimat nedumerirea, de ce cu Dan Andronic?! Nedumerire pe care şi eu o am, chiar după materalizarea provocării în acest volum de peste 600 de pagini, „ *un adevărat tron",* ca să-1 citez pe Valentin Protopopescu, prestigiosul realizator, de la „Radio România Cultural", de câteva ori gazda noastră la emisiunea, slujbă culturală duminicală de excelenţă, „Texte şi

pretexte".

Pretextele lui Dan Andronic pentru textele noastre (ale „mele" mi se pare de un nesăbuit orgoliu, ceea ce-mi repugnă) sunt rezumate în preambulul „O explicaţie necesară", luminare pe care o oferă cititorului la sugestia prefaţatorului acestui volum, Ion Cristoiu, un nume de mare notorietate, cu piedestal greu de clintit în viitoarea *„Istorie a presei româneşti"* ce o va scrie cândva un alt istoric de talia lui Nicolae lorga.

Pentru mine, Dan Andronic a însemnat, iniţial, un exemplu notabil al capetelor de serie în experimentul jurnalistic „secţia" sau „subredacţia servicii secrete". Nefiind chiar un *outsider* al contextului impetuoasei afirmări şi subitei treceri „sub acoperire" a acestei găselniţe jurnalistice, în relaţia cu presa m-am considerat îndreptăţit la rezonabile marje prudenţiale. Defect profesional!

în urmă cu vreo două decenii, nu puteam să cred că voi ajunge vreodată la vreo relaţie de colaborare cu cei trei corifei ai „Evenimentului zilei"- strict cronologic, Cornel Nistorescu, ca autor în „Cotidianul", din 2010; Ion Cristoiu, ca interlocutor la emisiunea B1TV, „La taifas cu Ion Cristoiu", septembrie 2011; Dan Andronic, ca autor în „Evenimentul zilei", din 2014.

Sunt dator să precizez că nu fac parte dintre acei generali ai serviciilor secrete care au fost plătiţi de Dan Andronic în vremurile în care potenţa financiară a „Evenimentului zilei" era de multi confraţi de breaslă invidiată. Recunosc, însă, că în calitate de dascăl prin şcolile mai multor servicii secrete am predat şi elemente de metodologie a sifonării informaţiilor către presă, recomandând ca jurnaliştilor să li se ofere satisfacţia că au reuşit prin asidue eforturi să-şi creeze surse secrete remunerate în servicii, iar preţul informaţiilor să fie pe măsură.

Deloc neglijabilă, întreaga noastră producţie publicistică - scrisă, radiofonică ori de televiziune - a fost, fără excepţie, necondiţionată financiar, ceea ce am convenit şi cu Dan Andronic, Prin această precizare am ţinut să răspundem tuturor celor care au pretins că mă cunosc, dar nu au ezitat să şuşotească *off record* despre fabuloasele beneficii ce mi-ar fi revenit, negociindu-mi memoria.

încheind paranteza şi confirmând pretextele lui Dan Andronic pentru acest demers publicistic, îmi fac o datorie de onoare din a recunoaşte calităţile sale de gazetar angajat în viaţa cetăţii, chiar dacă despre cetate şi rosturile serviciilor secrete avem şi unele opinii nu tocmai convergente, fapt explicabil şi prin cele două decenii diferenţă

în înţelegerea lumii în care trăim.

Incidental, în vara anului 2007, la aniversarea zilei de naştere a generalului Victor Marcu, intrând în restaurantul „Casa di David", împreună cu generalul Iulian N. Vlad şi alti invitaţi ne-am intersectat cu Dan Andronic. Dan l-a salutat cu vizibilă deferenţă pe generalul Iulian N. Vlad, care a schimbat câteva amabilităţi cu gazetarul, ceea ce pentru mine a fost afund o surpriză, date fiind nişte antecedente nu tocmai plăcute ale „Evenimentului zilei" privindu-1 pe General.

E adevărat, unde a scuipat Dan Badea, a sărutat o distinsă doamnă, Simona lonescu. Supărări i-au produs Generalului şi ucenici ai lui Ion Cristoiu, care au cumpărat şi publicat piese din dosarele înscenărilor judidare

privindu-1 pe fostul şef al Departamentului Securităţii Statului. Piese de care instanţele nu au uzat, fiindcă aveau motive să nu o facă, dar care, odată răstălmăcit publicate şi la fel înţelese, i-au făcut Generalului mai mult rău.

Ulterior, aveam să constat că Generalul avea un reper în editorialele lui Ion Cristoiu, pe care mi le semnala şi ţinea mult la relaţia sa cu Dan Andronic, temperându-mă ori de câte ori eram drastic în aprecierea unora dintre prestaţiile sale jurnalistice dintr-o perioadă anterioară. îmi spunea, *„mai lasă de la tine, parcă nu ştii că şi la ziar e ca la armată, dacă-i ordin... treci peste reţineri. "* Dacă Generalul nu insista să colaborez cu „Evenimenetul zilei", în contextul aniversării a 25 de ani de la mişcările din decembrie 1989, iar Dan Andronic nu ar fi atât de mult implicat în restabilirea adevărului privind locul şi rolul generalului Iulian N. Vlad în istoria recentă a României? nu ştiu dacă acest proiect editorial ar fi fost realizabil.

Experienţa colaborării cu Dan Andronic este interesantă şi cu valoare de unicat, dar nu o voi recomanda vreodată prietenilor cu nervii slabi. Insistenţa cu care şi-a urmărit agenda şi revenirile la acelaşi subiect nu m-au deranjat, precum unele prejudecăţi din categoria *„dacă ardeleanul nu a văzut girafa, apoi nu se poate să exis te"* \ Dar ardeleanul eram eu, nu Dan Andronic! Despre ce este vorba, cititorii vor înţelege din dinamica de pe alocuri a dialogurilor.

De când cu războaiele imagologice, a scrie a devenit o îndeletnicire periculoasă, noi, totuşi, sperăm să lansăm o carte, nu o rachetă informaţională!

Aurel L Rogojan

CAPITOLUL I

Antemergătorii Securităţii

Acapararea instrumentelor puterii abolite

Dan Andronic (D.A.): *în urmă cu doi-trei ani ne-am întâlnit pentru prima dată şi am început să discutăm despre rolul Securităţii în istoria României. Cred că tocmai se lansase cartea- interuiu cu generalul Iulian N. Vlad. Citind-o, am avut senzaţia că uneori întrebările dumneavoastră erau mai ample decât răspunsurile. M-a uimit mulţimea de amănunte pe care le ştiaţi si uşor-uşor am început să înţeleg că sunteţi un martor de neevitat atunci când vorbim despre acest subiect, despre instituţia care marchează viitorul României de peste 50 de ani. Aţi fost în serviciu activ sub mandatele a 10 miniştri de Interne sau directori ai principalului serviciu naţional de informaţii, de la Securitatea Statului (1970-1989) până la Serviciul Român de biformaţii (1990-2006). Din 1977 şi până în 1989 aţi lucrat nemijlocit cu generalul Iulian N. Vlad. In perioada anilor 1990- 1995 aţi fost efectiv, indiferent de funcţia deţinută, asistentul prim-adjuncţilor directorului S.R.I., generalii Mihai Stan şi Victor Mar cu, pentru ca între 2001-2006 să lucraţi cu directorul S.R.I. Alexandru-Radu Timofte, o perioadă în calitate de consilier, dar şi ca şef al Direcţiei de Planificare Integrată a Resurselor Informaţionale, Reglementare, Coordonare Operativă şi Cooperare, care, din câte pot să-mi dau seama, era, practic, Statul Major al Serviciului. în total, 25 de ani aţi fost anonimul foarte important din umbra puterii secrete, ceea ce vă conferă o autoritate greu de contestat.*

Nu întotdeauna am fost de acord cu ceea ce spuneaţi, mi se părea că exageraţi cu anumite afirmaţii, dar calitatea de scormonitor în măruntaiele unei perioade încă învăluite într-o ceaţă artificială nu v-am contestat-o. Am avut încredere că ceea ce îmi spuneţi va fi făcut în mod onest, repet, având rezerva unei abordări personale, subiective. Ca istoric, am învăţat că un

Aşa ca v-am propus un dialog deschis, plecând de la o abordare subiectivă a acelor vremuri, de martor ocular, cu o viziune care in mod cert nu va fi pe placul multora. Mai ales că trecem prin perioade diferite de timp, vom trece de la Nicolae Ceauş eseu la Adrian Năstase sau Traian Basescu, vom vorbi de spionaj şi spioni, de unii oameni care şi-au trădat ţara, de alţii care au apărat-o, de istorii complicate şi necunoscute.

Să începem cu originea „răului". Cum s-a înfiinţat Securitatea?

Aurel Rogojan (A.R.): Ştiţi, este un adevăr de neocolit că şi bisericile creştine s-au clădit cu pietre din templele păgâne. Securitatea nu a apărut de la un moment zero. Instrumentele puterii regimului politic abolit după 23 august 1944 s-au dovedit a fi la fel de necesare şi la fel de eficiente şi pentru instaurarea şi consolidarea noii puteri.

Până la data de 30 august 1948, când s-a înfiinţat Direcţia Generală a Securităţii Poporului (D.G.S.P.), N.K.V.D.-ul (Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne al Uniunii Sovietice) şi Secţia Cominternuluil pentru România şi-au infiltrat agenţii în structurile de informaţii, de siguranţă şi ordine ale statului român - Serviciul Special de Informaţii (S.S.I.), Siguranţa Generală, Poliţia şi Jandarmeria - pe care le-au preluat şi le-au pus sub controlul autorităţii militare sovietice de ocupaţie.

D.A.; *S-a discutat mult despre acest moment, sunt convins că cititorii mai tineri nu pot înţelege acele vremuri. Aşadar, să intrăm în miezul discuţiei despre caracterul naţional al serviciilor de informaţii. Cum a fost posibilă, cum s-a realizat infiltrarea*

1 Internaţionala Comunistă, cunoscută şi ca Internaţionala a ffl-a, fondata m 1919 de Lemn şi de Partidul Comunist Rus (bolşevic) avea ca scop lupta prin toate mijloacele «osfbiîe, mclusiv lupta armată, pentru răsturnarea burgheziei mon<|^|e şj pentru formarea unei republici sovietice internaţionale, ca un stadiu ,'e tranzitie către abolirea definitiva a statului.

structurilor de forţă, cine au fost colaboraţionişti ocupantului sovietic?

A.R.: înainte de a vorbi de colaboraţionişti ocupantului, trebuie să observăm şi să reflectăm la o altă realitate, de dimensiuni mult mai importante şi, de aceea, infinit mai îngrijorătoare - ocupaţia informativă secretă multiseculară a României de către Rusia, o mare putere vecină,

foarte interesată de noi de peste cinci secole. Ce vreau să spun? Serviciile secrete ale Rusiei, din vremea misionariatului pravoslavnicilor şi a escapadelor domnilor şi boierilor moldoveni din ce în ce mai spre est, au lucrat şi au aici tradiţii consolidate într-o jumătate de mileniu.

Coordonarea operaţiunii de acaparare a structurilor de forţă, după documente şi alte aparenţe, este atribuită lui Emil Bodnăraş2, el deţinând în perioada martie 1945 -

2 Emil (Emilian) Bodnăraş (n. 10 februarie 1904, laslovăţ-Suceava - d. 24 ianuarie 1976, Bucureşti). Studii: Facultatea de Drept din Iaşi, Şcoala Militară din Timişoara, Şcoala Specială de Ofiţeri de Artilerie din Bucureşti, Şcoala Superioară a Serviciilor Speciale din Moscova (1932-1935). Activitatea: în anul 1932 a dezertat în U.R.S.S., de unde a revenit clandestin în 1935, fiind arestat şi condamnat la 10 ani de muncă silnică pentru dezertare în timp de pace, sustragere de acte oficiale şi crime împotriva siguranţei statului. După rejudecarea procesului, i s-a redus condamnarea la numai cinci ani de închisoare. A fost eliberat din penitenciarul de la Caransebeş, la sugestia Serviciului Special de Informaţii, ceea ce vine în susţinerea versiunii că dezertarea sa ar fi făcut parte dintr-o operaţiune a Ş.S.I. de infiltrare în serviciile speciale sovietice şi în Comintem. în 1944, împreună cu Constantin Pârvulescu şi losif Rangheţ, în numele Comintemului, l-au înlăturat pe Ştefan Foriş de la conducerea Partidului Comunist din România, care a fost preluată de Gheorghe Gheorghiu-Dej. La 23 august 1944, sub numele conspirativ „inginerul Ceauşu", împreună cu Lucreţiu Pătrăşcanu au reprezentat comuniştii la arestarea mareşalului Ion Antonescu şi a ministrului Afacerilor Străine, Mihai Antonescu, pe care i-au predat ulterior autorităţilor militare sovietice. Cariera: secretar general la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, însărcinat cu supravegherea serviciilor secrete şi şeful Serviciului Secret al Armatei (martie 1945 - noiembrie 1947); ministrul Forţelor Armate (5 noiembrie 1947 - 4 octombrie 1955); vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri (20 august 1954 - 4 octombrie 1955); prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri (4 octombrie 1955 - 19 martie 1957); ministrul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor (20 martie 1957 - 27 aprilie 1959); vice-

noiembrie 1947 funcţia de secretar general la preşedinţia Consiliului de Miniştri, cu rang de subsecretar de stat pentru supravegherea Serviciului Special de Informaţii, a Siguranţei Generale a Statului, a Poliţiei şi Jandarmeriei. în realitate, agenţii sovietici, deja prezenţi în România, unii fiind trimişi clandestin, în toată perioada interbelică, pe post de instructori politici din partea Comintemului, alţii ca spioni, terorişti, inclusiv paraşutaţi, dar şi sub acoperiri onorabile, au ieşit, cum se spune, la lumină, preluându-şi rolurile pentru acapararea pilonilor puterii. In marea lor majoritate, agenţii N.K.V.D.-ului din această categorie au fost eliberaţi din închisori, unde îşi executau pedepsele pentru spionaj, terorism şi alte infracţiuni privind siguranţa statului, iar în perioada detenţiei stabiliseră legături strânse cu liderii

şi militanţii comunişti.

în perioada la care ne referim, mişcarea comunistă internaţională era strict controlată de la Moscova prin Primul Directorat - Operaţiuni Externe (I.N.U.) al N.K.V.D.-ului, partidele comuniste fiind, cu puţine excepţii, agenturi sovietice pentru crearea mişcărilor insurgente, pentru exportul revoluţiei şi instaurarea comunismului în întreaga lume.

D.A.: România era trecută în sfera de influenţă a Moscovei după înţelegerea de la Yalta din 1945. Dar înţeleg că această infiltrare s-a produs înainte. Se poate vorbi de o planificare bazată pe un plan bine pus la punct?

A.R.: Putem vorbi despre tehnologia exportului de revoluţie. în patru ani de la evenimentele din 23 august 1944, N.K.V.D.-ul a acaparat structurile de forţă menţionate, le-a folosit, apoi le-a desfiinţat şi le-a înlocuit cu instituţiile noului regim politic. Cu menţiunea că o parte a personalului operativ, care nu a avut tangenţă cu repri-

preşedinte al Consiliului de Miniştri (20 martie 1957 - 17 martie 1965); vicepreşedinte al Consiliului de Stat (17 martie 1965 - 24 ianuarie 1974).

marea mişcării comuniste, a fost păstrat, în nu puţine situaţii, până la vârsta pensionării. In structurile de informaţii externe şi contraspionaj, ofiţerii care realizaseră penetrări în spaţiile occidentale au fost menţinuţi.

Serviciul I Organizare

D.A.. *Să ne întoarcem la momentul iniţial Cum a fost creată, modelată instituţia de forţă a noii democraţii populare, după chipul şi asemănarea sovieticilor?*

A.R.: Antemergătorul Securităţii a fost o structură a Comitetului Central al Partidului Comunist din România, Serviciul I Organizare, condus de Timofei (Pantiuşa) Bodnarenko, românizat, Gheorghe Pintilie3.

Serviciul I Organizare avea ca atribuţii oficiale securitatea sediilor şi a conducătorilor partidului, precum şi rezolvarea chestiunilor administrative. Ulterior, acest serviciu a devenit Secţia Politico-Administrativă si, mai târziu, Gospodăria de Partid.

Neoficial, serviciul asigura acoperirea rezidenţei spionajului sovietic (I.N.U.) şi a activităţilor secrete ale N.K.V.D.-ului, respectiv

conducerea vastei reţele subversive cu care fusese acoperită România în perioada interbelică şi contracararea acţiunilor serviciilor secrete britanice, americane şi franceze. Nu în ultimul rând, serviciul supraveghea activitatea ruşilor albi care emigraseră în România.

3 Gheorghe Pintilie (n. Timofei Bodnarenko în 1902, laTiraspol - d. 11 august 1985, în Bucureşti) a fost agent al Secţiei N.K.V.D. din Transnistria, unde s-a instruit pentru acţiuni subversive (spionaj şi sabotaj) împotriva statului român. Prima misiune din România a îndeplinit-o în 1928 şi avea ca scop înfiinţarea unei reţele de diversiune şi spionaj. Siguranţa l-a descoperit şi l-a arestat. A fost deţinut trei am în penitenciarele Doftana, Văcăreşti şi Caransebeş, unde i-a cunoscut pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, Teohari Georgescu, losif Chişinevschi şi alţi viitori lideri comunişti. Pintilie a fost însărcinat să depisteze agenţii serviciului Siguranţei Statului infiltraţi printre deţinuţii comunişti. A fost eliberat din detenţie după 23 august 1944.

Sediul Serviciului I Organizare se afla pe strada Orlando nr. 10, iar adjuncţii lui Pintilie erau Valeriu Bucikov, care fusese trimis anterior cu misiuni de spionaj, şi Gheorghi Ivanciu, trimis în România de Partidul Comunist Bulgar, pentru a se ascunde de lege, fiind urmărit pentru crime.

Brigada Mobilă

DA.: Ce a fost Brigada Mobilă, aşa se numea înainte de 1944 structura de contrainformatii a Siguranţei?

A.R.: După instaurarea „guvernului de democraţie populară", condus de dr. Petru Groza, în cadrul Siguranţei Generale a fost reorganizată Brigada Mobilă, cu atribuţii contrainformative, în special investigaţii, identificări, reţineri, cercetarea şi arestarea diverselor categorii de persoane indezirabile noii ordini politice. La acel moment, directorul Siguranţei Generale era generalul Bâzdâc Popescu.

Brigada Mobilă a fost condusă de inspectorul general Alexandru Nicolschi4 fost Boris Griinberg. Brigada Mobilă a avut reprezentare şi în structurile teritoriale ale Siguranţei Generale.

DA.: Ce a făcut concret Brigada Mobilă şi de ce spuneţi că a fost reorganizată?

4 Alexandru Nicolschi (n. Boris Griinberg în 2 iunie 1915, Tiraspol - d. 16 aprilie 1992, Bucureşti) a urmat un curs special de spionaj în Cernăuţi. N.K.V.D.-ul i-a întocmit acte false, pe numele de Vasile Ştefanescu şi l-a trimis în misiune în România, pentru a strânge informaţii privind mişcările

de trupe şi situaţia economică. A trecut graniţa în noaptea de 26 mai 1941 şi a fost arestat la două ore după intrarea frauduloasă pe teritoriul românesc. A fost condamnat la muncă silnică pe viaţă. La sfârşitul lunii septembrie 1941 a fost transferat la Penitenciarul din Aiud, unde îşi ispăşeau pedeapsa agenţii sovietici capturaţi pe teritoriul României. La 28 august 1944 Nicolschi fost eliberat din detenţie, împreună cu ceilalţi spioni sovietici, care aveau să intre în structurile de partid şi în Securitate. Alexandru Nicolschi a deţinut funcţiile de subdirector general al Direcţiei Generate a Securităţii Poporului (1948-1953) ş f secretar general al Ministerului Afacerilor Interne (1953-1961).

A.R.: în cadrul Corpului Detectivilor din Poliţia Capitalei fusese înfiinţată o structură cu această denumire încă din 1931. Alexandru Nicolschi a încadrat-o cu personal din rândul ofiţerilor din aparatul N.K.V.D.-ului
acoperit în structurile de partid.

Această nouă poliţie politică secretă se asemăna, prin metode, cu poliţia legionară.

Un palier al activităţii sale l-a reprezentat identificarea averilor mobile ale clasei politice înlăturate de la putere, găsirea pretextelor de reţinere sau arestare, urmate de devalizarea reşedinţelor de bunuri si valori, care erau însuşite şi transportate peste Prut. Şoferul generalului Alexandru Nicolschi, un anume Mitea (ofiţer sovietic), efectua săptămânal câte un astfel de transport, ceea ce poate semnifica faptul că beneficiarii jafurilor erau ştabi din N.K.V.D. şi din nomenclatura Kremlinului, de la care Alexandru Nicolschi îşi cumpăra înstăpânirea pe destinele românilor.

Mitea, şoferul lui Alexandru Nicolschi, fusese paraşutat, în iama anului 1943, în munţii din zona Predealului, cu „Grupul de partizani Carpaţi", în realitate un comando de cercetare şi diversiune al Serviciului de informaţii militare al Armatei Sovietice. El nu a continuat drumul spre Berlin, primind misiunea să rămână în România, unde a făcut joncţiunea cu Alexandru Nicolschi.

Celălalt palier al activităţii Brigăzii Mobile l-a reprezentat zdrobirea, la propriu, a opoziţiei faţă de o- cupantul sovietic, lichidarea pluralismului politic şi instaurarea dominaţiei partidului unic. Marile procese politice au avut loc în această perioadă.

Brigada Mobilă, cu suportul Siguranţei, al Jandarmeriei şi al Poliţiei, a pus în aplicare deciziile de deportare a etnicilor germani trimişi în U.R.S.S, (peste 70.000), de internare, de stabilire a

domiciliilor obligatorii, de arestare şi încarcerare a mii de legionari, de suprimare a Partidului Naţional Ţărănesc, în urma „fugii de la Tămădău" (tentativa lui Ion Mihalache şi a altor fruntaşi ai partidului de a pleca, cu un avion, în Occident pentru a forma un guvern în exil).

Brigada Mobilă a avut un rol în reprimarea rezistenţei militare (Mişcarea Naţională de Rezistenţă), organizată în Transilvania de generalul Aurel Aldea, fost ministru de Interne după 23 august 1944, arestat şi condamnat în 1946 la muncă silnică pe viaţă. Lotul „Aldea" a cuprins 90 de persoane, militari şi civili. Mişcarea Naţională de Rezistenţă era singura capabilă să obţină un suport considerabil din partea unei părţi a Armatei, fiind şi în legătură cu Palatul Regal.

Contribuţia Siguranţei şi a Jandarmeriei la acţiunile Brigăzii Mobile contra mişcărilor de rezistenţă armată şi la alte forme de represiune politică a fost evidenţiată prin Ordinul circular nr. 36.794, din 2 august 1947, în care se menţiona: *„în colaborare cu organele Siguranţei Generale, Jandarmeria a urmărit jură preget şi a acţionat împotriva organizaţiilor subversive teroriste autointitulate «Graiul Sângelui», «Haiducii lui Avram lancu», «Mişcarea Naţională de Rezistenţă», «Organizaţia T», «Băutorii de Sânge» şi «Ţeasta Neagră», conduse de foşti legionari şi finanţate de partidele istorice, care urmăreau răsturnarea prin violenţă a regimului democratic, asasinarea membrilor guvernului, distrugerea căilor de comunicaţii, pentru a produce dezordine şi a intimida populaţia ţării. Ea a fost chemată, în momentele grele, să-şi dea concursul la sprijinirea reformei agrare, la colectarea cerealelor, la normalizarea transporturilor pe C.F.R. şi împiedicarea evaziunilor clandestine de cereale, care, la îndemnul reacţiunii, urmau să fie destinate unor scopuri, pentru a provoca greutăţi guvernului şi regimului democrat la realizarea planului de însământări"5.*

5 Serviciul Români de Informaţii, „Cartea Albă a Securităţii" voi I 23 august 1944 - 30 august 1948, Bucureşti, 1997, p. 16. [A]

Direcţia Generală a Siguranţei Statului

DA.: *Nu ştiu de ce am impresia că urmează să-mi prezentaţi Securitatea ca pe o fecioară plină de virtuţi, dar siluită de omul cel rău...*

A.R.: Departe de mine gândul, dar, dacă dorim să aducem faptele în lumina adevărului, suntem obligaţi să le cercetăm adecvat contextului istoric în care ele trebuie judecate.

DA.: *Mă rog, aveam eu aşa, un presentiment...*

A.R.: Rugaţi-vă eliberat de constrângeri, ca să vă fie ruga primită. Am comis o glumă!

A venit şi momentul, premeditat, în care Siguranţa Generală a Statului, chipurile din cauza creşterii numărului misiunilor de poliţie judiciară, nu mai putea să biruie duşmanii ocupaţiei sovietice şi ai comuniştilor, nerăbdători să preia puterea absolută.

In această conjunctură, atent pregătită, prin Ordinul M.A.I. nr. 12.100-S/ 20 iunie 1947, s-a înfiinţat Direcţia Generală a Siguranţei Statului (D.G.S.S.), care preia integral domeniul poliţiei de siguranţă de la toate structurile Ministerului Afacerilor Interne.

Direcţia Generală a Siguranţei Statului a fost condusă de: Nicolae Popescu - director general, Alexandru Neacşu

- secretar, Alexandru Nicolschi - subdirector general, Luca Zamfir - subdirector general, Mircea Lepădătescu - consilier, Marin Jianu, Vladimir Mazuru şi Mişu Dulgheru
- inspectori generali, Tudor Sepeanu şi Nicolae Cârje - inspectori ş.a.

D.A.: *Ce se poate spune despre ei, să le facem un scurt portret, pentru ca merită să înţelegem cine erau cei puşi să conducă principalul organ de represiune al unei Românii care devenea, din Regat, o Republică bazată pe dictatura proletariatului?*

A.R.: Alexandru Nicolschi, Mişu Dulgheru (Dulberger) şi Tudor Sepeanu sunt figuri criminale de notorietate. Alături de aceştia au fost numiţi în toate direcţiile centrale

 şi regionale de securitate ofiţeri şi agenţi I.N.U. care activaseră în Brigada Mobilă, în Siguranţă, în Poliţie şi Jandarmerie, şi care, la rândul lor, şi-au adus ajutoare dintre profesioniştii respectivelor structuri, cu scopul de a asigura transferul de experienţă pentru miile de ofiţeri şi subofiţeri ce urmau să completeze efectivele D.G.S.S.

Tudor Sepeanu era fiul avocatului Basile Sepeanu, fost Bernard losefson, la rândul său, fiul lui Herşcu losefson, administratorul unei moşii din nordul Moldovei. A absolvit Facultatea de Ştiinţe Juridice şi a urmat cursurile Şcolii Militare de Ofiţeri de Cavalerie de la Târgovişte. Ca avocat, s-a ocupat de procurarea paşapoartelor pentru comuniştii care plecau să lupte în Brigăzile Internaţionale din Spania. S-a înrolat în formaţiunile paramilitare („formaţiunile de luptă patriotice") constituite şi conduse de Emil Bodnăraş. în comandamentul general al formaţiunilor exista şi o secţie pentru informaţii. După dizolvarea acestora, Tudor Sepeanu a trecut la Serviciul I Organizare, în subordinea lui Gheorghe Pintilie, fiind însărcinat cu supravegherea lui luliu Maniu, internat în spital, la Sibiu. A făcut parte, apoi, din Brigada Mobilă, structură secretă a Corpului Detectivilor de la Poliţia Capitalei, pe care Alexandru Nicolschi a preluat-o şi a reorganizat-o pentru noile misiuni, având ca ajutoare pe Mişu Dulgheru, Marin Jianu, Tudor Sepeanu, Ştefan Mladin ş.a. Ştefan Mladin făcuse şi el parte din formaţiunea paramilitară a lui Emil Bodnăraş, fiind „custodele" lui Ion şi Mihai Antonescu într-o casă conspirativă, până la predarea acestora autorităţilor militare sovietice.

Revenind la Tudor Sepeanu, acesta a fost printre iniţiatorii sistemului torţionar din penitenciare, fiind supranumit „Măcelarul". A fost primul director al Securităţii Capitalei, ipostază din care poza drept un intelectual rafinat, frecventând mediile artistice şi stabilind relaţii private cu Radu Beligan, Nineta Guşti, Sică Alexandrescu şi alţii.

A

In 1954, Tudor Sepeanu a fost arestat şi cercetat pentru aplicarea draconică a sistemului torţionar în penitenciare, sistem cunoscut ca „Experimentul" sau „Fenomenul Piteşti", şi alte atrocităţi.

Consilierul Mircea Lepădătescu, în schimb, care a trecut şi pe la conducerea Direcţiei Anchete, face parte din eşalonul al doilea al partidelor istorice, care a colaborat, la recomandarea Aliaţilor, cu noul regim, urmând şi o carieră juridică şi universitară de succes. în anii ’70, opera juridică penală a profesorului Lepădătescu figura în bibliografia recomandată la Facultatea de Ştiinţe Juridice, actuala Facultate de Drept.

D.A.: Dacă ar fi să marcăm acest moment, momentul înfiinţării Direcţiei Generale a Siguranţei Statului cum l-aţi caracteriza?

A.R.: Esenţial, fiindcă de la Direcţia Generală a Siguranţei Statului mai este doar un pas până la:

Direcţia Generală a Securităţii Poporului

DA.: Un pas mic pentru consolidarea dictaturii proletariatului...

A.R.: La 28 august 1948, Prezidiul Marii Adunări Naţionale, sub semnătura vicepreşedintelui Petre Constan- tinescu-Iaşi^ a emis Decretul numărul 221 privind înfiinţarea, în cadrul Ministerului de Interne, a Direcţiei Generale a Securităţii Poporului?. D.G.S.P. era organizată pe struc-

6 Petre Constantinescu-Iaşi (n. 25 noiembrie 1892, Iaşi - d. 1 decembrie 1977, Bucureşti), istoric şi om politic, militant social-democrat şi comunist, membru al Academiei Române (din anul 1948), vicepreşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale. A deţinut portofoiiile ministerelor Informaţiei (1945-1946), Propagandei (1946) şi Cultelor (1953-1957).

7 Potrivit Decretului, publicat în Monitorul Oficial nr. 200 din 30 august 1948, Direcţia Generală a Securităţii Poporului avea rolul „de a apăra cuceririle democratice şi de a asigura securitatea R.P.R. împotriva uneltirilor duşmanilor interni şi externi". în acest scop, organele de Securitate aveau ca sarcină „instrumentarea infracţiunilor ce

tura a 10 direcţii centrale, 12 direcţii regionale şl Securitatea Capitalei.

De menţionat că activităţile de informaţii externe şi contraspionajul au rămas în competenţa Serviciului Special de Informaţii, care era subordonat Preşedinţiei Consiliului de Miniştri.

La momentul creării D.G.S.P., personalul N.K.V.D. de la Secţia Administrativ-Politică a C.C. al P.C.R. (Serviciul I Organizare), din subordinea lui Pintilie, a avut opţiunea de a se încadra în Securitate ori de a se repatria. Printre obiectivele Securităţii, asemănătoare sau identice cu cele ale N.K.V.D.-ului, se aflau *„identificarea şi distrugerea oricărei forme de activitate antidemocratică subversivă a duşmanilor poporului*

Direcţia Generală a Securităţii Statului

D.A.: *Când afost oficializată Securitatea Statului?*

A.R.: La 30 martie 1950, D.G.S.P.-ului i se schimbă denumirea în Direcţia Generală a Securităţii Statului (D.G.S.S.), ale cărei competenţe se vor lărgi, în 1951, prin înglobarea în structurile ei a Serviciului Special de Informaţii.

D.A.: *Cine au fost conducătorii Direcţiei Generale a Securităţii Poporului, vorbim despre personaje care au acelaşi profil prosovietic?*

A.R.: Cu două săptămâni înainte de reorganizarea Direcţiei Generale a Siguranţei Statului în Direcţia Generală a Securităţii Poporului, lui Gheorghe Pintilie (Timofei Bodnarenko, Pantiuşa), adjunctul şefului rezidenţei I.N.U. la Bucureşti, i s-a acordat direct gradul de general- locotenent de Securitate, fiind apoi numit director general al D.G.S.P. şi adjunct al ministrului Afacerilor Interne,

primejduiesc regimul democratic şi securitatea poporului" formulare care deschidea cale liberă ilegalităţilor şi represaliilor de mare amploare.

Teohari Georgescu8. Acesta din urmă avea ca legătură operativă superioară pe generalul Dimitri Gheorghievici Fedicikin, şeful rezidenţei I.N.U.

Subdirectori generali ai D.G.S.P. au fost numiţi alţi doi agenţi sovietici, Alexandru Nicolschi (Boris Griinberg, evreu basarabean, ofiţer N.K.V.D. din anul 1940) şi Vladimir Mazuru9, cărora li s-a acordat direct gradul de general-maior.

Gheorghe Pintilie a condus Securitatea până în 1961, când Alexandru Drăghici a convenit cu Gheorghiu-Dej să-l numească

adjunct al ministrului pentru administraţie (logistică).

Subdirectorul Alexandru Nicolschi a fost trecut în rezervă în 1961, din poziţia de secretar general al Ministerului Afacerilor Interne. Celălalt subdirector, Vladimir

8 Teohari Georgescu (n. 31 ianuarie 1908, Bucureşti - d. 31 decembrie 1976, Bucureşti), lider comunist, membru al Secretariatului, al Biroului Politic şi al Comitetului Central al P.C.R., ministru de Interne al României între anii 1945-1952. A activat în Comintem, fiind arestat de două ori de Siguranţă şi condamnat la 10 ard de închisoare. A fost eliminat din viaţa politică în 1952, odată cu Ana Pauker şi Vasile Luca (grupul deviaţioniştilor de dreapta). între anii 1953-1972 a fost director la întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918", fostele Ateliere tipografice „Cartea Românească". Dennis Deletant, în „Communist Terror in Romania: Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965", atrage atenţia în legătură cu ipoteza originii evreieşti a lui Teohari Georgescu, al cărui nume real ar fi Baruch Tescovich, indicând ca sursă o notă confidenţială, din 3 noiembrie 1947, a Misiunii britanice la Bucureşti. Prima sa soţie, Elena Samoilă (Rubinstein), croitoreasă, a fost numită de Ana Pauker la conducerea Departamentului Afaceri Consulare al M.A.E. Ipoteza lansată de Deletant a fost rapid şi vehement contestată de Vladimir Tismăneanu.

9 Vladimir Mazuru (n. 1915, Chişinău - d.?) a fost infiltrat în anul 1947, de către N.K.V.D., în Ministerul Afacerilor Interne, ocupând funcţia de director al Direcţiei Cadre. Ca adjunct al lui Pintilie a fost criticat pentru „abateri de la morală", cât şi, mai ales, pentru incompetenţa sa. Biroul Politic al C.C. al P.M.R., în şedinţa din 26 iulie 1955, prezidată de Alexandru Drăghici, l-a destituit şi l-a pus la dispoziţia Ministerului Metalurgiei şi Industriei Construcţiilor de Maşini. (A.M.R., fond 120, rola 412, c 573-574) Contrar sursei citate, Marius Oprea indică momentul demiterii în 1953, când ar fi fost numit ambasador la Varşovia.

Mazuru, fusese destituit în luna ianuarie 1953, pentru incompetenţă şi abateri grave.

Lui Gheorghe Pintilie şi Alexandru Nicolschi le succede generalul Vasile Negrea 1Q ca secretar general, apoi adjunct al ministrului, care va coordona securitatea internă, în mod direct contraspionajul, până în anul 1969, poziţie din care La susţinut pe generalul Neagu Cosma în diferendele cu şefii spionajului, generalii Nicolae Doicaru şi Mihai Pacepa.

Securitatea, sub dominaţia alogenilor

DA..* *S-a şi scris mult despre „românizarea" Securităţii de către ministrul de Interne Alexandru Drăghici, la cererea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Este unul dintre miturile care însoţesc istoria*

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiffotsecrete Securităţii şi pe care l-am auzit repetat de nenumărate ori. Cum se explică atunci prezenţa agenţilor sovietici în inima conducerii Securităţii, la nivel de comandă şi consiliere, până în anii '60 şi la nivelul agenţilor aflaţi „în conservare" şi în 1989 sau chiar şi după?

A.R.: Românizarea personalului Securităţii nu înseamnă şi dezactivarea agenţilor sovietici, mulţi dintre ei şi români. în 1952, când Alexandru Drăghici a fost numit ministru, structura etnică a eşaloanelor de conducere era predominant alogenă. Trebuie să exemplific, deoarece se încearcă mereu estomparea acestei realităţi. O să dau citire unei liste...

Primul şef al spionajului: Serghei Nikonov (Sergiu Nicolau), supervizat de şeful consilierilor sovietici, Aleksandr Saharovski, care La girat în funcţii de conducere

lOVasile Neşrea (n. 10.08.1911, Hinova-Mehedinti - d. 1994 Bucureşti) *aac![Ya\ e* arilii 19f9-1951 în Serviciul Spe'dal de Informaţii, iar pana in 1954 a fost şef de serviciu în Direcţiile a V-a şi a Vlll-a din Direcţia Generală a Securităţii Statului. înte anii 1954-1957 a detinut funcţia de şef al Direcţiei Regionale de Securitate Banat, după care a fost Promovat succesiv secretar general al Ministerului Afacerilor Interne (1957), adjunct (1962) şi prim-adjunct al ministrului Afacerilor Interne (1969).

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete pe Paul Schiensinger, Magdalena Blaukenstein, cu soţul Jozsa, Magdalena Chioreanu, agentă paraşutată în timpul războiului, Ivan Bichel, Mişa Protopopov, Tokatlian, Hofsepian, Bercovici, Ijak Adalbert, Szabo Eugen, Feodor Maximenco, Vladimir Gribici, Mişa Petruc, Saşa Cacica, alias Victor Nicolau, Dorel Oprescu, cu soţia Rita ş.a.

Primul şef al contraspionajului a fost Piotr Gonciaruk, condamnat şi încarcerat timp de 8 ani (1936-1944) pentru spionaj în favoarea U.R.S.S., cu şefii de servicii şi birouri: Isidor Hollinger, Adam Mauriciu, Marcu Zalman, Tiberiu Hirsch, Eugen Friedlender, Nandor Farcaş, Mira Bucicov, Alina Flerişan, Adolf Kohler, Adelina Hohrn, Raoul Demetrescu, Luiza Năvodaru, Mihail Sadoviei, Avedis Aprahamian, Silvia Ebner ş.a., care au emigrat, ulterior, în Israel. Silvia Ebner fusese luptătoare într-o unitate specială israeliană din armata britanică, apoi membră a unei organizaţii teroriste care acţiona împotriva ocupaţiei britanice în Palestina.

O paranteză necesară, Luiza Năvodaru era sora lui Petru Năvodaru, socrul lui Paul Goma.

Direcţia Anchete Penale l-a avut ca prim şef pe Mişu Dulberger (Mihai Dulgheru), iar printre anchetatori pe Samy Aritonovici, Nathaniel Mătuşe viei, Mătuşei Andreescu, Simon Fischer, Simon Zigler, Leon Davidovici, Marcel Turchischer, Sandu Franka, Estera Haber, Luiza Segal. Lui Dulberger i-a succedat Francisc Butika.

Interceptarea comunicaţiilor, adică a telefoanelor, era în gestiunea maiorului Hirsch, alias Haiducu, tatăl lui Matei Haiducu, ofiţerul de Securitate trimis în anii ’80 de generalul Nicolae Pleşiţă pe urmele lui Paul Goma şi ale lui Virgil Tănase, care defectează provocând un scandal internaţional între România şi Franţa.

„Cifrul" era condus de colonelul Emanoil Schmerler, iar Cancelaria, de colonelul Wilhelm Einhorn (Einhorn Vilmos).

La fel stăteau lucrurile şi în ceea ce priveşte conducerile direcţiilor regionale,

D.A.: Nu aveţi impresia că se exagerează^ şi [se] supradimensionează problema prezenţei şi a rolului românilor cu

origine evreiască în Securitate, pentru a se trece mai uşor peste responsabilităţile celor cu adevărat vinovaţi de reprimarea criminală a tot ceea ce însemna opoziţie? Adică, nu noi, românii, am băgat la închisoare, am schingiuit şi omorât sute de mii de oameni, ci alţii....

A.R.: ...iar exagerările, ca să completăm, ar veni din partea unor antisemiţi?

D.A.: Se poate spune şi asta. Este o consecinţă logică.

A.R.: Sursa cea mai'frecvent citată - *„în 1948, la crearea Securităţii, angajaţii aceştia aparţineau următoarelor etnii: români: 3334 (adică 83,9 la sută), evrei: 338 (8,5%), maghiari: 247 (6,2%)), alţii: 54 (1,3%)"* - este Gheorghe Pintilie şi se bazează pe naţionalitatea declarată de cei în cauză. Realitatea este cu totul alta. Imediat ce au început epurările din structurile de forţă, începând cu anul 1945, în acestea au avut acces, în următorii ani, 1.102 evrei. în structurile de conducere, ponderea evreilor era de 900 de ori peste procentul reprezentat de ei în populaţia României, fiind deţinute în proporţie de 60% din funcţiile de şefi ai direcţiilor centrale, 69,2% din funcţiile de şefi ai direcţiilor regionale, 27% din funcţiile de şefi ai serviciilor judeţene, comanda Şcolii de la Băneasa şi tind din şapte şefi de catedre.

Interesant este că ofiţerii de Securitate români din acea perioadă, cei care mai sunt in viaţă, recunosc cu respect că meseria adevărată, în materie de spionaj şi contraspionaj, ţin sa sublimez, au deprins—o de la şefii evrei. In alte domenii şi în alte privinţe lucrurile au stat, desigur, cu totul altfel.

D.A.: Adică?!

A.R.: A existat şi o direcţie de activitate secretă, cu caracter net antiromanesc, care a avut ca obiective falşi[44]

ficarea istoriei românilor, estomparea identităţii naţionale în creuzetul internaţionalismului, devalizarea patrimoniului cultural şi arhivistic; or, asemenea scopuri, pentru a putea fi atinse, presupuneau reducerea la tăcere a elitei patriotice din politică, din cultură, fapt ce, transpus în practică, a însemnat ceea ce acum se cunoaşte foarte bine. Apoi, a urmat remodelarea societăţii, cu tot ce a presupus aceasta în planul politicilor culturale, de educaţie şi învăţământ. De aceste obiective s-au ocupat N.K.V.D.-istul Teodor Rudenko si istoricul Mihail Roller, autorul unui tratat de istorie a României în viziune comintemistă.

Dekaghebizarea şi românizarea Securităţii

D.A.: *Când s-a desovietizat Securitatea?*

A.R.: Desovietizarea vizibilă a Securităţii nu a putut fi încheiată decât odată cu retragerea consilierilor sovietici. Aceştia au devenit inactivi în anii 1962-1963.

D.A.: *De ce folosiţi termenul de „vizibilă”? Intrăm în alt mit, cel al reţelelor de spionaj ruseşti prezente din anii '50 până în zilele noastre?*

A.R.: Da. Fiindcă atât unii, cât şi alţii, agenţii din conducerea spionajului şi contraspionajului şi consilierii sovietici au lăsat urmaşi. Ei simţeau că nu vor mai rămâne şi au avut grijă să nu lase Ministerul de Interne, mai ales Securitatea, în afara controlului informativ, de acum al K.G.B.-ului.

în 1960, când Neagu Cosma era locţiitor al şefului Direcţiei Contraspionaj şi îl avea şef pe colonelul Isidor Hollingher, a fost chemat de Alexandru Drăghici pentru a-i transmite ordinul lui Gheorghiu-Dej, de identificare şi avertizare a întregii reţele sovietice a K.G.B.-ului să-şi înceteze activitatea. Ordinul avea la bază un schimb de scrisori cu secretarul C.C. al P.C.U.S. pentru relaţiile cu ţările frăţeşti, în urma căruia Kremlinul a negat că

spionează în România. Acest ordin a fost dus la îndeplinire, generalul Neagu Cosma lăsând şi o mărturie în acest sens 11. Această operaţiune s-a făcut pe baza a ceea ce se ştia şi era susţinut de documente, inclusiv din arhive, nu a fost rezultatul unei activităţi sistematice de informaţii, fiindcă K.G.B.-ul nu a fost şi nu putea fî obiectiv al contraspionajului. A devenit imediat după avertizarea agenţilor, deoarece Gheorghiu-Dej a ordonat să se urmărească cum îşi vor respecta angajamentul de a înceta colaborarea. De fapt,

11 Neagu Cosma (Arhiva de istorie orala - Radio România. Interviu realizat de Octavian Silivestru, 7.03.2002): *„Până prin '62 am identificat în proporţie de 80% reţeaua sovietică de pe teritoriul ţării noastre. S-au făcut nişte tabele cu scurte trimiteri cu scurte comentarii, note... ce afăcut fiecare, despre ce e vorba. Cuprindeau şi reţeaua veche care activa pe aci, reţeaua care a venit cu Divizia Tudor Vladimirescu, cu Divizia Eforia, Cloşca şi Crişan, pe cei care au fost paraşutaţi de sovietici în timpul războiului prin ţară. Unii erau la noi în direcţie, spre exemplu generalul Naum Grigore (Grişa), care în primăvara anului 1944 fusese trimis din U.R.S.S. cu o echipă (Gruput Alpin Carpaţi) să saooteze instalaţiile petroliere de pe Valea Prahovei. în primă fază cred că am avut pe tabel vreo 180... pe toată ţara. La aceştia s-au adăugat cei cu situaţii mai puţin clare, dar cu temeinice indicii că ar putea săfie agenţi sovietici. Spre exemplu, cei care aufost la studii în Uniunea Sovietică şi au venit căsătoriţi cu rusoaice, într-un regim normal nu e nimic deosebit. Dar la ruşi treaba nu mergea aşa: «îi dau aprobarea de căsătorie, dar întâi o recrutez pe ea şi dacă pot şi pe el». Noi ştiam regula. Deci, pentru noi erau suspecţi cei care veneau căsătoriţi cu rusoaice. Şi atunci, pe rusoaice le-am luat pe toate în lucru. Şi nu aufost puţine. Erau căsătorite cu militari care deţineau funcţii mari în armată şi în Ministerul de Interne, pe la economie, în aparatul politic. Şi dacă era ea urmărită, îl mai urmăream şi pe el Unii erau oameni excepţionali. Ca măsură generală, până la urmă i-am exclus pe toii din instituţiile principale. Din Securitate i-am scos pe toţi. Cu regret, pentru că unii erau nemaipomeniţi. în 1962 am prezentat tabelul lui Gheorghiu-Dej. «Uitaţi, tovarăşe, până acum am stabilit că ăştia sunt oamenii K.G.B.- ului.» Pe unii îi ştia şi Dej, stătuse cu ei pe la închisoare', începând cu Pantiuşa şi cu Nicolschi... Şi atunci, Gheorghiu-Dej l-a chemat pe Vasile Patilineţ, care era şeful Secţiei militare a Comitetului Central al Partidul Comunist Român şi i-a zis'. «Patilineţ, formezi un colectiv de băieţi din secţia militară şi cu oameni de la Cosma şi discutaţi cu fiecare în parte, îi chemaţi şi le spuneţi aşa: Ştim că ai lucrat cu ruşii, cunoaştem activitatea din trecut, te întrebăm acum dacă confirmi sau infirmi, dar, indiferent care ţi-e răspunsul, noi ştim şi îţi punem în vedere că, începând din clipa asta, dacă mai lucrezi pentru sovietici intri sub incidenţa legii penale *z intri la puşcărie. Pentru ce ai făcut nu-ţi spunem nimic, nu-ţi reproşăm...». La discuţiile pe care Je-am avut, unii işi puneau poalele în cap, făceau pe băţoşii, alţii erau gata sâ coopereze".* r

din acel moment a început istoria Unităţii Speciale U.M. OHO.

Cu prilejul amintit, s-a constatat că N.K.V.D.-ul, cu complicitatea generalului Mihail Nedelciu, şeful Arhivelor şi Evidenţei Operative, şi a generalului Grigore (Grişa) Naum, şeful Direcţiei de Contrainformaţii Militare, a extras din arhive şi a dus la Moscova circa 200.000 de dosare care cuprindeau activitatea informativ-contrainformativă desfăşurată de serviciile româneşti pe spaţiul U.R.S.S. în perioada interbelică.

DA.: Este de presupus că au periat şi alte arhive.

A.R.: Au operat sistematic, la Armată, la Externe, la arhivele ministerelor care aveau tangenţă cu bogăţiile subsolului, ca să ştie cât mai exact pe ce pot conta.

CAPITOLUL 11

Securitatea, instrument al luptei de clasă

Revoluţia permanentă

D.A.: Aţi intrat efectiv în Securitate în 1970, după absolvirea Şcolii militare de ofiţeri. Aţi putut compara care era mentalitatea ofiţerului de Securitate român din anii 50- 60 şi cum a evoluat spre anii 70-90?

A.R.: Despre perioada anilor r50-’60 nu am constatări personale, dar din documente şi relatări ale celor care au activat în acei ani rezultă exact ceea ce a fost. O luptă continuă şi violentă împotriva duşmanului de clasă, o revoluţie permanentă, în focul căreia lupta de clasă se înteţea. Ceea ce rrv-a frapat este faptul că nimeni nu a sesizat cât de ilogică era această dogmă stalinistă. Cum să se adâncească lupta de clasă, pe măsură ce progresa revoluţia? Nu era firesc ca lucrurile să se aşeze într-un fel? Trebuia să existe permanent noi duşmani? Dar în acei ani ’50'"60, România era sub ocupaţie militară sovietică efectivă, iar Securitatea, condusă prin consilierii N.K.V.D-ului, transformat ulterior în K.G.B., funcţiona ca o anexă a acestora, împotriva intereselor poporului român.

In *1967-1968* a avut loc un proces politic de demascare a crimelor, a ilegalităţilor şi abuzurilor Securităţii, precum şi de îndepărtare a celor găsiţi vinovaţi. Se ştiu resorturile acestui demers, lupta pentru putere în interiorul puterii. Dar atunci a fost schimbată fundamental doctrina Securităţii, atâta câtă era, trecându-se de la caracterul represiv explicit şi asumat prin lege ai misiunilor acesteia, la o concepţie de activitate fundamentată pe prevenirea infracţiunilor contra securităţii statului şi a faptelor antisociale, cu respectarea strictă a principiilor adevărului, dreptăţii şi legalităţii.

D.A.; *Sună foarte bine partea asta cu respectarea strictă a principiilor, dar realitatea istorică ne-a demonstrat exact contrariul*

A.R.: Nu sunt de acord, dar revenim. Cu alte cuvinte, dacă în etapa anterioară eficienţa se măsura în cazuri care au condus la arestări

şi condamnări, după momentul menţionat indicatorii de eficienţă au constat în prevenirea săvârşirii de infracţiuni, în pregătirea populaţiei pentru asumarea autoapărării faţă de pericolele la adresa securităţii. Nu a fost chiar uşor în practică, a durat până când au început să se afirme noile generaţii de ofiţeri, obligatoriu cu studii superioare, cunoscători de limbi şi culturi străine, cu specializări diversificate, adecvate diversităţii şi complexităţii misiunilor: informaţii generale, securitate economică, contraspionaj, antiterorism, cifru şi comunicări cifrate, tehnică operativă ş.a. Dar, chiar şi după aceea, au existat reculuri, unele determinate de jocul principalilor actori ai Războiului Rece, altele, de excesul de zel al celor care au condus Securitatea.

„Sfărâmarea vechii orânduiri" - etapele luptei de clasă

D.A.: Care vă este percepţia despre sintagma „Securitatea nu poate fi reabilitată"? Avem nenumărate exemple de conducători cu minte şi şcoală puţină, mai ales în anii '70-'80, printre care Elena Ceauş eseu devenise factorul de decizie, liderul unei grupări de asemeneafactură. In ce măsură Securitatea afost afectată de aceste tendinţe?

A.R.: Securitatea Sstatului, aşa cum iniţial a fost creată, ca „braţ înarmat al partidului", a fost doar unul dintre instrumentele distrugerii unei ordini politico-economice şi sociale, a exponenţilor acesteia, dar şi a elitelor şi spiritualităţii naţionale, care ar fi putut reprezenta alternativa noii ordini instaurate prin violenţă revoluţionară. Aşa cum ideologia comunistă nu era de sorginte românească, nici partidul comunist nu a avut eticheta de „român", atribuită de Nicolae Ceauşescu în 1965, ci a fost numit Partidul Comunist din România, deci era al altora, care-1 creaseră în România, şi nici instrumentele bolşevizării României nu au fost de sorginte autohtonă. Acesta este un prim aspect al chestiunii. Un al doilea aspect este acela că instituţia Securităţii, până la cucerirea şi consolidarea puterii noului regim politic, a fost un instrument şi nu un decident Nu a fost nici creierul represiunii, nici chiar mâna acesteia, ci cuţitul cu care s-a lovit.

După două-trei decenii se poate vorbi despre un alt rol al Securităţii şi despre o relativă autonomie a acesteia în ceea ce priveşte

stabilirea modalităţilor de apărare a securităţii statului. Pe cale de consecinţă, atât abordarea misiunilor, cât şi problema responsabilităţii pentru simplul fapt de a fi fost angajat al Securităţii comportă nuanţări.

DAîn ce sens?

A.R.: Prima etapă a instaurării regimului politic de sorginte sovietică, care nu a fost socialist, cu atât mai puţin comunist, s-a caracterizat prin *„sfărâmarea vechii orânduiri"* şi *„instaurarea dictaturii proletariatului"* prin *„reprimarea violenta", „violarea democraţiei pure", „lupta sângeroasă şi nesâitgeroasă, violentă şi paşnică, militară şi economică, pedagogică şi administrativă, împotriva forţelor şi tradiţiilor vechii societăţi". 12*

Teoria leninistă transpusă în practică a însemnat: confiscarea proprietăţilor şi etatizarea economiei, eliminarea pluralismului politic, consfinţirea rolului conducător al partidului unic, reprimarea violentă a burgheziei (politicieni democraţi, intelectuali cu vederi liberale ş.a.), impunerea ideologiei marxist-leniniste şi dogmatizarea conştiinţelor, promovarea ateismului, limitarea, până la anulare, a libertăţii de exprimare, fraudarea alegerilor, instituirea tribunalelor excepţionale, înscenări judiciare,

2 P C 1 [A]1948 pa[A]nj j SmU[A A]oa/ă copilăriei comunismului", Editura

condamnări, deportări şi internări pe bandă rulantă. în acei ani, represiunea a vizat înseşi valorile definitorii ale spiritualităţii şi identităţii naţionale, cu scopul de a ni se anula caracteristicile de neam şi cultură de sorginte latină şi europeană.

La doi ani după moartea lui Stalin, în 1955, a apărut tendinţa unei moderaţii (etapa a Il-a), care a fost anulată de evenimentele („contrarevoluţia") din toamna anului 1956. din Ungaria. A urmat un nou val de represiuni şi au fost organizate coloniile penitenciare (etapa a IlI-a). După 1958 (etapa a IV-a), când au fost retrase trupele sovietice, se încheie şi lichidarea nucleelor de rezistentă armată din munţi, iar represiunea se va înscrie pe un trend descendent.

începând cu anul 1960 (etapa a V-a), apar primele semne serioase ale distanţării de Moscova, iar între anii 1962-1964 s-au pus în aplicare mai multe decrete de amnistiere a deţinuţilor politici. Gheorghe Gheorghiu-Dej a tinut ca, la cea de-a XX-a aniversare a insurecţiei de la 23 august 1944, în bilanţul realizărilor regimului democrat- popular să se poată înscrie faptul că în România nu mai există deţinuţi politici, iar odată cu cooperativizarea agriculturii s-a depăşit etapa dictaturii proletariatului, puterea aparţinând întregului popor, nu doar unei clase sociale.

în etapa a Vl-a, odată cu adoptarea Declaraţiei din aprilie 1964 şi deschiderile către lumea occidentală, regimul politic din ultimii ani ai lui Gheorghe Gheorghiu-Dej începe a câştiga popularitate, iar conceptul de dictatură a proletariatului va fi înlocuit cu cel de democraţie populară.

La o primă analiză, rezultă că, pe măsura dobândirii popularităţii, regimul politic nu va mai fi condiţionat, în aceeaşi măsură ca în etapele anterioare, de suportul coerciţie! şi al represiunii instituţionalizate prin lege.

In etapa a VH-a, în anul 1967’a avut loc demascarea abuzurilor şi ilegalităţilor comise în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Numai că adevărul este că acele abuzuri şi

ilegalităţi nu au fost ale instrumentului terorii, ale braţului înarmat ai partidului (Securitatea), ci rezultatul deciziei politice, condiţia însăşi a perpetuării puterii elitei partidului unic. Nicolae Ceauşescu a dorit coborârea de pe soclu a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej şi debarasarea de liderii care, fiindu-i loiali acestuia, nu dădeau semne că-1 vor susţine pe el cu acelaşi devotament.

Demascarea din anul 1967, reabilitarea unora dintre victimele represiunii, foşti activişti ai partidului, condamnarea publică a intervenţiei militare în Cehoslovacia, din august 1968, reorientarea activităţii Securităţii de la componenta represivă către prevenire şi antrenarea organizaţiilor obşteşti (neguvemamentale) pentru „influenţarea pozitivă" a „persoanelor predispuse la săvârşirea de fapte antisociale de competenţa organelor Securităţii statului" au estompat represiunea politică.

Etapa a VlII-a, după anul 1968, se caracterizează prin trendul ascendent al popularităţii regimului, o largă deschidere în relaţiile cu lumea occidentală şi prezenţa tot mai activă a României în proiecte de cooperare economică internaţională. Pe de o parte, se realizau mari investiţii interne, creditate de F.M.I., de Banca Mondială şi consorţii bancare, iar, pe de altă parte, România a angajat importante proiecte de dezvoltare economică în ţări din lumea a treia.

Noul context a determinat şi o altă abordare a atribuţiilor Securităţii, adaptate necesităţilor de protecţie şi promovare a intereselor economice în condiţiile drastice ale competitivităţii internaţionale. Spionajul şi contraspionajul tehnologic, economic şi comercial deveniseră priorităţi absolute.

D.A.; *Cum aţi perceput Securitatea pe parcursul carierei de ofiţer: ca fiind o organizaţie birocratică, închistată în regulamente şi comandamente politice sau avea dinamismul unui organism viu, performant, tipic informativ?*

A.R.: Şi una, şi alta!

Birocraţia, în sine, nu este ceva rău. Fără birocraţie Uniunea Europeană ar fi de mult istorie.

Birocraţia şi tehnocraţia... Nu vreau să divaghez, dar care le sunt genul proxim şi diferenţa specifică?

Indiscutabil, structurile de informaţii si de securitate au menirea de

a conserva o ordine constituţională, deci, pe cale de consecinţă, sunt cele mai conservatoare structuri din orice administraţie. Dar, cu toate acestea, evenimentele din decembrie 1989 ne-au dovedit că Securitatea, sub conducerea generalului Iulian N. Vlad, a fost un organism adaptat contextului politic intern şi internaţional.

Omniprezenţa, omnipotenţa şi ubiscienţa Securităţii - mit sau realitate?

D.A.: *Totuşi ca să ieşim din această imagine idilică, Securitatea, pe vremea lui Ceauşescu, era considerată responsabilă de multe nenorociri de la supravegherea întregului popor la modul în care se făcea aprovizionarea cu alimente, cu energie electrică şi căldură. Cum aţi simţit acest lucru din interiorul aparatului, vi s-a părut normal?*

A.R.: Niciodată şi niciun moment nu am perceput, chiar în interior fiind, că Securitatea ar fi supravegheat întregul popor. Dacă doriţi, putem relua subiectul după ce aduceţi necesarele argumente. Dar, până atunci, voi aduce contraargumente ca să demonstrez că era imposibil ca Securitatea, având puţin peste 8.000 de „operativi", din care mai puţin de jumătate ofiţeri de agentură, să controleze o populaţie de peste 20 de milioane.

în 1989, populaţia României atinsese maximul istoric de 23,16 milioane, din care cam 20% minori sub 16 ani, şi 18% membri ai P.C.R. Asta înseamnă că circa 40% din populaţie era exclusă de la supravegherea informativă, pe motivul vârstei şi al apartenenţei politice. Minorii între 16 şi 18 ani, teoretic, puteau prezenta interes sub aspectul receptării influenţelor considerate ostile regimului politic şi al prevenirii, motiv pentru care din rândul elevilor din ultimii doi ani de liceu se recrutau colaboratori. Erau la modă contestările ordinii sociale generate de diferite curente nonconformiste, unele cu tentă ori consistentă extremist-teroristă. Euroterorismul îşi avea adepţi în mediile studenţeşti radicalizate.

D.A.: Deja îmi daţi contraargumente pentru faptul că supravegherea era posibilă.

A.R.: Deloc. Un ofiţer operativ avea în medie o reţea de circa 10 informatori, cu care trebuia să realizeze, cel puţin, o întâlnire pe lună cu

fiecare. De asemenea, avea în reţea un număr neprecizat de colaboratori, care erau daţi în legătură rezidentilor. Un ofiţer lucra cu 4-5 rezidenti. Un rezident
avea în legătură 4-5 colaboratori. Asta era teoretic. Practic, se realiza cam o treime. Colaboratorii nu erau incluşi într-un sistem de contacte riguros planificate. Ei nu aveau sarcini concrete, punctuale. Li se realiza o instruire generală, cu privire la „aspectele de interes pentru securitatea statului", pe care le sesizau atunci când le identificau.

Un calcul simplu conduce la o reţea maximală de circa 80.000-100.000 de informatori şi colaboratori permanent activi, cu o dinamică de înnoire (abandonări/noi recrutări) care în timp s-a reflectat în volumul cumulat al reţelei, de la constituirea până la desfiinţarea Securităţii.

în anii 1967-1968, de exemplu, reţeaua de informatori a scăzut de la 84.000 de informatori la 43.498, pentru ca în 1970 să existe 22.963 de informatori, accentul fiind pus pe colaboratori (persoane de încredere, relaţii oficiale), al căror număr era de 55.404 în 1970.13

Securitatea avea o bază operativă a persoanelor cu antecedente politice, ori încadrate în astfel de criterii, tot de circa 80.000-100.000, monitorizate prin mape de supraveghere informativă (generală sau specială) şi dosare de urmărire informativă, după caz şi penală, reprezentând un

Alexandru-Radu Timofte, „Lungul drum al serviciilor secrete către democraţie", Editura A.N.I., Bucureşti, 2004, p. 187.

nivel de vârf, anterior anilor *'67*- 68. Aceste persoane făceau parte din categoria foştilor legionari sau membri ai altor organizaţii cu caracter fascist, naţionalist-extremist, revizionist, foşti membri ai partidelor politice istorice, foşti condamnaţi pentru infracţiuni contra securităţii statului, străini din zone cu potenţial extremist-terorist rezidenţi în România, străini suspecţi de apartenenţă la servicii de spionaj străine ş.a.. Această bază operativă se afla în două categorii de evidenţe: „activă" şi „pasivă". Categoria pasivă era în afara formelor organizate de control. Categoria „activă", sub o treime din total, era structurată pe niveluri de prioritate, fiind, după caz, în: „supraveghere informativă generală", „verificare", „urmărire informativă". Acest ultim nivel implica, obligatoriu, cel puţin două linii informative/persoană,

investigaţii informative şi angajarea graduală, după necesităţi argumentate, a mijloacelor de interceptare a comunicaţiilor/ convorbirilor, filajului, combinaţiilor informativ-operative. Un ofiţer nu putea asigura, în acelaşi timp, după toate regulile şi criteriile strict normate prin ordine, mai mult de două-trei dosare de urmărire informativă.

Capacităţile de interceptare a convorbirilor telefonice şi ambientale, precum şi a corespondenţei erau reduse şi cu parcimonie aprobată utilizarea lor. Astfel, din cercetările C.N.S.A.S.-ului, pentru perioada de funcţionare a Departamentului Securităţii Statului (D.S.S., 1978-1989), rezultă circa 8.000 de aprobări de interceptări şi aproximativ 1.000 de aprobări de filaje.

D.A.: *Cifrele sunt din perioada '87-'89?*

A.R.: Nu, sunt după anul 1980, până în anul 1988, aproape un deceniu. Am identificat documentarea efectuată de o cercetătoare şi mi se pare o cifră corectă, rezonabilă, nu atât cu necesităţile reclamate de situaţia operativă, cât mai cu seamă raportat la faptul că nu existau capacităţi tehnice. La un serviciu de contraspionaj din centrală, care folosea cel mai frecvent interceptările, erau repartizate 8-10 posturi de interceptare. Interceptările se | aprobau cu parcimonie, trebuiau motivate, nu aveai voie să ' faci interceptare în gol, adică fără să fie combinată cu alte j măsuri informativ-operative, fie că se ducea cineva să facă . o vizită şi angaja o discuţie după o tematică stabilită, fie că j telefona cineva pe o temă, deci trebuia să se construiască un : scenariu, să fie pusă în operă o regie, să se combine informativ-operativ o sumă de elemente şi oameni, pentru a se crea nişte situaţii clarificatoare. Situaţii clarificatoare fireşti, bazate pe o logică a investigaţiei criminalistice, a tacticii şi metodicii specifice verificării şi documentării infracţiunilor contra securităţii statului. De regulă, mijloacele tehnico-operative de obţinere a informaţiilor se foloseau în dosarele de urmărire informativă. Deschiderea dosarului de urmărire informativă avea ca premisă obligatorie indiciile privind o prezumtivă infracţiune dată de lege în competenţa Securităţii.

D.A.; *Deci, interceptarea trebuia să facă parte dintr-un plan de supraveghere informativă.*

A.R.: Supravegherea informativă era nivelul inferior urmăririi

informative, deci nu se foloseau mijloace ori metode complexe. Sarcinile supravegherii informative se rezolvau, cel mai adesea, prin colaboratori, persoane de încredere, relaţii oficiale şi culegere personală de informaţii. I Utilizarea mijloacelor şi a metodelor complexe de * culegere, de verificare şi documentare constituia parte a I planului pe baza căruia se aproba şi se desfăşura urmărirea \ informativă, care presupunea un proces sistematic de j verificare-documentare şi clarificare a suspiciunilor, a j bănuielilor.

D.A.; *Să ne referim la un alt mit al anilor* m *Ne aflam în* 1 *perioada în care mijloacele de comunicaţie nu erau atât de avansate, Vorbeam la telefon fix sau sunam de la cel public. Era* j *adevărat că Securitatea te putea asculta cu telefonul închis pe circuit?* 1

A.R.: Cred că da. Nu am cunoştinţe în materie, nu i trebuia să ştim. Logic, trebuie să existe funcţii de activare a ascultării din centrală. Erai apelat, nu închidea în partea cealaltă şi rămâneai în emisie cu telefonul ca microfon.

Dar nu existau capacităţi tehnice de stocare, de înregistrare. Se lucra cu banda de magnetofon, casca, hârtia şi creionul. Cred că acum am putea spune că erau mijloace artizanale.

Modesta producţie de tehnică operativă pe care o avea Departamentul Securităţii Statului la Unitatea Specială „P" (de producţie tehnică operativă), devenită ulterior Institutul de Tehnologii Avansate, îi încânta pe algerieni, pe libieni...

Securitatea mai reuşea, cu prilejul unor expoziţii sau târguri internaţionale pe anumite segmente de tehnică militară sau conexă, să achiziţioneze câte ceva din R.D.G., Cehoslovacia şi cam atât. Dar achiziţiile se făceau de pe piaţă şi nu prin relaţie directă cu producătorii. Şi bineînţeles că, după aceea, erau „upgradate", pentru aducerea la nivelul propriilor exigenţe de exploatare şi securizare.

Tehnica operativă cea mai modernă, introdusă în perioada lui Ion Stănescu, folosită de ofiţeri pentru interceptările ambientale, era un radioreceptor Grundig conectat cu un magnetofon Uher, cu care se capta şi se înregistra emisia microfonului plasat în parchet, cuier, şipci aplicate sub dulapuri, birouri, uneori şi în obiecte decorative. Ofiţerul se posta în raza de emisie a microfonului, dacă era posibil în autoturism, ceea ce era mai rar, frecvent prin incintele unor instituţii, gazde anume create, dar şi prin pivniţe, poduri, spaţii tehnice etc. Securizarea acestor locuri şi

„legendarea" prezenţei constituiau o problemă cu diferite grade de dificultate, ce implicau rezolvări adecvate.

D.A.: Aţi participat la o operaţiune de interceptare de tipul acesta?

A.R.: Da. Prima mea experienţă de acest gen (noiembrie 1970) a fost cu microfonul amplasat în capul mobil al unui cuier-pom. Doar că partea mobilă a cuierului din dotarea Securităţii nu corespundea nuanţei lacului cuierului căruia urma să i se schimbe capul. S-a adus la faţa locului şi suportul, pentru a se înlocui tot cuierul. Un ofiţer, pare-mi-se chiar şeful biroului, echipat cu halatul personalului de serviciu (ce fusese „împrumutat") a efectuat schimbul de cuiere, pentru această operaţiune luându-se măsuri suplimentare de acoperire a pătrunderii. Ghinionul a continuat. Cuierul înlocuit avea plăcuţă cu număr de inventar, ceea ce s-a observat ulterior. Trebuia urgent remediată neglijenţa, soluţia fiind montarea microfonului în cuierul de pe inventar. După două zile de funcţionare a postului, în incinta respectivă a avut loc o mică petrecere colegială, ocazie cu care cuierele din birouri au fost scoase pe hol, iar la readucerea lor, cel cu microfonul a nimerit într-o altă încăpere. Altă pătrundere, din nou măsuri de acoperire.

D.A.: *Parcă suntem în filmele cu Toma Caragiu şi Dem Rădulescu, celebrele B.D-uri!*

A.R.: Rolul meu în această acţiune a fost acela de a asigura permanenţa la locul de recepţie, cu radioreceptorul şi magnetofonul. Cum nu se crease niciun moment operativ, timp de o săptămână „nu a picat nimic pe tehnică", s-a suspendat ascultarea. înregistrările au fost şterse, iar benzile, redate în folosinţă. Nu se reda şi nu se păstra nimic dacă nu era relevant scopului pentru care s-a aprobat ascultarea. în săptămâna respectivă s-a nimerit să fie ziua mea de naştere şi, pentru a-mi serba aniversarea, un coleg de birou a venit cu o sticlă de spumant „Zarea", un sandwich uriaş, dintr-o baghetă „Dâmboviţa" cu parizer, şi un pachet de halva. După aceea, „festinul" devenise subiectul glumelor, fiindcă din locul interceptării se receptase o petrecere a obiectivului cu câţiva prieteni şi se puseseră pe cântat, iar colegii mă ironizau, întrebându-mă cum am angajat orchestra şi cât m-au costat soliştii.

D.A.: Pe de altei parte, exista o reţea de informatori destul de mare. Acest lucru nu poate fi contestat...

A.R.: Şi aici avem de-a face cu un mit. Vom vedea, pe bază de

documente, că în anii 1967-1968, de la un vârf maxim de circa 80.000 de informatori, se ajunge într-un an şi jumătate-doi la 20.000 de informatori.

D.A.: înspre anii 70.

A.R.: S.R.I.-ul, în glorioasa lui existenţă, reuşise să ajungă, în anii 2000, la un maxim de 19.000 de surse umane secrete. Dacă luăm această cifră, de 19.000, şi o împărţim la numărul total al ofiţerilor din serviciu, per global vor rezulta 1,8 surse hummint/ofiţer. Dacă reducem numărul personalului la cel operativ, rezultă 4,5 surse/ofiţer sau chiar sub acest procent. Dar, atenţie! Cifra de 19.000 de surse umane reprezenta şi numărul celor deja abandonate pentru lipsa posibilităţilor informative, pentru refuz de a continua colaborarea, nesinceritate, deconspirări, deci şi balastul trecut prin reţea.

DAL: Cred că şi în zona operativă puteţi reduce numărul undeva la jumătate, pentru că sunt şi cadre de conducere, şi...

A.R.: Bine, nu la jumătate, ci la 3,6. Ce poate face un ofiţer cu 3^6 informatori?

Un alt mit a fost cifra de peste 1 milion de fişe ale cartotecii, cifră vehiculată interesat şi ostentativ, care a creat o imagine total deformată. Ce reprezintă acest milion de fişe? înseamnă fondul reţea de circa 450.000 de persoane, adică surse umane în rulaj, recrutate şi abandonate în perioada 1948-1989, dar fişele de evidenţă s-au cumulat cu cei supravegheaţi sau urmăriţi informativ, persoanele cu antecedente politice (membrii fostelor partide politice sau categorii de persoane considerate potenţial periculoase, ca urmare a funcţiilor ori poziţiilor avute în regimurile politice anterioare), foştii condamnaţi pentru infracţiuni contra securităţii, persoane stabilite ilegal în străinătate etc., care reprezentau diferenţa, până la un milion, poate ceva peste un milion. Acum, dacă analizăm obiectiv, nu era în-

deplinită nici cerinţa minimală, de a avea fiecare ţintă sau suspect încadrat pe două linii informative. Era un minim obligatoriu, de două linii informative independente. Doi informatori şi, complementar, celelalte mijloace dacă erau aprobate. Aprobarea pentru un mijloc tehnic era destul de drastică.

DA,: înainte sau după '89?

A.R.: înainte de 1989. Nu mai vorbesc de rigorile care erau în ceea ce priveşte filajul. O zi, două, trei, după care stop. Desigur, erau şi excepţii, dar motivate.

DA,: Deci şi pe vremea Securităţii lui Ceauşescu funcţiona principiul eficienţei. Interesant, mă gândeam că mi erau probleme de bani atunci când venea vorba despre supravegherea unor ţinte.

A.R.: Dacă nu reieşea nimic relevant sau poate era un obiectiv bine instruit, pe care nu-1 puteai descifra, erai privat de folosirea „mijloacelor speciale".

Eu aş propune să luăm în discuţie următorul aspect: când a fost pusă la punct tehnologia telefoniei celulare?

DA,: Eu cred că la nivel militar este vorba de anii '80, dacă vorbim despre americani. Şi vă dau un simplu exemplu. Eu aveam un soi de smartphone cu touch- screen încă din anii 2000, *deci înainte să apară Iphone, înainte să apară Samsung, şi ştiam că sunt tehnologii militare care după două-trei generaţii de dezvoltare intră în circuitul civil. Deci, cam ce folosim noi acum trebuie să ne închipuim că exista în zona militară şi de spionaj cam de trei-patru generaţii poate chiar peste.*

A.R.: Când a fost explozia pe piaţă?

DA.: Explozia în România sau în general? în România a început în anii '93-'94. După jumătatea anilor '90. S-a întâmplat aşa, dintr-odată. Care e scenariul la care vă gândiţi?

A.R.: A avut loc ocupaţia electronică a planetei de către companiile transnaţionale care au avut tehnologia şi care au dezvoltat această industrie, companii care au controlul global.

DA.. Trăim intr-o lume in care deja nici nu-ţi mai poţi permite iluzia intimităţii. In momentul în care ai deschis un

despre tehnologia 5G despre care am auzit tot felul de poveşti, dar pe care încă nu am testat-o.

A.R.: Este zvon sau este adevărat că o anumită agenţie tehnică de securitate, unică în felul ei, are capacitatea de a stoca tot ceea ce este emisie electronică, orice semnal ieşit în eter şi orice tip de comunicaţie care generează şi radiaţii electrice?

D.A.; *Nu, nu este zvon, marea problemă nu este de stocare, există capacităţi suficiente, ci de interpretare. Se încearcă acum, cu ajutorul inteligenţei artificiale, să se prelucreze aceste date în mod eficient.*

A.R.: Există şi o asemenea agenţie. Eu merg mai departe. Nu întâmplător, între directorii respectivei agenţii şi ai serviciilor-surori din comunitatea informativă a Statelor Unite au apărut fricţiuni, iar generalii-tehnicieni începuseră să ajungă la cârma Agenţiei Centrale de Informaţii (C.I.A.). Michael Hayden, care a fost la Bucureşti şi ne-a spus poveşti, este unul din cazurile-şcoală. Cu el am deschis şi o polemică publică.

D.A.: Pentru că presupune o corelare între instituţiile militare şi cele informative. La ora actuală, zona de intelligence / informaţii este parte activă a oricărui conflict.

A.R.: Nu vreau să duc lucrurile spre teoria conspiraţiei, dar Agenţia Naţională de Securitate (N.S.A.), de care vorbim, a fost înfiinţată printr-un ordin secret al preşedintelui Harry Truman, cel care este şi semnatarul directivei care stă la baza strategiei naţionale de securitate a S.U.A., în fapt „strategia globală de luptă anticomunistă", acea celebră Directivă nr. 68 din anul 1947, prin care s-au autorizat operaţiunile de război politic şi de agresiune informaţională împotriva sistemului ideologic advers. Iar Agenţia a apărut aşa, cu câteva zile înainte de alegerile prezidenţiale din Statele Unite, rămânând o povară pentru viitorul preşedinte şi pentru viitoarea administraţie, care a fost şi de altă coloratură politică.

DA.: Dwight Eisenhow'er a fost militar de carieră şi politician republican. Aproape că mi-aţi descris înfiinţarea S.R.L-ului.

A.R.: Sa revenim la Harry Truman. El a lăsat o moştenire foarte incomodă pentru Dwight Eisenhower, motiv pentru care şi câţiva ani buni nu s-a vorbit nimic despre acest copil nou-născut al comunităţii informative americane. Această agenţie este fumizoarea unică a cheilor de criptare pentru toate sistemele guvernamentale de comunicare. O cheie de criptare elaborată după interesele celui care a conceput-o, deoarece prin cheia de criptare este asigurat şi controlul comunicaţiilor protejate. Pe acelaşi principiu al Constituţiei Republicii Socialiste România, potrivit căruia statul garantează secretul după ce îl află, şi Agenţia garantează, dar numai după ce află tot ceea ce trebuie să garanteze, că doar nu o garanta în alb.

Era obligatoriu controlul trimiterilor poştale externe, ceea ce nu era posibil pe toate spaţiile de destinaţie. Volumul corespondenţei interne controlate era între 1-3%.

Concluzionând, suntem obligaţi la realism şi să redăm oamenilor adevărul. Una era psihoza indusă şi sistematic întreţinută şi alta este starea de fapt a controlului exercitat de Securitate.

DA.: Vă rog să fiţi cât mai exact, pentru că iar am senzaţia că încercaţi să-mi prezentaţi Securitatea ca fiind o instituţie democratică, aflată în slujba poporului.

A.R.: Deloc! Desigur, existau filtre de control exigente, unele totale, dar acestea priveau priorităţile riguros selectate (domeniul antiterorist, apărarea secretului de stat şi contraspionajul, străinii şi relaţiile cu străinii, subversiunea antistatală din partea entităţilor revizioniste).

Cartoteca documentară a evidentelor Securităţii conţinea circa un milion de fişe pentru’40 de ani, care priveau baza operativă, reţeaua informativă, dosarele de urmărire informativă, dosarele de anchetă, persoane cu antecedente menţinute in evidenta. Toate acestea erau acumulări în dinamica a patru decenii, fiindcă pe rol activ/moment dat cazuistica serioasă era de ordinul a două cifre.

Securitatea avea realizate dispozitive de apărare contrainformativă faţă de acţiunile entităţilor ostile. Aceste dispozitive presupuneau baraje de securitate care puteau fi norme de lege, reguli speciale de ordine interioară, norme metodologice de pază şi

securitate a unor obiective/locuri de activitate vizate de servicii de spionaj sau organizaţii teroriste, norme de desfăşurare a relaţiilor oficiale cu străinii, metodologia lucrului cu documentele clasificate „secret de stat", sisteme de supraveghere video, capcane criminalistice ş.a.m.d. Cine forţa apărarea contrainformativă se „autoidentifica" şi devenea obligatorie stabilirea motivului, a scopului urmărit.

D.A.: Dar cum se lucra efectiv un dosar de urmărire informativă?

A.R.: Chestiunea în sine nu avea nici măcar tangenţă cu competenţa unui membru al conducerii Securităţii. Urmărirea informativă se aproba de şefii din structurile teritoriale sau centrale, potrivit competenţelor, după materia ameninţării sau a infracţiunii la regimul securităţii statului. Când se deschidea un dosar de urmărire informativă se prezuma posibilitatea comiterii unei infracţiuni contra securităţii statului şi se abordau două planuri: prevenirea şi documentarea, cu scop de întrerupere a actelor pregătitoare înainte de a se intra sub incidenţa legii. Când urmărirea informativă prezuma comiterea unei infracţiuni contra securităţii statului, cazul se prelua de către Direcţia Cercetări Penale a Securităţii.

O informaţie relevantă sub aspectele de securitate a statului/securitate naţională se procesa în trei etape: verificare preliminară; verificare informativă şi documentare informativă. Etapa a treia se realiza în Dosarul de urmărire informativă (D.U.I.).

D.A.: *Celebrul D.U.L de care au beneficiat toţi dizidenţii şi oamenii politici care au supravieţuit închisorilor comuniste.*

A.R.: în D.U.I. se realiza probaţiunea informativă secretă, prin surse secrete umane, surse secrete tehnice, filaj şi acte premergătoare, acestea din urmă mijlocind transformarea, de către procurori, a probelor informative secrete în mijloace de probă prevăzute de procedura penală. Un exemplu: informatorul martor ocular, cel mai adesea controlat prin interceptări sau/ şi filaje, furniza „informaţia beton". Această informaţie nu era mijloc de probă admis de lege. în urmărirea informativă trebuia să se identifice şi să se valorifice oportunităţile prelevării probelor prin mijloacele de probă prevăzute de legislaţia procesual penală. Interceptările, filajele nu se luau în seamă în dosarele penale.

Rezum: în urmărirea informativă, ofiţerii de securitate efectuau

investigaţii secrete, pe care procurorii, dacă se ajungea la faza sesizării penale, le oficializau, dacă erau întrunite cerinţele şi condiţiile prevăzute de lege. Dispoziţiile legale actuale sunt, în liniile lor generale, cam aceleaşi, aşa fiind peste tot.

D.A.: Care era rolul Securităţii în ultimii ani ai lui Nicolae Ceauş eseu?

A.R.: Cel prevăzut de Decretul Consiliului de Stat nr. 121, din 3 aprilie 1978, privind organizarea şi funcţionarea Ministerului de Interne, decret care avea o secţiune refe- ritoare la atribuţiile Departamentului Securităţii Statului. 14

14 a) Răspunde de modul în care se aplică politica partidului şi statului în domeniul apărării securităţii statului;
b) Organizează şi desfăşoară activitatea de apărare a securităţii statului în scopul prevenirii, descoperirii şi lichidării acţiunilor serviciilor de spionaj străine şi agenturilor acestora, precum şi ale organizaţiilor, cercurilor şi persoanelor din străinătate, întreprinse împotriva suveranităţii, independenţei şi integrităţii statului român;
c) Organizează activitatea de informaţii externe pentru cunoaşterea şi contracararea planurilor şi acţiunilor ostile statului român;
d) Acţionează pentru contracararea şi neutralizarea activităţilor cu caracter fascist, naţionalist-iredentist şi de propagandă îndreptată împotriva orânduirii socialiste; r

Lupta antiteroristă - context şi necesitate

D.A.: Că tot a venit vorba şi e un lucru pe care nu l-am discutat încă, spuneţi-mi câteva detalii despre înfiinţarea structurii antiteroriste. Mă refer la Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă, precursoarea Brigăzii Antiteroriste a Serviciului Român de Informaţii.

A.R.: Cunosc nemijlocit perioada din a doua parte a anului 1977, când s-a constituit Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă, în concepţia, organizarea şi cu misiunile care sunt şi în prezent, mai puţin însoţitorii de bord antitero, prezenţi până în decembrie 1989 în toate echipajele Companiei „Tarom".

Activităţile specifice de prevenire şi combatere a terorismului s-au impus, în principal, din două considerente.

e) Acţionează pentru cunoaşterea, prevenirea şi lichidarea oricăror fapte de natură să submineze economia naţională şi să aducă atingere securităţii statului;

f) Asigură securitatea conducerii partidului şi statului, precum şi a conducătorilor de partide şi de state străini pe timpul prezenţei acestora în Republica Socialistă România;
g) Organizează activitatea de prevenire, descoperire, neutralizare şi lichidare a acţiunilor teroriste pe teritoriul Republicii Socialiste România, în cooperare cu alte ministere, instituţii şi organizaţii socialiste;
h) Ia măsuri pentru apărarea secretului de stat în cadrul organizaţiilor socialiste şi verifică, potrivit legii, modul de aplicare a dispoziţiilor legale;
i) Organizează şi desfăşoară activitatea de contrain-formaţii, în scopul prevenirii, descoperirii şi lichidării acţiunilor serviciilor de spionaj străine şi a oricăror altor acţiuni îndreptate împotriva capacităţii de apărare a ţării şi a forţelor armate ale Republicii Socialiste România;
j) Organizează şi desfăşoară activitatea de comunicaţii guvernamentale, precum şi de contra informa ţii radio pe teritoriul Republicii Socialiste România;
k) Organizează şi execută, potrivit legii, activitatea de urmărire penală a infracţiunilor date în competenţa securităţii statului;
t) Organizează, potrivit legii, colectarea, transportul şi distribuirea corespondenţei secrete;
m) Realizează informarea cetăţenilor în legătură cu cazurile de infracţiuni şi alte fapte care privesc securitatea statului şi asigură pregătirea contrainformativă a populaţiei.

Pe de o parte, contextul internaţional generat de confruntarea subterană, cu mijloace şi metode teroriste, dintre cele două tabere ale Războiului Rece. Cauza palestiniană, mişcările extremiste de stânga ori de dreapta din Europa şi America Latină erau instrumentalizate în războiul terorist. Unele mişcări de eliberare naţională, de asemenea.

în anii 770, marea deschidere a politicii externe a României, respectiv repoziţionarea faţă de hegemonismul Moscovei şi dobândirea accesului la imensele pieţe de resurse ale Orientului Mijlociu, Africii, Asiei de Sud-Est şi Americii Latine, a avut, printre alte consecinţe, şi un aflux impresionant de tineri - elevi sau studenţi - din aceste areale geografice cu numeroase surse de conflict. Odată cu acest aflux de străini la studii sau chiar azilanţi politici, au apărut şi problemele generate de poziţionările ideologice adverse ale acestora; unii erau membri ori simpatizanţi ai organizaţiilor extremist-teroriste, fapt ce impunea o activitate de informaţii pe profil antiterorist.

Pe de altă parte, implicarea majoră a României în marea politică internaţională, rolul asumat în soluţionarea conflictelor din Orientul Mijlociu au generat şi pericole reale, nu de puţine ori iminente, pentru securitatea unor misiuni diplomatice şi alte reprezentanţe străine acreditate la Bucureşti şi a unor companii aeriene care operau în România. Relaţiile excelente ale României cu Israelul nu erau bine văzute nici de lumea arabă, dar nici de Moscova şi aliaţii ei fideli.

Tranzitul (exodul) evreilor din Uniunea Sovietică spre alte destinaţii, în principal Israel, se realiza prin România.

Ilici Ramirez Sanchez, alias „Carlos Şacalul", care se afla la originea a numeroase atentate, acţiona supervizat de la Moscova, unde politica României în Orientul Mijlociu, reuşita aducerii adversarilor la masa tratativelor nu convenea liderilor de la Kremlin.

In acest context, extrem de sumar conturat, au fost prevenite atentate împotriva Goldei Meir, a lui Shimon

Peres, Yitzhak Shamir, precum şi a iui Hafez al-Assad. S-au descoperit arme depozitate în taluzul Dâmboviţei, în zona campusurilor universitare din Regie-Grozăveşti.

D.A.: Era perioada în care în România erau foarte mulţi studenţi străini, din ţări arabe sau africane. Veneau cu conflictele locale, regionale, la Bucureşti. Numai la U.M.F. Bucureşti au fost peste 7.000 de studenţi străini în 20 de ani. Cifre asemănătoare erau la Politehnică, dar şi în centre universitare din provincie. Unfenomen greu de supravegheat şi de ţinut în frâu.

A.R.: Da, acesta era unul din aspecte. Iniţial, primele misiuni antiteroriste au fost asumate de către Direcţia de Contraspionaj, în perioada în care era condusă de generalul Neagu Cosma. La începutul anilor ’70, contraspionajul a interceptat intenţiile disidenţei palestiniene „Septembrie Negru” de a introduce în România mari cantităţi de armament, care urma să fie utilizat în executarea de atentate împotriva unor ţinte israeliene (ocuparea Ambasadei Israelului de la Bucureşti şi asasinarea ambasadorului), precum şi împotriva unor obiective similare din alte state europene. In 1972, ţintă a unui atentat terorist, oportun prevenit, a fost şi premierul Israelului, Golda Meir, pe timpul unei vizite oficiale în România.

Date fiind dimensiunile pericolului, pe lângă Direcţia de Contraspionaj a fost constituit Grupul operativ „ARTA" (acronimul de la „Planul de acţiune pentru reprimarea terorismului arab"), care, în conlucrare cu o subunitate specializată din Trupele de Securitate, a dezamorsat planurile teroriste ale Grupului „Baader-Meinhof”, care vizau atât securitatea României, cât şi a altor state. In operaţiunile coordonate de Grupul operativ „ARTA" au fost descoperite şi confiscate arme de foc, inclusiv automate, muniţia aferentă şi grenade defensive. 15

15 *Din preambulul Ordinului ministrului de Interne nr. 01015, din 3 ianuarie 1973, rezultă că „Prin măsuri complexe de securitate şi combinaţii informativ-operative, iniţiate de unele unităţi ale Ministerului de Interne pe linia acţiunii «ARTA», în luna decembrie 1972 au fost descoperite şi*

DA.: Pare o secvenţă de film. Sunt lucruri mai puţin cunoscute.

A.R.: Ulterior s-a înfiinţat o structură antiteroristă, cu indicativul de unitate militară al Direcţiei de Contraspionaj, U.M. 0625/R.P., redenumită U.M. 0625/R.B. „7?" de la ripostă, iar literele „P",

respectiv „B", de la Pleşa (colonel Aristotel Pleşa) şi Blaga (colonel Ştefan Blaga), comandanţii în succesiune ai structurii antiteroriste.

Ameninţările frecvente şi iminente la adresa securităţii aeronavelor şi pasagerilor aviaţiei civile din Europa, inclusiv România, au necesitat adoptarea de măsuri de prevenire şi în aeroporturi, şi la bordul aeronavelor. Principalul obiectiv consta în prevenirea atentatelor împotriva aeronavelor româneşti, a deturnării acestora şi a pericolelor privind viaţa pasagerilor. în acest scop, în 1970 s-a constituit nucleul a ceea ce din 1972 a funcţionat ca structură de sine stătătoare specializată, denumită Grupul operativ „Şoimii". în primii doi ani, „Şoimii" erau ofiţeri selecţionaţi din toate structurile Consiliului Securităţii Statului, care erau planificaţi, la anumite intervale, în serviciul de securitate a aeronavelor în zbor. In 1972, Grupul operativ „Şoimii" a devenit unitate de sine

documentate o seamă de activităţi ce vizau comiterea unor acte de terorism pe teritoriul ţării noastre". în continuare, se aduc mulţumiri şefului Direcţiei Generale de Contraspionaj, generalul-maior Cosma Neagu, şi unui număr de 21 de ofiţeri, iar alţi 14 ofiţeri şi 2 subofiţeri sunt recompensaţi în bani. De asemenea, locţiitorul şefului Direcţiei Filaj- Investigaţii a fost avansat, înainte de temen, la gradul de'colonel. Structura listei personalului recompensat moral sau material indică, fără echivoc, ca entităţile externe implicate au fost Israelul şi state vecine arabe, iar ţintele atentatelor erau obiective israeliene din Bucureşti. Personal (n.n. - A.R.) identific ofiţerii din Serviciul contraspionaj israelian care aveau responsabilităţi contrainformative m proximitatea Ambasadei Israelului, Templului Coral, Cantinei ritualice, Teatrului Evreiesc, agenţiei Companiei aeriene „El AP' şi a reşedinţelor diplomaţilor israelieni. De asemenea, a fost recompensat şi cel mai cunoscut arabist al momentului din Centrala Direcţiei Generale de Informaţii Externe, căpitanul Gheorghe Şerbănescu, care, în situaţii urgente, era trimis ca emisar special la lideri ai lumii arabe.

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete

stătătoare, încadrată cu personal anume pregătit.

In luna decembrie 1977, pe fondul acutizării fenomenului terorist internaţional, cu o ramură bine conturată a euroterorismului, a fost înfiinţată, şi pe baza unor studii documentare efectuate de generalul Iulian Vlad în R.F. Germania, Unitatea Specială de Luptă

Antiteroristă, predecesoarea Brigăzii Antiteroriste din organigrama Serviciului Român de Informaţii. Tot în acest scop au fost realizate documentări aplicate cu sprijinul structurilor similare din Turcia şi Italia. Direcţia Generală de Informaţii Externe şi Agerpres furnizau aproape în timp real informaţiile privind evenimentele teroriste din întreaga lume.

D.A.; *Să nu trecem la un alt mit, pană nu~l lămurim complet pe cel anterior. Se ştia sau nu de problemele prin care treceau romanii de rând, de lipsurile alimentare, de căderile de curent, de mizeria vieţii cotidiene care a început spre sfârşitul anilor 70 şi a devenit de nesuportat în anii '80?*

A.R.: Cine? Securitatea sau Ceausescu?

D.A.: Nicolae Ceausescu, că de Securitate nu am vreo îndoială. Securitatea îl informa cu acurateţe?

A.R.: Absolut, sub ministeriatul generalui Iulian Vlad, da!

D.A.; *Voia Nicolae Ceausescu săfie informat?*

A.R.: Categoric, da! Ştia ce înseamnă informaţia, simţea ce forţă îi conferă. Avea abilitatea lucrului cu informaţiile şi, ca toţi ilegaliştii, avea experienţa clandestinităţii. Dar, în acelaşi timp, după ce a fost corupt de putere, trebuie acceptat că informaţia neconvenabilă îl deranja. Asta este general valabil, ţine de natura umană, iar şefii serviciilor secrete trebuie să aibă abilitatea surmontării fenomenului de ecranare informaţională.

Un sef de stat are la îndemână mai multe canale de informare, iar dacă acestea se întrec în a-i fi pe plac, în detrimentul imparţialităţii informării, acel şef de stat va fi victima dezinformării, pe care şi-a dorit-o.

D.A.; O *să mai revenim la acest subiect...*

CAPITOLUL III ij

Securitatea a murit! Trăiască securitatea! „j ·j *Trei aspiranţi la şefia noii Securităţi*

DA.: 1989. Luna decembrie. Ultimele zile ale Securităţii ca instituţie. Cum aţi perceput acest moment,, cum aţi simţit desfiinţarea Departamentului Securităţii Statului?

A.R.: O desfiinţare efectivă şi în totalitate a Securităţii nu a avut loc. A fost blocată total activitatea de informaţii şi contrainformaţii. Total şi interesat.

în 26 decembrie 1989, prin Decretul nr. 4 al Consiliului Frontului Salvării Naţionale, s-a dispus trecerea în componenţa Ministerului Apărării Naţionale a Departamentului Securităţii Statului şi a Comandamentului Trupelor de Securitate, împreună cu organele şi unităţile din subordinea acestora, adică structura, bugetul, personalul, armamentul, tehnica din dotare, fondurile fixe, precum şi activul şi pasivul din ţară şi din străinătate. Cu aceeaşi dată, generalul Iulian Vlad a fost învestit secretar de stat la Ministerul Apărării Naţionale, primind ordin de la ministrul Apărării să procedeze de îndată la reorganizarea D.S.S. ca Serviciu de Informaţii al Ministerului Apărării Naţionale şi să clarifice problema teroriştilor, urmând ca pe ’ data de 31 decembrie 1989, ora 12:00, să-i prezinte organigrama serviciului, concluziile şi măsurile privind pro- ! vocările şi diversiunile teroriste.

în 30 decembrie 1989, preşedintele Consiliului j Frontului Salvării Naţionale, Ion Iliescu, a decretat (Decretul nr. 33): *‚Articol unic —Pe data prezentului decret, Departamentul Securităţii Statului se desfiinţează*

In aceeaşi zi, un prim aspirant la conducerea noii Securităţi, Virgil Măgureanu, însoţit de locotenent-colone- lul Mihai Stan şi de maiorul Constantinescu, din serviciul tehnic al U.M. 0195, au venit la cabinetul generalului Iulian

Vlad. Virgil Măgureanu nu a intrat în biroul generalului, ci a aşteptat în Sala de Consiliu. Pretextul „vizitei" l-ar fi constituit dezafectarea unui sistem tehnic de securitate a comunicaţiilor, instalat de U.M. 0195 la domiciliul generalului Iulian Vlad.

După Virgil Măgureanu a urmat vizita unui alt aspirant, cea a generalului (rez.) Nicolae Stan. Acesta, cum a intrat, şi-a amintit că şi-a uitat o borsetă în autoturismul ARO cu care venise de la M.Ap.N. şi a insistat ca eu personal să i-o aduc imediat. Sesizând greutatea nefirească a borsetei, am oprit liftul între etaje pentru a-i examina conţinutul. în borsetă se afla un pistolet „T.T."16 cu încărcător de rezervă plin. După ce i-am dat borsetă, l-am fixat cu privirea şi am luat loc fără să fiu invitat sau să cer permisiunea. Generalul Iulian Vlad a înţeles că ceva mă determină să rămân şi mi-a zis să mă aşez mai aproape. Generalul Nicolae Stan mi-a cerut să-i aduc un pahar cu apă. Am solicitat prin interfon să-i fie adusă apa, el sesizând că nu vreau să ies din birou. Probabil că i-a spus generalului Iulian Vlad ce avea de spus, dacă o fi avut ceva, fiindcă şi-a scurtat vizita şi a plecat. I-am raportat generalului Iulian Vlad despre pistoletul din borsetă şi mi-a zis că i-o fî fost frică să stea cu noi neînarmat. După 25 de ani, când am rememorat secvenţa împreună cu generalul Iulian Vlad, acesta mi-a spus că generalul Nicolae Stan spera să fie numit şeful Serviciului de Informaţii.

Aceeaşi dorinţă a avut-o şi generalul Nicolae Doicaru, care l-a urmărit pe generalul Iulian Vlad în acele zile, atât în sediul Comitetului Central, cât şi la Ministerul Apărării, însoţindu-i, ulterior, pe reprezentanţii puterii provizorii la sediul Departamentului Securităţii Statului (D.S.S.) Şi la sediul Centrului de Informaţii Externe.

16 în 1930. Fiodor Vasilievici Tokarev a conceout. centru Armata Roşie, un oistol semiautomat ducă modelul oistolului Colt Ml911. Versiunea TT-33 (Tula-Tokarevi. îmbunătăţită, cu bătaie eficace la 50m, folosea muniţie de 7,62x25 mm, încărcătorul având 8 cartuşe.

Gelu Voican-Voiculescu, succesorul de trei zile al generalului Iulian Vlad

D.A.: *Cum s-au întâmplat lucrurile în succesiunea lor cronologică? Am constatat din experienţa dată de documentarea articolelor pentru „Evenimentul Istoric" că o perspectivă în timp a unor asemenea momente reprezintă cheia înţelegerii situaţiei.*

A.R.: în seara zilei de 31 decembrie 1989, generalul (rez.) Nicolae

Doicaru a venit la sediul central al Ministerului de Interne şi a convocat, prin intermediul secretarului de stat general Ştefan Alexie, singurul membru al Biroului Executiv rămas nearestat, Consiliul de Conducere al D.S.S.. Nicolae Doicaru i-a prezentat pe Virgil Măgureanu, ca reprezentant al Consiliului Frontului Salvării Naţionalei?, şi pe Gelu Voican-Voiculescu, vicepreşedinte al Guvernului României, însărcinat cu problemele siguranţei naţionale. Acesta era în ţinută de campanie, înarmat cu pistol mitralieră tip A.K.M. La masa prezidiului mai luaseră loc maiorul de justiţie Mugurel Florescu, înarmat şi el cu un pistol mitralieră A.K.M., şi Viorel Tache, maior de Securitate trecut în rezervă pentru grave abateri, pe care Voican-Voiculescu l-a reactivat, l-a avansat la gradul de colonel şi l-a numit consilierul său personal, în care sens a solicitat aprobarea lui Ion Iliescu.18

Virgil Măgureanu a oficiat preluarea conducerii „des-

17 Virgil Măgureanu nu a făcut parte din Consiliul Frontului Salvării Naţionale, constituit în 22 decembrie 1989.

18 *„Domnului Ion Iliescu, Preşedintele C.F.S.N. Vă rog să dispuneţi ca M.Ap.N. să asigure detaşarea pe timp nelimitat, la dispoziţia guvernului, a col Baiu Ion, col Florescu Mugurel şi col Tache Viorel, aflaţi, în prezent, în activitate la cabinetul meu - fiind în evidenta UM 02418 Bucureşti, începând cu 31.12.1989. Aceşti ofiţeri au îndeplinit, împreună cu mine, ordinele dvs. şi alte însărcinări de im portantă deosebită, care au fost hotărâtoare pentru revoluţie. Totodată, ei pot alcătui nucleul unui viitor sector special şt util guvernului. Menţionez că, în baza Notei privind măsuri şi propuneri, aprobată de dvs. şi de domnul prim -m inistru Petre Roman, la 15.01.1990 —pe care am transmis-o în copie autorităţilor interesate — aceşti con&ilieri-ofiţeri au de îndeplinit coordonarea şl urmărirea unor activităţi speciale”* (ss. Gelu Voican-Voiculescu). fiinţatului" D.S.S. de către Gelu Voican-Voiculescu. După insolita ungere a lui Gelu Voican-Voiculescu ca şef al Securităţii, cu rang de vicepremier (nu se mai realizase un astfel de cumul de funcţii decât pe vremea lui Alexandru Drăghici!), acesta a rostit o scurtă alocuţiune, iar doi şefi de direcţii (generalul Aurelian Mortoiu - Contraspionaj, şi colonel Gheorghe Raţiu - Informaţii Interne) au dat asigurări de aderare la cauza „revoluţiei”. Noul şef al „desfiinţatului” D.S.S. a ţinut să spună că prioritatea conducerii provizorii este scoaterea ţării din marasm, să fim liniştiţi că nimeni nu este animat de spiritul vendetei, ne-a urat „La mulţi ani!” şi ne-a trimis să petrecem revelionul în familii, sugerând că, odată cu arestarea generalului Iulian Vlad şi a adjuncţilor săi (ce avusese loc cu câteva ore înainte), ţara este pacificată şi să

revenim la serviciu miercuri, 3 ianuarie 1990.

D.A.; *Aţifostprezent la acea întâlnire?*

A.R.: Da. Miercuri, 3 ianuarie 1990, generalul Nicolae Militam a dat ordin să nu i se permită accesul lui Gelu Voican-Voiculescu în sediile Securităţii fără aprobarea sa expresă, după cum niciun ofiţer să nu dea curs vreunui ordin al acestuia, decât cu aprobarea generalului Gheorghe Logofătu.

Este oricui evident că mişcarea troicii Doicaru - Voiculescu - Măgureanu, din seara zilei de 31 decembrie 1989, a fost împotriva literei şi a spiritului decretelor din 26 şi 30 decembrie 1989 referitoare la D.S.S., promulgate de Ion Iliescu, şi că începuse lupta pentru subordonarea fostei Securităţi. Să fi fost aceasta şi expresia unei rivalităţi între agenţii K.G.B.-ului şi cei ai G.R.U.-ului? în practică, din cele constatate anterior, primatul K.G.B.-ului era în afara oricărei discuţii.

Agenţii G.R.U. dezintegrează Securitatea

D.A.. *Acum intrăm în lucrurile care-mi plac cel mai mult, în 1990, bătălia între agenţii celor două servicii de informaţii*

Puterea umbrei. Istovii din lumea informaţiilor secrete ruseşti, de spionaj şi cel militar, am trăit-o ca soldat, dar nu am înţeles-o decât mult mai târziu. Era un spectacol la care asistam intrigaţi, văzând cum comandanţii militari erau schimbaţi cu unii aduşi din rezervă, clar prosovietici. Cum s-a simţit tendinţa asta generată de Nicolae Militaru în ceea ce mai rămăsese din Securitate?

A.R.: Urmare a celor două decrete anterior menţionate, agenţii G.R.U. numiţi de Ion Iliescu la conducerea Armatei Române (troica generalilor Nicolae Militam, Vasile Ionel şi Gheorghe Logofatu) au desfiinţat, începând cu data de 3 ianuarie 1990 un număr de patru direcţii centrale (Unitatea Specială U.M. OHO - Contraspionaj U.R.S.S., Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria şi celelalte ţări socialiste; Direcţia a IV-a - Contrainformatii Militare; Direcţia a V~a - Securitate şi Gardă, şi Direcţia a Vl-a - Cercetări Penale), patru Securităţi judeţene (Timişoara, Cluj, Sibiu şi Braşov) şi Securitatea Municipiului Bucureşti. Totodată, s-a procedat la reorganizarea şi absorbţia în cadrul unor structuri ale M.Ap.N. a Centrului de Informaţii Externe, a Centrului de Transmisiuni Cifrate, a Comandamentului pentru Tehnică Operativă şi Transmisiuni, cu unităţile speciale pentru interceptări telefoane („T") şi corespondenţă („S"), telecomunicaţii speciale şi contrainformaţii radio („R"), producţie tehnică operativă („P"), a Comandamentului Trupelor de Securitate şi a Serviciului („C" - transport corespondenţă secretă).

La o primă analiză, rezultă că G.R.U. a desfiinţat cele două direcţii centrale care au controlat şi demantelat, în principal, agenturile sovietice şi maghiare. De asemenea, cele patru Securităţi judeţene din Transilvania (Timişoara, Cluj, Sibiu şi Braşov) şi Securitatea Municipiului Bucureşti nu doar că ar fi urmat să aibă rolul principal în clarificarea provocărilor şi a diversiunilor soldate cu cel mai mare număr de morţi şi răniţi m evenimentele din decembrie 1989, dar reprezentau dintotdeauna centrele de greutate ale activităţii de contraspionaj.

Structurile centrale şi teritoriale ale Securităţii care urmau să constituie Serviciul de Informaţii al Ministerului Apărării Naţionale, condus de generalul Gheorghe Logofatu, în care sens a fost numit adjunct al ministrului Apărării, au primit comanda „pe loc repaus", fiindu-le numiţi şefi de la M.Ap.N.

Fostul secretar al Consiliului de Apărare a Ţării restructurează Securitatea

DA A mata a preluat Securitatea. Aşa cum v-am spus, am participat ca militar, cu grad de soldat, la o asemenea operaţiune, de preluare a inventarului unei direcţii judeţene de Securitate. La nivel central cum s-a întâmplat, aţi participat?

A.R.: Generalul Ilie Constantinescu, o mai veche cunoştinţă a mea, a venit să inventarieze şi să preia conţinutul seifului generalului Iulian Vlad. Totodată, a adus cu el cam o duzină din generalii reactivaţi de Nicolae Militam, care urmau să-1 consilieze. Fără excepţie, cei reactivaţi fuseseră trecuţi în rezervă pentru faptul de a fi ascuns recrutarea lor de către serviciile sovietice, atunci când s-a oferit acest prilej tuturor celor cu studii în U.R.S.S., cu neveste ce aveau cetăţenie sovietică ori cu obligaţii de pensii alimentare preluate de autorităţile statului sovietic.

DA.: Spuneaţi că pe generalul llie Constantinescu îl ştiaţi dinainte de 1989, deci intra în categoria de mai sus.

A.R.: Da, l-am cunoscut în calitatea lui de secretar al Consiliului de Apărare a Ţării, aşa se numea înainte de 1989 actualul C.S.A.T., într-o formă mult mai puţin dezvoltată. La o şedinţă a Consiliului, Tudor Postelnicu a zis nişte idioţenii, nişte lucruri foarte grave în ceea ce priveşte respectarea Constituţiei României şi a legilor în vigoare privind organizarea armatei, a Ministerului de Interne. Când generalul Ilie Constantinescu i-a prezentat protocolul de şedinţă şi hotărârile adoptate de Consiliu, Postelnicu a refuzat să semneze, pentru că nu s-a reţinut „ad litteram" ceea ce spusese el acolo.

D A A dică, Tudor *Postelnicii voia ca aberaţiile sale să fie trecute aşa cum le spusese. Ce dorea? Supraveghere, reprimare?*

A.R.: Era ceva în sensul imixtiunii Securităţii în chestiuni exterioare competenţelor legale. în proiectul hotărârii Consiliului nu se reţinuseră toate şi nici integral intervenţiile şi propunerile sale. In prunul rând, i s-a spus că nu erau pe ordinea de zi problemele pe care le ridicase el şi, în niciun caz, nu erau de competenţa Consiliului. Apoi, în al doilea rând, cred că i s-a sugerat că doreşte să-şi ia o dezlegare, prin hotărârea Consiliului, pentru nişte chestiuni pe care deja le antamase. De fapt, cam asta rezulta din motivarea sa, că la indicaţiile conducerii superioare a

partidului, personal ale tovarăşului... etc., etc. şi trebuie să rezulte din protocolul şedinţei exact aşa cum s-a exprimat el.

DA.: Vorbim de măsuri dure, de asasinate sau de supraveghere politică?

A.R.: Nu, de neconceput, nici vorbă de aşa ceva! E vorba de implicare pe zona politică. El avea combinaţiile lui cu Elena Ceauşescu. La cabinetul lui Postelnicu, uneori, era coadă ca la moară, aşteptau să intre miniştri şi chiar membri ai Comitetului Politic Executiv. El era ministru secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului. Ce să caute la el aceşti oameni politici chemaţi la ordin?

DA.: Fuseseră şantajaţi, intimidaţi...

A.R.: Unii, era evident că veneau pentru afacerile întreprinderii de Comerţ Exterior „Dunărea". Pe alţii punea presiune, îi ameninţa voalat că pot fi rotiţi din funcţie, un şantaj ca să facă nişte jocuri. Unele poate erau în combinaţie cu Elena Ceauşescu, altele, poate, erau de altă natură, nu pot să-mi dau seama.

In chestiunea protocolului Consiliului de Apărare, Tudor Postelnicu, nu şi nu, să fie acolo scris exact cum a spus el. A^şi intervenit pe text cu o redactare agramată, periculoasă şi prin faptul că era dubitativă şi greu inteligibilă. Generalul Ilie Constantinescu a venit la generalul Iulian Vlad să-i spună că nu se poate lăsa aşa ceva în document, fiindcă e o chestiune flagrantă, sinucigaşă, cu care niciun alt membru al Consiliului Apărării nu este de acord şi vor refuza să semneze. Generalul Iulian Vlad i-a spus să-i lase documentul, că va încerca să-l ajute, şi a ordonat subofiţerului de la secretariatul cabinetului: *„Să vină tovarăşul maior!"* (sau locotenent-colonel, nu mai reţin exact ce grad aveam atunci). *„Tovarăşe, gradul"* era apelativul rău prevestitor...

D.A.; *V-a chemat pe dumneavoastră.*

A.R.: Da. II roagă pe generalul Ilie Constantinescu să aştepte alături, în sala de consiliu, să servească o cafea sau ce doreşte, timp în care se va ocupa de ieşirea din impas. Şi, găsim imediat soluţia. Generalul Constantinescu să revină la Tudor Postelnicu cu documentul rescris, astfel încât rândurile indezirabile să fie pe fila anterioară celei pe care erau semnăturile. Refacerea documentului am asigurat-o pe loc, cu dactilografa noastră de serviciu, căreia generalul i-a dictat. In acest timp, am luat legătura cu unitatea care confecţionase matrita timbrului sec,

căci Postelnicu îsi pecetluia semnătura cu o ştanţă timbru sec, aplicată pentru autentificare şi neschimbare.

D.A.: *Ca să nu sepoatăfalsifica,*

A.R.: Da, dar şi pentru faptul că el vedea în asta o întărire a autorităţii sale. Şi s-a făcut acest aranjament, ştiind că mai existase cel puţin un precedent, în care se intervenise pentru estomparea unei aberaţii normative emise de Postelnicu personal. Ştanţa timbrului sec a venit în nici o jumătate de oră. Exista şi una de rezervă.

D.A.: *Deci, aţi făcut două documente, unul fals, altul adevărat.*

A.R.: Nu era un document fals, în stenogramă nu se putea interveni şi nici nu era cazul, falsul îl inducea Tudor Postelnicu în hotărârea Consiliului, care era document separat, noi salvam conformitatea cu legea. Stenograma putea conţine şi alte prostii, după cum îi ducea capul pe vorbitori, dar hotărârea Consiliului, ca act administrativ, nu putea conţine dispoziţii tară suport legal. S-a dus, din nou, generalul Ilie Constantinescu să obţină semnătura. *„Ei, vezi că se poate, aşa dai”,* i-a spus Postelnicu şi a semnat. Apoi, generalul Constantinescu a revenit luminat la faţă. L-am invitat să aştepte în sala de consiliu şi să-mi lase documentele. S-a realizat substituirea filei, i s-a aplicat ştanţa şi i-am înmânat generalului documentul. A spus: *„N-am să uit niciodată. N-aveam cum s-o scot la capăt nici cu Milea, nici cu Coman”,* şeful Secţiei militare a C.C. al P.C.R.

în luna martie 1990, generalul Ilie Constantinescu îmi spune, înainte de a pleca: *„Domnule, vă spun acuma, eu n-am avut nimic cu Securitatea. Dumneavoastră şi domnul Iulian Ciad m-aţi ajutat extraordinar de mult când am fost secretar al Consiliului de Apărare. V-am rămas recunoscător. Dar, eu, treaba asta, care o fac acum, am făcut-o şi imediat după anul 1944. Eu şi atunci, deşi foarte tânăr, am fost delegat să mă ocup de preluarea şi transformarea vechilor structuri de informaţii în noile structuri ale statului comunist Voi scăpa vreodată de ăştia?”.* îi zic: *„Niciodată. Când nu veţi mai fi, o să folosească biografia dumneavoastră să-şi legendeze vreo «fantomă»”. A* rămas de-a dreptul descumpănit. S-a dus la Mihai Stan, i-a povestit şi lui episodul. Mihai Stan îi spune acelaşi lucru şi generalul revine la mine. *„Cred că nu aţi avut timp să vă puneţi de acord cu domnul Mihai Stan, la telefon sau altcumva. Ştiţi că mi-a spus acelaşi lucru?”* Aveam să aflu, ulterior, că fusese recrutat de ruşi încă din liceul militar.

D.A.; *Se ştia că el era recrutat de serviciile de informaţii ruseşti?*

A.R.: Nu ştiu dacă şi dne ştia. E posibil ca să fi ştiut cineva, dar poziţia lui, de secretar al Consiliului de Apărare, implica nişte garanţii.

D.A.. Dar nu era suspectat de cei de la contrainformaţii?

A.R.: El nu era reactivat, era activ, nu fusese trecut în rezervă, lucra la Secţia Ordine şi Regulamente a Marelui Stat Major şi fusese secretarul Consiliului de Apărare a Ţării.

DA.: Ar fi îndrăznit cineva să modifice un proiect de hotărâre în urma unei şedinţe la care participase Nicolae Ceauşescu?

A.R.: Da! Emil Bobu şi Silviu Curticeanu au făcut-o şi, din această cauză, generalul Iulian Vlad şi alţii au avut probleme în procesele „Revoluţiei". în cazul la care mă refer, nu era vorba de stenograma propriu-zisă. Nici de cuvintele lui Ceauşescu, ci de prostiile agramate ale ministrului Postelnicu. Documentul era rezumatul, sinteza şi măsurile adoptate, iar stenograma integrală era anexată. Mai mult, Tudor Postelnicu intervenise olograf pe stenogramă, completând, operând, zicea el, nişte precizări, dar pe care nu le spusese în şedinţă. Acolo era o prostie, care a şi rămas în stenogramă, dar care nu putea fi preluată în dispozitivul protocolului şedinţei, fiindcă primea valoare normativă, devenea hotărâre a Consiliului. Această manoperă a fost necesară, generalul Ilie Constantinescu, dar şi toţi cosemnatarii fiind răspunzători „cu capul" pentru conformitatea legală a hotărârilor Consiliului de Apărare a Ţării.

D.A.: Şi precedentul de care aminteaţi...

A.R.: Când Tudor Postelnicu, ca şef al Departamentului Securităţii Statului, i-a luat din coordonare ministrului de Interne, George Homoştean, Direcţia Generală de Paşapoarte, Evidenţa Străinilor şi Controlul Trecerii Frontierei, a emis o Dispoziţie pentru şefii Securităţilor judeţene, voind a-i implica, peste competenţele şefilor inspectoratelor judeţene, în chestiuni ce priveau structurile judeţene şi de graniţă ale direcţiei menţionate. Simt nevoia să precizez că o asemenea subordonare a acestei structuri o avea K.G.B.-ul.

DA.: Se pare că acesta era modelul de succes. Ce conţinea dispoziţia, vă mai amintiţi?

A.R.: Se comunica trecerea Direcţiei Generale de Paşapoarte, Evidenţa Străinilor şi Controlul Trecerii Frontierei în coordonarea ministrului secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului

şi se juxtapunea inspector şef/şef securitate judeţeană în ceea ce priveşte unele responsabilităţi, din care era evident că Postelnicu ţinea morţiş să „încalece" pe şaua ministrului de Interne, iar şefilor Securităţilor judeţene li se deschidea posibilitatea de a deveni cel puţin egalii inspectorilor şefi, pe domeniul respectiv.

Cadavrul Securităţii, între şacalii K. G.B. şi G.R. U, Câştigător: VirgilMăgureanu

D.A.; *De unde vă ştia Virgil Măgureanu ?*

A.R.: De unde mă ştia pot să bănuiesc, dar prima oară cred m-a văzut când cineva încercase o tentativă de a ne face cunoştinţă pe stradă, într-o staţie de tramvai. Apoi, cu siguranţă, m-a remarcat cu prilejul vizitei la cabinetul generalului Iulian Vlad, în ziua de 30 decembrie 1989. Dar, prezum că avea informaţii cu mai mult timp înainte despre personalul cabinetului generalului Iulian Vlad. Ştiam că s-au interesat.

In martie 1990, după ce se anunţase înfiinţarea S.R.I.-ului, dar nu se emisese încă decretul, Virgil Măgureanu cu Mihai Stan au venit Ia sediul provizoriu al serviciului, unde s-au întâlnit cu ministrul Apărării, generalul Victor Atanasie Stănculescu, şi cu adjunctul acestuia, generalul Gheorghe Logofătu, prilej în care Mihai Stan, de faţă cu cei menţionaţi, mi-a spus: „Vei *lucra cu mine!"*

Prima lucrare împreună cu generalul Mihai Stan a fost ciorna decretului de înfiinţare a Serviciului Român de Informaţii, redactată imediat, un text olograf de două pagini, al cărui traseu ulterior nu-1 cunosc, dar nici modificări de fond în forma sa finală nu am sesizat. Mihai Stan 'ăvea conceptul stabilit, probabil din laboratorul de creaţie de la Ministerul Turismului, unde Virgil Măgureanu, găzduit de ministrul Mihai Lupoi, a „conspirat" pentru autonomizarea şi preluarea conducerii Securităţii Interne,

acaparate de generalul Nicolae Militam, care, probabil, în perspectiva definitivării loviturii de stat militare, îşi comandase uniformă de mareşal.

DA.: Pe generalul Mihai Stan de unde îl ştiaţi?

A.R.: Mihai Stan mă ştia din activitatea sa gazetărească. El lucrase la revistele „Pentru Patrie" şi „în slujba patriei", unde eu eram corespondent voluntar. Era responsabilul de rubrică pentru „Viaţa şcolii" şi „Pagina elevului" din săptămânalul „în slujba patriei", pagina elevului fiind pentru şcolile militare. Acolo mi-am continuat hobby-ul din anii de liceu, cu cenaclul literar, si am scos si o revistă de poezie a talentelor din Şcoala de la Băneasa.

DA.: Am văzut că aveţi multe valenţe literare, încă vă mai place să citiţi, să scrieţi, ceea ce e un lucru frumos într-o lume din ce în ce mai preocupată de comunicarea rapidă şi superficială. Revenim la generalul Mihai Stan, primul colaborator al lui Virgil Măgureanu...

A.R.: După ce Mihai Stan a fost promovat la Serviciul independent „D" - Dezinformare, la începutul anilor ’80, am avut cu el relaţii profesionale sporadice, prilejuite de prezentarea unor lucrări în care se conlucrase cu Direcţia de Contraspionaj, aflată în coordonarea generalului Iulian Vlad. De altfel, lui Mihai Stan i se trăsese revenirea în gazetăria de armă de la o operaţiune comună cu Contraspionajul, când i-a căzut cu tronc o ziaristă britanică. Printre multele daruri date de Dumnezeu lui Mihai, era şi acela de a fî curtenitor cu femeile şi nu scăpa niciun prilej să nu~l exerseze.

D.A.: Să ne întoarcem la povestea cu Virgil Măgureanu şi Ion lliescu. loan Talpeş mi-a spus o poveste legată de decretul prin care Virgil Măgureanu a fost numit şeful S.R.I. Mi-a spus că acel decret afost modificat, că Ion lliescu afost păcălit.

A.R.: Păi, nu v-am spus şi eu?! Dacă şi loan Talpeş spune, înseamnă că aşa s-a făcut. Deci, cu decretul lui lliescu...

D.A.: *Adică,* erau doua *pagini, o/*a *semnat pe pagina a doua şi s-a schimbat prima pagină, cea pe care era numele noului director al S.R.l.*

A.R.: Aşa mi-a fost şi mie relatat. Mai erau propuşi inginerul Mihai Montanu şi procurorul Gheorghe Diaconescu, şeful Direcţiei Procuraturilor Militare.

D.A.: *Eu ştiu că Mihai Montanu trebuia săfie.*

A.R.: Aşa este. Virgil Măgureanu, în dorinţa lui nemărginită, incomensurabilă, de a prinde un loc cât mai înalt în ierarhia puterii...

D.A.: *Era la acea vreme consilier prezidenţial*

A.R.: I s-a spus aşa ori s-a autointitulat. Nu aveam preşedinte, nu exista Administraţie Prezidenţială. Era Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională (C.P.U.N.) şi aveam parte numai de provizorate, cam prin tot ce se făcea, dar, cu toate acestea, şedinţele interminabile ale C.P.U.N., pe care le urmăream noaptea la televizor, constituiau primele lecţii de democraţie în direct, oferite unui popor neobişnuit cu acel gen de dezbateri.

D.A .: *în sensul în care nu exista o instituţie fundamentată legal din acest punct de vedere.*

A.R.: Bineînţeles că nu exista.

D.A.: *De-abia după 20 mai 1990 s-a constituit Administraţia Prezidenţială. Dar ce mi se pare mie ciudat în relaţia dintre ei, şi nu reuşesc să-mi dau seama unde se îmbină cubul, este că nu sunteţi primul om care îmi descrie o relaţie ciudată între Iliescu şi Măgureanu. Era o relaţie tip Iove and hate, sau mai pe româneşte spus era ca şi când se detestau, dar nu au putut să scape unul de altul.*

A.R.: Aşa este. Dacă Iliescu îl desemna prim-ministru pe Virgil Măgureanu în decembrie 1989, chiar şi după alegeri...

D.A.:... *România arăta altfel...*

A.R.: Nu ştiu dacă arăta mai bine. Cel puţin, i se mai potolea pofta de putere, dar nu se oprea nici la nivelul de prim-ministru. Virgil Măgureanu „s-a ales" senator de Sălaj nu cu gândul de a rămâne director al S.R.I. în Decretul C.P.U.N. nr. 181, din 26 martie 1990, privind înfiinţarea Serviciului Român de Informaţii, premeditat nu se precizase nimic despre statutul directorului, pentru a nu i se bloca candidatura la alegerile parlamentare. O altă poziţie a lui Virgil Măgureanu, mai la vârful puterii politice, pe termen scurt ar mai fi atenuat oarecum asperităţile dintre ei. Dar în 1992, încă din primăvară, Virgil Măgureanu începe să tatoneze candidaţi la prezidenţiale, pe care-i aducea şi se

plimba cu ei fie prin curtea Academiei de Poliţie, unde funcţiona un departament pentru S.R.I. şi unde era student şi fiul său, fie la vila de protocol „Tunari".

D.A.; *Căfiul său afăcut Academia S.R.I. nu ştiam.*

A.R.: A făcut un an şi jumătate-doi, apoi...

D.A.; A *plecat în America.*

A.R.: Nu cred că de acolo, parcă se transferase la o facultate a Universităţii. De acolo a plecat.

D.A.: *Deci, între Iliescu şi Măgureanu este o, relaţie foarte contorsionată, dar care durează până în 1997.*

A.R.: Da, Virgil Măgureanu i-a luat pe rând, pe Dimitrie Sturdza, pe Mihai Botez, pe Viorel Sălăgean, pe Comeliu Vădim Tudor, pe Leonida Lari, dar nu sunt singurii pe care i-a tatonat, ca să candideze împotriva lui Ion Iliescu. Când eşti director al unui serviciu de informaţii, ai o relaţie cu totul si cu totul...

D.A.:... *Privilegiată cu şeful statului.*

A.R.: Sigur că da. Nu te plimbi pe alei cu posibili contracandidaţi ai preşedintelui, că asta ştia bine să facă şi a făcut şi înainte, plimbări prin pădure, prin parcuri şi nu mai ştiu pe unde-şi urzea uneltirile. Nu era un comportament loial şi nu era nici un comportament instituţional. Putem accepta, şi contele Alexandre de Marenches, care a condus spionajul francez, explică: *„dacă un şef de serviciu primeşte mandat din partea Preşedintelui Republicii, se angajează în nişte combinaţii şi jocuri politice, dar în limitele*

Puterea umbrei, istorii din lumea informaţiilor secrete acelui mandat pe care i-l dă Preşedintele Republicii, nu pe cont propriu şi împotriva preşedintelui său/'

D.A.; *Cel puţin în primele luni ale anului 1990 eram într-o perioadă în care instituţiile nu prea existau. Ion îliescu nu era preşedinte la acel moment, aşa că Virgil Măgureanu are o scuză...*

A.R.: îliescu chiar făcea eforturi să nu-1 bage în seamă.

D.A.: *Se pare că nu i-a reuşit. Cu ce l-a păcălit Virgil Măgureanu ?*

A.R.: în mod cert, dacă protectorii lui Virgil Măgureanu au putut să regizeze un proiect de decret al preşedintelui Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională, în care numele persoanei să fie pe fila unu a decretului şi semnătura pe fila doi a decretului, iar fila unu să fie înlocuită şi dată publicităţii cu un alt nume decât cel pe care îl voia preşedintele să fie şef al S.R.I.-ului, trebuie să se fi jucat foarte tare, cum s-ar zice, „cu pistolul pe masă". Aşa cum veniseră şi în seara zilei de 31 decembrie 1989 să preia defunctul D.S.S., transferat de îliescu, cu cinci zile înainte, în subordinea lui Nicolae Militam. Ce putem prezuma, decât că Ion îliescu voia să se elibereze de Virgil Măgureanu, dar acesta ţinea morţiş să preia fosta Securitate şi să-1 secondeze pe îliescu.

D.A.; *Pe cine voia Ion îliescu să pună în fruntea S.R.I., din ceea ce stiati dumneavoastră?*

A.R.[yy]: El avea o listă scurtă, de trei candidaţi: Mihai Montanu, generalul Gheorghe Diaconescu, cel de la Direcţia Parchetelor Militare, şi Virgil Măgureanu. Cu procurorul Diaconescu, îliescu a avut vreo două discuţii, prilej în care i-a ordonat execuţia politică a foştilor săi camarazi din Comitetul Politic Executiv şi a conducerii Securităţii, promiţându-i funcţia de director al S.R.I.

D.A.: *înţeleg că Virgil Măgureanu afost numit la S.R.I. fără ştiinţa lui Ion îliescu, prin falsificarea unui decret.*

A.R.: Dacă dăm crezare surselor.

D.A.: *Iar când spuneaţi de prietenii lui Măgureanu din Administraţia Prezidenţiala, vă refereaţi la Vasile Secăreş?*

A.R.: Cred că a fost cineva cu mai puţină notorietate. Cel care l-a mobilizat pe Ion Uiescu să plece de la „Editura Tehnică" la Televiziune.

D.A.; *Vorbim de Mihai Bujor Sion?*

A.R.: Vorbesc de Florin Velicu, care lucra la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, al cărui sediu era în „Casa Scânteii", unde funcţiona şi „Editura Tehnică". Florin Velicu, imediat ce i-a văzut pe Ion Caramitru şi pe Mircea Dinescu chinuindu-se să preia puterea, dar cum aceştia nu fuseseră dotaţi şi cu tactica politică necesară în acest scop, a dat fuga la etajul al VH-lea, la Ion Iliescu. Acesta viziona revoluţia, în direct, la televizor. Florin Velicu a insistat să-l ducă la Televiziune, Ion Iliescu se cam codea, fiindu-i teamă că se va interveni armat pentru reprimare, dar, în cele din urmă, a cedat. Acum, există şi alte variante. Fiecare cu adevărul său.

D.A.; *Nu contează. Chiar cu riscul de a greşi, măcar punem nişte subiecte pe masa speculaţiilor, aşteptând ca mărturii sau documente istorice să le confirme.*

A.R.: Florin Velicu s-ar putea să ştie. El atunci era pe o funcţie periferică, era şeful Oficiului Scrisori şi Audienţe. După crearea Administraţiei Prezidenţiale, a fost numit şeful Cancelariei.

D.A.: *Domnul Florin Velicu ştiu că a rămas în Administraţia Prezidenţială mult timp. A rămas şi în al doilea mandat al lui Ion Iliescu. Vi se pare că seamănă sfârşitul Securităţii cu începutul S.R.I.-ului? In opinia mea, văd o asemănare între Iulian Vlad şi Virgil Măgureanu.*

A.R.: Eu sunt ardelean şi trebuie să-mi dau nişte pumni în cap ca să-mi cadă fisa şi poate mâine am să găsesc răspunsul la întrebarea asta. Deocamdată nu mă prea grăbesc. Deci, eu nu văd o asemănare între cei doi.

D.A.; *Ca misiune.*

A.R.: Dacă vă referiţi la faptul că generalul Iulian Vlad a pus pe primul plan salvarea fondului de personal al Securităţii, a oamenilor, iar marele merit al lui Virgil Măgureanu constă în faptul că putea să facă mult mai mare rău, dar nu l-a făcut, atunci am putea identifica punctul de joncţiune, altfel...

D.A; *Nu Pafăcut pentru că nu s-a priceput sau nu a vrut?*

A.R.: Raţiunile pentru care nu l-a făcut va trebui să le cumpănim, să le judecăm şi să nu ne pripim. Eu nu aş disocia acest aspect de apetenţa lui, stimulată probabil şi din partea familiei, de a deveni un om prosper, cu o bunăstare pe care şi-o închipuia el că o va avea.

Preocupările lui au fost exagerat de mari în această direcţie. Dacă nu intra în zona de combinaţii de afaceri cu diverşi indivizi în diverse structuri, care erau puse atunci pe prăduirea averii poporului român, reuşea poate să lase lucrurile să meargă într-o direcţie a reprofesionalizării, cu rezultate notabile ale Serviciului Român de Informaţii.

D.A.: Din punctul ăsta de vedere, cred că generalul Ion „Gioni" Popescu ne-arfi putut spune mai multe.

A.R.: Nu, el a venit relativ târziu, după ce alţi doi predecesori, din trei, au murit. Eremia Nicolae a murit subit, după ce au ieşit la iveală nişte capete de fonduri de la

B. R.C.E. Erau vreo 40 de milioane de dolari si era mare bucurie că sunt bani.

D.A.: Şi după el ce s-a întâmplat?

A.R.: Degeaba mă întrebaţi pe mine. N-am mai auzit nimic altceva. Era doar o suspiciune că inclusiv o parte din aşa-zisul Fond „Libertatea" s-ar fi distribuit pe diverse canale.

Următorul şef al administraţiei Serviciului a fost colonelul Gheorghe Gherghina. Acesta a fost inteligent şi s-a retras la timp, după ce i-a dat o jumătate de milion de lei lui Felix Rizea, fost ziarist şi creatorul unui ziar pro-Iliescu, „Timpul" şi când a văzut că nu primeşte nici o chitanţă, nici un bon de mână... Nu ştiu dacă şeful secretariatului la momentul respectiv, care îmi luase mie locul, până la urma i-a dat un bileţel de mână că a fost martor la înmânarea banilor.

A urmat Aurel Morar. împrejurările morţii sale le-am menţionat în „Fereastra serviciilor secrete", după relatările lui Victor Marcu, care l-a vizitat şi la spital, prilej în care Aurel Morar i-a spus clar că a fost „terminat" pe diagnostice greşite, cu trimiteri la clinici de către nişte oameni de afaceri suspecţi şi un traficant de ţigări, combinat cu Virgil Măgureanu, Costel Ciucă.

DA.: Aveţi şi o notă pozitivă pentru Virgil Măgureanu?

A.R.: Virgil Măgureanu are meritul incontestabil de a fi valorificat marile vulnerabilităţi ale mediului intern de se- curitate, pentru a convinge Parlamentul de urgenţa legiferării domeniului siguranţei naţionale şi a activităţii Serviciului Român de Informaţii. într-o primă etapă, celelalte servicii şi structuri informative departamentale s-au

acroşat, parazitând proiectul legislativ cu care Virgil Măgureanu a învestit un grup de parlamentari.

DA.: Cum i-a învestit?

A.R.: Le-a dat proiectele de legi gata scrise, iar ei nu au ratat şansa să se afirme cu o astfel de iniţiativă legislativă.

Dacă luăm primul Raport al S.R.l.-ului în Parlament, din 22 noiembrie 1990, acolo sunt nişte lucruri îngrijorătoare ca paletă de ameninţări, ca interferenţe de interese, cu bătălii pe frontul secret, deci aparatul informativ operativ încă era prizat la evenimente. Sigur că acel raport n-a convenit unor entităţi externe, unor grupuri de interese interne iar n-a convenit, dar Virgil Măgureanu are marele merit că nu a deturnat mesajul informaţional dat de profesionişti. Mai mult, ar fi apreciat anumite lucruri. A vrut să ştie care au fost ultimele condeie si chiar a mulţumit acelor oameni.

DA.: înţeleg că aţifost printre ei.

A.R.: Da, dar am fost în echipă cu colonelul Vasile Gheorghe, fostul şef al Serviciului Central de Analiză-Sinteză al Ministerului de Interne, şi colonelul Mircea Bouruc, şeful Serviciului Analiză de la fosta Direcţie de Contrainformatii Economice, doi dintre redactorii consacraţi ai rapoartelor de bilanţ ale Departamentului Securităţii Statului.

Raportul S.R.I. din 22 noiembrie 1990 a fost primul document, de această natură din istoria României, prezentat Parlamentului şi, în acelaşi timp, şi ultimul în care starea securităţii naţionale a fost expusă fără niciun fel de reţineri.

Un bilanţ catastrofal al directoratului lui Virgil Măgureanu

D.A.; *Aşa cum spuneam puţin mai înainte, din ce povestiţi, Virgil Măgureanu seamănă destul de bine cu Iulian Vlad.*

A.R.: Din ce punct de vedere seamănă cu generalul Iulian Vlad?

D.A.: Virgil Măgureanu ajunge şeful S.R.I. într-o perioadă tulbure. Ajunge să gestioneze o situaţie asemănătoare. Poate că, pe undeva, este o situaţie asemănătoare privită invers, în sensul în care generalul Iulian Vlad prinde finalul unui regim, cu toate greşelile şi problemele lui, iar Virgil Măgureanu, pe partea cealaltă, începe un nou regim, cu toate

greşelile şi problemele lui.

A.R.: Deci, continuitate în discontinuitate: Vlad - Măgureanu. Aş fi extrem de rezervat din acest punct de vedere. îmi susţin rezervele şi cu argumentele oferite de ceea ce voi relata în cele ce urmează. în „Fereastra serviciilor secrete...", la paginile 79-80, este un subcapitol foarte scurt, dar tot pe atât de expresiv şi dureros prin adevărurile aduse în lumină; subcapitolul este intitulat „Bilanţul directorului Virgil Măgureanu".

Citez: *„ Un jurnalist i-a cerut lui Virgil Măgureanu să se apere faţă de şase capete de acuzare:*

1. K.G.B. şi serviciile succesoare exercită o mare influenţă în România, iar S.R.I. nu acţionează.

2. S.R.I. este implicat în activităţi economice cu caracter, ilegal.

3. S.R.I. nu poate stăvili ascensiunea iredentismului maghiar în România.

4. S.R.L a fost transformat în poliţie politică.

5. S.R.L se află într-un război cu celelalte servicii secrete.

6. Directorul S.R.L destabilizează instituţia prin politica de personal".

Apărarea în faţa acestor acuzaţii nu a fost nici pe departe pe măsura gravităţii şi nici de reţinut. In ceea ce priveşte acuzaţiile de poliţie politică, ele aveau ca susţinere trei operaţiuni speciale celebre. Erau cazurile „Terasa Anda", „Roman-Horia Patapievici" şi „Dan Ungureanu". Or, este de notorietate că în urma intruziunii S.R.I. în viaţa până atunci anonimă a lui Horia-Roman Patapievici, acesta a avut o ascensiune meteorică şi a dobândit o poziţie publică de prim rang, putându-se considera că Virgil Măgureanu este descoperitorul său. Despre Horia-Roman Patapievici se ştie că e fiul unui agent N.K.V.D. cu biografie falsă, stabilit în România pe ruta de marş Ucraina, Gestapo, Comandamentul Militar Sovietic din Viena, Banca Naţională a României. Unde si soţia lui Horia-Roman Patapievici servea cu bună credinţă pe guvernatorul Băncii Naţionale a României.

Aşadar, lui Patapievici i s-a făcut un important serviciu.

Prin eşuarea cazului „Terasa Anda", instrumentat de Afacerile Interne din directa subordine a lui Virgil Măgureanu, e adevărat că a fost şifonat prestigiul Serviciului, dar cele mai mari prejudicii i-au fost aduse

imaginii lui Ion Iliescu. Acum, recent, în interviul acordat „Evenimentului zilei", Virgil Măgureanu l-a făcut responsabil pe generalul Victor Marcu de scandalul generat de acel eşec, uitând că toţi cei implicaţi i-au fost subordonaţi nemijlocit.

Recunoaşteţi jurnalistul care a pus aceste şase întrebări? Şi de ce nu i-am dat nici numele?

DA.: *Cred că este vorba despre mine, la începutul carierei de jurnalist. Nu mai ştiu ce a răspuns Virgil Măgureanu atunci.*

A.R.: A bălmăjit-o, nu a avut nimic ce să răspundă. L-aţi lăsat tară replică. Dar, întrebările sunt profesioniste. Sunt sută la sută bine documentate şi trădează inspiraţie din partea unor oameni de meserie.

DA.: *Nu cred să mă fi consultat cu cineva. Poate cu unii colegi din redacţia „Evenimentului zilei", Ion Cristoiu, Mirel Curea, Radu Tudor.*

A.R.: Vedeţi, aşa au fost şi unii dintre colaboratorii de pe tabelele Centrului de Informaţii Externe (U.M. 0544/225), publicate fraudulos de Mădălin Hodor. Acolo figurau oameni care habar nu aveau că se contează pe ei drept colaboratori ai „Brigăzii Emigraţie", doar pentru simplul fapt că opera lor publicistică acoperea obiective ale muncii speciale de influenţă, propagandă şi contrapropagandă pentru promovarea intereselor României în plan extern. Erau colaboratori involuntari, incluşi în evidenţe, unii fără ca măcar să ştie că sunt angajaţi în astfel de operaţiuni. Glumind, la drept vorbind, să fii agent fără să ştii este perfecţiunea în materie de acoperire. Pe unul din această categorie dacă-1 arestează şi-1 torturează un serviciu inamic, chiar că nu are ce scoate de la el!

D.A.: *Vorbind despre documentele publicate de pseudois- toricul menţionat, nu cred că pe acei oameni Serviciul de Informaţii Externe îi făcuseră ofiţeri acoperiţi. Din ceea ce am putut afla, făcuseră o bază de date, pentru a o utiliza în campanii de contracarare a propagandei maghiare, extrem de agresivă la finalul anilor '80.*

A.R.: Cam aşa ceva. Generalul Aristotel Stamatoiu, şeful D.I.E., le-a cerut situaţia reţelei de colaboratori în problema emigraţiei. Au trecut în listă pasivul, activul şi potenţialul. Probabil că potenţialul pe care se conta, adică pe cine îşi planificaseră să abordeze pentru o viitoare colaborare, reprezenta două treimi din listă.

Dar să revenim la paralela Vlad - Măgureanu. Cum ar putea rezista

asemănarea, după rechizitoriul pe care i l-aţi făcut iui Măgureanu?!

DA.: Bună întrebare. Totuşi, să nu uităm că şi generalul Iulian Vlad afost acuzat de multe lucruri.

A.R,: Aici, pe ceea ce discutăm, nu există termeni de comparaţie.

Remember „ Terasa Anda"

DA.: Revenim la scandalurile anilor '90. „ Terasa Anda" a fost un caz extrem de mediatizat, mai ţineţi minte operaţiunea prin care afost deconspirată o echipă defilaj ce supraveghea nişte ziarişti? A fost o operaţiune de compromitere a lui Virgil Măgureanu sau una dintre prostiile clasice ale serviciilor secrete?

A.R.: Şi una, şi alta. Cert este că generalul Victor Marcu a venit cu argumente şi pentru varianta unei răzbunări a generalului Dan Gheorghe, care s-a folosit de acest caz intr-un fel, în sensul că i-ar fi alertat şi i-ar fi trimis pe jurnalişti la faţa locului. Acolo exista un alt aspect care nu a fost clarificat. Cel care era şeful serviciului de filaj, din care făcea parte echipa prinsă în flagrant de misiune, prezenta el nişte suspiciuni, chiar de dinainte de 1989. Exact nu mai reţin toate detaliile antecedentelor sale, dar lucrase în structura de filaj a unei unităţi speciale acoperite şi a compromis o acţiune, s-a produs o deconspirare şi/sau pierdere a unui moment operativ din supravegherea ce privea documentarea relaţiei unui autohton cu un serviciu de spionaj străin (sovietic). A fost iniţial mutat la o structură judeţeană de filaj, la Prahova, apoi trecut în rezervă, tot pentru abateri de la normele muncii de filaj. După 1990, a fost reactivat şi promovat spectaculos în structura centrală de filaj, condusă, imediat după decembrie 1989, de un fost ofiţer al D.I.A, agent al G.R.U., reactivat de generalul Nicolae Militam.

DA.: Vorbim de căpitanul Constantin Bucur, este cel care s-a şi autodetonat.

A.R.: Nu, este vorba despre şeful ierarhic al ofiţerilor care s-au „detonat".

D.A.:Afost atunci un căpitan S.R.I. care s-a detonat.

A.R.: E cu totul altceva. Filorii erau doi căpitani S.R.I.

D.A.; *Care au si coabitat cu P.R.M.-ul.*

A.R.: Asta nu mai ştiu, să nu fie o confuzie cu celebrul caz al căpitanului Constantin Bucur, care a detonat scandalul interceptărilor ilegale. în cazul „Terasa Anda", marea prostie a S.R.I.-ului a fost

următoarea: în virtutea celebrului Articol 19 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, orice persoană este liberă să culeagă informaţii prin orice mijloace şi să le difuzeze independent de frontierele de stat, cu menţiunea de a nu aduce atingere drepturilor şi libertăţilor altuia. Deci, filorii se găseau acolo ca orice alt cetăţean în spaţiul public. Articolul 19 este legea universală a spionajului dintotdeauna. Şi, juridic, oriunde te duci în vreo instanţă, acest text de lege primează, fiindcă derivă dintr-un act internaţional privind drepturile omului. Asta a fost prostia, că nu au uzat de acest text dintr-un pact internaţional, dar, în acelaşi timp, modul ostentativ în care au fost împinşi în acea regie cred că a determinat forma de protest a jurnaliştilor. Plus că, presiunea mare care era pe servicii, în special pe S.R.I., îi demoraliza, erau timoraţi, fiecare vedea în Sorin Roşea Stănescu, Cornel Nistorescu, Ion Cristoiu sau Dan Andronic pe dracu' gol. Vampiri, ce mai! Valabil, atunci, şi pentru mine.

Berevoiesti, Berevoiesti...

D.A.: *Dar 1990-1995 este perioada în care S.R.I -ul are nişte eşecuri majore. Să ne aducem aminte de „cazul Berevoieştil'. Conferinţa de presă a ziarului „România liberă" din 20.05.1991, în legătură cu descoperirea la Berevoieşti (Argeş) a unor documente aparţinând Securităţii şi S.R.I. îngropate după evenimentele din 13-15 iunie* 1990, *ne-a arătat o faţă necunoscută a serviciilor de informaţii, vecină cu incompetenţa.*

A.R.: „Cazul Berevoieşti" este o mare prostie şi am o listă de douăzeci şi ceva de întrebări pe care eu le-am redactat evaluând şi cunoscând bine acest caz, întrebări care

chiar trebuia să fie lămurite de comisia parlamentară. După ştiinţa mea, întrebările au fost puse, dar...

Dj \.: ... Nu s-a primit răspunsul

A.R.: Răspunsurile, dacă s-au primit, nu s-au făcut publice, fiindcă dădeau peste cap scopul provocării regizate.

D.A.; *Vorbim de perioada în care Comisia de control al S.R.L era condusă de regretatul Vasile Văcaru?*

A.R.: Senatorul P.D.S.R. Vasile Văcaru era bun amic cu Virgil Măgureanu, în relaţie şi cu Ion Uiescu, al cărui subaltern a fost la „Editura Tehnică". Dar, la momentul respectiv nu era înfiinţată Comisia de control al S.R.I., se constituise o comisie specială pentru „cazul Berevoieşti". Comisia parlamentară de control al S.R.I. s-a constituit abia în 1993.

Să discutăm despre cazul ăsta, fiindcă este interesant. Cazul Berevoieşti are următoarea istorie: în zilele agitate şi fierbinţi ale evenimentelor din decembrie 1989, tot ceea ce aveau ofiţerii în fişetele lor ca material operativ de lucru nu era înregistrat în registrul unic de documente secrete, ci aveau un număr de dosar de problemă, un opis cu documente aflate la ofiţeri, documente în clarificare. Nu aveau o valoare de arhivă, nu erau finalizate, nu existau concluzii...

D.A.; *Dar erau dosare la care se lucra.*

A.R.: Da, dar nu puteai să dai un verdict. Ele nu fuseseră finalizate. Practic, nu era o concluzie validă, erau chestiuni discutabile şi nu se putea lua o decizie pe baza lor. Ceea ce noi ştim şi a ieşit în spaţiul public cu mare vâlvă, din păcate, sunt astfel de documente, nu documente din arhivă. Aici este marea diversiune, că s-a mers pe supoziţii, pe prezumţii şi consecinţele sunt cele cunoscute.

D.A.; A *existat şi o lipsă totală de transparenţă, din punctul acesta de vedere, şi nu s-a comunicat nimic real S-a încercat acoperirea scandalului şi atât.*

A.R.: Eu am încercat să ajut atunci să se clarifice ce a fost cu Berevoieştiul, dar intenţia mea n-a servit scopului

urmărit. Acolo, în categoria deşeurilor de hârtie, erau şi documente care în decembrie 1989 îi frigeau la mână pe ofiţeri. Obiectivele lor operative proclamau victoria „Revoluţiei'" la Televiziunea Română Liberă, iar dosarele respectivilor şi ale informatorilor cu care erau încadraţi le aveau în fişete, în timp ce „gardienii revoluţiei" (iniţial, interlopi cu gând de jafuri) forţau intrarea în sediile cunoscute, dar şi la unele dintre sediile deplin conspirate ale Securităţii. Or, ca să vină „revoluţionarii" la sediile deplin conspirate, pe care nici eu nu le cunoşteam, nu este un fapt oarecare.

DA.: *Ştiu că a existat un ordin de a se goli toate fişetele de documente operative şi de afi trimise la Bucureşti. E adevărat?*

A.R.: A existat, dar nu cunosc dacă şi cum s-a materializat acel ordin dat iniţial de generalul Militam.. Atunci, în chiar zilele evenimentelor, ofiţerul care îi avea în atenţie pe Mircea Dinescu, pe Ana Blandiana, pe Ion Caramitru, pe Adrian Păunescu etc., etc. s-a gândit: Ce să fac eu cu astea acum? Le dau la tocător, la arzător? Sau, aşa cum s-a întâmplat în mai multe cazuri, le-au rupt în două, în trei, în patru, le-au introdus în saci şi le-au depozitat în nişte spaţii, inclusiv în toaletă, în debara sau în ce spaţiu liber mai era în clădirea aceea. Şi au rămas acolo. La Direcţia de Informaţii Interne fusese adus, de Virgil Măgureanu, un anume Rădulescu, fost colonel de Contra- informaţii la grăniceri, dat afară pentru nişte prostii, şi a apărut în prima linie ca om de bază al „Revoluţiei". Iordan Rădulescu îl chema. Şi Virgil Măgureanu n-a avut unde să-l pună decât şeful secretariatului.

Diviziunea „ Oprimarea Constituţiei"

DA.: *Şi care e legătura cu Virgil Măgureanu?*

A.R.: De Virgil Măgureanu s-a lipit - deloc întâmplător- colonelul Iordan Rădulescu, dar s-au lipit şi alţi „şmecheraşi". Iordan Rădulescu era în partizanat politic mie la sută cu Ion Iliescu şi, probabil, vreun gorbaciovist şi el, ca mulţi atâţia alţii. în timpul evenimentelor din iunie 1990, fără a avea vreo atribuţie de serviciu, Iordan Rădulescu a luat parte la „raziile minerilor", inclusiv la sediile formaţiunilor politice în opoziţie cu F.S.N.-ul.

DA.: Deci, pe proprie răspundere, din entuziasm pro-lliescu, nu din ordin.

A.R*: S-a implicat în dirijarea minerilor pe la nişte adrese, în

confiscarea de materiale de la sediile partidelor, deci a adus tot felul de materiale care n-aveau ce să caute în S.R.I., luate în timpul raziilor şi descinderilor pe care le-au făcut minerii şi aşa-zişii mineri. Acele materiale acuzatoare au ajuns, prin Iordan Rădulescu, în sediul Diviziunii Apărarea Constituţiei, la un loc cu documentele destinate distrugerii, provenite din activitatea Direcţiei I - Informaţii Interne, a Securităţii. Continuitate evidentă, ce mai! O fi fost gândită sau nu, provocarea, interpretarea în spaţiul public aceea a fost.

Dar, apropo de asta, în anii 2001-2002 îmi fusese repartizată o dactilografă, Denisa, nou angajată, care anterior lucrase ca sudor în construcţii. Se descurca destul ,
de greu, era la început, comitea greşeli antologice. De câte ori trebuia să dactilografieze „Diviziunea Apărarea Constituţiei", tasta, fără excepţie, „Diviziunea Oprimarea Constituţiei"!

Colonelul Dumitru Spătaru, care era comandantul diviziunii, om luminat din punct de vedere...

DA.: Diviziunea A, Apărarea Constituţiei.

A.R.: Da. Luminat din punct de vedere al muncii de informaţii, pentru că făcea parte dintre puţinii ofiţeri de informaţii profesionişti care au devenit şefi de structuri, a zis să se facă ceva cu materialele acelea, să nu mai fie ţinute acolo. în plus, mai erau, cred, numeroase volume confiscate la frontieră, în general literatură religioasă, dar erau şi cărţi bune de cercetări, de studii pe texte biblice, care nu erau în liberă circulaţie, plus trimiteri necomandate. Erau numere speciale din revistele internaţionale de politică, de analiză socială. Cu toată această literatură „subversivă" se orga- râzase în toamna anului 1989 o expoziţie şi nu a mai fost timp să fie retrasă. Atunci, s-a propus să fie duse la Fabrica de hârtie de la Scăieni, ca să fie topite. Cineva a zis: *„nu le duceţi la Scăieni, că a încercat Direcţia de Contraspionaj să ducă deşeuri acolo, dar a dat dispoziţie generalul Ion Suceavă, şeful Corpului de Control al Ministerului de Interne, să nufie primite, fiindcă Securitatea încearcă se distrugă probe, corpuri delicte şi le-au adus înapoi".* Dispoziţia generalului Suceavă denotă că unităţile S.R.L din incintele comune cu Ministerul de Interne erau strict supravegheate. Atunci, colonelul Dumitru Spătaru a zis: *„Duceţi-le la un crematoriu al Comandamentului Infanteriei şi Tancurilor, de pe strada Ştirbei Vodă. Eu vă asigur că vorbesc acolo, vă dau santinelă, dar scăpaţi de gunoaiele astea de aici".*

D.A.: Erau două camioane pline cu dosarer un bun prilej pentru cei de la Armată să mai afle câte ceva.

A.R.: Mihai Stan, foarte suspicios, susţinut şi de cei care răspundeau de afacerile interne, nu şi nu, că or să-şi vâre nasul cei de la Armată. O prostie. Neagu Cosma achiesează şi el la această prostie. Şi locotenent-colonelul Nicolae Bordeianu a venit cu propunerea să le ducă la el, la casa de la ţară, să le ardă în cuptorul de pâine. Le-au dus, au încercat arderea în cuptor, dar dura prea mult, aşa că au renunţat. Au decis să le îngroape. Le-au acoperit superficial cu pământ, în grabă, şi s-au dus acasă la părinţii lui Bordeianu, unde, fiind încins cuptorul de pâine, au pus ceva pe vatra cuptorului la copt şi au încins un chef. Ulterior, ploaia a descoperit documentele, s-au dus acolo să vadă, s-au speriat, au mai plătit pe cineva şi le-a adus o basculantă cu steril cu care au zis că au rezolvat problema. Primăvara, când a dat dezgheţul, a lunecat pământul şi apa ducea la vale din „deşeurile" de hârtie. Cineva le-a spus. S-au dus iar cu vreo două-trei basculante de steril. Numai că a fost o zgură mai uşoară şi s-a dus şi aia la prima ploaie. S-a dus generalul Neagu Cosma să vadă ce-i acolo. A vorbit cu cineva de la o întreprindere economică, de unde au venit cu basculante cu argilă, cu compactoare. Apoi, a venit o ninsoare şi, chipurile, lucrurile erau rezolvate.

Prin martie-aprilie 1991, Mihai Stan şi Neagu Cosma s-au dus la Ion Iliescu şi i-au prezentat un raport amplu, cu o sumă de prostii făcute de Virgil Măgureanu, care miroseau puţin şi a trădare... Asta a spus-o Neagu Cosma, la mare supărare. Iliescu, foarte conştiincios, şi-a scos agenda şi a început să noteze. „Nu *notaţi domnule preşedinte; că vă lăsăm noi raportul şi-l semnăm, dacă e nevoie. " „Nu, nu, îmi spuneţi voi, ca să nu mai citesc raportul”*

Iliescu l-a chemat pe Măgureanu. *„ Virgile, uite ce mi-au spus Mihai Stan şi Neagu Cosma despre tine. "* în acest context, după ce Virgil Măgureanu află de „complotul" celor doi generali, se întâmplă minunea dosarelor care curgeau pe gârlă şi se duc ziariştii să le descopere. Deci, sigur, când acolo au mai apărut şi plicuri de corespondenţă folosite, cu antetul S.R.I.-ului, amestecate cu celelalte, s-au tras concluziile care s-au tras. N-a fost altceva, nimic voit, nimic de ascuns, nicio intenţie de a distruge documente oficiale, nu erau originale arhivabile.

D.A.: Deci, dumneavoastră spuneţi că, de fapt, Berevoieştiul a fost altă dovadă de planificare prostească, folosită de Virgil Măgureanu pentru a scăpa de doi subordonaţi care-l acuzau de trădare.

A.R.: O prostie care a fost inteligent valorificată de Virgil Măgureanu. Fiindcă pentru plecarea lui Mihai Stan acesta a fost pretextul, dar a fost un fals pretext. Tot de aici şi debarcarea lui Neagu Cosma, care, iniţial, a vrut să facă scandal mare de tot. Şi, până la urmă, s-a liniştit.

Războiul lui VirgilMăgureanu cu Sorin Roşea Stănescu şi generalul Gheorghe Dan

D.A.: Cum vă amintiţi celebrul caz „ Terasa Anda"?

A.R.: Ne-am mai referit la acest caz. In definitiv, cazul „Terasa Anda" s-a consumat în spaţiul public, dar cineva i-a trimis acolo pe cei care au iscat scandalul, interesat de

compromiterea lui Virgil Măgureanu, negândindu-se că prejudiciază nu doar Serviciul, ci şi imaginea preşedintelui Iliescu. S-a zis că i-a trimis Dănuţ, dar şi filorii aveau o parte de vină, în sensul neinstruirii, al lipsei procedurilor pentru astfel de situaţii.

D.A.: Dănuţ; adică generalul Dan Gheorghe, la acel moment comandantul U.M. 0215, serviciul de informaţii al Ministerului de Interne?

A.R.: Aşa se spunea, nu l-am întrebat niciodată, după ce a plecat din S.R.I. nu l-am revăzut decât peste mulţi ani, când era director executiv la firma „NIRO".

D.A.: *El avea un război cu Virgil Măgureanu.*

A.R.: Un război foarte interesant.

D.A.; *Şi care pleacă de la deconspirarea lui Sorin Roşea Stănescu şi a lui Florin Gabriel Mărculescu, prin publicarea dosarelor din arhiva Securităţii.*

A.R.: Pleacă si de acolo. Eu am încercat atunci să-i tin partea lui Sorin Roşea Stănescu şi am vorbit cu Dan Gheorghe. Sorin Roşea Stănescu înainte de 1989 a avut contacte informative în mediul relaţional ai unor membri marcanţi ai periculoaselor organizaţii teroriste din R.F. Germania („Rote Armee Fraktion" sau Grupul „Baader- Meinhof', „Mişcarea 2 iunie") şi Italia („Brigate Rosse").

D.A.; *El este omul despre care vorbiţi in episodul cu scrisorile-capcană? La un moment dat, povestiţi că există un palestinian care urma să pună nişte scrisori cu material exploziv la comunitatea evreiască, inclusiv lui Moses Rosen.*

A.R.: Episodul ăsta nu-1 ştiu sau nu mi-1 mai amintesc. Moses Rosen mai avea şi obiceiul să lanseze alerte de securitate, să testeze reacţia antiteroristă. Unde a fost redactor Sorin Roşea Stănescu, la revista „Amfiteatru"?

DA.: La .Amfiteatru", la „Viaţa Studenţească", la „Informaţia Bucureştiului", devenită „Libertatea" după decembrie '89, apoi la „România liberă", dar şi la Cristoiu, la „Evenimentul zilei", şi la „Ziua", cotidian pe care La înfiinţat

A.R.: Reţin că Sorin Roşea Stănescu a fost parcă la o

rubrica pe zona externă, care implica legături cu asociaţiile studenţilor din alte ţări. Pe filiera asta, el a prezentat interes operativ, estimându-i-se un potenţial informativ în medii din Germania şi Italia. Cel puţin aşa îl prezentau documentele operative existente în dosarul pe care dorea să-l dea publicităţii Virgil Măgureanu. I-am spus lui Dan Gheorghe că, pe ceea ce rezultă din dosar, omul devenea practic o ţintă, putea chiar să fie lichidat. I s-a pus viaţa în pericol pentru mofturile lui Virgil Măgureanu. Dan Gheorghe realizase foarte bine pericolul.

DA.: Şi atunci, de ce i-a dat Virgil Măgureanu dosarul în presă?

A.R.: Dan Gheorghe nu i-a predat dosarul. A refuzat şi a fost transferat. Ceea ce s-a publicat din dosar a fost pus la dispoziţie de cei care i-au urmat lui Dan Gheorghe. Şi nu au dat decât acele piese ale dosarului care să-l compromită, chipurile, pe Sorin Roşea Stănescu. Din maniera în care Sorin s-a poziţionat, mi-a fost evident că nu cunoştea întreg contextul colaborării sale, care nu i-a fost prezentat, din raţiuni de secretizare.

9

Dan Gheorghe mai are un episod cu Măgureanu. A refuzat, în iunie 1990, să trimită formaţiunea de intervenţie antiteroristă la Televiziune, ordin ce-i fusese dat cu scop precis. Nu l-a executat.

D.A.: Deci, avem două momente ale conflictului Dan Gheorghe - Virgil Măgureanu:, în iunie 1990. Unul dintre ele este cel menţionat, cu dosarul lui Sorin Roşea Stănescu, al doilea apare atunci când Virgil Măgureanu îi dă ordin generalului să se ducă cu Brigada U.S.L.A. la Televiziune, în 13 iunie. Ce s-a întâmplat după aceea?

A.R.: A mai fost şi un alt episod, al treilea, privind trimiterea lui Dan Gheorghe ca ataşat sau consilier din partea S.R.I. la Chişinău, când Dan Gheorghe m-a invitat la o preumblare, pretext ca să-mi ceară sfatul. Am insistat că nu este indicat, date fiind provocările generate de Virgil Măgureanu, ca urmare a declaraţiilor sale publice privind situaţia tensionată din Republica Moldova, total neavenite din partea directorului S.R.L

D.A.: în relaţia lor; Virgil Măgureanu a acţionat într-unfel împotriva generalului Dan Gheorghe?

A.R.: Ca şoarecele şi pisica. Dar opinia mea era că Virgil Măgureanu acţiona chiar împotriva propriei condiţii, de director al S.R.L, dominat fiind de obsesia extragerii de capital politic pentru o

primă poziţie de putere.

D.A.: *Totuşi Dan Gheorghe refuzase un ordin direct primit de la directorul S.R.L Asta suna a insubordonare.*

A.R.: Refuzase un ordin ilegal, dar eu am avut sentimentul că Dan Gheorghe a făcut şi o mişcare inteligentă, reuşind să-şi câştige simpatia lui Ion Iliescu. Acel plan de acţiune „Barajul", despre care noi am mai vorbit si în care era vizat Iliescu ca succesor în caz de reuşita unui atentat asupra lui Ceauşescu, era şi în gestiunea lui Dan Gheorghe, sigur pe zona informativă de interes antiterorist. Deşi eram în relaţii bune, nu l-am întrebat niciodată, nu mi-am permis, era o chestiune delicată, dar mi s-a şoptit că el i-ar fi dat lui Iliescu acel document, probabil o copie-extras, că originalul integral se afla la U.M. 0110, la generalul Victor Neculicioiu.

D.A.: *Planul „Barajul" era elaborat de D.S.S. şi viza măsuri de contracarare a acţiunilor sovieticilor şi maghiarilor de destabilizare a României, inclusiv asasinarea lui Nicolae Ceauşescu şi crearea Republicii Socialiste Transilvania. Dan Gheorghe i l-a dat lui Ion Iliescu înainte de 1989 ?*

A.R.: Nu, după 1990.

D.A.: Intr-adevăr, vă confirm, Dan Gheorghe avea o relaţie ; apropiată cu Iliescu.

A.R.: Cred că printre puţinele documente recuperate, care-1 priveau pe Iliescu, să fi fost şi piesa din Planul „Barajul", fiindcă el fusese scris de mână, fără număr de înregistrare de la vreun cabinet al conducerii D.S.S., d de la una dintre unităţile emitente, deci mai greu de identificat. : Mie mi-a rămas întipărită în memorie prima pagină, o văd j aievea şi acum, ceea ce mai rar mi s-a întâmplat. Poate din cauza şocului creat de faptul că Moscova şi Budapesta aveau ca ţintă comună eliminarea fizică a preşedintelui României şi crearea „Republicii Socialiste Transilvania", ca stat federativ, deci un pas către dezmembrarea României.

D.A.; *Deci, Dan Gheorghe era singurul care mai avea Planul „Barajul".*

A.R.: Nu planul integral, avea în copie extrasul ce se referea la misiunile antiteroriste. în preambulul planului erau descrise scopul, obiectivele şi misiunile generale. Se spunea că el şi-ar fi aranjat relaţia cu Ion Iliescu în felul acesta.

Şi, cum am spus, a mai existat un conflict Virgil Măgureanu - Dan

Gheorghe. Măgureanu, suspectându-1 pe Dan Gheorghe că are intrare la Iliescu, a venit cu ideea să-l trimită ataşat al S.R.I.-ului la Chişinău în acel moment extrem de nenorocit.

D.A.: *Vă referiţi la războiul din Transnistria, conflict început în anul 1990, imediat după proclamarea independenţei aşa-zisei „Republicii Moldoveneşti Nistrene" După ce Moldova a primit statutul de membru al O.N.U., în 1992, preşedintele moldovean Mircea Snegur a autorizat o intervenţie militară împotriva forţelor separatiste. Transnistrenii, ajutaţi de trupele ruse, după 1991, şi-au consolidat controlul peste cea mai mare parte din zona disputată.*

A.R.: După ce prosovieticii, de ambele părţi ale Prutului şi Nistrului, au amorsat, începând din noiembrie 1990, acest conflict, Măgureanu şi Iliescu au vrut să-1 trimită pe Dan Gheorghe acolo. Dan Gheorghe era un naţionalist pursânge, în sensul cel bun, iar cu temperamentul său vulcanic nu cred că s-ar fi putut abţine să nu desconsidere, la o adică să dea dracului eticheta şi tot protocolul diplomatic.

Dan Gheorghe, ca şi în episodul cu Roşea Stănescu, a dorit să mă întrebe în mod special şi m-a rugat să mă duc la el, la Brigada Antiteroristă. Ne-am plimbat prin curtea interioară, cât a epuizat subiectul. I-am zis să nu se ducă.

Atât mai trebuia, să mai fie şi un trimis al S.R.L-ului acolo. Şi, într-adevăr, nu s-a dus şi atunci l-au debarcat. L-au trimis la unitatea de Contrainformaţii din S.I.E., responsabil cu protecţia antiteroristă şi coordonarea măsurilor antite- roriste pentru ambasadele României. Nu a stat mult acolo. A fost adus la Direcţia de Informaţii a Ministerului de Interne, U.M. 0215, de unde a continuat, la alte dimensiuni, războiul cu Virgil Măgureanu.

Dan Gheorghe mai era motivat „anti-Măgureanu" şi de o întâmplare ce i-a fost regizată, cu scop de compromitere, în Grecia, unde a fost invitat ca persoană privată, împreună cu generalul Mihai Stan, printr-o relaţie specială a lui Virgil Măgureanu. Acolo au fost antrenaţi într-un program de divertisment, după care li s-a pregătit o capcană din care, odata prinşi, să fie salvaţi, chipurile, de contraspionajul grec, sub steagul unui alt serviciu. Dan Gheorghe şi Mihai Stan s-au sesizat si au ieşit „onorabil" din situaţie, dar, la revenirea în ţară, Virgil Măgureanu îi

aştepta cu „dosarul compromiţător" pe masă. Ambii au ripostat vehement şi, vreo săptămână-două, ştiu că Mihai Stan nu a mai vorbit cu Virgil Măgureanu, fiind „în grevă": *„Auzi, Aurică, de ce a fost în stare Virgil să-mi facă mie şi lui Dan, poţi să crezi aşa ceva?!"*

D.A.: Revenim la Sorin Roşea Stănescu. Erau trei ziarişti deconspiraţi de la „România liberă".

A.R.: Cei trei ziarişti reprezentau foarte puţin pe lângă bogata zestre oferită de K.G.B., de alte servicii străine şi, pe cale de consecinţă, şi de către Securitate redacţiei şi administraţiei cotidianului „România liberă". Probabil, ei au incomodat. Nici astăzi, redacţia nu s-a eliberat complet de ocupaţia informativă... Atunci, dată fiind virulenţa, de altfel justificată, a articolelor anti-Măgureanu ale lui Sorin Roşea Stănescu, directorul S.R.I. l-a convocat pe Petre Mihai Băcanu la el. Când a plecat de acolo, Băcanu era ca un „şoarece opărit . Comparaţia îi aparţine şefului de cabinet al lui Virgil Măgureanu. Petre Mihai Băcanu nu a cedat deloc deşi Virgil Măgureanu era cu dosarele pe birou, cu toţi aşii în manşeta mânecii stângi a mâinii cu care trişa...

D.Au Credeţi ca asupra lui Petre Mihai Băcanu au existat şi alte presiuni, dosarul lui?

A.R.: Ln mod cert, fiindcă piese din acel dosar al lui Băcanu intraseră deja şi în posesia unor terţi, erau declaraţiile lui olografe, cutremurătoare, care convingeau pe oricine că acţionase ca agent în reţeaua unui ofiţer al K.G.B.-ului. Viktor Volodin nu si-ar fi declinat această
calitate, dar oare cum i-a făcut promisiunea de susţinere de către Mihail Gorbaciov, doar în calitatea de corespondent de presă?! Cine ar putea crede?

Petre Mihai Băcanu şi alţii din grupul său îi avansaseră ca alternativă la Ceauşescu pe Ştefan Andrei, loan Totu şi alte nume, dar Viktor Volodin le-a cerut părerea despre cel deja ales, despre Ion Iliescu, fapt care pe Petre Mihai Băcanu nu l-a încântat deloc. Dimpotrivă.

Printr-o filieră din S.R.I., extrase din declaraţii si alte piese ale dosarului au fost publicate în săptămânalul „Spionaj-contraspionaj", fondat de generalul Neagu Cosma, reactivat la propunerea lui Virgil Măgureanu (recomandat fiind de Mihai Stan). Referirile mele asupra cazului Băcanu se bazează numai pe ceea ce s-a publicat, nu şi pe date

cunoscute din sintezele activităţii de cercetare penală, cele la care am avut selectiv acces.

Unele aspecte ale cazului Băcanu nu s-au consemnat, cum ar fi, de exemplu, tentativa de a se valorifica situaţia sa ca o trambulină pentru infiltrarea la „Europa liberă”. Cert este că ulterior, dirijat probabil de Mihai Pacepa, s-a infiltrat pe lângă văduva unui general din Centrul de Informaţii Externe, decedat în condiţii stupide, văduvă care i-a dat agendele răposatului. Pacepa face referire la acest aspect şi, din date oficioase, rezultă că Petre Mihai Băcanu ar fi fost singurul jurnalist din România care a stat faţă în faţă cu adevăratul Pacepa. L-a auzit cineva lăudându-se cu asta?!

D.A.: Dar, din ceea ce îmi spuneţi Sorin Roşea Stănescu reprezenta altceva decât un informator obişnuit, era un colaborator al Brigăzii Antitero. în mod normai trebuia protejat de S.R.L, nu deconspirat, pentru că adusese informaţii importante.

A.R.: Virgil Măgureanu ajucat cum a vrut. N-a dorit să înţeleagă. El a văzut în Sorin Roşea Stănescu un duşman personal. Dar Sorin Roşea Stănescu, în ceea ce spunea atunci despre Virgil Măgureanu, avea dreptate. El prinsese firul preocupărilor şi năravurilor sale cu totul în afara fişei postului directorului S.R.L

D.A.: Sorin Roşea Stănescu începuse să facă valuri cu organizaţia „Patriot”, poate că de acolo era suspiciunea unui joc operativ cu americanii

A.R.: O diversiune! Rusii erau mai mult interesaţi decât americanii în realizarea obiectivelor organizaţiei „Patriot”. Cu rarisime excepţii, ruşii şi-au marşrutizat „agentura disidentă" să se pună la dispoziţia noilor tutori ai României. La fel au procedat şi puterile occidentale aliate cu U.R.S.S. după ocupaţia militară sovietică a României, când au recomandat chiar şi agenţilor de mare anvergură să colaboreze cu reprezentanţii puterii sovietice.

Dar, să revin. Dan Gheorghe a fost debarcat, a plecat şi şeful Serviciului Informativ, colonelul Kilin, care avea dosarul Sorin Roşea Stănescu iar la comanda grupării informative antiteroriste i-a succedat colonelul Valeriu Corşatea, fost coleg cu Cornel Biriş şi cu Cornel Nemetzi la Brigada *„ U"* a Centrului de Informaţii Externe. Colonelul Corşatea, realizând contextul şi oportunităţile, a dat liber pentru

publicare dosarului lui Sorin Roşea Stănescu. Dan Gheorghe a încercat altceva, a spus: *„Nu, domnule director aici este un raport cu toată istoria acestui caz şi eu vă rog să-mi permiteţi să am o întâlnire cu el şi să lămuresc nişte lucruri, poate reuşesc chiar să-l repun în poziţie activă şi să-l trimitem cu sarcini în exterior”.*

D.A.: Adică, să-l influenţeze.

A.R.; Civilizat, omeneşte. Nu a fost de acord Virgil Măgureanu. In disperare de cauză, după ce s-a întâmplat ce s-a întâmplat cu el, apare un ziar, „Universul Bucureştilor", în care începe Sorin Roşea Stănescu să devină mâncător de securişti. Pe cine găseşte el primul securist de terorizat mediatic?

DA.: Pe Dan Gheorghe.

A.R.: Nu, pe mine, pe Aurel I. Rogojan. Că sunt acolo, omul lui Iulian Vlad adus ca mâna dreaptă a lui Virgil Măgureanu. Ceea ce nu corespundea realităţii.

Doi prim-adjuncţi şi un adjunct ai directorului sunt cei care m-au asumat si m-au susţinut, inclusiv fată de Vasile Ionel şi de Ion Iliescu, când presa mă adusese în atenţia publică.

De bună credinţă, eram gata cu un articol pregătit să-l public pe canalele pe care aveam acces: „S.O.S. - *Viaţa ziaristului Sorin Roşea Stănescu în pericol!",* unde explicam ce-a însemnat de fapt să ai un agent de contact cu cele mai periculoase organizaţii ale euroterorismului şi ce crimă se face împotriva principiilor muncii cu agenţii care-şi riscă viaţa în misiuni nobile, de către oameni ignobili. Atunci, în sinea mea, mi-am zis că eu mă zbat, îl susţin pe Dan Gheorghe, îl capacitez, Dan Gheorghe se duce şi-1 refuză pe Virgil Măgureanu, iar Sorin Roşea Stănescu m-a găsit pe mine drept ţintă. Şi n-am mai dat curs acelui articol-apel. De fapt, prima tentativă de a-1 publica a eşuat, fiind refuzat pe motiv că nu merită publicat dacă nu-1 semnez cu numele real. M-am cătrănit, fiindcă a fost unul dintre primele articole prin care au început atacurile la adresa mea. Apoi, m-am imunizat. în „România liberă", Petre Mihai Băcanu, la un moment dat, aproape săptămânal, punea într-o casetă, pe stânga paginii, întrebarea: *„Ce mai face Aurel Rogojan?".* Cu timpul, mă îngrijora când nu mai eram luat în seamă.

DA.: Revenim la misiunea informativă pe care a avut-o S.R.S.Mă interesează personal, pentru că am lucrat cu el, cred că

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete merită o reabilitare după operaţiunea de compromitere. Cum ajunsese Sorin Roşea Stănescu să aibă asemenea contacte, la nivelul organizaţiilor teroriste?

A.R.: Probabil, pe zona legăturilor dintre asociaţiile studentesti.

D.A.: Cineva mi-a povestit...

A.R.: Eu nu vreau să-l suspectez pe Sorin Roşea Stănescu că nu a avut sau a inventat acele contacte, dar eu ştiu că le-a avut şi că a fost inclusiv printre cei care au documentat jurnalistic, de data aceasta, prin 1994, prezenţa pe teritoriul României a unei membre a organizaţiei teroriste „Baader-Meinhof'. Erau informaţii obţinute şi de Sorin Roşea Stănescu, nu neapărat din contactarea ei, dar, oricum, din mediile în care a fost.

D.A.: Cineva, erau colegi de facultate, a povestit un episod din anii '80, în care Sorin Roşea Stănescu era în tramvai şi într-o geantă avea un pistol. Este posibilă o întâmplare care să aibă credibilitate? Mi s-a părut ciudat pentru că era destul de complicat să umbli cu pistol în perioada lui Ceauşescu.

A.R.: Nu aş da crezare...

D.A.: Deci, ori s-a jucat, ori era o minciună. Dar, totuşi, vorbim despre o ilegalitate flagrantă, în condiţiile în care directorul S.R.I. face public dosarul unui fost colaborator. Nu trebuiejudecată în aceşti parametri?

A.R.: La nivelul întregii structuri de comandă, nimeni, în afară de Dan Gheorghe, nu s-a opus. Apoi a început o campanie a lui Sorin Roşea Stănescu împotriva lui Dan Gheorghe. Acesta spunea: *„Ce mă fac?",* se lamenta că a început o campanie murdară şi tară nicio corespondenţă cu realitatea. I-am spus: *„ Calcă-ţi pe suflet, fa ceva şi ieşi la o întâlnire cu el". „Aurică, «comisare Maigret», cum pot eu să-l întâlnesc, cum pot eu să mă cobor la..." „Fă lucrul ăsta!",* am insistat. Cândva, îmi spune: *„Te-am ascultat. Ne-am plimbat câteva ore prin Cişmigiu şi ne-am lămurit".*

D.A.: îmi puteţi spune, ca să tragem o concluzie, că Sorin Roşea Stănescu n-a făcut un gest oarecare, de informator aflat în

 presa comunistă, ci a fost un colaborator al Brigăzii Antitero, că nu şi-a turnat colegii?

A.R.: Din ceea ce am putut vedea, inclusiv din documentele publicate, asta era realitatea. Nu cunosc tot dosarul, nu ştiu ce conţineau cele circa 200 de note din mapa anexă a dosarului, unde era obligatoriu să se afle notele informative olografe, dacă a transmis informaţii în această formă, căci nu era imperativ, putea doar să relateze, situaţie în care ofiţerul întocmea raport informativ. El a fost „cu pielea la saramură", furnizând informaţii despre cele mai periculoase organizaţii teroriste din anii ’70...

D.A.: *Organizaţii studenţeşti.*

A.R.: Cu aderentă în mediile tineretului nonconformist. Uniunea Internaţională a Studenţilor, cu sediul la Praga, ca mişcare studenţească internaţională, fusese iniţiată si acaparată de Moscova. Acolo a fost reprezentant din partea României, şi Ion Iliescu. Şi, de fapt, federaţiile internaţionale ale Sindicatelor Femeilor etc., etc. erau „organizaţii de front", pe care le găsim în „manualele" K.G.B.-ului.

Dumitru Cristea, un fost adjunct al directorului Virgil Măgureanu

D.A.: *Să revenim la perioada de început a S.R.L Cazul generalului Dumitru Cristea, fost adjunct al directorului, dat afară în urma unui scandal cu tentă sexuală, o aventură cu o studentă. A fost regizat şi acesta de Măgureanu sau nu...*

A.R.: Mai întâi, să vă povestesc în ce context am auzit eu, prima dată, de Dumitru Cristea. Am pe acasă o legitimaţie în care figurez ca lector la Catedra de Organizare şi Conducere a Producţiei şi a Muncii la Institutul Politehnic din Bucureşti. Când mi s-a făcut această legitimaţie, a fost sugestia şefei de la Resurse Umane de la institut, care era soţia unui colonel din Miliţie...

Legitimaţia Nr. 421/ 01.10.1g75, pentru acoperirea calităţii de ofiţer de securitate.

D.A.: Aceasta, înainte de '90?

A.R.: Da, Doamna Ecaterina, aşa o chema, mi-a zis, dacă tot sunt nou-venit, poate voi dori să nu-mi folosesc calitatea reală, fiindcă cei dinaintea mea, care au ajuns pe la Guvern, pe la Externe, regretă că şi-au folosit identitatea oficială. Am fost de acord, mi-a cerut să aduc o poză. Am desprins fotografia de pe o legitimaţie de acces la biblioteca de la Casa Centrală a Armatei. Mi-a făcut legitimaţia, a trecut-o în registru ca emisă. Apoi mi-a spus: *„In catedra asta mai există un singur cadru didactic, un asistent la disciplina Psihologie Industrială, domnul Cristea, asistentul Dumitru Cristea".* Nu l-am cunoscut atunci, dar ulterior, după ce a devenit adjunct al directorului şi s-au mai încălzit relaţiile, ne-am cunoscut în planul activităţii de elaborare a actelor normative. Dânsul simţea imediat când lucrurile sunt bine făcute, mă simpatiza, cred.

D.A.: l-aţi spus vreodată că aţi folosit numele lui ca susţinere a identităţii legendate înainte de 1989?

A.R.: La un moment, i-am spus şi i-am arătat legitimaţia. *„Păi, de asta m-a sunat pe mine Ecaterina, să-mi spună că dacă voi fi întrebat de cineva dacă am un coleg să confirm, dar că, deocamdată, nu s-a prezentat. Dumneavoastră aţifost?" „Eu". „Domnule, acum înţeleg eu de ce, la cate am mai făcut pe acolo şi am vorbit, şi am mai comentat în grupuleţe de opoziţie şi nu mi s-a întâmplat nimic. Dumneavoastră m-aţi apărat." „Eu, domnule director, dar să ştiţi că nu afost cazul. "*

Dumitru Cristea a schimbat fundamentele culturii instituţionale a ofiţerilor de informaţii, care erau de natură juridică, cu cele psiho-sociale şi ale ştiinţelor comunicării. A fost atât de pasionat în acest demers, încât

le-a insuflat studenţilor convingerea că ei vor deveni psihologi, sociologi şi ziarişti, ceea ce a indus numeroase rateuri în adaptarea la cerinţele activităţilor practice specifice profesiei de ofiţer de informaţii. Studenţilor nu le venea să creadă că în activitatea practică va fi necesar să-şi creeze reţea de informatori, fără de care nu-şi vor putea deschide front de lucru şi nu vor avea loc într-un serviciu de informaţii, fiindcă informaţiile nu se culeg ca fructele din pomi, ci prin surse umane secrete. De altfel, chiar Virgil Măgureanu, directorul S.R.I., a afirmat într-un interviu acordat lui Cornel Nistorescu că noul serviciu de informaţii nu va mai folosi informatori. A fost o afirmaţie care a făcut ocolul lumii serviciilor secrete de pe întreaga planetă[9], stârnind stupoare, nedumerire şi comentarii pe măsură. In faţa acestei realităţi, la deschiderea cursului „Agentura de informaţii", cu anul II de studii la Academia Naţională de Informaţii, am început cu o somaţie: *„Azi deschidem cursul «Agentura de informaţii». înainte de a vă expune prima temă, am rugămimtea ca studenţii care cred că vor deveni ofiţeri de informaţii fără să recruteze şi să lucreze cu informatori să părăsească amfiteatrul. Nu pot disemina informaţii secrete celor cărora nu le vor fi utile pentru a-şi exercita profesia"*. O linişte apăsătoare a cuprins auditoriul şi toate privirile erau aţintite asupra mea. Cu prima ocazie, Dumitru Cristea, de faţă fiind şi primul adjunct al directorului, generalul Victor Marcu, a ţinut să-mi spună că a fost neplăcut surprins de maniera în care mi-am deschis cursul.

D.A.; *Este primul cadru de comandă din S.R.I care este schimbat în urma unui scandal public. Aşa cum spuneam, i s-a construit un caz de şantaj sexual.*

A.R.: Da, în care s-au implicat, mai mult decât era cazul, unii dintre subordonaţii lui, ofiţeri de informaţii.

D.A.: Se spunea că are alte înclinaţii.

A.R.: Am întrebat şi eu pe cineva şi mi-a zis că a fost o diversiune. „E *o diversiune",* mi s-a spus de către o doamnă, care a ţinut să sublinieze, cu tărie şi insinuantă, că *„domnul are tot ce trebuie".*

D.A.: Dar vreau să vă spun altceva. Sunt numeroase cazuri de cadre de comandă din S.R.I, cum sunt generalii Dumitru Cristea, Gheorghe Diaconescu, Mihai Stan, Neagu Cosma, Victor Marcu, care-l atacă pe directorul serviciidui cu dezvăluiri, dar Virgil Măgureanu rezistă la toate atacurile la care este supus. Mai mult, toţi aceşti oameni

făceau câte un raport şi se duceau la Ion Iliescu, după care ei erau schimbaţi şi Virgil Măgureanu zâmbea mefistofelic. Asta este intr-adevăr o dovadă de inteligenţă, o dovadă că a supravieţuit în condiţiile în care atacurile erau continue. E clar că Virgil Măgureanu era un om inteligent, mai inteligent decât ceilalţi, beneficiind de o relaţie excepţională cu Ion Iliescu.

A.R.: Relaţia asta excepţională, daţi-mi voie să... Tar în ceea ce priveşte inteligenţa negativă a lui Virgil Măgureanu...

D.A.: Complicitate, nu neapărat relaţie.

A.R.: Relaţia asta de complicitate a fost anterioară evenimentelor consumate în decembrie 1989. După consumarea evenimentelor din decembrie 1989, Ion Iliescu este evident că a căutat o distanţare de Virgil Măgureanu. Virgil Măgureanu comite crima de „lese-majeste" în dialogurile cu Alex Stoenescu şi spune că, de fapt, el l-a racolat pe Ion Iliescu în nu ştiu ce pădure, la o plimbare conspirativă prin judeţul Sălaj.

D.A.: L-a racolat pentru cauza revoluţiei?

A.R.: Atunci? Nu. Spune el că încă din anii *'70,* Ion Iliescu era alesul, chiar înainte ca Leonid Bici Brejnev să-şi fi dat acordul pentru înlăturarea, prin orice mijloace, inclusiv violente, a lui Nicolae Ceauşescu. Povesteşte despre acest episod. Eu am mai completat în răspunsurile anterioare, legat de Virgil Măgureanu, cum l-am cunoscut şi mă refer la vreo patru episoade în relaţia cu el. Indiscutabil, era omul care putea să facă mult sau mult mai mult rău, dar nu l-a făcut. A avut „obiectivul" lui, pe care şi l-a urmărit perseverent. A simţit, a văzut cât de repede se mişcă unii şi alţii, cât de repede devin bogaţi, ştia probabil şi marja de toleranţă a lui Ion lliescu la jaful ce începuse, aşa că a privit serviciul de informaţii ca pe o întreprindere de familie, ce trebuia să lucreze pentru propria prosperitate. S.R.I. poate că avea cu totul alte şanse de a performa, o cu totul altă imagine publică dacă el nu era dominat de preocupări exterioare raţiunii de a fi a serviciului.

[5]

D.A.: înţeleg, vă referiţi la cazurile „Caritas" „Solventul" „Porţelanul", „Columna Bank"...

A.R,: Să consultăm cu atenţie presa vremii şi vom constata că lista este mult mai lungă.

Consilierea directorului Vîrgil Măgureanu intermediată de adjunctul său Dumitru Cristea.

ROMAN IA
SERVICIUL ROMAN DE INFORMAŢI!
U.M.05Q20-I Bucureşti

Ex.nr. z —

Nr. din 2 Martie 1993

Către*

FORMAŢIUNEA MZ"

- Comandantului unităţii -

A« onoarea să vă trimit alăturat - în original - adresa ***H.kp.H.*** Colegiul Naţional de Apărare nr.D.434 din 2 februarie 199c adresată Directorului S.R.I. prin care se aduce la cunoştinţă susţ nerea de către domnia ea, în faţa acestui forum,a temei "Procesul informaţional-decizlonal în domeniul securităţii naţionale; protec ţla informaţiilor".

Din ordinul 61.mr.dr.Dumitru CRISTEA adjunct al Directorul S.R.I. vă comunic rugămintea sa ca materialul - de 10-12 pagini - să fie elaborat şi prezentat dînsulul, de col.Aurel ROGQJAN, pînă la mijlocul lunii-martie.

Adresa MAp.N. adresată directorului S»R,L

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAŢIONALE COLEGIUL NAŢIONAL DE APĂRARE
02O&199&
M fM ..

NESECRET
Exemplar nr. 7

io ri /»y Domnului Virgil Măgurcanu^A < ^*JUi*

DIRECTORUL SERVICIMOI ROMÂN DE INFORMA' fi 1 ’ ^U-

Ara onoarea să vă aduc la cunoştinţă că în "Programul de învâţâmînt al Colegiului Naţional de Apărare”, seria a 11-a, aprobat de ministrul apărării naţionale; este inclusă şi terna care urmează să fie susţinută de dumneavoastră, asupra căreia s-a convenit anterior: ,

(masă rotundă, în data de 01.04.1993, ora 08.00 -12.00).

Menţionăm că la activitatea de mai sus, au fost invitaţi să participe şi directorul Serviciului de Informaţii Externe, precum şi şeful Direcţiei Cercetare a Armatei.

Pentru unele detalii to legătură cu acestea, vă puteţi adresa la telefoanele 631.1 0.2 1 sau 63 1.0 1.50/1 83; 166.

Vă mulţumesc şi vă rog să acceptaţi expresia sentimentelor mele de respect şi consideraţie.

ŞEFUL COLEG AŢIONAL
DE APĂRARE

General - maior

ache

O solicitare similară, dar pentru o altă temă, afost adresată directorului S.R.I. şi pentru o prelegere de patru ore la prima serie a Colegiului Naţional de Apărare, în luna martie 1992, invitaţia nefiind. onorată, deoarece în chiar ziua rezervată afostpublicat dosarul personal al Virgil Măgureanu, alias căpitanul Mihăilă, ofiţer al Direcţiei Generale de Informaţii Externe. Adjunctul directorului, Dumitru Cristea se afla la Sofia, pentru a participa la summitul,,Serviciile de informaţii în democraţie de unde a transmis colonelului Aurel Rogojan să susţină prelegerea.*
De cum am intrat în aula Academiei Militare, amfost interpelat:
Aţi venit să salvaţi onoarea şefului,foarte frumos din partea dumneavoastră /”

Studenţii Bogdan Neidoni şi Florian Coldea

D.A.: *Ca profesor ia Academia Naţională de Informaţii, aveaţi reputaţia unui cadru universitar destul de dur. V-a trecut prin mână*

majoritatea fostelor cadre de conducere ale S.R.L Au fost elevi conştiincioşi?

A.R.: Da, dar există şi un singur episod aparte, când un student, la disciplina ce o predam, nu a promovat nici la cea de-a treia prezentare la examen. Studentul era Bogdan Neidoni...

D.A.; *Actualul prieten şi protector al lui Florian Coldea. Devenit multimilionar, cu reşedinţă la Monaco, este gazda perfectă pentru fostul prim-adjunct...*

A.R.: Posibil. Şi domnul Dumitru Cristea, pentru care aveam un respect deosebit, deoarece m-a apărat şi m-a protejat, mă roagă: *„Domnule colonel, lui Virgil îi e jenă faţă de dumneavoastră, dar să ştiţi că vă apreciază verticalitatea şi la cursuri, şi în tot; din când în când vă mai ascultăm prelegerile şi n-avem nimic să vă reproşăm, vă susţineţi cursul cu multă convingere şi argumentaţi foarte bine, dar să facem ceva cu băiatul ăsta, cu Bogdan Neidoni. E taică-său aicea, e prieten cu doamna Măgureanu, cu Virgil, doamna Măgureanu lucrează cu Neidojti la Agenţia Naţională de Privatizare şi Investiţii*

Oricum, numai ministrul sau nici ministrul nu mai putea aproba susţinerea a patra oră a unui examen.

D.A.: *Asa este, ai restantă, reexaminare si a treia oară - RR-estecu aprobarea ministrului.*

A.R.: Directorul avea rang de ministru, institutul de învăţământ era unitate militară, eu eram ofiţer, supus ordinelor superiorilor. Nu cred că se obţinuse încă acreditarea institutului. în situaţia de a repeta examenul se mai aflau încă doi sau trei, am spus că intervenţia este valabilă pentru toţi şi vor avea tratament egal. La examen am încercat cu întrebări ajutătoare să-i ridic undeva la un 6, la un 7, dar, degeaba.

D.A.: *Nu învăţase sau era tont?*

A.R.: Părea „dezgheţat", descurcăreţ, dar cred că suferea de o anumită autosuficientă intelectuală. Credea că ştie tot dar pe o chestiune concretă se bloca. Au promovat toţi, el cu nota 5. Examenul a început la ora 8.00 şi s-a terminat la 12.00. în cele patru ore s-a muncit serios, am parcurs toată materia. Cu excepţia lui Neidoni, ceilalţi dovediseră că au reţinut câte ceva de la cursuri, că au şi citit.

La ora 12:00, rectorul Dumitru Cristea şi prorectorul Afilică Ganci m-au aşteptat cu intenţia de a da curs invitaţiei lui Petru Neidoni, tatăl

studentului, la o masă la Athenee Palace, unde urma să-l chemăm şi pe profesorul Marian Ureche, decanul Facultăţii de Informaţii.

D.A.; *Marian Ureche, viitorul şef al S.I.P.A., serviciul de informaţii al Ministerului de Justiţie?*

A.R.: Da. M-am scuzat că nu pot da curs invitaţiei, fiindcă trebuia să ajung la serviciul meu de bază, unde mă aşteptau responsabilităţile. Aveam funcţia de conducere pe | care o aveam. Eu eram cadru didactic asociat, obţinusem j prin concurs poziţia de lector universitar, ţineam numai ■ cursurile şi examenele. I-am rugat să dea curs invitaţiei fără **1** mine, dar au renunţat.

D.A.: Dar Florian Coldea cum era ca elev, pentru că din informaţiile noastre afost un copil-problemă?

A.R.: Vă spun cum era prin următorul episod. într-una ■ din zilele lunii iulie 2005, mă sună regretatul Radu Timofte şi îmi spune că de mâine vom avea un prim-adjunct: *„Cred că îl ştii, Florian Coldea, ţi-a fost elev". „Domnule director, nu-mi spune nimic numele ăsta. " „Dar pe Dorina, care e aici, la noi, la protocol, o ştii? Că e nevastă-sa." „ Cum să nu o ştiu pe Dorina, trebuia să fie şefă de promoţie, dar Mireille Rădoi, simpatizată de Dumitru Cristea şi de Virgil Măgureanu, i-a trecut în faţă, deşi la disciplina viitoarei profesii, Dorina afost notată de mine cu 9 saulO, iar Mireille, cu nota 8. "*

Şi, după aceea, când l-am revăzut, mi-am adus aminte şi de el. Cum era înalt, cu încălţări cu număr mare, pantalonul îi era cam scurt şi a venit la un examen fără

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete şosete. Când se aşeza pe scaun, îmi oferea imaginea tăpăiagelor dezgolite. *„Domnule student, vă rog, poftiţi afară!”*. Iese omul afară. Intră şi a doua oară, din nou: *„Vă rog, poftiţi afară!”*

D.A.; *l-aţi spus şi de ce?*

A.R.: Nu. Dar m-am uitat insistent la picioarele lui. Vine şi a treia oară şi un coleg îi zice să nu mai intre şi~i spune motivul, zicându-i: *„Tu n-ai observat că domnul profesor s-a uitat insistent la picioarele tale, du-te şi pune-ţi şosetele*

D.A.; *Şi cât a luat după aceea la examen?*

A.R.: Nu mai tin minte, realmente nu mi-a retinut deloc atenţia prin altceva. Ulterior, în anii 2005-2006, m-a surprins cât de superficial realiza nevoia de legalitate şi a conduitei informative reglementate. M-a

convins, după o discuţie pe un subiect profesional de rigoare şi acurateţe, că suferă de anomie incurabilă şi că va distruge sistemul valorilor constituţionale pe care este fundamentată activitatea Serviciului Român de Informaţii. Imediat ce şi-a consolidat poziţia, a decretat: *„De azi înainte avem o singură regulă - nicio regulă!”*

D.A.; *Dar se simţea influenţa lui Dan Gheorghe în cariera lui de atunci?*

A.R.: Atunci nu ştiam nimic de vreo influenţă a lui Dan Gheorghe. După ce i-am dat un interviu lui Doru Dragomir, de la „Ziua", în care am rezumat într-o pildă gravitatea abaterii primului adjunct al directorului S.R.I. în chestiunea dispariţiei însemnărilor sale olografe despre trei judecători ai Curţii Constituţionale, am fost căutat la telefon de Dan Gheorghe, care m-a rugat să nu-1 mai critic şi eu, dacă mai ies în presă, fiindcă: „E *ardelean de-al nostru, băiat bun ”*.

Vizita lui Ion Iliescu în S.U.A.

D.A.: în ciuda aversiunii evidente pe care o aveţi faţă de fostul director al S.R.I., am informaţii că, cel puţin punctual, în

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete

anumite împrejurări, Virgil Măgureanu v-arfi apreciat. Asta ca să vedeţi că nu numai dumneavoastră sunteţi informat.

A.R.: Nu am motive de aversiune. Regret că daţi o astfel de interpretare faptului că nu ocolesc unele realităţi. Acele realităţi care sunt de neocolit. Dacă îmi aduc aminte bine, au fost vreo trei situaţii în care mi-a fost evident că a ţinut să mă aprecieze. O apreciere mai aparte am primit după prima vizită în Statele Unite a lui Ion Iliescu. înainte de vizită, Mihai Stan mi-a ordonat: *„Pregăteşte, din punct de vedere informativ, un documentar pentru vizita domnului preşedinte în Statele Unite, aşa cum sunt anticipate vizitele şefilor de stat în străinătate, ce informaţii trebuie să avem, pe unde ar trebui să ajungă acolo, cu cine să se întâlnească, cine e de evitat, oameni politici favorabili, mai puţin favorabili ş.a.m.d. Să nu depindă preşedintele de S.I.E., căci nu ştim ce-i va prezenta generalul Mihai Caraman preşedintelui. Tu ştii ce trebuie făcut, că ai experienţa dobândită pe lângă generalul Iulian Vlad, când răspundea de pregătirea vizitelor preşedintelui în străinătate".*

Centrul de greutate al documentării se afla la Direcţia de Contraspionaj, iar colonelul Gheorghe Diaconescu, care era la comanda direcţiei, a răspuns bine la această cerinţă şi avea analiştii cei mai buni, unul dintre ei ajungând ulterior şeful Direcţiei de Analiză şi Sinteză. Ştiam care era structura unui dosar de documentare pentru vizitele de stat, cum să fie prezentate oportunităţile politice, de afaceri, de imagine, organizaţiile ostile ale extremiştilor revizionişti, publicaţii ale emigraţiei, mai mult sau mai puţin favorabile, aspecte din evoluţia relaţiilor bilaterale. Am avut în vedere şi organizaţiile evreieşti, care au avut tot timpul uşa deschisă la Nicolae Ceauşescu, dar şi acestea, pentru România.

Când a revenit preşedintele din vizită, ar fi spus: *„ Virgile, îţi mulţumesc, documentarea primită mi-a fost de folos ".*

Am fost chemat la director, care mi-a menţionat satisfacţia preşedintelui Iliescu, spunându-mi că ştie că am

avut filtrul final asupra dosarului, dar mi-a şi sugerat că ar fi bine să lucrez ca analist la Direcţia de Contraspionaj, unde m-ar fi solicitat Gheorghe Diaconescu, la schimb cu unul dintre cei mai buni analişti ai direcţiei. Asta pentru că nu eram dezirabil în structura Cancelariei S.R.I. Schimbul nu s-a realizat, fiindcă nu a fost de acord Mihai Stan si nici ofiţerul care urma să fie mutat din direcţie. Convorbirea a fost scurtă şi degajată. Alteori, în schimb, făcea crize când mă vedea. Şi mai avea un fel ciudat de a da mâna. El avea o jenă la umărul drept şi uneori acuza o durere şi atunci dădea mâna cu stânga, pe la spate. Trecea de tine şi îţi întindea stânga. A mai întrebat o dată cum o mai duc şi ce părere are lumea despre el. Am răspuns franc, sec: *„Lumea zice că pe unde treceţi dumneavoastră nu mai creste nici iarba". „Zău, domnule?!" „Nici la umbra falnicilor stejari, domnule director! Depinde de cum trebuie să înţelegem gura lumii".*

Cea mai elocventă dovadă de apreciere din partea Domniei Sale a fost publică, făcută în plenul Camerelor Parlamentului, în septembrie 1993, când a fost interpelat în legătură cu menţinerea mea în S.R.I. Atunci, a spus: *„îmi asum menţinerea pentru calităţile de analist. Nu este pe zonă operativă ",*

Virgil Măgureanu - o fişă şi ofotografie

D.A.; *Simt nevoia unor precizări, mai ales că cele două perioade, înainte şi după 1989, sunt încă învăluite într~o ceaţă densă. Când aţi auzit prima dată de Virgil Măgureanu, când l-aţi văzut si cunoscut?*

A.R.: Pe Virgil Măgureanu l-am cunoscut, mai întâi, din documentele pregătite pentru informarea lui Nicolae Ceauşescu asupra grupului ce se polariza în jurul lui Ion Iliescu, când i-am lipit fotografia pe fişa personală. Reţin că era singura fişă dactilografiată la o maşină cu caractere de litere mici şi de un alt format decât cel al maşinilor de dactilografiat aflate în dotarea secretariatelor din unităţile Ministerului de Interne. Asta însemna că documentul a fost dactilografiat personal de către ofiţerul de caz, deoarece prin birouri mai existau maşini de dactilografiat vechi, recuperate de prin depozite ori confiscate cândva, pe care le foloseau ofiţerii pentru lucrările cu cel mai mare grad de confidenţialitate şi, cel mai frecvent, pentru transcrierea notelor informative olografe, care aveau un regim special (nu se multiplicau

prin fotocopiere ori xeroxare, nu se introduceau în dosarele cazurilor, se păstrau în mapa anexă a dosarului sursei). Acest regim special al notelor informative nu a existat dintotdeauna, ceea ce explică de ce pot fi regăsite prin dosarele de la C.N.S.A.S.

Fizic, repet, l-am văzut pe Virgil Măgureanu, cum am mai spus, în prima parte a zilei de 30 decembrie 1989, când împreună cu Mihai Stan şi cu un ofiţer din compartimentul tehnic al Unităţii Speciale U.M. 0195 (Unitatea de Contrainformaţii pentru Centrul de Informaţii Externe), pe nume Constantinescu, nu-i mai reţin gradul, parcă maior, au venit la generalul Iulian Vlad. Virgil Măgureanu nu a intrat în biroul generalului, a aşteptat în sala de consiliu până au ieşit Stan şi Constantinescu.

In ziua următoare, după arestarea generalului Iulian Vlad, l-am revăzut seara, la şedinţa convocată pentru preluarea Departamentului Securităţii Statului de către viceprim-ministrul guvernului Frontului Salvării Naţionale, Gelu Voican-Voiculescu, deşi, în urmă cu cinci zile, Securitatea se integrase Armatei, iar în urmă cu o zi fusese desfiinţată. Virgil Măgureanu, asistat de generalul Nicolae Doicaru, a deschis şedinţa, l-a prezentat pe Voican- Voiculescu şi i-a dat cuvântul.

Luarea de contact, personal, cu Virgil Măgureanu s-a realizat după înfiinţarea Serviciului Român de Informaţii, fiind trimis de Mihai Stan să-l întâmpin şi să-1 conduc în biroul ce-i fusese rezervat, iniţial, generalului Logofatu. Virgil Măgureanu nu dorea să se mute din spaţiul ce-1 ocupase în Palatul Patriarhiei (unde funcţionase Marea Adunare Naţională), iar în acel birou se instalase Mihai Stan.

l-am ieşit în întâmpinare în faţa intrării dinspre strada Brezoianu a „Blocului Agerpres", fostul sediu al redacţiei ziarului „Curentul", despre care se spune că Pamfil Şeicaru l-ar fi ridicat după o reţetă specifică perioadei respective: „şantajul şi etajul". M-am prezentat regulamentar, mi-a răspuns la salut şi a completat: *„Noi ne-am mai văzut parcă..."*

In ziua de sâmbătă, 19 mai 1990, Virgil Măgureanu a convocat o şedinţă cu şefii structurilor centrale ale Serviciului Român de Informaţii, prilejul constituindu-1 recompensarea în avans a tuturor merituoşilor pentru victoria în alegeri, din ziua următoare, a Frontului Salvării Naţionale şi a lui Ion Iliescu. A plouat cu avansări în grad

„înainte de termen" („la excepţional"). Directorul a ţinut însă să atragă atenţia asupra a ceea ce s-ar putea întâmpla dacă „pegra societăţii" s-ar căţăra în fotoliile puterii.

Duminică, pe 20 mai, m-am dus la serviciu după ce am fost să votez, la ora 6:00, când s-au deschis secţiile de vot. Se face ora nouă şi jumătate-zece şi sună „guvernamentalul", era telefonul oficial al directorului serviciului, Virgil Măgureanu. Mă prezint la telefon şi sunt întrebat: *„Mihai a venit?"* (Mihai Stan, primul adjunct al directorului - n.n.) *„Trebuie să sosească". „Domnule, s-o fi întâmplat ceva cu şefii de unităţi, că i-am căutat şi n-am găsit pe niciunul la birou?" „Nu ştiu, domnule director, or fi şi ei la vot." „Dumneata, dacă tot eşti acolo, ai ceva veşti de prin teritoriu?" „Am legătura, din oră în oră, cu secţiile judeţene" „Şi ce au comunicat? "* l-am relatat despre participarea entuziastă la vot a maramureşenilor de la Rozavlea, unde Ion Iliescu fusese în campanie şi se „indigenizase" ca moroşan. Acolo s-a mers la votare în grupuri încolonate, cu tricolorul, cu portretul lui Iliescu. Am relatat şi despre primele evaluări ale prezenţei la vot din câteva judeţe. Mi-a mulţumit şi a rămas să menţinem legătura. Asemenea veşti nu se putea să nu fi fost imediat raportate lui Ion Iliescu. Avea, pe atunci, plăcerea nedisimulată a băii de mulţime, era un fel de idolatrie faţă de el, inclusiv din partea lui Virgil Măgureanu. Erau multe speranţe, urmau numirile pentru noul guvern, desemnarea preşedinţilor camerelor Parlamentului, constituirea Administraţiei Prezidenţiale.

Am mai avut încă un contact telefonic cu directorul, comunicându-i tot veşti bune, de data aceasta din judeţele „din ungurime", apoi a apărut Mihai Stan. I-am spus că a telefonat directorul S.R.I. şi că i-am raportat datele comunicate de secţiile judeţene, oferindu-i detalii şi despre cum au decurs convorbirile cu directorul. Mi-a spus că am fost „pe fază" şi că este sigur că directorul se va mai îmbuna şi mă va accepta, din moment ce am fost singurul găsit la datorie şi am putut comunica normal.

D.A.: *După aceea ce s-a mai întâmplat? Mihai Stan a făcut vreo investigaţie ca să dezlege misterul lipsei de la serviciu a şefilor unităţilor central, care trebuiau să fie prezenţi la datorie, fiindcă a veghea la climatul manifestării multipartidismului într-un stat tânăr, cu o democraţie încă neafirmată, era o chestiune de echidistanţă.*

Cefăcuseră, au tras un şpriţ?

A,R.: Au sărbătorit avansările.

D.A.: Unde s-au dus?

A.R.: Nu ştiu unde s-au dus. Dar, totuşi, unii n-au vrut efectiv să fie prezenţi la datorie în acele momente, din motive de ei ştiute.

D.A.; *Şi-au pus piciorul în ghips...*

A.R.: Şi-au imitat ministrul care-i detaşase la S.R.I. Deci, nu au fost găsiţi de director, iar directorul nu se aştepta la aşa ceva. Mihai Stan a punctat: *„ Vezi, Virgile, pe cine ai avansat şi cât poţi conta pe oamenii daţi de Victor Stănculescu? ".*

Peste trei-patru zile, Mihai Stan mi-a spus că i-a reamintit directorului faptul că toţi cei pe care i-a avansat „la excepţional", în ziua alegerilor nici nu au trecut pe la serviciu, singurul pe care l-a găsit la muncă fiind eu. Aşa că i-a sugerat directorului: *„Avansează-l şi pe Rogojan”.* Ca să nu fiu singurul avansat, i s-a prezentat o propunere

similară şi pentru iocotenent-colonelul Gheorghe Trifu, care asigurase permanenţa la Serviciul Analiză-Sinteză. Trifu îi era cunoscut lui Virgil Măgureanu, fiind foşti colegi de şcoală şi de internat la Arad. în 1989, Trifu a fost o perioadă scurtă detaşat la cabinetul generalului Vlad, inclusiv în timpul evenimentelor din decembrie.

D.A.: *Ce eraţi atunci, colonel?*

A.R.: Eram locotenent-colonel. Şi, Stan îmi spune: *„Fâ-ţi ordinul de avansare!”„Cum să mi-lfac?! Nu pot”. „Dacă îi zic lui Bulea, de la Cadre, ăsta chiar că nu ţi-lface”. „Eu nu mi-lfac. De ce să mă avansaţi mă băgaţi în gura lumii”.* Apare în peisaj colonelul Gheorghe Gherghina, care, după colonelul Nicolae Eremia, era al doilea adjunct al directorului pentru administraţie, la nici două luni de la înfiinţarea Serviciului, care intervine: *„Lasă, măi, Aurică, că ţi-lfac eu!”.* Cheamă o dactilografă şi-i dictează ordinul şi motivarea, ceva cu ataşamentul fată de idealurile Revoluţiei. Asa am fost eu şi Trifu trecuţi pe un ordin separat de avansare, datat 25 mai 1990. Bineînţeles, şeful de la resurse umane, colonelul Traian Bulea, când a avut acces la presă, cred că la „România liberă”, a spus că m-am trecut singur pe ordinul de avansare, după ce el a întocmit lista cu cei avansaţi, căd altfel nu-şi poate explica cum i-a venit ordinul gata semnat.

D.A.; *Eraţi şi dumneavoastră, şi Trifu pe acelaşi ordin sau separat?*

A.R.: Eram amândoi.

D.A.: *Şi aşa aţi scăpat de epurare.*

A.R.: Nu, că epurarea gestionată de Virgil Măgureanu a venit ceva mai târziu şi s-a început cu cei tineri din contraspionaj. Peste 1.000 de ofiţeri. A fost atunci şi un protest colectiv, sub forma unei scrisori deschise. Era evident că anumite servicii de spionaj străine au exercitat serioase presiuni pentru îndepărtarea ofiţerilor care le cunoşteau activitatea anterioară împotriva României şi

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete

stăpâneau bine problematica serviciilor de spionaj din ţările respective.

Epurări din generaţia de mijloc, cea consolidată profesional, s-au făcut şi în anii 2000.

Ofiţerii seniori, care au desfăşurat activitate în perioada „luptei de clasă", au plecat din proprie iniţiativă. în ianuarie 1990, generalul Nicolae Militam a obţinut o dispensă de 2-3 ani de la limita de vârstă pentru pensionare, propusă, de fapt, prin proiectul de reorganizare pregătit de generalul Iulian Vlad, pentru ca ofiţerii care şi-au început activitatea în anii 1960-1964, ultimii din perioada Idi Gheorghiu-Dej, să poată fi pensionaţi anticipat.

Pentru epurarea mea, colonelul Gheorghe Diaconescu a făcut o combinaţie cu Ticu Dumitrescu, care să-l inter- peleze pe director în Parlament, în anul 1993 sau 1994, referitor la prezenţa mea în S.R.I. Directorul nu a ezitat să afirme că-şi asumă menţinerea mea pentru competenţele analitice. La acel moment, eram şef Sector Planificare-Reg- lementare Informativ-Operativă şi aveam în coordonare proiectul de conceptualizare şi reglementare a activităţii secrete de informaţii, proiect definitivat în primăvara anului 1995 şi care a însumat drca 500 de documente, incluzând şi studiile documentare comparative. Colonelul Gheorghe Diaconescu era un adversar înrăit al disciplinei normative în activitate, care contesta „ab initio" orice reglementare care-1 obliga la o altă conduită profesională decât cea deprinsă de el din cutume. Dar vremea acelor cutume apusese; iar Diaconescu refuza dezgheţul doctrinar. Si nu numai el!

D.A.: *Ce funcţie avea în S.R.L, pe vremea aceea, Gheorghe Diaconescu?*

A.R.: Era şef al Direcţiei Contraspionaj, departament pe care l-a condus în perioada 1992-1994. El a încercat de mai multe ori să mă disloce de pe lângă prim-adjuncţii

directorului, dar generalii Mihai Stan şi Victor Marcu au cauţional păstrarea mea în staff-ul lor.

D.A.: De ce să vă disloce, cu ce deranjaţi, mai ales că, din câte am înţeles, încercaţi să rămâneţi în umbră?

A.R.: Nu-i convenea fiindcă, prin natura atribuţiilor cu care fusesem învestit de cei doi prim-adjuncţi, realizam filtrul obligatoriu de legalitate, de conformitate cu reglementările a lucrărilor prezentate, înainte de a trece de primul adjunct către director, iar funcţiile de planificare- reglementare obligau la rigoare, la responsabilităţi. Se promovau şi informaţii, rapoarte cu propuneri „de doi bani“ ori se recurgea la o suprainformare cu detalii care, la vârful instituţiei, induceau blocaj şi dezinformare. Dezinformarea se deghiza într-o supra-informare despre chestiuni mărunte, lucruri aparent interesante, dar fără elemente ce puteau fi verificate. Şocul prin care a trecut Securitatea a indus în S.R.I. valuri de incompetenţă.

Nu se respecta principiul informării potrivit competenţelor destinatarului, nu se ţinea seama că prin fiecare document trebuie vizată o atribuţie legală, că directorul S.R.I. are nevoie de informaţii de nivelul responsabilităţilor cu care a fost învestit legal. El trebuia să ştie pentru a-şi exercita atribuţiile, nu pentru cultura sa generală.

D.A.: Deci, nu din nevoia de a cunoaşte, pur şi simplu.

A.R.: El trebuia se ştie ca să facă ceva, să dea o finalitate unei probleme de securitate naţională din competenţa directorului. Când erau prezentate documente inutile ori rău întocmite, uneori erau returnate şi, în loc de o rezoluţie de aprobare ori de infirmare, se punea semnul întrebării sau semnul exclamării, urmat de semnătura şi sigiliul prim-adjunctului. Alteori, rezoluţia conţinea observaţii severe, ceea ce nu convenea emitentilor.

Când s-a elaborat primul ordin de reglementare a activităţii cu personalul operativ acoperit, Gheorghe Diaconescu şi atunci a comentat nemulţumit, el voia ca numai contraspionajul să folosească ofiţeri acoperiţi şi să-şi

subordoneze structura de acoperire. Reglementarea statua principiul ca fiecare unitate operativă să poată forma şi încadra ofiţeri acoperiţi, dar să existe un departament de asistenţă tehnico-metodologică, un grup operativ care să ţină evidenţa statistică şi dosarele de legendare, să rezolve chestiunile financiare, decontarea cheltuielilor de acoperire, aspectele privind sistemele de legătură. Erau probleme de care trebuia să se ocupe specialişti dedicaţi, care lucraseră cu aşa ceva, fiindcă acoperirea nu este o simplă metodă, ci o instituţie excepţională.

D.A.: Cum sunt acum, concentraţi la o singură unitate.

A.R.: Nu ştiu cum mai e acum. Eu am în vedere reglementarea existentă până la un moment dat. Eram direct implicat în elaborarea reglementărilor, fiind şeful direcţiei care avea în competenţă iniţierea proiectelor de ordine privind activitatea de informaţii. De asemenea, avizul direcţiei era obligatoriu pentru toate reglementările din celelalte domenii, care asigurau suportul activităţii de informaţii. Ce s-a făcut după acel moment, constat că ştiţi dumneavoastră, ceea ce pentru mine înseamnă că, odată devenită subiect public, instituţia acoperirii nu mai este viabilă.

In logica lucrurilor, am ţinut foarte mult la protecţia identităţii ofiţerilor acoperiţi, ştiind că, şi atunci când nu exista acest sistem de protecţie a identităţii agentului, cei care au lucrat în S.S.I. - şi au fost vreo trei sau patru pe lângă care am făcut ucenicia - ne spuneau că de la S.S.I. nu s-au găsit liste ori evidenţe ale agenturii. Aceşti profesionişti puneau pe prim-plan protecţia surselor umane şi de la ei am învăţat şi următorul lucru, dau un exemplu cu totul întâmplător.

Ne duceam la o personalitate ca marele profesor Theodor Burghele şi ne oferea o cafea, ne mai spunea şi un banc, ne mai povestea şi de vreo aventură din tinereţe, după aia ne întreba: „voz *cu ce treabă aţi venit la mine, cu ce vă pot ajuta?" O* somitate te ajută, dar ai şi ce să înveţi de la ea.

La nivelul la care se situa social, ştia mai bine care e interesul ţării şi al neamului decât locotenentul din faţa lui. Noi realizam în ce medii relaţionează un astfel de om, că putea fi în relaţii cu şefi importanţi din partid, poate chiar cu ministrul nostru. Nu avea rost să facem prostia să spunem că este relaţie operativă, să întocmim documente, să-i atribuim calitatea de sursă de informaţii. Uneori, astfel de persoane puneau o notă în plic, la secretară, pentru noi, dar nu comiteam prostia să o prelucrăm ca notă informativă şi să constituim dosare pentru posteritate. Nu trebuia să ştie nimeni despre astfel de relaţii. Redactam rapoarte informative pe care ni le asumam drept culegere personală de informaţii. Cine avea dubii putea să verifice informaţia.

DA.: Sunteţi sigur că v-aţi amintit toate amănuntele în privinţa întâlnirii cu primul director al S.R.I înainte de 1989? Pentru că mi-aţi mai povestit despre o întâmplare.

A.R.: Aşa este, nu am menţionat-o pentru că a fost mai mult o încercare de întâlnire. înainte de „evenimentele din decembrie" am avut ocazia, dar am declinat prilejul de a-1 cunoaşte pe Virgil Măgureanu. Intr-o seară, chiar de vară, căci deşi era trecut de ora opt, încă era lumină, aşteptam tramvaiul 21 în staţia „Sfântul Gheorghe", unde un coleg, la celălalt capăt al peronului, era antrenat într-o discuţie cu o persoană. Colegul şi-a întrerupt conversaţia şi a venit la mine să mă întrebe dacă nu doresc să mi-1 prezinte pe profesorul Virgil Măgureanu, de la Academia „Ştefan Gheorghiu". Cum tocmai sosise tramvaiul, am urcat rapid, ca şi cum nu l-aş fi auzit. Gestul meu a fost determinat de faptul că aflasem că la Academia „Ştefan Gheorghiu" exista o „situaţie operativă de securitate" destul de complicată, creată, pe de o parte, de K.G.B., iar pe de altă parte, de servicii occidentale, mai bine cunoscute fiind preocupările Intelligence Service-ului.

D.A.: Deci aţi degajat rapid, ca să nu se stârnească nişte bănuieli.

A.R.: Cam asa ceva. Securitatea nu avea voie să desfăşoare acolo activitate de informaţii, dar serviciile străine punctau, studiau şi selectau de acolo activiştii de perspectivă, pe care să-i cultive în

scopurile urmărite de toate serviciile secrete din structurile de putere ale altor state. Din această perspectivă, am putea mai bine descifra traiectoria politică pe care au fost lansaţi unii profesori şi absolvenţi ai academiei, începând chiar din primele zile ale anului 1990. După cum aveam să aflu ulterior, Virgil Măgureanu era pe atunci interesat să realizeze contacte cu ofiţeri de securitate potenţiali aderenţi la grupul complotist în constituire.

Mihai Stan, care urmase cursurile Secţiei de Ziaristică ale unei facultăţi din academie, fusese remarcat de Virgil Măgureanu. Când Stan a fost promovat, din presă, la Serviciul Independent Dezinformare şi avea acces la sala de studiu a arhivelor operative pentru verificări în evidenţe, a zărit la un ghişeu o cerere de verificare, pe numele lui Virgil Măgureanu, din partea U.M. 0544/0225 (Departamentul Emigraţie), fapt pe care i l-a adus la cunoştinţă cu prima ocazie. Aşa mi-a explicat Mihai Stan de ce a fost ales de Virgil Măgureanu să se ocupe de proiecţia noului serviciu de informaţii. Mihai Stan, la rândul său, era simpatizat de generalul Neagu Cosma, împreună cu care publicase câteva romane poliţiste, inspirate din cazuistica de spionaj-contraspionaj. Aşa a ajuns şi Neagu Cosma printre consilierii directorului S.R.I. La început, într-o structură informală, parainstituţională, „Grupa R", iar ulterior, şeful Corpului de Control şi Consilieri.

D.A.: *Mi se pare că-l cunoaşteţi mult mai bine pe primul director al S.R.I. Ce ne mai puteţi spune despre Virgil Măgureanu'., lucrurile bune pe care le-a făcut în debutul anilor '90?*

A.R.: Ce pot să mai spun despre Virgil Măgureanu, în directă cunoştinţă de cauză, este că a acceptat şi a dat gir tuturor propunerilor de reglementări menite să reaşeze

activitatea de informaţii pe făgaşul ei normal, a fost de acord să se reintroducă instituţia Planului General de Informaţii (P.G.I.), care nu mai exista din perioada Serviciului Special de Informaţii şi a Siguranţei Statului.

Era, de fapt, politica de informaţii, planul de muncă pe termen lung.

Asta însemna, în primul rând, o dezvoltare pragmatică a conceptului de securitate naţională, însemna relevarea textelor de Constituţie din care derivă necesităţile de securitate naţională şi misiunile subsecvente, impunea chiar citarea acelor articole de Constituţie care să oblige Serviciul să obţină anumite categorii de informaţii, acelea circumscrise valorilor constituţionale supreme, indiferent dacă Serviciul avea sau nu avea lege ori dacă aceasta era incompletă, ori trunchiată voit de jocurile politice parlamentare la momentul adoptării.

Urma, în succesiune logică, protecţia în planul informaţiilor fată de ameninţările la adresa atributelor existenţiale ale naţiunii: independenţa, suveranitatea, unitatea poporului, caracterul inalienabil al teritoriului, drepturile şi libertăţile fundamentale ale cetăţenilor, demnitatea omului sunt valori definitorii ale conceptului de securitate naţională.

D.A.; *Este prima dată când aud de acest Plan General de Informaţii...*

A.R.: Este cel mai important document al unui serviciu de informaţii. Ce presupunea dezvoltarea conceptului de securitate naţională în Planul General de Informaţii? După expunerea doctrinară a fundamentelor securităţii naţionale, se trecea la o evaluare a ameninţărilor şi a riscurilor de securitate. Se stabileau problemele de securitate naţională, generate de principiile Constituţiei, în funcţie de care se planifica, se organiza şi se realiza căutarea informaţiilor. De asemenea, se stabilea unde trebuie acţionat cu resursele informaţionale secrete, pentru identificarea riscurilor, a vulnerabilităţilor ori a ameninţărilor, cine pot fî vectorii ameninţărilor, cine pot fi factorii de stimulare, ce mijloace de informare există la îndemână, sursele deschise şi cele oficiale, propaganda dusă de diverse entităţi, dacă există acţiuni subversive clandestine, unde e nevoie de agentură de

penetrare. Erau, practic, direcţiile de acţiune pentru culegerea de informaţii, cu obligativitatea, în funcţie de acuitatea problemei, ca la trei, la şase luni sau anual să se facă o evaluare, materializată într-o sinteză informativă pentru fiecare problemă de securitate naţională (în 2004 erau definite circa 40 de probleme), pe baza cărora să se elaboreze, cel puţin o dată pe an, un Raport de stare a securităţii naţionale. Deci, finalitatea Planului General de Informaţii, Raportul de stare a securităţii naţionale, trebuia să fie chintesenţa raportului pe care Serviciul îl prezenta anual Parlamentului şi decidenţilor politici în drept.

Virgil Măgureanu are meritul, la insistenţele şi cu susţinerea generalului Victor Marcu, primul său adjunct (1992-1995), de a fi acceptat această lucrare, care avea întinderea a două volume; un volum, de circa 200 de pagini, pentru partea operativă şi un volum pentru partea documentară.

D.A.: *Acest Plan General de Informaţii era, de fapt, o fundamentare doctrinară.*

A.R.: Şi totodată, un ghid practic de acţiune. în ceea ce priveşte reconstrucţia instituţională, baza doctrinară a Serviciului, Virgil Măgureanu a fost receptiv. P.G.I. era, de fapt, un prim fundament pentru doctrina de apărare informativă şi debutul reconstrucţiei sistemului securităţii naţionale.

Cred că ar trebui să vă retrageţi concluzia privind evidenta mea aversiune faţă de Virgil Măgureanu. Sunt echidistant, de *la dânsul am deprins principiul echidistanţei! Virgil Măgureanu are meritul exclusiv de a fi militat pentru introducerea principiului echidistanţei politice în lege, dar a fost înfrânt de voinţa politică dominantă în Parlament. In planul reglementărilor interne

însă, principiul echidistanţei politice a fost statuat.

P.G.I., această „Biblie" a muncii de informaţii, numită astfel de profesionişti, nu a fost bine primită de toţi, fiindcă stabilea responsabilităţi, termene, impunea un sistem de evaluare şi obliga la o disciplină strictă a conduitei informative.

D.A.: Nu a fost bine primită, în ce sens? A fost considerată o excrescenţă a fostei Securităţi?

A.R.: Securitatea nu avea un Plan General de Informaţii. Contestarea a venit din partea unor factori de execuţie. Alţii au spus, în sfârşit, bine că s-a emis acest document, acum ştim ce avem de făcut, planul este acoperitor, nu-i nimic ilegal în el, are şi caracter normativ, fiind aprobat prin ordin al Directorului Serviciului, dacă nu ieşim din litera lui, n-are ce să ni se întâmple.

D.A.; *De fapt, acesta era „Biblia" Serviciului, după cum aţi denumit-o.*

A.R.: Practic, cu acest manual, sub forma Planului General de Informaţii, şefilor structurilor informativ-ope- rative li s-a uşurat munca, ei trebuind doar să organizeze implementarea şi coordonarea execuţiei.

D.A.: *Avea o valabilitate în timp?*

A.R.: Planul avea o parte stabilă în ceea ce privea conceptele, direcţiile de acţiune, obiectivele definite, în funcţie de fiecare problemă de securitate naţională. De exemplu, problema extremismului - ce înseamnă extremism de stânga, de dreapta, organizaţiile extremist-te- roriste, suportul lor ideologic şi zonele geografice. Obliga la o anumită disciplină în interior.

Planul avea şi o parte supusă actualizării anuale, în funcţie de dinamica realităţilor circumscrise domeniului securităţii naţionale. Rapoartele anuale de stare a securităţii naţionale puteau să impună actualizări ale cerinţelor de informaţii şi la nivel de plan general, dar, ca regulă, noile comenzi de informaţii se materializau în directive de informaţii. Deci, Planul General de Informaţii avea un orizont strategic derivat din principiile statuate în primul titlu al Constituţiei României, un orizont de nivel operativ, pe termen mediu, iar la nivelul tactic, pe termen scurt, se intervenea cu directivele de planificare şi coordonare

informativă.

D.A.; *Care au fost reacţiile concrete alefactorilor de execuţie, bănuiesc că vorbim de adjuncţii directorului S.R.I. sau comandanţii de unităti.*

A.R.: Se duce, odată, Virgil Măgureanu la Braşov şi acolo şeful de secţie i se plânge că e birocraţie multă, că trebuie să raporteze, că trebuie să scrie. A dat şi un exemplu, problema extremismului naţionalist ucrainean. El nu are problema ucraineană în judeţ şi vine „deadline-ul" ca la 6 luni să spună ce a făcut, ce informaţii sunt pe problema ucraineană. Dar, practic, domnul respectiv nu citise bine documentul, pentru că secţiile cu problema extremismului nationalist-ucrainean erau nominalizate.

Dacă, incidental, veneau la Poiana Braşov sau la Predeal naţionalişti ucraineni şi nu ştiu ce făceau ori vorbeau pe acolo, relevant bineînţeles, el trebuia să ştie, şi fie că dirija informaţiile la unitatea centrală, fie la Suceava ori la Maramureş; nu trebuia să elaboreze el analize, dacă problema nu exista la nivelul judeţului. Era şi o chestiune de logică, iar în plan existau precizări clare. Virgil Măgureanu nu avea la el răspunsul, aşa că ha luat la întrebări pe prim-adjunct, pe generalul Victor Marcu: *„Ce-i cu documentul ăsta, uite ce problemă mi s-a ridicat".* Generalul Victor Marcu i-a explicat lui Virgil Măgureanu şi i-a spus să nu-1 bage în seamă pe şeful secţiei, care se dovedise, de fapt, că e un om, puţin spus comod, care nu se împăca cu noua conduită informativă, definită prin rigoare.

Oricum, Planul General de Informaţii a rezistat în structura şi în compunerea asta până în 1997-1998, până la alternanţa puterii politice. In 1999, unul dintre consilierii domnului Costin Georgescu, colonelul Gabriel Curculescu, mă descoperă la Şcoala de la Grădiştea, trimis cu adresă la j

Puterea umbrei, istorii din lumea informaţiilor secrete mine, când s-a interesat despre baza teoretic-doctrinară a activităţii Serviciului.

D.A.; *Deci, şi noua conducere a S.R.L, numită de preşedintele Emil Constantinescu, voia sa ştie ce-i cu acest document,*

A.R.: Era o chestiune extrem de complexă. In primul rând, erau vreo 18 metodologii de lucru. Fuseseră rede- finite acţiunile informativ-operative şi introduse noi categorii, respectiv de protecţie, de documentare, de influenţă, de contrapropagandă şi dezinformare, jocul operativ ş.a., toate atent gândite şi corect elaborate. Apoi, instrucţiuni metodologice pe partea tehnică, supravegherea foto-video, interceptarea şi decodarea legăturilor clandestine, concepte care nu fuseseră vreodată folosite. Acestea din urmă erau în sarcina celor de la Unitatea specială „S", devenită „N", scrisori şi înscrisuri, pentru că micropunctul aplicat sub mărcile poştale mai era uzual în spionaj, după cum uzuale erau si comunicările codificate intercalate în coloanele ziarelor ori în emisiuni radio-TV. Comunicările operative cu masa celor câtorva mii de agenţi ai serviciilor speciale sovietice, rămaşi după evenimentele din decembrie 1989 în România se realizau şi prin amintiri de „mică publicitate" - codificate în cheia „cumpăr, caut, vând păpuşă cu cap de porţelan" - ziarul folosit în acest scop fiind „România Liberă". Doar nu era să se revină la „rasul curierului în cap", să scriem un text, să se aştepte să-i crească părul şi să-1 trimită la destinaţie.

Şi toate aceste noi concepte erau explicate, respectiv ce drepturi are şi ofiţerul de informaţii, ca orice cetăţean, în baza celebrului Articol 19 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, care-i legea universală a spionului - dreptul la informare, independent de mijloace şi de frontiera de stat. Culegerea şi comunicarea informaţiilor, potrivit Articolului 19, erau libere şi pentru noi.

Dar să închei paranteza. Colonelul Gabriel Curculescu, consilierul directorului Costin Georgescu, m-a inclus

într-un colectiv de reevaluare doctrinar-conceptuală a organizării S.R.I.-ului, deoarece directorul sesizase că acesta turează cu motoarele gripate.

Cu prilejul respectiv, prima constatare a fost aceea că Planul General de Informaţii fusese abrogat şi înlocuit cu o parodie de manifest politic. De asemenea, la 27 aprilie 1997, înainte cu o lună de preluarea serviciului de către domnul Costin Georgescu, au fost scoase din uz, în mod abuziv, circa 30 de reglementări referitoare la apărarea securităţii naţionale, elaborate în perioada 1991-1995 şi care vizau, preponderent, domeniul economic, al resurselor energetice şi extremismul naţionalist. Manopera respectivă, vădit frauduloasă prin modul în care a fost operată - chipurile o actualizare a dicţionarelor esenţelor de informaţii - a
echivalat cu un grav atentat la securitatea naţională, cu o trădare a patriei din interiorul S.R.I., care a deschis cale liberă, între altele, vânzării României la kilogram. Cei care s-au pretat la acea operaţiune nu au realizat cât de fragilă şi insesizabilă poate fi graniţa dintre oportunismul carierist şi trădare.

CAPITOLUL IV

Fascinaţia riscului, ca opţiune de viaţă

Debutul carierei

D.A.; *Cum aţi ajuns să lucraţi în Securitate?*

A.R.: In 1967, nici nu-mi dau seama ce repede a trecut peste o jumătate de secol de atunci, am absolvit Liceul „Samuil Vulcan" din Beiuş, unul dintre liceele cele mai vechi şi de bună tradiţie ale şcolii româneşti din Transilvania, întemeiat la 6 octombrie 1828, ca gimnaziu, de către episcopul greco-catolic Samuil Vulcan, numit de Nicolae lorga „ocrotitorul întregii culturi româneşti".

Opţiunea nu a fost deloc uşoară... Preocupările şi orientările mele erau preponderent dedicate istoriei si filosofiei, frecventam cenaclurile literare, debutasem cu poezie în revista „Familia", eram corespondent voluntar al ziarelor „Crişana" şi „Facla", participam activ în brigăzile cultural-artistice ale Casei de cultură, cu care efectuam turnee prin satele din raionul Beiuş. Aveam însă şi o puternică atracţie către profesiile de risc. Atracţie, generată de exemplele eroilor din lecturi. La vârsta de opt ani eram „cititor fruntaş", la panoul de onoare al bibliotecii comunale din Ceica. în 1955, când aveam şase ani, auzisem de la radio (un receptor cu „galenă", cu căşti adică, confecţionat de tatăl meu) despre *„eroul Aurel Seţu, căpitan de securitate (post-mortem.), căzut la datorie în Elveţia, la Legaţia României de la Berna, unde transporta curierul diplomatic de la Zurich".* Acest episod, aşa cum a fost el prezentat la radio, mi-a rămas atât de puternic întipărit în minte, încât, imediat ce am început să frecventez biblioteca, am cerut *„toate cărţile cu spioni, cu lupte de partizani şi eroi aviatori".* Auzisem, tot la radio, de partizanii şi spionii lui Tito, de conflictele de frontieră cu Iugoslavia. Săptămânal vizionam filmul ce rula la Căminul cultural. Aproape fără excepţie, filme sovietice de război, de spionaj, cu eroi aviatori... Aşa mi-a „încolţit" ideea că nu

Absolvent al Liceului Samuil Vulcan (Şcoala medie nr.i) din Beiuş, 1967.

mi-ar displăcea o meserie de risc. Deşi ulterior am început lectura sistematică a autorilor din marile literaturi şi culturi ale lumii, călătorind imaginar prin toate continentele, deşi am adăugat apoi interesului meu jurnalele şi notele de călătorie ale exploratorilor, plus colecţiile S.F., fascinaţia riscului a rămas.

în ultimul an de liceu, am primit oferta, din partea Serviciului de Cadre al Securităţii Regiunii Crişana, de a candida pentru admiterea la Şcoala Militară de Ofiţeri de Securitate, precizându-mi-se că voi urma concomitent şi cursurile Facultăţii de Ştiinţe Juridice, examenul de baza constând în probe din aceleaşi discipline ca şi la facultate, cu comisie alcătuită din profesori ai Universităţii din Bucureşti. Această ofertă era la concurentă cu cea a Comisariatului Militar Regional pentru Şcoala Militară de Aviaţie. Eram în cumpănă, dar ofiţerii Securităţii regionale s-au mişcat mai repede, au fost mai convingători şi prin prestanţa, politeţea şi eleganţa lor au făcut să se încline balanţa. Au făcut şi o vizită sau două părinţilor, lăsându-le o impresie bună, în pofida atât de multor lucruri care se discutau în şoaptă şi cu mare temere despre instituţia Securităţii.

Tatăl meu lucra, cum spunea maica Floarea, bunica dinspre mamă, „la drumul de fier". După trei ani de război pe frontul pentru recucerirea Basarabiei şi alţi patru ani de prizonierat la ruşi, în Georgia, într-un lagăr cu adresa poştală la Tbilisi, în 1948, când a fost eliberat, a urmat două şcoli de calificare profesională - meseriaş principal întreţinere şi apoi şef de echipă întreţinere cale ferată - în Divizia Linii („L”) a Ministerului Căilor Ferate. Ca şef de echipă, în anii ’50, avea o uniformă foarte frumoasă, cu epoleţi cu fir argintiu şi trei trese, petliţe cu însemnul stilizat al roţii de tren. Atunci, C.F.R.-ului i se spunea „Armata a doua”. întârzierile trenurilor, ce depăşeau două minute, se penalizau din salariile vinovaţilor. Am avut în ataşamentul faţă de profesie al tatălui meu un înalt exemplu de disciplină, ordine şi devoţiune în serviciul „siguranţei circulaţiei”. Mai bine de trei decenii s-a aflat, zi de zi, între şinele căii ferate, cu asprimile anotimpurilor întipărite pe faţă.

Mama, de la 18 ani, l-a urmat pe tata prin districtele, gările şi cantoanele C.F.R., începând cu Blandiana-Vinţu de Jos (Alba lulia), până când s-a putut stabiliza, iniţial la Oradea (Episcopia Bihorului şi Velenţa) apoi la districtele Drăgeşti, ulterior Rogoz, cu reşedinţa la gara Ceica, din comuna natală.

După asfaltarea D.N.76 Oradea-Deva, şeful de echipă „L”, loan G. Rogojan (în uniformă) realizează pasajul de nivel pentru traversarea căiiferate Oradea - Vaşcău la kilometrul 27+950 între halta Tăşad şi gara Drăgeşti. Al doilea meseriaş de cale din stânga tatei, cel cu pălărie de paie şi opinci este unchiul Fior ea, cel mai mare dintrefraţii tatei, 24 mai 1968.

în drum de la Bucureşti spre Bihor, mama Maria la Cantonul C.F.R. de la bariera trecerii de nivel a căii ferate dintre VinţudeJos şiBlandiana (Tărtăria) judeţul Alba, locuinţafamiliei noastre între anii 1951-1955, martie 2005.

Copilăria în mediul gărilor, al trenurilor care veneau şi plecau, „prieteniile" cu slujbaşii „importanţi" ai căilor ferate, care comunicau prin telegraful Morse, multe telefoane şi permanente convorbiri cu R.C.-urile (regulatoarele de circulaţie), întocmirea foilor de parcurs pentm fiecare tren, călătorii care umpleau sălile de aşteptare, toate acestea au însemnat o experienţă nemaipomenită. Lumea era cu totul altfel, oamenii credeau în valori, se respectau şi nu mi-a fost dat să întâlnesc „exemple proaste". Apoi, gara era şi un important „centru de informaţii", unde se aflau noutăţile din toate direcţiile şi cunoşteai multă lume.

D.A.: Cum au reacţionat părinţii când au aflat ca doriţi o carieră într~una din structurile de forţă ale sistemului comunist, în Securitate?

A.R.: Reacţia mamei a fost negativă. Chiar vehementă, pe măsura temperamentului ei. Nu s-a schimbat nici acum şi uneori îmi reproşează că din cauza alegerii am rămas în Bucureşti şi nu mi-am găsit un rost mai aproape de casă...

Tata s-a manifestat mai reţinut, el avea încredere în opţiunea mea: *„Este băiat învăţat, cu carte, ştie el ceface... "*

DA.: Familia a avut de suferit din cauza carierei? S-au ferit

vreodată părinţii, fraţii, soţia sau copiii să vorbească deschis, să facă bancuri politice, \/c exemplu, în prezenţa dumneavoastră?

A.R.: Nici vorbă de asa ceva! Nu am trăit în astfel de vremuri. In anii *'70* exista chiar şi o dispoziţie a lui Nicolae Ceauşescu, care a interzis Securităţii să creeze probleme oamenilor care criticau sistemul, iar satira anecdotelor era... o formă artistică a criticii.

Copiii mei este posibil să fi avut parte de o educaţie mai strictă, în ceea ce priveşte alegerea anturajului, a locurilor frecventate, dar asta nu presupunea vreo interdicţie pentru băiat, când urma Liceul „Sfântul Sava", să audieze concertele de orgă de la Catedrala romano-catolică, aflată în imediata apropiere a liceului. După cum nici fiica mea nu poate spune că nu a cochetat, tară probleme, cu tendinţele nonconformiste dominante în rândul adolescenţilor anilor '80.

D.A.: *De ce aţi studiat şi Dreptul?*

A.R.: în mod corect, s-a considerat că formaţia de baza juridică este cea mai complexă (cuprindea şi reglementa toate domeniile vieţii sociale) şi adecvată (cultivă respectul faţă de lege, adevăr şi dreptate) ca suport al pregătirii ofiţerilor de informaţii pentru Securitate.

D.A.: *Care a fost, ca ofiţer de Securitate, specializarea dumneavoastră?*

A.R.: Contraspionajul.

Dacă aterizează ruşii, daţifoc pistei!

D.A.: *Mai ţineţi minte ucenicia?*

A.R.: Serialul lui Trump, „Ucenicul"?!

D.A.: *De la Securitate. Cum a fost? Exista pe timpul acela stagiatură?*

A.R.: Da. Existau stagiile de practică, chiar în timpul şcolii. Eu am avut stagiatura de practică la un serviciu al Securităţii Municipiului Bucureşti, la „Biroul 6 - contraspionaj israelian".

Prezentarea în stagiul de practică la Inspectoratul de Securitate a municipiului Bucureşti - rândul dinfaţă, primul din stânga, 1969.

D. A.: *Asta, în ce an?*

A.R.: în vara lui 1969.

D.A.: *Deci, în plin conflict.*

A.R.: în plin conflict am fost în toamna anului 1968, când, practic, am avut ca misiune de luptă incendierea pistei Aeroportului internaţional „Aurel Vlaicu" de la Baneasa.

D.A.: *Asta nu ştiu, când s-a întâmplat?*

A.R.: în lunile august, septembrie şi octombrie 1968, când ne aşteptam să se reediteze intervenţia de la Praga şi la Bucureşti.

D.A.: *Şi ce s-a întâmplat atunci sunt mulţi oameni care nu ştiu, vă rog să detaliaţi puţin.*

A.R.: Şcoala de la Băneasa a primit misiune de luptă, cu efectivele în ţinută civilă, să apere aeroportul şi să distrugă orice aeronavă care va încerca să aterizeze tară a avea aprobare. Am preluat controlul interior al aeroportului. In zona exterioară era pază militară, dar dublam efectivele Ministerului Apărării Naţionale. Se pregătise un plan înclinat, cu butoaie cu combustibil inflamabil, ancorate cu nişte sfori, şi în caz că o aeronavă nu respecta indicaţiile turnului de control şi forţa aterizarea, se tăiau sforile care ancorau butoaiele, se trăgea în ele cu muniţie incendiară şi lua foc pista.

D.A*: *Deci, era un plan de ripostă, de rezistenţă armată...*

A.R.: ...Ripostă categorică la o eventuală aterizare neautorizată.

DA.: In '68 eraţi elev la Şcoala de Securitate.

A.R.: Eram tânăr, aveam 18-19 ani, ordinul de a trece la acţiunea de luptă mi l-a dat comandantul de pluton, locotenentul Ion Dragnea, de loc din judeţul Teleorman.

DA.: Djţci, aveaţi o mitralieră cu 60 de cartuşe.

A.R.: încă nu aveam pistolul-mitralieră cu două sectoare, a câte 30 de cartuşe fiecare.

DA.: Nu era Kalaşnikovul?

A.R.: Nu aveam încă în dotare pistolul-mitralieră Kalaşnikov. Aveam automate cehoslovace „A.Z." , cu pat de lemn, dar şi „ B.Z.”, cu pat metalic rabatabil, arme care făcuseră războiul. In misiunea respectivă am avut arme „B.Z.", camuflate în genţi de voiaj.

D.A.: Cum afost în şcoala militară?

A.R.: Am avut parte de toate, şi bune, şi rele. Am avut parte de satisfacţiile oferite de succese, fiindcă învăţam şi eram apreciat. Dar, în acelaşi timp, am trecut şi prin momente dificile, având parte şi de căprării mizerabile, exasperante, de nişte rigori şi durităţi ale vieţii de cazarmă pe care numai înţelepciunea generalului comandant m-a ajutat să le înţeleg şi să le pot depăşi.

După ce ofiţerii, comandanţi şi cadre didactice, îşi încheiau programul, „trupa" elevilor din anii I şi II rămânea în seama „micilor comandanţi", încheietori de plutoane, companii şi batalioane numiţi dintre elevii din anul III, care satisfăcuseră anterior stagiul militar şi urmaseră şi şcolile de gradaţi. Celebrii sergenţi americani pe care-i vedem prin filme cum instruiesc recruţii erau îngeri pe lângă unii dintre subofiţerii elevi pe care i-am avut „mici comandanţi". Mă rezum la un singur exemplu. Din fiecare an de studii era desemnat zilnic un sergent de serviciu pe bucătărie şi sergenţi de serviciu pe companii, care răspundeau de preluarea alimentelor din depozit şi predarea lor bucătarului şef, verificându-se cantitatea şi calitatea produselor, mai cu seamă la came, mezeluri, unt, brânză, ouă, marmeladă, biscuiţi şi pâine. Feliatul pâinii şi porţionarea ei în coşuri, potrivit numărului de mese, era chiar în sarcina sergentului de serviciu pe companie (în şcoală, compania era alcătuită din două plutoane, plutonul fiind echivalentul unei clase cu 24-28 de elevi). Când mi-a venit rândul la „S.S.C." (sergent de serviciu pe companie) am fost inspectat de încheietorul de batalion, „mic comandant", care era în anul III (aveam şi un încheietor de batalion dintre noi, care până a veni la şcoală fusese subofiţer la arestul Direcţiei Regionale de Securitate Prahova).

D.A.; *Avea ceva experienţă!*

A.R.: Avea şi era scund (sub baremul admisibil), brunet (cât să fie un semn particular neadmisibil) şi descendent din exilaţii ceandala. Deci, o sumă de excepţii şi „calităţi". încheietorul de batalion din anul HI era sergent major (primul grad de subofiţer) şi avea o personalitate sadică, fiind în permanentă căutare de pretexte pentru a provoca umilinţe şi suferinţe psihice de care să se bucure.

Prima observaţie mi-a facut-o pentru că nu l-am salutat în pas de defilare. I-am raportat că salutul cu trei paşi de defilare nu se acordă în încăperi. Mi-a dat *un* chibrit şi mi-a ordonat să măsor cu el lungimea şi lăţimea sălii de mese, după care să-i raportez suprafaţa în metri pătraţi. Am trecut la executarea ordinului, dar am fost întrerupt, spunându-mi-

se să măsor cu lăţimea chibritului prin rostogolirea acestuia. Am reluat măsurătoarea, dar nu era chip să izbutesc. Sadicul rânjea, jubila şi repeta întruna: *„Măsoară elev, măsoară elevi”* Pe neaşteptate, aud o voce ca un tunet: *„Ce să măsoare elevul, sergent-major RacoUea, ce să măsoare?”* Am recunoscut vocea comandantului de batalion, căpitanul Gheorghe Răbăcel, care era în acea zi ofiţer de serviciu pe şcoală. *„Marş de aici!* "Apoi, către mine: *„în loc să vii să-mi raportezi, uite, stăteai ghemuit acolo şi plângeai. Uite, pentru asta ar trebui să te pedepsesc. Repeţi şi mâine S.S.C.-ul, acum vino cu mine să văd dacă s-a pus toată carnea la cazan şi să gust hrana înainte de afi servită”.*

Episodul relatat a fost precedat de multe altele, norocul a fost constatarea unui flagrant chiar de comandantul batalionului, fiindcă ofiţerii de la subunităţi cunoşteau practicile neregulamentare ale „micilor comandanţi" şi le tolerau, considerând că astfel se menţine disciplina. Sadicul a fost schimbat şi peste câţiva ani am aflat că a comis abateri grave în activitate, fiind trecut în rezervă. Acelaşi lucru l-am aflat şi despre încheietorul de batalion fost subofiţer de arest, care a cerut şi i s-a aprobat repartizarea la „Cercetări penale", unde a săvârşit el însuşi fapte pentru care a fost cercetat şi destituit.

Momentele cele mai dificile din şcoala militară au fost în luna aprilie 1968. în seara zilei de joi, 11 aprilie, efectivul de elevi se afla la film (săptămânal, joia, de la ora 21:00, era program de film). La cinematograful şcolii se aduceau filme dintre cele mai bune şi din producţiile internaţionale, inclusiv filme ce nu erau aprobate pentru difuzare. „Pe sub mână" se obţineau şi filme româneşti interzise de cenzură. Şeful clubului iniţia o colectă de câte 25 de bani de elev, pentru atenţii oferite doamnelor de la întreprinderea Cinematografică de Difuzare a Filmelor. Dar, să revin la subiect. In timpul programului de film au intrat intempestiv în incinta şcolii prim-adjunctul şi adjunctul preşedintelui Consiliului Securităţii Statului, generalii

Grigore Răduică şi Constantin Stoica.

Ofiţerul de serviciu, care trebuia să-i întâmpine şi să le prezinte raportul, era şi el la film (normal, conducea programul de vizionare a filmului!), iar subofiţerul de la poartă nu l-a găsit la telefon, să-1 anunţe. Cei doi generali, numiţi în funcţii de o săptămână, Consiliul Securităţii Statului fiind înfiinţat de curând (cu rang de minister), pe 7 aprilie 1968, au luat-o care încotro, ca să inspecteze şcoala.

Generalul Stoica a intrat în pavilionul dormitoarelor, a găsit un

singur elev, din anul II, care dormea îmbrăcat şi încălţat cu cizmele, cu pătura peste cap. A dat să-l trezească şi s-a pomenit cu o înjurătură neaoşă, bărbătească: *„Care eşti, mă, du-te-n... mea'." „Sunt ministrul Stoical" „Atunci, să mi-o... eşti! "*

Generalul insistă şi reuşeşte să-1 dea jos din pat pe indisciplinat. Acesta, la vederea reverului roşu al mantalei generalului, a luat poziţia regulamentară şi s-a prezentat: *„ Tovarăşe general-maior, sunt elevul caporal Banc, nu mă simt bine şi nu m-am încadrat în programul subunităţii, care se află la film". „Banc te numeşti?" „Banc, tovarăşe general!"„Eşti rudă cu tovarăşul Iosif Banc?" „Nepotul de la Sălaj, tovarăşe general!" „Scuză-mă, draga, continuă-ţi somnul, dar dezechi- pează-te!" „Să trăiţi, am înţeles! "*

D.A.: Deci şi la Şcoala de Securitate funcţiona sistemul binecunoscut sub numele de P.C.R. - „Pile, Cunoştinţe, Relaţii". Caporalul Banc le avea pe toate trei...

A.R.: Prim-vicepreşedintele Consiliului Securităţii Statului, generalul-maior Grigore Răduică, şi-a început inspecţia la pichetele P.C.I. (Paza Contra Incendiilor), nişte gherete cu o ladă de nisip şi un panou-vitrină în care se aflau, asigurate cu lacăt, un extinctor, un târnăcop, o lopată şi furtunul pentru hidrant. Acolo a fost reperat de ofiţerul de serviciu, care i-a prezentat raportul, scuzându-se că nu l-a putut întâmpina imediat ce a intrat în unitate. I-a cerut ofiţerului de serviciu să aducă cheile de la pichetele P.C.I. După ce au fost aduse cheile, a încercat să deschidă panoul-
vitrina, dar lacătul era blocat de rugină, A început muştruluiala strident vocală, la care, foarte senin, ofiţerul de serviciu raportează că geamul este inscripţionat: *„în caz de incendiu, sparge!".* Contrariat, prim-vicepreşedintele ripostează: *„Cum, măi, tovarăşe, să se distrugă bunurile poporului?!"*

DA.: Nu ştia să citească? Sau era prost de-a binelea?!

A.R.: Probabil, reflexia luminii a estompat inscripţia, dar normal era să fi ştiut, fiindcă peste tot geamurile hidranţilor şi ale pichetelor P.C.I. aveau menţiunea respectivă.

Intre timp, s-a terminat filmul şi cei peste 300 de elevi au purces grăbiţi la dormitoare. Nu în ordine, cu formaţia şi sub comandă, ci precum indienii la atac, imitându-le strigătele de luptă. In mijlocul platoului, traversat înspre toate punctele cardinale de trupa în „retragere dezordonată", stăteau, gata, gata să fie „măturaţi", cei doi generali şi ofiţerul de serviciu, căpitanul Dumitru Lupulescu, doctor în Drept, şeful

catedrei de Drept Civil, pe care uniforma militară nu se aşezase vreodată regulamentar.

în acea seară nu s-a întâmplat nimic, deşi comandantul şcolii, generalul-maior Nicolae Budişteanu, şi şeful Catedrei de Pregătire Militară, colonelul Constantin Mecu, doctor în Drept şi vorbitor al limbilor latină şi elenă (greaca veche), au venit în şcoală, fiind alertaţi de ajutorul ofiţerului de serviciu, un locotenent, militar de carieră, comandantul subunităţii de militari în termen din garda perimetrului exterior al şcolii, care cunoştea că era obligatorie înştiinţarea comandantului despre inspecţia inopinată.

DA .: O situaţie ca asta nu putea rămâne fără urmări, Pare o poveste antologică, tip Svejk.

A.R.: Dimineaţa, la ora 4:00, pe holurile pavilioanelor dormitor s-au auzit nişte răcnete furioase, de sculau şi mortii din cimitire: *„Alarmăăă! Alarmăăă! Alarmă!”* De afară se auzea şi goarna militară de front, prin care ni se comanda adunarea în formaţie de luptă. Numai ce ne-am adunat în formaţie de luptă, cu tot echipamentul prevăzut, că a apărut un camion militar cu prelată şi un microbuz din care au desantat peste 20 de ofiţeri de la Comandamentul Trupelor de Securitate, fiecare primind comanda câte unui pluton de elevi.

Cel mai mare în grad dintre ofiţerii de la trupele de Securitate ni s-a prezentat astfel: „Ma^ *voi ştiţi cine sunt eu? Eu sunt locotenent-major Leu şi i-am ţinut mantaua generalului Viorel-Paul Marinescu!”* (comandantul Trupelor de Securitate, căsătorit cu o nepoată a lui Emil Bodnăraş, şi a cărui carieră a evoluat după a unchiului, când la deal, când la vale; locotenentul-major Leu avea să se comporte cu noi precum omologul numelui său la vânătoare prin savanele africane).

O ploaie rece şi un vânt tăios au completat decorul în care noii comandanţi ne-au inspectat ţinuta şi echipamentul, apoi s-a ordonat trecerea la formaţia de marş în coloană, urmată de comanda: *„După mine, pas alegător, marş!”* După vreo jumătate de oră, cu tot hamaşamentul de infanterie în spate, puşcă, foaie de cort, sac de merinde, mască de gaze, inclusiv celebra lopată militară Linnemann, eram lac de sudoare şi nu prea mai aveam controlul direcţiei. *„Aha, vboseste elevul, oboseşte. Aviaţie inamică la joasă înălţime, pe burtă culcat! Atac chimic, masca pefigură! Salt înainte! Culcat! Salt înainte!”*... Noroiul şi apa băltită prin brazdele de pământ din livada şi grădina legumicolă ale şcolii ne-au pătruns postavul gros al uniformei,

cizmele deveniseră grele, abia ne mai trăgeam picioarele din clisă.

Când a început să se lumineze, am revenit, tăvăliţi, pe platoul de adunare, unde ni s-a ordonat deplasarea la dormitoare, depunerea armelor, curăţarea echipamentului şi trecerea la programul zilnic curent.

Programul zilnic curent avea să debuteze cu o altă surpriză. Fiecare grupă de elevi a fost preluată de către un ofiţer superior din catedrele „civile" (Drept, Filosofie, Limbi străine), care să ne conducă programul de igienă

personală, cu comenzi foarte la obiect: *„Tubul cu pasta de dinţi, în mâna dreaptă! Desfaceţi tubul cu mâna stângă şi puneţi capacul tubului pe etajera lavoarului!" „Apucaţi tubul cu mâna dreaptă şi luaţi peria în mâna stângă! Aplicaţi pastă pe jumătate de perie! Treceţi peria în mâna dreaptă şi începeţi periajul pe câte ojumătate de maxilar superior!"* ş.a.m.d.

Scosul afară al saltelelor, în cârcă, pentru aerisire, şi curăţarea cu acul a scamelor din tivul interior al pantalonilor şi din cusăturile vestonului au fost incluse în programul de odihnă de după masa de prânz. Mozaicul holurilor şi scărilor îl spălam şi îl lustruiam zilnic. Lavoarele, robinetele, dusurile si toaletele, care anterior aveau parte de curăţenie generală sâmbăta, au fost incluse în programul zilnic. Şi tot aşa, timp de o săptămână, până la exasperarea nu numai a noastră, dar şi a ofiţerilor învestiţi cu conducerea acestui program drept sancţiune pentru „libertinajul" pe care l-ar fi tolerat şi chiar generat în rândul elevilor.

Situaţia devenise extrem de critică, nimeni nu cuteza să raporteze generalului comandant starea morală a efectivelor. Eram secretarul U.T.C. al anului I şi m-am prezentat din proprie iniţiativă la secretarul Comitetului de partid, colonelul Dumitru Popa, locţiitor al comandatului pentru învăţământul de ştiinţe sociale, în fapt, locţiitorul politic. I-am raportat că murmurele mute mocnesc o revoltă a elevilor. Vădit îngrijorat, m-a luat cu el la comandant şi mi-a cerut să repet cele raportate. Generalul Nicolae Budişteanu, calm, dar vizibil marcat a spus: *„Asta ne mai lipseşte acum, Mitică. O să mă întâlnesc cu fiecare an de studii separat*

Generalul Nicolae Budişteanu avea o figură austeră, a unui om a cărui fizionomie nu se luminează niciodată şi pe care nu-1 văzusem bucurându-se ori zâmbind vreodată. Emana severitate şi inspira teamă. Conformaţia sa corporală era o replică a mareşalului Ion Antonescu, specifică militarilor din arma cavaleriei, scunzi şi supli,

pentru a nu greva asupra vitezei de deplasare a cailor.

întâlnirea cu generalul comandant a avut loc în amfiteatrul principal şi a fost foarte scurtă. După primirea raportului, a dat comanda *„Luaţi loc!”,* apoi s-a aşezat la pupitru, ne-a zâmbit şi cu o figură radiind afecţiune, ne-a spus: *„Eu ştiu foarte bine ce sentimente vă încearcă. Am trecut şi eu prin astfel de momente, ca elev al Şcolii Militare de Infanterie şi Cavalerie. Eu, înainte de a fi ofiţer de Securitate şi şeful reţelei de spionaj din Franţa, am fost ofiţer de cavalerie la grăniceri Pregătirea de luptă a militarilor trebuie să anticipeze şi situaţiile de limită ale supravieţuirii în captivitate la inamic, care nu se supun legilor şi convenţiilor internaţionale privind războiul şi tratamentul prizonierilor. Voi nu veţi lupta în uniformă şi dacă veţi ajunge în captivitate nu veţi fi sub protecţia legilor războiului, dimpotrivă, vi se va aplica un tratament extrem, cu metode de tortură fizică şi psihică. Priviţi acest regim de instrucţie mai severă nu ca o sancţiune, ci ca parte a pregătirii voastre pentru orice eventualitate”.*

In zilele următoare, am fost anunţaţi că se reintră în programul normal, urmând a continua pregătirea militară specifică în tabere anuale cu durata de câte 7-10 zile, precum şi prin introducerea, pe bază de voluntariat, a instrucţiei de paraşutism.

Convocarea anuală pentru menţinerea calificării de paraşutist militar, 1971.

Comandanţii de plutoane detaşaţi de la Comandamentul Trupelor de Securitate au fost definitivaţi, aducerea lor „pe brazdă" constituind prioritatea noastră absolută. Cei mai mulţi au fost receptivi,

manifestând interesul pentru o eventuală reprofilare a lor în domeniul activităţii informativ-operative. Asta, poate şi din curiozitate, fiindcă nu puteau concepe ca noi, elevii din subordinea lor, să avem acces ia cunoştinţe „strict secrete", iar ei să nu ne poată controla caietele de notiţe la disciplinele de informaţii, care se păstrau la Biblioteca de Documente Secrete. Erau uşor contrariaţi şi de faptul că aveam cele mai multe cursuri cu profesori civili de la Facultatea de Drept, iar pregătirea militară, specialitatea lor, se rezuma la chestiuni punctuale: orientarea în teren, în principal după astre şi repere naturale; confecţionarea, mascarea şi folosirea amestecurilor explozive improvizate din substanţe comune; recunoşterea plantelor sălbatice comestibile ş.a.

Elevii transilvăneni au găsit repede calea armoniei cu noii comandanţi. Consumul băuturilor alcoolice în incinta ș
şcolii era interzis, dar la sala vizitatorilor, de la punctul de control acces din Aleea Privighetorilor, se permitea consumul rezonabil, de regulă cu părinţii, care puteau să servească acolo si masa cu feciorii, din bunătăţile aduse de acasă. Ne-am făcut obiceiul ca să pregătim şi să lăsăm în custodia subofiţerilor de la punctul de control simbolice atenţii gustative, neapărat o iagă cu pălincă, oleacă de slană, o pulpă de orătanie pane pentru „tovarăşii lo- cotenenţi". Nu s-a înregistrat nicio reclamaţie.

în perioada şcolii militare am fost în misiuni de „securitate şi gardă" la aproape toate vizitele şefilor de state în România. Erau momente plăcute, fiindcă se suspendau cursurile, şi care elev nu se bucură că nu se mai ţin orele?! Apoi, aveam satisfacţia de a trece ia ţinuta civilă şi a ne integra printre „colectivele de oameni ai muncii", asupra cărora trebuia să veghem, ca să nu apară persoane străine de grup, adică potenţiali atentatori. Era o sarcină dificilă, fiindcă ochii ne cam fugeau după tinerele fruntaşe în producţie, arătoase şi cu origini sănătoase.

Prima mea misiune importantă de acest fel am avut-o în chiar primul rând al oamenilor muncii din Capitală care l-au întâmpinat, în luna mai 1968, pe preşedintele Franţei, generalul Charles de Gaulle, în faţa salonului oficial al Aeroportului Băneasa. Am avut şi un sentiment de mare satisfacţie când m-am văzut într-o fotografie din revista „Flacăra", surprins în momentul în care îmi strângea mâna marele

general şi om de stat de stat francez.

în misiuni similare, i-am văzut foarte de aproape pe Richard Nixon, Gerald Ford, Fidel Castro, Gustav Heinemann, pe majoritatea şefilor de state din Africa...

Ucenicia contraspionului

D.A.: *Revenim la ucenicie?*

A.R.: Deci, aşa cum spuneam, ucenicia am început-o la Biroul 6 Contraspionaj-Israel.

D.A.: *Ce însemna ucenicia, ce făceaţi că bănuiesc că nu-i spionaţi pe israelienii din Bucureşti.*

A.R.: Contraspionajul nu spionează, ci previne, contracarează, dezinformează, „întoarce" spionajul. Ne familiarizam cu problema respectivă de activitate. Biroul gestiona un „Dosar de problemă privind spionajul israelian în România".- O parte a dosarului privea istoricul şi aspectele de documentare generală, iar o altă parte se referea la aspectele particulare din raza teritorială de competenţă a biroului respectiv. Primul obiectiv al stagiaturii era studiul dosarului de problemă, istoricul activităţilor Serviciului de Informaţii Israelian pe teritoriul şi împotriva României.

D.A.: *Aveaţi acces la el, la toate informaţiile?*

A.R.: Era un dosar cu probleme care privea competenţa biroului respectiv. Era un dosar istoric, cu caracter documentar, care nu cuprindea cazuistica operativă şi nici informaţiile aflate în diferite steiciii de procesare.

D.A.: Ce v-a atras atenţia de acolo?

A.R.: Mie mi-a atras atenţia, în mod deosebit, faptul că în Complexul memorial Yad Vashem din Tel-Aviv exista „Aleea Mareşal Ion Antonescu" şi în capul aleii, pe un piedestal, era bustul mareşalului Antonescu, iar sub bust, o placă prin care se exprima recunoştinţa comunităţii internaţionale a evreilor pentru operaţiunile de salvare pe care le-a întreprins în timpul cât a fost conducătorul statului român, precum şi pentru numărul mare de evrei care nu au fost predaţi germanilor.

D.A.; *Să ştiţi că şi eu am fost la Yad Vashem în '92-94:, dar nu am văzut ceea ce-mi spuneţi dumneavosatră, în schimb România are o*

sală întreagă dedicată pogromului şi, într-adevăr, este emoţionantă.

A.R.: Am aflat. Lucrurile care s-au făcut în ceea ce priveşte legislaţia antievreiască şi consecinţele acesteia nu pot fi contestate.

D.A.; *E vorba şi de morţi. Despre un pogrom, despre 250.000 de morţf*

A.R.: In astfel de chestiuni, rabinic exprimându-ne, fiecare parte are adevărul ei. Nu m-aş avânta pe un teren pe care nu-1 stăpânesc, fiindcă datele exacte... Dar nu pot să nu aduc în atenţie faptul că despre modul în care s-au stabilit aceste cifre, despre maniera în care s-a căutat în arhive am aflat nu puţine lucruri discutabile, unele chiar de domeniul ilicitului penal. Ştiu deci că acel gest de recunoştinţă pentru mareşal a existat. Această chestiune, a recunoştinţei arătate mareşalului Antonescu din partea Marelui Rabin al Genevei, Alexandru Şafran, fost şef-rabin al Cultului Mozaic din România între anii 1939-1948, şi de către Wilhelm Filderman, preşedinte al Uniunii Evreilor Români (1923-1948), a fost abordată şi în filmul documentar istoric de lungmetraj „Destinul mareşalului", regia Felicia Cemăianu, scenariul Marian Ureche şi Constantin Hlihor, a cărui premieră a avut loc la cinematograful Studio în 1994.

A rulat vreo două săptămâni cu casa închisă, după care, la protestul nou-venitului ambasador al S.U.A. la Bucureşti, Alfred H. Moses, filmul a fost scos de pe ecrane, iar autorul scenariului, eliberat din funcţia de decan al Facultăţii de Informaţii a S.R.I. şi trecut în rezervă. Acum, filmul este postat pe YouTube.

Am avut parte şi de relatări de la evrei, cu care am avut contacte în ucenicie, în legătură cu această chestiune delicată, spunându-mi-se că în România au fost protejaţi şi că din 600.000 de evrei stabiliţi în Palestina, la momentul proclamării statului Israel, în anul 1948, 400.000 erau din România. Ei ştiau că suntem în ucenicie, pentru că erau de mult în legătura ofiţerilor de contraspionaj, care îi foloseau pentru testarea noastră. De la unii aveam birourile puse la dispoziţie pentru întâlniri, cum era cazul directorului unui magazin de lux, „Romarta", unde lucra de dinainte de război.

D.A.: Nu ştiu dacă ştiţi dar „Romarta" e magazinul înfiinţat de Krikor Zambaccian. Eb l-a deschis ca şi consignaţie de artă şi ulterior, atunci când şi-a donat toată colecţia statului român, l-a transformat în

magazin. El a fost director şi gestionar până a murii fiind păstrat de comunişti.

A.R.: Era un magazin de încălţăminte de pe Calea Victoriei, chiar lângă Comitetul Central al P.C.R. Şeful de birou m-a trimis la o întâlnire cu directorul respectiv. Să-l întreb ce mai are prin tolba sa pentru noi şi să~l scuz pe şef că nu poate veni Ia întâlnire. Cu o săptămână înainte, mă prezentase dr£pt colegul său „Radu", „Avram Radu". Era o rutină în a se păstra iniţialele numelui şi prenumelui real, nu în beneficiul meseriei, ci al tinerii de minte.

DA.: Era de origine evreiască?

A.R.: Directorul? Sigur că da. Dar şi „Avram" era de sorginte biblică... Era obligatoriu să ne exersăm abilităţile de interacţiune cu etnici evrei. Ei ne observau şi ne studiau cum ne comportăm la întâlniri şi, bineînţeles, ne veneau şi în „întâmpinare". Deosebit de amabil, mi-a zis: *„Eu, pentru dumneavoastră, fiindcă vă simpatizez din prima, am să vă dau un pont. Adjunctul şefului poliţiei din Tel Aviv nu numai că e plecat din România, dar a fost, în ilegalitate, secretarul judeţenei Bacău a Uniunii Tineretului Comunist. El nu a declarat asta acolo, la verificări, şi dumneavoastră ştiţi ce înseamnă acest lucru şi cum se poate valorifica* L-am lăsat în ale lui, nu am plusat, fiindcă ceea ce-mi spusese eu aflasem din dosarul de problemă. Când i-am raportat şefului, mi-a zis că aşa m-a verificat dacă am studiat dosarul problemei. Lista emigranţilor din Bucureşti, foşti activişti, demnitari, ofiţeri, agenţi ai altor servicii, sionişti ori cu alte antecedente de interes erau piese ale dosarului.

In Israel emigraseră foşti şefi importanţi din Securitatea anilor ’50-’60, inclusiv din contrainformaţiile militare, care au avut reţea din personalul ministerelor Apărării şi al Internelor. Un fost şef al Serviciului de Contraspionaj Militar pentru Trupele de Securitate, cred că dintre ascendenţii lui „Vova" Cohn, sper să nu mă înşel, avea acelaşi nume, după ce a emigrat în Israel a înfiinţat o firmă de turism cu care presta un singur fel de turism. Prelua de la Hotel Flora şi Parc Hotel (din Bucureşti) emigranţii israe- lieni din Uniunea Sovietică aflati în tranzit.

[9]

Am fost şi la întâlniri, la contacte, inclusiv cu persoane venite din Israel în vizită la rudele din România. Dar cel mai mult mi-au plăcut

investigaţiile „pe teren", când, sub diferite pretexte reale ori inventate, mă anunţam în vizită la doamne mai în vârstă, singure şi doritoare de anturare şi conversaţie.

D.A.: *Am înţeles, dumneavoastră le întreţineaţi spiritul, ca să zic aşa.*

A.R.: Unele chiar erau interesante, dar eram avertizat că, dacă te prind, nu te mai lasă. Abia aşteptau să aibă prilej de taclale inteligente, de confesiuni, de satisfacere a unor curiozităţi, dar şi de bârfe. Culegeau informaţii din te miri ce, dacă nu erai precaut. Aveau trataţia pregătită, cafea, coniac, vin „Cârmei" pus la frapieră, „mâţei" - mâncarea săracului sau pasca evreiască. Ca să nu-mi deconspir scopul, puneam în discuţie un cerc mai mare de subiecte şi persoane, astfel încât ceea ce trebuia să aflu să nu fie un răspuns la o întrebare a mea, ci o iniţiativă a gazdei. Nelipsite din astfel de conversaţii erau referirile la situaţia unora dintre evreii cu notorietate care emigraseră, comentariile pe marginea unor subiecte din „Viaţa noastră", o gazetă a evreilor români din Israel. Apoi, subiecte de cancan generate de turneele unor teatre sau formaţii artistice din România în Israel şi multe altele.

D.A.: Din asta rezultă că dosarul de problemă era interesant, avea multe aspecte plăcute.

A.R.: Nu, ceea ce spun acum nu are legătură cu dosarul de problemă. Studiul dosarului ne oferea baza de cunoştinţe documentare, fără de care nu puteai să te descurci, nu aveai un punct de pornire pentru a putea comunica şi interacţiona la obiect, în chestiunile specifice comunităţii evreilor din România sau ale celor emigraţi în Israel.

Evreii au marea calitate ca întotdeauna să-ti lase impresia că sunt generoşi, că-ţi dau informaţii care te ajută foarte mult. Dar, când veneai la birou si te aşezai la masa de lucru şi începeai să redactezi, iniţial ieşea ceva foarte frumos, dar după aceea, când luai la analiză ansamblul aparent, vedeai că practic nu ai informaţii. Exact aşa cum am spus eu despre cursurile profesorului meu de „Teoria Generală a Statului şi Dreptului", Dumitru Mazilu. Avea un logos excepţional, o memorie fenomenală, enciclopedie de citate celebre, o încântare să-l asculţi. Când studiai notiţele, ca să-ţi regăseşti obiectivele din programa analitică, nu găseai practic nimic.

D.A.; *Deci, vorbea foarte frumos, dar preda foarte puţine elemente de drept.*

A.R.: Exact.

DA.: Şi ce făceaţi?

A.R.: Completam cu bibliografia. Aşa am ajuns să studiez, cu caiet de conspecte, seria celor 33 de volume
Vladimir Ilici Lenin, „Opere complete”. Am dat importanţă şi predecesorilor săi, „Manifestul Partidului Comunist” fiind o operă fundamentală pentru cine doreşte să înţeleagă doctrina „Institutului”, adică a „Mossadului”.

D.A.; *Cât de important a fost spionajul pentru dumneavoastră?*

A.R.: Spionajul este întotdeauna foarte important pentru cine îl realizează profesionist, adică să nu-1 descopere victima. Este ca şi cancerul, dacă nu-1 previi şi nu-1 descoperi în faza intenţiei, a planificării obiectivelor şi alegerii ţintelor, eşti irevocabil terminat.

In ucenicie am fost trimis la un contact cu un actor evreu din România. Era detaşat de la Teatrul Evreiesc din Bucureşti la Teatrul de Stat din Bacău. Nu-i mai ştiu numele. Nu mi-am încărcat memoria cu nume. M-am dus la el acasă, unde nu era el, ci vărul său care venise din Israel şi care semăna aievea cu actorul din fotografia ce o memorasem eu pentru recunoaştere. Bineînţeles, omul, ca la el acasă, era sumar îmbrăcat, chiar foarte sumar, cu un slip aproape nesesizabil şi medalionul cu steaua lui David. Se tot învârtea pe lângă mine şi mi-am dat seama că ceva nu e în regulă, că ar fi suspect de oarecare înclinaţii şi orientări sexuale nepotrivite. In mentalitatea mea. El era foarte activ, ofensiv. Eu îl întreb: *„Dar domnul cu care trebuia să mă văd nu este?”* îmi zice că n-a plecat la timp avionul şi că a fost rugat să-mi ţină companie. *„Ei atunci, om vedea când o să vină şi stabilim când ne întâlnim. ”*

M-am dus la birou şi i-am raportat şefului, colonelul „Manole”: *„Tovarăşe colonel, acolo am dat peste un homosexual”* sau gay, cum li se zice azi. Colonelul a răspuns: *„A venit ăla din Israel şi ăsta de aici nu mi-a spus”.* Peste vreo trei, patru zile, marţi sau joi, când aveam program şi după-amiaza, îl cheamă pe actor la întâlnire, într-un loc public, „la coada calului”, în scuarul dintre Muzeul de Istorie a Municipiului Bucureşti şi clădirea fostului Minister al Comerţului

Exterior. Era prima dată când am văzut un gest mai brutal

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete din partea unui ofiţer de informaţii. Cum l-a văzut pe actor, s-a dus la el, l-a luat de gulerul cămăşii şi i-a tras o lovitură cu genunchiul între picioare. *„Nenorocitule, s-a dus colegul meu mai tânăr şi ai vrut să-l plasezi”.* Actorul; *„Nu şi nu, că nici vorbă de aşa ceva, dar vărul meu..., ştiţi şi dumneavoastră... ”*

D.A.: Voia să vă... recruteze!

A.R.: Tot în perioada de ucenicie, dar la un alt sector de activitate, am avut un coleg mai mare cu vreo 2-3 ani, care s-a dus la cursul de perfecţionare a cunoştinţelor de limbă franceză, cu durata de un an. în paranteză fie spus, am avut vorbitori de limbi străine care concurau cu nativii. Şi-mi zice: *„vezi că o să sune o colaboratoare de-a mea, „Anişoara", să te duci să iei materialele informative şi le dai şefului de birou”.* Zis şi făcut; când m-a sunat, m-am dus. Mă aştepta acasă, pregătise acolo şi frapiera, şi fursecurile, ea într-un capoţel vaporos defila prin faţa mea, iar eu, nimic. Şi, la un moment dat, îmi spune: *„Cred că ai venit degeaba, poţi să pleci cum ai venit”.* Şi am plecat. Era şi urâtă foc. La birou, mă aşteptau colegii curioşi. Şeful biroului, fost la S.S.I, mă întreabă: *„Ai adus informaţiile?” „Nu, cred că asta voia altceva”.* Au izbucnit în hohote de râs şi s-au pus pe mine ba cu glume, ba cu ocară, că am ratat cel mai important moment operativ.

D.A.: Se practica chestia asta?

A.R.: Nu.

D.A.: Adică, era interzis un contact intim cu informatorii.

A.R.: Era strict interzis, dar orice regulă era întărită tocmai de excepţii.

D.A.: Era o capcană sau o glumă?

A.R.: Nu era nicio glumă. Era un caz real. Se mai închideau ochii. „Anişoara" nu era practic informatoare, nu era înregistrată oficial în acte. Era o colaboratoare, mai exact o relaţie personală, persoană de încredere. Ea lucra la centrala telefonică a unui institut de învăţământ superior şi avea în consemn nişte posturi telefonice deţinute, pe cale de excepţie, de studenţi din zona Orientului Mijlociu,

plătite în valută, şi de acolo ieşeau multe lucruri: contacte, afaceri de bişniţă, cum s-ar zice, dar erau şi contacte cu relevanţă operativă.

La un moment dat, şeful de birou m-a luat cu el să-1 filăm pe un coleg bănuit că, sub motivul întâlnirilor cu informatorii, îşi vizita amantele. Avea o colecţie de amante pe care le frecventa în după-amiezele „zilelor lungi". De regulă, zilele de marţi şi joi, cu program şi după-amiaza, erau folosite pentru întâlniri cu reţeaua. I-am ţinut trena colegului până la „coada calului", în Piaţa Universităţii, unde îl aştepta o minune de femeie. Ion al nostru nu era cine ştie ce Făt Frumos, dar avea un şarm special şi te cucerea cu duhul, te capta prin tot ceea ce spunea. Şeful de birou îmi zice: *„Maigret, tu vezi ce văd şi eu?" „ Vad!" „Bravo lui! Acum să mergem pe terasă la Casa Centrală a Armatei, să ne fericim şi noi cu o saramură de crap şi un şpriţ de vară, Sarica- Niculitel, până vine Ion. Să văd eu de unde-mi scoate el notele informative".* Cu vreo câteva minute înainte de ora 21:00, când se termina programul şi ne pregăteam de plecare de la birou, apare Ion, obosit şi grăbit să deschidă fişetul. Şeful îl ia din scurt: *„Ioane, materialele informative/'.* Ion cere permisiunea să le treacă mai întâi numărul de ordine din opisul mapei cu informaţii şi să adnoteze notele, că are mai multe. Ion a deschis fişetul, unde avea pregătite vreo cinci note, pe care le-a extras discret, odată cu mapa sursei, apoi, pe măsură ce le adnota, prezenta şefului notă după notă. Ion avea un teanc de note de la „Anişoara", ca rezervă operativă, cu care îşi acoperea timpul de muncă în care se jertfea pe altarul Afroditei. Şeful s-a uitat la mine cu subînţeles, a scos o sticlă de coniac şi ne-a ordonat să ne prezentăm la el cu ceştile de cafea, să ne cinstească. Când s-a dus Ion cu ceaşca, şeful îl întreabă: *„Ioane, cu cine te-ai întâlnit, cine era femeia aia frumoasă? Am martor!"* Ion raportează că este doamna unui coleg plecat într-o misiune pe termen mai lung. Şeful l-a apostrofat sever, dar Ion, foarte senin, îi replică: *„ Tovarăşe maior, decât să o corupă vreun duşman de clasă, care să-i strice şi dosarul colegului, nu mai bine mă sacrific eu şi salvez onoarea familiei, prestigiul instituţiei, de ce nu gândiţi dumneavoastră partinic, pozitiv?"*

D.A.: *Trecem la lucruri mai lumeşti Dar de experienţa legăturilor strânse dintre Securitate şi Procuratură aţi avut parte? Aţi intrat în zona asta de practică?*

A.R.: Nu era cazul. Securitatea avea o direcţie de

anchete penale, prevăzută şi în Codul de procedură penală ca „organ de cercetare penală al Securităţii", cu competenţele exact stabilite, respectiv infracţiunile contra securităţii statului prevăzute de art 155 - art. 173 Cod Penal. Activitatea de cercetare penală o realiza această direcţie, sub supravegherea procurorilor militari specializaţi pe infracţiuni contra securităţii statului. Este adevărat însă că, în 1971, toţi ofiţerii de informaţii cu studii juridice au fost atestaţi şi ca ofiţeri de cercetare penală, primind şi o a doua legitimaţie (albastră), care a fost retrasă în anul următor, fiindcă apăruseră tendinţe abuzive, de a se uza de legitimaţia respectivă fără temei legal.

O singură dată am intrat în contact cu un procuror de serviciu, pentru o acţiune comună cu Miliţia, pentru verificarea cercurilor de suspecţi în cazul unor crime în serie comise în Bucureşti (Cazul „Râmaru") şi la Poiana Braşov, unde a fost ucisă si soţia colonelului Perianu din Direcţia Generală de Informaţii Externe (Acţiunea „Bradul").

Am făcut echipă cu căpitanul Ion Ţîrcovnicu, de la Circumscripţia de Miliţie nr. 14 Bucureşti, din strada Luigi Cazzavillan. Partenerul meu avea notorietate naţională, fiind fost component al echipelor „Dinamo" şi „Fotbal Club Argeş".

în cadrul investigaţiilor pentru identificarea autorilor crimelor din Poiana Braşov (acţiunea „Bradul") şi din Bucureşti (cazul „Râmaru") s-au făcut mai multe cercuri de suspecţi, pe criterii de psihopatii, de comportamente deviante şi bineînţeles că dacă primeam şi de la sursele Securităţii informaţii le transmiteam comandamentului

naţional, constituit din dispoziţia ministrului de Interne, la ordinul lui Nicolae Ceauşescu.

Misiunea mea a fost aceea ca, în conlucrare cu căpitanul Ţîrcovnicu, să verificăm informaţiile privind suspiciunile semnalate în legătură cu un student şi un medic ginecolog.

Studentul, mai bătrâior, repetase fiecare an de facultate, ajunsese în anul IV şi trecuse de 30 de ani. Se cupla, sistematic, cu câte o asistentă universitară „fată bătrână" şi „sursele" l-au semnalat.

Medicul ginecolog era semnalat că ţinea un jurnal în care „dedica ode organelor anatomice feminine examinate şi colecţiona prezervative".

Suspiciunile trebuiau verificate „pe teren". In cele două speţe, ca

să recrutezi ori să dirijezi informatori, să recurgi la interceptări, filaje, combinaţii era imposibil, fiindcă erau sute de astfel de semnalări, multe şi produs al fanteziei unor binevoitori cu tare psihice, care, sub impulsul contextului, îşi ofereau colaborarea în astfel de împrejurări.

Promovasem cu note bune şi foarte bune cursurile universitare de criminalistică şi medicină legală, dar metodologia de investigare criminalistică pe care o stăpâneam se rezuma la infracţiunile contra securităţii statului, domeniul criminal comun fiindu-mi străin. Era apanajul ofiţerilor de miliţie judiciarişti.

Căpitanul Ţârcovnicu mi-a zis că trebuie să mergem la procuror să ne dea mandate de percheziţie, pentru eventualitatea că suspecţii nu ne vor permite să intrăm în casă, pentru a arunca o privire pe acolo, ca să găsim vreun indiciu relevant. Ne-am dus la Palatul de Justiţie, la procurorul de serviciu şi i-am expus datele cazurilor.

Mă întreabă procurorul: ,^4z *un leu? Du-te şi cumpără un plic timbrat, cu coală ministerială, şi revino cu el la mine".* Mă conformez. îmi dă un creion chimic bont şi-mi ordonă să scriu: *„Tovarăşe comandant, numitul... (scrie numele şi adresa celui la care veţi efectua percheziţia), are ascunsă la domiciliu o*

mitralieră şi o ladă de muniţie". Citeşte denunţul, îl introduce în plic şi-mi indică o cutie de scrisori de la intrare. Pun acolo denunţul anonim. Acea cutie ducea într-o încăpere unde cineva franca poştal corespondenţa, o înregistra şi o aducea la procuror. Când revin la procuror, acesta avea deja denunţul pe masă. A scos din sertar mandatele ştampilate şi semnate, pe care a completat numele suspecţilor.

M-am dus cu căpitanul Ţârcovnicu să căutăm mitraliera. Primul era studentul, domicilia undeva în zona Pieţei Buzeşti. Nu era acasă decât mama studentului. Căpitanul Ţârcovnicu îşi intră în rol. *„Copilul ăsta, al matale, a făcut ceva? Nu ştiţi, dar vecinii spun că ar umbla cu arme." „Căutaţi peste tot!",* răspunde sigură, dar, totuşi, temătoare, mama suspectului.

Căpitanul ocheşte o damigeană în împletitură de răchită, cu dop de cocean învelit în celofan. *"Vişinată, domnule, poftiţi de gustaţi!"* Aduce două păhărele, să gustăm, eu mulţumesc, dar refuz politicos. Căpitanul întreabă: *„Da', băiatul matale mai aduce pe acasă vreo colegă, ceva...? Vreuna geloasă, că cine putea să-l reclame?" „Nu, maică, trăieşte aşa, de ocazie, cu câte-o profesoară de la facultate, care sunt singure, necăsătorite, acum stă la una... Mi-e şi ruşine, că se lasă întreţinut de ele, nu ştiu cefei de femei sunt şi cum numai din astea găseşte, dar ce mai pot eu săfac? I”*

Căpitanul se uită la ceas, zice: *„ Colega, eu zic să dăm curs invitaţiei şi să gustăm, căci altfel mamaie se va îngrijora, dar aşa ne cerem scuze de deranj şi zicem că am făcut o vizită de curtoazie. Uite, mamaie ne-a pregătit şi cafea".* Tactic, căpitanul avea dreptate. Acceptarea invitaţiei nu lăsa aceeaşi impresie ca un refuz, chiar politicos exprimat.

Când ieşim din curtea casei, îmi zice că e trecut de ora 12:00 şi, ca orice oameni normali, trebuie să prânzim pe undeva. *„Păi, mai avem de mers până în Berceni, la doctor",* zic eu. *„Lasă, după aceea mergem şi la doctor”.* Cum în zona Pieţei Buzeşti era plin de zahanale, chiar aşa scria pe firmele cârciumilor...

D.A.: Piaţa veche...

A.R.: Cum intră căpitanul într-un local din ăsta, imediat apare responsabilul şi ne conduce undeva în spate, unde era un separeu cu o masă şi două scaune. Şi ne serveşte imediat, tară să comandăm, câte o ciorbă, două fripturi, cu garnitură şi murături. înţeleg că sunt în fieful sectoristului, unde căpitanul este „la el acasă". Nici vorbă de plata consumaţiei.

Ne-am dus la doctor. Acolo, am găsit ce primeau doctorii de la pacienţi: whisky, ţigări Kent, cafea. Atunci se găseau, dar preţurile erau prohibitive. Cele mai fine ţigări autohtone, „Snagov" cartonat, costau opt lei pachetul, urma „Amiral", cu cinci sau şase lei pachetul de 20 de ţigări şi cu trei lei pachetul de 10 ţigări, pe când ţigările străine costau 21 de lei pachetul. Cel mai ieftin whisky costa 150 de lei sticla de 750 ml. la barurile şi cafenelele de pe bulevard. Căpitanul acceptă să primească un pachet de ţigări, chipurile să nu se supere doctorul de refuz.

Sunt oameni care pot fî „citiţi" la primul contact. Doctorul nu avea capacitate de disimulare, nu ascundea nimic.

D.A.: Şi după aceea aţi intrat la Contraspionaj.

A.R.: Practica am făcut-o pe Contraspionaj.

D.A.: Şi după această perioadă de practică aţi decis să rămâneţi la Contraspionaj?

A.R.: A fost o tentativă de transfer a celor de la Informaţii Externe, pe care am declinat-o.

D.A.; *De ce?*

A.R.: Au venit cu o propunere de test care mie mi s-a părut cam ciudată.

D.A.; *Voiau să vă testeze înainte să vă încadreze ca ofiţer de spionaj, nu eraţi suficient de bun?*

A.R.: Nu ştiu motivele, eu eram încă în şcoală. Undeva, în zona centrală, în vecinătatea hotelului Intercontinental, pe bulevardul Magheru, aveau o garsonieră dublă, foarte elegant mobilată şi cu toate dotările, inclusiv un bar cochet.

De la fereastră mi-au arătat o tânără şi mi-au dat termen de 2-3 ore să o aduc la garsoniera respectivă. Le-am zis că nu cred că asta e esenţialul în ceea ce gândesc eu că înseamnă munca de informaţii externe şi le-am declinat oferta.

D.A.: *V-aţi ruşinat?*

A.R.: Da, cred că da. Eram pătruns de principiile Codului eticii si echităţii socialiste.

D.A.: Nu eraţi pregătit pentru misiuni de tipul „Romeo", hai să mergem să agăţăm femei pe stradă?

A.R.: Da, nu aveam calităţile respective. Nu neg, mă uitam şi, mai discret, întorceam capul după fete pe stradă. La cinema, la teatru, dacă mă nimeream lângă o „singurică" nu rămâneam mut până la terminarea spectacolului, dacă vecina de loc căuta şi ea să intre în vorbă. Dar singure la spectacole veneau, de regulă, „fete bătrâne", văduve sau divorţate din generaţia de dinaintea mea.

Veterani ai Securităţii, ca modele

D.A.: Dacă ati întocmi un clasament al comandanţilor, al generalilor care au exercitat un rol major în cariera dumneavoastră, cum i-aţi ierarhiza?

A.R.: în primul rând, aş realiza două clasamente, unul pozitiv, cu modelele de urmat, şi altul negativ, pentru categoria *„Nufaceţi ca ei!"*

In al doilea rând, topul modelelor de urmat ar fi etapizat, până' la şi după generalul Iulian Vlad, fiindcă alegerea mea de către generalul Iulian Vlad a fost şi consecinţa influenţelor unor modele receptate până la acel moment.

Comandanţii şi profesorii din şcoala militară au exercitat, în prima etapă, rolul covârşitor în modelarea personalităţii viitorului combatant al lumii informaţiilor secrete. Pentru această perioadă, în topul modelelor de urmat i-am aşezat pe generalul Nicolae Budişteanu, colonelul Dumitru Popa, colonelul Gheorghe Răbăcel şi colonelul Aurel Simon, toţi deopotrivă, fiindcă fiecare

reprezenta câte o latură distinctă a profilului viitorului ofiţer.

Generalul Budişteanu a fost primul comandant de şcoală autentic, care a îmbinat calităţile militarului de carieră cu cele ale practicianului activităţii secrete de informaţii, el activând şi în rezidenţa de spionaj de la Paris, unde a fost responsabil pentru recuperarea exilului, în timp ce Mihai Caraman, asistat de consilierul sovietic Vladimir Arhipov, era responsabil de realizarea tematicii de spionaj militar ce interesa G.R.U. (Glavnoie Razvedivatelnoie Upravlenie - Direcţia Principală de Informaţii a Statului Major al Armatei Uniunii Sovietice). Şi unul, şi celălalt au clacat. Fiecare însă în felul său.

Budişteanu, alias Udriţeanu, a fost recunoscut la Paris de un evreu pe care l-a anchetat la Bucureşti, în perioada relativ scurtă de activitate a sa la Direcţia a IlI-a - Informaţii Interne. Se afla cu soţia să-si caute încălţăminte adecvată anotimpului călduros, fiindcă nu avea decât perechea de pantofi de iarnă cu care plecase de la Bucureşti, iar soţia l-a făcut atent că lumea a trecut la sandale şi ar fi cazul să-şi aerisească picioarele. In magazin, la casa de marcat, s-a auzit salutat în limba română: *„Bună ziua! Vai, ce surpriză plăcută, domnule colonel.."* A întors capul şi l-a văzut pe evreul anchetat. A ieşit din magazin fugind, abandonându-şi soţia.

El putea să treacă sub tăcere întâlnirea cu evreul, deşi acela, foarte jovial, l-a întrebat: *„Domnule colonel Budişteanu, cu ce ocazie la Paris?"* şi chiar dacă-1 semnala D.S.T.-ului, nu încălcase vreo lege franceză, iar acoperirea diplomatică îi asigura imunitatea, dar a considerat, pe proprie răspundere, că trebuie să părăsească Franţa cu primul avion. Nici nu a mai intrat în sediul ambasadei. A efectuat traseu de verificare şi contrafilaj 24 de ore, şi-a găsit soţia plângând pe scara apartamentului, cheile fiind la el. A părăsit imediat Franţa, demonstrând birocraţilor din centrala spionajului cât de neproductivă era trimiterea în misiuni externe a ofî- terilor care au fost cunoscuti în tară ca ofiţeri de securitate.

D.A.: *Mihai Car aman cum a clacat?*

A.R.: Mihai Caraman era cunoscut ca fost ofiţer de contrainformaţii militare în zona frontierei cu logoslavia, de unde au fost realizate deportările etinicilor germani în Bărăgan. Deci a fost luat în

primire de contraspionajul francez din prima zi. Apoi, a fost demascat D.S.T.-ului, în 1962, de „Doamna B", funcţionară la Dispeceratul documentelor N.A.T.O., imediat după ce realizase prima racolare în departamentul respectiv şi o pregătea pe a doua, în următorii şapte ani, Caraman, colaboratorii săi şi reţeaua s-au aflat sub controlul permanent al D.S.T.-ului. Patru ani mai târziu, se decide mutarea Comandamentului N.A.T.O. de la Paris la Bruxelles. în 1969, dezertarea adjunctului lui Caraman, Dan lacobescu, la antena M.I.-6 din Ambasada Marii Britanii la Paris, a pus capăt trocului operativ franco- sovietic, cu marfa N.A.T.O., cocoşeii de aur ai Moscovei şi foie gras de Salonta (România).

Este de reţinut pentru colecţia antologică a spionajului românesc o relatare din 1990 a lui Mihai Caraman, potrivit căreia, la un moment dat, Fran^ois Roussilhe, funcţionar francez la Cartierul general al N.A.T.O., pe care l-a recrutat, i-a împărtăşit teama că cineva i-ar fi furat cocoşeii pe care i-a îngropat în grădină. Ca un şef de reţea grijuliu, Mihai Caraman, dotat cu un hârleţ şi deghizat astfel în grădinar, pentru a deruta contraspionajul francez, s-a alăturat agentului său, în laborioasa activitate de căutare a comorii dispărute. „Fraierii" de la D.S.T. chiar nu şi-or fi pus oare întrebarea ce relaţii existau între consilierul Ambasadei Republicii Socialiste România la Paris şi cetăţeanul francez funcţionar al N.A.T.O., din moment ce diplomatul comunist îi săpa grădina?! Nu poate trece neobservat nici faptul că Mihai Caraman era „la bază" ofiţer de contrainformaţii, ceea ce ar fi trebuit să-i confere conduitei sale un plus de prudenţă, dacă de vigilenţă nu poate fi vorba.

în anul 1972, din primăvară până în toamnă, Mihai Caraman mi-a fost superior ierarhic, în calitatea sa vremelnică de locţiitor al şefului Securităţii Municipiului Bucureşti. A relaţionat foarte repede cu ofiţerii tineri vorbitori de limba franceză, cu care conversa pentru menţinerea nivelului de cunoaştere a limbii. Colegul de birou, vorbitor de franceză, care-i devenise partener de conversaţie, ne-a relatat interesul lui Mihai Caraman pentru câteva somităţi academice din Institutul Politehnic Bucureşti, printre care profesorii Constantin Aramă, Gheorghe Cartianu-Popescu, Elie Carafoli, Edmond Nicolau, Gheorghe Buzdugan, Aurel Bragaru, Petre Augustin ş.a.

- Constantin Aramă, cu care s-a şi întâlnit, fusese admis în anul 1938 la „Imperial College of Science and Technology" din Londra -

clasa Motoare, fiind considerat părintele motoarelor cu ardere internă din România şi fondator al unei noi discipline, „Terotehnica". De asemenea, era membru titular al Institutului de Ingineri Mecanici din Marea Britanic.

Gheorghe Cartianu-Popescu era creatorul şcolii româneşti de radiotehnică si comunicaţii. Soţia sa, Ana Cartianu, absolvise în 1932 „Bedford College" (primul colegiu de educaţie superioară pentru fete, cu durata de patru ani), apoi Facultatea de Litere, secţia engleză, a Universităţii din Cernăuţi, cofondatoare a Catedrei de Limba Engleză a Universităţii din Bucureşti, fiind cunoscută ca „Marea doamnă a anglisticii româneşti" (decan al Facultăţii de Limbi Germanice din 1948 până în 1970). Familia Cartianu era binecunoscută în mediile academice britanice.

Academicianul Elie Carafoli era o somitate în domeniul aerodinamicii, al tribologiei, creatorul profilelor aerodinamice care-i poartă numele.

- Edmond Nicolau se număra printre promotorii ciberneticii în România, cu toate ramurile ei: tehnică, economică şi biocibemetică.
- Gheorghe Buzdugan reprezenta geniul tehnic în domeniul rezistentei materialelor.
- Aurel Bragaru a revoluţionat teoria şi practica proiectării dispozitivelor pentru prelucrări pe maşini-unelte.
- Petre Augustin avea contracte de cercetare cu N.A.S.A.

Toţi cei menţionaţi se bucurau de reputaţie ştiinţifică internaţională, fiind printre invitaţii preferaţi la activităţile protocolare ale unor ambasade acreditate la Bucureşti. Interesul lui Mihai Caraman putea fi unul motivat de valoarea de patrimoniu ştiinţific naţional reprezentată de elita ştiinţelor politehnice, după cum, nu de puţine ori, competenţele unor astfel de specialişti erau solicitate pentru stabilirea obiectivelor spionajului tehnico-ştiinţific. Dar, la momentul respectiv, Caraman coordona activitatea câtorva servicii, de informaţii interne ale Securităţii Municipiului Bucureşti. Nu este însă mai puţin adevărat că un alt domeniu de interes, mult mai aplicat, al lui Mihai Caraman era lumea artistică, fiind admirator al culorii, luminii, formelor si volumelor.

In pofida renumelui pe care-1 dobândise, a faptului că era eroul unui bestseller propagandistic al contraspionajului francez 19, Mihai

Caraman, pe care l-am remarcat datorită eleganţei costumelor, a şepcilor şi manierelor sale, nu mi-a inspirat nimic din ceea ce ar putea reprezenta un model profesional.

In schimb^ generalul Budişteanu, care prefera anonimatul, asa cum trebuie să fie combatantul lumii informaţiilor secrete, s-a impus prin onestitate, rigoare şi forţa de a inspira încredere.

Colonelul Dumitru Popa i-a fost subaltern generalului Budişteanu în Direcţia Informaţii Interne, la problema „intelectuali", iar în toamna anului 1967, când generalul

19 Pierre Accoce et Daniel Pouget, „Le reseau Caraman. Treize[A] roumains on fait tremble l'OTAN", Editura Fayard, Paris, 1972.

Budişteanu a fost numit comandantul şcolii de la Băneasa, l-a solicitat ca locţiitor. Un autodidact, colonelul Popa era mai mult un activist cultural decât unul de partid. Ca fost practician în domeniul muncii de securitate în mediile intelectuale, ne îndruma lecturile şi ne recomanda operele disidentilor din ţările socialiste, care circulau în traduceri de uz intern şi în exemplare samizdat, patronate chiar de cenzura Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor.

In regim de samizdat circula şi romanul interbelic al scriitorului român de limbă franceză Panait Istrati, „Spovedania unui învins" (titlul original: „Spovedanie pentru cei învinşi"), scris după şaisprezece luni petrecute în Uniunea Sovietică. După 1945, deţinerea sau lectura cărţii te putea duce cu uşurinţă în puşcărie. Ea a fost retrasă din toate bibliotecile publice, figurând pe lista cărţilor interzise.

Colonelul Gheorghe Răbăcel, căpitan în anul 1967, mi-a fost primul comandant în Şcoala militară de ofiţeri.

Examenul de admitere în şcoală era anume planificat înainte de sesiunea de admitere în facultăţile civile, pentru ca toţi cei respinşi să aibă la dispoziţie ultimele două zile în care se mai puteau depune dosarele la alte instituţii de învăţământ superior, probele fiind comune cu cele de la facultăţile de Drept, Istorie şi Filosofie. Cine rata „Şcoala Băneasa", dădea fuga cu dosarul la Universitatea din Bucureşti, unde, în funcţie de concurenţă şi de opţiuni, putea alege una dintre cele trei facultăţi.

Prezentarea la şcoală a anului I se făcea la data de 1 septembrie, înainte de deschiderea anului de învăţământ, deoarece prima lună era

destinată instrucţiei şi pregătirii în vederea depunerii jurământului militar. Vineri, 1 septembrie 1967, puţin după ora 7:00, la sosirea în Gara de Nord a trenului accelerat nr. 422 Satu Mare-Bucureşti, căpitanul Răbăcel aştepta la capătul peronului elevii din regiunile Maramureş, Crişana, Cluj, Braşov şi Ploieşti. La intervale de 15-30 de minute au sosit şi celelalte trenuri accelerate care plecau seara din Baia Mare, Suceava şi Timişoara. Am

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete fost îmbarcaţi în autobuze şi transportaţi la locul de destinaţie, U.M. 0828 Bucureşti, intersecţia şoselei Bucu- reşti-Ploieşti cu Aleea Privighetorilor, la kilometrul 8,2 nord de centrul Capitalei.

După ce am predat efectele civile şi gospodarul companiei, sergentul-major Chirică, ne-a echipat în ţinută militară - „de la şosetă la bonetă" - s-a stabilit ordinea de bătaie a Batalionului 1 Elevi, adunat în formaţie pentru prima revistă de front, cea a inspecţiei ţinutei. Batalionul era alcătuit din două companii. Comandantul Companiei 1, din care făceam parte, era şi comandantul batalionului, care ni s-a prezentat: *„Atenţie, comanda la mine! Sunt căpitanul Răbăcel, comandantul Companiei 1 Elevi, şi am să vă cer trei lucruri. Aceste trei cerinţe sunt secretele succesului în cariera militară, după cum urmează:*

2. *Păstraţi cu sfinţenie secretul militar. în interiorul perimetrului scolii totul este secret militar.*

2. Urmaţi întocmai consemnul misiunilor încredinţate.

3. Respectaţi necondiţionat regulile de port, mânuire şi folosire a armei.

Dacă această triadă o veţi respecta, vă asigur că, peste trei ani, vom ciocni cupa de şampanie la înălţarea în gradul de locotenent. în particular, vă mai fac o recomandare: «Nu vă jucaţi cu puţa-n civilie şi nu vă grăbiţi cu stiloul la primărie!»" Asta parcă suna a Bacalbaşa.

Pe moment, am luat sfaturile căpitanului Răbăcel ca atare, fără prea multe reflecţii asupra profunzimii lor. Ulterior însă am constatat că toate evenimentele negative din a căror cauză unii nu au ajuns la capăt de drum în întreaga carieră, nu doar în şcoala militară, au fost consecinţa nesocotirii a cel puţin uneia dintre cele trei reguli.

Ca ofiţer de informaţii, dacă nu acţionezi în secret, nu doar că eşti complet ineficient, dar devii o vulnerabilitate majoră în sistemul de securitate al ţării tale, dincolo de faptul că în anumite împrejurări îţi rişti libertatea ori viaţa.

Consemnul misiunii este fişa postului, care-ţi rezumă conduita profesională şi coordonatele ei juridice, metodologice şi etice.

Arma ofiţerului de informaţii nu este puşca, ci informaţia, implicând sursele şi metodele secrete de obţinere a acesteia.

Colonelul Aurel Simon mi-a fost, din al doilea an de studii, când pentru prima dată s-a trecut la specializarea pe domenii a activităţii de informaţii pentru securitate naţională, lectorul de specialitate al profilului de contraspionaj. Doi ani a condus seminariile şi aplicaţiile practice cu clasa viitorilor contraspioni. Cursurile erau predate de şefii serviciilor de linie din Direcţia de Contraspionaj, care prezidau şi comisiile de examen şi de absolvire. Un curs teoretic de 2-6 ore, în funcţie de calibrul serviciului de spionaj (ex.: 2 ore pentru K.Y.P. - Grecia şi 6 ore pentru C. I.A. - S.U.A.), era urmat de seminarii şi aplicaţii practice în număr de ore cel puţin dublu. Regula era 1/3 cu 2/3, dar, trebuind satisfăcute şi exigenţele planului de învăţământ aprobat de Ministerul învăţământului pentru programa disciplinelor juridice ale Facultăţii de Drept, se realiza un compromis minimal, compensat cu suplimentarea de 4-6 ore a programului săptămânal.

Colonelul Aurel Simon, „directorul de studii" pentru contraspionaj al promoţiei, era un ardelean molcom, de loc din judeţul Bistriţa-Năsăud. în doi ani de lucru la clasă nu a ridicat vreodată tonul, nu l-au enervat nici cele mai de neimaginat şi trăsnite antisoluţii propuse de teribiliştii grupei la rezolvarea speţelor ori în aplicaţiile practice. Parcimonios în aprecieri, econom la note, opera doar în plaja de la şase la opt, fizionomia lui nu exprima aprobare sau dezaprobare când elevul expunea subiectul, ceea ce amplifica tensiunea şi emoţiile. Cu această manieră de lucru, la examenele finale, unde conta aprecierea comisiei, grupa obţinea numai rezultate bune şi foarte bune, de la nota opt în sus.

Colonelul Simon activase în Serviciul Special de Informaţii, unde fusese încadrat ca subofiţer în 1945, când Emil Bodnăraş, ca secretar general al Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, a fost desemnat să coordoneze Serviciile de Informaţii şi Siguranţă şi să conducă Serviciul de Informaţii al Armatei. Despre perioada respectivă ne-a relatat că a fost iniţiat în activitate de profesionişti cu vechime şi multă experienţă, care au fost păstraţi şi după 1948, când s-a înfiinţat Direcţia Generală a

Securităţii Poporului. I s-a repartizat ca locuinţă de serviciu o garsonieră dublă de la demisolul unei vile, de pe bulevardul Lascăr Catargiu (fost Ana Ipătescu), din apropierea Pieţei Victoriei, complet mobilată şi cu toate dotările necesare, la un standard de lux. Proprietarul garsonierei se refugiase în străinătate. Pe cât a fost posibil, nu s-a folosit de inventarul casnic, iar de lenjeria fină de pat nici nu s-a atins. A inventariat toate bunurile şi a avut grijă ca la mutare să i se semneze un exemplar al listei acestora. Gestul său nu a făcut o bună impresie, deoarece alţi locatari aflati în situaţii similare au luat totul.

La colonelul Simon, ca şi la maiorul Constantin Cegăneanu, provenit tot din S.S.I. şi care mi-a fost primul meu şef de birou, am observat o permanentă reţinere de a se înscrie la cuvânt în şedinţele de partid, iar când nu aveau încotro, se limitau strict la chestiuni profesionale. Am în vedere perioada de după anul 1970.

Cu prilejul celei de a 50-a aniversări a creării P.C.R. s-a organizat, printre altele, şi o sesiune ce comunicări ştiinţifice şi referate, prin care să se evidenţieze preocupările de abordare ştiinţifică a activităţii organelor securităţii statului. Şeful meu de birou primise ordin să se prezinte la sesiunea respectivă cu o comunicare referitoare la aspecte ale activităţii de securitate în mediul tineretului studios, tema fiind indicată doar generic, titlul exact urmând să fie stabilit după „definitivarea cercetării".

De o sinceritate debordantă, şeful Biroului 402/B - învăţământ Superior Politehnic, Arhitectură, Construcţii, Agrozootehnic şi Medico-farmaceutic - ni se adresează: *„Măi fraţilor, ce facem? Ne ocupăm noi de apărarea cercetărilor ştiinţifice din învăţământul superior, dar acum avem ca temă de cercetare propria activitate. N-am nici o idee, cum o scoatem la capăt?* Mă ţinteşte sugestiv cu privirea şi mi se adresează: *„Maigret, eşti cel mai nou-venit şi mai tânăr din colectiv, ai absolvit şef de promoţie, eşti bun la condei, tu reprezinţi noul, noi te ajutăm cu experienţa, ce zici? "*

Un ordin atât de elegant formulat nu putea să nu mă incite, dar după doar o jumătate de an de vechime era problematic să mă afirm pe tărâmul cercetării ştiinţifice în domeniul respectiv. Am cerut răgaz o zi, ca să pot da un răspuns. A doua zi dimineaţa, la „cafeaua operativă”,

am raportat şefului că m-am gândit la o comunicare în care să abordăm obiectivele vizate de serviciile de spionaj în mediul universitar şi direcţiile apărării contrainformative a tineretului studios, în care sens voi elabora, chiar din acel moment, cadrul teoretic, conform doctrinei serviciilor de spionaj, urmând ca fiecare coleg care deţine cazuistică adecvată să vină cu argumentele practicii, pe care să le integrăm. In[IV] nici o săptămână, comunicarea a prins contur, în săptămânile ce au urmat, şeful s-a ocupat de definitivare „pro forma", recitind-o, în fiecare zi, cu o colegă încadrată direct după absolvirea Facultăţii de Filologie, care-1 ajuta la „stilizare". Dovedea o răbdare şi o meticulozitate de bijutier. A venit şi ziua cea mare, a anunţării rezultatelor selecţiei şi a aprecierii comunicărilor ştiinţifice de către Colegiul ştiinţific al Serviciului editorial al Consiliului Securităţii Statului, când comunicarea colectivului condus de maiorul Constantin Cegăneanu a obţinut locul I pe unitate şi locul al III-lea în clasamentul final al Consiliului Securităţii Statului. Premiul, în valoare de 1.800 de lei, a fost imediat investit de titular într-o masă tovărăşească la restaurantul Havana Club, care a început la ora 14:00 şi s-a încheiat după închiderea localului, cu banii necheltuiţi fiind

comandate buchete de flori pentru soţiile celor căsătoriţi şi trei taxiuri pentru retragerea câştigătorilor acasă.

Cegăneanu a dorit să-i cunosc familia. Astfel, cu ocazia rezolvării unor probleme de serviciu în teren, aflându-ne în apropierea domiciliului său, după ce ne-am îndeplinit sarcinile, m-a invitat să-l însoţesc acasă, la o cafea. M-a prezentat soţiei, apoi a chemat-o pe fiica sa, elevă în ultimul an de liceu, să mi-o prezinte. Cred că au sesizat că mă simt stingher, fiindcă şeful meu a ţinut să-mi spună că şi el este „băiat de ţară", ridicat din sărăcie lucie şi că o să mă ia cu el să-i văd satul si să-i cunosc mama, căci tată nu are, fiind fiul
lui „natural" şi al ţaţei Anica din Arţari. Intr-adevăr, la scurt timp după aceea, într-o după-amiază m-a luat cu el la Arţari, unde am fost impresionat de severitatea condiţiilor de viaţă din Bărăgan şi modestia căsuţei din pământ a ţaţei Anica, în bătătura căreia stăteau, la umbra unui vişin, câinele, pisica, un purcel, câteva raţe măcăneţe şi găinile păzite de un cocoş pus pe harţă.

Cegăneanu avea trei subordonaţi necăsătoriţi, eu fiind cel nou-venit, dar ceilalţi doi nu au avut onoarea să fie prezentaţi doamnei, nici să le fie prezentată domnişoara, şi nici să fie luati de „boss" la Arţari, situaţie ce a fost imediat evaluată şi concluzionată de colegii cârcotaşi.

Pregătirea unui ofiţer de informaţii era o experienţă unicat. Pe cale de consecinţă, fiecare dintre instructori contribuia cu câte ceva aparte la procesul formativ, fapt pentru care, chiar dacă nu în egală măsură, toţi îşi puneau amprenta asupra profilului profesional al viitorului ofiţer de informaţii.

Nu mai vorbesc de iluştrii reprezentanţi ai tradiţiilor Şcolii Juridice româneşti, pe care i-am avut profesori la Facultatea de Drept a Universităţii din Bucureşti, pe care simt nevoia să-i evoc tot mai frecvent în ultimii ani, ani care semnifică indiscutabil o perioadă critică pentru frumoasele tradiţii şi buna reputaţie a acestei şcoli. ;

Cred că nimeni nu poate uita momentul primei zile de j

activitate, al prezentării la primul loc de muncă, după absolvire. Eu am fost primit de şeful Inspectoratului Municipiului Bucureşti, generalul Emanoil Rusu. îi port o amintire frumoasă pentru maniera în care s-a ocupat personal de introducerea în activitate, în toamna lui 1970, a ofiţerilor repartizaţi după absolvire la Inspectorat, printre care mă aflam. Ne-a primit în sala de consiliu şi a imortalizat momentul într-o fotografie de grup. A urmat trecerea noastră în revistă, la o cafea, timp în care generalul a început metodic să ne organizeze:

- *„ Ce garderobă civilă aveţi!* (La absolvirea şcolii primisem ca „zestre" o valiză imensă cu o ţinută militară completă - de vară şi de iarnă - pentru doi ani, inclusiv lenjerie, izmene cu nojiţe). *Cine nu are încă un costum, pantofi, încă două-trei cămăşi şi schimburi de lenjerie în afară de ce purtaţi, mâna sus! Notează, Bălane!* (Bălan era ofiţerul de intendenţă al inspectoratului).
- *Cine nu are ceas deşteptător, mâna sus! Notează, Bălane!*
- *Cine nu are rezolvată situaţia locativă, mâna sus! Notează, Bălane, şi comunică necesarul de paturi căminului din strada Finlanda.*
- *Cine are nevoie să servească masa la popotă, mâna sus! Notează, Bălane, acontează-le fondul de rulment şi până la ora prânzului să le dai bonurile de masă pe luna în curs.*
- *Câţi bani aveţi în portofel cine nu are cel puţin o sută de lei, ca rezervă pentru situaţii neprevăzute, mâna sus! Notează, Bălane!*
- *Cine nu are asupra sa două batiste, din care una curată, nefolosită, mâna sus! Notează, Bălane!*
- *Cine nu are trusă de igienă personală şi hrană rece pe 24 de ore, pentru situaţii de alarmă, mâna sus! Notează, Bălane!*
- *Cine nu are bani pentru completarea efectelor lipsă, mâna sus! Notează, Bălane, şi ia măsuri pentru înscrierea lor la Casa de Ajutor Reciproc, unde comunicaţie rugămintea mea personală să fie împrumutaţi peste rând din fondul meu, din fondurile adjuncţilor şi ale şefilor serviciilor unde sunt repartizaţi.*
- *Dacă nu vi se rezolvă de către şefii nemijlociţi problemele de integrare în colective şi în activitate, vă prezentaţi la mine să-mi raportaţi confidenţial.*
- *Ne revedem peste 30 de zile în aceastăformaţie, pentru ca voi să-mi raportaţi cum aţifost primiţi şi sprijiniţi în colectivele în care aţi fost*

repartizaţi".

Cântăreţ în Biserica Luterană

D. A.: Cel mai insolit moment din activitatea ca ofiţer de informaţii?

A.R.: Am cântat în biserică!

D.A.: Poate aţifluierat. Nu înţeleg, cum adică aţi cântat?

A.R.: în luna mai a anului 1971, dintre ofiţerii din grupa de studiu, pentru menţinerea şi consolidarea cunoaşterii limbii germane, am fost selecţionaţi pentru o misiune specială cei care în liceu am făcut parte din formaţii corale. Odată selecţia făcută, ne-am deplasat la Biserica Luterană, aflată pe strada cu acelaşi nume. Acolo am fost fost repartizaţi pe locuri la capetele de rânduri, astfel încât să formăm două cordoane de securizare a culoarului central. Apoi, am primit partitura a două cântece religioase şi am început repetiţia cu corul bisericii. Se pregătea serviciul religios la care urma să participe, în ziua următoare, preşedintele Republicii Federale Germania, Gustav Heinemann, şi doamna Hilda Heinemann, aflaţi în vizită de stat în România. După trei repetiţii am fost declaraţi apţi de a cânta în biserică, respectiv, că nu vom compromite comunitatea luterană faţă de înaltul oaspete. Emoţiile au fost mari a doua zi, când biserica s-a umplut de enoriaşi. Locurile noastre erau toate cu eticheta „Rezerviert" şi le-am ocupat după enoriaşi. Câte o doamnă mai curioasă întreba şoptit: *„firâsidenten Sicherheit?" „ja, ja, gnădige Frâu*

Au venit antemergătorii gărzii prezidenţiale vest-ger- mane, ne-au trecut în revistă cu omologii din Direcţia a V-a Securitate şi Gardă, apoi, în acorduri de orgă şi clavecin, au fost întâmpinaţi preşedintele şi doamna Heinemann.

DA.: Şi aţi cântat, pe *bune?!*

A.R.: Oho, şi ce-am mai cântat!

Remetnber: Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Berlin

DA.,: V-aţi simţit vreodată desconsiderat din cauza profesiei alese?

A.R.: (pauză)... Am avut parte de o situaţie stânjenitoare, când cineva a dorit în mod special să mă simt umilit, dar situaţia respectivă nu am pus-o pe seama profesiei mele, ci am considerat-o ca fiind expresia

lipsei de educaţie, a mitocăniei şi lipsei de respect elementar faţă de semeni din partea celor care au creat acea situaţie.

In vara lui 1973, am făcut parte din delegaţia României la cel de-al IX-lea Festival Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Berlin. Concomitent, eram si în misiune, împreună cu alţi 14 colegi care reprezentam Sectorul U.T.C. din Ministerul de Interne. Delegaţia număra peste 500 de membri, incluzând loturile sportive şi cele cultural-artistice, un ansamblu folcloric studenţesc ş.a.

Carte de participant la Festivalul Mondial al Tineretului şi studenţilor, 1973 - Berlin.

La Berlin, în campusul Universităţii Humboldt, din cartierul Lichtenberg, se organizase „Casa Românească”. Acolo, unde se realizau întâlnirile politice cu delegaţiile din întreaga lume, exista un club-bar cu specific naţional şi

exponate de artizanat. De asemenea, funcţiona comandamentul delegaţiei şi aveam sistemul de comunicaţii cu Bucureştiul, unde noi, cei din delegaţia tinerilor din Ministerul de Interne asiguram serviciul de permanenţă.

Incinta unde se asigura permanenţa era un spaţiu semideschis, un separeu tară jumătatea superioară a unui perete, despărţit de terasa club-barului prin perdele şi draperii. în tura mea de permanenţă, după miezul nopţii s-au aşezat la o masă, pe terasă, o parte din staff-ul politic al delegaţiei, un secretar al C.C. al U.T.C., vreo doi-trei şefi de secţii, câţiva din grupul de presă şi Zoie Ceauşescu. Veniseră din oraş si au solicitat să fie chemat barmanul să-i servească. După un timp, au început să arunce mucuri de ţigări nestinse pe covorul din camera în care mă aflam la permanenţă. Iniţial am crezut că din neatenţie, dar apoi a urmat un tir de mucuri aprinse, pe care trebuia să le adun rapid ca nu izbucnească un incendiu. Enervat, le-am strigat imperativ să folosească scrumierele. *„Taci şi culege, să nu adormi în post, că arzi ca şobolanul!"* a venit o replică. *„Potoliţi-vă, măi, ce dracu faceţi?”,* a intervenit Zoie Ceauşescu.

Dispariţia Zoiei Ceauşescu

D.A.: *Interesant moment, pare că vreţi să umanizaţi un membru al familiei Ceauşescu. Alte amintiri cu ea de la Festivalul de la Berlin...*

A.R.: Una, memorabilă, este legată de dispariţia din cantonament a Zoiei Ceauşescu, zic memorabilă pentru că am avut şansa ca eu să o găsesc.

D.A.: Nu pot să cred. Este a treia relatare care vă implică într-un evenimentprivinduA pe Nicolae Ceauşescu.

A.R.: focul întâmplării şi nimic altceva. Erich Honecker acordase o atenţie cu totul şi cu totul specială festivalului la care participau 110 delegaţii străine, deoarece R.D. Germană, respectiv Berlinul de Est, devenise fereastra deschisă a lumii socialiste spre Occident. A doua zi după deschiderea fastuoasă a festivalului, toată presa internaţională a relatat despre eveniment. Mai multe agenţii de presă au dat importanţă prezenţei delegaţiei României, prin faptul că în fruntea acesteia se afla Zoie Ceauşescu, fiica preşedintelui României, fiind publicată şi o fotografie sugestivă, repre- zentând-o pe Zoie în primul rând al delegaţiei, îmbrăcată într-un "deux pieces" de culoare albă, iar ceilalţi

membri ai delegaţiei, în uniforme de culoare oranj, ceea ce scotea în evidenţă persoana asupra căreia se atrăgea atenţia.

Publicitatea făcută de presa internaţională prezenţei fiicei lui Ceauşescu i-a alertat pe generalii Nicolae Doicaru şi Mihai Pacepa, aceştia transmiţând imediat celulei Direcţiei Generale de Informaţii Externe din Berlin să fie
sporită vigilenţa pentru a se preveni un eventual incident privind securitatea Zoiei Ceauşescu. A fost convocat staff-ul delegaţiei şi grupa ofiţerilor din Ministerul de Interne, pentru a ni se comunica ordinul generalului Nicolae Doicaru. In chiar timpul scurtei şedinţe, un membru al staff-ului delegaţiei intervine să informeze că Zoie Ceauşescu nu a mai venit în cantonament după deschiderea festivalului, fiind absentă din seara zilei precedente.

Ofiţerul din celula D.G.I.E. a făcut fete-fete, îi era teamă ca Zoie să nu fi fost răpită şi trecută în cealaltă parte a Porţii Brandenburg, adică la vest-germani.

Apropo, nu a fost zi ca în cantonament să nu apară un român care se recomanda, conform cărţii de vizită, Traian Mierluşcă, din Berlinul de Vest, pentru a căuta amatori de vizite discrete în zona occidentală a oraşului. O solistă a ansamblului folcloric, în vârstă de 19 ani, era gata-gata să se dea plimbată dacă i se vor face cadou câteva perechi de ciorapi.

A început căutărea fiicei preşedintelui prin locurile unde erau în desfăşurare diferite evenimente din agenda zilei respective şi, de asemenea, cu autoturismele existente la comandamentul delegaţiei, precum şi pedestru s-a organizat cercetarea terenului dinspre cantonament către zona centrală a Berlinului. O cercetare la întâmplare, fără

informaţji sau indicii de vreun fel. Umblam ca bezmeticii, căutând acul în carul cu fân.

Pe harta Berlinului, din mapa delegatului la festival, mi-am delimitat perimetrul repartizat şi am pornit în căutarea fiicei dispărute. După vreo oră de plimbare relaxată, dar cu vigilenţa conectată la cea mai înaltă tensiune, în timp ce traversam un parc din apropierea bulevardului Unter den Linden am reperat o prezenţă feminină în alb, aşezată pe o bancă. Coafura liberă îmi părea cunoscută. M-am apropiat, era Zoie Ceauşescu! Privea distrată albastrul cerului şi fuma pătimaşă. Cum eram în uniforma de neconfundat a delegaţiei române, m-am ferit din raza ei vizuală, căutând un telefon public, pe care l-am zărit nu prea departe. Fără să pierd din vedere „obiectivul", am căutat moneda de 20 de phennigi şi am intrat în cabina telefonică situată la intersecţia a două alei

cu indicatoare de localizare. Am format numărul telefonului[9] primit de la ofiţerul D.G.I.E., am comunicat că mi-am rezolvat treburile şi aştept să fiu preluat din intersecţia aleilor respective, chiar de la cabina telefonică. Minutele de aşteptare ce au urmat, deşi puţine, mi s-au părut interminabile. Dacă va pleca şi nu vor veni în timp util să ne repereze? Un Mercedes alb, cu drapelul României arborat, a apărut, nici nu am realizat din ce parte, în faţa mea. A coborât ambasadorul şi m-a întrebat: *„ Unde e?"* I-am arătat. A intrat cu limuzina pe aleea cu banca respectivă, a oprit şi a înşfacat-o pe Zoie, introducând-o rapid pe bancheta din spate, încadrată de ajutoarele care-1 însoţeau.

Cuvântul de ordine a fost acela ca în legătură cu întâmplarea respectivă să nu se discute nimic, în nicio împrejurare.

„/// numele legii, se condamnă la moarte..."

D.A.: O *întâmplare, un eveniment care să vă fi marcat puternic destinul profesional şi să vă facă să reflectaţi asupra opţiunii profesionale, adică aceea de a deveni „securist"?*

A.R.: Mai întâi fie-mi permisă o remarcă, „securişti”, adică purtători de secure au fost cei trei mercenari valoni ai generalului Basta, care l-au decapitat pe Mihai Viteazul.

Nu am fost ocolit de astfel de împrejurări. Cea mai grea o consider împrejurarea în care am participat, „din public”, la judecarea în recurs a unui inculpat pentru „subminarea economiei naţionale”, care a fost condamnat la moarte.

Din desfăşurarea procesului nu a rezultat nimic convingător, inculpatului i s-a refuzat combaterea probelor administrate de acuzare, avocatul făcea doar figuraţie. In afară de nişte încurcături în deconturile unor deplasări externe, în dosar nu părea să mai fie şi altceva şi nu înţelegeam cum ar fi subminat economia naţională cu un prejudiciu incert, de ordinul a câtorva zeci sau una-două sute de franci elveţieni.

Când am auzit sentinţa: *„în numele legii, se condamnă la moarte inculpatul Ilieş Nicolae'Xf."* şi am văzut reacţia disperată a soţiei condamnatului la moarte, nedumerirea împietrită pe fizionomia celui căruia i se luase dreptul la viaţă, am realizat cât de firavă şi imperceptibilă poate fi frontiera dintre viaţă şi moarte, dacă oameni învestiţi cu /v
forţa dreptului o pot prăbuşi cu şapte cuvinte: *„In numele legii, se condamnă la moarte... "*

Lui Nicolae Ilieş i s-a comutat pedeapsa, fiind ulterior şi graţiat de Nicolae Ceauşescu, rezultând că acel proces şi condamnarea pronunţată au fost o vendetă politică. Vendetă care îl implica pe un fost ginere al lui Gheorghe

20 Nicolae Ilieş, secretar general al Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, â fost judecat şi condamnat la moarte pentru trădare prin subminarea economică a statului, urmare a dispoziţiilor date de Nicolae Ceauşescu, în contextul demascării unui grup de „trădători şi sabotori", în fruntea căruia fusese plasat viceprim-ministrul Gheorghe Rădoi, căsătorit cu Lica Gheorghiu, fiica lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Nicolae Ilieş primise dispoziţie verbală, din partea prim-viceprim-ministrului Gh. Oprea, să expedieze unui beneficiar extern un lot de produse. Operaţiunea fiind nelegală, a fost semnalată, şi Nicolae Ceauşescu i-a cerut explicaţii lui Gh. Oprea, acesta negând că ar fi dat dispoziţia respectivă.

Gheorghiu-Dej, inclus în aşa numitul lot „Rădoi", de la Ministerul Construcţiilor de Maşini, proces în care justiţia a fost folosită ca să se dea un exemplu, cu preţul groaznicelor traume psihice provocate unei familii.

Eu am tras concluzii şi am desprins învăţăminte pentru toată viata, în sensul că toti cei care sunt învestiţi cu o funcţie de autoritate publică, înainte de a decide într-o chestiune de care depind libertatea ori viaţa semenilor, să se pună ipotetic în situaţia celor care vor suporta consecinţele.

[9]

Comunismul, între „visul de aur al omenirii" şi realitate

D.A.: *A ti crezut în comunism?*

A.R.: In comunism, e greu de apreciat; nu atât în comunism, cât în realităţile faptice pe care le-am trăit. Am văzut si am trăit, totuşi, o evoluţie a societăţii care m-a surprins. Cum, după o anumită vârstă, toţi stăm foarte bine cu memoria din anii copilăriei, îmi amintesc că la 4 ani călătoream cu trenul de la Vinţul de Jos, judeţul Alba, până în Bihor, la bunici. Tatăl meu lucra la întreţinerea căii ferate din Districtul C.F.R. Vinţul de Jos. Acolo a fost repartizat, după calificarea profesională realizată imediat ce a venit în

Prima meafotografie realizată intr-un studio din Alba lulia. Mama mă disciplinase ca sa stau cuminte pentru poză,fapt ce explică ataşamentul atât de vizibilfaţă de tata, 1953.

ţară din prizonierat. Experienţele trăite în prizonierat l-au marcat pentru totdeauna, sădindu-i în adâncul sufletului antisovietismul, implicit neîncrederea în politică, oricare ar fi ea, fapt pentru care, de spaima colhozului ce ştia că va

veni, a refuzat pământul ce i-a fost oferit de bunici pentru întemeierea familiei, spunându-le ce va urma. Sătenii şi-au zis că nu-i în toate minţile, dar el şi-a urmat calea aleasă, calificându-se şef de echipă întreţinere căi ferate.

Spuneam de călătoriile frecvente cu trenul, pentru a-mi petrece verile la bunicii dinspre mamă, unde aveam familia cea mare, cu trei fraţi ai mamei, şi unde eram răsfăţat. Era perioada cotelor obligatorii din produsele agricole şi a „porţiilor" (impozitelor) pentru care nu erau bani. Ca să aibă bani, rudele mele trebuia să vândă produse din gospodărie, dar după predarea cotelor nu le mai rămânea nici grâul pentru pâine până la viitoarea recoltă. Bunica făcea pâinea cu amestec de mălai, măcinat la o râşniţă cu piatră de moară.

In fiecare an aveam parte de dramatismul provocat de vizitele perceptorilor, care veneau să-i execute silit pe ai mei pentru întârzierea plăţii impozitelor. Vaca de lapte, purcelul, gâştele, aştemuturile de pat, perne, dune (pilote), „coşleul" (scrinul) cu zestrea de fată a bunicii, gamiţa cu untură, bidonul cu miere sau magiun, vioara şi tulnicul bunicului, scule de dulgherie, roţi de car şi ce mai găseau în gospodărie erau vizate de perceptori. Bunica şi o mătuşă se puneau pe bocit ca după mort, eu, speriat, mă agăţam de poalele lor şi ţipam ca din gură de şarpe. Unchiul mai mare, trecut prin război, deci umblat prin lume, îşi etala cele trei decoraţii cu însemne de război, una sovietică, alta cehoslovacă şi cea românească, le arăta cicatricile rănilor şi cu o voce blândă, de om înţelept, deşi avea doar vreo 30 de ani, începea negocierile: *„Măi, fraţilor, aşezaţi-va la masă să «coştălim» (gustăm) oleacă de pălincă, muierea asta a mea să pună oarece în oală şi după aceia să «cotăm» (căutăm) a ne înţelege, ca oameni de omenie"*. Se convenea o amânare şi un angajament de plată. Bunicul aducea din fânar câte-o „iagă cu pălincă" ce le-o oferea perceptorilor pentru drum. Apoi trebuia făcut rost de bani. Se raţionalizau la maximum consumul de lapte, ouă, slănină, păsări, care erau duse la

Piaţa Mare din Oradea, lunea şi vinerea, când se ţineau zilele de târg. Drumul până la Oradea, vreo 30 de kilometri, era parcurs pe jos, plecându-se de acasă imediat după miezul nopţii. Se mai vindeau un viţel, una-două oi, până la strângerea banilor de impozit. Pentru a face rost de bani, fraţii mamei se angajau ca muncitori necalificaţi, sezonieri la „drumul de fier” tocmai la Vinţul de Jos, în echipa de întreţinere condusă de tatăl meu.

După predarea „voluntară" a cotelor de grâu, apăreau din nou perceptorii să controleze hambarul, podul, cămările, pentru că nu s-ar fi predat cota conform producţiei estimate.

Pe de altă parte, „acasă" la Vinţul de Jos, în cantonul C.F.R. care era locuinţă de serviciu, auzeam în fiecare zi de salariu cum mama îl întreba pe tata dacă a primit şi cartelele pentru fainã, ulei, zahăr, orez şi alte alimente care erau raţionalizate. Existau cartele şi pentru lemnele de foc, dar cum printre lucrările de întreţinere a căii ferate era şi înlocuirea traverselor uzate, raţia de lemne era un bonus din partea C.F.R.-ului.

Cele relatate reprezintă imaginea mea din pruncie despre comunism şi comunişti, imagine care ulterior avea să se estompeze, odată cu abolirea sistemului cotelor şi a intrării satului într-o perioadă de reală bunăstare. Vară de vară, vacanţele le petreceam ca păstor cu animalele din gospodăria bunicului. înainte de colectivizare, gospodăria avea 11 capete de bovine (2 boi, 3 vite, 3 juninci, 3 viţei), oi, porci, toată gama păsărilor de curte (gâşte, raţe, curci, găini,’ bibilici, zeci de porumbei), stupi de albine, câte 2-3 pomi fructiferi din fiecare, o livadă de pruni, vie. Recolta de grâu a anului 1960, de pe două hectare şi jumătate, a fost de 3.500 kg. Un record absolut, de care nu se auzise vreodată j în sat. *1*

în iama anului 1960-1961, au descins în sat brigăzile de J lămurire pentru înscrierea în întovărăşirile şi gospodăriile | agricole colective. Ţăranii mai greu de lămurit rămâneau cu 1

brigada pe cap, trebuind să-i asigure cazarea şi masa. La bunicul au venit trei lămuritori, un muncitor activist de partid şi doi ţărani colectivişti mai răsăriţi din Ţinea, o comună unde colectivizarea generase, la începutul anilor '50, o răscoală ce a fost reprimată violent. Acolo, zona fiind de câmpie, gospodăria agricolă colectivă (G.A.C.-ul) mergea bine şi lumea se obişnuise. Satul meu era pe dealuri, într-o zonă în care, ulterior, s-a renunţat la cooperativizare. Dar atunci se voia cu orice preţ colectivizarea. Un unchi, primul om din sat ajuns dascăl după absolvirea liceului pedagogic şi promovat director al Casei raionale de cultură din Beius, a fost trimis să-si lămurească părinţii şi fraţii să se înscrie în colectivă, altfel să nu se mai întoarcă la serviciu. De supărare, bunicul a căzui bolnav la pat, iar un vecin a înnebunit şi s-a spânzurat.

Unchiul mai mare s-a sfătuit cu bunicul şi cu fraţii, sugerându-le să-şi condiţioneze înscrierea în colectiv de alegerea sa ca brigadier de câmp, idee cu care au fost de acord. Activistul de la regiune a făgăduit, pe carnetul său de membru de partid, că unchiul va fi brigadier. Asta pentru că înscrierea, sau nu, în colectivă a familiei precumpănea pentru ceilalţi potrivnici ori indecişi din „Dealul Lăzăreştilor", vreo 20, din care jumătate aveau în comun arborele genealogic, fiind coborâtori ai lui „Lăzarea" (Bala Lazăr). Au semnat cu toţii adeziunile şi în prima duminică s-a constituit oficial gospodăria colectivă, prilej cu care a fost pus brigadierul făgăduit pentru jumătatea de sat care-1 dorea pe unchiul meu, loanea Gheorghii Catiţii.

Ca să facă haz de necaz, oamenii glumeau pe seama faptului că unul dintre găzdăcoii satului, cum li se spunea celor mai înstăriţi, Lila Paraschi, a trebuit să-i înscrie în colectiv pe „Hitler” şi pe „Ana Pauker", un cal şi o iapă. Cabalinele, demobilizate după război şi primite în schimbul cailor rechiziţionaţi pentru frontul de vest, la dispoziţia

„Grupului Crişuri" şi a „Corpului de Munte”, de sub comanda marelui general român de origine poloneză Leonard Modulschi, erau caii putere ai atelajului de aprovizionare cu apă a locomobilei cu aburi, a batozei de treierat, mijlocul de producţie respectiv trecând şi el în patrimoniul cooperatist.

încheierea colectivizării satului a fost oficializată printr-o adunare populară la Căminul cultural, unde oamenii au venit la vestea dată de „dobaş” (omul care bătea toba şi transmitea comunicatele organului local al puterii populare), întotdeauna cu formula introductivă: *„Se aduce la cunoştinţă că în zaua de... la ceasurile... să fiţi prezenţi la Căminul cultural, unde se ţine mare adunare cu reprezentanţi de la raion şi de la regiune... ”.* Apoi, că adunarea mare va fi urmată de „highede” (vioară), adică de horă, iar la cooperativă s-o băgat bere.

Cooperativa era peste drum de Căminul cultural şi şcoală. La horă s-au prins toate trei generaţiile „combatante”. Feciorii şi fetele, părinţi şi bunicii mai tineri. Au tropotit apăsat cu cizmele ce le purtau numai la joc şi au bufnit cu dopurile de pământ, trecând pe sub vioară să mai comande un danţ şi pentru iugărele date pomană serechenderilor (sărăntotilor) care s-au băgat primii în colectivă, numa' cu braţele, pentru „averea tuturor”. O veselie cu zâmbete scrâşnite a cuprins buricul satului. Ca să aibă ce stinge cu berea băgată la cooperativă, care se vindea şi pe datorie ori pe ouă, colectiviştii s-au omenit cu pălincă.

Cocteilul colectivizării a aprins instinctele, mamele şi-au trimis iute fetele acasă şi-şi păzeau bărbaţii de alea cu poalele-n cap.

Dacă o „highede” nu se lăsa cu pozne ori cu o bătaie sau mai multe, atunci degeaba s-au adunat, căd oaredne trebuia să rămână de „hir şi de poveste” la lume, până la un alt eveniment. Unchiul Tudor, fratele cel mai tânăr al mamei, un zdrahon chipeş, era nelipsit de la astfel de întâmplări. El şi ceata lui au îmbătat popa, de fapt un călugăr ce suplinea lipsa preotului, apoi l-au pus pe uşa

bisericii, scoasă din balamale, i-au desenat cu funingine o cruce pe frunte şi l-au dus la culcare în patul unei vădane, rămasă să încheie hora. în vreme ce duceau călugărul la locul de pierzanie, la horă s-au „brişcuit" (tăiat cu briceagul) unii pentru poliţe restante, nu rău, doar atât cât să nu le rămână mândria şifonată.

Episodul colectivizării a avut loc la 40 de ani de la reforma agrară a regelui Ferdinand, prima împroprietărire a ţăranilor din Ardeal. „Ae *luară comuniştii răsplata lui Ferdinand pentru că am fost la bătaia cea mare"* au pus verdictul moşii cu bărbi albe şi mustăţi impunătoare, aşezaţi pe laviţele din faţa porţilor, unde ieşiseră să mediteze şi să mai prindă un apus de soare.

Am relatat al doilea moment dramatic din viata comunităţii mele rurale, care mi-a marcat sistemul referinţelor axiologice, la care îmi raportez, şi după şapte decenii, judecăţile de valoare.

Experienţa tatei în Tara Sovietelor

D.A.: Cum s-a descurcat tatăl dumneavoastră în prizonieratul din U.R.S.S.?

A.R.: Cum aminteam, tata a fost prizonier la Tbilisi, în Georgia sovietică, de unde era de loc Stalin. A stat patru ani în prizonierat, din 25 august 1944, până în luna iunie 1948, după alţi trei ani pe frontul din Basarabia. A fost luat prizonier din ţară, după ce Regele Mihai I proclamase trecerea României de partea Puterilor Aliate. Ruşii i-au înşelat, spunându-le să pună armele în piramidă şi după aceea vor fi liberi sa plece acasa. Ofiţerii romani au avertizat trupa să nu se lase dezarmată, dar soldaţii, de bucurie că pentru ei s-a terminat războiul, nu şi-au ascultat comandanţii. Ofiţerii şi-au smuls epoleţii şi au dispărut în nişte lanuri de porumb. Ruşii i-au încolonat pe soldaţii creduli, spunându-le că-i duc la tren pentru a-i trimite acasă. Călătoria cu trenul sigilat, cu câte o staţionare la 24 de ore, a durat două săptămâni, destinaţia fiind Tbilisi.

d iZ

**6k °/&<* * A . - .AZ^< *'ar* *r*

Ifc ’ ‘?#A-

T77

0) 103 OSIUECTB KPACKOfO KPECTA a KPACfiOra ÎÎOJiyfriECflUA

* **CCCP**

o* noyjoEa?te ^napTcwa . eoeHHonaaHHor.
> tc ege-^u prisonier gucn› ▮
i *oi?oî<x+i rjfc*Jinu* \

• \

f x ” \^Wioţc)>> CM ***app*** ***p r~~yţ***

O t n p e AA Ţp A jik .(Expddltew) A
<fs v; i:j 8oetmonj fie»«oro-2—2 £ J L £ * i £ **sIA**
t-

fe # . *S S*

P" ITcnujJJ ifptc r/rWâHfo-

!***■ Atjrtspt *i,o* priîonnlcr dc pncrre virţte 3v%

$'

şi' de^v? sntt*#* *’ A*

fi <j(^Q $'-**?*>> fe***<Ac*7w *'0 %cf<xiiZ*

cŞWW *</e/i4* *%^uuxţf* s, -g^mţ 3 \jc/<T*e** 9«5fv.r
j /A

/V \Js **^^<2^*? *
7%w ¿yt^L s*fije**z> ar
^ 7^^jf^~^iA- o^ G< ctv

/** *f *+***& ****+&'*
'Jh fe/V w *-
TTŞzf'

Carte poştală a prizonierului de război în U.R.S.S., Rogojan loan? ca *adresa Lagărul nr. 7223/8, în proximitatea capitalei R.S.S. Georgia, TbilisL Scrisoarea este datată* 5 iii/ie 294S, în chiar /una *eliberării din prizonierat,fiind a doua scrisoare ajunsă la destinaţie, după o alta din anul 1947, când acasă s-a ajîat că este prizonier şi numărul lagărului.* Din nara *anului 1944 şi până în iarna anului 1947,* acasâ nu *s-a primit nicio veste, crezîndu-se că a murit pefronţ. Sciis orile de acasă le-a primit pe toate odată, în luna iunie 1948.* Aceasta ea?te *poştală a ajuns la destinaţie după ce expeditorul a ajuns acasă.*

Armata a 3-a, cu efective de peste 100.000 de militari, a fost atunci luată prizonieră, deşi întorsese armele, ruşii prevalându-se de faptul că nu se convenise încă armistiţiul.

Experienţa prizonieratului era marea şcoală şi, în acelaşi timp, o extraordinară aventură dramatică a vieţii lui, pe care mi-a povestit-o şi mereu insistam să reia povestea unora dintre întâmplările trăite. Nu am auzit o singură vorbă despre fericirea comunistă. Oamenii de acolo, georgienii, aveau aceleaşi probleme, duceau aceleaşi poveri ale vieţii, soldatul sovietic gardian era şi el un om ca toţi oamenii, temător de ofiţerul politic şi de N.K.V.D. Gardienii simulau exigenţa de faţă cu superiorii lor, apoi se comportau cu înţelegere faţă de prizonieri. Sistemul de îndoctrinare prin lecţii politice nu prea dădea roade printre prizonieri. Periodic, prizonierii erau invitaţi să-şi scrie impresiile şi să le depună anonim într-o cutie destinată acestui scop. Singurul rezultat era că unii dintre anonimi erau invitaţi la ofiţerul politic şi nu mai reveneau.

Când prizonierilor le-au fost trimise ajutoare din partea Crucii Roşii Internaţionale, produsele alimentare perisabile au fost expuse la soare şi introduse în consum după ce s-au alterat. Toxiinfecţia alimentară care s-a declanşat a fost pusă pe seama imperialiştilor, care au atentat la viaţa prizonierilor, iar ajutoarele neexpuse alterării au primit o altă destinaţie.

Diverse deşeuri alimentare, coji de cartofi, de ceapă, varza stricată ş.a. erau vânate de prizonieri pentru a le fierbe şi a le mânca. Inaniţia, regimul de muncă istovitor, degradarea fizică, bolile şi traumele psihice duceau la creşterea numărului deceselor.

W.C-urile erau nişte gropi adânci traversate de scânduri, iar acestea, pe măsură ce putrezeau, cedau sub greutatea a 15-20 prizonieri care se prăbuşeau în haznaua colectivă, de unde nu mai erau salvaţi.

Premergător inspecţiilor Crucii Roşii, când acestea au fost acceptate, loturi de prizonieri erau trimise câte o lună

la refacere intr-un sanatoriu, fiind apoi prezentate observatorilor internaţionali.

Tata a fost şi el[9] la refacere, dar nu pentru a demonstra cât de bine erau trataţi prizonierii, ci fiindcă se epuizase fizic şi era nevoie de el ca meseriaş cioplitor în piatră, fiind nativ un talentat desenator şi sculptor, care a realizat lucrări de artă arhitecturală, coloane, frontispicii, arcade. Refacerea s-a bazat pe odihnă, o alimentaţie care includea zilnic şi un litru de lapte, precum şi consum de nuci „la liber", din livada sanatoriului.

Gardienii se solidarizau cu prizonierii pentru procurarea de alimente prin diverse practici de înşelătorie a populaţiei civile. Alegeau prizonieri cărora le dădeau cămaşă (rubaşcă) nouă şi-i trimiteau în calea ţăranilor care mergeau la târg, pentru a le oferi rubaşca contra unei ulcele de smântână şi a câtorva lipii sau plăcinte. După ce efectuau trocul, o patrulă pornea după cumpărător, îl soma sub ameninţarea armei, îl înjura că a dezbrăcat prizonierul, îi lua rubaşca şi-l gonea, amenințându-1 că-1 împuşcă. Apoi, scena se mai repeta cu alţi amatori de chilipiruri, îndeosebi de bijuterii false, din alamă bine lustruită, tratată cu antioxidanţi, şi marcate cu un poanson confecţionat de un prizonier neamţ, de meserie ceasornicar. Cei înşelaţi nu reclamau, deoarece riscau sancţiuni pentru încălcarea interdicţiei de a stabili contacte cu prizonierii.

Tata a fost radiotelegrafist, a făcut şcoala la Regimentul Pionieri de la Radna-Păuliş şi o perioadă a fost în garda lagărului de muncă unde erau internaţi evrei, pe care Antonescu refuzase să-i predea germanilor.

O paranteză, pentru o relatare a tatălui meu despre acel lagăr. Mi-a spus aşa: *„Pruncuţe, n-au pus mâna pe o lopată. Noi, cei care trebuia să-i păzim, făceam munca lor. Ei îşi vedeau de treabă. în fiecare joi, cu două camioane, cu delegaţi din partea evreilor, plecam să facem aprovizionarea. Vinerea găteau cuşer, că sâmbăta era duminica lor. Ei ofereau trupei raţia lor de mâncare, aveau nevoie de mâncare cuşer si mergeam la Arad şi la*

Timişoara săfacem aprovizionarea. Ne plăteau ei pe noi fiindcă le făceam munca. Ne dădeau de mâncare separat şi din ce cumpărau ei. Erau lăsaţi să-şi facă afacerile pe care le aveau. în lagăr pregăteau spectacole, se recreau cum puteau, în condiţiile de acolo ".

In trei ani de război, tata a tras un singur cartuş. Apoi, în următorii patru ani a cioplit piatră pentru construcţia gărilor, a podurilor, a viaductelor şi a tunelelor unei linii ferate, de 80 de kilometri, în Munţii Caucaz. Singurul cartuş pe care l-a tras pe front a fost în Moldova, într-o noapte ceţoasă. Undeva, s-a tăiat firul de comunicaţie şi a primit ordin să fie curier pedestru. S-a rătăcit şi, la un moment dat, începuse să se învârtă în cerc, iar deasupra sa se rotea şi cârâia o cioară. Parcă îmi descria o scenă din scrierile de groază ale lui Edgar Allan Poe. A tras un cartuş după cioară. In rest, a fost încartiruit cu staţia de telegrafie la o familie de ţărani basarabeni şi împărţea raţia de hrană cu ei. Le oferea conservele din raţie pentru o ulcică de lapte prins, căci se jenau să primească fără să ofere ceva la schimb. Tata se jena şi el, spunându-le că nu ia laptele de la gura copilului. Gospodina gătea din conserve pentru toată familia, iar tata îi cerea să dreagă zeama cu lapte prins.

îmi povestea că după ce au trecut Prutul, acolo se aclama: „KzT? *ai noştri!"* Bucurie şi entuziasm, primire cu flori. în 1944, când se retrăgeau din faţa armatei sovietice, din nou, *„Vin ai noştri!"* Bucurie, entuziasm, dar pentru partea cealaltă. Românii erau scuipaţi şi huiduiţi, se aruncau pe ei găleţi cu apă fiartă, erau acuzaţi că i-au ocupat, că au fost opresori. Deci, o schimbare de atitudine la 180 de grade.

DA.: Face parte din istorie.

A.R.: Şi din istorie, dar şi din greşelile administraţiei româneşti.

DA.: Şi noi am tratat Basarabia ca pe un ţinut ocupat, percepţia basarabenilor, chiar dacă vine după o perioadă de îndoctrinare sovietică, nu-i străină de adevărul acelor vremuri.

A.R.: în 1941, când s-a reinstaurat administraţia românească în Moldova, nu au avut pe cine să trimită şi aşa au ajuns acolo jandarmi, poliţişti, magistraţi cu probleme disciplinare, ca pedeapsă, unii scoşi din puşcărie, şi i-au pus să facă administraţie.

D.A.: *Şi a ieşit ce-a ieşit, aşa cum spuneam, au tratat Basarabia ca pe un ţinut ocupat. Dar; vă întrebasem dacă dum- neavoatră mai credeţi în comunism sau ati crezut în comunism?*

A.R.: Nu pot să răspund exact, fiindcă regimul politic pe care l-am avut nu a fost comunist. Comunism nu a existat ca realitate, a fost doar idealul în sine. Ca ideal... Credeţi în Dumnezeu?

D.A.: *Eu, da, cred!*

A.R.: Atunci înseamnă că sunteti comunist, căci sorgintea ideologiei comuniste poate fî lesne recunoscută în Biblie.

Credeam în reformarea şi în reînnoirea ideologică

D.A.; *Asta mi se pare un argument deloc solid. Dar aţi fost secretarul U.T.C. pe şcoală, înţeleg necesitatea, instinctul de conservare, dar trebuia să existe undeva şi partea ideologică. Deci, credeaţi în ideologia comunistă? Sau era o for mă de promovare?*

A.R.: In perioada aceea credeam în reformarea şi reînnoirea ideologiei. Pe mine, majoratul m-a prins în şcoală, în perioada demascării abuzurilor şi crimelor comise de Securitate în numele ideologiei, al partidului, al luptei de clasă.

D.A.: *Aţi prins perioada tandemului Dej-Drăghici?*

A.R.: Nu în activitate şi nici în şcoală. Am prins, elev fiind în primul an de studii, perioada demascărilor pentru diabolizarea lui Drăghici şi, prin el, demitizarea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, a cărui umbră îl eclipsa pe Nicolae Ceauşescu. Până la urmă, şi asta a fost o manoperă diversionistă, fiindcă numai de demascarea crimelor şi abuzurilor regimului nu-i ardea lui Ceauşescu, deoarece fusese parte la ele. El voia să-l compromită pe Drăghici şi, prin Drăghici, să compromită imaginea lui Gheorghiu-Dej şi să-şi consolideze propria lui imagine.

D.A.: Totuşi, Nicolae Ceauşescu făcuse parte din toată această structură de partid, nu venise din afară, fusese participant activ la perioada de abuzuri ale începutului democraţiei populare. Să ne amintim numai brutalitatea sa din perioada colectivizării...

A.R.: Perioada de demascare a abuzurilor a urmat amnistiei persoanelor condamnate pentru infracţiuni contra securităţii statului, care erau infracţiuni politice. Despre amnistiati aflam numai lucruri bune. Erau intelectuali de
mare prestigiu, cu autoritate ştiinţifică şi notorietate internaţională. Publicau, le căutam scrierile, ne captivau abordările lor. începusem să-mi pun şi întrebări. Doctrina comunistă ca atare, aşa cum am studiat-o, era deja pusă în discuţie si la cursurile de socialism ştiinţific, si la cele de economie politică, în sensul că nu s-a întâmplat aşa cum au prorocit Marx şi Engels, a fost pe invers, deci nu acolo unde capitalismul a ajuns la superdezvoltare s-a ajuns la comunism, cum firesc era să fie cursul istoriei. S-a ajuns unde era veriga mai slabă, în Rusia ţaristă. Deci, comunismul, practic, era cu sistemul de valori răsturnat faţă de proiecţia doctrinară. Nu cei bogaţi dau săracilor, ci săracii îi deposedează violent pe cei întreprinzători şi bogaţi.

D.A.; *Bun, ştim că teoria lui Marx şi Engels era că revoluţia va izbucni în ţările puternic industrializate. Numai că s-a produs acolo unde erau numai urzici şi s-a făcut revoluţia bolşevică chiar împotriva teoriei.*

A.R.: Pe această bază ideologică, lumea s-a împărţit în două, dar fundamentul era greşit. în acea perioadă nu s-a mai pus problema de a crede sau a nu crede în comunism, căci era un „modus vivendi".

D.A.: Deci, era un mod de viaţă.

A.R.: Era un mod de viaţă, fiindcă propaganda te lua drept ţintă de la 6-7 ani, pe mine m-a luat de la 7, iar in anii ’70-’80 i-a luat pe copii de la 4 ani, înrolându-i în Organizaţia „Şoimii Patriei”. Deci, propaganda asta te ducea la un „modus vivendi”. Eu n-am prins acea perioadă a anilor ’40- ’50, început de ’60 chiar, când se punea acut, pe viaţă şi pe moarte, problema crezului în idealurile revoluţionare comuniste.

Din clasa a V-a a trebuit să învăţ limba rusă. Tata o ştia binişor, în primul an după prizonierat fiind solicitat să predea limba rusă la clasele primare. Când l-am solicitat să vorbească cu mine ruseşte, mi-a arătat, sugestiv, o nuieluşă. Am înţeles ce trebuia, fiindcă în şapte ani de limbă rusă nu s-a prins de mine mai nimic. Pe titanii literaturii ruse însă i-am citit, după cum mi-am impus un program de lecturi sistematice pe continente şi ţări. Nevoia de cunoaştere, dorinţa de a explora lumea cred că m-au determinat să procedez astfel, fără a face diferenţa între şcolile

şi curentele literare. Vorbesc de lecturile posibile, de ceea ce se găsea în biblioteci în acea perioadă.

Pentru generaţia mea, acela era modelul de viaţă, era aşa fiindcă, mi-e greu să zic astfel, dar nu am cum să mă exprim altfel, eram contaminaţi ideologic de o propagandă care se realiza prin biblioteci, cinematografe, radio-tele- viziune, spectacole.

Aveam parte de spectacole ale unor formaţii străine, dar de prin Mexic, Cuba şi America de Sud.

Primul film pe care l-am vizionat, la un cinematograf în vagon de tren, adus de caravana cinematografică C.F.R., care gara pe „linia moartă" a staţiei de cale ferată două-trei zile, cât erau spectatori, a fost documentarul „Vizita lui Mikoian în Mexic", urmat de legendarul „Ceapaev", despre Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie 1917, un film de mare succes în U.R.S.S., cu peste 30 de milioane de spectatori.

Scriitorii occidentali din biblioteci aparţineau numai categoriei criticilor şi contestatarilor modului de viaţă capitalist şi care, indirect, susţineau superioritatea societăţii egalitarismului.

D.A.; *Ceea ce încercaţi să-mi spuneţi este că nu exista alternativă pentru că nu aveaţi acces la un alt sistem de valori. Nu aveaţi ca bază nici educaţia de dinainte de 1947.*

A.R.: Exact. Vedeţi deosebirea dintre mine şi generalul Iulian Vlad, dânsul spunea că a crezut. Dar dânsul a prins perioada...

D.A.: Iulian Vlad a crezut în comunism?

A.R.: Da, a prins perioada de dinainte de război şi, prin raportare la trecut, a crezut, dar nu ştiu până când, căci îmi spunea că ar putea fi un bun judecător al comunismului.

Uniunea Europeană este neomarxistă?

D.A.: Vi se pare că mai este o ideologie cu viitor?

A.R.: In anul 2018, la Trier, s-au comemorat 200 de ani de la naşterea lui Karl Marx. Cine a folosit acest prilej pentru a reaminti mesajul profetului Israelului, Amos (secolul al VUI-lea î.Ch.), primul care s-a ridicat în numele lui Dumnezeu împotriva asupririi celor mulţi şi obidiţi? Nimeni altul decât Jean-Claude Juncker, fostul preşedinte al Comisiei Europene! Marx nu a făcut altceva decât l-a transpus în limbajul materialist-ştiinţific al secolului al XlX-lea pe primul critic social al Vechiului Testament. Egalitatea, dreptatea socială sunt o obligaţie universală, perenă, a subliniat Juncker. Teoria marxistă este

depăşită, în unele aspecte era "ab initio" sortită eşecului, dar mesajul de echitate socială se consideră că trebuie actualizat şi promovat de fiecare generaţie.

în contextul comemorării lui Marx şi al reabilitării marxismului de către preşedintele Comisiei Europene, a fost lansat un studiu, comandat de Banca Mondială, prin care se acreditează ideea că eşecul marxismului în Europa de Est s-ar datora înclinaţiilor autoritariste ale ortodoxiei, care a corupt puritatea doctrinei lui Marx.

Dacă Jean Claude Juncker, ex-preşedintele creş- tin-democrat al Comisiei Europene, l-a comemorat pe Karl Marx, poate semnifica acest gest vreo legătură a Uniunii Europene cu neomarximul şi noul internaţionalism?! Să credem sau nu în Marx?!

Prăbuşirea sistemului era previzibilă la începutul anilor'80

D.A.; *Când n-aţi mai crezut în sistemul comunist din România? Când s-a produs ruptura de sistem?*

A.R.: La începutul anilor ’80, cert, în anul 1983, dar nu de comunism, care nu se înfaptuise, ci de sistemul, cum bine aţi pus întrebarea, care în numele unei ideologii pe care a detumat-o şi în numele fericirii oamenilor, paradoxal, începuse să acţioneze împotriva intereselor oamenilor.

D.A.: Cum, de la ce s-a ajuns în acest paradox?

A.R.: De la decizii politice aberante, luate total împotriva evidenţelor, care anulau principiile ideologice şi se îndepărtau tot mai mult de „visul de aur al omenirii”. Când de la relativa prosperitate s-a trecut brusc într-o criză generalizată, economică, politică, socială şi morală, fiindcă începusem să ne minţim pe noi înşine.

DA..* *In ce poziţie oficială eraţi atunci, la începutul anilor r80?*

A.R.: Pâná la finele anului 1985, am fost sef de cabinet al generalului Iulian Vlad, adjunctul ministrului de Interne. Ca Şef al Departamentului Securităţii Statului, l-a avut ca şef de cabinet, pe o perioadă de un an şi câteva luni, pe căpitanul Petrache Cândea, trecut în rezervă, ca general, din Serviciul Român de Informaţii. A fost sef de secţie S.R.I.

3 t 3
în judeţele Neamţ, apoi la Vrancea. Sub directoratul domnului Costin Georgescu a condus o perioadă Divizia Securitatea Economică, iar sub

directoratul domnului Radu Timofte a fost şef al Corpului de Control, după ce premierul Adrian Năstase voise să-l numească şeful Corpului de Control la guvern. Cineva i-a zis că nu e bine, că se va reacţiona în presă că şeful de cabinet al generalului Iulian Vlad a fost numit în acea funcţie guvernamentală.

Deci, ca ministru secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului, generalul Vlad l-a avut ca director al cabinetului pe căpitanul Gândea Petrache.

D.A.: *Un an\ '87-88.*

A.R,: Da, în 1989 nu a avut şef de cabinet.

D.A.: *Dumneavoastră ce eraţi?*

A.R.: Eram împuternicit la comanda Serviciului Independent Secretariat-Juridic, dar subordonat nemijlocit şefului departamentului, deci generalului Iulian Vlad. Organizatoric, şefii de cabinete făceau parte din serviciul menţionat.
[9]

D.A.: *Revenim la povestea cu comunismul. Insist să-mi spuneţi când n-aţi mai crezut în comunism? Deci in anii '80.*

A.R.: Reveniţi a treia oară cu întrebarea, nu mi se pare corect. Cred că cel mai mare soc l-am avut în 1983, dar unele semnale au mai fost şi anterior. Aveam un barometru în evenimentele externe, pe care le observam prin surse calificate.

F.M.L astrâns cureaua. Va crăpa cureaua sau popi

D.A.: *De ce în '83 ?*

A.R.: în acel an au venit F.M.L-ul, Banca Mondială şi reprezentanţi ai unui consorţiu bancar şi au impus ca diferenţa de 8 miliarde de dolari, care mai trebuia achitată din datoria externă, să fie restituită anticipat faţă de eşalonarea iniţial convenită. Ceauşescu a încercat să menţină aranjamentul stabilit, dar a fost refuzat. Atunci, vizibil deranjat, le-a replicat că va plăti mult mai devreme. Asta era, practic, o sinucidere.

D.A.: *Asta a zis delegaţia F.M.I. sosită la Bucureşti?*

A.R.: Că înseamnă sinucidere, nu. Dar asta se voia, şi din strategia globală a luptei anticomuniste rezulta că, după generozitatea creditorilor, va urma strângerea laţului. Strategia global anticomunistă anticipa, la începutul anilor ’50, cazurile de disidenţă ale Iugoslaviei şi României,

încurajarea şi susţinerea financiară a independenţei politice, până la crearea breşei în sistemul dominat de Moscova şi apoi provocarea prăbuşirii. Restituirea anticipată a fost impusă de cei trei mari finanţatori, la o cerere politică de la Washington, urmare a refuzului lui Ceauşescu de a face din România ţara din estul Europei „cap de serie" al liberalizării economiei şi al democratizării societăţii. La Washington s-a crezut că România este eligibilă pentru listarea la bursă, dar Nicolae Ceauşescu, rău influenţat de soţia sa, nu a înţeles oferta americană. Din acel moment, a început calvarul de zi cu zi al românilor.

D.A.: Nu a fost decizia lui Ceauşescu să restituie datoriile externe anticipat?

A.R.: Nu, i-a fost impusă reeşalonarea şi, neputându-se înţelege cu creditorii, el s-a încăpăţânat să accelereze restituirea datoriei. Din orgoliu, a dorit să se acrediteze ideea că decizia îi aparţine. Atunci a militarizat comerţul exterior, a înfiinţat I.C.E. „Dunărea", vindeam ţaglele de oţel de la Galaţi cu mult sub preţurile mondiale, spărgeam piaţa şi dădeam practic mărfuri la export în pierdere, ăsta era avantajul economiei centralizate, era coşul comun din care se făceau jonglerii. Atunci au venit raţionalizările la căldură, la apă caldă, la electricitate, la televiziune, s-au sistat importuri de medicamente ş.a.m.d.

Nici noi, cei din Securitate, nu aveam o viată uşoară. La ora patru dimineaţa mă duceam să prind rând la lapte şi iaurt. într-o toamnă târzie, la vreo lună după „Ziua Recoltei", mai rămăseseră pe câmp roşii, ardei, varză, se stricau, le prindea bruma, gerul. îmi telefonează şeful Securităţii de la Olt, Nicu Lungu, şi mă întreabă dacă am pus ceva pentru iarnă. I-am răspuns că nu. îmi spune că în judeţ, deşi prim-secretarul Vasile „Lică" Bărbulescu (cumnatul lui Nicolae Ceauşescu), a raportat de vreo cinci săptămâni încheierea recoltatului leguminoaselor şi depăşirea planului, pe tarlale a rămas recoltă care se risipeşte, se intră cu tractoarele peste ea. A organizat o claca < j cu colegii de acolo şi ne-au trimis, la mai mulţi, din toate cele ce mai rămăseseră pe câmp.

DA.: Nu aveaţi magazine speciale din care vă aprovizionaţi? Nu-mi spuneţi că stăteau ofiţerii de Securitate la coadă pentru carne şi cafea... Sigur aveaţi o cale mai ocolită de a vă procura de-ale gurii.

A.R.: Nici vorbă de aşa ceva.

D.A.: Adică, Securitatea nu se aproviziona altfel decât restul populaţiei? Asta îmi vine greu să cred...

A.R.: Eu nu am aflat de existente unui alt sistem de aprovizionare. Eram în aceeaşi situaţie ca toată populaţia. Intr-un târziu, când nu se mai găsea chiar nimic, colegul meu Radu Ţinu, care fusese promovat ca adjunct al şefului Securităţii la Timişoara, mă întreabă: *„Cum te descurci? Măi, fii atent, în fiecare zi de salariu să-mi trimiţi 100-150 de lei, că eu pregătesc pachete cu mezeluri de la «Comtim» (Complexul de prelucrare a cărnii) pentru colegii şi prietenii din Bucureşti, le expediez prin însoţitorii de bord de pe cursa TAROM de Timişoara".* Dar asta era o reţea pe bază de...

DA..:...Pile, relaţii, oricum, ocolea sistemul

A.R.: „Comtimul" făcea treaba asta pentru mai multe judeţe, nu pentru Securitate, căci ar fi ieşit un scandal nemaipomenit. Securitatea trebuia, chipurile, să nu afle, ceea ce era imposibil. „Avicola" Bacău proceda la fel. Unii aveau reţele paralele de subzistenţă, dar nu am apelat din proprie iniţiativă niciodată. Mă simţeam nefiresc. Baza o aveam asigurată din gospodăria părinţilor.

DA.: Dar nici la bufetele care ţineau de o zonă a nomenclaturii nu se mai găsea câte ceva de mâncare, eu ştiu cel puţin un loc, la Casa Scânteii, sediul organului de presă al C.C. *al P.C.R., aşa era lafinalul anilor '80.*

A.R.: Câţi oameni putea să ţină un bufet de incintă? Bufetul care era în sediul central al Ministerului de Interne era pentru cele 8 cabinete, ministrul, adjuncţii şi secretarii de stat.

D.A.: *Şi generalul Iulian Vlad de unde îşi cumpăra mâncare?*

A.R.: Demnitarii aveau un sistem de comenzi la Cantina Dinamo. Acolo funcţiona Serviciul Independent de Aprovizionare pentru unităţile Ministerului de Interne din garnizoana Bucureşti, care facea aprovizionarea bufetelor de incintă şi a popotelor.

D.A.: *Era ca un soi de casă de comenzi?*

A.R.: Da, funcţiona pe principiul ăsta, dar numai pentru persoanele cu rang de demnitari.

D.A. *Şi de ce s-a produs ruptura de ideologia comunistă, dacă F.M.I-ul îi impusese decizia, deci n-a fost greşeala lui Ceauş eseu? Nu văd logica.*

A.R.: Ideologia comunistă nu era ideologia lipsurilor, ci a prosperităţii, după principiul „fiecăruia după nevoi". Or, aşa ceva nu s-a întâmplat vreodată undeva în lume. Ceausescu refuza recunoaşterea

situaţiei reale. El era aprobat şi susţinut nu doar consensual în toate deciziile economice dezastruoase pentru populaţie. El nu a recunoscut că i s-a impus „strângerea curelei" până va crăpa cureaua ori poporul. Treaba asta am realizat-o şi noi mult mai târziu, deşi strategia creditorilor lumii comuniste fusese devoalată prin declasificarea unor documente americane din primii ani ai Războiului Rece.

D.A.: *Atunci aţi crezut că afost decizia lui Ceauşescu.*

A.R.: Probabil. Nu aveam toate elementele atunci, retrospectiv m-am documentat şi am văzut ce s-a întâmplat. Dar, oricum, economic sistemul se dovedise falimentar. F.M.I.-ul a venit cu picătura ce a dat pe dinafară.

Când s-a înfiinţat I.C.E. „Dunărea", atunci comerţul exterior devenise sarcina prioritară a Ministerului de Interne, în ansamblul său, a Securităţii în mod aparte, iar a Centrului de Informaţii Externe şi mai abitir. Când s-a recurs la o astfel de soluţie, de substituire în atribuţii, era evident că ne aflam într-o situaţie de forţă majoră.

Du^.c. Se ajunsese la forme de transformare in valutăforte a vieţii umane, se practica vânzarea etnicilor germani, a românilor cu origine evreiascâ care doreau să emigreze. Nu vi se părea o formă de negustorie care amintea de comerţul cu sclavi?

A.R.: Nu. Este iarăşi o gogoriţă mare.

D.A.: *Ce gogoriţă? Sunt fapte istorice. Am citit cartea fostului ofiţer D.LE. Stelian Octavian Andronic, fără nicio legătură de rudenie cu mine, ca să previn vreo răutate, carte din care am înţeles mecanismul comerţului cu oameni, cu cetăţeni români care doreau să emigreze.*

A.R.: Să mergem până la rădăcina lucrurilor şi să citim cu atenţie cartea lui Stelian Octavian Andronic, fiindcă, după cunoştinţele mele şi din ceea ce am lecturat ca document oficial, cunosc despre legiferarea compensării studiilor, a cheltuielilor statului român, a pierderilor de specialişti care fuseseră pregătiţi gratuit şi pe care în economia etatizată se conta planificat. Ideea a venit de afară, negocierile le-a dus un consilier al Preşedintelui României, Vasile Pungan, iar sume considerabile au venit şi ca despăgubiri pentru persoane care plecaseră deja cu mult înainte din România. Tot de afară au venit şi cu soluţia: desemnarea unor case de avocatură ca intermediari, ca o afacere între state. Nicolae Ceauşescu, fiindcă nu era lipsit de inteligenţă şi previziune, a emis decrete ale Preşedintelui sau ale Consiliului de Stat, cred că nu au fost

decrete publicate, prin care s-au motivat şi formalizat juridic obligaţiile de despăgubire a statului român. Nicolae Ceauşescu a emis decrete prin care a legalizat şi a stabilit pe tipuri şi ani de studii, pe specializări, care este baremul de compensaţie pentru statul roman. Ce au făcut casele de avocatură desemnate, care, la rândul lor, au avut intermediari din zona operaţiunilor valutare speciale, la început desemnaţi de Mihai Pacepa şi de generalul Eugen Luchian, secretar al Comisiei guvernamentale de vize şi paşapoarte, care s-au pretat la chestiuni murdare şi negustoreşti, au fost chestiuni pe care le-au făcut personal,

în nume şi pe responsabilitate penală proprie.

D.A.: *Cum faceţi distincţia între banii care se luau pentru Stat şi banii pe care îi luau ofiţeri superiori din Securitate sau de la Partid? Mie tot comerţ cu vieţi umane mi se pare...*

A.R.: în primul rând, Nicolae Ceauşescu a emis un act normativ şi trebuia să se facă decontarea în haremurile stabilite de lege; a intuit probabil unde se putea ajunge cu asemenea combinaţii, a realizat sau i-a spus cineva. *„Noi, ca să nu fim învinuiţi că facem trafic cu fiinţe umane, trebuie să dăm o lege care prevede compensarea studiilor."* Un argument economic şi juridic corect.

D.A.: *Unde este acest decret?*

A.R.: Trebuie să găsiţi acest decret, oricum, în arhiva Consiliului de Stat trebuie să fie originalul, după cum erau şi decrete trimestriale pentru decontarea sumelor încasate de I.C.E. „Dunărea", ca să treacă în bugetul statului şi, mai departe, în contul datoriei externe. Decretele au fost comunicate numai ministerelor interesate, deci trebuie căutate si în arhivele lor. Mecanismul a fost foarte bine reglat. Sigur, generalul Iulian Vlad s-a ferit de lucrurile astea. Spunea: *„Măi, copile, nu poţi să umbli cu mierea şi să nu fii tentat..." $*

Plus că, atunci când a fost judecat şi condamnat generalul Eugen Luchian, au ieşit la iveală lucruri urâte, pe care le găsim în cartea lui Mihai Pelin. Ocheau casele, apartamentele, lucrurile de valoare. Astea au fost erori şi derapaje, acte abuzive şi ilegalităţi săvârşite de persoane, n-au făcut parte din politica sistemului printr-o regie mentare.

Pacepa şieconomîa gr

D.A.: *Se ştiau acestelucruri la nivelul conducerii Ministerului delnterne, al Securităţfi?*

A.R.: Ion Stănescu, fost ministru de Interne, înainte preşedinte al Consiliului Securităţii Statului, ne-a relatat, în *i* 2009, cum s-a prezentat la el un inspector-şef dintr-un judeţ do frontieră să-i aducă o servietă cu valori - dolari, aur, bijuterii. A întrebat despre ce e vorba. Răspunsul a fost; . *Piii, nu ştiţi? Ştiţi... tovărăşii Pacepa şi Doicaru, ăştia care pleacă, vin şi lasă..."* Stănescu ba chemat pe şeful compartimentului de protocol, colonelul Ionică Domainschi, l-am avut şef, apoi şi subordonat, căruia îi spune: *„Du-te şi include servieta asta în*

buncăr, cu proces verbal de inventar de predare-primire, înregistrează actele şi pune un exemplar şi în servietă

Când a fost cu demiterea lui Stănescu, în 1973, evident că Pacepa i-a făcut o reclamaţie la partid, dar actele acelea l-au exonerat. Valorile au fost găsite cu proces-verbal de inventar în buncăr.

Generalul Vlad, proaspăt numit secretar de stat, a primit şi el vizita inspectorului şef de Caraş-Severin, nou în funcţie, anterior fusese şeful Direcţiei Secretariat-Juridic. Venise şi el cu servieta. *„Şi de ce vii la mine?”,* l-a întrebat secretarul de stat, nedumerit şi contrariat. Răspuns; *„Pentru că doar pe dumneavoastră vă cunosc mai bine aici şi eu mai departe nu../' „Poate trebuia să mergi dincolo”* şi i-a indicat punctul cardinal, direcţia vest. Un etaj mai jos, orientat spre vest era biroul lui Pacepa din sediul central al Ministerului de Interne. Surprins de treaba asta, generalul, cunoscând probabil şi episodul cu Ion Stănescu, bănuia, în sinea lui, că ar putea fî vreo operaţiune specială de testare ori compromitere. *„Stai, uite că îi dau eu un telefon." „Păi, la mine trebuia să ajungă, ce caută la dumneavoastră!? Să mă aştepte că nu sunt la biroul din minister”,* a venit precizarea generalului Pacepa, de la celălalt capăt al firului.

D.A.: *Deci, îmi spuneţi că, la un moment dat, Securitatea se transformase şi într-un instrument de spoliere a celor care doreau să plece din ţară.*

A.R.: Nu. Securitatea pe cine şi de ce să spolieze? Am precizat că mesagerii din cele două cazuri cunoscute erau şefi de inspectorate judeţene. Cei cu pălăria mare peste şefii Miliţiei şi ai Securităţii. Inspectorii-şefi aveau în subordine,

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete de asemenea, serviciile de paşapoarte şi punctele de control de trecere a frontierei, precum şi „compartimentele comune”.

D.A.; *Era implicată Securitatea, pentru că toate aceste „iniţiative" aveau loc sub apanajul Securităţii. Nu era o iniţiativă individuală a unor cetăţeni banali, erau toţi membri ai aparatului Securităţii.*

A.R.: Nu. Erau cadre de conducere subordonate ministrului de Interne şi şefului Inspectoratului General al Miliţiei. Ce făceau şi desfăceau ei acolo, până unde se lubrifiau articulaţiile sistemului... Atunci, până când am văzut câte ceva din dosarul anchetei post-Pacepa, nici nu puteam concepe că existau asemenea practici, cred că erau şi complicităţi cu contrabandiştii din zonele de frontieră, cu vameşi, cu emisari de afară şi câte toate cele se întâmplau atunci la poarta către Balcanii de Vest.

Ca să reziste teza patronajului Securităţii, trebuia să existe instituţionalizare prin reglementări. Or, aşa ceva nu era posibil. Acelea nu erau operaţiuni legale de aport valutar. Este vorba despre economia gri, tolerată de regim de la vârf, pentru supravieţuirea sistemului.

D.A.: Am vorbit de Mihai Pacepa, am vorbit de Constantin Nuţă...

A.R.: Pacepa, Nuţă, Luchian. Toţi au comis abuzuri în funcţie, s-au lăsat corupţi şi, la rândul lor, au corupt pentru a cumpăra protecţie.

D.A.: *Luchian era omul lui Pacepa. Poate vorbim şi de Nicolae Pleşiţă, de Tudor Postelnicu.*

A.R.: Să ne reamintim, înspre finalul confesiunilor generalului Iulian Vlad, acolo este un intertitlu: „Corupţie până la ministrul de Interne”. Generalul Vlad face această afirmaţie şi putem să o reluăm. Această corupţie până la ministrul de Interne a existat. Nu la toti miniştrii. în zilele fierbinţi ale lui decembrie 1989, după ce a fost reţinut Tudor Postelnicu, într-un sediu al unei unităti care avea legătură cu deplasările externe, şi unde se ştia ce i-au adus

şi ce depozitează Postelnicii acasă, au pus la cale jefuirea ministrului de Interne, a şefului lor, ca să ia ce ştiau că există acolo.

Când oamenii şi-au pierdut orice repere morale, s-au pretat şi la astfel de acte. Primii care au intrat în Ministerul de Interne şi în toate sediile puterii, după fuga lui Nicolae Ceauşescu, au venit să fure şi să tâlhărească. Şi eu am fost tâlhărit. Sub ameninţarea cu moartea şi agresat fizic, am fost deposedat de căciulă, ceas şi servietă. Servieta era pe inventar, mi-au trebuit ulterior martori pentru justificarea lipsei. Credeau că or găsi ceva în ea, dar nu conţinea decât ochelarii de rezervă şi toate stilourile folosite în ultimii zece ani. Stilouri chinezeşti şi unul „Flaro" Sibiu, replică a „Montblank"-ului cu care semna Nicolae Ceauşescu.

D.A.; Şi *au jefuit?*

A.R.: Probabil că da, nu ştiu. Au discutat, alţii au rediscutat, se certau, s-au dus sau nu, nu ştiu. Cine mi-a relatat, a reţinut că era o ceartă pe „partea leului" din pradă.

D.A.: Dince zonă erau?

A.R.: Una din cele care implicau deplasări frecvente în străinătate.

D.A.: D.I.E.?

A.R.: Ofiţerii D.I.E. nu se prea plimbau. Ei erau la post, în străinătate ori în Centrală. Cei care ieşeau pentru contacte nu puteau să angajeze „comisioane", decât câte ceva simbolic. Mai degrabă puteau fi din zonele celor care mergeau frecvent afară, fie curieratul, fie cei din securitatea aeronavelor.

D.A.: Ilegali?

A.R.: Ei, odată plecaţi, „morţi" ori „dispăruţi", nu mai reveneau în tară. Curierii lor aduceau documentaţii secrete pe microfilme încorporate în bomboane, în coperţi cartonate, în pastă de dinţi, filme moi mascate în obiecte inofensive (pelicula impresionată se desprindea de pe celuloid într-o baie de acid acetic, iar apoi se introducea în bomboane, tuburi de pastă de dinţi etc.; la destinaţie, pelicula era repusă pe suport de sticlă şi se reproduceau imaginile).

D.A.: *Vorbiţi de curierii diplomatici care ştiau ce duceau şi cui duceau.*

A.R.: Ei nu ştiau ce se află în coletele ce constituia „valiza diplomatică".

Dacă avem în vedere ce s-a găsit şi la Nuţă acasă, acolo nu

veniseră valorile de afară... Din câte am înţeles, i-ar fi fost prezentate corpurile delicte confiscate şi generalului Iulian Vlad, de către generalul Nicolae Militam.

D.A.: *Ce era?*

A.R.: Ce scria presa vremii, nu ştiu. Atunci chiar că nu mă interesa deloc, aveam atâtea altele...

Pilda regelui Olav al V-lea despre relativitatea ideologiilor

D.A.; *Vă văd zâmbind. Ceea ce este destul de rar. La ce vă gândiţi?*

A.R.: Referitor la ideologii, în genere, şi ideologia comunistă, în particular, aş cuteza să relatez o anecdotă spusă de regele Olav al V-lea cu prilejul vizitei lui Ceauşescu în Norvegia, în 1980. Era, dacă nu mă înşel, printre primele vizite ale lui Ceauşescu la casele regale europene, după cea din Marea Britanie, din 1978. Reţin că protocolul la curţile regale scandinave impunea anumite exigenţe cu privire la ţinută, deoarece au fost preocupări în acest sens pentru sacourile bărbaţilor, care trebuia să fie asemănătoare smokingului, mă rog, erau vreo două variante, una, cea cu frac, fiind exclusă de partea română.

D.A.; *Niciodată nu l-am văzut pe Nicolae Ceauşescu în vreo poză purtând frac sau în smoking.*

A.R.: Cred că el nici nu s-a conformat. Toţi din

delegaţie şi-au pus problema cu ce ne îmbrăcăm, unde le confecţionăm? Spionii Centrului de Informaţii Externe s-au j interesat de mărci, de firme. Erau comenzi externe şi la
Fabrica de confecţii şi tricotaje Bucureşti, mai bine cunoscută sub numele de „Apaca". La „Apaca", cu sprijinul spionilor, care au făcut rost de etichete cu siglele, cu mărcile unor firme, aplicate pe sacouri, problema „de stat" a ţinutei de gală a fost rezolvată.

D.A.: *Au făcut smokinguri atunci?*

A.R.: Da, un fel de smoking, linia reverelor, fantele de la spate, ceva „hand-made" şi au aplicat etichetele de firmă. Interesant este însă momentul oficial.

DA.: Vorbim de anii '80.

A.R.: Da. Acolo, la masa oficială oferită de regele Norvegiei, acesta vede că delegaţia română stă aşa, cam rigidă. Sigur că se uitau

unii la alţii şi nu se simţeau bine, erau oarecum stânjeniţi, şi gazdele au sesizat stânjeneala, dar nu realizau că este şi din cauza atmosferei solemne cu care nu prea erau obişnuiţi. Regele Olav al V-lea, în vârstă de 77 de ani şi cu mult simţ al umorului, cu reputaţie de înţelept, a deschis discuţiile. *„Domnule Preşedinte",* se adresează regele lui Ceauşescu, *„eu văd că cineva trebuie să spargă gheaţa şi vă înţeleg că aţi venit aici, la noi, că facem parte din două tabere diferite... "*

D.A.; *Norvegia era ţară neutră.*

A.R.: Dar era totuşi diferită, alt sistem economic, societate democratică, nu mai vorbim de ideologia politică, cu tot fundamentul social al statului. Ne asemănăm bine doar prin aceea că norvegienii îşi aveau şi ei „ungurii lor, pe suedezi.

D.A.: Suedia a fost o putere dominantă în regiunea baltică, în perioada secolelor al XVIl-lea şi al XVIlI-lea.

A.R.: Regele continuă: *„Eu vă propun să spargem gheaţa, deşi la noi este foarte multă, dar pentru asta o să vă povestesc istoria în trei minute. La început, un fiu al poporului ales^ l-am numit pe lisus Hristos, afundamentat o religie, cea creştină. Aşa a început confruntarea ideologică religioasă şi omenirea ^s-a războit 1.000 de ani, cruciade, schisme, inchiziţie, mari învăţaţi arşi pe rug pentru ideile lor progresiste.*

D.A.: *Nu cred că avea multă înţelegere Ceauşescu pentru aceste lucruri, majoritatea nu le ştia.*

A.R.: Nu e chiar aşa. Regele continuă: *„Şi după ce omenirea a obosit în luptele religioase, a apărut şi un alt fiu al poporului ales, Marx, care a fondat ideologia marxistă. Şi iarăşi am început să ne batem între noi. Ideologia marxistă a împărţit lumea, i-a aşezat pe unii în N.A.T.O., pe alţii în Tratatul de la Varşovia, a generat probleme grele omenirii, dar, să vedeţi minune, tot poporul ales, prin fiul său, savantul Einstein, a zis că totul este relativ. Ce e, azi, bun într-o parte, poate să fie rău, mâine, în cealaltă parte. Vă propun, domnule Preşedinte, să toastăm pentru prosperitatea şi sănătatea popoarelor noastre, pentru bună înţelegere şi pace în lume. "*

D,A.: *Nicolae Ceauşescu n-a avut nicio replică la asta?*

A.R.: A zâmbit destins şi el. Nu era lipsit de umor în astfel de

momente.

„Am o stimă deosebită pentru poporul ales”

D.A.: *Este încă o povestioară cu tâlc, care-i implică pe evrei. Sunteti antisemit?*

A.R.: Nu, nici vorbă. Regele Olav al V-lea o fi fost?! Cum se spune, am şi neamuri la Ierusalim! Unchiul Gavril, frate al mamei, primul intelectual al satului, după două tentative de însurătoare neaprobate de „maica”, cum îi spuneam noi bunicii, a venit „pă ospăţ” acasă cu nevasta Judita, fata „cesarului Schwartz din Binş”. Eu, ca licean în Beiuş, frecventam, duminică de duminică, familia ceasornicarului Schwartz, unde mă bucuram de o ospitalitate specială din partea doamnei Ana, evreică din Ungaria, soacra unchiului, o maestră a muiticulturalismului culinar. După 1990, verişoara mea, economistă la Fabrica de mobilă (sculptată) din Beiuş, acaparată de Grupul „Elvila”, refuzând subevaluarea patrimoniului fabricii, a devenit şomeră şi a emigrat în Israel. Am condus-o la aeroport în 1994, unde era să dau „nas în nas” cu Virgil Măgureanu, care revenea în ţară dintr-unul din păguboasele sale peripluri externe. Ajunsă în Israel, după şase luni a fost chemată la contraspionajul „Tzahal” (al Armatei) pentru a i se pune în vedere că este pe punctul de a fi expulzată, deoarece a ascuns faptul că are un văr ofiţer de securitate, cu un oarecare rang în S.R.I., care în 1967 a locuit în casa părinţilor ei şi, mai mult, o ducea uneori dimineaţa la grădiniţă sau de la grădiniţă acasă, după-amiaza. Verişoara a spus că nu-mi cunoaşte statutul profesional. I s-a proiectat un film de două-trei minute, cu ceremonialul absolvirii promoţiei 1970 a Şcolii Militare de Ofiţeri a Consiliului Securităţii Statului, cu comentariul Televiziunii Române, în care era menţionat şeful promoţiei, locotenentul Aurel Rogojan.

D.A.: Am sesizat că rostiţi cam apăsat „poporului ales” şi m-am gândit că dacă v-aţi început cariera ca ofiţer de Contraspionaj în secţia dedicată Israelului poate s-a lipit şi a rămas ceva ceva spirit combativ...

A.R.: Nu, dimpotrivă, am o stimă deosebită pentru poporul ales, nedumerirea mea este însă dacă, în sfintele scripturi, denominaţia „poporul ales” se referă doar la fiii lui Israel sau la toate seminţiile pământului. Apoi, am un respect aparte pentru structurile speciale ale

Israelului care...

D.A.: *Cât de buni sunt israelienii în spionaj?*

A.R.: Ei simt ca şi japonezii, care au cultul spionajului, aşa cum chinezii au, dinaintea japonezilor, cultul secretului. Ce este, în fond, „Institutul", Mossadul, cei 1.200 de angajaţi oficial? Toţi evreii, oriunde s-ar afla ei în lume, sunt „cercetătorii Institutului".

D.A.: *Aveam şi noi „cercetătorii" noştri la Institutul de Economie Mondială. Totuşi ca performanţe în materie de spionaj cum i-aţi califica?*

A.R.: în Top 3 din mai multe considerente.

D.A.: *Sunt mai imaginativi decât americanii?*

A.R.: Da, absolut! Americanii nu sunt deloc imaginativi, ei fac şi spionajul de pe poziţia de forţă a excepţio- nalismului premergător declinului şi prăbuşirii imperiului lor global, actualmente un imperiu al bazelor militare.

D.A.: *Mai eficienţi decât ruşii?*

A.R.: Da, dar şi mai lipsiţi de scrupule. Sunt mai obraznici ca francezii şi mai cinici decât britanicii. Dar, am un respect deosebit pentru serviciile secrete israeliene, care nu sunt puţine, pentru că Statul Israel îşi are geneza în acţiunile subversive duse de structuri secrete care au existat cu mult anterior statului. Deci, avem un precedent când structuri secrete coagulate de o mişcare naţionalistă, „sionismul", iniţiat de Nathan Bimbaum şi instituţionalizat de Theodor Herzl, cunoscut în ebraică ca Binyamin Zeev Herzl, un ziarist şi dramaturg evreu originar din Ungaria şi care a trăit în Austria, au creat o mişcare de autode- terminare a poporului evreu, o armată şi organizaţii insurgente clandestine, a căror luptă a avut ca finalitate Statul Israel.

Dar gloria, măreţia pleiadei serviciilor secrete israeliene, paradoxal, o cunoaştem prin intermediul unor mari şi scandaloase eşecuri. Asta nu înseamnă că nu au performanţe, sunt printre serviciile cele mai performante, dar despre performanţele acestui serviciu nu se vorbeşte niciodată, în schimb îşi glorifică eşecurile. în marile cărţi, romane, studii documentar-istorice care privesc acte de spionaj din care Mossadul iese foarte bine, cu impact asupra opiniei publice, „faima" se datorează, de fapt, celor care au căzut victime şi au fost salvaţi din puşcăriile altor state, inclusiv din Egipt, Irak, Siria. Nu mai vorbim de agenţi ai Israelului condamnaţi în S.U.A.

D.A.: *Ei sunt tot timpul în alertă, sunt o naţiune în stare de război.*

A.R.: Au acel sistem de asistenţă din partea diasporei, Registrul Sayanim, unde există evidenţa tuturor etnicilor evrei dintr-o anumită zonă şi cine pe cine cunoaşte. Orice necesitate informativă are Mossadul, în acest registru se găseşte disponibilitatea din fiecare arie geografică. Deci, se
primeşte sarcină din partea comunităţii de a sprijini Mossadul. La fel şi în Japonia, toate instituţiile oficiale ale statului sunt angajate în culegerea de informaţii. Japonezul, pe unde se duce, culege informaţii. A văzut o tavă cu o substanţă, se întâmplă ca să atingă cu vârful cravatei acolo, se retrage discret, decupează, pune mostra într-un plic impermeabil şi o trimite la laborator.

Nu întâmplător, Karl Haushofer, figura centrală a geopoliticii germane, La trimis pe Rudolf Hess, locţiitorul lui Adolf Hitler în Partidul National-Socialist, să efectueze cercetarea de doctorat în Japonia, unde să studieze „cultul secretului şi al spionajului".

D.A.: *Din punctul ăsta de vedere, Securitatea a fost un sistem de spionaj-contraspionaj eficient înainte de 1989?*

A.R.: A fost eficientă sub raportul angajamentului şi al inteligenţelor umane. Asta fiind valabil în ansamblu. Secvenţial însă, spionajul şi contraspionajul României, ca şi ale tuturor statelor, sunt mai bine cunoscute prin ceea ce a ieşit prost, fiindcă veştile rele circulă foarte repede, iar impactul lor este întotdeauna garantat. Toate secretele devoalate generează scandaluri. Când izbucneşte un scandal, cât mai contează adevărul?

Cefei de oameni promova Ceauşescu

D.A.: *E adevărat că, la un moment dat, Nicolae Ceauşescu promova oameni după chipul şi asemănarea lui?*

A.R.: Poate că era interesant dacă o făcea, dar nu a fost tocmai aşa. Tudor Postelnicu a fost numit şef al Departamentului Securităţii Statului din poziţia de prim-sec- retar al Comitetului Judeţean Buzău al P.C.R., având ca formaţie de bază meseria de strungar. Deşi, formal, absolvise Academia de Ştiinţe SociaLPolitice „Ştefan Gheorghiu", de pe lângă Comitetul Central al Partidului Comunist Român, deşi şi-a echivalat studiile la Academia de Ştiinţe Economice şi din 1977 intrase în programul doctoral, Tudor Postelnicu nu şi-a depăşit nivelul claselor

primare, cum, de altfel, a şi ţinut să recunoască public. Profesional, el era analfabet. Adnotările sale pe documente erau ascunse ofiţerilor, pentru a nu-i fi compromisă autoritatea. El a condus spionajul românesc într~o perioadă istorică decisivă pentru viitorul României. E adevărat, nu nemijlocit, dar era cel care decidea în final.

D.A.: *Şi o perioadă destul de lungă.*

A.R.: Destul de lungă, aproape un deceniu. Generalul Iulian Vlad era de o cu totul altă factură şi calitate. Putem spune că era după chipul şi asemănarea lui Ceauşescu?! Ceauşescu punea, mai presus de orice, loialitatea necondiţionată faţă de persoana sa. După episodul Mihai Pacepa, practic toate funcţiile de comandă din aparatul de informaţii externe au fost ocupate de non-profesionişti, activişti de partid, chiar de ofiţeri aduşi din sistemul Ministerului Apărării Naţionale, inclusiv la Direcţia Tehnică, cea care ar putea fi acuzată că ar fi confecţionat mecanismele explozive pentru atentatele împotrivă „trădătorilor" condamnaţi la moarte. Comandantul unităţii respective a venit de la Ministerul Apărării Naţionale, colonelul Stoleru, dacă nu mă înşel. Nicolae Plesită avea, chipurile, pică pe el, pentru că nu ducea treburile până la capăt. Spun „chipurile", fiindcă Nicolae Pleşiţă voia doar să sperie, să potenţeze pericolul.

D.A.: *Trebuiau să facă dispozitive de tip James Bond, care explodează prin telecomandă, maşini care zboară.*

A.R.: Nici chiar aşa, aţi văzut prea multe filme americane. Dar, dacă vreţi să ştiţi, mai erau unii care gândeau aşa, apropo de ordinul pe care l-a primit Victor Marcu, să arunce în aer Monumentul comemorativ al legionarilor Ion I. Moţa şi Vasile Marin, de la Majadahonda, din Spania. Nicolae Pleşiţă a dat ordinul.

D.A.: *Pare un gest deloc excentric ţinând cont că monumentul de care vorbeaţi era o cruce de piatră ridicată in memoria celor doi voluntari români din Mişcarea Legionară, îon î. Moţa şi Vasile Marin, care au murit pe frontul războiului civil spaniol în 1937, în rândurile armatei franchiste. Generalul Aristotel Stamatoiu,fostul şef al spionajului extern, cum era?*

A.R.: Aristotel Stamatoiu era un tip mai raţional, mai temător, era altă structură, era de formaţie intelectuală, nu era un om care să vorbească fără să-şi cântărească vorbele. Dar şi el a patronat o „operă graffiti", de vandalizare a monumentului de la Majadahonda.

Numărătoarea inversă şi pentru România

D.A.: Cu aceste două personaje începem să discutăm despre finalul regimului comunist în România. Cât de multe ştiaţi în 1988-1989 desprefaptul că urmează sfârşitul lui Nicolae Ceauşescu?

A.R.: Ştiam mai de mult. Problema care ne frământa era cum se va întâmpla.

D.A.: *Acum vorbesc de finalul regimului ca acţiune concretă. E clar că Nicolae Ceauşescu urma să aibă un sfârşit pe cale naturală. Sau mai puţin naturală, fapt ce implica o responsabilitate a Securităţii pentru ceea ce urma.*

A.R.: Nicolae Ceauşescu ajunsese la o vârstă şi cu probleme de sănătate care generau discuţii despre succesiune. Dar, colapsul economic şi izolarea internaţională din ultimii ani, cumulate cu schimbarea registrului propagandei sau a războiului politic dus prin intermediul posturilor de radio specializate, la care s-au asociat organele de presă oficiale ale „partidelor frăţeşti" din statele membre ale Tratatului de la Varşovia şi Iugoslavia, indicau inevitabil sfârşitul politic. Din iulie 1989, când, după reuniunea de la Bucureşti a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varşovia, între Gorbaciov şi Ceauşescu a avut loc o ceartă aprinsă, cei care aflaserăm realizam că a început numărătoarea inversă şi pentru România.

In reuniunile noastre informale, pe care le aveam ţinând cont de criteriul geografic, încercam să ne imaginăm România fără Ceauşescu, vedeam care sunt aberaţiile şi nenorocirile care se întâmplă, dincolo de lucrurile care au fost bine făcute şi care nu puteau fi negate, şi pentru care o să rămână în istorie. Dar odată cuprins de beţia, de corupţia puterii şi, concomitent, statornicind transferul de la decizii colective la decizii personale în familie, coroborat apoi cu ideea transmiterii dinastice a puterii, după model coreean, bineînţeles că toate acestea au generat multora ideea acţiunii practice, chiar dacă nu se puteau exprima în acest sens.

într-un asemenea scenariu conta şi cine era comandantul Trupelor de Securitate, După generalul Luigi Martiş, a fost numit generalul Ghiţă Grigorie, adus tot de la Ministerul Apărării Naţionale. Şi, la un moment dat, vorbind ca pentru sine, generalul Iulian VIad se întreba: *„La o adică, ce bază vom putea pune pe omul acesta?"*

D.A.: *Pe Ghiţă Grigorie?*

A.R.: Pe Ghită.

D.A.: *în sensul dacă trage sau nu trage în popor, dacă îl susţine într-o acţiune de răsturnare a lui Nicolae Ceausescu ?*

A.R.: In sensul să nu ia decizii pe cont propriu pentru apărarea lui Nicolae Ceausescu, în situaţia că, în forurile statutare ale partidului, se va pune problema retragerii sale, iar acesta ar refuza, menţinându-se ia putere prin forţă armată.

D.A.: *Aţi discutat vreodată cu generalul Iulian Vlad sfârşitid lui Ceausescu?*

A.R.: Nu, niciodată. Dânsul mi-a spus, de vreo trei ori, că ne aşteaptă vremuri interesante, evenimente mari şi că îmi va da detalii. Nu a facut-o şi, la rândul meu, nu am făcut ulterior vreo aluzie la promisiunile respective.

D.A.: *Dar asta, cu vremurile interesante, după tradiţia chinezească este un blestem, nu e o urare de bine.*

A.R.: Ştiu că aşa te înjură elegant chinezul, facându-ţi o urare. Eu n-am insistat să-mi spună şi bine că nu mi-a spus, într-un fel, poate m-a protejat, să nu ştiu nişte lucruri.

Profilul ofiţerului de informaţii

D.A.: Cum vedeţi profilul ofiţerului de informaţii, pentru securitatea României, în actualitate?

A*R~ Pentru scopul şi misiunile serviciilor de informaţii în ceea ce priveşte securitatea naţională, este definitoriu ca ofiţerii acestora să fie oameni normali, cu identitatea naţională nealterată, care să-şi iubească patria, cu forţa morală care să-i determine să-şi servească cu credinţă poporul.

Să-i recomande buna educaţie primită în familie, dezvoltată şi consolidată în şcoală şi verificată în societate.

Să fie echilibraţi psihic, capabili de sacrificiu pentru apărarea valorilor supreme care au asigurat şi pot garanta dăinuirea neamului său în toată cuprinderea vetrei strămoşeşti.

Aceste calităţi se dobândesc în familie, apoi prin educaţie şi instrucţie, ele constituind matricea pe care se valorizează aptitudinile şi se formează deprinderile specifice profesiei.

Desigur, intervin şi o serie de calităţi personale native şi aptitudini.

Unele comensurabile, pentru care trebuie îndeplinite nişte haremuri. Sunt hotărâtoare discreţia, capacitatea de păstrare a secretului.

Un bun cetăţean al ţării sale poate fi, în principiu, şi un bun ofiţer de informaţii. Multe lucruri se învaţă, aptitudinile se cultivă, calităţile personale se perfecţionează.

Ofiţerul de informaţii din zilele noastre este un manager de resurse informaţionale.

Domeniul de activitate al serviciilor de informaţii pentru securitate este unul foarte vast, interdisciplinar, la conjuncţia politicului cu economia, cu geopolitica şi diplomaţia, cu istoria şi antropologia, cu dreptul şi politologia.

Uneori se afirma că în servicii sunt prea mulţi specialişti de top, din varii domenii, şi mai putini funcţionari obişnuiţi, fără de care serviciile nu pot funcţiona.

Când România arăta promiţător

D.A.: *Cum arăta România în acei ani? Se vorbeşte de o degradare începând cu mijlocul anilor 70. Aţi simţit-o? Dar perioada neagră a anilor '80? Cum se vedea dinspre serviciul de contraspionaj?*

A.R.: Atunci, România arăta promiţător. începuseră primele semne ale unei liberalizări a iniţiativelor private (restaurantele şi alte unităţi de alimentaţie publică cu mandatari, se stimula dobândirea apartamentelor proprietate privată, cu credit de la C.E.C.), apăruseră primele autoturisme autohtone „Dada", modele ale autoturismelor de teren „ARO", care cuceriseră pieţe pe trei continente, erau atractive şi „cu pile" puteau fi achiziţionate şi de privilegiaţi.

Marile proiecte de industrializare erau în faze avansate, Ror[A]ânia era deschisă investitorilor şi marilor creditori externi, se implementau tehnologii performante, unele ca rezultat al spionajului tehnico-ştiinţific, cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifîcă cu Occidentul avansa în ambele sensuri, reciproc avantajos.

Cercetarea ştiinţifică românească era recunoscută pe plan internaţional, iar specialişti din România aveau mare căutare, ceea ce a deschis şi interesul spionajului străin.

Apăreau cărţi interesante, literatură autohtonă sau universală de calitate, scrieri temerare, fapt de neconceput cu un deceniu înainte.

Populaţia era încrezătoare în perspectivele deschise. Modificarea raportului urban - rural a determinat transformări uriaşe, cu efecte pozitive în ambele sensuri, estompându-se falia, nu numai ideologică, dintre „clasa muncitoare" şi „ţărănimea muncitoare".

în 1970, salariul meu de debutant, ca subinspector principal, era de 1.860 de lei net. Locuiam la „căminul de garnizoană" din Strada Finlanda. în drum spre serviciu, ma opream pentru micul dejun la o autoservire a Restaurantului „Lido", unde cu 3-4 lei se puteau mânca produse

de bufet rece, prînzul la cantină (antreu şi trei feluri), costa 6 lei (pentru abonaţii cu fond de rulment depus anticipat) şi 8 lei ca „flotant", iaurtul şi cornul (dar ce corn!) costau 0,75 Iei. O invitaţie la cofetărie (2 persoane) nu-ţi scotea din buzunar peste 10 lei, un prânz la terasă (2 persoane) cu un litru de vin şi un sifon, 40-50 de lei. Cea mai bună cămaşă costa 90 de lei, cei mai scumpi pantofi („Romarta-lux"), 250 de lei, iar cei „casual", 110 lei. Stofa de cea mai bună calitate şi manopera pentru un costum la „Casa de modă" - 600- 700 de lei, 825 de lei la un atelier particular al unui maistru croitor, cu programare.

Sistemul socialist, ameninţare globală

D.A.: *Vorbim despre o scurtă perioadă de prosperitate, precedată de mulţi ani de lipsuri, în numele dezvoltării, ce va fi urmată de alţi ani de restricţii în numele independenţei. Nu prea văd motive de satisfacţie din partea omului obişnuit. Credeţi că România putea evolua altfel?*

A.R.: La începutul anilor ’70 s-au acumulat şi coagulat elementele care au determinat trecerea la cea de-a doua fază de operaţionalizare a Strategiei globale de luptă împotriva comunismului, care a implicat asumarea oficială, recunoscută public, a susţinerii de către S.U.A. a „alternativelor la putere în statele de după «Cortina de Fier»".

La momentul respectiv, sistemul mondial socialist reprezenta 26% din suprafaţa planetei, 30 % din populaţia acesteia şi peste 40 % din producţia industrială. După eşecul militar în Vietnam, prestigiul S.U.A. era serios şifonat, iar folosirea de către Organizaţia Ţărilor Exportatoare de Petrol (O.P.E.C. - Algeria, Angola, Arabia Saudită, Ecuador, Gabon, Guineea Ecuatorială, Iran, Irak, Kuwait, Libia, Nigeria, Qatar, Emiratele Arabe Unite şi Venezuela) a armei petrolului a creat îngrijorări nu numai S.U.A., ci şi tuturor statelor importatoare.

Africa şi America Latină erau tot mai mult sub influenţa curentelor marxiste, Uniunea Sovietică, China şi

aliaţi ai acestora câştigând tot mai mult teren.

România dezvolta mari proiecte de cooperare economică în mai multe ţări din cele două continente, precum şi în Orientul Mijlociu şi în sud-estul Asiei.

Occidentul nu mai concepea să asiste la creşterea influenţei mondiale a socialismului, la avansul stângii în lumea a treia si a trecut la escaladarea masivă, la scară
globală, a operaţiunilor subversive de război politic şi economic sub acoperire.

Candidatul Moscovei la Sfântul Scaun Apostolic a fost scos din cursă. Cu Papa loan Paul al II-lea, C.I.A., prin Vemon Walters, avea, la un moment dat, contacte operative bilunare, se convenise ca în schimbul scoaterii Americii Latine de sub ameninţarea „catolicismului marxist", Polonia va fi eliberată de comunism.

România, strangulată

D.A.: E ceva straniu în abordarea dumneavoastră. Pare că lucrurile mergeau bine în comunism, iar capitaliştii speriaţi s-au hotărât să distrugă un sistem aproape de perfecţiune. La mine se vede exact invers: incapacitatea comunismului de a genera prosperitate reală a dus la prăbuşirea lui în ciuda eforturilor politice, militare sau de spionaj.

A.R.: In 1981 au început presiuni asupra României pentru restituirea anticipată a datoriei externe, iar din anul 1984, când creditorii au modificat unilateral clauzele contractului de împrumut, reeşalonând plata a 8 miliarde de dolari, pentru români a început calvarul economiilor, al restricţiilor, s-a militarizat comerţul exterior, se raportau producţii inimaginabile pentru susţinerea artificială a cursului leului în fata dolarului, în anul celor mai mari recolte de cereale s-a raţionalizat pâinea, apa caldă menajeră se furniza doar două ore pe zi, sistemul energetic claca sub presiunea consumurilor industriilor energofage.

Hram „abonaţi" la tot felul de cozi interminabile, la „ce se dă?". Prima criză a fost cea a zahărului, urmată de cea a uleiului. Laptele şi iaurtul se „autoserveau" de pe la ora patru dimineaţa, când navetele erau descărcate pe trotuare, fiecare cumpărător lăsând banii în sticlele

retumate. La ora deschiderii centrelor de desfacere, marfa era pe terminate.

în progresie, „cozile" s-au format pentru orice, iar pentru a nu se deteriora imaginea publică a „socialismului multilateral dezvoltat", mărfurile agroalimentare deficitare se desfăceau în spatele magazinelor, adesea direct din mijloacele de transport, fără a mai ajunge la raft.

Dar, paradoxal, creştea cererea populaţiei pentru congelatoare, în care se stocau provizii din producţia gospodăriilor familiale rurale. Statistic, mai multe congelatoare erau expresia bunăstării poporului. Dar, în casele oamenilor, caloriferele erau reci, presiunea gazelor nu întreţinea flacăra aragazului nici pentru un ibric de ceai, a apărut specula cu butelii de turism, pentru lămpile de gătit nu se prea găsea petrol, prin balcoane apăruseră burlane de evacuare a fumului din sobe improvizate. Erau la mare căutare minisobiţele japoneze cu ardere „completă", pe care le aduceau „taromiştii", „tiriştii", „navromiştii", „arco- miştii" ş.a.

în judeţele de frontieră se vizionau posturile tele- viziunilor din vecini, care aveau, deja, şi emisiuni dedicate.

Erau la mare trecere dicţionarele bulgar-român, maghiar-român şi sârb-croat-român.

Exodul clandestin spre Vest atinsese cifre de ordinul zecilor de mii. Corupţia grănicerilor a făcut graniţa ca şi inexistentă.

Nimeni nu mai credea în nimic din promisiunile de prosperitate. Conformismul ideologic era o vorbă în vânt, fiecare avea grijă să se descurce pe cont propriu. Ceea ce nu era posibil pentru cei dezrădăcinaţi de locurile de baştină, ori proveniţi din zone din care tocmai sărăcia îi gonise la oraş. Se cultivau legume până şi în spaţiile verzi ale blocurilor.

Experienţa personală din acei ani, cam un deceniu, nu diferă de cea a marii majorităţi a populaţiei. Aprovizionările de Crăciun şi Paşte din gospodăria părinţilor, plus navetele, la cel puţin două luni, ale acestora la Bucureşti, cu curcani, găini, ouă, miere, brânză, smântână ş.a., asigurau necesităţile alimentare ale celor patru guri din familie, în compensaţie, adunam raţiile de fainã, zahăr, ulei, orez, resturile de pâine uscată...

Când efortul şi sacrificiile impuse poporului păreau a se fi sfârsit, Ceausescu s-a hotărât să devină bancherul şi liderul Lumii a Treia, dorea să pună miliardele pe stoc la lucru, în loc să folosească banii pentru

nevoile stringente ale populaţiei, respectiv să stimuleze consumul, din care banii oricum veneau înapoi.

O strategie comună sovieto-occidentală a izolat România de restul lumii. Odată cu apariţia lui Mihail Gorbaciov, platforma internaţională a lui Ceausescu a început să fie erodată, relaţiile diplomatice s-au restrâns, presa internaţională, inclusiv din ţările vecine, a lansat o campanie de decredibilizare, dusă până la negarea oricăror realităţi, fiind puse în operă mari operaţiuni psihologice de creare, influenţare şi radicalizare a oricăror forme de opoziţie.

CAPITOLUL V

Omul din umbra generalului Vlad

Sub trei generali în doi ani

D.A.: *Cum aţi ajuns să lucraţi cu generalul Iulian Vlad? Cum se lucra cu acesta? Cefei de om era? Cum îl vedeau ceilalţi?*

A.R.: Generalului Iulian N. Vlad i-am fost subordonat din luna iunie 1974 şi până în 31 decembrie 1989.

Primii trei ani, dânsul - în calitate de comandant al Şcolii Militare de Ofiferi Activi a Ministerului de Interne' eu - ca secretar al Comitetului Uniunii Tineretului Comunist (organizaţia de tineret a şcolii număra 2.150 de membri) şi asistent la Catedra de Teorie Generală a Activităţii de Informaţii, până în luna mai 1977, nu au fost aşa cum ne-am fi dorit, la un moment dat generalul voind chiar schimbarea mea imediată din funcţia de secretar al Comitetului U.T.C., ceea ce nu era posibil, eu fiind „ales". A trebuit să aştepte un an, până la terminarea mandatului, după care m-a trimis în stagiu de documentare în activitatea practică de informaţii, pentru o perioadă de un an. Chiar cu intenţia de a nu mă mai reprimi în şcoală.

Ion-Traian Ştefănescu, prim secretar al C.C. al U.T.C. înmânează secretarului Comitetului organizaţiilor Uniunii Tineretului Comunist din Şcoala Militară de Ofiţeri Activi a Ministerului de interne, locotenent Aurel. I. Rogojan, Drapelul de Onoare al C.C. al U.T.C, 1973-

Ce se întâmplase? Dânsul era al treilea general la comanda şcolii în ultimul an. în toamna lui 1973, generalul Nicolae Budişteanu, la comandă din 1967, a fost numit comandant al Şcolii Direcţiei Generale de Informaţii Externe, fiind înlocuit cu generalul Neagu Cosma, debarcat de la conducerea Direcţiei de Contraspionaj, în urma diferendelor acestuia cu generalii Nicolae Doicaru şi Mihai Pacepa.

Sub comanda generalului Budişteanu, şcoala a căpătat o identitate solidă, ca instituţie de învăţământ superior, fapt datorat în cea mai importantă măsură manierei în care generalul Vlad, ca şef al Direcţiei Cadre şi învăţământ, a implementat noile deschideri, valorificând experienţa şcolilor similare din Vest, fiind susţint de ministrul Ion Stănescu.

Generalul Neagu Cosma, un practician de mare calibru, viza şi el nişte reforme, dar cele opt luni, cât a fost comandant, nu i-au fost suficiente decât să tulbure ceea ce era aşezat.

După generalul Neagu Cosma, a venit la comandă generalul Iulian Vlad. Nu era o promovare. Personalitate puternică, dedicat învăţământului, generalul Iulian Vlad a ţinut foarte mult să ridice calitatea pregătirii, concomitent cu diversificarea şi modernizarea bazei materiale. Numai că Serviciul Studii-Documentare şi Planificare învăţământ, pe care se sprijinea în acest sens, era „un cimitir de elefanţi", încadrat cu ofiţeri superiori de Miliţie şi unul din arma trupelor de Securitate. Nu erau cei mai potriviţi intenţiilor generalului Iulian Vlad. Orice le-ar fî cerut noul comandant, ei o ţineau una şi bună: „întărirea ordinii şi disciplinei". în masa celor peste 2.000 de elevi, viitori ofiţeri, au început să apară murmure, comentarii, nemulţumiri.

Avangardist de stânga,periculos

DA.: baţi spuspersotwl lucrurile astea?

A.R.: în plină campanie a adunărilor generale de dare de seamă şi alegeri în organizaţiile de tineret, am colectat şi sistematizat peste 90 de sugestii şi propuneri vizând conţinutul învăţământului şi condiţia elevilor. Erau cu totul altceva decât viziunea din „cimitirul elefanţilor", iar generalul Iulian Vlad le-a acceptat, dar şi-a şi admonestat consilierii pentru faptul de a nu fi identificat şi raportat ei acele deficientă.

Urma o plenară comună a activului de partid şi al U.T.C. nou ales. Generalul Iulian Vlad mi-a învederat ca problemele respective să nu mai fie ridicate. Eu, dar şi locţiitorul politic al comandantului, colonelul Dumitru Popa, i-am raportat că nu avem în obicei să „prelucrăm" vorbitorii.

In timpul şedinţei, generalul mi-a cerut de două ori să intervin şi

să „aduc la ordine vorbitorii". I-am raportat că nu cenzurez opiniile, vorbitorii fiind secretari ai organizaţiilor. Apoi, m-a întrebat dacă îmi dau seama ce fac şi ce urmăresc, de fapt? Am raportat că *„Ne conformăm orientării tovarăşului prim-secretar Nicu Ceauş eseu, de a asigura participarea tineretului la conducere".*

D.A.: Pare că eraţi extrem de încrezător în ceea ce mai târziu s-a numit „ Glasnost"...

A.R.: Vă felicit pentru perspicacitate! în acea perioadă, cu un deceniu înainte de Gorbaciov, în România se experimenta, de către Ceauşescu, o reformare a sistemului după modelul Tito, în Iugoslavia. Dar nu a fost să fie! Tito a liberalizat, printre altele, şi circulaţia forţei de muncă, în timp ce Nicolae Ceauşescu a monopolizat folosirea forţei de muncă prin Departamentul construcţiilor industriale în străinătate. Nu poate fi lipsit de semnificaţie faptul că în fruntea acestui department fusese numit Ion Stănescu, fostul ministru de Interne.

A urmat o pauză în care prezidiul şedinţei (fără mine) şi comanda şcolii au fost „la ordine" în cabinetul comandantului. Cel mai oportunist dintre locţiitorii comandantului, şeful intendenţei, dar şi cel mai vizat de criticile vorbitorilor (începând de la calitatea chiftelelor, a pingelelor, a cearşafurilor, până la inutilitatea ramelor de ras „Baltica" ş.a) a decretat că sunt un „avangardist de stânga, periculos". Comandantul l-a aprobat şi-a şi luat decizia să solicite, a doua zi, la prima oră, prim-secretarului Comitetului de partid al Ministerului de Interne, generalul Constantin Geică, înlocuirea mea.

Al doilea secretar al Comitetului U.T.C. al Ministerului de Interne, Ionel Popteanu, prezent la plenară ca trimis al eşalonului politic superior, era realmente încântat de consistenţa şi vigoarea dezbaterilor, necontenind a mă felicita. Apropo, eu eram şi cel de-al treilea secretar al Comitetului U.T.C. pe Ministerul de Interne, responsabil cu activitatea din scoli.

Locţiitorul politic al comandantului ne-a sugerat ca în dimineaţa zilei următoare, la ora 8:00, să ne prezentăm la generalul Constantin Geică, prim-secretarul Comitetului de partid al Ministerului de Interne, cu procesul-verbal al şedinţei, pentru a-i prezenta împreună concluziile şi măsurile adoptate. Regula era ca această informare să o facă reprezentantul forului politic superior prezent la ^edin|ă.

Ştiind ce mă aşteaptă, am cerut stenografei să fie gata dactilograma şedinţei până dimineaţa la ora 7:00.

A doua zi, la ora 8:00, eram „la partid". Generalul Geică a ascultat informarea succintă şi laudativă a reprezentatului comitetului de sector, iar eu i-am înmânat procesul-verbal şi stenograma şedinţei. în acest timp, este apelat pe telefonul „S" - „Scurt" - de către generalul Iulian Vlad, care-i cere înlocuirea mea. Generalul Geică nu a fost de acord, spunând că a citit stenograma conferinţei, că totul a fost foarte bine şi până la alegerile din anul următor trebuie să rămân pe funcţie. I-a mai precizat că mă aflu la dânsul şi că peste un an voi ieşi din funcţie „cu felicitări şi flori", iar până atunci să conlucrăm potrivit normelor vieţii de partid. Era în dimineaţa zilei de 26 noiembrie 1974, iar ziua precedentă a intrat în „folclor" ca „Revoluţia din 25 noiembrie"...

D.A.: O colaborare cu generalul Iulian Vlad care nu pare să fi început sub auspicii favorabile. Cum aţi rezolvat conflictul intern?

A.R.: Nu eram tipul de om care să dau buzna peste şefi, câtă vreme nu aveam motive temeinice. Aşa că, peste vreo câteva luni, locţiitorul politic îmi spune că ar fi cazul să mai trec şi eu pe la comandant, fiindcă are impresia că-1 ocolesc. Relaţia mea era cu locţiitorul politic, aşa că l-am rugat să mergem împreună. Ne-am prezentat, ne-a oferit, după preferinţe, cafea, ceai şi m-a întrebat cum merg treburile, ce probleme sunt, cu ce poate să ne fie de ajutor. I-am raportat că rezolvarea problemelor ridicate anterior a fost bine receptată, că starea de spirit este bună, că progresele în modernizarea învăţământului aduc satisfacţie şi rezultate, iar dacă mai există câte un sceptic, nu poate fi vorba decât de cei care nu au capacitatea profesională de adaptare la nou, fiind victimele rutinei şi ale propriei incompetenţe. A înţeles că ţintesc înspre „cimitirul elefanţilor", iar mimica fetei sale i-a trădat o iritare reţinută. I- am dat asigurările necesare de susţinere şi am precizat că raportez zilnic locţiitorului dânsului, şeful meu nemijlocit, problemele curente, nefiind situaţii pentru care să mă prezint dânsului.

în toamna anului 1975 mi-am încheiat mandatul, iar din data de 1 octombrie 1975, cum am mai spus, am fost trimis în stagiu de documentare practică (eu, ironic, mi-am zis că am fost trimis la reeducare prin muncă) la Securitatea Municipiului Bucureşti.

In stagiu, am obţinut rezultate promiţătoare, suplinind activitatea a doi ofiţeri detaşaţi pentru un an la cursurile de perfecţionare a cunoştinţelor de limbi străine, motiv pentru care mi s-a solicitat transferul, cu scopul de a fi promovat, în acest scop, conducerea Securităţii Capitalei a recurs la un „trafic de influenţă", prin căpitanul Marian Ureche, care era simpatizat de generalul Iulian Vlad, trimiţându-1 să-i solicite să fie de acord cu transferul. Deşi, iniţial, intenţia dânsului era să nu mai revin la catedră, faptul de a fi fost apreciat şi solicitat l-a făcut să se răzgândească. Am fost chemat de locţiitorul pentru învăţământul de specialitate, colonelul Ion Barbulea, care m-a felicitat pentru rezultatele obţinute în stagiul practic, drept care comandantul doreşte să mă promoveze la „Biroul studii-documentare şi planificare învăţământ". I-am raportat că nu doresc să

fiu promovat la „cimitirul elefanţilor”, ci să rămân la catedră sau să mi se aprobe transferul în activitatea operativă, unde am câteva deschideri de perspectivă, una sub coordonarea şefului serviciului „Contraspionaj britanic”, din direcţia centrală de profil.

Fac o paranteză. Eu fusesem pregătit pentru contraspionaj pe spaţiul ţărilor de limbă germană, făcusem şi „încălzirea” ca vorbitor al limbii germane cu prilejul celui de al IX-lea Festival Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Berlin (R.D.G.), stagiul practic din perioada studiilor l-am făcut la „Contraspionaj israelian”, dar ulterior perspectivele mi s-au deschis înspre „Perfidul Albion”.

Mi s-a spus- că am şi o alternativă de promovare la Biroul Cadre. *„Un alt cimitir al elefanţilor",* mi-am zis. Am rămas pe aceeaşi poziţie, dar dacă nu se ţine seama de opţiunea mea, ca militar, mă voi supune ordinului.

A urmat o şedinţă a organizaţiei de partid din catedrele de specialitate, din care făcea parte şi comandantul. Se analizau rezultatele pe linia elaborării notelor de curs pentru noile mijloace de prevenire a infracţiunilor şi a altor fapte antisociale împotriva securităţii statului, reglementate de un ordin recent al ministrului de Interne. Noile mijloace erau în număr de două: „Informarea conducătorilor organizaţiilor de stat sau obşteşti” şi „Destrămarea anturaj elor ale căror preocupări pot degenera în infracţiuni ori fapte antisociale de competenţa Securităţii”. Cum terenul doctrinei în materia acestor două noi mijloace de prevenire era complet virgin, sarcina elaborării notelor de curs mi-a fost stabilită şi ca obiectiv al stagiului practic de documentare. Am realizat cele două lecţii după toate regulile studiului şi ale cercetării, cu ample susţineri din „ştiinţa conducerii”, din psihologie şi sociologie, domenii până nu demult neglijate şi a căror reconsiderare crea dificultăţi generaţiei veteranilor din catedră. Comisia de metodică didactică mi-a validat ambele lucrări, singura obiecţie fiind aceea că au un nivel ştiinţific mult prea ridicat. Eu am mulţumit pentru încredere şi aprecieri, dar am recurs şi la o stratagemă care să-l sensibilizeze pe comandant. Am spus că în documentarea mea am fost interesat să studiez „lecţia de aur” a şcolii, prima lecţie elaborată şi susţinută la inaugurarea cursurilor de şeful Serviciului învăţământ, căpitanul Iulian Vlad, dar că mi-a fost imposibil să o găsesc, spunându-mi-se că existase o practică a actualizării lecţiilor, care, cel mai adesea,

se rezuma la înlocuirea coperţii, a numelui autorului, a datei şi numărului de înregistrare. Am mai menţionat că dacă la fel se va întâmpla cândva şi cu cele două lecţii, poate chiar de îndată ce autorul lor nu va mai fi membru al catedrei, atunci şansele progresului în cercetare şi inovarea învăţământului vor fi anulate,, fiindcă nu vor fi nici termeni de comparaţie. La ce vom raporta ceea ce se va considera progres, dacă nu se clădeşte pe ceea ce au făcut, mai mult sau mai puţin bine, înaintaşii?

După şedinţa respectivă, comandantul Iulian Vlad m-a luat cu dânsul la o „inspecţie" în perimetrul şcolii, pe poteca bătătorită, din trei în trei ore, de schimbarea gărzilor. A vorbit mai mult generalul, despre ce intenţionează să realizeze în şcoală, despre un schimb de experienţă cu comandatul Şcolii franceze de Poliţie de la Saint-Cyr-au-Mont-d'Or, pentru ca la final să-mi spună că este de acord să-mi desfăşor activitatea la catedră şi că pot avea deplină încredere în dânsul.

Asistent la Catedra de Teorie Generală a Activităţii de Informaţii - Şcoala Militară de Ofiţeri Activi a Ministerului de Interne, 1975.

Căpitan Aureli. Rogojan, Directorul Cabinetului Secretarului de Stat la Ministerul de Interne, general-locotenent Iulian N. VladyAnul 1977.

Director de cabinet al secretarului de stat

D.A.: Când ati devenit directorul Cabinetului lui Iulian Vlad?

A.R.: Ne-am mai revăzut peste mai bine de o jumătate de an, în luna mai 1977, când, după participarea şcolii la înlăturarea urmărilor cutremurului din 4 martie şi cu prilejul aniversării a 100 de ani de la Războiul de Independenţă, dânsul a fost înaintat la gradul de general-locotenent (atunci, cu două stele) şi numit secretar de stat la Ministerul de Interne, iar eu, avansat căpitan, înainte de expirarea stagiului minim în grad. Am primit ordin să mă prezint la cabinetul comandantului. Şeful cabinetului, plutonierul adjutant Gheorghe Ţuţuianu („Mareşalul”), înainte de a mă introduce, îmi face o confidenţă importantă, aceea că, din zece propuneri pentru funcţia de director al cabinetului noului secretar de stat, sunt singurul candidat acceptat, ceea ce pentru mine însemna că decizia a fost deja luată. Nu-mi convenea.

Generalul Iulian Vlad mă primeşte şi mă priveşte zâmbindu-mi, pentru prima oară, mă felicită pentru avansare, răspund cu formula regulamentară: *„Servesc patria!”* Mi se spune să iau loc, trece din spatele biroului şi se aşază la măsuţă în faţa mea, remarcă ce bine îmi stă

epoletul cu patru stele, că gradul de căpitan este cel mai frumos, râvnit, iar după o vreme şi cel mai regretat grad militar. Trece, apoi, la subiect. *„Am un gând cu tine, o să lucrezi cu mine, chiar în sediul central al ministerului, ceea ce nu-i deloc puţin. Vei fi şef de cabinet."* Instinctiv, răspund: *„Nu vreau să devin un birocrat, unul închis într-un cabinet şi desprins de realităţi, fără legătură cu activitatea operativă pentru care am fost pregătit*

Replica generalului-comandant nu a întârziat: *„ Vei avea legătură cu activitatea concretă la cel mai înalt nivel, fiindcă treburile cabinetului le va rezolva altcineva, tu vei fi, de fapt, un analist operativ, om de concepţie, îmi vei pregăti fundamentarea juridică şi operativă a deciziilor, inclusiv proiecţii strategice pe domeniile pe care le voi primi în coordonare. Pentru cabinet vom găsi, pe lângă adjutantul Ţuţuianu, un ofiţer, detaşat dintr-una din unităţile de care voi răspunde".* Am fost convins. Ce a urmat...

Dj \.: Cum se lucra cu generalul Iulian Vlad, cefei de om era?

A.R.: Am să încep a răspunde prin evocarea unui gest al Generalului din iama anului 1994, după ce a revenit în libertate. Şi la momentul respectiv, ca şi în perioada în care am lucrat împreună, programul meu de muncă începea la ora 7:00 si se încheia către ora 20:00. într-o seară, nu mi-am găsit soţia acasă, unul din copii mi-a spus că a plecat cu domnul Ţuţuianu. A venit la vreo jumătate de oră după sosirea mea, zicându-mi: *„De-ai cu cine m-am întâlnit!". „Ştiu, cu nea Gică, Mareşalul!" „Nu, cu «Boss»!"* Aşa-1 numeam noi acasă pe generalul Iulian Vlad.

Până la acel moment, nu-mi cunoscuse personal soţia. A dorit să o cunoască şi să-i mulţumească, într-un fel să fie înţeles pentru faptul că vreme de 12 ani, cât i-am fost „cel mai apropiat colaborator", eu pentru familie fiind un călător la hotel. Aşa cum, de altfel, şi dânsul a fost vreo 35 de ani. A ţinut neapărat să-i spună că i-am fost aproape şi în anii detenţiei la Jilava, că mi-am asumat riscuri şi că nu ştie cum să-şi exprime mai convingător recunoştinţa pentru tot ce am făcut în ajutorul familiei sale, care a trecut prin momente grele.

„Du-te repede să-l întâlneşti, că te aşteaptă. I-am spus că trebuie săfi venit de la serviciu. "

Am plecat imediat spre locul „conspirativ", cabinetul lui nea „Gică

Mareşalul”, în civil administratorul unui bloc vecin, în a cărui casă a liftului funcţiona „Administraţia”. Revederea e greu de descris. Mă vedeam, după mai bine de patru ani, cu omul faţă de care, în pofida a orice s-ar fi crezut, eu am păstrat întotdeauna, un deceniu şi jumătate, „distanţa regulamentară”, chiar dacă din partea dânsului erau frecvente relaxările de la rigorile relaţiilor dintre militari. Superiorului îi era permis să facă relaţia de subordonare oricât de confortabilă, umană, apropiată, caldă. Inferiorul, însă, nu avea de ales...

în anii de detenţie la Jilava, o corespondenţă de o anumită frecvenţă purtată cu generalul, mult mai voluminoasă din partea dânsului, mi-a dezvăluit omul direct, care a desfiinţat bariera ierarhiei.

în acele împrejurări mi-a fost dat să văd cum unii oameni îşi dezvăluie valori şi tării morale, până atunci de nebănuit, în timp ce „campioni ai loialităţii ostentative” s-au golit de caracter, au demonstrat laşitate, grija lor fiind ca prin oportunism şi trădări să nu piardă un loc la clasa I în noul tren. Trenul aşa-zisei tranziţii, al revoluţiei pe dos, pe sensul invers al istoriei. Un tren fără linii trainice, cu un parcurs sabotat şi fără destinaţii clare mai bine de un deceniu. Nu au fost mulţi, dar au fost!

Din momentul revederii mai reţin doar o singură propoziţie din tot ce a spus, de fapt, o remarcă: *„Măi,*

Aurelule, măi, copilule, tu ai încărunţit aproape complet! Nu aveai fir de păr alb... " în sinea mea, eram mândru de această performanţă la 44 de ani.

D.A.: *Care era stilul său de lucru?*

A.R.: Cu generalul Vlad se putea lucra numai temeinic, fără jumătăţi de măsură.

Nu lua lucrurile după aparenţe, nu se grăbea în a decide, dorea să cunoască intim totul, înainte de a lua o hotărâre. Cunoaşterea intimă a surselor, a mecanismelor subversiunii antistatale, a proceselor şi fenomenelor geopolitice din anii '80 era o muncă de Sisif. Când se ajungea la capăt, dinamica evenimentelor răsturna o parte din previziuni.

Când trebuia să se prezinte, la rându-i, în faţa unui superior, se punea în situaţia acestuia şi anticipa ce probleme i s-ar putea ridica şi de ce argumente va avea nevoie. Documentarea cunoaşterii problemelor era în sarcina mea, în sensul că trebuia să-i propun direcţiile cercetării informative, pentru eliminarea necunoscutelor.

Cum generalul Iulian Vlad dorea să fie şi original, şi cel mai bun, şă facă totul nu bine sau foarte bine, ci perfect, cred că prin asta putem da răspunsul cel mai aproape de adevăr despre cum se lucra cu dânsul.

Iulian Vlad - omul şi demnitarul

D.A.: *Când dădea jos uniforma, la propriu sau la figurat, ce fel de om era?*

A.R.: Era un om complet, cu înţelegerea complexităţii naturii umane. Dincolo de constantele prezenţei sale oficiale, marcată de un autocontrol al fizionomiei care nu putea fi descifrată, de o ţinută vestimentară în toate împrejurările impecabilă, se afla sufletul colectiv al primei generaţii ridicate din colbul satelor tării la rânduirea treburilor ei, într-un context al celui mai teribil experiment din istoria omenirii. Experimentul sistemului mondial socialist, pe care nu noi l-am inventat, ti istoria ni l-a dat şi ne-a obligat să-i purtăm povara.

Generalul Iulian Vlad avea aptitudini intelectuale de excepţie, era ancorat în realităţile vieţii culturale, cunoştea trei limbi străine, frecventa teatrul, opera. A militat pentru ca ofiţerii de securitate să capete astfel de deprinderi chiar din şcoală. în acest sens, în perioada în care a fost comandant al şcolii, pe scena „sălii de festivităţi" au fost oaspeţi de seamă, precum muzicologul George Sbârcea, inegalabilul violonist Ion Voicu, artist al poporului, prim-balerina Operei Române, Ileana Iliescu, actori de marcă ai teatrelor bucureştene. Organizaţia de tineret contracta spectacole matinee, unde erau invitaţi oameni de cultură, pentru iniţierea în comunicării prin arte. întâlnirile cu scriitori, ziarişti comentatori de politică externă, cineaşti, regizori, erau frecvente. Ca o regulă, erau invitaţi cei temerari, mai puţin „permişi la liber" în spaţiul public, spunându-li-se: *„Aici aveţi voie să spuneţi orice, dar şi de cel"*

Relaţiile sale cu personalul cabinetului, necondiţionat de 0 exigenţă exemplară, erau însă echilibrate de gesturi atente şi compensate cu momente speciale de camaraderie ostăşească, atitudini prieteneşti şi generozitate, în sensul nobleţei sufleteşti.

A

In relaţiile cotidiene de serviciu, după vreo câteva luni, a început să mi se adreseze cu *„Aurel",* dar când era supărat ori nemulţumit de ceva mi se adresa cu formula *„tovarăşe... (gradul)".* Dacă „Mareşalului" îi ordona: *„Să vină tovarăşul căpitani",* acesta mă prevenea: *„Domnule director, se pare că nu- 1 de bine, e cu «tovarăşe... (gradul)»!"* Motivele alternanţei în formulele de adresare erau exterioare, adică nu erau generate de modul în care personalul cabinetului îşi îndeplinea atribuţiile. în imediata sa apropiere nu puteau ajunge oameni care să-l încurce. Avea criterii de selecţie exigente. Dar de subordonaţi care să-l dezamăgească a avut, din păcate, parte.

Am avut tot timpul perioade de activitate stresante, dar cele mai dificile, greu suportabile, au apărut începând cu anul 1983 şi până la „şocul final". Presiunile externe asupra României, escalada declinului „epocii Ceauşescu", deteriorarea la limita insuportabilului a condiţiilor de viaţă, accentuarea nemulţumirilor populaţiei, receptarea stimulilor externi vizând organizarea opoziţiei ş.a., aveau un impact devastator la nivelurile superioare ale securităţii statului, unde se simţea cum ansamblul sistemului politico-economic trosneşte ameninţător. Stresul şi oboseala întinse la maximum ne dominau zi de zi, prezenţa la serviciu

14 ore devenise regulă, exceptând „programul scurt" din zilele de sâmbătă si duminică.

O zi „normală", cu agenda predictibilă: în fiecare dimineaţă, la ora 7:30, i se prezenta mapa cu lucrările intrate. Unele lucrări se trimiteau de seara, dar cele mai multe veneau dimineaţa, începând cu ora 06:30. Agenda zilei se întocmea în seara anterioară, pe elemente de structură constante:

07:30 - informarea operativă curentă şi înaintarea pe cale ierarhică a informaţiilor şi corespondenţei urgente;

09:00 - telefoane de felicitare a subordonaţilor, a cunoscuţilor care-si aniversau ziua de naştere;

09:15 - soluţionarea lucrărilor curente;

10:30 - analize cu şefii de unităţi din subordine;

12:30 - stabilirea sumarului Buletinului informativ pentru ziua următoare;

13:00 - semnarea dispozitivelor operative la lucrările soluţionate dimineaţa;

14:00 - dejunul, urmat de trecerea în revistă a buletinelor agenţiilor de presă, a presei externe şi interne (evenimentele externe deosebite le raportam verbal, imediat după salutul de dimineaţă);

16:00 “ studiu/analize pe probleme şi cazuistică operative, proiecte şi operaţiuni;

18:00 - definitivarea Buletinului informativ şi a notelor de informare;

19:00 - soluţionarea apelurilor telefonice nepreluate şi rezolvarea unor lucrări aflate în aşteptare;

20:00 - analiza realizării agendei şi reportarea pentru agendele zilelor următoare.

Serviciul de secretariat al cabinetului se asigura pe două schimburi (6:00 - 14:00 - 22:00), iar „directorul cabinetului “ lucra în ambele ture.

Secretarul de Stat la Ministerul de Interne, general- locotenent Iulian N. Vlad la cea de-a 50-a aniversare a zilei sale de naştere şi şeful cabinetului, căpitan Aurel I. Rogojan, 23februarie 1981.

Verso: dedicaţie olografa: „Cu sentimente de sinceră prietenie şi vie admiraţie” Bucureşti, 23.02.1981, Gl.lt. (ss)

Secretarul de Stat la Ministerul de Interne, general- locotenent Iulian N. Vlad la cea de-a 50-a aniversare a zilei sale de naştere cu personalul cabinetului, căpitan Aurel I. Rogojan, plutonier adjutant Gheorghe Ţuţuianu-furier secretariat şi plutonier major Constantin Radu, conducător auto, 23februarie 1981

Fotografie grup cu personalul cabinetului la cea de 035 aniversare a zilei de naştere a maiorului Aurel I Roguian, 05 noiembrie 1984.

Adjunctul ministrului de Interne, general colonel
Iulian N. Vladcu personalul cabinetului la cea de a 33 aniversare a zilei sale de naştere, uJjebruarn 1080
Maior Aurel I. Rogojan, locţiitor al Şefului Serviciului
Independent Secretariatuluridic al nepartamentului
Securităţii Statului.
Subofiţerii: plutonier major Ion Smarandaehe. plutonier
Marcel Pop - furier secretariat şi plutonier adjutant
Constantin Radu, conducător auto.

Adjunctul ministrului de Interne, general colonel Iulian N. Vlad şi secretarul de stat la Ministerul de Interne, general-maior Ştefan Alexie, Octombrie 1986. Dreapta: Maior Aurel I. Rogojan, locţiitor al Şefului Serviciului Independent Secretariat-Juridic al Departamentidui Securităţii Statului. Stânga: colonel Ionică Domainschi, şeful compartimentului relaţii externe şi protocol din Serviciul Independent Secretariat-Juridic.

Adjunctul ministrului de interne, general- colonel Iulian N. Vlad la cea de-a 56-a aniversare a zilei de naştere şi maior Aurel I. Rogojan, adjunctul şefului Serviciului Independent Secretaiiat-Jmidie al Departamentului Securităţii Sta tului. 23februarie 1987.

Erau şi momente în care generalul, copleşit de poverile birocraţiei zilnice, dar necesare, recurgea la o stratagemă pentru suspendarea sesiunilor de soluţionare a corespondenţei, atunci când aceasta era mult prea voluminoasă şi trebuia să fie prezent în altă parte.

De regulă, citea şi semna tară a cere explicaţii suplimentare asupra fişelor rezumative documentare. Uneori însă, când avea în faţă un vraf înalt cam de 40-50 de centimetri, realizând că nu-i va ajunge timpul, întreba la fiecare lucrare: *„Aici ce este?”* La primele 10-15 poziţii răspundeam prompt, fiindcă erau lucrări anume selecţionate, după importanţă şi urgenţă. Apoi, fiindcă numi exersam memoria cu reţinerea ordinii lucrărilor, răspundeam ezitant, iar când încercam să „trag cu ochiul”, mă expedia, ca şi cum ar fi aşteptat momentul: *„Nu te-ai pregătit, ia-le de aici şi revino cu temele făcute”*. Când trebuia să revin nu mă mai chema, ci, în cea mai bună dispoziţie, se adresa „Mareşalului": *„Roagă-l pe «şef» să-mi dea mapa aia şi săfie pe aci, că o să avem ceva important de făcut, mai târziu"*. Eu auzeam şi ieşeam la vedere. „O, *bată-te norocul, erai aici?! Bine, lasă-mă cu «Bătrânul», termină ce mai ai în lucru şi ne vedem ceva mai în colo* „Mai încolo” era înainte de încheierea zilei de muncă. Treaba importantă era o nouă temă de cercetare, o nevoie de documentare, prefigurarea unor cereri de informaţii pentru a nu fi surprinşi de evenimente cu care alţii se confruntau. Nu-mi spunea de unde derivă comanda, intuiam că avusese un contact operativ, iar uneori, o repet voit, ţinea să mă „avizeze": *„Ne aşteaptă lucruri interesante, vin nişte vremuri... O să-ţi spun eu, mai târziu”*. Nu mi-a mai spus. Nici nu i-am reamintit, atunci când momentul s-a mai repetat de vreo două-trei ori.

D.A.: *Avea prieteni?*

A.R.: Nu eram în asemenea relaţii ca să ştiu dacă avea prieteni, atunci nu mi-a dat de înţeles şi nici nu era posibil... Mult mai târziu, am constatat, din afirmaţii publice ale generalului, că i-a desemnat prieteni pe

colaboratorii apropiaţi şi subordonaţii care nu l-au dezamăgit.

Aş putea spune că de generalul Nicolae Pleşiţă era legat de o relaţie şi de prietenie. L-a adus, de la Arad, în Serviciul învăţământ, de aici a promovat, pe etape, până la demnitatea de prim-adjunct al ministrului de Interne, iar în 1977, când generalul Vlad a fost numit secretar de stat, generalul Nicolae Pleşiţă, din acea poziţie, conta pe inteligenţa generalului Iulian Vlad pentru o reformare a sistemului de securitate. Numai că cei doi nu erau compatibili ca structuri de personalitate. Nu ştiu dacă şi generalul Nicolae Pleşiţă realiza acest lucru. Generalul Iulian Vlad, chiar evaluând critic „exotismele" neavenite ale generalului Pleşiţă, nu s-a dezis de el, ca prieten. Sinuoasa traiectorie profesională a generalului Nicolae Pleşiţă şi neclintitul său devotament, în pofida repetatelor sale căderi, merită eforturile unui studiu de caz, din care se vor putea revela aspecte definitorii ale relaţiei puterii politice cu Securitatea.

Prietenii generalului Iulian Vlad... Din poziţiile în care se aflau, nu era exclus ca eventualele reuniuni private, în familii, să fie interpretate drept altceva. De la „bisericuţe" până la conspiraţii, fiindcă asta era directiva, pentru departamentul „afacerilor interne", dată de Tudor Postelnicu, servil Elenei Ceauşescu. Deci, evitau...

în anul 1980, eu aveam mandatul promoţiei mele să iniţiez prima întâlnire, cea de 10 ani, de la absolvire. Din cauza atmosferei de suspiciune generalizată am convenit că nu este oportun să marcăm evenimentul.

Eu am, din partea generalului Vlad, un autograf olograf, din anii ’80, în care m-a dublu onorat: *„cel mai apropiat colaborator”* şi *„prieten devotat”*. Dar, cu toate acestea, relaţia noastră profesională a fost, uneori, pentru mine şi familie, la limita suportabilităţii. Ne aflam în situaţii fără ieşire. Nu am dat înapoi, dimpotrivă! Dar această prietenie declarată nu a implicat nimic din accepţiunile

comune ale prieteniei, vizite sau reuniuni familiale, încredere, da!

Generalul Iulian Vlad trăia modest, practic, dintr-un salariu, fiindcă pensia de boală a soţiei era mai mult simbolică. îşi ajuta şi părinţii. După căsătoria fiului său, cred că şi în perspectiva naşterii celui de-al doilea nepot, m-a întrebat dacă am economii, din care să-i împrumut fiul pentru mobilarea unei camere a familiei acestuia, devenită mai numeroasă. Suma solicitată era aproximativ salariul său lunar şi al meu pe vreo două-trei luni. Mobilă „STAS", nu altceva. Aveam pus deoparte un împrumut de la Casa de Ajutor Reciproc, în ideea că adun bani pentru un „Trabant". Am fost bucuros să-i vin în întâmpinare. După câteva luni, mi-a restituit împrumutul şi dobânda, din partea fiului, un „Johnnie Walker Red Labei". Acela a fost momentul în care generalul Iulian Vlad s-a adresat prietenului şi nu subordonatului.

Deci, repet, eu i-am identificat prietenii doar din relatările domniei sale, ulterioare evenimentelor din decembrie 1989.

D.A.: *Ce făcea în timpul liber?*

A.R.: Timpul liber se rezuma la după-amiezele zilelor de sâmbătă şi duminică. Plus o fracţie de 10-12 zile din concediu, când era posibil, căci nu era o regulă.

în acel timp, viziona un spectacol, îşi scotea soţia la o plimbare, iar după ce i-au fost dăruiţi nepoţii, era un bunic fericit prin parcurile din vecinătatea domiciliului.

Concediile le efectua la Mangalia sau la Olăneşti, pentru tratamente, şi la părinţi.

D.A.: *Părerile altora despre generalul Iulian Vlad?*

A.R.: Vă daţi seama că faţă de mine nu puteau fi decât numai pozitive, dar cam pe acelaşi şablon, Iară nuanţări, Iară ceva de la ei personal. Unanim, i se recunoşteau cultura, inteligenţa, rigoarea, exigenţa, disciplina, dăruirea în muncă până la renunţarea la viaţa personală, de familie, originalitatea şi profunzimea expozeelor, faptul că surprindea prin profunzimea raţionamentelor strict profesionale, deşi era etichetat ca prototipul teoreticianului pur, fără experienţa practicii. Cei cu minusuri personale în ceea ce generalul Iulian Vlad excela, dincolo de respect erau temători, fiindcă nu erau siguri pe ei şi nu puteau anticipa reacţiile sale faţă de ceea ce-i prezentau ca informaţii, rapoarte, propuneri de operaţiuni, care necesitau acordul sau aprobarea la nivelul

funcţiilor deţinute de general în cele trei etape ale evoluţiei sale în ierarhia conducerii Ministerului de Interne (secretar de stat - şase ani; adjunct al ministrului - patru ani; ministru secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului - doi ani şi trei luni).

Calmul proverbial al Generalului se perturba foarte rar, dar adânc. Trebuia să fii rău de tot dus cu mintea pentru a-1 scoate din răbdări şi a-1 exaspera. O astfel de „calitate" i-a dovedit-o, peste măsura suportabilului, şeful Direcţiei Spionaj pentru America de Nord, colonelul „Andrei", renumit pentru obtuzitatea şi răutatea demonstrate în funcţia anterioară, aceea de locţiitor al şefului Direcţiei Informaţii Interne.

D.A.: *Mi se pare interesant pentru că era destul de greu să-l scoţi din sărite pe Generalul Iulian Vlad...*

A.R.: Ca să ajung la momentul exasperării, trebuie să redau contextul. La Oficiul de Relaţii Publice al Minis- terului de Interne s-a prezentat, pentru a solicita audienţă de urgenţă la ministrul secretar de stat şi şef al D.S.S., un cetăţean american, etnic maghiar emigrat din România. Solicitantul audienţei a menţionat că îl cunoaşte personal pe domnul ministru, din perioada în care era activist în mişcarea de tineret, iar ei, ziarist la „Scânteia Tineretului". Generalul şi-a reamintit, ştia că cel în cauză avea o oarecare poziţie în mediul emigraţiei maghiare din S.U.A., l-a surprins cererea şi m-a delegat să-l reprezint şi să-i precizez solicitantului că am mandat special ca în calitatea de „director al Cancelariei să fiu reprezentantul personal al ministrului secretar de stat". Oarecum neîncrezător,
„petentul" şi-a expus motivul pentru care a solicitat audienta.

Venise în România să-şi vadă o foarte bună prietenă, care se afla în ultimele zile de viaţă. Agenţi ai Securităţii l-au contactat şi i-au cerut să accepte să devină spion, sub ameninţarea că dacă refuză va fi imediat expulzat şi, chiar mai mult, vor lansa F.B.I.-ului versiunea că expulzarea a fost acoperirea faptului că a fost recrutat de Securitate. Când relata, plângea.

I-am redat Generalului cele auzite. Colonelul „Andrei" a fost chemat imediat la ministrul secretar de stat. Dincolo de uşile duble şi antifonate, la un moment dat se auzeau nişte acute. Când şeful spionilor din America a dat să iasă din anticamera cabinetului, nu mai nimerea

uşa şi se tot căznea să apuce clanţa acesteia, reflectată de oglinda în care cei ce intrau la general obişnuiau să-şi controleze ţinuta. „Mareşalul" i-a sărit repede în ajutor, deschizându-i uşa reală şi invitându-1: *„Pe aici, pe aici, tovarăşe colonel!"*

Generalul a ieşit în secretariat, vizibil marcat: *„Cred că auziăţi şi voi ce război fu p-aci. "* „Mareşalul", abia abţinându-se să nu-1 pufnească râsul: *„Păi, tovarăşul colonel a vrut să treacă prin oglindăl" „Cum aşa?!" „Avea direcţia defectă, a luat-o scurt la dreapta, să deschidă uşa din oglindă!"* Remarca „Mareşalului" parcă l-a destins uşor. Apoi, către mine: *„Comunică-i neapărat omului să fie liniştit, că am făcut ceea ce trebuia".*

Iulian Vlad şi Nicolae Ceauşescu

D.A.: *Care era relaţia generalului Iulian Vlad cu Nicolae Ceauşescu?*

A.R.: O relaţie strict instituţională, de la şeful Departamentului Securităţii Statului la Preşedintele Republicii. O relaţie strict ierarhizată numai între cei doi, Ceauşescu precizându-i categoric şi apăsat că nu se subordonează decât lui şi nu raportează nimic altcuiva. După cum ne spune în volumul „Iulian N. Vlad - Confesiuni pentru istorie", o singură dată l-a „păcălit" Elena Ceauşescu, introducându-i ea Preşedintelui o informare prezentată de general, iar Ceauşescu a reacţionat sever, admonestându-1 şi subliniind că a greşit şi să nu se mai repete. Elena Ceauşescu era de faţă şi nu a scos un cuvânt, deşi ea se interpusese între general şi preşedinte.

Ceauşescu, exceptând ultimul an, era receptiv la informaţii, realiza conexiuni surprinzătoare cu date ce i se raportaseră anterior, deci avea o memorie bună, sesiza esenţialul şi continuitatea problemelor, nu se împiedica în nimicuri, avea viziunea ansamblului. Apoi, dintr-odată, a devenit un alt om, pasiv, uneori inert intelectual. Transpus parcă într-o altă realitate.

Cum informările promovate de generalul Vlad puneau sub semnul întrebării corectitudinea informării realizate pe linie de partid, de către Secţia Organizatorică, condusă de Emil Bobu, poziţia şefului Departamentului Securităţii Statului era sub o permanentă presiune ameninţătoare. Dacă Nicolae Ceauşescu nu ar fi cunoscut adevărul,

Vlad ar fost imediat acuzat, cel puţin de defetism, şi înlăturat din funcţie. Niciodată Ceauşescu nu s-a scandalizat de faptul că informările Securităţii evidentiau falsitatea informării de partid. El era interesat să cunoască diferenţa dintre „realizările şi succesele importante" raportate pe linie de partid, conform sarcinilor de plan şi a angajamentelor de depăşire a planului şi starea de fapt, necosmetizată propagandistic. Cu acceptul său, pe baza statisticilor şi a marjelor de eroare a acestora, Banca Naţională şi Ministerul Finanţelor operau cu trei rate de conversie leu/dolar.

Elena Ceauşescu şi Tudor Postelnicu - un pol paralel de putere

D.A.: Din mai multe surse am aflat ca Elena Ceauşescu ar fi < avut o relaţie aparte cu Tudor Postelnicu. Este adevărat? j

A.R.: Mie mi-a fost evident că Elena Ceauşescu, Tudor i Postelnicu şi Nicu Ceauşescu reprezentau un pol de putere paralel, în afirmare. Am avut impresia că şi generalului Vasile Milea i se rezervase locul în această viitoare configuraţie a puterii.

Elena Ceauşescu, cu Tudor Postelnicu la comanda Securităţii, exercitase un control secret cvasitotal asupra primei linii din ierarhia partidului. Ea nu-1 suporta pe Ilie Ceauşescu, care, la fel, nu o agrea. Aveau relaţii tensionate.

Ilie Ceauşescu avea conexiuni în S.U.A. şi Marea Britanie, fapt pentru care Tudor Postelnicu nu-1 vedea nici el cu ochi buni. Elenei Ceauşescu şi lui Tudor Postelnicu le era teamă de influenţa pe care ar putea să o exercite asupra fratelui său şi de faptul că acesta s-ar fi putut să ocupe o funcţie în prima linie a puterii. Elena Ceauşescu făcea tot posibilul să-l ţină la distanţă şi pe Ion Ceauşescu, promovat de la Institutul Agronomic la Ministerul Agriculturii, apoi la Comitetul de Stat al Planificării.

După numirea generalului Iulian Vlad ca şef al Securităţii, Tudor Postelnicu nu mai avea la dispoziţie toate instrumentele controlului informativ, ceea ce nu înseamnă că ar fi renunţat, bazându-se, în continuare, inclusiv pe servicii ascunse prestate de şefi de structuri speciale din subordinea generalului. Iulian Vlad a aflat şi i-a chemat la ordine pe cei cu „loialitatea divizată", punându-le probele în fată.

D.A.: *Cum a aflat?*

A.R.: Pe unul dintre loialiştii lui Tudor Postelnicu l-am „documentat” irefutabil, ca urmare a neglijenţei şefului său de cabinet. Pentru uzul ministrului şi al ministrului secretar de stat, ale căror cabinete erau situate la acelaşi etaj, era destinat un copiator xerox amplasat într-o încăpere separată. Când generalul Iulian Vlad avea nevoie de o copie după vreun document sensibil mă chema să-1 xeroxez personal. într-o astfel de împrejurare, am găsit în tasta copiatorului copia transcriptului unei interceptări a convorbirilor telefonice ale obiectivului „Ţiganca”, iar în coşul de hârtii transcriptul ograf original, rupt în patru.

Pe copie fuseseră acoperite însemnele de provenienţă şi procesare (numărul de unitate militară al Unităţii Speciale „T", numărul postului de interceptare, marca de identificare a operatorului de redare a interceptării). I-am prezentat generalului Vlad corpurile delicte şi am revenit în camera multiplicatorului pentru a examina întreg conţinutul coşului de hârtii, precum şi al unui sac în care se adunau de^eurile de documente tocate în vederea reciclării. Am găsit şi am reconstituit mai multe alte asemenea documente rezultate din interceptări şi privind diverse obiective pe care Tudor Postelnicu le intercepta la cererea Elenei Ceauşescu. „Ţiganca” era o domnişoară, o relaţie pasageră a lui Nicu Ceauşescu. Criptonimul devenise notoriu, dar cu toate acestea nu sunt sigur de identitatea reală, fiindcă Elena Ceauşescu le numea ţigănci cam pe toate, iar apelativul folosit de ea devenea criptonim.

Şeful Unităţii „T", generalul Alexandru Ţencu, a fost pus de generalul Iulian Vlad în faţa probelor, dar l-a admonestat pentru faptul de a nu-1 fi instruit pe beneficiarul primar al documentelor cu privire la normele stricte de manipulare a transcripturilor şi că acestea au fost deconspirate faţă de persoane care nu trebuia să le afle conţinutul. Mai mult, i-a atras atenţia că multiplicarea şi diseminarea transcripturilor sunt interzise şi l-a întrebat dacă ştie pe unde or fi ajuns.

D A D ar celelalte obiective interceptate?

A.R.: Reconstituirea transcripturilor rupte grosier, poate din grabă, poate din comoditate (şeful de cabinet al ministrului Tudor Postelnicu a dat transcripturile pentru copiere subofiţerilor curieri), ne-a mai oferit şi surpriza să constatăm că Tudor Postelnicu primise redări şi

de la structuri tehnice de interceptare autonome, de care dispuneau direcţiile a IV-a Contrainformaţii Militare, a V-a Securitate şi Gardă ş.a.

D A Ş i generalul Iulian Vlad nu a făcut nimic?

A.R.: l-a raportat lui Nicolae Ceauşescu „incidentul de securitate" în urma căruia a aflat ce a aflat şi, cu deferenţa necesară, l-a întrebat dacă Tudor Postelnicu a avut dezlegarea necesară pentru interceptările respective, în perioada în care era şeful D.S.S. Ceauşescu i-a spus că lui nu i s-a solicitat şi chiar dacă i se cerea, nu ar fi aprobat, dar că o să regleze el chestiunea.

D.A.: *Şi a reglat-o?*

A.R.: Da, Tudor Postelnicu i-a spus generalului Iulian Vlad, chiar în aceeaşi zi, că a mai avut, „din dispoziţia Tovarăşei", câteva lucrări speciale în atenţia sa personală şi îl informează că s-au finalizat.

Putem crede, aşadar, că Nicolae Ceausescu nu întâmplător i-a interzis categoric generalului Iulian Vlad continuarea sistemului de lucru practicat de Tudor Postelnicu cu Elena Ceausescu.

Tudor Postelnicu, prin anul 1978, abia numit şef al D.S.S., l-a întrebat, într-o împrejurare, pe ministrul de interne Teodor Coman, dacă s-a consultat cu Elena Ceauşescu înainte de a-i prezenta şefului statului un set de propuneri privind eliberări şi numiri în funcţii. Teodor Coman l-a repezit: *„Măi, eu lucrez cu preşedintele României, nu cu nevastă-sa ori cu copiii, să-ţi fie clar!"* Replica ministrului pare a sugera faptul că pericolul ambiţiilor Elenei Ceauşescu era perceput şi de către unii, precum ministrul Teodor Coman, chiar contracarat. După ce Teodor Coman nu a mai fost ministru de Interne, Tudor Postelnicu s-a simţit în largul lui. Pe ministrul următor, George Homoştean, un moţ calm, mucalit şi, cel puţin aparent, cu bun-simţ, Tudor Postelnicu l-a ignorat.

„Să trăiţi, tovarăşe secretar general adjunct!”

D.A.: *Pare că au fost multe disensiuni între cei din fruntea statului...*

A.R.: După aceea, a fost şi momentul în care începuseră frământările printre oamenii din apropierea lui Nicolae Ceauşescu.

D.A.: Vă referiţi la „Scrisoarea celor şase".

A.R.: Nu asta. Era vorba de a se urgenta aducerea lui Nicuşor

Ceauşescu de la Sibiu şi realizarea transferului puterii.

D.A.: Soluţia până la urmă n-a maifost aplicată.

A.R.: Soluţia era, totuşi, gândită. Nicolae Ceauşescu preconiza ca în luna martie 1990 să o pună în aplicare, concomitent cu alte schimbări majore în primul eşalon al puterii. Eram la permanenţă la comanda Serviciului Independent Secretariat-Juridic, după ce mă dislocase Tudor Postelnicu de la cabinetul generalului Vlad, când am primit telefon să-l întâmpin pe Nicu Ceauşescu şi să-l conduc la ministrul secretar de stat Tudor Postelnicu. Serviciul menţionat asigura şi protocolul demnitarilor. Dată fiind importanţa vizitatorului, trebuia întâmpinat şi condus de ofiţerul cel mai mare în funcţie prezent. Cum şeful „en titre" nu era, mi-a revenit mie misiunea. L-am aşteptat afară, la intrarea principală, m-am prezentat şi i-am cerut permisiunea să-l conduc. Sus, în capul scărilor holului de onoare, a apărut, de jos părea impozant, Tudor Postelnicu, care a salutat milităreşte; *„Să trăiţi, tovarăşe secretar general adjunct!"*. Apoi se întoarce către mine şi mă atenţionează: „Măi, *protocol dacă spui cuiva cum m-am adresat tovarăşului Nicuşor, te-am împuşcat!"*

D.A.: L-aţi luat în serios? Sau era şi o urmă de fanfaronadă?

A.R.: Eu l-am luat în serios, chiar dacă realizasem că face un exerciţiu gratuit de autoritate, ca să-şi dea singur importanţă.

Dar revenind la preocupările pentru succesiunea lui Ceauşescu, acum sunt mai bine cunoscute şi tentativele fraţilor Marin şi Ilie Ceauşescu, dinaintea ultimului Congres ai Partidului Comunist Român, de a-1 determina pe Nicolae Ceauşescu să se retragă, ceea ce vine să confirme că la anumite niveluri din cercurile puterii se discutase, se analizase ce se întâmplă în celelalte ţări socialiste şi cineva, totuşi, se gândea la o soluţie.

DA.: *Ce schimbări majore preconiza Nicolae Ceauşescu să facă în martie 1990?*

A.R.: Aducerea fiului său Nicuşor la conducerea partidului, în calitate de secretar general adjunct, concomitent cu „rotirea'" lui Emil Bobu, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Ion Coman, Vasile Milea, Manea Mănescu, Gogu Rădulescu şi alţii, care urmau să fie pensionaţi. Elena Ceauşescu şi Tudor Postelnicu, din poziţia de secretar organizatoric al C.C.al P.C.R., ar fi fost mentorii lui Nicu Ceauşescu, în fapt deţinătorii puterii.

„Nu mai minţiţi şi aveţi în vedere că noi avem cătuşele!"

DA.: *Care era relaţia generalului Iulian Vlad cu prim-mi- nistrul Constantin Dăscălescu?*

A.R.: Ca membru al Guvernului, generalul Vlad trebuia să participe la şedinţele Consiliului de Miniştri, dar acestea nu prea aveau loc, fiind substituite de şedinţele Comitetului Politic Executiv.

Şeful Departamentului Securităţii Statului nu avea o relaţie instituţională directă cu prim-ministrul. Miniştrii erau informaţi cu ceea ce trebuiau să ştie, prezumându-se că ei, la rândul lor, îşi fac datoria. Dacă lucrurile trenau şi nemulţumirile populaţiei sau alte disfuncţii ale sistemului persistau, era informat Nicolae Ceauşescu.

Uneori, Nicolae Ceauşescu îi ordona generalului Vlad să-i transmită personal lui Dăscălescu măsurile de remediere a deficienţelor semnalate, de regulă nemulţumiri ale populaţiei faţă de cronicizarea lipsurilor de alimente, medicamente, căldură, energie, gaze, iluminat public ş.a.

Generalul ezita ca, din ipostaza funcţiei sale, să intermedieze transmiterea dispoziţiilor lui Ceauşescu către primul-ministru. într-un astfel de moment, Ceauşescu l-a chemat pe Dăscălescu, de faţă fiind generalul Iulian Vlad, şi i-a dispus, punctual, rezolvarea nemulţumirilor populaţiei. Apoi, către general: *„ Vlad, să urmăreşti dacă tot ceea ce i-am ordonat acum lui Dăscălescu el şi execută, dacă nu, să-l*

Generalul a răspuns că el nu are căderea să supervizeze ducerea la îndeplinire a deciziilor politice.

Şeful de cabinet al generalului Iulian N. Vlad la momentul evenimentelor din 15 noiembrie 1987 de la Braşov, generalul Petrache Cândea, relatează în memorialistica sa - „Destin în alb şi negru" (Editura Semne, Bucureşti, 2014, pag. 59) - că a fost martorul mai multor convorbiri telefonice avute de generalul Emil Macri, şeful Direcţiei Contrainformaţii Economice, pe telefonul „S" („scurtul guvernamental") de la cabinetul generalului Iulian Vlad, cu viceprim-miniştri, miniştri şi secretari ai Comitetului Central, cărora le spunea pe un ton foarte ferm: *„Tovarăşe, nu mă mai minţiţi, noi v-am scris, v-am spus, aveţi în vedere, totuşi, că noi avem cătuşele..."* De asemenea, generalul Macri i-a raportat secretarului Comitetului Central, şef al Secţiei Militare, Justiţie şi Interne, Ion Coman, că nu mai poate fi tolerată atitudinea unor miniştri, *„în fişetele cărora zac informări foarte importante ale Departamentului Securităţii S ta tu lu* z Toate acele informări ex- primau o altă realitate decât cea prezentată de miniştrii respectivi prim-ministrului şi de către acesta lui Nicolae Ceauşescu.

Generalul Vlad şi-a avertizat colaboratorii în legătură cu şoculfinal

D.A: *Au existat acele reuniuni, de care vorbesc diverse alte surse, în care generalul Vlad i-a avertizat pe ofiţeri, pe şefii direcţiilor centrale şi judeţene că urmează să se întâmple ceva în '89? Ştiţi la ce mă refer, au apărut versiuni ale acestui eveniment prin diverse ziare şi site-uri.*

A.R.: Este întru totul adevărat. A convocat, la începutul lunii octombrie 1989, o şedinţă a Consiliului de Conducere al Departamentului Securităţii Statului lărgită, cu participarea şefilor de unităţi care nu erau membri ai Consiliului. Acolo, pentru prima dată, a vorbit liber. Dânsul era foarte meticulos şi foarte calculat, în sensul că tot discursul era atent elaborat, văzut de două-trei ori înainte, citit încă o dată înainte de a merge acolo unde trebuia să-l expună. II mai citea şi în timpul şedinţei respective, dacă erau alţii care vorbeau înaintea lui.

De data asta a vorbit liber, atipic pentru el, şi a avut un expozeu extrem de concis, axat pe elementele de situaţie operativă, aspecte de politică internă şi internaţională din care rezulta clar că urma căderea guvernului. După Polonia şi Ungaria, erau pe ordinea de zi R.D. Germană, Cehoslovacia şi Bulgaria.

In încheierea şedinţei respective, generalul Vlad ne-a spus: „Şz, *nu în ultimul rând, rezolvaţi-vă problemele ce privesc grijafaţă defamiliile dumneavoastră* Acest mesaj a fost reluat de adjuncţii săi la convocările ţinute cu şefii Securităţilor judeţene, pe centre zonale, la Bucureşti, Braşov şi Iaşi, în luna noiembrie, cu vreo zece zile înainte de Congresul al XlV-lea al P.C.R.

Şedinţa Consiliului de conducere al D.S.S. din prima săptămână a lunii octombrie 1989 a avut loc în contextul participării lui Gorbaciov la cea de-a 40-a aniversare a Republicii Democrate Germane şi a informaţiilor privind iminenta înlăturare a lui Erich Honecker.

D.A.: *în Germania începuse procesul de disoluţie* ***a*** *R.D. G.-ului.*

A.R.: începuse „Gorbacioviada" şi urmăream fişele personale ale celor care se pregăteau să-l înlocuiască pe Erick Honecker. Iulian Vlad nu putea să zică, gata, acum urmează şi al nostru. în R.D. Germană, de exemplu, printre efemerii succesori ai lui Erick Honecker se număra şi un doctor în Drept, iar generalul Iulian Vlad a punctat; „O *să vezi ce se va întâmpla şi aici, când vor ajunge la putere avocaţii",* Dacă prin aceasta a avut în vedere iminentul sfârşit al epocii lui Ceauşescu, nu poate fi niciun dubiu.

DA.: *Dar orice om inteligent, dacă se schimbă ceva...*

A.R.: Bineînţeles. Informările sintetice care i se prezentau lui Ceauşescu, începând cu jumătatea anului 1989, semnalau că este imposibil de rezistat, fiindcă în anii 1988-

1989 toată presa din ţările Tratatului de la Varşovia, dar şi de la Belgrad, îl critica în termeni duri pe Ceauşescu şi politica lui falimentară, deci i se transmiteau semnale clare să se retragă.

Plus că emisari ai forumurilor civice începuseră să vină în România pentru a pregăti acţiuni de stradă, în care scop au realizat nişte contacte. Fiecare dintre cei contactaţi trebuia să găsească alţi zece şi aşa mai departe, pentru a fi pregătiţi să se adune şi să manifesteze, când vor vedea că este momentul să acţioneze.

D.A.: *Ce amploare au avut tatonările „emisarilor”?*

A.R.: Turiştii din ţările socialiste nu erau suprave- gheaţi, iar cazurile depistate au fost mai mult rezultatul mtamplaru.

D.A.: *S-au luat măsuri împotriva lor?*

A.R.: Poate părea surprinzător, dar în 1989, când au fost interceptaţi în judeţul Bihor nişte „emisari" din Germania şi Cehoslovacia, cuvântul de ordine a fost să fie cazaţi la cel mai bun hotel, dacă este cazul, apoi să fie conduşi politicos la frontieră.

Tudor Postelnicu îi ia generalului Iulian Vlad şeful de cabinet

D.A.; *Dumneavoastră relaţionaţi în vreun fel cu ministrul de Interne, Tudor Postelnicu?*

A.R.: Exclus, el se afla în „Olimp"! Era mare nenorocire şi când eram nevoit să răspund la telefonul „S" în locul generalului Vlad. *„De ce-mi răspunzi dumneata la acest telefon?!”*

D.A.: *Cum lucra Tudor Postelnicu cu Iulian Vlad?*

A.R.: Of, of! Doar un exemplu, din multe alte tactici perverse. El începuse să-i dea generalului Iulian Vlad teme imposibile, din cauza orelor imposibile Ia care îi veneau ideile. Când trebuia să plece omul acasă, seara, pe la ora 20:00-21:00, ca un făcut îi telefona Tudor Postelnicu, el fiind deja acasă, dar ca să se dea cocoş faţă de familie: *general Vlad, mă duc mâine la tovarăşul Comandant Suprem şi*

am nevoie să-mi documentaţi ce mi-a ordonat". Urma tema. *„Mâine la prima oră să am lucrarea ".*

Erau puşi în priză şefii unităţilor cu sediul materiei ce prezenta interes, cu precizarea ca dimineaţa la ora 6:15 să prezinte rapoartele la cabinet. Tot la ora respectivă era chemată şi o dactilografa. La 7:30 era totul gata. O dată, de două ori, de trei ori. Tudor Postelnicu se întreba ce se întâmplă acolo, că doar n-a rămas la birou peste noapte? El credea că Generalului îi va fi dificilă ori imposibilă încadrarea într-un termen de câteva ore, şi acelea de noapte, şi că-i va găsi motive de reproş. Cineva dintre cei cu care se antura i-a spus lui Tudor Postelnicu că generalul Iulian Vlad are la cabinet un *„om de concepţie iute de condei".*

In contextul menţionat, am primit ordin să mă prezint la Tudor Postelnicu.

D.A.: *Când asta?*

A.R.: In decembrie 1985.

D.A.: In plin avânt revoluţionar.

A.R.: In plin avânt revoluţionar, chiar în ziua de Crăciun, care se nimerise a fi într-o miercuri. Trebuia să mă fi prezentat însă cu câteva zile mai înainte, dar eu eram la Bihor. în fiecare an, pe 17-18 decembrie, mergeam la Ignatul porcului. Nu era vorba atât de tradiţie, cât de o strictă necesitate. Şi când mă întorc, generalul Iulian Vlad îmi spune că m-a căutat ministrul, dar că nu i-a spus de ce, însă mi-a motivat absenţa, spunându-i că unul din părinţi are probleme de sănătate. Dacă voi fi întrebat să spun şi eu la fel. Doamne, Dumnezeule, realizaţi ce mare Bau-Bau era Postelnicu, pentru ca generalul Iulian Vlad să recurgă la această stratagemă?! Nu învoire, nu concediu, ci o situaţie familială urgentă. Eram cam nedumerit, de ce o fi fost nevoie de o astfel de motivare, dar, cum tocmai îl invitasem să guste din „pomana porcului", anume ales pentru asta momentul Crăciunului, nu ne-am stricat dispoziţia. Urma să o facă Tudor Postelnicu, peste câteva minute.

D.A.; *Sărbătoreaţi Crăciunul Acest lucru nu era împotriva tradiţiei comuniste, mai ales că era o sărbătoare religioasă?*

A.R.: Conspirativ, fără toasturi. Dar, sunt chemat la ministrul secretar de stat.

M-am prezentat la Tudor Postelnicu prima dată în cei opt ani de

când era şeful D.S.S. Directorul cabinetului mi-a făcut intrarea, eu am raportat cine sunt şi că m-am prezentat la ordinul său. Aceasta era formula prevăzută de regulamentul militar care, în ceea ce priveşte relaţiile dintre şefi şi subordonaţi, era obligatorie. Atât de obligatorie, încât câte unul sub acoperire, prin vreo ambasadă, se scăpa şi-şi saluta şeful cu formula *„Să trăiţi, tovarăşe (gradul)!”*

Ministrul secretar de stat îmi arată cu mâna scaunul pe care să iau loc, la măsuţa perpendiculară pe biroul său. Trage un sertar, scoate o coală de hârtie şi mă întreabă, ritualic: *„Numele şi prenumele? ”* Eu vedeam că are în mână fişa mea de personal, cu fotografia prinsă cu o agrafa, aşa că nu m-am abţinut: *„Scrie acolo, în fişă, tovarăşe ministru”.* Acum cred că, în subconştient, am fost obraznic, dar subconştientul m-a obligat la acea atitudine.

„ Vreau să verific ce mi-au scris aici cei de la Cadre cu ce îmi spui dumneata, dacă au greşit? Repet, numele şi prenumele?” Mă conformez, apoi ministrul citeşte el prenumele părinţilor si celelalte date de identificare, iar eu confirmam. La întrebarea *„Naţionalitatea?”* a făcut pauză. Răspund: *„Română”.* El: *„Sigur?”* Eu: *„Sigur!”* El: *„Unde te-ai născut, nu sunt unguri?”* Eu; *„în satul meu nu sunt, ci într-un sat vecin, unde exista cândva uliţa ungurească*El: *„Ei, atunci cum poţifi dumneata sigur că nu te-afăcut mama cu vreun ungur, că aşa cum mă uit la faţa ta mai atent, parcă... ”* Un resort nevăzut m- a catapultat de pe scaun şi am ieşit glonţ din cabinet, trântind uşa dublu articulată, de a căzut o folie din tencuiala de lângă tocul uşii. Când ajung la etajul următor, soneria cu care generalul Iulian Vlad mă chema în cabinetul său suna continuu.

Extrasul din registrul stării civile pentru născuţi atestă că m-am născut sâmbătă, 05 noiembrie 1949, ora 10. Mama nu împlinise încă vârsta menţionată, avea 19 ani şi cinci

w şa to î itoMAmet,

Art. 58 dl» RftguLfttneni

> vumAria comunei

cebtificât

NoUmrimsrxil el

DE NAŢIONALITATE

*-f- * *

—.— ..... judeţul Bihor, atestăm că D-l

de profesiune _____ _____ t <?!)>

«Otl» a<

, ___ . judej

precum şj ___

nfticnt U / •

!. , născut

2L

3.

4.

5.

..... r ■-»

tu asţi**«Ut*te români fiind înăcrişi *ub tste cti dUposiţîunile art. 53 *p* urmă to arele *dit^ictfU rnxentul* privitor la constatarea [illegible] (ionAlţnATrFem ase

primarul caninei

nou»

luni.

. i

fj

Ca să nu le poatăfi contestată naţionalitatea şi identitatea, precum şi pentru a li se recunoaşte toate drepturile cuvenite, românilor din Transilvania, Banat, Crisana, Satmar, Maramureş, Bucovina, Basarabia şi din alte ţinuturi ale imperiilor rus şi austro-ungar, Regatul României le elibera supuşilor săi din teritoriile dobândite prin efectul tratatelor de pace, „certificat de naţionalitate" Regulamentul privitor la constatarea naţionalităţii române afost emis de Ministerul de Interne şi a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1923, a doua zi după ce Ion I.C. Brătianu a preluat cel de al treilea mandat la Interne. Acest certificat de naţionalitate afost solicitat de tatăl meu în ziua declarării naşterii mele, la data de 7 noiembrie 1949- Consiliile comunale provizorii instituite după proclamarea, la 30 decembrie 1947, a Republicii Populare Române au conţmuat a le emite, pe imprimate ale Regatului României, şi la doi am după schimbareaformei de guvernământ

m>i «ului «mm

Focnoter Hr4 0 Bl \

*** t PE LANOA PAftOfETUL** .TllDUNAtULUI BUIOM

xim xm

C E 1 TI

«om 'Q&iitz-

S* ccrtlllci ii# noi cl D,

oltcoi „ ta «nai domiciliat

In comun«

Da «emani, nu « fost dcitJtult din vre o fanţlune publici Iar da oâtrc Tribunalul Ioc*Kwt-»'a pţpnunţftt conirâ ■* ât laterdktle «An InoupaeUtte, nici nu a font declirat Mit.

Acut certliicat *• elibarb^iAIaltesza cererii toreglrtr

peattfi

Şeful Bl

d4g«*Q2ai »rilitor<tâ*f

Pentru aputeafi angajat al Căilor Ferate Române se cerea nu doar un cazier curat, ci şi să nufi destituit din vreofuncţie publică, pus sub vreo interdicţie, declarat incapabil orifalit.

«a pottd* U biroul locului do nafttr© 4cclir*t fl daci nu « •xacfctatla ţari fa ultimii «ace «ni, aici o pedetpti privat! d« lib«rt»tt*

Nea Gică, „Mareşalul" cabinetului, adjutantul Gheorghe Ţuţuianu (după 1989, căpitan de jandarmi în retragere), mă întreabă precipitat: *„Domnule director, ce-aţi făcut? E şeful la telefon cu ministrul, vă cheamă întruna, intraţi repede!”*Intru, Generalul, aprins la faţă cum niciodată nu-1 mai văzusem, asculta la telefon peroraţia virulentă de la celălalt capăt al firului roşu: *„Da, tovarăşe ministru, am înţeles, o să iau măsuri exemplare...”* Apoi pune receptorul pe birou şi-l mai ridică, din când în când, pentru a încuviinţa, fără să ştie ce, deoarece nu se auzeau decât acutele ministrului Postelnicu, la care răs-

pundea alternativ: *„întocmai, cum ordonaţi”. „Da, da, vă ascult... ” „Acolo unde se atârnă harta în cui, la biroul de la Sighetu Marmatiei...”* Aluzie la locul unde ministrul Postelnicu cerea să fiu mutat. în tot acest timp, generalul Iulian Vlad mă privea compătimitor, cu atitudini interogative din priviri şi gesturi. După ce se termină monologul lui Tudor Postelnicu, mă întreabă ce s-a întâmplat, iar eu îi reproduc actoriceşte scena. Perplex, mă aprobă: *„Bine ai făcut! Te-ai comportat demn*

şi curajos. L-ai încurcat. Acum, sigur că nu te va mai laşa cu mine... Va trebui să-ţi găseşti un loc, dar nu în cele două unităţi conduse de oamenii lui. " Se referea la generalul Aron Bordea - Direcţia Informaţii Interne, respectiv, colonelul Gheorghe Ardeleanu ~ Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă, care în repetate rânduri îmi făcuseră oferte tentante salarial în ideea că aş accepta transferul în unităţile lor.

De ce? Fiindcă ambii se implicau incompetent în revizuirea documentelor propuse de adjuncţii lor spre promovare generalului Iulian Vlad şi, de fiecare dată după ce şi-o încasau, îmi cereau soluţii. Le ofeream, nu substanţial diferit, dar, totuşi, nuantat fată de ceea le prezentaseră specialiştii competenţi din subordinea lor. Ei, tot timpul, îşi bruftuluiau locţiitorii pentru faptul de a nu se fi pus, anterior, de acord cu „Auricã". Realitatea era că o tatonare prealabilă exista, dar dacă era asumată de cei împricinaţi, aceştia riscau să fie suspectaţi de subminarea autorităţi comandantului sd tentativă de a le lua locul. Era o prezumţie falsă, deoarece canoanele politicii de cadre a partidului nu lăsau loc competenţei, în competiţia cu oportunitatea politică.

Am rămas la cabinet încă o zi. In ziua a doua, vine secretarul de stat, generalul Ştefan Alexie, cu nişte hârtii A5 în mână (formatul „Ordinelor de Cadre") şi intră la generalul Iulian Vlad. în timp ce Ştefan Alexie era la generalul Iulian Vlad, în sala de consiliu se adună efectivele Serviciului Independent Secretariat-Juridic. Iese generalul Ştefan Alexie şi mă cheamă să merg cu el în sala de consiliu a cabinetului generalului Iulian Vlad. Acolo, generalul Ştefan Alexie, un pupil al generalului Iulian Vlad, aflat atunci într-o poziţie ingrată, dă citire ordinului ministrului secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului, prin care se eliberează din funcţia de şef cabinet II (adjunct de ministru) şi se numeşte în funcţia de ofiţer specialist principal II, locţiitor al şefului Serviciului Independent Secretariat-Juridic, maiorul Rogojan I. Aurel.

Eram trimis la Cancelaria Departamentului Securităţii Statului, în poziţia a doua. Financiar, semnifica o promovare. De asemenea, puteam uza de dreptul folosirii unui autoturism de serviciu, cu şofer. Profesional nu simţeam vreo satisfacţie.

[5]

Locotenent-colonel Aurel I. Rogojan, împuternicit la comanda Serviciului Independent Secretariat-Juridic al Departamentului Securităţii Statului, 1988.

La aniversarea zilei de naştere a colonelului Florică Dobre, şeful Direcţiei Seci'etariat-Juridică a Ministerului de Interne, 1988.

Şeful de cabinet al lui Tudor Postelnicu, la comanda „Afacerilor Interne

DA.: *Şi ce a mai urmat?*

A.R.: A doua zi, a avut loc o şedinţă a Biroului Executiv al Consiliului de Conducere al D.S.S.: Tudor Postelnicu, ministrul secretar de stat, generalii Iulian Vlad şi Aristotel Stamatoiu, adjuncţi ai ministrului, şi generalii Ştefan Alexie şi Gheorghe Zagoneanu, secretari de stat, ajutorii adjuncţilor miniştrilor. începe Tudor Postelnicu...

DA.: *Şi eraţi acolo?*

A.R.: Nu aveam ce căuta acolo. Era de neconceput. ***DA.:*** *Dar aţi auzit despre discuţiile dintre ceiprezenţi.* ***A.R.:*** Mi-a relatat, „ad litteram", generalul Iulian Vlad.

A început Tudor Postelnicu: *„Măi, tovarăşi, e bine să ne îngrijim de tineretul care creşte pe lângă noi. Ieri l-am promovat pe maiorul Rogojan, de la cabinetul generalului Iulian Vlad.*

Uitaţi, maiorul Rogojan, după nouă ani de serviciu la generalul Iulian Vlad, a crescut în competenţe şi experienţă şi m-am gândit că e bine să-l promovez adjunct al şefului Serviciului Independent Secretariat-

Juridic. M-am gândit eu şi la căpitanul Mihai Uţă, să-l eliberez de la cabinetul meu şi să-l promovez şi pe el, chiar vă propun să fiţi de acord să-l punem la comanda unei structuri nou-înfiinţate, pe care a aprobat-o «Tovarăşul» aseară". Şi l-a pus la comanda Unităţii militare 0632/A - Contra- informaţii Militare pentru Ministerul de Interne.

***DA.: A** luatei, Tudor Postelnicu, Afacerile Interne.*

A.R.: Tot la el erau, dar sub comanda generalului Vasile Gheorghe, şeful Direcţiei de Contrainformaţii Militare.

***D.A.:** Cel care se ocupa de contraspionaj.*

A.R.: Trebuia să se ocupe de contraspionajul militar.

Provocarea

***D.A.:** V-a mai urmărit Tudor Postelnicu după aceea?*

A.R.: Sigur că da. Vă dau un exemplu de provocare. Fiică-mea împlinea 12 ani şi nevastă-mea propune să-i facem rost de o pereche de cercei. Zic, dragă nu se întâmplă nimic, e doar o superstiţie, ia verigheta mea, mai am nişte peniţe de stilou care s-au tocit şi comandăm cerceii fetei. A doua zi, soacră-mea, care venea ca să aştepte copiii de la şcoală şi să le dea să mănânce, este sunată la uşa apartamentului de doi indivizi care se fac că vorbesc bulgara şi unul rupea şi puţin româneşte, cât să spună că au rămas în pană şi de la magazinul „Auto-Moto-Velo-Sport", de la parterul blocului, au cumpărat anvelope şi nu le ajung banii, fapt pentru care oferă spre vânzare un inel de aur.

D.A.: *Cu soţia aţi vorbit la telefon sau în casă?*

A.R.: In casă.

D.A.; *Deci, aveaţi microfoane.*

A.R.: Sigur că da. Cred că aveam mijloace de supraveghere introduse din apartamentul de deasupra, unde locuia cu intermitente un avocat, care mi-a dat de înţeles acest lucru. Era clar că s-a auzit discuţia din casă şi a doua zi a venit ofertantul să cumpărăm aur şi dacă soacră-mea nu era vigilentă, imediat era copt şi se realiza flagrantul.

D.A.: *Afost clar provocare!*

A.R.: A fost. Şi au mai fost şi altele.

D.A.; *Şi în ce relaţii aţi rămas cu generalul Iulian Vlad după acest moment important din carieră?*

A.R.: Foarte bune, neschimbate, în continuare. EI nu avea legătură cu provocările lui Tudor Postelnicu, nu a renunt&t la mine.

[9]

D.A.; *Eraţi în continuare lângă cabinetul lui?*

A.R.: Nu, urcam de la parter la etajul al II-lea. I-am asigurat, în continuare, rezolvarea lucrărilor cabinetului, ceea ce îmi sporea volumul sarcinilor de zi cu zi.

Străjer al Constituţiei şi al legalităţii

D.A.: *Deci, în ciuda ordinului dat de Tudor Postelnicu aţi rămas în relaţii apropiate cu Iulian Vlad, de colaborare.*

A.R.: De muncă, sigur că da. Acolo, la cabinet, era serviciu în două ture, asigurate de doi subofiţeri, iar într-o vreme am avut un subofiţer şi un ofiţer care erau cu partea de secretariat. Eu aveam acolo o chicinetă de 2/3 m, lipită de anticamera de aşteptare. Acolo era şi un reşou, era şi frigiderul, două fişete, unul era cu lucrări în aşteptare, celălalt, cu legislaţia de referinţă a domeniului securităţii statului şi toate ordinele, pentru că prima grijă a şefului de cabinet o constituiau legalitatea şi temeinicia deciziei, legalitatea şi temeinicia raportului care se prezintă ministrului adjunct, şi astea le verificam pe reglementările interne, pe Constituţie, pe legile de referinţă şi cu repertoriul actelor normative care nu au fost publicate. După ce giram că există suportul în lege, prezentam generalului Iulian Vlad care este referinţa în drept a stării de fapt şi se lua o decizie în conformitate cu legea. Cei care lucram la secretariat-juridic aveam frecvente discuţii cu profesioniştii şi le spuneam: fiţi atenţi ce scrieţi şi cum vorbiţi. Le trimiteam şi documentare, pentru avertizare, că pot să vină şi vremuri când va trebui să dea cu subsemnatul pentru diverse afirmaţii, ceea ce s-a şi întâmplat.

D.A.: *La nivelul conducerii Securităţii sau al ofiţerilor executanţi, nu s-a pus, îndeosebi după 1968, problema legalităţii metodelor prin care se intra cu bocancii în viaţa intimă şi erau încălcate libertăţile cetăţeanului?*

A.R: Reţin două momente în care, la nivelul conducerii Securităţii, s-a pus problema ieşirii din starea de ne- constituţionalitate şi ilegalitate a unora dintre mijloacele de culegere a informaţiilor, de supraveghere şi urmărire a persoanelor suspecte, respectiv coliziunea cu Constituţia a ordinelor ministrului de Interne, preşedintelui Consiliului Securităţii Statului în perioada 1968-1972, referitoare la interceptarea

convorbirilor telefonice şi ambientale, a corespondenţei şi altor trimiteri poştale, precum şi utilizarea filajului. Aceste operaţiuni din competenţa unor unităţi speciale, conspirate, erau realizate extralegal, nu exista nicio prevedere legală cu privire la autorizarea lor, ci doar ordine interne cu caracter secret de stat. Ofiţerii de securitate[9] nu puteau utiliza aceste mijloace în afara unor proceduri stricte, care implicau aprobări de nivel superior, condiţionări şi limite, inclusiv în ceea ce priveşte garanţii de nediseminare a datelor şi a informaţiilor ce priveau viaţa intimă, familială şi privată. Dar, legal, problema nu era soluţionată pentru a nu se încălca prevederi ale Constituţiei.[9]

„furăm cu mâna pe Constituţie, dar filăm în draci!"

D.A.: Pare o situaţie asemănătoare cu cea pe care am experimentat-o recent, cu Protocoalele secrete dintre S.R.I. şi Ministerul Public, declarate neconstituţionale. Şi, concret, s-a găsit o soluţie legală?

A.R.: Prima punere în dezbatere a intruziunii extra- legale a Securităţii în drepturile şi libertăţile fundamentale ale persoanei a avut loc la scurt timp după înfiinţarea, la 3 aprilie 1968, a Consiliului Securităţii Statului. Concluzia finală, pusă de preşedintele Consiliului, Ion Stănescu, a fost aceea că păstrarea secretului privind folosirea respectivelor mijloace precum şi asupra identităţii persoanelor şi a informaţiilor este garanţia protecţiei drepturilor şi libertăţilor constituţionale. Cu alte cuvinte, dacă nu se află, nu s-a întâmplat nimic, nu s-a încălcat niciun drept. Dacă se află, cel vinovat de divulgare va fi sancţionat, potrivit legii şi ordinelor interne. Acum, nu este mai puţin adevărat că şi Constituţia avea o dispoziţie interpretabilă, în sensul că statul garantează secretul comunicaţiilor, iar unii constituţionalişti spuneau că textul respectiv implică garantarea numai în caz că statul intră în posesia secretului, altfel ce să garanteze? Generalul Emanoil Rusu, şeful Direcţiei a IX-a Filaj şi Investigaţii, direct interesat de legalitatea activităţii de care răspundea, a pus şi el o concluzie, în stilul lui Caragiale: *„Am înţeles, tovarăşe Preşedinte, jurăm cu mana pe Constituţie, dar filăm în draci!"*

Peste un deceniu, în 1978, tot în luna aprilie, a păcălelilor, imediat

după constituirea Departamentului Securităţii Statului, generalul Mihai Pacepa a reluat chestiunea legalităţii folosirii mijloacelor tehnico-operative şi a blajului în cazul cetăţenilor români, sugerându-i generalului Iulian Vlad să dea tema în lucru consilierilor juridici. Generalul Iulian Vlad mi-a ordonat să documentez problema şi să identific soluţiile posibile.

Din documentarea efectuată a rezultat că o sumă de alte chestiuni sensibile, pentru care era imperios nevoie de norme legale (susţinerea acoperirilor, cheltuielile operative speciale ş.a.), erau reglementate prin Hotărâri ale Consiliului de Miniştri, clasificate „strict secret, de importanţă deosebită", deci nepublicabile, unele redactate ograf în exemplar unic, pe care miniştrii implicaţi în aplicare semnau de luare la cunoştinţă. Cum se schimba un ministru, cel nou-numit primea vizita omologului de la Interne pentru a i se aduce la cunoştinţă, sub semnătură, partea ce-1 privea din respectiva hotărâre.

Pe cale de consecinţă, am urmat modelul consacrat şi am prezentat un proiect de Hotărâre a Consiliului de Miniştri în sensul celor ordonate, dar acesta nu a trecut mai departe de ministrul secretar de stat şi şef al D.S.S., Tudor Postelnicu.

Păstrarea secretului - „garanţie a constituţionalităţii"

D.A.: *Lui Nicolae Ceauşescu i s-a ridicat problema legalităţii unora dintre metodele Securităţii? întreb, fiindcă în discursurile sale, la întâlnirile cu activul de partid şi de comandă din Interne şi din Securitate, clama imperativ respectarea strictă a legalităţii socialiste, vorbea despre respectarea drepturilor omului.*

A.R.: Da, aşa este, el cerea tot timpul „respectarea strictă a legalităţii socialiste". în fapt, atât în anul 1968, cât si în anul 1978, „tehnocraţii" din Securitate au ţinut să le semnaleze noilor miniştri, numiţi de Nicolae Ceauşescu cu mandat special, să instaureze legalitatea în activitatea organelor de Interne şi de Securitate, că acestea au folosit, folosesc şi nu-şi nu vor putea îndeplini misiunile încredinţate şi nici nu vor putea răspunde în faţa partidului de apărarea cuceririlor revoluţionare şi lichidarea duşmanilor orânduirii socialiste dacă nu vor folosi, în continuare, interceptarea şi filajul, dar că Partidul, pentru a-şi apăra onorabilitatea, nu şi-a asumat, după cum nici guvernele occidentale nu o făcuseră încă, reglementarea pe baze constituţionale a

restrângerii temporare, în condiţiile legii, a exerciţiului unor drepturi şi libertăţi fundamentale.

D.A.: *Am înţeles, dar eram curios să ştiu dacă Nicolae Ceausescu era conştient de lucrul acesta sau nu-l interesa problema decât sub raport discursiv?*

A.R.: Evident că niciun ministru, nici chiar Emil Bobu, trimis la Interne din raţiunea că, în calitatea de fost procuror militar, de căpitan de justiţie, care activase în Secţia C.C. al P.C.R. pentru controlul Justiţiei, Armatei şi Internelor, nu i-au învederat lui Nicole Ceausescu problema extralegalităţii mijloacelor speciale secrete ale Securităţii. Toţi miniştrii au considerat că păstrarea secretului este cea mai bună garanţie. Deci, aşa au interpretat activiştii partidului, desemnaţi să conducă Securitatea, că trebuie aplicat şi respectat principiul legalităţii socialiste.

Unităţile care realizau ascultările, interceptarea corespondenţei şi filajul erau conspirate, ofiţerii din acele unităţi nu erau cunoscuţi nici de familii ca angajaţi ai Securităţii. In şcoala de ofiţeri, despre mijloacele respective se făcea doar o trecere sumară în revistă, cu caracter strict informativ, pe durata a 50 de minute, o oră de curs, pentru a şti care sunt condiţiile în care vom putea solicita aprobările speciale în vederea utilizării lor.

D.A.: Dar erau folosite aceste materiale informative în dosarele penale? f

A.R: în dosarele de urmărire penală instrumentate de i către Direcţia Cercetări Penale a Securităţii era cu desă-

vârşire interzis să existe informaţii sau elemente probatorii obţinute prin mijloace secrete, interceptările şi filajele,

notele informative erau excluse. Doar procurorii sau instanţa de judecată puteau solicita direcţiilor de poştă şi telecomunicaţii, în temeiul dispoziţiilor Codului de procedură penală, reţinerea şi punerea la dispoziţie a trimiterilor poştale. Despre interceptări, nici vorbă! în codurile de procedură anterioare anului 1968 au existat dispoziţii care admiteau chiar şi proba cu audierea informatorilor.

D.A.; *Deci, era mai mult o muncă preventivă, pentru că în mod real până în '89 nu s-a întâmplat niciodată. De la episodul Alexandru Drăghici sau poate chiar Mihai Pacepa, n-au mai existat comisii de tipul ăsta, care să ia la puricat o situaţie şi să verifice toate actele.*

Până la urmă, eraţi interesaţi de legalitatea unor acte şi a unor acţiuni pe care, defapt, nu le verifica nimeni?

A.R.: Eu mă refer la reglementările interne, la deciziile si rezoluţiile demnitarilor, la conţinutul documentelor supuse dezbaterii în Biroul Executiv sau în Consiliul de Conducere, la legalitatea propunerilor de soluţionare a unor cazuri.

Generalul Iulian Vlad avea o temeinică formaţie juridică, eu mi-am luat foarte în serios studiul ştiinţelor juridice, cu aplicaţie pe Dreptul Constituţional, Dreptul Penal (procesual penal şi criminologie) şi problematica internaţională a drepturilor omului şi cetăţeanului.

„Disidentul", mă rog, agentul jocurilor operative interservicii, Dumitru Mazilu, fiindu-mi reper şi în materie de „prostituţie politico-juridică". Lui i se datorează marile aberaţii juridice din decembrie 1989 - ianuarie 1990, dar eu am în vedere argumentele sale pentru evidenţierea superiorităţii şi a bazelor marxist-leniniste ale Dreptului socialist, respectiv modul în care la cursul de teorie generală a statului şi dreptului desfiinţa fundamentele dreptului şi ale justiţiei în capitalism.

D.A.: Acum vorbim de Departamentul Securităţii Statului Dar din 1987 nu ajungeau toate rapoartele la generalul Iulian Vlad? De ce nu s-a schimbat nimic?

A.R.: Din 1987, ceea ce era de competenţa şefului D.S.S. ajungea la generalul Iulian Vlad. Adjuncţii săi, generalii Aristotel Stamatoiu şi Gianu Bucurescu, precum şi secretarii de stat aveau repartizate unităţi în coordonare, ai căror şefi nu raportau direct generalului Iulian Vlad. Adjuncţii săi, dacă le erau depăşite drepturile de decizie ori de aprobare, atunci raportau ei ministrului secretar de stat.

înainte de 1987, sub coordonarea generalului Iulian Vlad se încheiase actualizarea reglementărilor. Erau deja aşezate, cât de corect era posibil în condiţiile existente, coordonatele activităţii. Tudor Postelnicu intervenise să „prefaţeze" două dintre reglementările de bază cu câte un preambul în care invoca ordinele, orientările şi indicaţiile comandantului suprem, ca să arate că a contribuit la ele, dar de fapt nici nu ştia, nici nu înţelegea ce scrie în ele.

Dar, în anii 1988-1989, nimeni nu mai avea vocaţia conformismului ideologic. Eram cu toţii într-o aşteptare. Personal, din 1985 nu prea mai participam la şedinţele lunare P.C.R. şi nici la cele de antrenament de tragere cu pistolul, fiind sistematic blocat de tot felul urgenţe, care mă absolveau de participare. Era o realitate, dar recunosc, îmi convenea.

D.A.: Trebuia să vă antrenaţi să trageţi cu pistolul?

A.R.: Asta era general valabil pentru toţi militarii, indiferent de armă, ori specialitate. Delegam ofiţerul mai mare în grad şi în funcţie să conducă activităţile în poligon. Nu m-am dus la multe şedinţe de partid, având urgenţe profesionale şi secretarul de partid a venit să-mi spună că „m-au cântat" unii la Consiliul Politic. Dar, de fapt, cel mai talentat „cântăreţ" era chiar el.

D.A.: Totuşi înţeleg că eraţi comandant al unei unităţi, chiar şi doar ca împuternicit la comandă.

AJR.: Exercitam toate prerogativele comenzii. Unitatea avea competenţe privind:

- avize si elaborare de acte normative interne şi de nivel superior, cele care priveau Ministerul de Interne;
- relaţiile externe şi protocolul Departamentului Securităţii Statului;
- pregătirea lucrărilor Consiliului de Conducere şi ale Biroului Executiv al Departamentului Securităţii Statului;
- serviciul cabinetelor conducerii Departamentului Securităţii Statului.

Ponderea activităţilor era reprezentată de avizele juridice pentru proiecte de legi şi decrete ale Consiliului de Stat, respectiv hotărâri ale Consiliului de Miniştri.

Exista şi atunci o metodologie de tehnică legislativă, mult mai strictă, a cărei aplicare o superviza Consiliul Legislativ, al cărui aviz nu era consultativ, ca în prezent, ci obligatoriu. Ce decidea Consiliul Legislativ, unde era printre alţii, mai sus ca el, şi fostul judecător de la Curtea Constituţională Acsinte Gaşpar, era literă de lege. L-am menţionat pe Acsinte Gaşpar, deoarece el răspundea la Consiliul Legislativ de domeniul Ministerului de Interne. Fără luarea în considerare a punctului de vedere al Consiliului Legislativ, Nicolae

Ceauşescu nu promulga legile sau decretele Consiliului de Stat.

D.A.: Era normal, când era să încalce legea, o încălcau fără să se mai uite la legislaţie.

A.R.: E de discutat. România, sub Ceauşescu, a trecut cu brio de toate „M.C.V/'-urile, sau cum s-or fi numit atunci, căci de existat nu este dubiu că nu ar fi existat, adecvat contextului, bineînţeles. Am în vedere perioada de după semnarea Actului Final al Conferinţei de la Helsinki, din 1975. Se monitoriza respectarea celor statuate şi convenite prin Actul Final, mai cu seamă „coşul al treilea", cel privind libera circulaţie şi alte drepturi şi libertăţi ale omului.

Nes tor Prisca, cel cu care am făcut Dreptul Constituţional, încadrat nu profesor, cum ar fi fost normal, ci doar conferenţiar, pentru că fusese în frăţie de cruce cu românii verzi şi făcuse cândva nişte „greşeli", ne-a spus câte ceva şi despre oportunitatea politică a eludării legii: *„ Voi, când o să*

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete ieşiţi ofiţeri veţi fi numai locotenenţi şi aveţi grijă că vorbim aici de legalitate, dar chiar şi mai mici fiind, luaţi aminte, puţă-puţă, dar acoperiţi-vă cu acte şi de câte ori o să vă întrebe cineva dacă ştiţi care este cel mai mare pitic din lume, să spuneţi, da, este piticul sovietic!"

D.A.: Spuneţi că nu mai participaţi la şedinţele de partid, deci făceaţi un soi de disidenţă, ceea ce ar fi cam ciudat. Este ultimul loc din care m-aşfi aşteptat să apară disidenţi...

A.R.: Eu nu am făcut disidenţă, nici vorbă! Dar dacă tot aţi adus vorba, au fost câteva cazuri şi în Securitate. Un fost secretar al Comitetului U.T.C. din Ministerul Afacerilor Interne, apoi şef sector „Europa liberă" la Centrul de Informaţii Externe, a protestat, în 1988, cu lanţuri la mâini, la o intrare a CC. al P.C.R., după ce cu un an înainte a trimis un memoriu privind cauzele revoltei muncitorilor braşoveni, în urma căruia a fost retrogradat în funcţie.

în ce mă priveşte, eram suprasaturat de balast ideologic, devenisem imun, ca să nu spun altceva.

D.A.: Scârbit?

A.R.: Poate, dar de condiţia în care ajunsesem ca ofiţeri de Securitate, de ofiţeri de informaţii! Mă dezgusta situaţia în care a trebuit să acceptăm minciuna drept adevăr. Pentru combatanţii lumii informaţiilor secrete, spioni în terenul inamicului, dedublarea existenţială este un mod de a fi. Dar noi ne aflam sub ameninţarea disocierii patologice a personalităţii.

Ca să înţelegeţi, poate că este relevant să vă spun ce citea generalul Iulian Vlad, din poziţia lui, ca să fie informat: „L'Express", „Paris Match", „Der Spiegel", „Newsweek", „The Observer". Din ultimele două, nefiind vorbitor de limba engleză, solicita traducerea unor articole asupra cărora i se atrăgea atenţia.

Virgil Măgureanu şi Iulian Vtad

D.A.: *Am vrut să vă întreb, sar de la una la alta... In perioada de după 1989, deci '90-91, Virgil Măgureanu s-a întâlnit vreodată cu Iulian Vlad?*

A.R.: Da, s-au întâlnit, a fost vizitat de Virgil Măgureanu în închisoare, de mai multe ori.

D.A.: A *încercat să îl ajute în vreun fel?*

A.R.: Virgil Măgureanu, din câte ştiu, a făcut o afirmaţie, că generalul Iulian Vlad ar trebui să stea în libertate, şi undeva, în dialogurile cu Generalul, am şi o evaluare a întâlnirii, pe care mi-o solicitase imediat după prima lor întrevedere.

Da, pot confirma că l-a ajutat pe generalul Iulian Vlad să aibă o întâlnire cu familia. Avem şi relatarea Generalului în acest sens.

D.A.; *Aveţi relatarea că l-a scos din închisoare ca să-si vadă familia?*

A.R.: Da, l-a scos Virgil Măgureanu, dar şi ministrul Justiţiei din acea vreme, Petre Ninosu, ginerele lui Co'meliu Mănescu, care i-a acordat două învoiri şi l-a dus acasă la socrul său, la reşedinţa acestuia din Bulevardul Mareşal Constantin Prezan. Generalul mi-a spus că până la acel moment nu ştia cum arată un apartament din acele bloculeţe destinate nomenclaturii şi nu-i venea să creadă că un ofiţer din aparatul extern al Securităţii obţinuse o asemenea locuinţă acolo, unde era vecin cu Comeliu Mănescu.

D.A.: *După ce a ieşit din închisoare, cum se uita Iulian Vlad la clasa politică, avea regrete, înţelegea că a fost victima unui joc de reaşezare a puterii în România?*

A.R.: Asta a ştiut de la bun început. Nu am intrat în discuţie efectiv pe această chestiune până la momentul când am realizat seria interviurilor filmate, care au fost transcrise în volumul „Iulian N. Vlad - Confesiuni pentru istorie". Multă vreme am ezitat să aduc în discuţie subiectul, ca să nu-1 inoportunez cu întrebări care să-i trezească amintiri dureroase.

Dincolo de jocul politic, au fost şi interese externe din partea statelor şi serviciilor secrete, ale căror acţiuni subversive au fost dejucate în anii dinaintea evenimentelor. Din troica „Brucan - Iliescu -

Militam", fiecare aveau propriile deconturi cu Securitatea, nu neapărat cu generalul Iulian Vlad, dar în ceea ce priveşte arestarea, judecarea şi condamnarea sa, determinantă a fost decizia externă. Generalul Iulian Vlad, fată de cei trei menţionaţi, nu a "9 99" propus şi nu a susţinut măsuri punitive, fiind consecvent pe poziţia că în cazul lor se impun soluţii politice.

Ameninţat cu moartea

D,A.: Spuneaţi la un moment dat, că v-aţi simţit ameninţat, dumneavoastră şi familia, dar răspunsul este succint. Când s-a întâmplat asta, înainte sau după '89?

A.R.: în timpul evenimentelor din decembrie 1989 - ianuarie 1990. Prima dată, în ziua de 22 decembrie 1989, când o dactilografa din Direcţia Cadre a Ministerului Afacerilor Interne, probabil de teamă şi ca să scape de furia tâlharilor care năvăleau să jefuiască, m-a arătat cu degetul şi le-a strigat; *„El este Postelnicul"* Imediat, au tăbărât pe mine. *„Să-l omoram! Să-i luăm capul!"* O femeie, dintre aceia, a intervenit să-i tempereze: *„Băi, o avea omul familie, copii"*. Nimic, nici gând să se potolească, dar au apămt trei inşi, cu un autoturism, şi unul a spus: *„Dacă este Postelnicu, trebuie să-l ducem la televiziune"*. în autoturism, mi-au cerut legitimaţia de serviciu, au văzut cine sunt, dar mi-au spus că au fost trimişi special de comandamentul revoluţionar din televiziune pentru a-1 aduce acolo pe cel mai mare pe care îl găsesc în sediul ministerului. Conducătorului autoturismului, la un semn convenţional făcut cu degetele mâinii stângi, i s-au deschis toate barajele ce erau deja instituite de „Gărzile Revoluţiei". La Televiziunea Română, cel ce părea a fi şeful gardienilor mi-a cerut legitimaţia, pentru a se duce cu ea la comandament. I-am cerut la schimb buletinul său de identitate şi mi l-a dat. De acolo, din cabina pazei, a telefonat şi a citit datele de pe legitimaţie, apoi mi-a comunicat: *„Dacă doriţi să vă asumaţi conducerea ministerului sunteti invitat la comandament".* Am răspuns că nu doresc. A transmis refuzul meu, apoi a venit să mă întrebe ce am de gând să fac. I-am spus că mă întorc la minister. Mi-a dat legitimaţia, i-am restituit buletinul şi mi-a spus că doar mă va scoate din mulţime şi, mai departe, să mă descurc.

A doua ameninţare privind posibilitatea de a fi lichidat a venit sub

formă de aluzie din partea generalului Nicolae Militam, în dimineaţa zilei de 4 ianuarie 1990, după o noapte în care eu şi locotenent-colonelul Pătru Morariu, locţiitorul şefului Direcţiei Cercetări Penale, care fusese învestit de generalul Vlad să coordoneze investigaţiile pentru identificarea teroriştilor, chiar ne pregătisem sufleteşte pentru ce putea fi mai rău. După ce, în cursul nopţii, Militam şi Vasile Ionel au avut o şedinţă de cunoaştere a Şefilor unităţilor centrale ale D.S.S. şi arestarea unora, eu şi Morariu am primit ordin să rămânem la dispoziţia generalului Militam.

Morariu a primit liber să plece după ce a fost întrebat cine i-a dat ordin să identifice teroriştii şi a răspuns că generalul Vlad. Imediat ce a ajuns la direcţie, i s-a luat comanda şi a fost disponibilizat. Dacă eu nu apăream în următoarele ore, Morariu urma să-mi contacteze familia. Făcuserăm schimb de adrese pentru o astfel de situaţie, în ideea că unul dintre noi s-ar putea să nu fie reţinut.

A venit rândul meu. Nicolae Militam m-a întrebat ce grad am. I-am spus: *„Locotenent-colonel”*. Replica ministrului Apărării a fost; *„Eu, acum,, dacă vreau te avansez colonei dar să ştii că te pot şi împuşca*

D.A.: *Asta era o ameninţare!*

A.R.: Eu am luat-o ca mobilizare.

D.A.: *Cum de aţi scăpat de gheara Armatei, care s-a întins atunci în Securitate?*

A.R.: Foarte simplu. Eram un computer pe picioare.
Asta mi-a fost norocul. Au avut nevoie de mine, că n-aveau încotro. Asta a fost şi motivaţia susţinută şi de generalul Nicolae Militam.

D.A.: *Ce v-a zis exact?*

A.R.: *„Am referinţe bune despre dumneata, de la locotenent-colonelul Stan, te rog să-i ajuţi pe cei pe care îi voi trimite acolo să preia departamentul, pentru că v-am arestat toată conducerea",* Asta se întâmpla în zorii zilei de 4 ianuarie 1990.

D.A.: *Şi atunci, de fapt, Armata preluase deja Securitatea, preluase armamentul Cine era locotenent-colonelul Stan?*

A.R.: Gheorghe Stan era unul dintre locţiitorii generalului Emil Macri, şeful Direcţiei a Il-a Contrainfor- matii în sectoarele economice. Stan locuia în aceeaşi vilă cu generalul Nicolae Militam, cu care legase

relaţii mai mult decât de bună vecinătate.

Armata preluase D.S.S.-ul din 26 decembrie, după ce s-a emis un decret în acest sens. Deci, pe 30 decembrie, când s-a emis un al doilea decret, cel de desfiinţare a D.S.S.-ului, aveam legitimaţie de ofiţer M.Ap.N., iar uniforma, cu însemnele armei schimbate.

DA.: *Asta afostplanul?*

A.R.: Cel puţin, până la acea etapă. Generalul Iulian Vlad semna ca ministru secretar de stat la Ministerul Apărării Naţionale.

CAPITOLUL VI

Generali şi generali

Neagu Cosma, un profesionist dedicat intereselor României

D.A.; *Propun să continuăm seria dialogurilor noastre cu amintirile păstrate despre unele figuri proeminente ale istoriei Securităţii. Generalul Neagu Cosma, de exemplu, s-a impus atenţiei publice prin activitatea sa publicistică. Se spune că afost un profesionist veritabil, dar de ce afost eliminat din sistem la numai 48 de ani, înainte de a avea vârsta şi vechimea necesare pensionării?*

A.R.: Pentru a nu pune opiniile şi concluziile mele înaintea unor fapte, fapte ce vor permite oricui să-şi formeze propria opinie, am să aduc în atenţie câteva elemente factuale:

- Generalul Neagu Cosma a constituit, în 1962, din ordinul lui Alexandru Drăghici, la cererea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, un grup operativ restrâns (codificat succesiv „Badea" şi „Apolodor") din care se vor dezvolta, ulterior, „Serviciul contraspionaj ţări socialiste", în cadrul Direcţiei Contraspionaj, apoi U.M. 0920/A, în cadrul Direcţiei Generale de Informaţii Externe, şi, în final, Unitatea Specială U.M. OHO, cunoscută ca „Departamentul anti-K.G.B.", o structură de sine stătătoare. Pe baza investigaţiilor acestui grup s-a reconstituit situaţia reţelei de înalt nivel a serviciilor secrete sovietice în România şi fiecare membru a fost avertizat să înceteze colaborarea, în caz contrar intrând sub incidenţa prevederilor legii privind trădarea şi spionajul. Anterior, generalul Neagu Cosma îi prezentase lui Alexandru Drăghici, iar acesta lui Gheorghiu-Dej, informări din care rezulta că persoane din imediata apropiere a membrilor Biroului Politic şi a familiilor acestora raportau sistematic şi detaliat la Moscova întreaga lor activitate, precum şi informaţii secrete privind relaţiile externe iniţiate cu S.U.A. şi alte state occidentale.

D.A.: Cum s-au concretizat acţiunile de contraspionaj? S-au luat măsuri imediate?

A.R: In primăvara lui 1964, constatările grupului operativ anterior menţionat, cu privire la politica sovietică de jaf şi înfeudare a României,

au fost prezentate public de Neagu Cosma în faţa activului de partid central, special convocat în acest scop, din dispoziţia lui Dej, într-o şedinţă care a avut loc în aula Facultăţii de Drept, cu participarea a 700 de persoane (capacitatea maximă a aulei).

- In anul 1968, într-o şedinţă a activului de partid din Ministerul de Interne, în care se condamnau abuzurile şi cultul personalităţii lui Gheorghiu-Dej, Neagu Cosma şi-a exprimat temerea de a nu fi înlocuit cultul criticat cu un altul, la fel de dăunător.

- In 1973, când ministrul Ion Stănescu a fost destituit, în contextul sinuciderii medicului personal al lui Nicolae şi al Elenei Ceauşescu, Neagu Cosma nu s-a alăturat vocilor care l-au condamnat pe Ion Stănescu, afirmând, în plenul şedinţei convocate în acest scop, că faptele ce-i sunt imputate lui Ion Stănescu nu sunt reale, iar cel învinuit nu avea niciun motiv să comploteze împotriva lui Ceauşescu.

D.A.: *Generalul Neagu Cosma nu era pe linie, devenise un disident?*

A.R.: Acesta era felul său de a fi. El judeca lucrurile aşa cum se vedeau în realitate, cu măsura adevărului, nu după criteriile impuse de activiştii partidului, trimişi *„să îndrume şi să întărească munca organelor speciale ale Securităţii statului ".*

Dar, ce vreau să scot în evidenţă cu elementele factuale menţionate? Generalul Neagu Cosma devenise indezirabil şi periculos pentru spionajul sovietic şi pentru agenţii Moscovei din România, în mod special pentru elita acestora din Partid şi Securitate. După înlăturarea lui Ion Stănescu, noul ministru, Emil Bobu, a fost imediat capacitat de generalii

Doicaru şi Pacepa pentru a-1 destitui şi a-1 trece în rezervă pe şeful Direcţiei Contraspionaj, în a cărei compunere fusese înfiinţat Serviciul de contraspionaj ţări socialiste, condus, printre alţii, de colonelul Teodor Codreanu.

Neagu Cosma îşi asumase responsabilităţile de şef al Direcţiei de Contraspionaj în mod plenar, dar animat, dincolo de un profesionalism incontestabil, de un irepresibil voluntarism.

Contraspionajul a obţinut informaţii primare, care nu au putut să fie verificate, privind poziţia de agent al unui serviciu străin a lui Mihai Pacepa.

D.A.: II bănuia pe Mihai Pacepa că este agentul cărei puteri străine?

A.R.: Generalul Neagu Cosma obţinuse indicii, de pe mai multe

spaţii, or spaţiul geografic nu înseamnă neapărat şi o legătură cu serviciul de spionaj al ţării respective. Bănuiala că Pacepa e trădător se contura şi necesita investigaţii care să conducă la dovezi. In spionaj însă, pentru trădare proba irefutabilă este flagrantul pe sistemul de legătură.

D.A.: Cum putea investiga dacă n-avea nişte indicii că trăda spre ruşi americani, chinezi, sprejaponezi?

A.R.: Erau indicii în sensul că îşi trădase oameni din propria reţea, am în vedere doi ofiţeri din rezidenţă arestaţi în Germania Occidentală. Atunci, sub motivul că a făcut curăţenie în sediul rezidenţei, ca să nu găsească contraspionajul german şi poliţia urme, ar fi ars vreo 30.000 de mărci vest-germane, cât era rezerva operativă a rezidenţei, despre care unii spun că suma respectivă n-a fost distrusă, ci însuşită. Această speţă i-a condus pe unii contraspioni la supoziţia că Mihai Pacepa ar putea fi agentul lui Reinhard Gehlen21, şeful serviciului de informaţii vest-german.

21 Reinhard Gehlen (3 aprilie 1902 - 8 iunie 1979), şeful Serviciului de informaţii al Grupului de armate Est (1942-1945); şeful Organizaţiei Gehlen, constituită în S.U.A. de ofiţerii spionajului nazist recuperaţi de U.S. Army (1945-1956), din anul 1947 preluată de C.I.A.;

Dar cum Gehlen era omul C.LA.-ului, impus la conducerea spionajului vest-german, iar prezenţa americană în R.F. Germania era cea mai semnificativă, s-a avansat supoziţia „Pacepa-Agentul C.I.A.”. Este supoziţia cea mai uşor de demontat, chiar de modalitatea în care el a ajuns în S.U.A., care a scos în evidenţă inexistenţa unui sistem de legătură dintre Mihai Pacepa şi C.I.A.22

Au fost câteva cazuri de agenţi ai contraspionajului român care au operat în ţări occidentale, unde căutau ori verificau indicii ale trădării, care au fost prinşi şi arestaţi după ce Doicaru şi Pacepa le-au cerut dosarele, chipurile la analiză, pentru a le evalua posibilităţile informative externe. Astfel de situaţii au condus la supoziţia că Mihai Pacepa era în legătură cu serviciile de spionaj ale statelor respective.

Un exemplu cum nu se poate mai semnificativ este cel al unei agente arestate la Paris, de către D.S.T., contraspionajul francez, pe baza fotocopiilor chitanţelor de remunerare aflate în dosarul ei de la Bucureşti, dosar ce fusese preluat, odată cu toată agentura externă a Direcţiei de Contraspionaj, de tandemul Doicaru-Pacepa, după înlăturarea generalului Neagu Cosma.

Revin la Franţa, pentru a menţiona că, din interceptarea şi decodificarea comunicaţiilor radio ale rezidenţei spionajului francez la Bucureşti, reieşea că, în 17 iunie 1959,

preşedintele Serviciului Federal de Informaţii al R.F. Germania - Bundesnachrichtendienst, B.N.D. (1956-1968).

22 Pacepa a recurs la un agent dublu, avocatul Rolf Spitra, împreună cu care efectuase un aranjament cu firma „Fokker", pentru motorizarea avioanelor mediu curier ce urma să fie produse m România, acesta fiind şi pretextul deplasării sale în RF. Germania, pentru a fi condus la Baza militară a S.U.A. din Frankfurt. Acolo i s-a cerut să indice un membru al Ambasadei S.U.A. la Bucureşti care să-i confirme identitatea. L-a indicat pe adjunctul ataşatului militar, cunoscut cu prilejul unei recepţii de Ziua Naţională a S.U.A. Acesta a fost chemat la Frankfurt pentru recunoaştere, după care Pacepa a fost trimis în S.U.A. Dacă era agentul C.I.A.-ului, avea stabilită o cale de extracţie, fără a fi nevoit să se predea unei agenţii a Pentagonului.

Mihai Pacepa era menţionat ca spion în R.F.Germania, cu un an înainte de arestarea ofiţerilor Ciucilin şi Horobeţ, din subordinea sa.

în ceea ce priveşte legăturile lui Mihai Pacepa cu K.G.B.-ul, anterior cu N.K.V.D.-ul, acestea fuseseră dovedite ministrului Alexandru Drăghici, care, după trădarea datelor secrete privind rezervele de petrol ale României ascunse de jaful „Sovrompetrolului", l-a mutat din Serviciul Contrasabotaj în industria extractivă la Direcţia de Informaţii Externe, care atunci era subantrepriza spionajului sovietic şi unde, cel mai probabil, se afla şi legătura lui operativă cu K.G.B.-ul.

Dar, să nu omitem că în spionaj-contraspionaj se mai folosesc şi „steagurile străine". Cert este că Mihai Pacepa şi Nicolae Doicaru au aflat despre investigaţiile pe care Neagu Cosma le făcea în legătură cu trădarea.

D.A.: Au aflat sau li s-a raportat?

A.R.: Din fondul de corespondenţă operativă rezulta că Direcţia de Contraspionaj i-a semnalat generalului Nicolae Doicaru că activitatea lui Mihai Pacepa, ca şef al rezidenţei de spionaj şi adjunct al şefului misiunii române la Frankfurt pe Main, era în atenţia contraspionajului francez, iar arestarea agentei de la Paris era o consecinţă.

Alte consecinţe au constat în contracararea acţiunilor contraspionajului prin decizii în organismele de conducere colectivă ale Securităţii, deoarece generalul Neagu Cosma şi contraspionajul nu se aflau în subordinea generalului Nicolae Doicaru sau a lui Mihai Pacepa, ci a generalului Vasile Negrea, respectiv a ministrului, a preşedintelui

Consiliului Securităţii Statului.

D.A.: Deci nu aveau control direct asupra generalului Cosma...

A.R.: Doicaru şi Pacepa îl puteau scurtcircuita pe generalul Neagu Cosma doar prin decizii ale conducerii colective, care să limiteze extensia contraspionajului în exteriorul ţării. Neagu Cosma a înţeles acest lucru şi a iniţiat un proiect de conspirare, de acoperire a contra-spionajului şi de scoatere a lui din sediile oficiale aîe Securităţii, reorganizându-1 pe principiul rezidenţelor în case conspirative, ofiţerii primind identităţi de acoperire. Se dorea deplina conspirare a contraspionajului. In aparatul de contraspionaj nu existau însă şcoala, experienţa şi nici suportul logistic necesare unei activităţi deplin conspirate.

D.A.; *Bănuiesc că nici timpul necesar...*

A.R.: S-au creat aceste rezidenţe şi aparatul de contraspionaj avea sedii în apartamente, în garsoniere, cu documentele asigurate aşa cum se puteau asigura acolo, nu erau ofiţeri de serviciu si nici sisteme de securizare. Sediile

rezidenţelor erau, uneori, şi spaţii locative pentru ofiţerii necăsătoriţi. S-a ajuns la situaţii de vulnerabilitate care nu erau de neglijat în ceea ce priveşte secretizarea acţiunilor contraspionajului. Crearea rezidenţelor a fost aprobată de ministrul de Interne, dar condiţiile de funcţionare nu au fost tocmai bine pregătite.

D.A.: Cine era ministru de Interne pe vremea aceea?

A.R.: Ion Stănescu. Rezidentele vizau obiective de penetrare cu agentură şi recrutări fie în reţelele, fie în aparatele de spionaj ale ţărilor care aveau interese în România. In centrala contraspionajului exista un serviciu special destinat penetrărilor în serviciile de spionaj străine. Insuficienţele asigurării contra-informative au făcut posibilă interceptarea unor operaţiuni de către Direcţia Generală de Informaţii Externe si escaladarea unor rivalităţi

mai vechi, care au generat vulnerabilităţi. Doicaru şi Pacepa au stimulat şi au documentat vulnerabilităţile, obţinând de la noul ministru de Interne, Emil Bobu, aprobarea să efectueze un control de fond asupra activităţii contraspionajului. Bineînţeles că acest control a fost dirijat, iar concluziile, manipulate în direcţia imputării unor grave erori profesionale lui Neagu Cosma, încât propunerea de eliberare din funcţie

a directorului contraspionajului să apară ca firească. Generalul Nicolae Doicaru23 a preluat coordonarea contraspionajului şi l-a propus şef pe un subordonat al său, generalul Gheorghe Moga, secondat de colonelul Vergiliu lonescu, fost ofiţer acoperit în S.U.A. Asta s-a întâmplat în 1973, când generalul Neagu Cosma a fost eliberat din funcţie şi numit comandant al Şcolii de Ofiţeri Militari nr. 1 de la Băneasa, unde a stat opt luni, fiind succedat, în luna iunie 1974, de generalul Iulian N.Vlad.

Dj \.: Dumneavoastră ce făceaţi atunci?

A.R.: Eram acolo.

DJi.: La Băneasa. A ti stat de vorbă cu el?

A.R.: Am stat de vorbă, aproape zi de zi. Avea o simpatie deosebită faţă de mine, dar nu am discutat nimic despre ceea ce a fost în muncă, în activitate şi cu atât mai puţin despre împrejurările trimiterii sale la şcoală. Nici nu se practicau asemenea discuţii, era totul strict compartimentat. El dorea să mă ia partener la activităţi sportive „de întreţinere". îmi propunea să-mi trimită autoturismul său de serviciu, ca la ora cinci dimineaţa să fim la sala de sport, la bazinul de înot, pe pista de atletism, şi până la ora şapte să ne înviorăm, apoi să luăm micul dejun şi la începerea programului să fim cei mai în formă, „să le pice faţa burtoşilor".

D.A.; *Ordinul se execută, nu?*

A.R.: A trebuit să-l dezamăgesc, fiindcă orarul meu de dimineaţă, până la plecarea la serviciu, era dedicat primei runde a aprovizionării, programului „laptele şi cornul".

53 în luna martie 1978, când a fost chemat de Nicolae Ceauşescu pentru a fi numit ministru al Turismului, lui Nicolae Doicaru i s-au învederat antecedentele sale în colaborarea cu serviciile speciale sovietice şi faptul că nu mai poate fi menţinut ca şef al spionajului, în condiţiile în care Moscova contează pe el în aşa-zisul complot al generalilor, dar că i se oferă şansa de a-şi dovedi devotamentul în noua muncă de răspundere (Aurel I. Rogojan, „1989. Dintr-o iarnă în alta... România în resorturile secrete ale istoriei", Editura Proema, Baia Mare, 2009, p. 74-75).

Mai târziu, prin anii '90, când a revenit în activitate, iniţial la aşa~zisa Grupă „R", un fel de stat major informai al directorului Virgil Măgureanu, creat de primul său adjunct, Mihai Stan, dar asta este o altă poveste, de data aceasta din istoria Serviciului Român de Informaţii, atunci am deschis discuţii asupra perioadei anilor '70.

La şcoală, era preocupat de sporirea caracterului practic aplicativ al

învăţământului. Exista o integrare cu practica, erau stagii de practică, examenele de care depindea calificarea profesională a viitorilor ofiţeri de informaţii se susţineau cu şefii serviciilor de profil din direcţiile centrale. De exemplu, eu, fiind pe profil de contraspionaj, i-am avut ca şefi de comisie pe şefii serviciilor de contraspionaj britanic şi vest-german. Şefii de servicii pe zone geografice ţineau prelegerile privind organizarea şi metodele de spionaj ale serviciilor respective. Dar generalul Cosma voia mai mult.

D.A.: *Cum era Neagu Cosma ca om?*

A.R.: Neagu Cosma era un om special, cu drag faţă de cei tineri, cu nesecată putere de muncă şi cu dorinţa de a ajuta, de a creşte, de a forma. El, când a acces la conducerea Direcţiei de Contraspionaj, a iniţiat liberalizarea în gândire, în comportament şi mai cu seamă un nou model analitic al datelor şi informaţiilor pe profil de contraspionaj.

D.A.; *Cum adică a liberalizat gândirea securiştilor, în ce sens?*

A.R.: Remarcându-vă propensiunea irepresibilă pentru peiorativ, sunt tentat să punem punct discuţiei noastre. A promovat gândirea profesională eliberată de constrângeri politice. Am în vedere momentul anului 1958, când maiorul Neagu Cosma deţinea o poziţie influentă în contraspionaj, ca subdirector coordonator al activităţii pe mai multe zone. Dar şi anterior, ca şef de birou, de serviciu, el parcurgând toate etapele unei promovări similare „ghidului de carieră" din ierarhia militară. După cele două sau trei niveluri ale lucrătorului operativ, a promovat şef de grupare operativă, apoi locţiitor şef de birou. După funcţia de şef de birou, urmau cele de şef de secţie, locţiitor şef de serviciu, şef de **serviciu,** subdirector şi director. După 18 ani a fost numit director al Contraspionajului, fiindu-i acordat şi gradul de general. Păcat ca la vârsta de 48 de ani, în contextul menţionat, i s-a întrerupt cariera.

Mi-a povestit cum locotenentul Gheorghe Diaconescu, viitorul şef al Contraspionajului din perioada copilăriei Serviciului Român de Informaţii, l-a reclamat la Secţia Administrativă a C.C. al P.C.R. că deviază ideologic, că introduce în muncă procedee de analiză din metodologia serviciilor de spionaj imperialiste, că duşmanul nu era aprioric duşman în mentalitatea lui Cosma. Duşmanul, ca să fie duşman, trebuia, după Cosma, să dovedeşti că este spion. Chiar dacă suspectul era dintr-o ambasadă sau dintr-o altă reprezentanţă străină, Cosma nu

accepta aprioric că e spion, chiar dacă teoretic era posibil: *„Da, ştim dfeste spion, dar nu putem să dovedim acest lucru dacă nu avem date, informaţii certe şi nu am documentat trădătorul din legătura spionului."* S-a făcut un control, cei de la control au fost oameni cu mintea destupată şi lucrurile au rămas aşa cum era firesc să rămână.

DA.: Din ce povestiţi, este exact perioada când din Securitate încep să dispară dinozaurii stalinişti, iar consilierii sovietici să piardă teren.

A.R.: Neagu Cosma nu i-a purtat pică niciodată locotenentului Gheorghe Diaconescu. Dimpotrivă, l-a luat aşa: *„Bai, băiatule, eu te-am înţeles, aşa te-a format partidul, U.T.C.-ul, dar aici e contraspionaj, aici trebuie să faci meserie, să fii drept, să ţii parte adevărului, să-ţi respecţi adversarul. Uite, o să lucrezi o perioadă direct cu mine, să înţelegi de ce v-am cerut un alt mod de gândire ".*

D.A.: Generalul Gheorghe Diaconescu, din câte ştiu, avea o origine sănătoasa, provenea dintr-ofamilie modestăl

A.R.: Nu-mi aduc aminte de originea **sa** sănătoasă, ştiu că era profesor de geografie, dacă nu mă înşel. La un moment dat, îmi spunea că are coşmaruri, că-1 urmăresc în somn agenţii C.I.A. să-l lichideze, că are impresia că este filat de spionii din Ambasada S.U.A., ceea ce generalul Iulian Vlad a stabilit ca fiind adevărat.21

D.A.: *L-am cunoscut şi eu prin anii '90, mai ales în perioada conflictului cu Virgil Măgureanu.*

A.R.: Neagu Cosma era un om stimat, apreciat, iubit, ceea ce într-o anumită viziune nu prea dădea bine cu spiritul cazon, militar. L-a luat lângă el pe Gheorghe Diaconescu şi l-a ţinut aproape, fără ranchiună.

în 1973, când l-au demis, s-au legat şi de nişte probleme de dosar, privind antecedentele politice liberale, ţărăniste ale unor rude, care până atunci nu deranjaseră. Faptul a fost imputat de Emil Bobu generalului Iulian Vlad, şeful Direcţiei Cadre, care nici peste un an i-a succedat la comanda Şcolii Băneasa generalului Neagu Cosma, acesta fiind pensionat anticipat.

Generalul Nicolae Pleşiţă - un exponent consecvent al funcţiei represive a Statului

DA.: *Au fost numeroase figuri interesante în acea perioadă în Securitate şi mă gândesc, de exemplu, şi la generalul Nicolae Pleşiţă. E*

adevărat că a apărut ceva mai târziu, dar tot e o figură exotică.

A.R.: Generalul Nicolae Pleşiţă era o figură exotică în primul rând prin discurs. între discurs şi acţiunea practică, bariera e foarte fragilă şi se poate rupe repede, iar el avea un discurs care rupea bariera cel mai adesea în sens negativ. Generalul Nicolae Pleşiţă avea conştiinţa acută a faptului că Securitatea Statului, indiferent de epocă, conjunctură, context internaţional, este organ represiv şi că

24 în anul 1989, s-a documentat prin filai-contrafilaj că informatorii din Ambasada S.U.A. erau filaţi la întâlniri cu ofiţerii din Serviciul 5 contraspionaj S.U.A. (Aurel I. Rogojan, „Fereastra serviciilor secrete. România în jocul strategiilor globale", Editura Compania, Bucureşti, 2011, p. 46-47.)

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete în toate situaţiile are o funcţie represivă, iar acest lucru nu trebuie spus în vârful limbii, cu ifose de domnişoară, şi, la nevoie, *„nemernicii trebuie să simtă braţul înarmat al partidului".* Asta era concepţia lui şi vorbim de anii '70 şi de perioada de după cutremurul din 1977, pentru că atunci, date fiind dimensiunile nenorocirii naţionale şi a ruperii legăturilor...

D.A.:... *Atunci s-a constatat ca România nu era pregătită şi nu avea mecanismele pentru a preveni o asemenea situaţie.*

A.R.: Atunci, ce s-a întâmplat!? în mod surprinzător, Nicolae Ceauşescu a dispus deblocarea, din centrala telefonică internaţională, a numerelor de telefon ale posturilor de radio „Europa Liberă" şi „Vocea Americii", facilitând transmiterea de mesaje rudelor din străinătate prin intermediul celor două posturi de radio. Deci, cum s-ar spune, cu voie de la poliţie, s-au liberalizat legăturile telefonice cu „oficinele de propagandă şi război politic imperialiste".

D.A.; *Deci a fost decizia lui Nicolae Ceauşescu. Nu l-a ajutat să-şi repare imaginea, ba, chiar dimpotrivă.*

A.R.: A aprobat din considerente umanitare, el fiind conştient de beneficiile ce vor urma, de faptul că pe această filieră vor veni şi ajutoare. A existat şi calculul pragmatic în această decizie.

Capacitatea de a face faţă consecinţelor cataclismului natural a existat şi a fost demonstrată cu prisosinţă. în operaţiunile de salvare a fost angrenată Armata, iar Şcoala de la Băneasa, comandant fiind generalul Iulian Vlad, timp de două săptămâni a fost prezentă cu 2.000 de elevi în operaţiuni de salvare şi de recuperare, de pază a bunurilor din imobilele afectate şi părăsite de locatari. Generalul Iulian Vlad şi-a donat salariul pe o lună, efectivele şcolii au contribuit, de asemenea, cu sume consistente pentru ajutorarea semenilor sinistraţi. Solidaritatea a fost exemplară, atât la nivel naţional, cât şi din exterior.

Ce s-a întâmplat ulterior este cu totul altceva, legat de continuarea sistemului de consolidare a imobilelor încă- drate în grade de risc şi a măsurilor de limitare a efectelor viitoarelor dezastre naturale.

Aşa, de exemplu, dacă ceea ce în perioada respectivă s-a iniţiat pentru limitarea efectelor catastrofelor naturale ar fi fost continuat, astăzi nu am mai avea atât de multe şi de mari temeri.

D.A.; *Să revenim la perioada de început a Securităţii. Care a fost*

primul dumneavoastră contact, mă refer la perioada anterioară şcolii, cum aţi început?

A.R.: Primul meu contact cu Securitatea, de care nu am ştiut decât peste vreo trei-patru ani, a fost la cea de-a cincea aniversare a cooperativizării agriculturii, când, în calitate de militant foarte activ al Cenaclului literar „Tinere vlăstare", de pe lângă Biblioteca raională Beiuş, şi al Cercului de istorie al liceului, făceam parte din brigăzile Casei de Cultură a raionului Beiuş, cu care efectuam deplasări în sate, la căminele culturale.

D.A.: *Erau modalităţi prin care se transmitea cultură către mase, se realiza alianţa între ţărani-muncitori-intelectualijie-mi scuzată ironia...*

A.R.: în comuna Brădet, prin martie-aprilie 1966, la Căminul cultural a fost un spectacol care, printre altele, s-a încheiat cu un moment Coşbuc, prilej pentru cenaclul literar şi cercul de istorie de a face referire la ţăranul român, la setea şi dragostea lui pentru pământ, reflectate în literatură şi film. Acolo, elevul Aurel Rogojan, din clasa a X-a B reală, în finalul acelui moment, a recitat poezia „Noi vrem pământ", de George Coşbuc. Şi la versurile *„Să nu dea Dumnezeu cel sfăntJ Să vrem noi sânge, nu pământ!",* oamenii din sală au lăcrimat, s-au ridicat în picioare şi au aplaudat : furtunos.

D.A.: *Şi v-a luat Securitatea la anchetă!*

A.R.: Eram, deja, în Şcoala de Ofiţeri de Securitate când m-a chemat locţiitorul politic să-mi arate o notă a şefului *i* Securităţii raionului Beiuş, din care citez aproximativ: *, 'Lvefumetitul —a cinceci aniversare a cooperativizării, locul — Căminul cultural din comuna Brădet, participanţi ~ circa 150- 200 de săteni, popa, primarul, notabilităţile de la şcoală. în contextul evenimentului s-a recitat poezia «Noi vrem pământ», de George Cosbuc, la care cei prezenţi au aplaudat, ridicându-se [..J Sarcini - instigatorul este cunoscut, elevul Rogojan Aurel Măsuri - de identificat autorul poeziei, numitul George Coşbuc. Semnătura, ofiţer de securitate, maior Şuster",*

Maiorul Şuster fusese campion de box la Dinamo şi, trecut în rezervă din sport, a fost numit la comanda unui raion de Securitate. Fiind locţiitorul secretarului Corni-

tetului U.T.C. pe liceu, responsabil cu propaganda, deci şef al resortului ideologic, eram în nomenclatura prim- secretarului raionului de partid,

Vasile Clepcea. Un om destupat şi luminat, care nu i-a dat aprobarea să-mi deschidă dosar pe linie informativă, dar atunci când s-au făcut verificările post-admitere în şcoală, bineînţeles că acest document a ieşit la iveală, iar CL-stul şcolii s-a dus întins la locţiitorul politic, să-l informeze: „ *Uitaţi ce element avem în şcoală şi cei de la Regiunea Crişana au ascuns, dar eu am săpat mai adânc..."*

D.A.: *Nici acela nefiiind poate în temă cu opera lui George Coşbuc.*

A.R.: Sigur. Locţiitorul politic fusese şeful Serviciului Artă-Cultură în fosta Direcţie a ni-a Informaţii Interne. Era o enciclopedie, ştia foarte multe lucruri interesante pentru istorici, deoarece discutase cu aproape toată elita intelec-tuală care urma să fie amnistiată. începând de prin anii 1959-1960, au fost contactaţi în penitenciare deţinuţii politici din această categorie şi s-a început acel proces de atragere şi recrutare, dacă era cazul. Dar nu s-a mers, cel puţin în ceea ce îl priveşte pe colonelul Dumitru Popa, şi pe mulţi alţii, nu s-a mers pe formula de recrutare şi angajare clasică, la care au recurs unii mai duri şi neinspiraţi. S-a mers pe principiul unei legături personale, oarecum informale, chiar de prietenie şi sprijinire pentru încadrarea în locuri de munca potrivite pregătirii şi prestigiului lor, pentru a putea să se afirme prin ceea ce urmau să scrie şi să publice.

D.A.: *Era posibil?!*

A.R.: Nu doar posibil, ci şi recomandat. Aşa s-a realizat „atragerea intelectualilor".

Generalul Gheorghe Diaconescu - contraspionul din siajul C.I.A.

DA.: *Generalul Gheorghe Diaconescu s-a ocupat de disidenta lui Mihai Botez?*

A.R.: Aflându-mă întâmplător într-un birou cu vederea înspre curtea Miliţiei Capitalei, cineva m-a făcut atent la o scenă în care generalul Gheorghe Diaconescu, pe atunci locotenent-colonel, şi şeful său, colonelul Vergiliu lonescu, îl trăgeau pe Mihai Botez de barbă, gratulându-1 specific: *„ Trădător nenorocit"* şi întreg cortegiul de epitete ale jargonului. în acelaşi timp, locotenent-colonelul Marian Ureche era în ipostaza unui prieten foarte apropiat cu Mihai Botez, până la nivelul de a-i pune la dispoziţie spaţiu locativ, când relaţia cu soţia, Mariana Celac,

nu mai mergea, de a-i recomanda un medic şi altele asemenea.

Generalul Iulian Vlad nu avea cunoştinţă de prima ipostază, i-am relatat-o eu şi l-a dezgustat, i-a admonestat sever pe cei doi, dar aprobase linia de conduită a loco- tenent-colonelului Marian Ureche în relaţia cu Mihai Botez. Consecinţa: Mihai Botez a recunoscut că este susţinut de un institut de la Moscova cu analize politice privind evenimentele viitoare, sugerându-i-se plasarea evaluărilor în medii-ţintă, precum Departamentul Securităţii Statului, Ministerul de Externe, Secţia Relaţii Internationale a C.C. al P.C.R. Bineînţeles, acele evaluări, pe care Mihai Botez şi le asuma, corelate cu alte surse controlate,, printre care cumnatul său Sergiu Celac, Mircea Maliţa, precum şi agenţi angajaţi în jocuri operative cu K.G.B.-ul, C.I.A.-ul, B.N.D.-ul şi M.1.-6, erau produse speciale ale departamentelor de dezinformare şi influenţă ale serviciilor secrete care-şi dă-

Puterea umbrei, Istorii din lumea informaţiilor secrete duseră mâna pentru schimbarea lumii. în cazul K.G.B.-ului, coordonarea era realizată de Secţia Relaţii Internationale a Partidului Comunist ai Uniunii Sovietice.

D.A.: *Deci, Glteorghe Diaconescu a fost un securist mai dur, care mergea până la agresiunefizică. Mai existau cazuri de tipul ăsta, mai ştiţi şi altele?*

A.R,: La Gheorghe Diaconescu mai există antecedente. Am dat un exemplu şi în „Fereastra serviciilor secrete", unde am relatat că o informatoare, funcţionară în Amba- sada S.U.A., a fost legată de mâini şi de picioare de scaun, într-o casă conspirativă din Bulevardul Banu Manta. Şi asta a fost la jumătatea anilor '80.

D*A.: *Şi mai ţineţi minte cine era acea funcţionară?*

A.R.: Să respectăm protecţia surselor. E legea de fier şi a ziaristului, nu? Dar, vă pot spune că avea ceva comun cu cea căreia Petrarca i-a dedicat versurile: „O *tânără am văzut sub verde laur / mai albă şi mai rece ca zăpada / când n-o răzbeşte soarele cu anii; / cuvântul ei şi aurul din plete / mi-au săturat atât de darnic ochii / c-o văd mereu, cum vezi din larg limanul".*

D.A.: *De ce se acceptau metodele astea?*

A.R.: Nu se acceptau şi nici nu erau cunoscute. Când se afla, urmau cercetări şi măsuri. Foarte speriată, informatoarea l-a rugat pe ministrul secretar de stat de la Ministerul Afacerilor Externe, Aurel Duma, prieten al tatălui ei şi care-i facilitase angajarea la Oficiul pentru Deservirea Corpului Diplomatic, de unde ambasadele îşi selecţionau funcţionarii autohtoni, să intervină pentru a fi primită în audienţă la cineva în care el are încredere, din conducerea Securităţii. Aşa a ajuns cazul ei în atenţia generalului Iulian Vlad.

în septembrie-octombrie 1989, era pe rol cazul lui Gheorghe Diaconescu, dar au venit evenimentele din decembrie şi generalul Iulian Vlad nu a mai putut duce până la capăt ancheta contrainformativă de care se ocupa personal, cu generalul Aurelian Mortoiu, şeful direcţiei, şi cu şefii unor structuri din unităţi speciale acoperite.

D.A.: *Şi ce credeţi că s-arfi întâmplat?*

A.R.: Evident că s-ar fi luat măsuri, pentru că Serviciul contraspionaj american fusese penetrat, iar consecinţele mergeau mult mai sus, fiindcă nu era singurul caz.

D.A.: *Dar de ce se ajunsese în faza asta? Era o lipsă de control?*

A.R.: Nu, în cazul în speţă poate să fie vorba şi de altceva, de un act intenţionat, provocator, şi de creare de evenimente destabilizante în sistemul de securitate. Desigur, nu pot să nu vă dau dreptate în ceea ce priveşte carenţele de fond din activitatea structurii de protecţie contrainformativă, care trebuia să apere contraspionajul.

D.A.: *Deci, credeţi că era vorba despre o provocare a lui Gheorghe Diaconescu asupra unui funcţionar al ambasadei*

A.R.: Nu, o provocare contra sistemului din care făcea parte. Era o provocare al cărei rezultat putea să ducă la completa destructurare a Serviciului de Contraspionaj american. Asta era ca o continuare la o altă provocare, cea care a determinat, cu câţiva ani mai înainte, o cădere a liniei contraspionajului italian.

D.A.: *Ce s-a întâmplat atunci?*

A.R.: S-a simulat o legătură impersonală între un prim- viceprim-mirristru al guvernului României şi ataşatul militar, colonel al Serviciului de Informaţii Militare al Italiei (S.I.S.M.I.). Când simularea a fost demonstrată, în urma unei percheziţii la domiciliul agentului provocator, ofiţerul de caz, căpitanul Mircea Ispas, în concediu fiind, dar alertat de un coleg asupra rezultatului percheziţiei, s-a înecat în Marea Neagră, deşi era cunoscut ca un bun înotător...

D.A.; *Era vorba cumva de fostul prim-viceprim ministru Gheorghe Oprea25?*

25 Gheorghe Oprea (n. 15 aprilie 1927, Ţintea, Prahova - d. 17 februarie 2016, Bucureşti), demnitar comunist, membru al Comitetului Politic Executiv a C.C. al P.C.R. (1974-1989); prim-viceprim ministru al guvernului (1978-1989).

A.R.: Dumneavoastră ati zis-o.

9

D.A.; *Dar puteţi sa mă contraziceţi?*

A.R.: Nu pot să vă contrazic pentru că, la un moment dat, după lichidarea în manieră mafiotă a agentului provocator, în urma scandalului iscat, faptul fiind o premieră în peisajul bucureştean, „Evenimentul zilei" a publicat concluziile unei „investigaţii" privind cazul „Mihai lonescu". Pot, în schimb, să subliniez că generalul Iulian Vlad a demontat provocarea.^

D.A.; *Mihai lonescu este omul de afaceri asasinat în faţa casei la*

începutul anilor 1990, despre care am scris că a fost implicat în traficul de armament.

A.R.: Printre mai multe altele. El a fost agentul care a jucat un rol dublu, chiar triplu, fiind în legătura căpitanului Ispas, cel care a murit în împrejurările arătate, înecat sau ucis, după cum şi generalul Iulian Vlad lasă deschise ambele ipoteze.27

D.A.; *A fost ofiţer de securitate?*

A.R.: Nu, Mihai lonescu a fost, cum spuneam...

D.A.;... *Informator.*

A.R.: Da, un informator care-i era naş de cununie căpitanului Ispas, iar acest aspect, cumulat cu îndatorarea financiară a finului faţă de naş, punea, deja, probleme contrainformative serioase.

Iniţial, Mihai lonescu a fost un descurcăreţ, apoi a devenit un mercenar al lumii serviciilor secrete, de care s-au folosit serviciile de informaţii israeliene, servicii de informaţii din zona arabă, s-a folosit şi unitatea de contraspionaj economic, U.M. 625/CP. Se pare că s-ar fi folosit chiar şi contraspionajul extern, Unitatea Specială U.M. 0195. El era un mercenar, un aventurier, cu ţintele lui foarte precise şi loial într-o singură parte, în partea

26 Aurel I. Rogojan, „Iulian N. Vlad - Confesiuni pentru istorie", Editura Proema, Baia Mare, 2017, p. 315-317.
27 Idem.

italienilor aparent, dar a celor mai buni platnici, în realitate.

D.A.: Deci el a fost cel care a simulat această operaţiune împotriva prim- viceprim-ministrului?

A.R.: A fost şi el folosit. A adus din străinătate ori i s-a dat dispozitivul electronic, i s-a indicat unde şi cum sa conecteze la reţeaua telefonică şi să efectueze simularea.

Au fost, de fapt, două etape distincte ale simulării: prima - în perioada 1980-1982, şi a doua - în anul 1984. Ataşatului militar care a regizat primul episod al provocării i s-a organizat un flagrant de adulter, care l-a lăsat indiferent, apoi i s-a deschis un dosar de trafic cu bunuri de patrimoniu, fiind retras de la post. De asemenea, şeful serviciului, colonelul Ion Tameş, care a preluat şi a promovat intoxicarea S.I.S.M.L, a fost trecut direct în retragere. Atunci, apelurile de simulare a legăturii impersonale codificate s-au realizat de la un telefon public din arealul

Pieţei Amzei.

A doua etapă a simulării a avut loc în 1984, dar de la un post telefonic aparţinând unei anexe a Ambasadei Italiei. Noul ataşat militar nu apăruse însă în perimetrul anexei respective. In 1985, lui Mihai lonescu i s-a organizat prinderea în flagrant la o razie pentru combaterea traficului de valută. Cu prilejul percheziţiei domiciliare a fost găsit dispozitivul tehnic cu care realizase simularea, prin conexarea la circuitul exterior al liniei telefonice a anexei ambasadei. S-au identificat şi firele a căror izolaţie fusese înlăturată, unde s-a branşat dispozitivul de simulare a legăturii.

D.A.: Şi atunci ce s-a întâmplat?

A.R.: Practic, când s-a făcut analiza în retrospectivă OCăls back analyse"), când s-a reconstituit cazul dinspre efect la cauză, s-a constatat că serviciul de contraspionaj italian, exceptând trei sau patru oameni, a căzut, a fost destructurată linia de muncă.

D.A.: A *fost destructurată pentru că a intrat într-un asemenea joc?*

AR*: Ofiţerii respectivi deveniseră cunoscuţi, erau filaţi, au fost şi puteau fi manipulaţi de adversar, serviciul nu mai putea fi operaţional pe niciun spaţiu occidental. Mai mult, a funcţionat o complicitate pentru reluarea provocării, la doi ani după consumarea primei etape. Au intrat într-un joc operativ fără să se întrebe cine are, de fapt, iniţiativa în acel joc, au mers pe o prejudecată şi s-au crezut mari profesionişti când li s-au indus, pe un canal considerat de ei sigur, „sfânta sursă tehnico-operativă", nu-i aşa, informaţii care să servească prejudecata.

D.A.; *Cam cum face D.N.A.-ul acum, pleacă de la concluzie, după care încearcă să demonstreze. Dacă nu reuşeşte, inventează.*

A.R.: Concluzia fiind şi ea oferită. Dar ceea ce se bănuia doar că ar fi informaţie codificată nu s-a putut expertiza ca mesaj purtător de informaţie. Apoi, au venit cu povestea unei căsuţe poştale impersonale (C.P.I.) la Biserica Italiană. Când generalul Iulian Vlad a analizat cazul cu şeful serviciului, l-a întrebat: *„îl vezi pe prim-viceprim-ministrul guvernului României intrând în Biserica Italiană şi trecând dincolo de altar ca săfolosească o căsuţă poştală sau să se vadă cu nu ştiu cine în timpul serviciului religios? Dar nu-ţi dai seama că prezenţa acesteifiguri proeminente şi binecunoscute peste tot e bătătoare la ochi şi nu poate trece neobservată? Ca să pot susţine aşa ceva, pentru ca Preşedintele să aprobe, vino cu ceva credibil! “*

D.A.: Ei fuseseră, defapt, păcăliţi de Mihai lonescu.

A.R.: Mihai lonescu nu avea iniţiativa, el era folosit, poate nici nu ştia pe cine apela şi care era miza.

D.A.: *Şi dumneavoastră îmi spuneţi acum că incidentul seamănă cu cel al lui Gheorghe Diaconescu, care era menit să provoace căderea Serviciului Contraspionaj S.U.A.?*

A.R.: Exact, viceversa! în cazul de la Ambasada S.U.A., informatoarea a fost terorizată fiindcă furnizase probe irefutabile privind implicarea unor membri ai misiunii diplomatice şi a unor funcţionari români în culegerea de informaţii politice de la cel mai înalt nivel şi că erau interceptate convorbirile din reţeaua de comunicaţii radio guvernamentale dintre cabinetele şi autoturismele tuturor demnitarilor cu drept de a folosi această reţea.

Deci, în final, acolo se ajungea, la constatarea căderii şi a liniei de contraspionaj american. Gheorghe Diaconescu avea meteahna de a inventa cazuri-bombă, care să-i justifice activitatea şi să nu fie acuzat că nu prinde spioni americani. Ulterior, cazurile se pierdeau precum râul în deşert.

D.A.: *Dar cazul ofiţerului de securitate loan Stana, recrutat de americani nu Diaconescu l-a documentat?*

A.R.: Nu, acest caz a fost documentat de filaj, mai exact de căpitanul sau maiorul Nicolae Mavru, şef al unei echipei de filaj, care, într-o repetată insomnie, a reconstituit itinerarul acţiunilor de filaj anterioare şi i s-a părut nefirească repetitivitatea....

D.A.: *Filajul îl avea în lucru pe îoan Stana?*

A.R.: Nu, filajul supraveghea cadrele de spionaj sub acoperire diplomatică din Ambasada S.U.A., care periodic erau filate, după cum existau şi posturi fixe de filaj, ca nişte filtre, în locurile de trecere obligatorii pentru deplasările lor cotidiene. Lui Nicolae Mavru i s-a părut nefirească repetitivitatea prezenţei şefului secţiei administrative, dacă nu mă înşel, într-o intersecţie a străzii Taras Sevcenko cu strada Mihai Eminescu. Cobora din maşină, se uita într-o parte şi-n alta, pleca... A avut un declic, s-a ridicat din pat, şi-n toiul nopţii s-a dus în zonă şi a început să ia la cercetare pietrele de bordură. Şi aşa a dat peste o piatră de bordură care era ascunzătoare pentru legătură impersonală. Era dintr-un material care imita bordura şi care se integra locului. A raportat şi s-a instituit filaj permanent de pândă pentru documentare şi pentru realizarea flagrantului pe legătura diplomatului spion, care s-a constatat a fi

maiorul loan Stana. Aici a intervenit contraspionajul, dar nu pe ansamblul cazului, care privea Unitatea Specială U.M. 0195, ci pe legătura din ambasadă, care era în atenţia maiorului Sorin Nicoară, subordonat al lui Diaconescu, care era locţiitorul şefului direcţiei. în mod similar, o asemenea

 ascunzătoate pentru legătură impersonală o mai aveau pe calea ferată Bucureşti-Constanţa, la km. 11 şi câteva sute de metri, la o bornă hectometrică.

Domnul general Victor Marcu (V.M.), care este de faţă, poate să ne spună o mulţime de poveşti interesante despre căsuţele poştale impersonale, fiindcă le-a folosit în cei peste 20 de ani de activitate în spionaj. Unul din lucrurile care au ieşit la iveală, când „s-a întors pisica" în cazul serviciului de contraspionaj italian, a fost identificarea a aproape 300 de locuri în care diplomaţii spioni considerau că pot fi amenajate căsuţe poştale impersonale. Ca să faci o pros- pecţie pentru circa 300 de locuri, dincolo de efortul identificării, trebuie observate amploarea şi importanţa acordate acestui sistem de legătură.

D.A.: Şi prim-viceprim-ministrul Gheorghe Oprea ce-a făcut, ce-a păţit atunci?

A.R.: Ce să păţească, doar nu făcuse nimic! Cel care apela telefonul său, întreba: *„Doamna Mariana?"* El, când se întâmpla să ridice receptorul, răspundea: *„Greşeală!"* şi închidea. Apelantul nu închidea şi inducea pe linie un bruiaj care simula transmiterea unui mesaj criptat.

D.A.: Nu a ajuns la Nicolae Ceauşescu acest caz?

A.R.: Cum să se ajungă cu aşa ceva?

D.A.: 7V-a *avut legătură cu fuga lui Mihai Pacepa, întrucât Gheorghe Oprea era cel care-i dăduse voie să plece din România?*

A.R.: A avut legătură cu faptul că a aprobat deplasarea lui Mihai Pacepa în R.F. Germania, din care acesta nu s-a mai întors.

D.A.: Şi acesta nu era un motiv de suspiciune?

V.M.: Nu era un motiv de suspiciune pentru că Mihai Pacepa motivase că se duce să reia tratativele cu compania Fokker, cu care se intenţiona motorizarea avioanelor mediu curier ce urmau a fi produse în România, iar prim-viceprim ministrul Gheorghe Oprea coordona domeniul.

Deplasarea de principiu a lui Pacepa în R.F.Germania o aprobase, însă, Nicolae Ceauşescu, în timpul vizitei din Anglia. Cu prilejul respectiv, Pacepa a inclus într-o telegramă prezentată lui Nicolae Ceauşescu o „completare", potrivit căreia persoana agreată de Grupul Fokker pentru continuarea tratativelor este „domnul Pacepa".

D.A.: Mircea Răceanu n-a fost cazul lui Gheorghe Diaconescu?

A.R.: Nu, a fost cazul Serviciului 8 - „Asigurare Contrainformativă a Ministerului Afacerilor Externe” —condus de colonelul Gheorghe Manea şi aflat în coordonarea locţiitorului şefului direcţiei, colonelul Emil Rădulescu.

Rădulescu fusese mai înainte în Unitatea Specială de Contraspionaj Extern, dar a trebuit să fie retras după evenimentele contrainformative provocate de Traian Ciceo în Franţa.

Generalul Traian Ciceo avea „ tinichea” la dosar

DA,: Puteţi să dezvoltaţi subiectul mă interesează fiindcă eu l-am cunoscut pe Traian Ciceo când conducea, în S.R.L, Diviziunea „ V”- Apărarea Integrităţii Teritoriale.

A.R.: Emil Rădulescu a fost trimis să efectueze un control, o verificare contrainformativă, după o trăsnaie fără precedent a lui Traian Ciceo, când a fost prins conducând autoturismul sub influenta alcoolului. D.S.T.-ul a făcut uz de prerogativa legală a poliţiei, în astfel de situaţii, de a-1 retine 48 de ore.

DA.: Era sub acoperire diplomatică.

A.R.: Era consul sau viceconsul, ceea ce conferă un nivel mai redus de protecţie, fiindcă între protecţia diplomatică şi cea consulară sunt diferente.

Dar Traian Ciceo, „perseverare diabolicum”, l-a invitat pe superiorul venit în control la un bistro, unde s-a îmbătat şi l-a luat la bătaie. Scandal în loc public, apare D.S.T.-ul sub acoperirea poliţiei şi se încearcă repetarea reţinerii de 48 de ore. Emil Rădulescu, foarte ferm pe poziţie, se legitimează cu paşaportul diplomatic, regretă incidentul prezintă scuze, protestează faţă de intenţia reţinerii şi solicită să ia legătura cu ambasada. Traian Ciceo a fost retras la Direcţia I Informaţii Interne, pe un post de execuţie, iar Emil Rădulescu, la Direcţia a IlI-a Contra- spionaj, ca locţiitor, apreciindu-se că a fost deconspirat în acel incident şi nu mai poate îndeplini misiuni externe.

DA.: Să mai vorbim puţin despre Traian Ciceo. Era un ofiţer excepţional de analiză sau cel puţin aşa vorbea despre el Virgil Măgureanu.

A.R.: Traian Ciceo avusese un important potenţial pentru munca de informaţii, dar pe măsură ce a avansat, atât el, cât şi darul beţiei, s-a

estompat ca profesionist şi, în astfel de momente, începuse să nu mai fie raţional. Devenea agresiv, îi veneau inspiraţii periculoase, comitea greşeli, unele grave, dar, cu toate acestea, Virgil Măgureanu îl ţinea foarte aproape.

DA.: *Cred că l-aţi cunoscut pe Traian Ciceo înainte de 1989?*

A.R.: L-am cunoscut foarte bine, am intenţionat chiar promovarea lui, în locul meu, director la cabinetul generalului Iulian Vlad. Desigur, luasem în calcul antecedentele sale contrainformative, Generalul ştia mai multe, căci i se raportaseră şi verbal aspecte ce nu au fost menţionate în raportul de cercetare a cazului său. Generalului Iulian Vlad, când a fost în Franţa, Traian Ciceo i-a făcut o impresie foarte bună. La post, la Roma, de asemenea.

DA.: Dar nu l-a numit director de cabinet.

A.R.: Nu, pentru că avea o „tinichea la dosar".

DA.: Ce?!

A.R.: La referatul de cadre, care este suportul oricărei propuneri de promovare, ori dimpotrivă, era ataşat cu o agrafa un bileţel în care se menţiona că din date ce nu au putut fi verificate, bunicul şi străbunicul său ar fi colaborat cu poliţia politică a Austro-Ungariei. Asemenea adnotări pe bileţele volante, care, în funcţie de conjuncturi şi interese, apar sau dispar, cadriştii le numeau „tinichele la dosar .
Unui cadrist sau chiar unui ofiţer de informaţii i s-a relatat de primar, de preot, de cineva din sat o suspiciune de această natură, transmisă oral, din generaţie, în generaţie. Chestiunea nu era lipsită de interes, dar nici nu te puteai întoarce în timp, cu o sută de ani în urmă. Aspectul nici nu se consemna în referat, ci pe un bileţel ataşat acestuia.

D.A.: Dar, ce, mai conta?!

A.R.: în situaţii de trădare a cetătii, a neamului, hiclenia, cum era numită înţelegerea cu străinii, prin care se înşela încrederea obştii, a comunităţii, a congenerilor, anatema urmărea toată spiţa hicleanului. Deci, funcţiona un reflex, un arhetip...

Cu Traian Ciceo am avut episoade profesionale foarte interesante în legătură cu reînfiinţarea Unităţii Speciale Antirevizioniste, colaborând excelent la fundamentarea necesităţii acestei structuri, astfel încât conştiinţele vigilente ale Budapestei de la Cotroceni, de la Palatul Victoria şi din Comisia parlamentară de control al S.R.I. să nu poată ridica obiecţii. Ce s-a întâmplat după aceea, poate vom relua cu un alt

prilej.

Printre altele, îmi amintesc şi de fundamentarea propunerii de declarare ca persoană indezirabilă a Evei Maria Barki pe teritoriul României, în perioada 1994 -1997, deoarece activităţile sale vizau destabilizarea situaţiei din Transilvania, aducând atingere primului articol al Constituţiei României.

D.A.: Unul din excesele S.R.I.-ului.

A.R.: N-a fost un exces. Eva Maria Barki a fost de acea parte a baricadei neorevizioniste unde se spunea că: „ *va fi nevoie, vom abroga Constituţia României cu La nevoie facem în România un Kosovo. Ut: Mohacs vom face din Transilvania!*"Nuanţa cu care ea exprima acest deziderat nu era frustă, brutală, ci o îmbrăca în ambalajul juridic al argumentelor cu care neorevizionişti combat Tratatul de la Trianon şi Tratatul de pace din anul 1947.

Din 1992 şi până în anul 1994, Traian Ciceo nu reuşise să dea expresia juridică a stării de fapt, prin care să convingă că trebuie luată o măsură în acest caz. Generalul Victor Marcu, prim-adjunct al directorului S.R.L, mi-a cerut să ducem până la capăt cazul, să solicit orice informaţii şi documente care să poată susţine o propunere, nu doar oportună operativ, dar şi temeinic fundamentată pe lege, pentru declararea Evei Maria Barki ca persoană neacceptabilă. Am făcut un inventar al declaraţiilor din surse deschise şi am constituit un dosar de presă cum nu se poate mai elocvent, completat şi cu informaţii din surse secrete, unde făceam trimitere la anexele nr. 1, 2, 3, 4... şi propunerea de a se aprecia oportunitatea declarării ca persoană indezirabilă, având în vedere textele de lege aplicabile. In cele din urmă, Eva Maria Barki a fost declarată de două ori indezirabilă, o dată în anul 1994 şi a doua oară în mandatul preşedintelui Emil Constantinescu. Deci, nu a fost nicio exagerare a S.R.L-ului în acest caz.

Traian Ciceo avea vocaţie, avea fler, avea simţ operativ, dar nu prea avea aplicare spre analiză, spre evaluare, conceptualizare şi fundamentare juridică.

DA.: Repet, Virgil Măgureanu îl aprecia...

A.R.: Asta înseamnă că-i lega un scop comun, aveau o comuniune de opinii şi interese.

D.A.: D aţi-mi voie să fac încă o dată acea observaţie care văd că vă deranjează. Şi înainte de '89, şi după '89 se pot observa eşecuri repetate ale contraspionajului.

A.R.: Este firesc să existe şi eşecuri. în echilibrul mondial de putere, eşecurile contau şi ele; dacă o parte ar fi avut numai reuşite, se destabiliza ordinea internaţională. Nefiresc este altceva, să nu ştii, ori să nu vrei „să întorci pisica" şi să-ţi valorifici eşecul temporar într-un succes.

D.A.: Au încercat „să întoarcă pisica" şi au distrus tot serviciul de contrainfor mâţii.

A.R.: Sunteti excesiv de maliţios. Cred că este o neînte- legere. La Mihai Pacepa nu s-a întors pisica. Nici nu s-a încercat. La Mihai Pacepa s-a analizat, s-a măsurat şi s-a tăiat numai pe considerente politice. în cazul său nu s-a făcut nicio evaluare temeinică de contraspionaj, nu s-a realizat o analiză pe criterii profesioniste, primând considerentele de ordin politic.

Generalul Mihai Pacepa, corupătorul înaltei nomenclaturi

D.A.: *De ce?*

A.R.: Fiindcă în lista persoanelor din înalta nomenclatură corupte de Mihai Pacepa figura aproape întreg Comitetul Politic Executiv, în frunte cu Nicolae Ceauşescu. Deci, o evaluare trebuia să prezinte şi factorul de risc care a decurs din permisivitatea conducerii politice faţă de tentaţiile de corupţie, pe care Mihai Pacepa le-a valorificat în primul rând în interes personal, dar, de ce nu, şi în beneficiul unor entităţi străine.

D.A.: Deci, legătura între Mihai Pacepa şi Nicolae Ceauşescu erafoarte strânsă.

A.R,: Până la un moment dat. E adevărat, cadourile care i s-au dat lui Ceauşescu erau cadouri foarte dragi lui, arme de vânătoare. Nu ştiu, o jumătate de duzină, parcă. Dar, era arme care costau...

D.A.: *Zeci de mii de mărci pe vremea aceea.*

A.R.: O armă din colecţia lui Ion Gheorghe Maurer se spune că ar fi costat cât un Mercedes. Poate se mai şi exagera. Ion Ţiriac, de al cărui trecut de „miliţian" v-aţi legat într-unul din numerele „Evenimentului Istoric", trebuie să ştie valoarea exactă, dar cifra corectă o va da, totuşi, fiul acestuia, Jean Maurer.

D.A.: *Aceşti bani proveneau din conturile speciale, ce rămânea din contractele încheiate de firmele româneşti?*

A.R.: Nu, erau din bugetul de stat, erau din fondurile operative alocate, care în procent de 10% din bugetul Ministerului de Interne însemnau foarte mult. Rezerva operativă de 1% la dispoziţia ministrului era, de asemenea, consistentă.

D.A.: Ce s-ar fi constatat dacă în cazul lui Mihai Pacepa s-ar fi realizat o evaluare contrainformativdprofesionistă?

A.R.: Chiar cu riscul de a mă repeta, fiindcă o astfel de provocare mi-a mai fost lansată şi concluziile le-am expus într-o conferinţă la Facultatea de Istorie a Universităţii din Oradea, voi rezuma succint:

- A fost încadrat în Securitate, de N.K.V.D., prin exceptare de la criteriile politice ale momentului; contraindicaţi!: origine socială şi educaţie mic burgheză, membru Y.M.C.A. („Asociaţia Tinerilor Creştini", cunoscută şi ca „Organizaţia Amicii S.U.A.").
- Ca ofiţer de contrasabotaj, cu misiunea de a apăra resursele energetice, i-a denunţat şefului consilierilor sovietici pe Gheorghiu-Dej şi pe Alexandru Drăghici, că au dispus ascunderea situaţiilor reale ale rezervelor de petrol, acoperirea cu pământ şi împădurirea cu salcâmi a puţurilor de extracţie a ţiţeiului nepredate „Sovrompetrolului".
- Pentru a nu divulga sovieticilor informaţii economice prin care să fie susţinută jefuirea resurselor subsolului, a fost mutat la Direcţia de Informaţii Externe, care, în acei ani, era o subantrepriză a Direcţiei Principale Externe (I.N.U.) a K.G.B.-ului.
- I.N.U. l-a infiltrat în agentura B.N.D.-ului, iar Reinhard Gehlen ar fi încercat să-l plaseze americanilor.
- Trei linii informative, aparent independente, au indus ideea legăturii lui Mihai Pacepa cu C.I.A., miza fiind pregătirea extracţiei sale de către K.G.B. în S.U.A.
- în luna iulie 1978, Leonid Brejnev aprobă să i se comunice lui Nicolae Ceauşescu că americanii au un agent important plasat chiar la vârf, în apropierea sa. Nicolae Ceauşescu, aflat în vacanţă la Neptun, l-a chemat pe Mihai Pacepa şi, conform relatărilor ofiţerului aghiotant „A.D." a avut loc următorul dialog: *„Pacepa, vezi că ruşii mi-au spus că aici, la noi, la nivel înalt, în cercul nostru este cineva care ne trădează americanilor. Ai grijă şi ocupă-te de această problemă". „Am înţeles, aşa voi face, tovarăşe comandant supremi".* In aceţ moment, Mihai Pacepa ştia că şeful său nemijlocit, generalul Alexandru Dănescu, îi prezentase lui Tu dor Postelnicu concluziile anchetei Interne privind deturnările repetate din fondurile operative în valută ale D.G.I.E., făcute

de el, iar generalul Constantin Nuţă, şeful Direcţiei Contrainformaţii Militare, înaintase Raportul privind sechestrarea în Vama Giurgiu a unui TIR „curier diplomatic"cu diverse bunuri şi inventarul acestora, pe care Mihai Pacepa îl aştepta.

- Mihai Pacepa, aflând că Tudor Postelnicu i-a prezentat lui Nicolae Ceauşescu rezultatele cercetărilor efectuate de generalii Dănescu şi Nuţă, cu propunerea eliberării sale din funcţia de secretar de stat, cu aprobarea sesizării Procuraturii Militare şi numirea, până la finalizare anchetei penale, ca locţiitor al şefului Grupului de Pompieri Bucureşti, i-a solicitat „agentului" său din R.F. Germania, avocatul Rolf Spitra, folosit ca intermediar în relaţia cu Compania „Fokker", să-i facă rost urgent de o invitaţie din partea companiei, trimisă pe adresa prim-viceprim- ministrului Gheorghe Oprea.

- Prim-viceprim ministrul Gheorghe Oprea îi comunică lui Mihai Pacepa că este aşteptat pentru tratative cu grupul „Fokker", iar Mihai Pacepa îi solicită aprobarea pentru deplasarea în R.F.Germania.

- Mihai Pacepa a simulat o analiză a bazei operative externe pe spaţiile Austriei şi R.F.Germania, având ca pretext identificarea potenţialului de susţinere a tratativelor cu grupul „Fokker".

- Din R.F. Germania, Mihai Pacepa îi telefonează prietenelui său, generalul Teodor Sîrbu, şeful diviziei tehnico-operative a D.G.I.E., care monitoriza convorbirile telefonice, căruia îi lăsase consemn să afle deîndată ce s-a decis în legătură cu el, ca urmare a propunerilor lui Tudor Postelnicu. Pacepa voia să afle dacă şi cum a ieşit raportul de la Nicolae Ceauşescu. I se spune că raportul este încă la Nicolae Ceauşescu.

- Mihai Pacepa s-a deplasat la Viena, de unde a luat din nou legătura cu generalul Sîrbu, iar acesta îi dă vestea proastă: *„ S-a aprobat!"*

- Mihai Pacepa se reîntoarce în R.F.G. şi-i solicită lui Rolf Spitra, care era în legătură cu Serviciul de contrainformatii al Bazei militare americane de la

Frankfurt, să-i faciliteze accesul în bază, pentru a se preda.

- Rolf Spitra l-a introdus la comandamentul bazei, unde lui Mihai Pacepa i s-a cerut să indice un membru al Ambasadei S.U.A. la Bucureşti, care să vină să-l recunoască.

Un agent al C.I.A. de o asemenea anvergură avea variantă de extracţie personalizată, chiar şi de la Bucureşti, nu trebuia să se descurce

pe cont propriu, aşa cum a procedat Mihai Pacepa.

La Moscova, s-a aflat că Pacepa fusese ameninţat de Tudor Postelnicu, care, la şedinţa în care s-a comunicat eliberarea din funcţie a generalului Nicolae Doicaru, i-a spus-o direct: *„Vine şi rândul dumitale!”;* în plus, era şi obiectul unor anchete al căror final vor materializa aluzia lui Tudor Postelnicu. Decizia K.G.B.-ului a fost ca Mihai Pacepa să se predea americanilor, iar Moscova să capitalizeze beneficiile din deteriorarea relaţiilor dintre România şi S.U.A. Mesajul transmis de Leonid Brejnev lui Nicolae Ceauşescu, privind existenţa unui agent al americanilor în apropierea sa, a fost receptat de Pacepa ca noul său ordin de misiune. La Washington, Pacepa a fost primit ca om al ruşilor, aşa i s-a raportat preşedintelui Jimmy Carter. Ronald Reagan i-a acordat cetăţenia după nouă ani, când a început să fie folosit in campania războiului politic pentru discreditarea lui Ceauşescu şi izolarea României, potrivit înţelegerilor realizate cu Mihail Gorbaciov, privind o nouă ordine mondială.

Generalul Victor Marcu: „Pacepa a lucrat pentru ruşi"

D.A.: *Domnule general Victor Marcu, intraţi în dialogul nostru?*

V.M.: Aici este o problemă delicată, pentru că la noi, pe culoare, se zvonea că cineva care avea acces la datele Tratatului de la Varşovia este suspectat că lucrează pentru americani. Erau suspiciuni că cineva trădează Tratatul de la Varşovia pentru americani. Dacă stau să mă gândesc, acum îmi dau seama că prin asta ruşii au consolidat poziţia lui Mihai Pacepa ca om al lor.

DA.: *Deci, mergem tot spre ipoteza că Mihai Pacepa a lucrat pentru ruşi, pentru că...*

V.M.: Un argument în favoarea acestei ipoteze: dacă el ar fi lucrat pentru americani, normal n-ar fi făcut analiză doar pe Germania şi Austria, trebuia să se ducă cu tolba plină la americani, or, el n-a făcut analiză pe sectorul America. A făcut analiza doar pe cele două spaţii.

D.A.: *Deci, acestea sunt analizele în care el a cerut tot, a cerut să vadă tot?*

V.M.: Dar, mai mult, pot să spun că noi am avut în Germania un agent ilegal în vârstă, moştenit de la S.S.I., cu care Mihai Pacepa s-a şi întâlnit de trei ori, dar căruia nu i s-a întâmplat absolut nimic.

D.A.: *Ulterior trădării?*

V.M.: Nu, s-a întâlnit cu el în perioada 1958-1960. în momentul în care te întâlneşti cu un om de trei ori si este de aceeaşi meserie, imposibil să nu ţi-1 aduci aminte, or, noi cu omul ăsta am vorbit şi am luat măsuri de securitate a sa.

D.A.: *Era „fantomă"? Dar a păţit cineva ceva? Când s-a dus în Germania nu i s-a întâmplat nimic. America?*

V.M.: Eu am spus întotdeauna şi o susţin în faţa oricui, pagubele mari în sistem n-au fost provocate de trădarea propriu-zisă a lui Mihai Pacepa, au fost provocate mai mult de măsurile luate de ai noştri, respectiv de Tudor Postelnicu. Acea comisie faimoasă care a nenorocit sistemul de spionaj.

Ruşii l-au revendicat pe Tudor Postelnicu drept agentul lor

A.R.: Dumneavoastră aţi spus, de fapt, de faţă fiind şi generalul Iulian Vlad, că ruşii l-au revendicat pe Tudor Postelnicu, iar maniera în care i-a intrat în graţii Elenei şi lui Nicolae Ceauşescu şi numirea lui ca şef al Securităţii ne apar acum ca parte a unei operaţiuni prin care K.G.B.-ul a distrus Securitatea, fiindcă în acel deceniu, 1978-1987, Tudor Postelnicu a politizat, a deprofesionalizat şi deturnat sistemul de informaţii pentru securitate naţională de la misiunile fireşti.

Generalii Iulian N. Vlad, Aurel I. Rogojan şi Victor Marcu, august 2010 - Azuga.

în zece ani, Tudor Postelnicu nu a fost la o analiză a activităţii Unităţii Speciale U.M. 0110, îl trimitea pe secretarul Consiliului Politic. Ce semnifică desconsiderarea asta, nu-i evident? Când generalul Iulian Vlad a reorganizat U.M. OHO cu generalul Victor Neculicioiu, Tudor Postelnicu a ţinut neapărat şi, prin poziţia sa în Biroul Comisiei de Cadre a C.C al P.C.R., a şi reuşit să numească în două funcţii de conducere la această unitate ofiţeri
retraşi din misiuni externe pentru suspiciuni de legături ascunse cu omologi din K.G.B.

D.A.: *în ce funcţii, cum a lucrat generalul Iulian Vlad cu ei?*

A.R.: O funcţie era de şef de serviciu, dar nu pentru ruşi. Cealaltă, posibil să fi fost de nivel superior. Cu ei nu s-a lucrat în problema K.G.B.-ului. S-a nimerit ca, în absenţa generalului Victor Neculiciou, să ajungă incidental la generalul Iulian Vlad, dar cu care nu puteau comunica,

D.A.:Dece?

A.R.: Una din două: ori simulau, sau chiar erau blocati intelectual.

D.A.: *Şi au rezistat?*

A.R.: Fără reparaţii capitale! După 1989, s-au înţeles ; foarte bine cu Virgil Măgureanu, dăinuind în sistem până în pragul mileniului trei.

D.A.: *Zău că iar nu mai înţeleg nimic! Ce era Securitatea,* j S.R.J.-u/, *raiul spionilor?!*]

A.R.: Un serviciu de contraspionaj care arestează un j spion riscă să-i treacă moţiunea de cenzură pe care ar j depune-o împotriva lui „Asociaţia profesională a spionilor j din întreaga lume", dacă ar exista. j

D.A.: *Adică?* j

A.R.: Spionii nu se arestează, spionii se preiau sub control şi se trece la acţiunea de retorsiune. Un spion arestat înseamnă de fapt un eşec. Nu ai ştiut să te angajezi în jocul de „intelligence", să valorifici această legătură, fiindcă până la urmă şi între două entităţi ostile sau adversare există un numitor comun, or logica spionajului şi contraspionajului este că trebuie să foloseşti spionul prins ca să aducă „beneficii" ambelor părţi angajate în confruntare. Spionajul şi contraspionajul sunt o altă faţetă a diplomaţiei. Când l-ai arestat şi ai aplicat legea, înseamnă că s-a produs un prejudiciu pe care nu l-ai putut înlătura. Spionul respectiv urmează să fie înlocuit, nu ştii cu cine, şi-ţi vor trebui probabil alte eforturi să găseşti cine i-a luat locul.

este un joc al nuanţelor, al subtilităţilor; eu mă fac că nu te prind, tu te prinzi de ce nu te prind...

A.R.: Un joc al inteligenţelor. Desigur, sunt şi excepţii, când spionul „sfârşeşte spânzurat", aşa cum era legea contraspionajului clasic, mai ales pe vremuri de război; dar în spionajul politic, în spionajul pe timp de pace, predomină jocul operativ, cu scopul de a menţine pacea.

Varianta americană despre recrutarea lui Pacepa de către N.K. V.D.

D.A.; *La un moment dat, că tot vorbim de Mihai Pacepa, revine obsesiv în toată discuţia, se poate spune că acesta a fost mai deştept decât întreg serviciul de informaţii.*

A.R.: Nu el, ci manipulatorul său.

D.A.; *Deci, a avut un ofiţer de legăturăfoarte bun.*

A.R.: La nivelul la care ajuns el, să nu ni-1 închipuim în trena vreunui ofiţer de legătură. Agenţii de mare anvergură sunt lansaţi o dată pentru totdeauna, precum sateliţii de spionaj. în spionaj, legătura este „călcâiul lui Ahile", ţintit de contraspionaj.

Modul în care a fost adus Mihai Pacepa în Securitate ne-a fost povestit de o sursă americană care a venit frecvent în România şi, printr-o conjunctură, ne-am trezit cu sursa respectivă chiar aici, unde are loc sesiunea noastră de convorbiri neconventionale.

Mihai Pacepa fusese pregătit pentru cariera de violonist, avea educaţia din familie în acest sens, primise cadou şi o vioară „Steiner". Ca variantă avea cariera de farmacist, drept care a urmat facultatea de chimie industrială, dar, în particular, vioara rămăsese pasiunea lui.

Când era student, fiind la plimbare prin Bucureşti, îl bate cineva pe umăr şi-i spune: *„Misa, eu sunt Vladimir".* Vladimir era un tânăr şi frumos colonel în uniformă a N.K.V.D.-ului, venit în misiune în România. Şi-i spune: *„Eu suntfiul lui... care afost arestat ca spion în Romania/ căruia tatăl tău, prin «Ajutorul Roşu», i~a trimis pachet la închisoare. Tu trebuie să duci mai departe această misiune pe care a avut-o taică- tău în secret şi să fii prietenul nostru. Te vei încadra tn Securitate şi vei face o mare carieră în serviciul de spionaj al R om ân iei Acesta* este episodul pe care sursa respectivă a spus că Mihai Pacepa l-a decartat la debriefingul contrainformativ.

DA.: Asta e un alt amănunt interesant din istoria eşecului

contraspionajului românesc.

A.R.: Nu-i chiar aşa. Pe atunci nu exista contraspionaj românesc. Atunci, contra-spionii şefi în România erau ruşii. Dar chiar să nu fi fost ei, calea dovedirii unui spion poate dura şi o viaţă de om. Important este să-ţi aperi secretele. Şi acum, atenţie la ce urmează. După încadrarea lui, iniţial ca să facă ucenicie, a fost numit la Direcţia de Contrasabotaj, deci la Securitatea Economică, exact pe zona de petrochimie, unde exista un proiect contrainformativ iniţiat de Gheorghiu-Dej, pentru mascarea resurselor de ţiţei ale României. Gheorghiu-Dej îi spusese lui Drăghid că n-are încredere în Comitetul de Stat pentru Geologie, sau ce instituţie era atunci, şi să se păstreze la Interne, la Ministerul Securităţii Statului, documentaţia pentru resursele care nu vor fi date în exploatare la „Sov-rompetrol". Zis şi făcut. Cine era responsabilul proiectului de protecţie: locotenent-major Pacepa, care era şeful de problemă, dacă nu chiar de serviciu. Mihai Pacepa i-a raportat imediat şefului consilierilor ruşi faptul că Gheorghiu-Dej cu Drăghici au ascuns faţă de ei existenţa unor rezerve de petrol. Consilierul şef face mare scandal, Alexandru Drăghici cere capul trădătorului, şi mintea îl duce în primul rând la şeful Raionului de Securitate Titu, unde se mascaseră prin împădurire câmpuri petroliere. Era locotenentul-major sau căpitanul Aron Bordea, viitor şef al Securităţii Dâmboviţa, viitor şef al Direcţiei de Informaţii Interne, pentru că nu a putut Tudor Postelnicu să-1 facă

Secretar de Stat, şi după aceea Şeful Direcţiei Generale de Paşapoarte şi Controlul Trecerii Frontierei. Şi Alexandru Drăghici, personal, îl cheamă pe Aron Bordea la raport. Şi Drăghici îi spune clar: *, fior dea, cine ne-a vândut ruşilor? Sunt la tine in raion cele mai mari suprafeţe".* Şi el a spus: *„Tovarăşe ministru, vă raportez că de toată această problemă ştie la nivelul întregit ţări numai tovarăşul locotenent-major Mihai Pacepa, care e şeful problemei din Direcţia de Contrasabotaj".* Bineînţeles, Alexandru Drăghici a realizat ceea ce era de realizat şi a zis: *„Măi, ia să-l mutaţi pe ăsta la Direcţia de Informaţii Externe, că ăia tot lucrează cu ruşii şi pentru ruşi, şi nu mai poate să trădeze decât secretele lor dacă are cui să le trădeze".*

D.A.: Este semnificativ faptul că Mihai Pacepa scapă de fiecare dată, deşi suntem la al treilea moment în care vorbim despre eşecurile Contrainformaţiilor. Este al treilea sau al patrulea exemplu, e ca o găleată cu apă pe care ţi-o aruncă cineva înfaţă, dar tu te prefaci că nu s-a întâmplat nimic.

V.M.: „Bătrânul", fantoma din R. F. Germania despre care aminteam, a făcut şi raport că Mihai Pacepa nu e bun de ofiţer, fiindcă se agită şi transmite starea sa de nervozitate interlocutorului. Şi nu i-a făcut nimeni nimic. Dar de ce, care este explicaţia? în activul de partid a avut pe cineva cu mare putere de decizie, care l-a susţinut.

A.R.: Unele din informaţiile privind riscurile contra informative care îl priveau pe Mihai Pacepa ajungeau la şeful lui, care se afla în aceeaşi poziţie ca şi el în raporturile cu rusii.

D.A.: Deci şi Nicolae Doicaru era bănuit ca fiind agent al sovieticilor.

A.R.: Nu ştim dacă atunci cineva îl bănuia sau, date fiind vremurile, era starea de normalitate. Să zicem că ajungea la şeful Brigăzii de Contrainformaţii, care era Mihai Caraman, într-o anumită perioadă, sau ajungea la unul ca generalul Gheorghe Bolânu. Acelaşi aluat. Practic, ei conduceau acel sistem. în martie 1978, Ceauşescu i-a spus verde în faţă, generalului generalului Doicaru că din cauza legăturilor sale cu sovieticii îl trimite să servească partidul ca ministru al Turismului, unde se va putea realibilita. Ce ne spunea nouă generalul Iulian Vlad că a descoperit în zona contraspionajului..,

D.A.: *Da, ne spune în cartea sa de interviuri că la Unitatea Specială U.M. 110 avea probleme.*

A.R.: Ne spune de la bun început că până nu a luat frâiele, în 1987, nu se poate vorbi de un reviriment serios.

D.A.: *Până la urmă, se poate concluziona că Securitatea, şi pe vremea lui Dej, şi a lui Ceauşescu a fost, defapt, penetrată de sovietici...*

V.M.: Pe vremea lui Dej, erau consilierii. Noi am avut o situaţie. La un moment dat, un agent ilegal, tot din Germania, e chemat la Poliţie. în anii ’70, cred. L-au chemat la Poliţie şi i-au spus: *„Băi, băiatule, fii atent că voi sunteţi doi cu acelaşi nume, aceiaşi părinţi, aceeaşi dată de naştere, acelaşi loc de naştere, aceeaşi facultate, hotărâţi care e cel adevărat”.* Şi l-am adus acasă doar pe unul. Pe al nostru. Pe al doilea nu l-am putut identifica.

D.A.: *Erau doi?*

V.M.: Da, vest-germanii au probat cu documente.

D.A.: *A fost, defapt, o operaţiune prin care nemţii trăgeau un semnal de alarmă?*

V.M.: Şi pe urmă, ce s-a întâmplat? Am mers cu analiza în spate, am întors pisica. Ce se întâmplase? Această biografie-legendă fusese realizată pe vremea consilierilor sovietici. Şi consilierii ce-au făcut? Au luat şi ei biografia şi şi-au creat cu ea propria fantomă.

D.A.; *Care lucra pentru ruşi.*

Bineînţeles că ruşii l-au trimis pe român, dar era o noi nu 3.m ştiut şi am trimis agentul nostru ilegal pe aceeaşi biografie. L-am retras.

Un alt exemplu. Un agent ilegal, la o întâlnire, mi-a raportat că are o problemă contrainformativă deosebită. *„ Uite care e problema cu mine, ruşii mă agasează ”.* Ce facem cu el? Am venit acasă să vedem de unde şi până unde? Cine crezi că era? Agentul ăsta când a plecat în străinătate, ai noştri s-au ajutat de Dorina Rudich, nevasta lui Gogu Rădulescu. El era prieten cu Dorina şi ea a fost folosită pentru susţinerea biografiei. N-aveau cum să ajungă nişte date din biografia lui reală decât prin Dorina. Şi atunci, ce faci cu el? Aşa că ruşii şi acum spun că au o bază serioasă, puternică.

D.A.: Asta e greu de presupus, că s-au oprit la un moment dat. N-aveau niciun motiv. Mai ales acum, că pe vremea aia eram de aceeaşi parte a baricadei.

V.M.: Sigur, am stat şi m-am întrebat atunci când au căzut cei 11 ilegali ai ruşilor în Anglia. Cum au lucrat ăştia, că unul a ştiut de toţi 11? Aici au făcut o greşeală, ca şi greşeala americanului cu Stana, cu căsuţa

poştală.

D JL; De ce greşeală?

V.M.: Nu-ţi faci căsuţă poştală în zonă controlabilă.

D.A.; *El trebuia să ştie că e sub fila]. Dar o făcuse el sau o făcuseră americanii?*

V.M.: Americanii. Nu face agentul căsuţă poştală, o face cel din Centrală.

Sinuciderea şefului biroului anti-K.G.B. de la Securitatea Capitalei

A.R.: Dumneavoastră, domnule general Victor Marcu, vă aduceţi aminte de episodul cu colonelul Boariu, de la începutul anilor '70?

V.M.: Cred că da, era pe la Securitatea Municipiului Bucureşti...

A.R.: Da, era şeful Compartimentului „Apolodor", al grupei care se ocupa de ruşi, de „socialişti". Avea în subordine şi un cuplu, soţ-soţie, ea era operatoare la interceptări.

V.M.: A, da, cel care a murit „sinucis"![A]

A.R.: O sinucidere misterioasă, în cadă, în baie, împuşcat cu pistoletul său. Situaţia acelui ofiţer nu a fost clarificată niciodată. S-a inventat un caz de homosexualitate, ceva de genul ăsta, în care ar fi fost implicat. Dar, din acel moment, reţineţi că s-a interzis ca ofiţerii să mai deţină pistoletele, acestea fiind păstrate la ofiţerul de serviciu pe unitate.

D.A.: V-au dezarmat, să nu vă sinucideri!

V.M.: Măsura a fost necesară, că mai erau şi colegi tentaţi să facă impresie de James Bond, să poarte pistoletul în ham, pe sub sacou...

A.R.: ... în condiţiile în care armele ofiţerului de informaţii *sunt* cultura profesională şi inteligenţa, grija pistoletului, în sine, era un stres. Aşa că, din 1971, pistoletul „Makarov", calibrul 9 mm, scurt, îl purtam în portofel, sub formă de tichet înlocuitor. Când aveam antrenamentul lunar de tragere, ofiţerul de serviciu ne dădea pistoletul şi punea tichetul în locul acestuia.

D.A.: Aparent este logic...

A.R.: Dar, dacă... nu vreau să fabulez, totuşi, ofiţerul de Securitate, ca purtător de informaţii clasificate „secret de stat", din punct de vedere legal era obligat să le apere, de la locul preluării până la sediu, inclusiv armat. In caz de, „Doamne fereşte!", cum ar fi putut justifica, fără

ripostă, o deposedare armată de notele informative aflate, de regulă, în buzunarul stâng, interior, al sacoului, lângă inima sa?! O să-mi replicaţi că notele informative erau aşa şi pe dincolo... că din ceea ce ati văzut la C.N.S.A.S... Nu vă voi

contrazice, la C.N.S.A.S. se află doar ceea ce nu mai prezintă interes, dar ofiţerii obţineau şi aveau asupra lor şi informaţii din categoria „for your eyes only" - „numai pentru ochii dumneavostră".

Apropo, eu, prima „arestare", într-un caz de flagrant de uzurpare a calităţii de ofiţer de Securitate, instructor al Secţiei militare a C.C.al P.C.R., am efectuat-o cu degetul arătător mascat în buzunar.

DA.: Asta chiar că e tare! Cum a fost?

A.R.: Voi reveni, ca să nu deturnăm firul discuţiei.

TFA>: *Ob$et~v că dumneavoastră aruncaţi subiecte care deturnează...*

A.R.: M-aţi obligat la revanşă!

Generalul îoan Talpeş - istorii despre cine a trădat şi a predat „Fantomele"?

D.A.; *U.M. 05441R nu era unitatea de „Fantome"?*

A.R.: Nu, era o subunitate mai nouă, cu profil anti- terorist, mai exact avea misiunea realizării unor conexiuni externe privind cooperarea pentru controlul şi combaterea fenomenului terorist. De aceea, comandant al subunităţii a fost numit locotenent-colonelul Sergiu Nica, transferat de la Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă, unde deţinuse funcţia de şef Serviciu Informativ. Generalul Nicolae Pleşiţă, care constituise U.M. 0544/R, îl cunoştea şi l-a solicitat. Din ordinul generalului Nicolae Pleşiţă, Nica Sergiu s-a deplasat la Praga, pentru a perfecta venirea lui Carlos Şacalul în România.

D.A.; *Ce tot cititi acolo?*

A.R.: Aici este interviul cu Tiberiu Cenădeanu, omul care l-a urmărit pe Mihai Pacepa şi care nu a fost Carlos Şacalul. Cenădeanu mi-a spus şi următorul lucru: *„După şase luni, din clinica de la Hamburg au ieşit doi Pacepa... Unul, probabil originalul, s-a dus la Moscova, iar* s *la Washington... "28*

D.A.: *Mai am două secvenţe şi sper să termin interviul cu Talpeş. Aţi văzut, azi a revenit Cornel Biriş, care şi el zice altceva. Acum, aştept să mă sune îoan Talpeş când află.*

V.M.: Deci' episodul lui îoan Talpeş cu trimisul de la C.I.A. la F.B.I. s-a petrecut şi cu Virgil Măgureanu. Că şi Virgil Măgureanu voia să se predea. La C.I.A., i-au spus: *„Aia care vor să dea pe goarnă, la uşa cealaltă"* şi, atenţie, nici

28 Aurel I. Rogojan, „Fereastra serviciilor secrete. Komânia m jocul strategiilor globale", Editura Compania, Bucureşti, 2011, p. 260-268.

F.B.I. nu l-a primit, ci l-a invitat la o plimbare într-un parc cu veveriţe.

Jos pălăria, pentru Eugen Mihăescu, când spune: *„Să indice Talpeş locul unde şi funcţia celui care i-a cerut. Nu i-a cerut nimeni să predea listele cu ofiţerii români plantaţi ca degali în S. U.A. N-are pe cine să indice ".*

D.A.: *Talpeş a indicat. A spus că era adjunctul de la F.B.I., care, după aceea, devine şeful C.LA. Talpeş s-a dus cu o listă cu 23 de oameni. Operaţiunea a fost un succes, a spus loan Talpeş când s-a întors.*

V.M.: Eu m-am certat din cauza asta cu Mihai Caraman. M-a chemat la el şi mi-a spus că ofiţerii pe care îi avem în Vest trebuie reorientaţi pe alte spaţii, preponderent în Rusia şi vecini. Eu nu am fost de acord, i-am spus să vedem cum e în viaţa reală. Aşa, de exemplu, aveam un cetăţean american de origine română, plecat în America de 30 de ani, şi cum putea să i se năzărească lui că nu mai vrea să stea în America şi să vină în Bulgaria, el acolo fiind vicepreşedinte la o transnaţională, cu avere mare, ce naibii făcea ăsta în Bulgaria? Hai să uităm de ăştia, cu oamenii ăştia nu mai ai ce să mai fad. Eventual, oameni de influentă.

D.A.: *Asta zice şi loan Talpeş.*

V.M.: N-aveai ce face cu ei. Nu mă pune să-i duc în Ungaria, în Bulgaria, în Ucraina. Şi de aici a început discuţia. El, că se poate, că nu respect ordinul.

D.A.: Cornel Biriş susţine acelaşi lucru. N-ai cum să-i muţi ăintr-un loc in altul. A muncit o viaţă ca să ajungă un personaj important acolo şi după aceea vrei să schimbi situaţia dintr-o întorsătură de stilou. Decât să muncesc să-l aduc pe ăla din America în Bulgaria, mai binefac altceva.

V.M.: Are serviciu, are copii, are familie stabilită acolo, s-a învârtit 30-40 de ani în altă lume. Cum să-l scot de acolo şi să-l trimit în Ucraina?! Dacă are o afacere, nu se poate.

Eu am avut o discuţie cu generalul Alexandru „Bebe" Tănăsescu pe tema asta, dar nu se punea problema în 1991- 1992. M-am dus la el şi i-am zis că în munca asta nu mai putem face ce am făcut, trebuie să ne reorientăm. Hai să ne repliem şi să realizăm un canal de bază, pe urmă putem să facem şi altceva. Chiar dacă ai oameni de schimb, pe care să-i duci la Ministerul de Externe , nu-i trimiţi oficial, nu-i trimiţi să dea examen, nu trebuie să ştie nimeni că-i al tău, lucrezi profesional.

DA.,: Şi Bebe Tănăsescu a vrut să desfiinţeze unitatea de „Fantome”?

A.R.: Nu. Tănăsescu, din incompetenţă sau cu premeditare, a blocat informarea despre evenimentele de la Budapesta, din iunie 1989.

D.A,: Cum a blocat? A avut informaţia şi nu a dat-o?

A.R.: Situaţia a fost în felul următor. Ministrul de Externe l-a întrebat pe generalul Iulian Vlad: *„Raportaţi dumneavoastră ce a fost la Budapesta?”* Vlad, surprins de întrebare: *„Dumneavoastră ce vi s-a comunicat?” „Eu am revista...”* La o săptămână după evenimente, ministrului îi parvenise o revistă de la o ambasadă. Iulian Vlad îi spune că trebuie să vadă informaţiile din toate sursele, după care se vor pune de acord şi vor raporta concomitent. I-a convocat imediat pe generalul Aristotel Stamatoiu şi pe locotenent-colonelul Alexandru Tănăsescu, care a început s-o bălmăjească. A fost prostie, nu aflase, sau rea-voinţă?! După ce i-a strunit şi i-a chemat zilnic la analiză, timp de o săptămână, s-a finalizat raportul. între timp, o mică delegaţie ajunsese cu textul Declaraţiei de la Budapesta la Regele Mihai.

DA.: Era o reţea de spionaj în Ungaria? loan Talpeş aşa spune.

V.M.: Singura reţea de „fantome" pe care am păstrat-o era...

D.A.: ...Era structură de spionaj şi nu era structură de urmărit. Deci, după 1990, SIE. avea o structură pentru investigaţii.

Pănăla urmă, Talpeş v-a răspuns de ce a vrut să desfiinţeze linia de muncă a agenţilor ilegali, a „fantomelor”?

V.M.: Nu a răspuns şi nu am am înţeles de ce loan Talpeş a evitat răspunsul. Vine Cătălin Harnagea şi reinventează unitatea de „fantome". Ăla cum a putut să facă ceea ce dumneata spui că nu se putea? Şi-mi dă un răspuns care n-are legătură cu întrebarea. Ce a făcut Cătălin Harnagea, loan Talpeş spunea că a fost provocare.

A.R.: Dar Talpeş, ca istoric, nu ştie că în politică, în afaceri şi spionaj nu există prietenii, ci numai...

V.M.:... Numai interese.

D.A.; *Cornel Biriş zice că modul în care s-au comportat cu ei a înfuriat multe „fantome”,*

V.M.: Nu-ti ascund că m-am întâlnit cu un om, cu o „fantomă" aici, în ţară. Eram deja la S.R.I. şi m-a sunat că vrea să mă vadă. Era de zece ani plecat afară şi a venit să-şi vadă familia.

D.A.: *Deci, am luat la citit „România Mare”, pentru că a fost o*

sursă bună de informaţii, revista „Europa", *la fel.*

A.R.: Şi mai este săptămânalul „Spionaj şi Contraspionaj".

D.A.; *Ştiţi că am găsit „Gazeta Trupelor de Securitate”? Aşa, ca poveste. A apărut vreo trei ani, 72-75 sau 72-74.*

A.R.: Pe acolo lucra Mihai Stan.

D.A.: *Mihai Stan, care după aceea a fost primul prim-ad- junct al S.R.I. ?*

A.R.: Da. La „Gazeta Trupelor", „în slujba Patriei", la „Pentru Patrie", de unde a izbucnit scandalul meditaţiei transcendentale, care era, deja, un caz închis.

D.A.: *De acolo a plecat scandalul?*

A.R.: De acolo a plecat. Intelligence Service-ul, când La trimis pe Nicolae şi pe Eveline Stoian, scoţându-i de la

B. B.C. o perioadă, ca să nu se ştie apartenenţa lor, ei au venit şi au lucrat aici pe bază legală, cu aprobare de la Elena Ceauşescu. S-a stabilit despre ce este vorba: din cei patru sute şi ceva de aderenţi, erau 15-16 granguri mari: din garda prezidenţială, şeful informării de la Interne şi D.S.S., singurul specialist în medicină alternativă, doctorul Rădulescu, maiorul Cercel, care răspundea de presă şi de pictori pe la Direcţia a V-a, un director de la Institutul de proiectări „Carpaţi”, care avea toate schemele şi toate schiţele tuturor clădirilor din administraţia Gospodăriei de Partid. La Transporturi, aveau toată infrastructura feroviară şi rutieră, capacităţile, rutele etc. şi racolaseră un adjunct al ministrului. A decis cineva să se facă un material de pregătire contrainformativă, după ce s-a închis cazul, şi s-a publicat. Aşa a aflat Elena Ceauşescu. L-a chemat pe Postelnicu şi l-a întrebat cum a fost posibil aşa ceva? Putea Postelnicu să-i spună Elenei Ceauşescu că a existat aprobarea ei? Bine ar fi fost să-i spună, dar a făcut scandalul cunoscut, cu dezbateri, cu şedinţe de partid, cu sancţiuni.

D.A.: *Ştiţi, eu am luat dosarul de la C.N.S.A.S. şi singurul care nu apare acolo este Andrei Pleşu, deşi a fost un personaj important. Curăţat total. Şi i-am întrebat pe cei de acolo şi mi-au zis că nu ştiu, el a avut dosar separat, poveşti...*

A.R.: Doar a fost membru al Colegiului C.N.S.A.S., deci a avut grijă... Interesul lui Mircea Dinescu pentru

C. N.S.A.S., la fel, a fost motivat, în primul rând, subiectiv. Dosarele lui erau pe la mai multe structuri, avea şi fond de reţea, era stahanovist!

Pe Marin Sorescu, un poet de valoare, l-a apărat generalul Vlad.

D. A.: *După '90, care afost reacţia lui Marin Sorescu?*

A.R.: Urâtă. Reproşa că i s-a şters disidenţa şi i s-a anulat şansa de a fi un soi de Havel. Probabil, un Havel de Bulzeşti!

V.M.: Şi eu am dat afară un ofiţer în pregătire pentru că l-am văzut pe listă. L-am întrebat, ai vreo problemă? Şi nu-mi zice nimic. Aderase la meditaţia transcendentală
[5]
împreună cu soţia.

A.R.: Tatăl lui Nicolae Stoian fusese colonel de contrainformaţii militare. Nicolae şi-a dus cartoteca acasă la taică-său, care a umblat în ea şi şi-a dat seama imediat

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete despre ce este vorba. Fiecare membru avea fişă şi angajamentul.

DA.: Tatăl celui care iniţiază Mişcarea Transcendentală a lucrat la Securitate, nu ştiam acest amănunt...

A.R.: La Direcţia a IV-a Contrainformatii Militare.

DA.: Şi a descoperit cum a plecat cu cartoteca?

A.R.: Cartoteca lui Stoian, cu membrii racolaţi la Mişcarea Transcendentală. Şi după aceea, a urmat raportul ăla, celebru, al lui Postelnicu, am publicat şi eu un facsimil, unde a falsificat concluziile, ca să o scoată pe Elena Ceuşescu din cauză, că ea aprobase experimentele propuse de Stoian. în acest fel, s-a ajuns la măsurile punitive împotriva aderenţilor. Un fals criminal, despre care generalul Iulian Vlad a aflat când Tudor Postelnicu şi-a făcut curăţenie în seif, la predarea funcţiei către generalul Iulian Vlad.

DA.; Ce reacţie a avut Iulian Vlad?

A.R.: M-a chemat şi mi-a dat raportul, spunându-mi să citesc partea finală, de concluzii. Am sesizat imediat modificările, căci cunoşteam bine raportul care-i fusese prezentat de generalul Iulian Vlad. M-am uitat la General, îşi dusese mâinile la cap şi mă privea ca şi cum nu-i venea să creadă. Tudor Postelnicu a indus Elenei Ceausescu ideea vinovăţiei unor oameni care ştiau că ea aprobase experimentul de relaxare prin meditaţie transcendentală, susţinând că *„au dezinformat cu premeditare conducerea superioară a partidului..."*

D.AAcum, îoan Talpeş îmi povesteşte, în partea asta de interviu, despre episodul din 1997, cu raportul lui Constantin Silinescu şi al lui Dumitru Ciobanu.

V.M.: Dar îoan Talpeş a uitat o chestiune foarte importantă. El, când a avut o discuţie cu nemţii, ei i-au spus: *„ Voi sunteţi cam neserioşi. în primul rând, în Primul Război Mondial a fost cum a fost, în Al Doilea Război Mondial ne-aţi tras-o iar. în 1968, aţi trădat Tratatul de la Varşovia. Când eşti într-o alianţă, eşti într-o alianţă, te comporţi ca atare şi dacă*

mai repetaţi o dată figura cu fundul în două luntri, noi o să vă sancţionăm". Din avertismentul ăsta, el asta a înţeles, să-şi ridice poalele în cap.

D.A.: *Intr-imul din numerele „Evenimentului Istoric" am un episod în care nemţii îl trădează pe Napoleon, deci se poartă şi la case mai mari.*

A.R.: Ion Antonescu era aliat cu Hitler. în sediul Jandarmeriei Române, la generalul Constantin Tobescu, erau găzduiţi Alfred de Chastelain, Ivor Porter şi tot grupul de militari britanici paraşutaţi. Nu i-a predat nemţilor.

D*A; *Am scos dosarul lui luliu Maniu de la Arhivele Naţionale Britanice. Ştiţi pentru ce-i dădeau ei lire sterline lui Maniu?*

A.R.: In 1923, Maniu a vrut să-şi ia unirea înapoi. Britanicii, cunoscând asta, l-au finanţat pentru răsturnarea lui Antonescu printr-o ridicare la revoltă a Transilvaniei, ceea ce ar fi divizat şi mai mult România. Planul respectiv putea fi sugerat de lobbyştii revizionimului maghiar. Nu ştim dacă Maniu a sesizat pericolul, dar, în schimb, a fost enervant de insistent cerând să primească o scrisoare ologrefa din partea lui Churchill, ceea ce nu s-a întîmplat. I-au prezentat o radiogramă, dar Maniu le-a spus că fără semnătură nu are valoare şi nu se poate angaja pe baza unei tidule.

D.A.: *Interesant, dar dacă tot vorbim despre arhivele britanice, vreaua să vă întreb ceva: aţi auzit vreodată de povestea asta, de o tentativă de asasinat din anii 1970, o tentativă de asasinat la adresa lui Ceauş eseu? O telegramă diplomatică conţinea această informaţie. De la ruşi, din zona aia, mă gândeam. Era o vizită a unui demnitar polonez. Putea exista un asemenea complot, urzit de sovietici cu mâna românilor?*

V.M.: Toţi aceştia care au fost scoşi de la ciorap, din generaţia lui Walter Roman, se plimbau prin parc şi complotau împotriva lui Ceauşescu. Ei asta voiau, să-1 înlăture de la putere ca să vină ei la caşcaval.

D.A.: *Ceea ce au reuşit în 1990. Dar în 1970?*

A.R.: Erau şi multe alerte false privind atentatele, lansate de tandemul Doicaru-Pacepa cu scopul de a fi exagerate măsurile de securitate şi pentru a-şi dovedi „devotamentul" lor faţă de Ceauşescu.

V.M.: De afară puteau fi intenţii de atentate, dar, la momentul respectiv, nu aveau niciun fel de susţinere în ţară. în 1968, când eu mi~am început activitatea, când apăruse criza cehoslovacă, oamenii se ofereau voluntar să lupte împotriva ruşilor. Atunci, Ceauşescu avea mai multă susţinere şi în ţară, dar, ulterior, cam de prin 1977-1978, când au început să se strice lucrurile, să nu se mai găsească mâncare... Până atunci nu se punea problema. Avea susţinere şi în Occident.

D.A.: Eu am auzit de aşa ceva şi m-a surprins.

V.M.: îmi amintesc că prin 1987, când Ion M. Nicolae era ambasador la Moscova, ne-am întâlnit odată şi povestea ce i-au făcut ruşii. L-au chemat să-i spună că Nicolae Ceauşescu dădea tare în ruşi, că-i vorbeşte prea mult de rău şi i-au cerut scurt: *„Spuneţi~i ăstuia să tacă!"*.

D.A.; *Nu vă amintiţi că au fost două accidente de avion, că noi, până să avem compania noastră de aviaţie, foloseam avioane sovietice?*

V.M.: Accidentul în care a murit Grigore Preoteasa.

D.A.: *Şi era şi Nicolae Ceauşescu în avion.*

V.M.: Ceauşescu şi ceilalţi din delegaţie au scăpat teferi.

D.A.; *Informaţia menţionată anterior, asta reiese dintr-un document scos de la arhivele britanice, se referă la o tentativă de asasinat. Era venită pe o filieră informativă de la bulgari, informare către guvern.*

A.R.: Poate că au dorit să saboteze vreo vizită a lui Todor Jivkov în România. Un document de arhivă, precum cel la care vă referiţi, dacă nu-i reconstitui contextul şi istoricul scrierii lui nu-1 poţi credita. Larry Watts, de exemplu, a luat de bune o serie de documente despre România din arhiva STASI. Unele erau dezinformări ale

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete

serviciilor maghiare, diseminate în cadrul programului de cooperare inter-servicii, la care Departamentul Securităţii Statului nu era parte. Acolo erau şi informaţii despre opozanţii lui Nicolae Ceauşescu şi pe cine vedea Budapesta în locul lui.

Arhivele devin o armă eficace în anumite conjuncturi. Un număr de ani, vreo patru, parcă, generalul Iulian Vlad a răspuns de Direcţia Generală a Arhivelor Statului şi am putut să văd şi să înţeleg cât de vii şi de surprinzătoare pot fi, adecvat valorificate, informaţiile arhivate ca „moarte" sau „istorice". Pentru cercetarea unor arhive străine, cele ale fostelor imperii din jurul nostru, existau şi tematici de spionaj.

In fosta Republică Democrată Germană, în fosta Iugoslavie şi în România, sigur că şi în alte state foste socialiste, interesul pentru arhive a atins cote valorice exorbitante.

DA.: în afara de asia, la C.N.SA.S., de vreo doi ani, există echipe de cercetători ai Muzeului Holocaustului, care plătesc 50.000 de dolari pe lună şi copiază tot. Deci, copiază toată arhiva. Au contract cu C.N.SA.S.-ul.

V.M.: Radu loanid era un musafir frecvent al lui Virgil Măgureanu.

D.A.: Ştiu că pe vremea aia avea relaţii bune cu comunitatea evreiască.

V.M.: Mie, Virgil Măgureanu a vrut să-mi dea 10.000 de dolari să am pentru cheltuieli. îi plătea Radu loanid pentru microfişele luate din arhivă în anul 1992. Eu am rămas blocat, am crezut că glumeşte. După aceea l-a trimis pe *„C"* să-mi dea 50.000 de dolari. De fapt, şi lui, când a plecat în America, i-am dat din banii ăia.

A.R.: în anii ’70 erau foarte multe din astea...

D.A.: Ce? Dezinformări?

A.R.: Unele dezinformări le lansa U.M. 0544, fostă U.M. 0755, respectiv Mihai Pacepa, ca să-şi dea importanţă. Intoxicau aparatul intern şi ne puneau să căutăm cai verzi

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete pe pereţi. Cum se anunţa câte o vizită a lui Nicolae Ceauşescu sau a unui şef de stat, apărea şi câte un pericol, Cel mai adesea, că a plecat Carlos Şacalul spre România să comită un atentat. Carlos se afla în România şi-i aduceau prăjiturile de la Beirut, ori de la Damasc cu avionul, de două ori pe săptămână. în timp ce îşi mânca liniştit prăjiturile şi-şi bea ceaiul, cei din aparatul intern primeam poza lui Carlos, să-1 prindem că a intrat în ţară... El era aici, iar maică-sa, la Institutul de Geriatrie „Ana Aslan".

D.N,Asta era compartimentul Dezinformare.

A.R.: Bineînţeles, la ordinele tandemului Nicolae Doicaru-Mihai Pacepa. Ulterior, dezinformarea, ca serviciu independent, a revenit Securităţii interne, dar cu şefi din zona informaţiilor externe.

DA.: *Dar ce m-a uimit pe mine în discuţia cu loan Talpeş este faptul că neagă povestea cu Carlos, o duce într-o zonă de derizoriu. N-am înţeles de ce.*

A.R.: Asta înseamnă că era pe mână cu Moscova.

V.M.: Au venit nemţii, B.N.D.-ul, la mine şi le-am povestit şi lor. Şi ei mi-au dat un număr de telefon. Domnule, al cui este acest număr de telefon? Eu ştiam, era de la „antitero" - U.M. 0544/R din Centrul de Informaţii Externe. Eu nu aveam ce să le spun, doar din ce mai auzisem „pe culoare". Dar cel mai bine era să le fac legătura cu generalul Nicolae Pleşiţă. Omul ştia şi, în principiu, a fost de acord. Bineînţeles că eu m-am dus la Virgil Măgureanu să-i explic şi să-mi aprobe să-i pun în contact cu Pleşiţă. Decât să vină nemţii cu tăvălugul peste mine, mai bine mergem la cooperare, dacă vrem să fim parteneri loiali. Virgil Măgureanu m-a făcut trădător: *săfaci aşa ceva, domnule?!"* Şi bineînţeles că după puţin timp l-au arestat francezii pe Carlos Şacalul şi a ieşit scandal mare. Fata aia de la B.N.D. era de treabă şi trebuia să cooperăm.

D.A.: *Deci, două lucruri mă uimesc, asta...*

V.M.: Am fost la Zagreb şi m-am întâlnit cu fiul

generalului Franjo Tudman, preşedintele Croaţiei. Fusese general de Interne şi coordona Securitatea Internă şi Informaţiile Externe. El mi-a recomandat să trimitem ofiţeri

să-i şcolim în meserie la americani, aşa cum făcuseră şi ei. Vin la Virgil Măgureanu şi-i spun să pregătim şi noi ofiţeri la francezi, la englezi. Domnule, n-a fost chip, nimic şi nimic!

Cu Carlos, la fel, în loc să colaborăm şi să rezolvăm problema corect cu vest-germanii, benefic şi pentru noi, el nu si nu.

A.R.: Ded, tot pe mână cu K.G.B.-ul, cu STASI...

DA.: Revin la unitatea Centrului de Informaţii Externe, care fusese înfiinţată pentru punerea în aplicare a sentinţelor de condamnare la moarte în contumacie pentru trădare de ţară. Aveţi cunoştinţă despre atentate împotriva celor care dezertau?

V.M.: în afară de cazul ofiţerului transfug Şerban loan, care a fost rănit şi a rămas infirm, nu ştiu altele. Au mai fost încercări, dar numai împotriva lui Şerban a reuşit. L-au speriat pe Penescu, i-au trimis un colet sau o scrisoare.

DA.: Celebrul Comeliu Nemetzi, un „ilegal" cu paşaport elveţian, se pare că este autorul atentatului împotriva lui Şerban loan. A avut grijă în cartea sa să îl pună în cârca lui Carlos Şacalul, dar colegilor săi le povestea după 1989 cum a pus bomba. Am impresia că nu o să aflăm niciodată adevărul...

A.R.: Lui Penescu i-au trimis un colet cu memoriile lui Hruşciov, care erau la mare căutare. Exista un stoc de cărţi la grupa operativă din Ambasada de la Viena şi lui Nicolae Pleşiţă i-a sugerat cineva să fie trimise drept cadouri de Crăciun. „Cadouri cu artificii".

D.A.: Generalul S.I.E. Cornel Biriş spune că au fost cazuri de ofiţeri declaraţi trădători doar pentru că s-a pierdut legătura cu ei.

V.M.: Se mai pierdea legătura. Când pierdeai legătura, se întâmpla ceva şi nu putea respectivul să vină la întâlnire. Nicolae Pleşiţă, gata, îl declara trădător! Devenise în sistem un obicei, era un titlu de glorie că l-ai condamnat pe unul la moarte şi în rapoarte era menţionat câţi ai condamnat la moarte. A venit unul în ţară, la analiză, după ce s-a pierdut legătura cu el, şi aici a aflat că era condamnat la moarte.

A.R.: Din toată lista condamnaţilor pentru trădare, cazul cel mai grav a fost al lui Vergii Băleanu29, fiul generalului Băleanu. El s-a predat la Viena, de unde l-au preluat britanicii.

D.A.: *Pe cine?*

A.R.: Pe Vergii Băleanu. El a cunoscut cam toată baza operativă externă...

D.A.: *Cum a ajuns să o cunoască pe toată?*

A.R.: A fost şef Sector Contrainformaţii Externe şi, pe rând, trecuse prin toate spaţiile, din Japonia, până în S.U.A. şi Canada.

D.A.: *Cine era taică-său?*

A.R.: Generalul Gheorghe Băleanu. A fost locţiitor al şefului Direcţiei Filaj şi Investigaţii, şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Bihor şi, ulterior, adjunct al şefului Direcţiei Paşapoarte şi Controlul Trecerii Frontierei. Când am studiat fondul arhivistic al problemei francmasonice, am dat de o notă informativă, semnată „Ana", din legătura colonelului Băleanu, din perioada în care răspundea de investigaţii. Informatoarea „Ana" se referea la faptul că un general din conducerea Ministerului de Interne ar deţine o poziţie importantă în francmasonerie. Contextul notei trimitea înspre secretarul general al M.I., Mihai Pacepa. E adevărat că Pacepa lucrase cu francmasoneria la promovarea imaginii lui Nicolae Ceauşescu.

29 Căpitanul Băleanu Vergii (n. 22.06.1949, com. Ocniţei, jud- Dâmboviţa), de profesie inginer electronist - institutul Politehnic căsătorit, doi copii minori. Ofiţer în UM 0770/SS (indicativul de acoperire al U.M. 0195). Conform sentinţei nr. 35/11.07.1989 a Tribunalului Militar Teritorial, în Dosarul 249/1989, „a primit misiunea de a se deplasa în perioada 3-11.11.1987 în Austria pentru a transporta şi preda la Ambasada din Viena documente strict secrete de importanţă deosebită. Ajuns în Austria, s-a prezentat la organele de poliţie secretă, cărora le-a predat documentele ce-i fuseseră încredinţate, refuzând să se mai întoarcă în ţară.

DA.: Era deci dinainte de 1947, francmasoneria nu mai funcţiona după 1947.

A.R.: In 1947, Pacepa nu era secretar general al M.I. Mari lideri ai francmasoneriei de pretutindeni erau primiţi de Nicolae Ceauşescu! Până în anul 1972, francmasoneria avea dosarul de problemă pe rol activ. în anul 1972, locţiitorul şefului Securităţii Capitalei, locotenent-colonelul Alexandru Cepraga, a dispus închiderea dosarului de problemă, deşi acesta era la nivel de ţară. Un dosar de problemă de acest nivel se deschidea şi se închidea prin ordinul ministrului de Interne. Cum a fost posibil, a fost incompetenţă sau altceva... Aparent, se concluzionase că problema francmasonică nu mai există, dar propunerea de închidere trebuia prezentată ministrului.

V.M.: In ianuarie 1990, când a venit Voican-Voiculescu la noi în Centrală, primul lucru pe care l-a făcut a fost să-i felicite pe colonelul Ionescu şi pe colonelul Sergiu Nica pentru raportul pe care l-au prezentat F.S.N.-ului. Am rămas sideraţi. Nica şi Ionescu au prezentat raportul noilor forţe politice. Cum te duci tu, ofiţer conspirat, din spionaj, la televiziune să dai declaraţii? Declaraţii, în numele cui?!

DA.: Mă interesează acel raport al colonelului Nica, unde aş putea să-l găsesc?

A.R.: Mai scotociţi, inclusiv în baza de date, dacă o mai aveţi la „Evenimentul zilei" din prima perioadă, şi, de asemenea, la „Ziua" şi la „România liberă", fiindcă, în mod sigur, acest raport al lui Sergiu Nica a fost publicat. După raport, m-a chemat pe mine la Parchet locotenent-colonelul procuror Zaharia, să mă întrebe de structurile şi unităţile speciale despre care nu trebuie vorbit. I-am spus asta şi am închis subiectul. Nu a obiectat. Eu i-am spus că, dacă doreşte să se documenteze, există acte oficiale privind colaborarea D.S.S.-ului cu Securitatea Al Fatah-O.E.P. şi că această colaborare a vizat şi pregătirea unor ofiţeri ai U.S.L.A. în taberele Securităţii Al Fatah din Valea Beka, în Liban. Cu asta am comutat tot interesul procurorului asupra relaţiilor de cooperare antiteroristă.

V.M.: Vă povestesc două episoade cu ruşii. A fost marele accident feroviar de la Crăciunel. Şi s-a ajuns la concluzia că sistemul de dirijare era prost. Ce s-a întâmplat? Un cal, cu un lanţ cu care căra lemne, a trecut peste calea ferată s-a făcut un contact şi s-a dus anapoda semnalizarea. S-a pus verde şi s-a întâmplat nenorocirea. A fost dosar mare făcut de Securitate, iar avocatul apărării a spus: *„Sistemul de semnalizare este sovietic, să-i condamnăm pe ruşi!*

Am avut un informator, fost pilot, judecat şi condamnat politic. L-am întrebat de ce? Lucra la „Sov- romtrasport" şi a spus că avioanele sovietice nu-s performante ca avioanele americane sau avioanele germane. Şi pentru asta a intrat în puşcărie, pentru că a denigrat.

D,A,: *Asa erau vremurile acelea.*

V.M.: Eu eram intern la şcoala profesională şi lângă internat era o unitate militară rusească. Veneau si făceau baie cu noi, la duşurile internatului. Jucam fotbal şi au vrut să intre şi ei în joc. Noi ne-am luat mingea şi am plecat. Ne-au reclamat directorului şi i-au cerut să ne exmatriculeze. Directorul ne-a schimbat zilele de baie, ca să nu fim

văzuţi şi să se creadă că am fost exmatriculaţi.

DA,: *Povestiţi-ne când aţi plecat de la S.I.E.*

V.M.: Eu n-am plecat pentru că aş fi avut treabă cu Justiţia, cum au încercat să spună fanii lui Mihai Caraman.

D,A,: Eraţi deja adjunct la S.R.I .pe vremea când conducea Mihai Caraman ?

V.M.: Eu am plecat prim-adjunct la S.R.I. exact în momentul schimbării lui Caraman cu Talpeş, acesta din urmă încercând să mă convingă să rămân.

Aveam pe cineva în legătură, ştiam dinainte de 1989 că era spion. Mi-a spus că are să-mi dea informaţii, dar să nu mă apuc să scriu ceva, ci să le ţin minte. Mi-a dat două informaţii importante. Prima, moldovenii din estul Prutului să nu atace Transnistria, fiindcă Armata a 14-a are ordin să-i măcelărească şi, a doua, că ruşii nu prea mai aveau încredere în Iliescu. Asta era în primăvara lui 1992. Eu urma să plec la S.R.L, iar informaţiile i le-am dat lui nea Vasile, să le promoveze.

DA.: Vasile Angeles cu, cel care preia după 1989 unitatea de „fantome”?

V.M.: Angelescu. Mi-a fost şef, mi-a fost adjunct şi, în speranţa că face treabă, i le-am dat să le valorifice. El era din generaţie cu Mihai Caraman. I-am spus: *„daţi drumul informaţiei că o să fie vai de amărâţii ăia”*. Nea Vasile: *„da, dai”* Apare Virgil Măgureanu la televizor şi face acele declaraţii provocatoare vizavi de proiectul S.R.L de implicare în chestiunea Basarabiei, a conflictului ce mocnea pe Nistru. Nu mi-a venit să cred. Am căzut, cum se spune, din lac în puţ. Şi bineînţeles că i-am învinovăţit, m-am dus la nea Vasile, îl consideram ca pe un tată, eram şi vecini în perioada aceea. El mi-a spus să fiu hotărât, să nu mai dau înapoi şi să plec la S.R.L

DA.: Cefuncţie avea pe vremea aceea?

V.M.: Era şeful unităţii.

D.A.: De la „Fantome”, de la Brigada „ U”?

V.M.: Da. Eu m-am dus la loan Talpeş să-mi iau la revedere. N-am stat mai mult de 10 minute. încerca să mă convingă să nu plec. *„Domnule, nu mai rămân, mi-am dat cuvântul”.* Apare Mihai Caraman şi-mi face o teorie: *„Acum îmi dau eu seama cine a trădat S.I.E., de unde deţinea Virgil Măgureanu informaţii...” „Domnule, uitaţi cum facem, dumneavoastră mă daţi în judecată că am trădat S.I.E. în favoarea S.R.L-ului şi eu vă dau în judecată că aţi trădat România!”* Şi

dus am fost! Se ştia că ei sunt la cuţite.

D.A.: Da, era o rivalitate istorică între Virgil Măgureanu şi Mihai Caraman. Dumneavoastră aţi plecat din S.I.E. la S.R.L, de la unitatea de „Fantome" a S.I.E., direct caprim-adjunct al lui Virgil Măgureanu, la S.R.L Când v-aţi despărţit de Virgil Măgureanu?

V.M.: în 1995. Am avut întâlnire cu Consiliul Director în prezenţa lui Ion Iliescu, invitat chipurile să atenueze schisma apărută la nivelul conducerii S.R.I. Am luat cuvântul şi am evaluat starea Serviciului, am spus ce trebuia spus. Lui Ion Iliescu, dacă a fost sincer, i-a plăcut cum am pus problemele, apreciind că aşa trebuie discutate lucrurile, deschis, cu curaj. Virgil Măgureanu m-a sunat după şedinţă să-mi spună că şi lui i-a plăcut, dar ştie ca toată după-amiaza zilei precedente am lucrat cu colonelul Aurel Rogojan la discurs. Mă asculta live, dar nu-mi păsa. Apoi, în concediu fiind, am aflat că mi-am prezentat demisia, din motive personale.

D.A.: *Aţi cerut să ieşiţi la raport la marele comandant suprem, Ion Iliescu.*

V.M.: Nici nu mi-am făcut iluzii. De fapt, toată activitatea lui Virgil Măgureanu a fost ghidonată să-şi realizeze un scop, să devină un mare om politic român.

D.A.: *Se vedea preşedintele ţării...*

V.M.: La alegerile din 1992, el a vrut să-l bage pe Dimitrie Sturdza în faţă. S-a dus la Ion Iliescu şi i-a spus că ar fi foarte bun de prim-ministru.

D.A.: *Şi acum nu vi se pare că este acelaşi internaţionalism? Acum e cetăţean european, nu mai e cetăţean român.*

V.M.: Eu când ţi-am spus că ăia cu comunismul n-au reuşit să conducă lumea... Globalizarea lor nu a mers.

D.A.: *Acum au reuşit, dar numai din punct de vedere economic, nu şi ideologic.*

V.M.: Singura greşeală a lui Marx, în teoria sa economică, e că a generalizat.

DA.: *Americanii au băgat banii în programul de dezvoltare strategică spaţială şi atunci măriseră bugetul Apărării cât bugetul U.R.S.S. Şi aşa s-au sufocat ruşii.*

V.M.: Asta a fost, de fapt, când s-a pus problema strategiei căderii comunismului, de aici s-a plecat, de la economic. Mărim bugetul pentru înarmare şi-i sufocăm. Ei au creat dezbinare pe două paliere. Au creat

dezbinare, pe de-o parte, între ţările comuniste; de exemplu, Ceauşescu nu a băgat în bugetul Apărării, a creat disensiuni la nivelul ţărilor comuniste, şi, pe de altă parte, a creat probleme populaţiei, pentru că a strâns prea mult cureaua.

D.A.: Aici a fost nebunia lui Ceauşescu. O luase clar pe câmpie, rău de tot.

V.M.: A făcut greşeala fatală.

DA.: Cine putea să-l înlocuiască?

V.M*: în 1989, Gorbaciov a zis: *„Noi am schimbat secretarul general al partidului, puneţi şi dumneavoastră un ardelean*

DA.: înţeleg că a existat un plan de schimbare a lui Ceauşescu. Ideea era să pună un secretar general adjunct al Partidului şi după aceea să-l schimbe.

A.R.: Ea şi cu Postelnicu, da...

V.M.: Când m-a chemat Postelnicu prima dată, avea pe birou o poză de asta, cu Ceauşeasca. Postelnicu, când a venit la bilanţ, ne-a criticat raportul...

DA.: De ce credeţi că afăcut treaba asta?

V.M: Domnule, nu s-au evidenţiat meritele deosebite ale tovarăşei academician, doctor inginer, sentimentele de înaltă recunoştinţă pentru preţioasele indicaţii etc., etc.

DA.: Dacă ajunseseră şi gardienii Revoluţiei să nu mai creadă! Plus că am vorbit de anii'80, când lumea era mai spălată, mai făcuseră facultăţi, nu mai era ca în anii '50; când, dacă nu-l aveai pe Stalin în gură, te împuşcau. Erau alte vremuri.

V.M.: Din păcate, clasa asta politică a noastră este de formaţie exact pe dos, încât s-a ajuns ca oamenii să-l regrete pe Ceauşescu.

D.A.: România, după părerea mea, e o operă în regres. Şi noi suntem de vină de modul în care s-a realizat comunicarea publică. Să nu mai vorbim de protocoalele secrete. Pe de altă parte, nici nu poţi să te retragi complet din societate, că dacă te retragi se duce totul de râpă. Pentru că nici Hellvig sau mai ştiu eu cine nu poate spune că, de mâine, nu-l mai interesează nimic. Şi atunci, totul e o tranziţie. Eduard Hellvig afăcut ce nu afăcut niciun director al vreunui serviciu de informaţii, a desecretizat două protocoale. Eu acum stau şi mă uit altfel la declaraţia lui Florian Coldea, la finalul cu luda, îmi dau seama că era vorba despre Edua, d Hellvig. Coldea a înţeles care e impactul a înţeles că

afost dat deoparte şi că va urma o avalanşă de dezvăluiri...

V.M.: Cu ce i-au ajutat protocoalele, alea nu trebuia să fie semnate.

A.R.: Aici a fost altceva. Voiau să se acopere. Au încercat să reglementeze prin Codul de Procedură Penală, i-a demascat deputatul Ion Stan, apoi au venit cu celebra ordonanţă Cioloş-Prună şi cu protocoale noi, care conţineau celebrele modificări la Codul Penal şi Codul de Procedură Penală, căci cele anterioare nu conţineau prevederi anticonstituţionale. Asta-i tâlhăria. Ei ştiau că făcuseră ilegalităţi şi aveau nevoie de acoperire prin substitute de legi. Motivarea Curţii Constituţionale este magistrală!

V.M.: Din moment ce ai legea de bază ce trebuia...

Ca şeful S.I.E., Caraman „nu m-a dat pe spate”

D.A.: *Să ne întoarcem în perioada începuturilor anilor '90. Cum afost Mihai Caraman ca şef al S.I.E?*

V.M.: Nu m-a dat pe spate. Am avut câteva faze cu el. îţi dau un singur exemplu. Mă cheamă într-o dimineaţă şi mă întreabă dacă avem o casă de lucru în zona Hotelului Dorobanţi. *„Da' cine v-a spus? "* Aveam un ofiţer în pregătire care folosea casa. *„Se văd informaţiile voastre de la ferestrele hotelului şi ăia filmează toată noaptea. Haideţi să vedem ce e acolo ".*

Mai e o poveste. Adrian Păunescu scria în revista lui că e nenorocire cu casele conspirative, cu ce face Caraman şi Bebe Tănăsescu. Vine generalul Mihai Caraman şi întreabă cum putem să-1 influenţăm pe Păunescu. Păunescu mi-a zis: *„Asta e tâmpit. Oameni care nu m~au căutat de luni de zile mă sună acum..."* şi îmi dă toată lista... Cu cei puşi de Caraman să intervină. Şi i-am spus lui Caraman să nu mai trimită oameni la Păunescu.

DA.: *A încercat şi el să afle care sunt ofiţerii ilegali?*

V.M.: Ştii când a fost prima încercare de a se intra în posesia bazei operative a Brigăzii „U"? în 22 decembrie!

D.A.: Povestesc mai mulţi despre faptul că în decembrie 1989 a fost atacat sediul Brigăzii „ U”.

V.M.: Nu, am primit telefon ca a doua zi după preluarea Securităţii de către Armată să duc la Ministerul Apărării lista ofiţerilor din străinătate, pe ţări. Am cerut să se acopere identitatea. Am vorbit cu Romeo Băcan, care era la Guvern, l-am prins la telefon. El fusese tot la Securitate. Şi el mi-a făcut legătura cu Nicolae Doicaru, care mi-a zis să

nu dau nimic. Pe la 12 noaptea, Nicolae Doicaru mi-a dat telefon şi mi-a zis să mă descurc cum pot, că el nu poate să mă ajute.

DA.: Şi nu aţi aflat ce s-a întâmplat? Aţi predat reţeaua? Au fost falsificate listele?

V.M.: Nu am dat date reale de identificare. Am întrebat cine a fost cu ideea predării listelor şi mi s-a spus că Petre Roman.

D.A.: Dar el de unde ştia de Brigada „ U”?

A.R.: Nu se ştia nici în Securitate, decât de către cine trebuia să cunoască, potrivit atribuţiilor din fişa postului. Exista o evidenţă strictă a celor care luau cunoştinţă.

V.M.: Şi, a doua oară, Caraman mi-a cerut decon- spirarea reţelei, ţara şi oraşul.

D.A.: Si ce ati zis?

V.M.: Că nu fac asa ceva.

Mi-amintesc că a apărut în „Libertatea” că Serviciul de Informaţii Externe avea o mulţime de case conspirative. Caraman: *„Haideţi să le vedem”. „Bine, fac o listă cu casele pe care putem să le dăm la I.C.RA.L.”.* Caraman: *„Ah, nu, fă o listă cu casele pe care le dai şi pe care nu le dai”.* Şi am făcut. *„Dă-mi adresa”.* I-am dat adresa. Şi a venit ofiţerul care stătea acolo şi mi-a spus; *„ Vezi că mi-a cerut casa. Domnule, mi-a scos mobila din casă. Şi am totul pe inventar”.* Şi m-am dus la Gafiţa, adjunctul pentru administraţie: *„Luaţi mobila din casa omului? Omul ăsta o are pe inventar, răspunde pentru ea* \ Şi toate casele le-a luat. Şi să vezi, apoi, ce mi-a făcut la Cotroceni, Şi i~am spus să mă verifice pe mine şi pe rudele mele dacă au casă.

„S.R.I.-ul ce cunoaşte, de ce nu a informat?”
Din începuturile războiului interservicii

HOTA

Sînt unele Indici!lcă serviciile speciale francez»

şi cele din Ungaria sînt tos mal agresive în lupta lor împotriva ţării

noastre, urmărind ca prin mijloace specifice să realizeze cunoaşterea şi controlul organelor de informaţii din România şi a altor organe ale puterii. '

i

1) Serviciile americane şi franceze acţionează pentru j pătrunderea conspirată în sediile serviciilor de informaţii românei *m rn m m m m rn*\ în vederea instalării de mijloace tehnice sofisticate de ascultare i Astfel de acţiuni ar fi fost deja realizate In sediile Minlsterulu j de interne şi S.R.i. cu ocazia evenimentelor din 15 iunie a.c, i

Există, de asemenea, preocuparea pentru instalarea unor i astfel de mijloace T.O, şl în sediile principalelor instituţii de I stat din România, precum Preşedinţia, Guvernul, N.A.E. şi ia corni- ;

• slile de lucru ale Parlamentului, |

Ascultarea şl exploatarea se face din mijloace mobile | •

aflate în autoturismele parcate în apropiere, din imobile vecine | sau în ambasadele ţărilor respective, semnalul fiind preluat şi i transmis de amplificatoare puternice montate lîngâ clădirile unde. | s-au instalat mijloacele T.ţ>. i

Mijloacele tehnice folosite sînt deosebit de sofisticate, ! practic Indetectabile, prevăzute cu sisteme de autoprotecţle, prifH tre care transmiterea pe un spectru de frecvenţe foarte iarg care ! se schimbă periodic după un cod prestabilit sau prin necesitatea

---------- L _____ ▮ !

a i se transmite, tot periodic, Ia diferite Intervale de timp, un semnal de activare, în caz contrar sistemul ieşind automat din funcţiune.

Mijloacele T.o. de ascultare şl chiar filmare sînt instalate şl in camerele principalelor hoteluri din Bucureşti şi din

! provincie în scopul urmăririi unor cetăţeni români, dar mal ales al supravegherii reciproce pe care o practica serviciile de Infor- Imatii străine,

i

2) Serviciile de Informaţii ungare au Infiltrat în România între 1000 şl 2000 de cadre şl agenţi dare acţionează sub acoperirea de turişti, vizitatori la rude etc. sau chiar purtînd cetăţe-

1 nia română, folosind Identităţile unor emigranţi români aflaţi în

; prezent în Ungaria.

'' .. … 1 n

j Serviciile secrete ungare urmăresc să obţină în primul rînd controlul organizaţiei "Vatra Românească", considerată ca principalul lor duşman, a comisiei parlamentare care analizează evenimentele din Ttrgu-Mureş, precum şi a setfillor Ministerului de interne şi ale

I S.R.I. din Transilvania.

DocumentulflOŢA",fără menţionarea emitentului,fără dată şi fără menţionarea caracterului său secret, este o mostră a manierei de lucru a unui serviciu de informaţii cu Preşedintele României şi Primul Ministru. MOŢA" care referă asupra agresivităţii serviciilor speciale americane,franceze şi ungare „în lupta lor împotriva ţării noastre"este unprodus informaţional contrainformativ realizat din birou,fiindcă este greu de presupus că aufost efectiv obţinute informaţiile care să poată susţine mesajul transmis înalţilor decidenţipolitici. La momentul emiterii notei,post evenimentele din 13 iunie 1990, o imprimantă cu caracterul de literă respectiv deţineau doar succesorii Centrului de Informaţii Externe alfostului Departament al Securităţii Statului, mai exact „Z J"-ul, emitentul buletinelor informative externe şi, posibil, contrainformaţiile externe. „NOTA" ne-a parvenit de la Palatul Cotroceni (sunt vizibile urmele împăturirii ei, înainte de afi pusă în buzunar), unde s-a întrebat„S.R.I.-ul ce cunoaşte, de ce nu a informat?". Firesc era ca directorul serviciului emitent să şefi consultat cu directorul S.R.I. în termenii:Moi avem date în sensul că... Dumneavoastră ce ştiţi ?"

CAPITOLUL VII

Relaţiile externe ale Securităţii

Securitatea, în vâltoarea evenimentelor planetare

D.A.: *Care era relaţia dintre Securitate, ţările arabe şi Israel? Va pun această întrebare întrucât se ştiu relaţiile speciale ale României în Orientul Mijlociu, în condiţiile unei perioade de conflict aprins.*

Dar cu Rusia şi China?

A.R.: Securitatea nu avea relaţii cu ţări sau state, ci cu serviciile unor state, iar cu Ministerul Securităţii Statului din China au existat, într-adevăr, relaţii speciale.

Cu riscul de a fi didacticist, cred că se impune evidenţierea unor premise ale abordării rolului Securităţii în politica externă, după cum urmează:

- Acoperirile diplomatice şi consulare, precum şi cele ale reprezentanţelor economice, comerciale şi de altă natură, oferite ofiţerilor trimişi în misiuni informative externe, care implicau şi spionajul, hau inspirat pe Nicolae Ceauşescu să ceară şefului Departamentului Securităţii Statului (anterior generalului Nicolae Doicaru, şeful Direcţiei Generale de Informaţii Externe) să-i propună adjuncţi de miniştri, după caz, directori generali ori directori, sau secretari generali care să fie ofiţeri acoperiţi în ministerele care trebuiau să ofere şi să susţină acoperirile; în felul acesta, Securitatea a avut

ofiţeri direct implicaţi, prin funcţia de acoperire, în relaţiile externe, fie că avem în vedere diplomaţia sau comerţul exterior, cooperarea economică internaţională ş.a. Trebuie să precizez că ofiţerii acoperiţi din această categorie au fost puţini. De exemplu/ la Ministerul Afacerilor Externe, cu un adjunct de ministru, cu unul-doi directori adjuncţi, obligatoriu la Direcţia Consulară, se acopereau necesităţile de susţinere a acoperirilor

pentru misiunile externe*

- Din multele zeci de mii de străini care au studiat în România, în cvasi totalitatea lor din lumea a treia, se forma, ulterior, şi o parte a elitelor politice din ţările de origine, deci o bază de influentă consistentă, cu reale afinităţi fată de România. Securitatea, pentru controlul masei de străini la studii, trebuia să-şi creeze o reţea de informatori, prin intermediul căreia, ulterior, se identificau şi oportunităţi de dezvoltare a relaţiilor dintre state.

- Controlul contrainformativ al reprezentanţelor diplomatice acreditate la Bucureşti identifica simpatiile ori, dimpotrivă, antipatiile faţă de România, în funcţie de care se modela o acţiune de politică externă sau alta.

- Centrul de Informaţii Externe, dar şi Direcţia de Contraspionaj aveau printre misiuni cunoaşterea şi evaluarea în amănunţime a personalităţilor politice străine, pentru a se facilita abordarea ori influenţarea acestora pentru a susţine România.

Cooperarea cu serviciile secrete din lumea arabă şi Africa viza apărarea an ti terori stă, pregătirea unor grupe **de** ofiţeri ai serviciilor respective, reduse numeric, contracte **de** livrare a unor mijloace tehnico-operative, **trimiterea de** instructori sau consilieri, astfel de situaţii fiind mai rare, poate singulare.

în cadrul Departamentul Securităţii Statului a **fost** înfiinţat, la începutul anilor 70, Centrul Special **de** Instruire, destinat pregătirii unor grupe de ofiţeri de informaţii din serviciile de securitate ale unor state din

lumea a treia, preponderent africane, aflate in etapa indigenizării administraţiei, după abolirea regimurilor coloniale şi obţinerea independenţei. Centrul respectiv funcţiona la Săftica, fiind ulterior reprofilat pentru **perfec*** ţionarea pregătirii luptătorilor antiterorişti,

pentru ca **în** final să devină cantonament al echipei de fotbal „Dinamo",

DAPregăteam şi ofiţeri de informaţii dm ţările lagărului socialist sau numai din zonele menţionate anterm?

A.R.: La Şcoala Militară de Ofiţeri a Ministerului de Interne - arma Informaţii pentru Securitate - a fost pregătită, în sistemului cursurilor cu durata de trei am, o grupă de ofiţeri congolezi din Republica Populară Congo- Brazzaville. Sub preşedintele Marien Ngouabi, fondatorul Partidului Muncitoresc Congolez, Congo-Brazzaville fusese declarat primul stat marxist-leninist din Africa, iar urmare a vizitelor de stat reciproce, Nicolae Ceauşescu a dat curs cererii exprese a preşedintelui Marien Ngouabi de a fi sprijinit pentru pregătirea ofiţerilor de securitate. In anul şcolar 1975-1976, am predat şi seminarizat la grupa studenţilor congolezi tema „Supravegherea informativă", prilej cu care am constatat că, până a fi trimişi la studii în România, unii frecventaseră cursuri similare în U.R.S.S., alţii în Franţa ori în Italia. Am fost interesat să aflu aprecierile lor cu privire la pregătirea dobândită în celelalte şcoli, comparativ cu ceea ce le oferea Catedra de specialitate - Securitate - a Şcolii Băneasa, iar răspunsul şefului grupei a fost acela că pe unde au mai studiat au fost trataţi „de sus", din „şaua calului", cu aroganţa specifică puterilor coloniale, fiind evident şi faptul că serviciile speciale respective urmăreau să-i recruteze, dar în România le este asigurată o pregătire în sistem academic, care-i ajută să reevalueze critic şi să[A] integreze experienţele mai multor sisteme de securitate. In anul următor absolvirii cursurilor de către studenţii congolezi şi la scurt timp după ce aceştia preluaseră funcţiile în securitatea ţării lor, preşedintele Marien Ngouabi a fost asasinat de un comando sinucigaş.

D.A.: *In cazul ţărilor occidentale exista acelaşi nivel de cooperare?*

A.R.: In ceea ce priveşte serviciile din familia euroatlantică, putem distinge cooperarea pentru: prevenirea şi combaterea terorismului; protecţia reprezentanţelor diplomatice, a persoanelor oficiale, a turiştilor, a aeronavelor aviaţiei civile; securitatea şefilor de stat şi de guverne, a delegaţiilor guvernamentale; diverse aranjamente punctuale, cu grad sporit de confidenţialitate, cum ar fi şi cele privind tehnologia militară pe care Moscova nu o mai furniza României, din cauza poziţiei acesteia în cadrul Organizaţiei Tratatului de la Varşovia şi a relaţiilor dezvoltate cu Occidentul.

DA.: Relaţiile cu serviciile de securitate ale statelor 9 socialiste erau la fel de „caldeŞtiu că încă din vremea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej relaţiile cu sovieticii se răciseră^ dar şi cu ceilalţi era lafel ?

A.R.: în 13 ani, cât a îndeplinit funcţii de cea mai înaltă răspundere în conducerea Ministerului de Interne şi a Securităţii Statului, generalul Iulian N. Vlad nu a avut niciun contact operativ cu omologi din statele membre ale Tratatului de Ia Varşovia. în schimb, a îndeplinit misiuni care au condus la importante deschideri către servicii similare din spaţiul euroatlantic. De asemenea, s-a întâlnit cu omologii din Iugoslavia. Dar colaborarea cu U.D.B.-ul (Securitatea Iugoslaviei) nu a mers prea bine. Declarativ, totul era la superlativ. Dar, în realitate, am avut parte de surprize neplăcute.

Generalul Iulian N. Vlad s-a impus ca un redutabil partener în cooperarea cu servicii speciale din Europa de Vest, Orientul Apropiat şi Mijlociu. Doi premieri ai Israelului i-au adresat mesaje de apreciere şi mulţumire.

In mod cu totul aparte se cuvine a-i evoca meritele excepţionale în relaţiile stabilite cu Ministerul Securităţii Statului al Chinei şi schimburile de informaţii de cea mai mare importanţă pentru apărarea şi securitatea României, dar şi a Chinei. Menţionând că din lumea comunistă doar România şi China aveau departamente speciale de apărare faţă de serviciile sovietice, cred că aduc argumentul forte privind substanţa axei secrete Bucureşti-Beijing. Şi mai trebuie spus că, în consideraţia acestei conlucrări, ministrul Securităţii Chinei, când a acceptat o invitaţie în România, la începutul anilor ’90, a solicitat expres includerea în program a unei întrevederi cu generalul Iulian Vlad, care se afla în nedreaptă detenţie.

Generalul Iulian Vlad l-a cunoscut pe ministrul Securităţii Statului al R.P. Chineze, Jia Chunwang, în 1985, la scurt timp după ce acesta fusese numit în funcţie. Ministrul chinez efectuase un turneu în câteva ţări vest- europene, apoi a avut întâlniri cu omologii de la Belgrad şi Bucureşti. Generalul Iulian Vlad a fost desemnat să se ocupe de vizita ministrului Jia, întâmpinându-1 la frontiera cu Iugoslavia, la Stamora-Moraviţa, şi l-a însoţit permanent pe toată durata vizitei, prilej de a se lega cu oaspetele o relaţie personală specială. Ministrul Jia a împărtăşit generalului Iulian Vlad, în mod aparte, unele dintre concluziile desprinse în urma întâlnirilor avute în ţările vizitate, concluzii ce

anticipau evenimentele la scară globală pe termen scurt şi mediu.

Comunităţile chineze din întreaga lume constituiau un puternic suport al securităţii Chinei, situaţie oarecum similară cu cea a Israelului, ambele state dispunând de capacităţi performante de acoperire a necesităţilor informative la nivel global. La rândul lor, China şi Israelul statorniciseră relaţii strânse de conlucrare pe zone intercontinentale întinse, din care S.U.A. şi, respectiv, U.R.S.S. au fost nevoite să se retragă. Această precizare este necesară, pentru a fi mai bine înţelese oportunităţile deschise de cooperarea pe linie de securitate cu China.

Din anii ’80, între serviciile de securitate ale României şi Chinei s-a convenit un schimb anual de delegaţii, pentru un sejur turistic de două săptămâni. Acest aranjament a continuat şi după anul 1989. Eu am avut privilegiul de a fi recompensat cu două astfel de sejururi, primul în 1988 şi al doilea în 2006. Asemenea schimburi de delegaţii la odihnă s-au mai realizat cu Coreea de Nord. Cu U.R.S.S. şi statele din Tratatul de la Varşovia schimburile de cadre la odihnă au fost întrerupte după invadarea Cehoslovaciei, în 1968.

Ca o concluzie la rolul Securităţii în politica externă, trebuie subliniat faptul că, în perioadele de maximă confruntare a beligeranţilor în Războiului Rece, mai bine de un deceniu, generalul Iulian Vlad a fost mandatat, de la cel mai înalt nivel, să pregătească vizitele oficiale în străinătate ale Preşedintelui României, calitate în care a câştigat stima, respectul şi aprecierile deosebite ale preşedinţilor sau prim- miniştrilor statelor vizitate, pentru maniera exemplară în care a promovat şi a apărat interesele ţării sale în relaţiile internaţionale.

[9]

Dosarele de relaţii externe ale D.S.S.

DA Aminteaţi faptul că la Cancelaria D.S.S. aveaţi şi evidenta relaţiilor externe.

A.R.: în 1985, când am primit unele atribuţii în „gestiunea administrativă" a relaţiilor externe ale Departamentului Securităţii Statului, nu am găsit niciun dosar de relaţii active cu serviciile speciale ale U.R.S.S., Republicii Democrate Germane, Ungariei, Poloniei, Mongoliei, Cubei sau Albaniei...

Cu serviciile Bulgariei exista un fel de „gentleman's agreement" privind nişte rute de tranzit ale reţelelor internaţionale ale terorismului, traficului de arme, de droguri şi persoane - grefate pe reţelele

transportatorilor internaţionali. Bulgaria avea probleme serioase cu turcii, iar ei erau atunci cărăuşii Europei. Ne-au creat şi nouă destule probleme, dar ne-au oferit şi satisfacţia interceptării şi controlării unor sisteme de legătură impersonală.

Serviciile Cehoslovaciei semnalau, sporadic, întâlniri suspecte cu persoane din Occident ale unor turişti cu paşapoarte româneşti. Dar, cel mai adesea, datele transmise nu întruneau minimum de cerinţe necesare procesării. Unii posesori de „paşapoarte româneşti" nu erau însă români, dar asemenea situaţii, de folosire a „steagurilor străine", erau regulă în spionaj şi contraspionaj.

Formal, încă erau funcţionale relaţiile de cooperare cu Serviciul Securităţii de Stat al Republicii Federative Iugoslavia. în practică însă, realităţile începuseră să capete

o altă turnură.

Existau, asa cum menţionam, relaţii excelente cu Ministerul Securităţii Statului al R.P. Chineze. Aceste relaţii erau consecinţa firească a raporturilor bilaterale puternice şi constante pe care România le-a avut cu China atât în plan politic, cât şi economic, acestea constituind, la un anumit moment, un garant al independenţei şi suveranităţii României în faţa presiunilor şi ameninţărilor hegemonismului sovietic.

Cu Ministerul Securităţii de Stat al Republicii Populare Democrate Coreene existau, de asemenea, relaţii protocolare bune, concretizate mai ales în schimburi anuale de delegaţii pentru efectuarea concediilor de odihnă.

Maior Aurel L Rogojan, generai-locotenent Vasile Gheorghe, şeful Direcţiei aIV-a Contrainfoim aţii Militare, alll-lea secretar al Ambasadei Republicii Populare Democrate. Coreene la Bucureşti şi locotenent-colonel Gheorghe Diaconescu, locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj, in aşteptarea delegaţiei Ministerului de Interne R.P.D. Coreene, Octombrie 1986 - Salonul oficial al Aeroportului Internaţional Otopeni.

A

In zona ţărilor din aşa-zisa lume a treia, în special din rândul statelor nealiniate din Africa şi Orientul Arab, s-au concretizat cooperări în ceea ce priveşte pregătirea generală de informaţii şi contrainformaţii, precum şi de asistenţă tehnică. De asemenea, s-a cooperat cu Securitatea Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, al

cărei şef a tost primit în România la cel mai înalt nivel politic şi de stat, fiind dat şi un comunicat oficial cu prilejul respectiv, în ziarul „Scânteia", organul de presă al C.C. al P.C.R.

Primirea delegaţiei Minish'ului de Interne alR.P.D. Coreene, condusă de omologul generalului - colonel Iulian N. Vlad, adjunct al ministrului de Interne, octombrie 1986. Membrii delegaţiei române: general-locotenent Vasile Gheorghe, şeful Direcţiei Contrainformaţii Militare, general-maiorAurelian Mortoiu, şeful Direcţiei Spionaj, colonel Dumitru Pavelescu, şeful Statului Major al Trupelor de Securitate, colonel Gheorghe Raţiu, şeful Direcţiei Informaţii Interne, colonel Pătru Morariu, locţiitor al al şefului Direcţiei Cercetări Penale, maior Aurel L Rogojan, locţiitor al şefului Serviciului Independent Secretariat-Juridic şi colonelNicolae Eremia, şeful Serviciului Special

Au existat relaţii de cooperare şi în spaţiul serviciilor din familia Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord, iar cu structuri speciale vest-germane, italiene, israeliene, dar şi din Turcia - ca să numesc doar câteva - au existat conlucrări în construcţia sistemului naţional antiterorist al
9
9
României şi de securitate în domeniul aviaţiei civile, care şi-au dovedit eficienţa şi competitivitatea în efortul antiterorist internaţional.

CAPITOLUL VIII

Partidul şi Securitatea

Guvernările nepopulare generează poliţii politice secrete

D.A.: *Propun să discutăm despre relaţia Partid - Securitate. Cum s-a construit această relaţie, care erau limitele peste care un ofiţer de Securitate nu avea voie să treacă într-o relaţie cu un membru de partid?*

A.R.: Regimurile politice nepopulare nu se pot menţine la putere tară servicii de securitate de tipul politiilor politice secrete.

Modul de acţiune al serviciilor secrete-poliţii politice poate fi explicat numai dacă sunt luate în calcul necesităţile de supravieţuire a sistemului. In acest fel, vom putea constata necesitatea structurală care motivează decizia elitei politice de a conduce prin coerciţie şi represiune. Problema este că unele decizii politice, urmare şi a luptelor pentru putere din interiorul partidelor, erau greşite.

într-o primă etapă, serviciile de securitate au fost conduse tocmai de persoane implicate în luptele interne pentru putere. Situaţia particulară a României se poate exemplifica, pentru perioada dej istă, prin cazurile Ştefan Foriş şi Lucreţiu Pătrăşcanu.

Drumul Securităţii de la condiţia de instrument emina-
mente al represiunii politice până la identificarea şi apărarea valorilor reale de securitate naţională a fost lung şi anevoios.

D.A.: *Ce a rămas în urmă pe acest drum anevoios, pe care niciunul din cei care au trăit în România lui Nicolae Ceauşescu nu l-a sesizat cafiind în beneficiul oamenilor obişnuiţi?*

A.R.: Raportat la populaţia României din anii ’50, este posibil ca un cetăţean din 8 sau 10 să fi fost victimă a „luptei de clasă", în formele ei legiferate: reţineri, arestări, condamnări, internări administrative în colonii de muncă, deportări şi domicilii obligatorii. Dar, pentru a răspunde întrebării este necesară identificarea şi caracterizarea succintă a etapelor revoluţiei prin care s-au instaurat regimurile politice ale dictaturii proletariatului, ale democraţiei populare şi democraţiei socialiste.

Lenin şi Stalin au elaborat şi au impus conceptul luptei de clasă şi al revoluţiei permanente, înţeles şi aplicat de către dogmatici în sensul că şi duşmanul este permanent, deoarece în viziunea lor revoluţia se reducea la reprimarea continuă a oricărei forme de opoziţie.

în acelaşi timp, au existat şi factori externi responsabili de

folosirea terorii. Condoleezza Rice a menţionat Războiul Rece şi ingerinţele U.R.S.S. drept cauze ale folosirii terorii, care a depăşit limitele pe care le-ar fi determinat factorii interni, mai cu seamă în state care au avut o bună şi apreciată tradiţie democratică autohtonă. Este dat exemplul Cehoslovaciei, cu circa 250.000 de persoane condamnate pentru motive politice, faţă de circa 80.000 în România.

D.A.: De unde aveţi aceste cifre? Conform Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, în timpul regimului comunist, în România au existat 44 de penitenciare principale şi 72 de lagâre de munca for ţaţa destinate deţinuţilor politici, în care au pătimit peste 3 milioane de români, dintre care 800.000 de oameni au murit.

A.R.: întrebarea este, de unde le-a avut Condoleezza Rice, căci ea este citată. Sursele oficiale, datele publicate în „Cartea Albă a Securităţii", editată de S.R.I. sunt mai credibile. Rice mai spune că în 1953, în Cehoslovacia existau aproape 16.000 de deţinuţi politici, iar în România - 5.218. în şase ani după reprimarea „Primăverii de la Praga" au fost arestate 1.142 de persoane. De menţionat că în Cehoslovacia, până în 1952 şi în anii 1968-1969, a existat şi o Comisie pentru securitate şi apărare a Parlamentului, cu atribuţii de supraveghere a S.T.B.-ului (Serviciul de Securitate).

Ca să punem capăt disputei, bine ar fi să publicăm documente oficiale în facsimil. Din 73.636 de condamnaţi, 23.023 internaţi administrativ şi cca. 150.000 persoane dislocate, deci dintr-un total de 246.656 de victime ale represiunii, nu puteau fi 800.000 de morţi.

D.A,: întrebarea este câţi au murit până în 1953, după cum mai trebuie spus că noţiunea de deţinut politic nu acoperea o realitate pe care partidul comunist să o recunoască. Majoritatea erau închişi pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare. Dar dacă tot am ajuns aici, care era relaţia Partid- Securitate?

A.R.: Arestările şi condamnările pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare priveau efectiv membrii aparatului represiv, deci nu putem vorbi decât de o categorie restrânsă. Din totalul de 73.636 persoane condamnate politic, 32,09% reprezentau forţele politice reprimate şi 67,91%, opoziţia de masă faţă de dictatura comunistă.

Securitatea statuluir aparat special al partidului

Securitatea Statului din România era „aparat special ai partidului”. Această realitate a fost repetat subliniată în discursurile lui Nicolae Ceauşescu: *„Securitatea este un aparat de partid cu activitate specială... Dacă vreţi, este o secţie specială a partidului. Aici nu pot lucra decât membri de partid - sigur, nu în agentură - şi numai cu îndeplinirea unor condiţii, ca orice activist de partid".*

Această teză politică, consacrată în documente ale partidului, era şi legiferată. Decretul Consiliului de Stat nr. 121 din 3 aprilie 1978, privind organizarea şi funcţionarea Ministerului de Interne, prevedea că: *„Pentru activitatea de securitate, Ministerul dc Interne răspunde în fata Comitetului Central al Partidului Comunist Român şi a Comandantului Suprem al Forţelor Armate ale Republicii Socialiste România”.*

Subordonarea exclusiv politică a Departamentului Securităţii Statului era detaliată prin hotărâri ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind controlul şi îndrumarea activităţii organelor de securitate.

Faptul că membrii de partid nu pot fi reţinuţi, cercetaţi ori arestaţi şi trimişi în judecată tară aprobare prealabilă era prevederea Statutului Partidului Comunist Român.

Prin Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.CR. privind controlul şi îndrumarea activităţii organelor de securitate, se interzicea recrutarea ori folosirea în alt mod a membrilor de partid pentru obţinerea de informaţii, în situaţii de neevitat, era obligatorie solicitarea aprobării prim-secretarului comitetului de partid de la nivel de sector, respectiv, comitet judeţean. Membrii de partid în cauză primeau sarcină de partid să sprijine punctual, pe o perioadă limitată, organele de securitate. Aprobarea de partid era obligatorie şi pentru deschiderea dosarului de supraveghere sau urmărire informativă a membrului P.C.R.

Controlul partidului a vulnerabilizat contraspionajul

D.A.: Lui Nicolae Ceauşescu îi era frică să nu-ifure Securitatea partidul, dar în 1989 i s-a întâmplat exact invers, lovitura fatală i-a venit dinsprefoştii tovarăşi.

A.R.: Prudenţa exagerată a lui Nicolae Ceauşescu a îngreunat până la blocare exercitarea funcţiilor de contraspionaj în unele dintre cele mai vizate domenii de spionajul străin.

La un moment dat, Academia de Studii Social-Politice „Ştefan Gheorghiu", de pe lângă C.C. al P.C.R., unde Leonte Răutu a fost rector un deceniu, devenise bază de punctare, studiere şi recrutare de către servicii străine de spionaj a cadrelor de perspectivă, aflate în rezervă pentru funcţiile de conducere din toate domeniile de activitate.

Pentru prevenirea sau documentarea şi contracararea spionajului la nivelurile superioare ale deciziei politice, dacă persoanele pentru care trebuia solicitată aprobarea se aflau în nomenclatura Comitetului Central, era obligatoriu acordul lui Nicolae Ceauşescu. Obţinerea acestui acord presupunea anticiparea şi asumarea unor eventuale consecinţe cu finalitate incertă, deci se mai si risca.

In primul rând, ce argumente i se puteau oferi şi cum anume, astfel încât să nu se interpreteze că acestea sunt, deja, consecinţa supravegherii de către Securitate?

In al doilea rând, după obţinerea acordului apărea interesul pentru cunoaşterea evoluţiei cazului respectiv, deoarece Nicolae Ceauşescu, fiind suspicios, era nerăbdător să ştie dacă mai poate sau nu avea încredere în demnitarul respectiv. Indirect, acest interes inducea presiune asupra şefului Securităţii, iar acesta nu trebuia să o transmită mai departe, pentru a nu se vicia obiectivitatea verificărilor.

In al treilea rând, dacă în atitudinea lui Nicolae Ceauşescu faţă de persoana respectivă ar fi intervenit rezerve sesizabile, acestea puteau constitui un semnal de avertizare.

In al patrulea rând, dacă se întâmpla să afle Elena Ceauşescu, şi uneori era prevenită de el, ea nu se putea abţine să nu întrebe în fiecare zi, ba chiar să solicite detalii.

D.A.: Cum sefdcea distincţia intre a servi Statul conducerea statului, sistemul politic, oamenii politici, activiştii de partid?

A.R.: Exclus să se pună problema unei astfel de distincţii. Ofiţerii aveau o planificare a căutării informaţiilor, în funcţie de misiunile definite prin lege. Informaţiile, după verificare, se procesau şi se raportau ierarhic. In funcţie de natura lor, informaţiile puteau fi utilizate pentru informarea factorilor de decizie, în acţiuni şi măsuri de

prevenire sau, în ultimă instanţă, pentru aplicarea legii.

Nu aveam relaţii de subordonare fată de oamenii politici, respectiv activiştii de partid. Pentru ei, domeniul era „tabu". Activitatea Securităţii era strict centralizată pe vertical, existând subordonare numai faţă de şeful statului, iar răspunderea politică îi revenea ministrului coor- donator/şefului Securităţii, teoretic faţă de Comitetul Central al P.C.R., în practică faţă de secretarul general al partidului, care cumula şi funcţia de Comandant suprem al forţelor armate.

Realităţile din plan local, adică de la nivelul judeţelor, erau însă cu totul altele. Intre prim-secretarii comitetelor judeţene, prin procurori, prin şefii miliţiilor şi ai securităţilor judeţene existau relaţii interpersonale, care în nu puţine situaţii depăşeau cadrul principial al subordonării şi al normelor de lucru ale organelor de securitate.

CAPITOLUL IX

întâmplări cu Nicolae Ceuşescu

„Fotoreporter" la deschiderea anului universitar 1970

DA.: Cum era Ceausescu, l-ati văzut vreodată?

A.R.: Prima dată l-am văzut de-aproape, ca să zic aşa, la 1 octombrie 1970, când s-a deschis anul universitar în Bucureşti. Eram atunci chiar în prima lună de activitate ca subinspector principal stagiar, cu gradul de locotenent, la Securitatea Muncipiului Bucureşti, unde primisem responsabilităţi informative şi contrainformative pentru patru din cele 12 facultăţi ale Institutului Politehnic Bucureşti. Era cea mai mare instituţie de învăţământ din România. Ajunsese la peste 22.000 de studenţi, plus alte mii de cadre didactice, personal tehnico-administrativ, întreaga logistică a Complexului studenţesc Regie, plus şantierul noului institut, care era imens.

Atunci, la deschiderea anului universitar, eram prezent la sediul Politehnicii din Strada Polizu, intersecţia cu Calea Gri viţei (Gara de Nord) şi aveam cu mine şi un aparat de filmat 2x8 rusesc. Era premiul meu de şef de promoţie de la generalul Budişteanu. Raportasem că iau aparatul cu mine să filmez. M-am integrat acolo în dispozitiv, au venit ofiţeri de la Direcţia a V-a Securitate şi Gardă, le-am spus cine sunt, le-am dat principalele date despre obiectiv şi am cerut permisiunea să fixez pe film participanţii, din motive strict profesionale, şi m-au ataşat grupului de fotoreporteri. Profesioniştii îmi dădeau coate şi mă împingeau dintr-o parte în alta, ca să nu le iau perspectiva cadrelor. S-a uitat şi el de vreo două, trei ori la mine, oarecum curios. Eram singurul fotoreporter în costum, cămaşă albă, cravată.

DA.: Şi restul cum erau îmbrăcaţi?

A.R.: Erau mai lejer, dar totuşi erau în ţinută decentă. Ţin minte însă că şefii echipelor de reportaj (Televiziune,

Radio, Agerpres ş.a.) erau la costum şi la cravată.

D.A.: *Cum v-a apărut Nicolae Ceauş eseu, din experienţa intermediată pe care aţi avut-o...*

A.R.: O cunoaştere mediată prin relatări pe care persoane la un moment dat foarte apropiate lui le făceau unor diplomaţi sau corespondenţi de presă străini.

Dj \.: Cum aţi ajuns la acestea ?

A.R.: Eram obligat să le citesc. Trebuia să citesc mai mult decât şeful Securităţii Statului...

D.A.: *...Şi el primea sintezele de la dumneavoastră.*

A.R.: Primea totul, dar avea note de prezentare, cu sublinierile şi codurile de culori care atrăgeau atenţia, eventuale însemnări ataşate, pentru a asigura continuitatea fluxului informaţional şi a feed-back-ului, astfel încât să nu se reporteze lucrări de pe o zi pe alta.

D.A.: *Deci, telegrame, interceptări, rapoarte...*

A.R.: Nu, telegramele şi interceptările erau tabu, de neatins, i se prezentau direct şi imediat. De regulă, curierul cu telegramele aştepta ori revenea peste câteva ore pentru a le recupera. O telegramă avea viaţa ei, de regulă 24 de ore, după aceea devenea istorie. în afara voinţei dânsului nu puteam să văd nimic, erau reguli foarte stricte, o parte din corespondenţă era etichetată „confidenţial" sau „personal". Erau categorii de lucrări ce trebuiau procesate, dar numai după ce i se prezentau.

D.A.: *Revenim la Nicolae Ceauşescu.*

A.R.: Istoria accesului la putere este foarte interesantă, în primul rând, plaforma de lansare şi-a construit-o el, foarte meticulos, pas cu pas, urmând experienţa predecesorilor din alte ţări, care au deţinut funcţia de secretari cu probleme organizatorice. Aceştia ţineau în mână întreg aparatul de partid. Nu era promovare, nu era destituire fără girul secretarului cu probleme organizatorice. Din această calitate, el şi-a construit piramida viitoare a puterii, începând de la bază. Din momentul în care Gheorghiu-Dej a trecut la cele veşnice, Ceauşescu avea o platformă foarte solidă în toate structurile teritoriale, practic, avea partidul pe mână. Oricine altcineva ar fi preluat puterea, nu era exclus să fi avut probleme de susţinere din cauza influentei dobândite de Ceausescu.

D.A.: *Dar a reuşit şi în cercul decizional să-şi asigure suportul*

A.R.: In cercul decizional, votul de aur sau mişcarea de aur, ca să spun aşa, i-a aparţinut lui Ion Gheorghe Maurer.

D.A.: *Şi Nicolae Ceausescu i-a purtat un respect deosebit.*

A.R.: Avea şi de ce. Ion Gheorghe Maurer a făcut un lucru despre care n-am găsit încă nicăieri referiri, a constituit un colectiv academic pentru formarea şi cizelarea lui Ceausescu ca lider suprem.

Maurer l-a convocat pe academicianul Athanase Joja30 şi i-a dat tema cam în aceşti termeni: *„Avem aici un viitor lider al partidului şi al României. Are calităţi native, este patriot, gândeşte sănătos, ţărăneşte, nu-i iubeşte pe ruşi, dar nu ştie cum să-şi consolideze poziţia de independenţă faţă de ei, el va trebui să continue poziţia de independenţă deschisă de Dej. Este viguros, cu putere de muncă, cu memorie bună, are multe calităţi, dar şi serioase carenţe de cultură, nu este un bun orator, nu are dicţie, îi trebuie şi un logoped, îi trebuie şi metodă de studio, şi de învăţare ".*

Athanase Joja a constituit un colectiv din lumea academică pentru instrucţia „în privat" a lui Nicolae Ceausescu. Asta se întâmpla din timpul vieţii lui Dej, care-i sugerase lui Maurer să-i organizeze un program de lecturi care să-i lărgească orizontul cultural. Deci, nu întâmplător,

33 Athanase Joja (n. 3 iunie 1904 - d. 8 noiembrie 1972). Membru al P.C.R. din 1935, profesor de logică la Univesitatea din Bucureşti. Funcţii pe linie de stat şi de partid: în 1947 a fost secretarul general al Comisiei române de legătură cu Comisia Aliată de Control, secretar general şi apoi director în Ministerul Afacerilor Externe (1948-1955), reprezentant permanent la O.N.U. (1955-1957), ministru al învăţământului şi Culturii (1957-1960), din 25 ianuarie 1958, şi vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, iar din 1961, membru al Consiliului de Stat, până în 1972.

el îşi cunoştea foarte bine biblioteca, ştia de unde să ia volumul de poezii de Eminescu, de Coşbuc, pe ce raft este Caragiale.

D.A.; *Nicolae Ceauşescu pare un semidoct. Discursurile lui sunt pline, împănate de idei, citate destul de sterile. O cu totul altă imagine ai dacă citeşti stenogramele discuţiilor cu Gerald Ford, cu George Bush. Imaginea generală ne spunea că era un tântălău, un tip care avea o inteligenţă limitată. în stenogramele convorbirilor externe descoperi un om care are nişte concepţii foarte clare despre ce înseamnă puterea în stat şi politica externă. Pe ambasadorul îoan Donca l-am întrebat, la un moment dat, dacă acestea au fost modificate şi mi s-a spus că nu, că nu îndrăznea nimeni să le modifice. Oricum, astea pot fi comparate;*

căci se făceau două rânduri de stenograme, şi americanii, dacă vorbim de ei, şi românii. Şi am văzut discuţii de câteva ore, pline de substanţă, pe care Nicolae Ceauşescu le purta cu o anumită logică, având strategie şi tactică în cap. E o imagine ciudată a lui. E adevărat că noi am rămas cu imaginea bătrânului din anii '80, când era măcinat de boli şi se cantonase în preceptele staliniste.

A.R.: Nicolae *Ceauşescu se adapta auditoriului. Observaţi şi comparaţi discursurile sale în funcţie de auditoriul căruia i se adresează. Are discursuri, unele aşa cum spuneaţi, dar are şi discursuri de nivelul operei politice. Mai mult, ştia cum să fie un interlocutor agreabil. In convorbirile cu liderii marilor puteri îşi păstrează iniţiativa şi-şi urmăreşte consecvent obiectivele, nu se lăsa până nu obţinea ceea ce-şi propusese, căuta numitorul comun al intereselor. Interesant de menţionat, nu avea niciun document suport în faţă. El cerea dosarul documentar de la ministerele de resort, de Ia Ministerul de Externe şi de la serviciile de informaţii. Studia acest dosar, avea o memorie foarte bună, şi nu ieşea din logica lucrurilor, din coerenţa politicii de stat pe care o avea. Şi din continuitatea a ceea ce s-a făcut înainte. Nu era omul care să uite că la un moment a spus un lucru şi după aceea să nege, avea firul logic pe care i-1 remarcă şi generalul
Vlad, în ceea ce priveşte informaţiile de securitate naţională.

Să observăm ce au spus despre el trei premieri ai Israelului - Golda Meir, Yitzhak Rabin şi Shimon Peres dar şi cum apare în memoriile ambasadorilor israelieni în România: Eliezer Doron (1967-1969), dr. Abba Gefen (1978- 1982) şi Yosef Govrin (1985-1989). Yosef Govrin relata: *Convorbirea s-a desfăşurat într-o atmosferă relaxată. Ceauşescu a creat în această convorbire, ca şi în celelalte, o atmosferă de simplicitate care dădea impresia unei «discuţii între prieteni» care se cunosc de mult, imagine cu totul deosebită de cea pe care obişnuia să o întreţină în apariţiile sale publice".*

In perioada declinului său, în ultimul an mai cu seamă, parcă era blindat, ricoşau pe lângă el informaţiile şi părea transpus într-o altă lume. Avusese calitatea de a învăţa, deprinderile de a fi ordonat, de a fi punctual. Avea şi tactica asta, de a se impune şi de a arăta distanţa dintre el şi interlocutor, prin spaţiul cabinetului de lucru şi prin postarea interlocutorului într-un capăt al unei mesei lungi, de consiliu, pentru ca ulterior, după un timp, să-l poftească să ia loc lângă el.

D.A.: *Dar ceva despre Nicolae Ceauşescu ca om obişnuit, normal, îmi puteţi spune?*

A.R.: Da... El avea ore fixe de servire a meselor şi a gustărilor intermediare, conform dietei diabeticului, personalizate de profesorul Iulian Mincu. Generalul Iulian Vlad, cunoscând orarul administrării dietei, el însuşi fiind predispus la diabet, l-a apelat telefonic pe generalul Marin Neagoe, aghiotantul principal al lui Nicolae Ceauşescu şi, în acelaşi timp, împuternicitul la comanda Direcţiei a V-a Securitate şi Gardă: *„Mărhte, parcă eşti cu gura plină, scuze că te-am deranjat de la masă. Dar, acum, dacă tot te deranjai, spune-mi şi mie din ce te înfrupţi tu acolo, din ce serveşte şi tovarăşul Preşedinte? [...] Ei, nu-ţi fac niciun reproş, e foarte bine, e de datoria ta să guşti înainte, doar răspunzi cu viata ta de viaţa Preşedintelui. Da, uite, ne făcuşi şi nouă poftă de covrigii ăia. Nu, nu, fără iaurt şi fără parizer".* Generalul, bine dispus, îmi spune: *Jnţeleseşi că-l prinsei pe Neagoe înflagrant de degustare; ne trimite şi nouă nişte covrigi, să nefacem şi noi o idee..."*

în nici zece minute, apare generalul Neagoe cu un coşuleţ cu covrigi. *„Ei, batâ-te norocul să te bată, măi, Marine, dar tu chiar nu ştii de glumă. Aduseşi prea mulţi, uite, să-i trimitem şi tovarăşului ministru Homoştean, noi suntem aici trei, cu tine patru, unul de căciulă ajunge".*

Am degustat covrigii prezidenţiali, asezonându-i cu un pahar cu lapte bătut, trimis de ministrul George Homoştean, care era încântat de covrigi. Generalul Iulian Vlad l-a întrebat pe Marin Neagoe dacă Preşedintele este consecvent în dietă şi cam în ce constau gustările dintre mesele principale. Aflăm că gustarea de la ora zece consta invariabil în una-două felii de parizer, o jumătate de covrig şi un produs lactat. Apoi, Neagoe a relatat că într-o seară, înainte de a pleca acasă, Ceauşescu a deschis frigiderul din oficiul cabinetului său şi a constatat lipsa a două felii de parizer, pe care nu le mâncase şi le pusese la păstrare. Redau dialogul dintre Nicolae Ceauşescu şi Marin Neagoe: *„Neagoe, de ce aţi aruncat parizerul?" „Nu l-am aruncat, tovarăşe Preşedinte. L-am mâncat, că mi se făcuse foame". „Foarte bine, aşa, să nu aruncaţi mâncarea! Luaţi, dar să nu aruncaţi".*

DA..: îşipermitea Neagoe...

A.R.: îi era aghiotant din 1954. Anterior, fusese doi ani aghiotantul Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian Marina.

„Atentat reuşit"

DA.: Au existat tentative de asasinat la adresa lui Nicolae Ceauşescu? Securitatea l-a salvat vreodată, ca să ştim cui să mulţumim...

1

A.R.: Dacă este să vorbim despre atentatele împotriva lui Ceauşescu, am să vă relatez cum am prevenit un virtual atentat.

DA.: Vorbim de prevenirea unui atentat Virtual înseamnă altceva în zilele noastre. Virtual înseamnă în spaţiul virtual

A.R.: Noţiunea de „virtual" o găsim explicată şi în primul „Dicţionar universal al limbii române", al lui Lazăr Şăineanu, din anul 1896. Pe vremea aceea, spaţiul virtual, în accepţiunea de astăzi, nu exista.

D.A.: Şi cum l-aţi prevenit?

A.R.: în luna iunie 1971, pe Stadionul „Republicii", după turneul asiatic de 24 de zile al lui Nicolae Ceauşescu, a fost organizată o mare adunare populară şi un spectacol grandios, chipurile pentru aniversarea a 150 de ani de la Revoluţia lui Tudor Vladimirescu. O manifestare de masă, cu spectacol omagial, cu defilarea călare a marilor voievozi prin faţa lui Nicolae Ceauşescu, după tiparul artizanilor cultului personalităţii.

în astfel de situaţii, măsurile de securitate erau excepţionale, cu mobilizarea a numeroase forţe. Mie mi-a revenit misiunea de observator de la înălţime al zonei din
nordul stadionului, având postul de observare într-o lucarnă de pe acoperişul Institutului de cercetare, selecţie şi creştere a cailor de rasă, aflat lângă Facultatea de Zootehnie şi Medicină Veterinară.

D.A.: Unde era asta?

A.R.: Pe Cheiul Dâmboviţei, pe Splaiul Independenţei, în zona Podului Izvor, la Facultatea de Zootehnie şi Medicină Veterinară.

D.A.: Deci, departe de Stadionul „Republicii".

A.R.: Aveam în observare perimetrul exterior. De acolo, de sus, puteam sesiza dacă se pătrunde în perimetrul securizat prin escaladarea împrejmuirii, a biutei care delimita stadionul. în timp ce supravegheam zona, la un moment dat am observat cum trei persoane au intrat în raza vizuală, deplasându-se dinspre nişte biute ce

împrejmuiau un depozit ai Gărzilor Patriotice, către colina de pe latura de nord a stadionului. Când cei trei au început să urce colina, am folosit binoclul şi am observat că o persoană era înarmată...

D.A.: *Cum adică era înarmată? Ce avea? Pistol, mitralieră,..*

A.R.: Estimasem că ar putea fi o puşcă model „Z.B", iar purtătorul avea un chipiu de uniformă, culoarea maro, cum aveau paznicii contractuali. Odată instalaţi acolo, se aflau faţă în faţă cu tribuna oficială, dar la distanţă apreciabilă, ceva mai mult decât lăţimea stadionului.

Am intrat imediat în reţeaua radio şi, prin radio- telefonul „Stomo" pe care îl aveam în dotare, am raportat ceea ce observam, din primul moment.

DA.: *Ce era „stomo", un aparat de emisie-recepţie?*

A.R.: Da, un aparat „walkie-talkie" profesional, prin care am transmis: *„Extremă urgenţă! Trei persoane, dintre care una înarmată, se îndreptă spre latura de nord a Stadionului «Republicii», au ajuns aproape de vârful valului de pământ... "*

Cineva a intrat în emisie şi foarte iritat a replicat: *„Eşti nebun, cine eşti, îţi dai seama ce spui? Cine eşti, de unde vorbeşti? "* Un alt corespondent: *„Repetă, repetă mesajull"*

„Trei persoane, din care una înarmată, înaintează târâş pe vârful colinei nordice a stadionului, cu evidentă intenţie de a nu fi observaţi şi ocupă poziţie cu vizibilitate spre stadion. Sunt în postul de observare din podul Institutului Calului. Au luat poziţia pe burtă culcat. Persoana înarmată ţine arma de uluc cu mâna stângă întinsă în faţă".

Intervenţie în reţea: *„ Cel mai apropiat element din dispozitiv, cu posibilităţi de intervenţie, să acţioneze imediat!"*

Aproape concomitent, la postul meu de observare a venit un ofiţer dintr-o rezervă operativă a fîlajului, destinată intervenţiilor de prevenire în astfel de situaţii. A văzut ceea ce raportasem anterior ca eveniment cu cert potenţial de pericol şi a dirijat o echipă de filori pentru reţinerea şi scoaterea din zona de securitate a celor trei persoane. în scurt timp, vreo patru sau cinci ofiţeri dintr-o echipă de filaj s-au dus să-i scoată de acolo.

După încheierea misiunii, am primit ordin să mă prezint la sediu şi să elaborez un raport asupra evenimentului. M-am prezentat cu raportul

la şeful, Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti, generalul Nicolae Stan, unde se afla şi şeful Inspectoratului Municipiului Bucureşti al Ministerului de Interne, generalul Emanoil Rusu. M-au felicitat, spunându-mi că preşedintele Consiliului Securităţii Statului, Ion Stănescu, a avut statia radio de pe autoturism deschisă şi a auzit toate convorbirile legate de eveniment, ceea ce cu siguranţă m-a impus atenţiei sale. într-adevăr, în ziua următoare am fost citat printr-un ordin de zi al ministrului şi premiat cu echivalentul a două salarii, ceea ce foarte rar se întâmpla.

D.A.: *Dar zona aia nu era păzită?*

A.R.: Eu făceam parte din pază, eram un element al dispozitivului exterior de securitate, cu misiunea de a observa zona dintr-un post cu vedere panoramică, situat la înălţime. Eram parte a sistemului de pază şi prevenire a accesului spre stadion. Pe latura respectivă era o zonă verde curată, protejată cu gard din plasă de sârmă, dar ei au găsit o breşă în plasa de sârmă şi s-au strecurat pe sub aceasta. Acela a fost şi momentul în care i-am reperat.

D.A.: *Care au fost intenţiile lor, n-aţi mai aflat amănunte după aceea?*

A.R.: Să ocupe poziţie cu vedere în incinta stadionului, probabil pentru a viziona spectacolul. Dacă ar fi fost altceva, îmi dădea cineva vreo informaţie?

D.A.: *Aţi ajuns, la un moment dat, la nivelul la care puteaţi afla o informaţie. Nu aţi fost curios dacă l-aţi salvat pe Nicolae Ceauşescu sau doar aţi semnalat nişte bezmetici?*

A.R.: Stricta compartimentare şi secretizarea activităţii erau principii întocmai respectate. Nu puteai accesa informaţii care nu-ţi serveau îndeplinirii atribuţiilor tale. Despre asemenea evenimente nu se puteau afla alte informaţii, decât ceea ce ai perceput în mod direct. Am şi

uitat o vreme episodul ăsta. Mi-am dus aminte de el mult mai târziu.

DA.: *Nu v-a marcat această întâmplare?*

AJR,: M-au marcat altele, care s-au aşternut peste acest eveniment în memorie, el devenind o chestiune de rutină, chiar banală.

DA.: *Cum banală?*

A.R.: Asta era misiunea noastră.

DA.: *Am înţeles, dar descopereaţi în fiecare zi aşa ceva?*

A.R.: Nu descopeream în fiecare zi, pentru că nu aveam astfel de prilejuri decât la marile manifestări publice cu participarea lui Nicolae Ceauşescu. Atunci eram mobilizaţi pe trasee, ca la război, şi trebuia să anticipăm că din orice loc supravegheat poate să apară atentatorul. La fiecare manifestare publică cu participarea lui Nicolae Ceauşescu se depistau şi se preveneau tentative de penetrare a dispozitivelor de securitate, cu flori, cu scrisori, cu pancarte. Era şi raţiunea pentru care se securizau traseele, se marcau itinerare de deplasare false. O penetrare a dispozitivului echivala cu „atentat reuşit", chiar dacă nu exista o astfel de intenţie, dar posibilitatea se demonstrase.

Din ceea ce am mai citit de trei decenii încoace, reiese că au existat numeroase acte pregătitoare şi mai multe tentative de atentat la viata lui Nicolae Ceausescu. Evidenta potenţialilor atentatori la viaţa şefilor de state şi de guverne era şi este de-a dreptul impresionantă în întreaga lume.

D.A.: *E ca şi când îmi spuneţi că apăreau din ăia cu puşti în preajma lui Ceauşescu tot timpul.*

A.R.: Cu o puşcă Z.B. la vedere, desigur că nu. Eu realizasem că omul cu puşca şi în uniformă de paznic este de la un obiectiv, respectiv un depozit din zona fostului Arsenal.

Nicu Ceausescu şi Jean Maurer, sub lupa Securităţii

D.A.: *Dacă tot vorbim despre atentate la adresa demnitarilor comunişti, recent, băiatul fostului prim-ministru ion Gheorghe Maurer, Jean Maurer, a susţinut că accidentul acestuia din 1972 ar fi fost pus la cale de Nicolae Ceauşescu. „în perioada ultimilor ani, înainte de pensionare, relaţiile dintre Ceauşescu şi Maurer deveniseră deosebit de tensionate prin dezacordul pe politică internă dintre cei doi", susţine acesta. Ce vă mai amintiţi despre această relaţie, mai ales că şi fiii, Nicu şi Jean, erau prieteni?*

A.R.: Despre împrejurările accidentului am citit atât relatări ale fostului prim-ministru, cât şi ale aghiotantului său, colonelul Dragoş Simionescu, care a descris în detaliu evenimentul, într-un volum de memorialistică.31 Nici unul, nici celălalt nu au acreditat ideea unui atentat. Dimpotrivă.

Referitor la relaţia dintre Nicu Ceauşescu şi Jean Maurer, am o amintire interesantă. Cu un fost ofiţer în S.S.I., locotenent-colonelul Enescu, din serviciul informativ al Direcţiei a V-a, am avut privilegiul să lucrez, cam o jumătate de an, pentru verificarea unor legături ale lui Nicu Ceauşescu şi Jean Maurer. în 1972, pe Nicu Ceauşescu îl pune păcatul să-i zică lui Jean Maurer: *„Măi, Jeane, noi ce facem, măi, nu ne implicăm în politică? Vezi că babacii ăştia duc căruţa cu oiştea în gard”*. Jean a spus că nu-I interesează, că vrea să facă fizică, vrea să facă meserie. Nicu a insistat, că el este activ la Uniunea Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România (U.A.S.C.R.) şi este interesat de perspectiva sa politică. Nu ştiu, bănuiesc că asta e logica, Jean i-a spus maică-sii, care încă mai era prietenă cu Elena Ceauşescu, Maurer, bătrânul, avea un ascendent incontestabil asupra lui Nicolae Ceauşescu şi nu se formaliza, spunea lucrurilor pe nume. El pretindea că i-a replicat lui Stalin: *„Nu mă puneţi pe mine conducător al poporului român, cu un tată neamţ şi cu mamă franţuzoaică, nu puteţi să jigniţi poporul român punându-mă şef de stat”*. Deci, i se propusese, cel puţin aşa îi plăcea să le spună interlocutorilor săi la bătrâneţe.

D A î i plăcea prea mult viaţa.

31 Dragoş Simionescu, „în umbra puterii”, voi. II, Editura Paco, Bucureşti, 2013; p. 56-62.

A.R.: El era un boem şi un generos. Sar de la una la alta. Povestea cu plicul cu bani sub pernă, în turneul castelelor de pe Valea Loirei, v-am spus-o?

DJi.; Cred că da.

A.R.: Deci, a aflat Elena Ceauşescu de ambiţiile politice, de „complotul" lui Nicu. I-o fi încolţit ceva în minte şi a zis: *„vedeţi voi ce fac ăştia, ăştia complotează să ne dea jos"*. Şi, într-adevăr, s-a constituit un colectiv pentru operaţiunea specială „Cristal". Aşa că noi trebuia să ajungem la un rezultat clar precum cristalul. Era raţiunea pentru care

fusese denumită aşa operaţiunea. Şi după câteva luni...

D.A,: *Deci, în 1972, Nicuşor avea 21-22 de ani.*

A.R.: Era student în anul III. Toate mijloacele specifice posibile şi „imposibile" ale Securităţii au fost folosite pentru verificarea celor doi şi a anturajului lor. Eu am fost, cum s-ar zice, analistul cazului. Centralizam informaţiile şi cam la două zile elaboram sinteza şi actualizam memorandumul cazului. Făceam lista de întrebări pe care o prezentam locotenent-colonelului Enescu, iar el „slobozea copoii pe câmpul tactico-operativ". S-a conturat tot dosarul verificărilor, ideea era ca nu cumva Jean să fie ispitit de politică şi să-i vină şi lui idei. De asta îi era teamă ei, Elenei Ceauşescu. Dosarul s-a disjuns, un dosar cu Nicu şi un dosar cu Jean.

D.A.: înţeleg că s-a pus tehnică operativă în casă, supraveghere...

A.R.: S-a folosit doar tehnica operativă mobilă, prin locurile frecventate. Filaj, da, investigatori pentru legăturile stabilite, surse umane pe lângă domnişoarele frecventate, cine sunt, din ce familie, ce antecedente au rudele lor, eventuale legături în exterior.

CI.A.-ul şi Serviciul de Informaţii şi Securitate Militară al Italiei (S.I.S.M.I.) penetraseră anturajul lui Nicu. K.G.B.-ul era prezent peste tot în „Cartierul interzis" şi pe lângă copiii nomenclaturii.

DA.: Era perioada de chefuri maxime.

A.Z : Da, bineînţeles.

DA.: Dar nu sefăcea şi acolo supraveghere informativă?

A.R.: Informaţiile astea se puneau deoparte. Nu se prezentau transcripturile interceptărilor. Acestea aveau un regim special, erau note olografe şi se distrugeau obligatoriu la anumite intervale. Tabel cu toate legăturile, fişe biografice, fotografii...

DA.: Aţi avut ce verifica, din ceea ce am citit în memorialistica personajelor din cartierul Primăverii...

A.R.: Nu s-a conturat nimic serios privind preocupări politice, aşa că a ieşit curat. Ce i-o fi făcut maică-sa lui Nicuşor nu ştim. Lui Jean ştiu ce i s-a întâmplat, fiindcă şeful Securităţii Capitalei, generalul Nicolae Stan, cel care ulterior a ajuns la...

D.A.:... Federaţia Română de Tenis.

A.R.: Da, era şi atunci, locotenentul Ilie Năstase îl vizita şi venea cu un „Ferrari" pe care îl parca chiar la indicatorul „Oprirea interzisă" din faţa sediului Securităţii Capitalei. Voiam să spun că generalul Stan a

ajuns locţiitor al şefului Direcţiei a V-a, împuternicit la comandă...

D.A.: ...Direcţia de Gardă.

A.R.: Da, Direcţia de Securitate şi Gardă. Generalul Stan ne-a chemat să ne premieze, prilej cu care ne-a spus că nu ştie ce-o fi făcut Elena Ceauşescu, dar ştie ce a păţit Jean. Era adunarea festivă prilejuită de cea de-a cincizecea aniversare a creării Uniunii Tineretului Comunist, la Sala Palatului. Prezidiu mare, medalii de onoare. Sigur, au primit medalii şi Jean, şi Nicuşor. Dar, până să se ajungă la decernare, premierul Ion Gheorghe Maurer primise dosarul acolo şi-l răsfoise la prezidiu. 1-1 prezentase generalul Nicolae Stan. într-o pauză, l-a chemat pe Jean în culise şi i-a zis: *„Bă, a trebuit să te ducă mă-ta la curve, la ţigănci, la nespălate, cu antecedente politice. Uite ce ai făcut (i-a arătat nişte fotografii din dosar). Şi îi dă două palme. Acum să-ţi dea şi Ceauşescu medalie, eu ţi-am dat ce ai meritat de la mine".* L-a supărat faptul că l-a dus maică-sa la femei şi una era o ţigancă, alta cu nişte neamuri prin Legiunea Arhanghelului Mihail.

DA.: înţeleg că oricum modificaseraţi stenogramele.

A.R.: Să ne lămurim asupra unui lucru, stenograma este un document stenografiat de cineva care cunoaşte alfabetul stenografie. Transcriptul interceptărilor era realizat numai olograf, în alfabetul limbii române, de către operatorii din centrala de interceptare, deci nu se putea modifica. De asemenea, transcripturile erau numai olografe şi nu se prezentau. Ce a fost la început a fost între ei, ea ştia, ea a auzit de treaba aia *„noi cefacem cu politica?”. A* venit de la Elena Ceauşescu, ea avea informaţia.

DA.: L-aţi protejat pe îon Gheorghe Maurer.

A.R.: Pe Ion Gheorghe Maurer, da, dar nu cu acest prilej, ci mult mai târziu, în a doua jumătate a anilor '80. Protejat în sensul de a nu se vehicula în sistemul informaţional bârfe şi răbufniri personale, care nu priveau securitatea statului, dar puteau să alimenteze resentimente faţă de fostul premier.

DA.: A fost cu ştiinţa lui Iulian Vlad?

A.R.: Numai generalul Iulian Vlad putea face acest lucru. Transcriptul interceptărilor era dactilografiat, fiind omise pasaje sau expresii care i-ar fi putut atrage răzbunarea din partea celor vizaţi de relatările şi comentariile expremierului. Astfel de situaţii nu erau frecvente şi nici stridente, dar uneori nu se putea abţine.

CAPITOLUL X

Comploturile împotriva lui Ceuşescu

Complotiştii, „nomina odiosa"

D.A.: *De ce nu se găsesc în arhive informaţii despre comploturile împotriva lui Ceauşescu, altele decât cele relatate chiar de persoane ce au fost, zic ele, implicate?*

A.R.: Chestiunea aceasta era, asa cum de altfel trebuia să fie, cel mai strict securizată, deci nu se ştia decât de foarte puţine persoane şi numai la vârf despre eventuale comploturi, deoarece acestea, ca să fie serioase şi realizabile, nu puteau veni decât din interiorul sistemului de putere şi cu semnal verde şi promisiuni de susţinere din partea Moscovei, dar şi cu promisiuni de recunoaştere, pe plan internaţional, a noii conduceri.

Tocmai ceea ce am menţionat poate explica de ce generalul Iulian Vlad, când l-am întrebat despre complotişti, i-a numit aventurieri, actori de vodevil şi generali de operetă.

Intenţii de atentate la viaţa lui Nicolae Ceauşescu, liste cu persoane care au proferat ameninţări de această natură, nebuni cu aşa-numitul „complex prezidenţial" desigur că au existat şi au fost chiar numeroase în cei 24 de ani cât a deţinut puterea supremă. Asta este valabil peste tot în lume şi independent de culoarea regimului politic, iar pentru prevenirea atentatelor care pun în pericol securitatea statelor există structuri de securitate specializate. Este foarte interesant de văzut şi care a fost rolul atentatelor politice în schimbarea lumii şi în istoria omenirii. Poate vă gândiţi şi la un dosar special al revistei „Evenimentul Istoric", având în vedere că există şi o bogată bibliografie de certă calitate în materie.

Din ceea ce cunosc personal, rezum ca reale intenţiile

Moscovei de înlăturare de la putere a lui Ceauşescu, inclusiv pe calea unei acţiuni armate; în sens juridic penal, acţiunea armată înseamnă „cu uz de armă", tot ce este în prelungirea braţului şi poate fi folosit pentru atac violent, ori pentru suprimarea vieţii - otrava. Preparativele despre care relata generalul Nicolae Militam erau urmarea deciziei lui Leonid Brejnev de a scăpa de Nicolae Ceauşescu.

Am văzut, există nişte pagini de internet în care sunt trecute în revistă mai multe tentative si autorii lor. Unele or ,fi fost, dar au apărut şi foarte mulţi viteji după război.

Prin luna noiembrie 1989, într-un cerc al „disidenţei intelectuale literare", mai exact în baia sau toaleta amantei unui viitor preşedinte al Uniunii Scriitorilor, s-au întocmit două liste: prima, cu membrii nomenclaturii care să fie arestaţi, şi a doua, cu membrii aceleiaşi nomenclaturi care să formeze noul guvern. Listele alcătuite în „budoarul" amantei le-a transcris colonelul Gheorghe Goran, fost şef al Securităţii Capitalei, după înregistrarea furtunoaselor dezbateri ale „complotiştilor". Nu am avut prilejul să-l mai întreb pentru a-mi reaminti cine erau cei de pe liste.

In paralel, se mai vehicula o listă a noii conduceri, fără vreo legătură aparentă cu listele anterior amintite. In această listă apar şi „nomina odiosa", pentru care putem avea argumente suficient de puternice...

D.A.: *Vă referiţi la Nicolae Manolescu?*

A,R.: ... După eliminarea „aparatului personal de represiune" al lui Nicolae Ceauşescu, potrivit unor pretinşi emisari ai influentelor organizaţii internaţionale evreieşti, care patronau ceea ce noi am denumit „Loja de la Comana", urma constituirea noii conduceri de partid şi de stat de către toţi cei pe care Nicolae Ceauşescu i-a marginalizat după venirea sa la putere, începând cu anul 1966.

Lista primei structuri de putere:

Gheorghe (Gogu) Rădulescu - preşedintele Consiliului de Stat.

Ştefan Andrei - prim-ministru al Guvernului.

Ion Dincă, Constantin Mitea, Paul Niculescu-Mizil - secretari ai Partidului.

Miniştri: Ion Stănescu - Interne; Comeliu Mănescu - Externe; Alexandru Bîrlădeanu - Economie; Mihai Diamantopol - Finanţe.

Alte portofolii ministeriale şi funcţii de conducere în Partid: Ionel

Cetăţeanu, Ilie Văduva, Vasile Pungan, Mihai Florescu, loan Ursu.

Potenţiali înalţi demnitari: Dumitru Popescu, Maxim Berghianu, Marcel Dinu, loan Ungur, Aneta Spornic, Suzana Gâdea.

DA.: Numele lui Ion Dincă prezent pe această lista pare ciudat, era văzut ca fiind unul dintre oamenii fideli lui Nicolae Ceauşescu.

A.R.: Numele lui Ion Dincă îi poate surprinde pe cei care-i cunosc reputaţia de zbir şi sorgintea poreclei „Ion Teleagă". Ion Dincă, ca viceprim-ministru coordonator direct al investiţiei „Centrala Nucleară Cernavodă", a adus partenerului canadian servicii imense, pentru care generalul Emil Macri, şeful Direcţiei Contrainformaţii Economice, spera să poată apuca vremea în care să-l vadă încătuşat. Ironia sorţii a fost că amândoi au ajuns încătuşaţi, numai că generalul Macri nu a mai apucat să-1 şi salute, deoarece a decedat la foarte scurt timp după ce a fost adus de la Timişoara Ia Jilava.

Traseul ulterior al unor membri ai familiei sale nu poate fi extras din contextul serviciilor făcute de Ion Dincă respectivei companii canadiene.

Generalul Emil Macri deţinea cheia multora dintre enigmele din zilele noastre, ale clasei capitaliste ridicate de pe ruinele economiei socialiste.

Fractura Virgil Măgureattu - lott lliescu

D.A.: Vreau să mai adaug ceva la relaţia Ion lliescu - Virgtl Mâgureanu. Din punct de vedere istoric este o fractură, pentru că lliescu şi Măgureanu aufost prezentaţi ca tovarăşi de complot. Securitatea lui Iulian Vlad îi urmărea în parcul Herăstrău.

A.R.: „Tovărăşia" lor de complot are suficiente ciudăţenii şi nu a fost lipsită de suspiciuni. Ce pasa unul, nu centra celălalt... Era un dribling, ca şi cum nu făceau parte din aceeaşi echipă... Când se hotărâseră să-şi asume disidenţa printr-o scrisoare deschisă, pe care să o trimită unui post de radio străin, cineva a pierdut, chipurile, scrisoarea... Complotul lor pare a se fi rezumat la mesaje transmise prin intermediul secretarelor. în grupul lor, cu „cele două aripi, civilă şi militară", cum se exprima Virgil Măgureanu, nu au existat coeziunea şi disciplina conspiraţiei. Nu au avut vreun program de acţiune, iar strategic nu proiectaseră nimic. Erau, în schimb, vreo trei ahtiaţi după putere, dar

numai unul dorit de Moscova, cunoscut, în acelaşi timp, şi lumii occidentale. Generalul Nicolae Militam a susţinut că au intrat în legătură şi cu Vestul şi că au primit „Codul B.B.C." pentru a li se transmite parole de acţiune prin anumite emisiuni, în zile şi la ore prestabilite.

D.A.; *In 1990 mai apare un grup care era centrat în jurul lui Ion Iliescu, profesorul Ovidiu Trăsnea, Vasile Secăreş, grupul de la Academia „Ştefan Gheorghiu".*

A.R.: Da, grupul sau „cloaca" de la „Ştefan Gheorghiu". Grupul exista mai de dinainte, dar mai în surdină.

D.A.; *Aflasem că la „Ştefan Gheorghiu" exista acea „internaţională" a serviciilor de informaţii străine, o acţiune parcă pusă de acord pentru studierea şi punctarea cursanţilor cu perspective importante în politică. Grupul de la /rŞtefan Gheorghiu" - Vasile Secăreş, Vladimir Paşti, Mugur Isărescu, Eugen Dijmărescu - cei care, prin profesorul Trăsnea, aveau legătură cu Virgil Măgureanu.*

A.R.: De ce prin profesorul Trăsnea, când Virgil Măgureanu era şi el acolo, la „Ştefan Gheorghiu"? A, e ceva, acest grup a ridicat probleme când - prin mentorii Ovidiu Trăsnea, Sergiu Tamaş şi Carol Niri - a intrat în atenţie externă. Ei au avut doctoranzi pe care i-au recomandat pentru specializări în Vest, iar în opera lor ştiinţifică erau vizibile delimitări faţă de practica politică. După 1990, Măgureanu l-a finanţat pe Ovidiu Trăsnea, dar şi Partidul „Noua Românie”, până a fost adoptat de Aurelian Bondrea şi fundaţia acestuia, „România de mâine”.

Academia „Ştefan Gheorghiu", în obiectiv

DA.: „Ştefan Gheorghiu" era un fel de şcoală postuniversitară,

A.R.: Nu chiar, uniiîşi făceau acolo şi studiile superioare pe care nu le aveau. O secţie postuniversitară a Academiei „Ştefan Gheorghiu” era la „CEPECA”, din Şoseaua Odăi, unde Măgureanu şi-a instalat cartierul general, ca director al S.R.I., şi unde a luat fiinţă Institutul Superior de Informaţii, actualmente Academia Naţională de Informaţii „Mihai Viteazul”.

La Academia „Ştefan Gheorghiu”, prin Leonte Răutu îndeosebi, care fusese acolo şi rector într-o perioadă, au avut deschidere ruşii, dar şi alţii, care excelau în penetrarea mediului politic, îndeosebi britanicii.

Britanicii erau performanţi în spionaj şi racola] politic. Ajunseseră şi în aparatul Comitetului Central, unde racolaseră un şef de sector de la relaţii internaţionale. Nu era om politic, ci tehnocrat. Era un foarte bun cunoscător al culturii, al limbii, al istoriei politice a Marii Britanii, un bun analist pe spaţiul fostului Imperiu Britanic. Şi, în contextul ăsta, cum Securitatea nu avea voie să intre la „Ştefan Gheorghiu" decât prin ofiţerii, generalii cursanţi, trebuia găsită o soluţie.

DA.: Era şi celebrul ordin ai lui Nicolae Ceauşescu.

A.R.: Era Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C al P.C.R. din 30 ianuarie 1979, privind întărirea controlului şi îndrumării de partid a organelor de Securitate şi de Miliţie.

[5]

într-o sală de amfiteatru unde „grupul" se aduna la câte o bârfa, intr-o noapte cineva a scris un slogan anti- Ceauşescu, tip "/os *cizmarul!",* pe tablă. Şi bineînţeles că asta s-a aflat, iar şeful Securităţii a fost tras la răspundere: cum e posibil ca la Academia „Ştefan Gheorghiu" să se scrie pe tablă aşa ceva?! Şeful Securităţii a raportat că acolo este o instituţie a partidului, unde Securitatea se opreşte la poartă.

„Pai, cum aşa?" „E hotărâre de partid care interzice „ Vedeţi ce faceţi. E inadmisibil

DA.: Asta de la ce nivel? La nivelul lui Tudor Postelnicu sau Nicolae Ceauşescu?

A.R.: Postelnicu, Ceauşescu, mai precis Elena Ceauşescu, fiindcă răspundea şi de învăţământ. Atunci, cu un accept tacit, s-a constituit un colectiv care, prin legăturile conexe din exterior, să realizeze investigarea şi apărarea contrainformativă. Colectivul respectiv, condus de colonelul Grigore Zăgărin, nu era o structură organizatorică, ci o soluţie de cooperare între mai multe unităţi de Securitate, ale căror competenţe se interferau.

DA.: Şi atunci a început supravegherea grupului de la „Ştefan Gheorghiu " în acelaşi context. Grupul era pe altă linie?

A.R.: Erau şi nişte institute de cercetări, unele de acoperire a Centrului de Informaţii Externe, altele de relaţionare internaţională, membrii grupului făceau parte din ele.

DA.: Era Institutul de Economie Mondială.

A,R.: Şi Asociaţia de Drept Internaţional şi Relaţii Internaţionale (A.D.I.RX). Ambele presupuneau conexiuni externe, dar cele pendinte

de Academia "Ştefan Gheorghiu" erau altele. Unul fusese creat ca acoperire pentru Dumitru Mazilu. Date fiind conexiunile lor, erau folosite, poate şi destinate pentru a putea susţine acoperirile. Acum ne apare mai complicată treaba, nu putem spune cine era supravegheat, cine era la acoperire pentru misiuni externe, dar dacă din exterior se vedea în ei o eventuală alternativă
a puterii, era o gândire inteligentă, o posibilitate ce nu ne putea fi indiferentă.

D.A.: *Dumneavoastră ce explicaţie aveţi pentru faptul că Mugur Isărescu, loan Mir cea Paşcu, Eugen Dijmăr eseu primeau, la un moment dat, toţi burse în Statele Unite? Ca să fie clar, pentru cei mai tineri, vorbim despre perioada regimului Ceausescu.*

A.R.: Fiecare a cules ce a semănat. Da, au cules ce au semănat. Deci, ceea ce au semănat atunci la aceste institute au cules ulterior.

D.A.: *Trebuie să înţeleg din puţinele cuvinte ale dumneavoastră că erau într-o relaţie privilegiată cu americanii sau cu serviciile de informaţii româneşti?*

A.R.: Relaţiile cu străinii erau strict controlate. Mai
înainte de a ajunge în America, erau necesare relaţii privilegiate cu cei care îţi aprobau să beneficiezi de bursa americanilor, cu cei cărora le datorai sansa de fi fost remarcat de ofertantii bursei. Dar de ce era nevoie de o
relaţie privilegiată? Americanii nu aveau interese în România? România nu avea interese presante în America?

DA.: *Ba da.*

A.R.: Atunci, şi unii, şi alţii trebuia să găsim punctul de joncţiune al intereselor.

DA.: *Dar încerc să definesc din perspectiva dumneavoastră şi din perspectiva pe care o aveaţi atunci.*

A.R.: Atunci chiar că nu cunoşteam. Apoi, eram supuşi unui desant informaţional atât de intens, încât nu întotdeauna puteam să ierarhizăm corect prioritătile.

D.A.: *Ulterior, aţi înţeles mai mult?*

A.R.: Ulterior, sigur că da. Nici nu pot acum să-i dau credit în alb lui Neagu Cosma. Multe din lucrurile pe care le-a scris despre unii

dintre cei numiţi au fost alterate de un subiectivism indus şi de context.

D.A.: *Şi-a mai rezolvat nişte probleme personale.*

A.R.: Pe unii, Neagu Cosma i-a acuzat public că au fost racolaţi, că au trădat. Desigur, lucrurile astea se mai întâmplă, de regulă se întâmplă. Dar faptele de spionaj - trădare, juridic vorbind, pot fi cert dovedite numai prin flagrant pe sistemul de legătură. Nu i-ai prins, spionul rămâne diplomat prieten, iar trădătorul român - patriot.

DA.: Da, înţeleg abordarea, totuşi, toată viaţa Neagu Cosma a lucrat în contraspionaj. Poate avea nişte indicii.

A.R.: Şi flerul profesionistului nu înşală, putem completa.

DA.: Am înţeles, teoria ca teoria, dar practica ne omoară.

AJREste foarte bine venită remarca. Deci, având în vedere, de exemplu, longevitatea în funcţie a Guvernatorului Băncii Naţionale...

DA.: în ciudafaptului că are dosar la C.N.S.A.S.

A.R.: Dar a fost declarat de Curtea de Apel că are calitatea de colaborator al poliţiei politice? Dacă nu, cinste celui care şi-a servit ţara!

DA.: Eu nu spun că unii sunt buni şi alţii sunt răi, ci încercăm să discutăm lucrurile dintr-o perspectivă istorică, dacă vreţi.

A.R.: Cu observaţiile din perspectivă istorică, să fim bine înţeleşi. Istoria este colecţionara celor mai multe falsuri cu certificate de autenticitate. Ştiţi că dacă nu avea acel dosar şi nu avea acea relaţie nu ajungea şi nu era ceea ce este? Fiindcă lucrurile nu stăteau altfel nici în tabăra cealaltă.

DA.: Corect.

A.R.: Interesant ar fi faptul să se cunoască în societatea noastră, rău speriată cu fantoma Securităţii, că şi cetăţenii statelor membre ale N.A.T.O. trebuiau să-şi notifice deplasările, convorbirile telefonice şi corespondenţa pe spaţiile statelor membre ale Tratatului de la Varşovia. Şi dacă nu o făceau, aveau de suportat consecinţe. Această regulă a fost reciproc valabilă.

DA.: Dumneavoastră îmi spuneţi că regula raportării contactelor cu străini nu era valabilă numai în România, ci şi în R.F.G. şi în S.UA.

A.R.: Şi în Canada. Bănuiesc că şi în Australia, ca supusă a Coroanei britanice. Astea erau regulile impuse de Războiul Rece, nu le-am inventat noi.

Scindarea României a prevenit-o Patriarhul Bisericii Ruse!

D.A.; *A prevenit Ion Iliescu scindarea României? Pentru că asta e o altă teză pe care s-a construit o parte a mitului politic al celui care a fondat* P.S.D., *teorie pe care am regăsit-o şi în discuţiile cu loan Talpeş, fostul şef al Vorbim de 1990.*

A.R.: Eu cred că scindarea României a prevenit-o Patriarhul Bisericii Ruse!

D.A.: Asta-i bună, cum aşa?!

A.R.: Ca să-i facă în ciudă Papei! Bănuiesc că Patriarhul Alexei al II-lea i-a spus lui Gorbaciov aşa: *„Poporul român este un popor ortodox şi Biserica Ortodoxă Rusă n-ar fi prea fericită ca să acceptaţi divizarea României. Doctrina panslavistă, care este şi panortodoxistă, ar avea de suferit dacă s-ar produce dezmembrarea României".*

Iniţial, dezmembrarea României fusese acceptată şi de Gorbaciov, după cum se lucrase la un proiect politic de scindare şi a Partidului Comunist Român, în secţiunile ardeleană şi maghiară, în ideea constituirii acelei Republici Socialiste Federative a Transilvaniei, cu capitala la Cluj sau la Târgu-Mureş. Ştim bine că acolo se afla un celebru fost membru al Comitetului Politic Executiv, fost prim-secretar al Comitetului judeţean Covasna al P.C.R., care ajunsese cu memoriile proindependenţă a Transilvaniei la Organizaţia Naţiunilor Unite, declanşând chiar şi o rezoluţie pe chestiunea Transilvaniei. Este vorba de Kirâly Kâroly. în 1987, cu ocazia vizitei lui Mihail Gorbaciov în România, Kirâly Kâroly a fost adus de la Târgu-Mureş la Bucureşti de o maşină a ambasadei sovietice şi a participat la recepţia la care a fost prezent şi Nicolae Ceauşescu. Este una dintre provocările pe care Gorbaciov le-a făcut cu prilejul acelei vizite.

Geza Domokos, un apropiat al lui Ion Iliescu, avea U.D.M.R.-ul pregătit, căci l-a scos la rampă chiar în vâltoarea evenimentelor. De fapt, a fost prima formaţiune care s-a anunţat şi care, ia rândul ei, reunea pe o platformă comună vreo nouă-zece structuri asociative ale cetăţenilor ,români de naţionalitate maghiară. Se discutase înainte la „Editura Kriterion", ştia şi Ion Iliescu de treaba asta.

în contextul evenimentelor de la Târgu-Mureş, primele reacţii ale preşedintelui CP.U.N. şi ale prim-ministrului Petre Roman au fost

tardive şi oarecum nepoziţionate pe obiectivul fundamental al apărării integrităţii teritoriale a României. Acolo cred că a avut un rol important generalul care a coordonat forţele militare din garnizoană, a separat taberele şi a stăpânit ostilităţile.

D.A.: *Cine afost generalul de la comanda Armatei a IV-a?*

A.R.: Nu generalul Paul Cheler, el era la Cluj. Cineva local, îmi scapă acum numele, care dacă nu mă înşel fusese şi în primul Consiliu Provizoriu judeţean.

DA.: Deci, spuneţi că nu Ion Iliescu...

A.R.: Mi-am amintit. Generalul Ion Scrieciu, care, în calitate pe prefect al judeţului, a luat comanda tuturor forţelor.

[9]

Mai e o chestiune, e posibil ca Ion Iliescu, fiind o personalitate cunoscută, cu mulţi ani înainte, ca tolerantă, fără excese radicale, extremiste, naţionaliste, să fi temporizat avântul iniţial al revizionişţilor. Când am spus că Ion Iliescu era cunoscut ca o persoană tolerantă, nu am avut în vedere atitudinea sa faţă de tovarăşii de drum care-1 incomodau.

DA.: Din punctul ăsta de vedere, Ion Iliescu era cunoscut ca fiind un supravieţuitor.

A.R.: Dar a permis, în schimb, o separare de facto a Transilvaniei de România, pe care o avem la ora actuală. Separare pe care Adrian Năstase, ca prim-ministru, a sesizat-o, dar mult prea târziu, după ce, anterior, împreună cu omologul său maghiar, Peter Medgyessy, favorizaseră primatul economic al Ungariei, care a atras ca un magnet şi Austria.

D.A.: Separare defado din punct de vedere economic.

A.R.: In definitiv, ţelul lor ăsta a fost, refacerea spaţiului economic austro-ungar. Le era greu să supravieţuiască fără Transilvania. Motiv pentru care, capitala economică a României, nu doar a Transilvaniei, este acum la Viena.

D.A.: Dar asta, nu vă supărăţi prin publicitatea şi bunăvoinţa statului român.

[JB]

^4.7?.: Statul român a avut şi el nişte instituţii şi nişte conducători.

DA.: Şi-a făcut fiecare treaba cum a putut mai bine.

A.R.: Şi noi ce am făcut, am privit şi am aplaudat?!

De ce nu a reuşit Măgureanu?

D.A.: Spuneam la un moment dat de Virgil Măgureanu. Supravieţuieşte cam la toate comploturile generalilor şi cu toate astea nu poate să îşi atingă visul de a reuşi în politică...

A.R.: Cum să nu supravieţuieşti când iţele combinaţiilor, când sforile marionetelor politice sunt în mâna ta?!

D.A.: Repet, cu toate acestea nu reuşeşte, în ciuda apetenţei pentru politic, nu reuşeşte să facă nimic din punct de vedere

A.R.: N-a avut nicio susţinere externă.

D.A.: De ce n-a avut nicio susţinere externă?

A.R.: Nu era credibil.

D.A.: De ce nu era credibil?

A.R.: Fiindcă nu putea să fie loial niciunei părţi. Şi poate, uneori, nu putea să-şi fie loial nici lui însuşi.

D.A.: Dumneavoastră credeţi că era un personaj atât de duplicitar? Că nu era acceptat ca partener de dialog nici pentru Est nici pentru Vest?

A.R.: Era un personaj foarte periculos.

D.A.: în ce sens periculos?

A.R.: Să vă dau un exemplu. Studiind cu atenţie opera sa, rezumată, pe atunci, la un eseu despre puterea politică, eseu care dă şi titlul volumului, am înţeles de ce într-un discurs ţinut şefilor structurilor Serviciului Român de Informaţii, în contextul pregătirii alegerilor din mai 1990, le spunea că societăţii, ca să funcţioneze normal şi să se autoregleze, trebuie, din când în când, să-i fie administrat câte un şoc.

D.A.: După principiul „frica păzeşte pepenii".

A.R.: Probabil. Şi continuă (citat aproximativ): *„Domnilor, dacă nu vom înţelege acest lucru, vom vedea pegra societăţii căţărându-se în fotoliile puterii şi atunci n-o să vă mai văd pe dumneavoastră stând aicea ".*

DA.: Era un apel la dezordine controlată, de genul: mai lăsaţi un atentat din când în când să se întâmple?

A.R.: Nu mă îndoiesc de intuiţia din spatele întrebării.

Conspiraţii grele şi conspiratori de carton

DA.: Revenim, pentru că aţi evitat un subiect: Securitatea lui Iulian Vlad îi urmărea pe Ion Iliescu şi pe Virgil Măgureanu.

A.R.: Nu putem spune că era Securitatea lui Iulian Vlad, era Securitatea statului. Dar, atenţie, Securitatea nu avea voie, decât în anumite condiţii, să urmărească membri ai Partidului Comunist.

DA.: Vreţi să fiţi mai explicit?

A.R.: Era Securitatea statului român. Generalul Iulian Vlad lua măsura de zece ori şi tot nu se hotăra să „taie", adică să decidă.

D.A.: Să ştiţi că ceea ce îmi spuneţi e şi bine, şi rău.

A.R.: Da. De cele mai multe ori, însă, prudenţa previne excesul de zel.

D.A.: Deci, vreţi să spuneţi că Iulian Vlad nu avea cinismul necesar unui conducător.

A.R.: In cazurile celor doi, era necesară atitudinea cea mai prudentă, fiindcă ei revendicau chestiuni de ordin politic. O disidenţă în interiorul partidului, dacă nu prejudicia România în favoarea unei entităţi străine, în accepţia infracţiunilor de trădare, nu era o problemă de competenţa Securităţii. Deci, ei nu aveau ceva, cel puţin după aparenţe, cu securitatea statului.

D.A.; *Să înţeleg că ei nu voiau să trădeze România, voiau să- l trădeze pe Nicolae Ceauşescu.*

A.R.: Cel puţin aparent, nu rezulta să se atenteze la statul român ca element de infrastructură, ca suport al naţiunii... Ei voiau să-i ia locul lui Ceauşescu. Dar, totuşi, Nicolae Ceauşescu personifica statul. La fel şi primul-mi- nistru, personifică statul. Cel puţin asta spunea doctrina juridică penală, după Vintilă Dongoroz şi şcoala franceză, în materie de atentat politic.

D.A.; *Ei voiau să-l schimbe pe Ceauşescu, ei complotau împotriva lui Ceauşescu, nu a României, asta spuneţi Dar, cu toate acestea, informaţiile despre comploturi ajung la Nicolae Ceausescu.*

A.R.: Un sef de stat are întotdeauna la îndemână mai multe canale de informare. Ion Iliescu şi problemele sale cu Nicolae Ceauşescu nu erau de ieri, de azi. în 1987, când Iulian Vlad a fost numit şef al Securităţii, Ion Iliescu avea în spate o istorie de peste 15 ani, în care nu dăduse semne că ar renunţa la ideea de a se vedea în locul lui Nicolae Ceausescu.

D.A.: *Asta nu poate semnifica faptul că avea o puternică susţinere*

externă?

A.R.: Agenţii altor puteri întotdeauna au conspirat împotriva României! Fără susţinere externă nu ar fi avut şanse. Or, duşmani externi ai României erau destui, toţi din Tratatul de la Varşovia, plus neorevizionismul de toate culorile. Sigur că informaţiile au ajuns, dar nu erau informaţii explicite privind materialitatea legăturii lor cu entităţi externe, erau informaţii că se întâlnesc, că discută, că ei cred că pun cale o conspiraţie. Legăturile cu „complotiştii" din grupul generalilor, lucruri ştiute până la urmă, au fost devoalate, în principal, de doi dintre participanţi, de doi generali cărora le-a fost frică de ce vor să facă cei în cauză. Nu ştiu dacă amândoi, dar unul, pe care-1 ştia bine Nicolae Ceauşescu, provenea cert din fosta Direcţie Generală Politică Superioară a Armatei. Acesta l-a informat pe generalul Vasile Gheorghe, şeful Contrain- formaţiilor Militare. Cam aşa s-a aflat, de fapt, despre ce este vorba şi ce pun la cale.

D.A.: Informaţii nu au ajuns la Nicolae Ceauşescu de la Securitate, au ajuns de la unii complotişti?

A.R.; De unde putea Securitatea să obţină informaţii? Cei doi „complotişti" nu au informat Securitatea, s-au dus cu informaţiile în altă parte?! Securitatea de unde ar fi putut să obţină informaţiile decât de la cineva din interiorul complotului. Altfel, de unde, cum?! Unul dintre „complotişti" l-a informat pe şeful Direcţiei Contrainformaţii Militare, generalul Vasile Gheorghe, cu care fusese coleg în Secţia militară a C.C. al P.C.R. Un alt general tatonat pentru atragere în complot fusese ataşat militar la Washington, deci om de informaţii, poate chiar din acest motiv avut în vedere. Generalul Militam avea antecedentele pentru care în 1978, deci cu şase ani înainte, fusese trecut în rezervă şi numit adjunct al ministrului construcţiilor industriale. Cât de serioşi, de precauţi şi de anticipativi erau cei care se asociau cu generalul Militam?! Nu ştiau că acesta era supravegheat? Aşa ceva era sfidare şi provocare pe faţă.

In acelaşi an, 1978, generalul Nicolae Doicaru a fost eliberat din funcţia de prim-adjunct al ministrului de Interne şi şef al Direcţiei Generale de Informaţii Externe şi numit ministru al Turismului. Generalul Vasile Ionel, de asemenea, a fost numit în funcţie civilă, director general al Centralei „Canal Dunăre-Marea Neagră".

După dezertarea şi trădarea lui Mihai Pacepa, generalul Jean

Moldoveanu (fost HilgradX adjunct al ministrului de Interne şi şef al Inspectoratului General al Miliţiei, a fost numit director general al Centralei „Porţile de Fier II".

Nu reţin ca vreunul dintre cei preocupaţi de cercetarea istoriei recente să fi aşezat în tabloul faptelor relevante aceste „rotiri de cadre" şi să le interpreteze. Era anul în care Leonid Ilici Brejnev a decis să joace cartea loviturii de stat militare pentru răsturnarea de la putere a lui Nicolae Ceauşescu, care în acel moment se afla la apogeul recunoaşterii sale pe plan internaţional (a doua vizită în S.U.A.; prima vizită în Marea Britanie, unde i s-a rezervat primirea cu marele protocol regal; prezenţa activă a României în relaţiile economice si de asistentă militară şi de securitate în Orientul Mijlociu, Africa, America Latină şi Asia de Sud-Est).

D.A.: *în acea perioadă, Direcţia de Contrainformaţii Militare aparţinea de* D.S.S.

A.R.: Da, de la înfiinţarea până la desfiinţarea Securităţii, Contrainformatiile Militare au fost la Ministerul de Interne, ca direcţie a Securităţii Statului. O perioadă au funcţionat şi în cadrul Direcţiei Generale de Contraspionaj.

Generalul Gheorghe Gomoiu, fost subaltern al lui Nicolae Ceauşescu la Direcţia Politică Superioară a Armatei, era în relaţii relativ apropiate cu generalul Vasile Gheorghe, care, la rândul său, fusese instructor la Secţia militară a C.C. al P.C.R. Generalul Vasile era şi el un exemplu tipic de numire a unui activist de partid într-o funcţie de comandă la o unitate operativă, care trebuia, în mod firesc, să fie condusă de un as al contraspionajului. Politizarea conducerii structurilor operative, acolo unde s-a întâmplat, a deprofesionalizat, a stimulat voluntarismul specific activiştilor de partid, vulnerabilizând sistemul de securitate.

D.A.: *Pe cale de consecinţă, Ceauşescu decide să-l strămute pe Virgil Măgureanu la Focşani*

A.R.: Ceauşescu, când a înţeles, dar prea târziu, că lucrurile se precipită, fiind vorba de „Scrisoarea celor şase", de cazul Răceanu, de reţele active ale K.G.B.-ului, nu doar de cazul Volodin - Petre Mihai Băcanu, a zis că: *„Ăştia n-ar mai trebui să se întâlnească, sâ-i mutăm la mama dracului!"* Şi a luat decizia pe care a luat-o, cu Virgil

Măgureanu, la Focşani, cu Andrei Pleşu, la Tescani, cu alţii prin alte părţi. Da, decizia i-a aparţinut lui, ori de câte ori au avut loc astfel de transferuri „în interes de serviciu". A şi menţionat că Virgil Măgureanu nu trebuie să se întâlnească cu Nicolae Militam şi Ion Iliescu, iar Andrei Pleşu să fie despărţit de Mircea Dinescu. Ce semnifică asta? Că pe Virgil Măgureanu şi pe Andrei Pleşu i-a luat în serios.

D.A.; *Andrei Pleşu era în altă zonă.*

A.R.: Cumva, în zona celor stipendiaţi cu 400 de dolari pe lună, ca să existe şi în România opoziţie cât de cât reprezentativă?! După celebra declaraţie a lui Lawrence Eagleburger, din anii când era subsecretar de stat pentru afaceri politice, Departamentul de Stat a deschis liste de plată pentru indemnizaţiile luptătorilor anticomunişti.

Andrei Pleşu era interfaţa de poliglot şi de filozof a lui Mircea Dinescu, pe care-1 însoţea la ambasadele unde era invitat, fiindcă Mircea nu prea le avea cu limbile străine şi nici cu eticheta diplomatică.

D.A.: Care Mircea Dinescu, aşa cum aţi mai spus, aveaţi informaţii că era conectat la serviciile de informaţii sovietice.

A.R.: Cazul lui Mircea Dinescu este interesant şi sub alte aspecte... Dosarul său de Securitate, din care vreo şapte volume numai la Direcţia Informaţii Interne, avea deschise capitole speciale la Unitatea Specială U.M. OHO, pentru conexiunile cu serviciile de informaţii ruseşti, consecinţă a antecedentelor comintemiste ruso-maghiare din familie, ale socrilor, dar, în acelaşi timp, era şi obiectiv al contraspionajului, pe liniile britanică şi olandeză. Dinescu a fost, până la un punct, un produs al Securităţii şi al Academiei „Ştefan Gheorghiu". Urmare a intervenţiei unchiului său, Gheorghe Tănase, fost prim-secretar al Comitetului Judeţean P.C.R. Ialomiţa, dar şi şef al Secţiei Cadre a C.C. al P.C.R., la generalul Iulian Vlad, Mircea Dinescu a fost încorporat ca militar în termen la trupele de Securitate şi a făcut armata la Clubul Sportiv Dinamo, ca furier.

Ulterior, ofiţerii de Securitate care răspundeau de Uniunea Scriitorilor l-au ajutat să fie angajat acolo şi l-au îndrumat să urmeze Academia „Ştefan Gheorghiu", în care sens s-a aranjat alegerea sa ca secretar al organizaţiei U.T.C., altfel nu era primit la Academia Partidului. La rândul său, Mircea Dinescu şi-a oferit cu generozitate şi talent serviciile ofiţerilor de Securitate, care l-au folosit inclusiv pentru

plasarea de scrumiere cu microfoane la mesele de la restaurantul Uniunii Scriitorilor. Era un promotor convins al principiilor ideologiei oficiale, iar în notele furnizate ofiţerilor de securitate îi combătea vehement pe duşmanii socialismului şi pe criticii regimului. Pentru astfel de merite a fost şcolit şi în Anglia, trimis de Pantelimon Găvănescu, fost prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist. Mircea Dinescu a susţinut public, cu entuziasm, reformele promovate de Mihail Gorbaciov.

D.A.; *Când spuneţi şcolit, vă referiţi la o pregătire şi în zona de spionaj?*

A.R.: Nu neapărat, el a fost trimis cu o bursă de specializare în jurnalistică. Nu prezenta garanţii pentru o activitate secretă. Structural era şi a rămas un agitator. Din când în când ne trezeşte nostalgiile, la „Politică şi delicateţuri", cu muzică rusească de cea mai bună calitate.

D.A.; *Am citit pe undeva, într-un dosar* C.N.S.A.S. *sau carte de memorii, că şi acolo, în Anglia, a avut contacte cu serviciile de informaţii britanice. Este adevărat?*

A.R.: A avut peste tot pe unde a umblat, din Pribaltica până în Caucaz. In Marea Britanie a fost contactat acoperit de agenţi ai contrainformaţiilor, ai serviciului de contraspionaj (M.I.5), care-i trecea prin sită pe toţi cei veniţi din Est, şi după aceea l-a luat în preocupări spionajul (M.I.6), iar când el s-a întors din Anglia, ofiţerul britanic care îl contactase, sub o anumită legendă şi acoperire, care
i-a fost ca un fel de ghid din partea gazdelor, a fost trimis şi el ca adjunct al ataşatului militar la Bucureşti, ca să aibă în continuare legătura cu el şi aici, legătură care era realizată şi prin intermediul lui Coen Stork.

DA.: Ambasadorul olandez la Bucureşti.

A.R.: Ambasadorul olandez, fiindcă în diviziunea internaţională a muncii de spionaj din N.A.T.O., olandezii erau, se pare, cei care aveau România în răspundere contra- informativă. Şi de aceea nu trebuie să ni se pară surprinzătoare declaraţia unui fost şef al contrainfor- maţiilor olandeze, care a făcut acea afirmaţie, devenită de referinţă, că Securitatea nu a lezat Occidentul, că Securitatea era interesată de probleme economice şi nu s-a implicat în chestiuni politico-militare care să prejudicieze Alianţa Nord-Atlantică, fapt pentru care Serviciul Român de Informaţii, chiar dacă menţine activi ofiţeri proveniţi din

Securitate, poate fi considerat că a trecut testul pentru aderare la N.A.T.O.

Acum, dacă s-a mai păstrat sau nu diviziunea asta, ar fi bine de ştiut, având în vedere obstrucţiile sistematice pe care guvernul Olandei le face pentru temporizarea admiterii României în spaţiul Schengen. De ce ridic această chestiune? Fiindcă înclin să cred că deciziile şi gesturile oficialilor olandezi faţă de România nu sunt lipsite de suport informativ secret Pe de altă parte, Olanda este „bâta de baseball" a Washingtonului în politica Uniunii Europene.

Revenind la pregătirea comunităţii de informa fii, în vederea aderării la N.A.T.O., mi s-a părut relevant că la una din şedinţele de pregătire şi acomodare a noastră cu serviciile occidentale a venit un ofiţer din Serviciul de Informaţii Naţional de Securitate al Olandei (B.V.D.), locotenent-colonelul Joy, expert în politica de securitate a N.A.T.O., care mi s-a părut cel mai bine pregătit, cel mai aplicat, cel mai deschis şi cel mai sincer. La data respectivă, în 1998, era ofiţer itinerant al Biroului Relaţii Externe al

B. V.D.-ului pentru douăsprezece ţări europene. Locotenent- ? colonelul Joy avea rădăcini indoneziene şi ne-a şi spus că nu întâmplător, cei mai loiali şi mai devotaţi combatanţi pe care îi are serviciul de informaţii şi contrainformaţii olandez provin dintre indonezienii care au servit în forţele navale olandeze cantonate în Indonezia. Coroana regală are mare încredere în ei. Prelegerea pe care ne-a ţinut-o, preţ de două ceasuri, a fost impecabilă ca substanţă, ca informaţie şi ca orientare. Şi ne-a mai spus un lucru pe care n-am să uit niciodată: *„Vedeţi sigla serviciului nostru, un delfin care înoată contra valului, nu uitaţi că tot timpul cât vă veţi îndeplini cu onoare şi devotament serviciul pentru patria dumneavoastră veţifi numai împotriva unor valuri*

DA.: Asta îmi aduce aminte de teoria lui Ion Cristoiu, teoria mersului pe contrasem.

CAPITOLUL XI

Marele vecin de la Răsărit

Antisovietismul, realitate sau tactică politică

DA.: *Atitudinea antisovietică a României a existat cu adevărat? Unii spun că această schimbare începe din vremea lui Gheorghiu-Dejf alţii vorbesc doar despre Nicolae Ceauşescu ca fiind promotorul acestei tendinţe de independenţă. Am auzit şi păreri care spun că este o idee greşită, că România a jucat cartea independenţei sub supravegherea U.R.S.S.. Cum s-a concretizat ea în interiorul aparatului de Securitate? Dar în al celui de Partid?*

A.R.: A existat, tară îndoială, o opoziţie faţă de tendinţele hegemoniste ale Moscovei. Gheorghe Gheorghiu-Dej nu i-a iubit deloc pe ruşi, dar avea inteligenţa, precum şi abilitatea diplomatică de a putea crea şi menţine aparenţele. A urmărit atent orice fisură a „monolitului", a lagărului socialist, chiar aşa i se spunea, ori la nivelul conducerii de la Moscova, pentru a alege momentul desprinderii. Nu a făcut pasul „contra valului" când acesta îl putea spulbera. El a început deschiderea spre Occident atunci când şi conjunctura internaţională a putut fi valorificată. Criza cubaneză, a rachetelor sovietice, din 1962, i-a oferit acest prilej. Atunci a transmis primele semnale la Washington, că România nu este dispusă să se lase târâtă într-o aventură nucleară şi să se trezească ţintă fără să ştie de ce, fiindcă Hruşciov nu informase, cel puţin la Bucureşti, despre intenţia amplasării rachetelor în Cuba.

La un an după criza rachetelor, Moscova a încercat impunerea, în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), a principiului diviziunii socialiste a muncii, respins de conducerea de la Bucureşti.

în privinţa României, se preconiza integrarea în cadrul unui „complex economic interstatal" în zona Dunării de Jos, care ar fi înglobat sudul U.R.S.S. (Basarabia şi sudul Ucrainei, cu o suprafaţă de 12.000 km2), sud-estul României (100.000 km2) şi nordul Bulgariei (38.000 km2), şi cu o populaţie de 12 milioane de locuitori.

în anul următor, 1963, Iuri Andropov (secretarul C.C. al P.C.U.S.

pentru relaţiile cu ţările socialiste) a venit Ia Bucureşti pentru a obţine acordul. Dej, Bodnăraş şi Ceauşescu au respins proiectul, Bodnăraş şi Ceauşescu au avut chiar reacţii vehemente.

In Analele Universităţii din Moscova, numărul 2 din anul 1964, economistul Emil Borisovici Valev a publicat articolul „Probleme ale dezvoltării economice a raioanelor dunărene din România, Bulgaria şi U.R.S.S.", aşa-numitul „plan Valev", dar care exprima în realitate o doctrină a specializării economice, promovată de Iuri Andropov începând cu anul 1960, pentru prevenirea colapsului economic al sistemului socialist, în primul rând al Uniunii Sovietice. Lui Iuri Andropov i-a venit ideea în urma evenimentelor de la Budapesta, din 1956, unde era ambasador şi a coordonat reprimarea „contrarevoluţiei", capii acesteia, care nu au fugit în Occident, fiind aduşi la Bucureşti de Walter Roman.

D.A.; *Vorbim despre îmre Nagy şi ceilalţi conducători ai revoltei din Ungaria, care au stat intr-un soi de exil-arest la Snagov. Iar de aici au fost predaţi ungurilor, după o scurtă perioadă, ceea ce îmi arată că nu prea eram independenţi, cel puţin în acea perioadă.*

A.R.: Episodul Imre Nagy s-a consumat în 1956-1957, când şi România era sub ocupaţie sovietică. Noi suntem la momentul 1963-1964.

Aceasta a fost conjunctura în care Gheorghe Gheorghiu-Dej a luat hotărârea stabilirii de relaţii diplomatice cu statele occidentale capitaliste, inclusiv cu S.U.A. Astfel de iniţiative au fost încurajate de S.U.A., preşedintele Lyndon B. Johnson considerând că România devenise un stat comunist prieten („friendly communist country") în contextul Războiului Rece. în acţiunile de strângere a relaţiilor diplomatice cu Occidentul, Dej a fost ajutat de Gheorghe Gaston Marin, viceprim-ministru al guvernului. Marin a fost ultimul colaborator al lui Dej pe care Nicolae Ceauşescu l-a îndepărtat din guvern, în 1982.

Bulgaria a acceptat planul Val ev, dar în cazul românilor reacţia a fost virulentă, considerându-se că propunerea Moscovei înseamnă practic o dezmembrare a teritoriului naţional. România a respins planul, preva- lându-se de prevederea potrivit căreia hotărârile C.A.E.R. puteau fi luate numai prin consens.

Economistul Costin Murgescu a publicat în revista „Viaţa

economică" un articol prin care l-a combătut pe Valev, iar la plenara C.C al P.M.R. din 15-22 aprilie 1964 s-a adoptat „Declaraţia cu privire la poziţia Partidului Muncitoresc Român în problemele mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale", care semnifica în mod clar, fără echivoc, o reorientare politică faţă Moscova.

Tezele din Aprilie 1964 exprimau şi poziţia României în conflictul chino-sovietic şi formulau principiile care trebuiau să stea la baza raporturilor dintre partidele comuniste: *„egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, dreptul exclusiv al fiecărui partid de a-şi rezolva problemele politice şi organizatorice".* Declaraţia sublinia că nu există şi nu poate exista un *„partidpărinte şi cu un partidfiu, partide superioare şi partide subordonate*

Costin Murgescu, criticul articolului lui Valev, va afirma în anii ’90: *„Mă văd silit însă, ca economist, nu ca patriot; să recunosc că Valev formulase o teză care se putea susţine pe plan economic. Şi, de altfel, îmi pare mai actuală ca oricând",* Cred că Murgescu avea în vedere regionalizarea Uniunii Europene.

D*A; *Un soi de vizionar.*

A.R.: Antisovietismul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej devenise antologic, apăruseră anecdote, scheciuri porno- umoristice, iar în cadrul strict intern al liderilor români naţionalişti, referirile la sovietici nu erau deloc măgulitoare.

Nicolae Ceauşescu a urmat calea deja bătătorită de Dej. Ceauşescu a fost liderul comunist-naţionalist anticipat prin Doctrina Truman, a securităţii naţionale a Statelor Unite,

"99 7

respectiv liderul căruia trebuia să i se susţină financiar, economic şi tehnologic disidenţa în cadrul blocului estic dominat de Moscova.

Antisovietismul lui Ceauşescu tară Franţa - generalul Charles de Gaulle, Georges Pompidou, Valery Giscard d’Estaing, tară S.U.A. - Richard Nixon, Gerald Ford, Jimmy Carter, fără Germania - Willy Brandt, Helmut Schmidt, Helmut Kohl, şi China - Ciu Enlai, Deng Xiaoping, fără francmasonerie chiar, rămânea doar o lozincă. Cred şi susţin că forţa antisovietismului României şi-a avut sorgintea în suportul popular şi a fost posibil a se manifesta având susţinerea internaţională, bineînţeles motivată de propriile raţiuni ale fiecăruia dintre susţinători.

în interiorul partidului, linia de independenţă a fost pregătită,

proclamată şi apoi discret promovată până la momentul public al Tezelor din Aprilie 1964, la un an după încetarea „de facto" a activităţii consilierilor sovietici în România. Ultimii doi consilieri au fost la Ministerul Forţelor Armate, domeniu în care cooperarea a continuat, dată fiind apartenenţa la Organizaţia Tratatului de la Varşovia. în 1963, de la Moscova s-a reproşat faptul că în România activitatea consilierilor sovietici era, practic, suspendată.

Culegerile de documente din arhivele P.C.U.S. din Moldova sunt elocvente atât în privinţa antisovietismului, dar, mai cu seamă, a antiromânismului „marelui frate de la Răsărit".

în interiorul Securităţii, la nivelul personalului, „chestiunea sovietică" era subiect doar pe ordinea de zi a unor şedinţe de partid anume dedicate. Informaţiile nu se comentau, niciun fel de informaţii nu se comentau, ele îşi urmau traseul strict compartimentat către structura de profil, despre care nu ştiam nimic, nu cunoşteam nici ofiţerii.[5]

Misterele Unităţii Speciale U.M. 0110

DA.: în acest context, aş vrea să revenim la una dintre unităţile speciale ale Securităţii. Se vorbeşte foarte puţin despre Unitatea Militară 0110, despre performanţele ei. Inclusiv în lucrările memorialistice nu am văzut o explicaţie clară, un istoric al acesteia. De ce? Cum a apărut U.M. 0110, cât de importantă era, care afost soarta ei în 1989? Ce s-a întâmplat cu arhiva?

Reţeaua agenţilor sovietici era importantă în structura de putere?

A.R.: Este firesc si benefic să nu se vorbească, dar, totuşi, este singura unitate specială acoperită a Departamentului Securităţii Statului, dintre mai multe altele, care a intrat destul de zgomotos în atenţia publică. Pe mine acest lucru mă îngrijorează şi nu faptul că nu se găsesc referiri asupra activităţii ei.

Dekaghebizarea României şi a Securităţii a fost iniţiată de Gheorghe Gheorghiu-Dej la începutul anilor ’60, când, luând cunoştinţă din informaţiile prezentate de Alexandru Drăghici în legătură cu ce se discută despre el în anumite cercuri frecventate de trimişii Moscovei în România, dar şi în mediul diplomaţilor ţărilor frăţeşti, a exclamat: *„Ăştia ne-au încălecat rău de tot, Sandule, ştiu absolut tot, au agenţi pe lângă noi şi informaţii din casele şi familiile noastre. Alege câţiva*

oameni de cea mai mare încredere, un colectiv restrâns de ofiţeri care, în total secret, să stabilească care este situaţia nominală a colaboratorilor, a reţelei ruşilor. După ce o voi vedea, vom lua o decizie în legătură cu ei, desigur, o măsură politică pentru început".

Cum informaţiile ce-i fuseseră prezentate proveneau de la unul dintre subdirectorii Contraspionajului, generalul Neagu Cosma, care lucra direct cu secretarul general al Ministerului de Interne, Vasile Negrea, Cosma a fost cel ales pentru a duce la îndeplinire ordinul dekaghebizării.

D.A.: *Era atât de adânc implementată reţeaua de agenţi sovietici?*

A.R.: Ruşii „ne ţin în braţe" de peste 500 de ani. Orice răspunsuri la întrebarea dumneavoastră, complexă şi cu ţinte evidente, dacă ar putea fi date, nu ar aduce servicii securităţii naţionale a României. Dimpotrivă, deoarece chestiunea „rusă" nu este trasă pe o linie moartă şi nici nu va putea fi vreodată considerată istorie, trebuie manifestată prudenţă în abordarea ei publică.

Serviciile Moscovei au cea mai bogată şi puternică tradiţie în România. Sunt de neegalat în valorificarea deplin acoperită a potenţialului informativ uman. De asemenea, se lucrează din plin sub steaguri străine şi nu sunt puţini cei care au convingerea că au o relaţie secretă puternică cu un serviciu al unui stat aliat, dar realitatea este cu totul alta.

Numai serviciile speciale ale Federaţiei Ruse pot estima dimensiunile, valoarea şi importanţa agenţilor lor din trecut sau din prezent.

Din ceea ce s-a putut constata, rezultă indubitabil că au avut agenţi de mare anvergură, prin care au urmărit scopuri şi obiective vizând:

- cercetări şi rezultate efective ori capacităţi potenţiale în domeniul nuclear şi în departamente ale Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie;
- Marele Stat Major al Armatei, incluzând Direcţia de Informaţii, precum şi achiziţiile de uz militar;
- nivelurile superioare ale intenţiilor şi deciziilor politice;
- segmente ale cooperării economice internaţionale în state din care Uniunea Sovietică a fost nevoită să se retragă şi unde exista motivaţia sabotării intereselor României;

- minorităţile naţionale, care erau vizate pentru radicalizare şi revendicări autonomist-separatiste;
- domenii ale propagandei de expresie artistică/ urmărindu-se crearea şi influenţarea unor curente de opinie;
- predispoziţii şi tendinţe disidente, de opoziţie;
- comunităţi şi organizaţii ale românilor din afara graniţelor;
- interese, intenţii şi acţiuni antiromâneşti în plan propagandistic, preponderent cele cu obiective neo- revizioniste şi de decredibilizare internaţională a României;
- identificarea şi cultivarea alternativei politice după Nicolae Ceauşescu.

D,A,: *Pare o listă de obiective extrem de atent făcută. Bine, nici nu m-aşfi aşteptat la altceva de la sovietici, ştim că lucrau organizat. Eram în sfera lor de influenţă.*

A.R.: Acest decalog nu este o listă completă, iar controlul şi gestiunea unor astfel de ameninţări permanente din partea unuia dintre cele mai puternice servicii secrete ale lumii nu erau o treabă oarecare, de rutină. România nu-şi putea permite riposte pe măsură. Era în joc relaţia cu liderul informai al unei alianţe militare - „Tratatul de Prietenie, Cooperare şi Asistenţă Mutuală" (Tratatul de la Varşovia, semnat la 14 mai 1955) - din care făceam parte, chiar dacă dintr-o ipostază „sui generis", de „Gică contra", cum s-a exprimat Mihail Gorbaciov la Bucureşti. Această ipostază, Nicolae Ceauşescu a adoptat-o şi inspirat de atitudinea generalului de Gaulle faţă de N.A.T.O., dacă nu chiar încurajat de acesta, prin numeroasele sfaturi pe care i le-a dat cu grijă părintească lui „mon Nicolas", cu prilejul vizitei sale, de cinci zile, în România, în luna mai 1968.

DA,: *Revenind la U.M. 0110, o unitate specială despre care am scris în primul număr al revistei „Evenimentul Istoric", ce rol avea aceasta?*

A.R.: Activitatea U.M. OHO a vizat, cu preponderenţă, subversiunea politică din partea serviciilor de spionaj ale statelor socialiste ostile României şi care acţionau sub coordonarea K.B.G.-ului şi a G.R.U. Mare parte din paleta de interese ale spionajului sovietic şi ale serviciilor satelite au vizat acţiuni de război politico-economic, care implicau culegerea prealabilă de informaţii din toate domeniile, fapt

pentru care activitatea U.M. OHO se interfera cu competenţele celorlalte structuri ale Departamentului Securităţii Statului. Coordonarea efectivă a efortului informativ şi analiza integrată a informaţiilor nu au fost posibile înainte ca generalul Iulian Vlad să preia conducerea D.S.S. Predecesorul său, pe cât era lipsit de preocupări şi capacităţi analitice, pe atât de mult excela în amorsarea intrigilor politice, el reducând aproape totul la satisfacerea apetenţei Elenei Ceauşescu pentru suspiciune şi intrigă.

DA.: *Asta muncă informativă, să afli ce făcea nevasta lui Ion Gheorghe Maurer sau a lui Ştefan Andrei, ca să dau două exemple celebre în epocă...*

A.R.: Elena Ceauşescu purta grija rivalităţii politice a femeilor din nomenclatură, unele fiind etnice iudaice cu ancore în trecutul cominternist şi, evident, cu legături prin conducerile partidelor comuniste din lumea occidentală. Aceste legături contau în economia relaţiilor externe, dar Tudor Postelnicu nu putea susţine în faţa lui Nicolae Ceauşescu o informare cu valenţe strategice, de nivelul Preşedintelui României, El şi Elena Ceauşescu combinau intrigi pe care le rezolvau în felul lor, după care preşedintelui i se raporta un caz închis, solicitându-i-se acordul pentru o măsură sau alta, cel mai adesea mazilirea unui „acar Păun". Asemenea „rezolvări", cu soluţii ca doamna „X" sau „Y" să nu mai fie invitată în tribuna oficială, la recepţii, să nu fie decorată ş.a.m.d., nu priveau securitatea statului şi nici nu aduceau simpatii ori susţineri dintr-o parte sau alta, fiindcă unele organizaţii evreieşti şi mari rabini contribuiseră la crearea platformei internaţionale a lui Nicolae Ceauşescu.

DA *îmi pare rău că am provocat această paranteză, să revenim la U.M.* 0210...

A.R.: U.M. OHO a angajat cele mai ample operaţiuni pentru prevenirea şi contracararea acţiunilor serviciilor de spionaj ale U.R.S.S., Ungariei şi R.D. Germane. Spionajul

esfc-german a excelat prin nivelul asigurării contrain- formative a activităţilor desfăşurate, folosindu-se în acest scop şi de steagul R.F. Germania, inclusiv de elementele de suport conservate din perioadele războaielor mondiale.

în susţinerea şi pentru promovarea reformelor lui Mihail Gorbaciov şi în România, K.G.B-ul, prin „Reţeaua Volodin", constituită pe nucleul ziariştilor de la „România liberă" şi pe numeroasele legături ale acestora, a testat disponibilitatea mai multor membri din conducerea superioară a P.CR. de asumare a iniţiativei înlăturării lui Nicolae Ceauşescu, fiind avuţi în vedere, pentru a i se alătura lui Ion Iliescu, printre alţii, Ştefan Andrei, Cornel Burtică, Nicolae Giosan, Dan Marţian, Constantin Olteanu, loan Totu, loan Ursu.

Dintre semnatarii „Scrisorii celor şase", Gheorghe Apostol a recunoscut legătura sa cu K.G.B.-ul, precum şi faptul că i s-a sugerat redactarea scrisorii deschise adresate lui Nicolae Ceauşescu şi difuzarea acesteia prin intermediul posturilor de radio occidentale cu emisiuni în limba română. Iniţial, a negat această legătură, dar i s-a prezentat o fotografie în care era surprins momentul unei întâlniri realizate în pădurea Băneasa.

Fotografia avea propria istorie. Momentul întâlnirii - care a avut loc după lăsarea serii - a fost supravegheat de o echipă de filaj, dar pelicula foto, în infraroşu color, fiind expirată, imaginile au fost puternic estompate. Pentru a avea o dovadă necontestabilă, s-a recurs la un trucaj, fotografia fiind editată din trei imagini separate.

Obsedantul caz Mihai Pacepa

DA.: *Care afost rolul lui Iulian Vlad în defectarea lui Mihai Pacepa?*

A.R.: Mihai Pacepa a fost ofiţerul şi eroul K.G.B.-ului, trădătorul patriei căreia i-a jurat credinţă, agent multiplu şi mercenarul C.I.A.

Generalul Iulian Vlad nu i-a determinat, în niciun caz,

trădarea. întrebarea cam aşa pare a ţinti. Poate a fost determinat să trădeze din cauza verificării deconturilor sale financiare, iniţiată de generalul Alexandru Dănescu, succesorul generalului Nicolae Doicaru la comanda Informaţiilor Externe, şi a anchetei deschise asupra sa într-un scandalos caz de corupţie şi evaziune fiscală, care au condus la decizia lui Nicolae Ceauşescu de a-l destitui şi a-l numi în funcţia de locţiitor al şefului Grupului de Pompieri Bucureşti. Generalul Mihai Pacepa, adjunctul şefului spionajului, practica sistematic corupţia la vârful ierarhiei politice a partidului şi a statului. Nu lăsa pe nimeni neîndatorat şi, în acest fel, şi-a cumpărat susţinerea şi protecţia.

Anumite contacte operative ale Direcţiei Generale de Informaţii Externe, mai exact şi corect spus ale lui Mihai Pacepa, au fost menţinute, deşi existau suficiente indicii că persoanele respective simt agenţi ai unor servicii străine, aşa cum a fost şi cazul lui Ugo Merola.

D.A.: *N-am auzit despre acest caz. Puteţi detalia?*

A.R.: Da. In anii ’50, Ugo Merola activa ca agent al Securităţii albaneze, dar, în realitate, fusese implantat în Albania de spionajul italian, cel mai probabil într-o operaţiune coordonată cu C.I.A. Din Albania, Ugo Merola ajunge în România, fiind preluat de Direcţia de Informaţii Externe, care i-a netezit calea pentru a fi acceptat şi numit şeful redacţiei Radiodifuziunii Române pentru emisiunile în limba italiană. Ugo Merola a fost prezentat ca un membru marcant al Partidului Comunist Italian, deşi şeful rezidenţei spionajului român la Roma stabilise şi raportase că nu era comunist. Ştefan Andrei l-a luat în braţe, cum se spune, deşi i se spusese că Ugo Merola nu are nicio legătură cu Partidul Comunist Italian. Doi şefi ai rezidenţei de la Roma i-au spus lui Ştefan Andrei că Ugo Merola n-are nimic comun cu Partidul Comunist. Avea, în schimb, legătură cu Secţia Relaţii Internaţionale a Partidului Comunist Român.

Ugo Merola trimitea sistematic zeci de pachete şi avea pretenţia $ă-4 fie expediate prin valiza diplomatică sau consulară. Când şefii rezidenţei au refuzat, a intervenit un şef de sector de la Secţia de Relaţii Externe, Mina, din ordinul lui Ştefan Andrei. Ugo Merola percepea cam 5% din tot ce însemnau contractele italienilor în România şi o făcea şi pentru a unge osia, ca să nu scârţâie pe undeva. Doicaru şi Pacepa au favorizat astfel de lucruri, care erau şi metode de vulnerabilizare, de compromitere, de posibilă şantajare a unor lideri politici şi a unor demnitari pentru cauze şi scopuri care nu aduceau nimic bun pentru România.

DA.: *Vad că acest Ugo Merola apare ca fiind urmărit de Securitate: El făcea parte dintr-un grup al ziariştilor italieni, de la VUnită parcă.*

A.R.: In România făcea „echipă operativă'7 cu Gian Marco Venier, corespondentul şef al A.N.S.A. - „Agenzia Nazionale Stampa Associata".

DA.: *Cât este adevăr şi cât legendă în construirea profilului lui Mihai Pacepa, de as al spionajului?*

A.R.: Nimic adevărat şi nimic demn de o figură legendară a spionajului. Doar o biografie legendată şi activ susţinută de manipulatorii săi.

DA.: *Aş vrea să trecem prin toate ipotezele: a fugit din România de frică, de scârbă, era agent sovietic, era agent American? Ce a fost Mihai Pacepa, în opinia dumneavoastră, pe baza a ceea ce aţi citit şi auzit în acei anif dar şi după...*

A.R.: Mult mai simplu, mai omenesc. Era fricos, nu rezista unei întâlniri cu un spion pe teritoriu străin. Transpira, îi tremurau mâinile, lega ţigară de la ţigară. Când agentul nostru îl vedea atât de stresat, cerea imediat ofiţerului său de legătură să nu mai vină Mihai Pacepa la întâlniri, deoarece induce nesiguranţă şi chiar poate deconspira legătura.

N.K.V.D.-uJ Ea dirijat să se încadreze în Securitate. I-a „turnat" pe Gheorghe Gheorghiu-Dej şi pe Alexandru Drăghici direct la şeful consilierilor sovietici, că au ascuns situaţiile reale ale rezervelor de petrol, pentru a nu fi exploatate de „Sovrompetrol". Mihai Pacepa era la momentul acela chiar depozitarul respectivelor situaţii, fiind ofiţer de contrasabotaj pe domeniul exploatărilor de ţiţei. Alexandru Drăghici l-a

mutat la Direcţia de Informaţii Externe, condusă de un agent al sovieticilor, considerând că acolo nu va avea ce să trădeze, fiindcă direcţia era atunci o filială a I.N.U., departamentul de spionaj al N.K.V.D.-ului.

DA.: *Deci, dumneavoastră mergeţi pe ipoteza că a fost omul ruşilor...*

A.R.: *„Am lucrat 27 de ani pentru K.G.B. şi am defectat acum 26 de ani".* Este afirmaţia lui Pacepa la simpozionul „Resurecţia K.G.B.”, organizat în aprilie 2004 de revista americană „Frontline". Ce altceva mai edificator, decât propria mărturisire?!

Când generalul Iulian Vlad a fost la Bonn, pentru cercetarea împrejurărilor dispariţiei lui Mihai Pacepa, omologul vest-german l-a întrebat, nu tară ironie: *„De ce nu-l căutaţi la Moscova?!"* Iulian Vlad a reacţionat prompt: *„Iniţial aşa am gândit şi noi".*

DA.: *Cea urmat în aparatul de spionaj a fost un cutremur, unii vorbesc de o dezorganizare şi o destructurare profundă, cu efecte până în anii' 80...*

A.R.: Au fost luate nişte măsuri, unele cu totul aiurea, profesional vorbind, fiindcă a primat estomparea implicaţiilor politice, dată fiind protecţia pe care a avut-o Pacepa. Nou-numiţii în funcţii de conducere, pe criterii exclusive de aşa-zisă loialitate politică (aiurea, pe dracu’!), au blocat activitatea, au deprofesionalizat şi vulnerabilizat şi mai mult sistemul informaţiilor externe.

Apoi, generalul Nicolae Pleşiţă, un voluntarist nonconformist cum mai rar se poate întâlni, un fel de haiduc în zona informaţiilor externe, a încercat o redresare, dar a intrat cu capul în zid şi a trebuit să fie eliberat din funcţie.[9]

Două decenii de bună reputaţie diplomatică pot fi spulberate într-o clipă din cauza lipsei de anticipare a impactului unor decizii ale şefului spionajului.

DA.: Au mai existat defectări importante ale unor ofiţeri din spionajul extern. De ce nu au putut fi prevenite, ce păzea Contraspionajul?

A.R.: Aşa cum am spus şi anterior, doar o trădare, dintre cele relativ numeroase care au avut loc în a doua jumătate a anilor ’80, poate fi considerată ca având consecinţe substanţial grave, cea a ofiţerului

Vergii Băleanu, fiul generalului de Securitate Gheorghe Băleanu. La momentul trădării, după ce trecuse prin aproape toate sectoarele contrainformaţiilor externe, cunoştea cam tot dispozitivul Centrului de Informaţii Externe, reconstruit post-Pacepa. Dovadă că a fost un caz aparte stă faptul că toate părţile au păstrat tăcerea, iar embargoul informaţional a funcţionat şi faţă de presă.

Sub aspectul consecinţelor, cvasitotalitatea celorlalte cazuri s-a rezumat la chestiuni strict punctuale, privind misiunea fiecăruia.

Mai multe cazuri calificate ca trădări trebuie reevaluate critic, deoarece dispoziţii aberante ale lui Romulus Dima, succesorul generalului Alexandru Dănescu la comanda Centrului de Informaţii Externe, sau exagerări ale generalului Nicolae Pleşiţă au sporit artificial numărul „trădărilor”. Generalul Pleşiţă, de exemplu, califica drept trădare neprezentarea la întâlnire, deşi asemenea situaţii, de cădere a legăturii, puteau avea motive întemeiate.

Au fost şi căderi determinate de superficialitatea autoprotecţiei faţă de contraspionajul din spaţiile externe.

In cazul unor cifrori a intervenit şi clacarea psihică, deoarece aceştia erau complet izolaţi, nu puteau ieşi din ambasadă decât excepţional, în anumite condiţii foarte stricte şi doar cu însoţitori.

Cele mai multe trădări cu prejudicii efective au fost însă din rândul reprezentanţilor ministerelor economice,

din întreprinderile de producţie şi comercializare a armamentului, unde miza era serioasă, cuantificabilă financiar.

DA.: *Revin cu întrebarea legată de activitatea Contraspionajului. Dormeau în post?*

A.R.: Cine avea intenţii de trădare nu bătea toba la drumul mare. „Defectările" erau şi o modalitate de plasare a agenţilor în tabăra adversă. Dar, totuşi, de ce nu au putut fi prevenite trădările, unele trădări? Enumăr aleatoriu câteva dintre cauze: ingerinţa politică, incompetenţa, birocraţia şi corupţia.

Biroul Comisiei de Cadre de la C.C. al P.C.R., condus de Elena Ceauşescu, asistată de Emil Bobu, Tudor Postelnicu şi Constantin Radu, avea ultimul cuvânt în trimiterile la post în exterior pentru toate domeniile de activitate. Deciziile lor depindeau de aparenţele dosarului de Cadre, de diversele recomandări, rugăminţi ale celor care-şi puteau permite intervenţii la nivelul respectiv, deci nu primau criteriile profesioniste ale contraspionajului.

Agentul Rusiei din Administraţia Prezidenţială. Traian Băsescu şi relaţiile cu Republica Moldova şi Federaţia Rusă

D.A.: *Discutasem cândva că Traian Băsescu a provocat Serviciul Român de Informaţii, solicitând un punct de vedere privind sprijinirea unui anumit partid politic din Republica Moldova...*

A.R.: Da, dar nu a fost servit!

DA.: *De ce? Nici Moldova nu fusese „lucrată"?*

A.R.: De cine şi de ce să fie lucrată o ţară-soră?!

D.A.: *De S.R.J., pe vremea lui Virgil Măgureanu şi pe vremea lui Costin Georgescu.*

A.R.: Competenţele Serviciul Român de Informaţii privesc materia informaţiilor interne pentru securitatea naţională a României, iar geografic, serviciul nu putea trece dincolo de frontieră, decât ignorând legea.

DA.: Dar, oricum, din ceea ce mi—aţi spus, Radu Timofte a cerut Serviciului să îi pună la dispoziţie, şi S.R.I. nu a avut datele necesare.

A.R.: N-a avut, asta a fost dar! Dar asta mai înseamnă că nici în arhive nu s-au identificat informaţii din

perioadele anterioare, ale Uniunii Sovietice, când la Chişinău era un avanpost velicorus al antiromânismului. Atunci am reconstituit din ce am ştiut şi eu. Din istoria confruntării cu K.G.B.-ul, elemente de orientare şi strategie. Această „pată albă" din memoria instituţională poate semnifica dispariţia, distrugerea ori ascunderea fondurilor arhivei operative privind confruntarea cu K.G.B.-ul. După cum bine s-a observat şi consemnat şi de către procurorii Secţiei Militare a Parchetului General, în rechizitoriul Dosarului Revoluţiei.

Problema spinoasă era însă aceea că preşedintele nou- ales[9] solicitase un punct de vedere asupra oportunităţii implicării în susţinerea unui candidat la alegerile locale din Republica Moldova, pentru a fi ales primar al Chişinăului. Era o chestiune delicată şi cu posibile urmări neplăcute, fiindcă astfel de implicări, dacă sunt descoperite, pot genera conflicte diplomatice. Or, dacă preşedintele s-a adresat S.R.L, era evident de ce o face.

Directorul Radu Timofte m-a chemat imediat după şedinţă ca să-i spun ce cred despre solicitarea preşedintelui. Am fost direct; *„Arfi important să ştim cine este agentul Rusiei din Administraţia Prezidenţială sau din anturajul politic al preşedintelui, care Pa servit această provocare”.* Directorul, fără ocolişuri, îmi zice: *„Tocmai că, având această temere, voiam să aflu opinia dumneavoastră. Acum, că gândim amândoi la felf ce răspuns îi dăm?”*

Am sugerat să-i fie prezentat un punct de vedere preliminar asupra necesităţilor şi posibilităţilor de susţinere în plan informativ şi de apărare contrainformativă a orientărilor politice externe ale statului român faţă de Republica Moldova. Directorul S.R.I. a apreciat că un astfel de document i~ar putea fi util preşedintelui pentru a lua decizia potrivită. Drept urmare, documentul i-a fost înaintat în prima zi lucrătoare a anului 2005, pe data de 3 ianuarie.

DA. *Vă mai amintiţi ceva din acel document?*

A.R.: Principalele idei, cred că da. In primul rând, s-a subliniat faptul că la începutul anilor '90, din mediile experţilor în probleme de securitate din S.U.A., au fost lansate semnale asupra pericolului recunoaşterii pe plan internaţional a unei a doua entităti statale româneşti, considerându-se această recunoaştere ca un posibil precedent pentru multiplicarea entităţilor statale româneşti după diverse alte criterii

- Dobrogea, Transilvania, Banat...

D.A.: *Si care erau cele două entităti?*

A.R.: România şi Republica Moldova.

D.A.: *Din momentul ăla s-a creat un precedent.*

A.R.: Da! Deci, acesta a fost, ca să spunem aşa, principalul element al contextului problemei.

In al doilea rând, de la Moscova, într-o primă etapă, a fost lansată teza „Moldovei Mari", de la Nistru la Şiret, concomitent cu teze similare lansate, tot de la Moscova, privind Dobrogea, Transilvania şi Banatul, ceea ce în planul activităţii Serviciului Român de Informaţii a condus, la momentul respectiv, la organizarea activităţii pe principiul geopolitic al zonelor externe de influenţă exercitată asupra României, respectiv au funcţionat între 1992 şi 1996 un număr de centre operative zonale, iniţial 6, apoi 8, după vechea împărţire administrativ-teritorială a României.

Pe relaţia Nord-Est a fost iniţiată o operaţiune specială, „Şiretul", care ulterior a fost disipată şi greşit direcţională pe aspecte mai mult de criminalitate organizată şi chiar pe preluarea sub control a reţelelor de criminalitate organizată din zona Estului, nu în sensul cel bun, ceea ce ne-a dus, deja, în cu totul alte direcţii, nu mai intru în detalii şi consecinţe.

Centrele operative zonale au clacat din cauza proastei înţelegeri a rolului lor, dar le-au sabotat şi agenţii ruşilor, şi ai vecinilor, din interiorul sistemului.

Ulterior, s-a constatat consolidarea unor plăci turnante ale unor servicii străine, mai întâi ia Iaşi, la Timişoara, la Oradea, la Cluj şi Târgu-Mureş, în principal. Exact pe zonele unde noi voiam să operaţionalizăm centrele operative zonale. Mizele politice ale statelor implicate, susţinute în secret de serviciile lor, au fost treptat estompate de mizele economice, acoperite Ia rândul lor de interesele reţelelor internaţionale ale crimei organizate. De la Moscova, în principal, toate marile operaţiuni destabilizatoare ale noilor regimuri din fostul spaţiu de influenţă au fost disimulate în acţiuni ale grupurilor criminale şi mafiote, care au fost iniţiate şi dezvoltate la nivel de politică de stat.

în al treilea rând, relaţiile iniţiale cu Republica Moldova au debutat sub semnul unei euforii de prost augur, fiind omise câteva realităţi dureroase. Cei cu care s-a intrat în legătură erau în realitate elementele

cele mai credincioase ale Moscovei, aduse la Chişinău după ce le-a fost testată loialitatea în republicile unionale asiatice, cel mai greu guvemabile. într-un fel sau altul, fie spus, Iară suficientă precauţie contrainformativă şi Iară suficientă prudenţă politică s-a intrat în gura lupului.

Prin intermediul trădătorilor românismului de la Chişinău, au fost testate apetenţa şi disponibilitatea noilor conducători ai României pentru reintegrarea Basarabiei la patria-mamă. Capcana nu a fost evitată, iar mişcările formaţiunilor politice naţionaliste, ca să le spunem aşa, sau naţionale, apărute la începutul anilor ’90, au muşcat din nada sovietică în care s-au prins şi sprijinitori din România ai Frontului Popular din Moldova. Această prindere în nada sovietică a dus şi la exacerbarea sentimentelor patrioţilor români din Moldova, situaţie ce nu poate fi exclusă dintre cauzele războiului dintre Republica Moldova şi autopro- clamata „Republică Moldovenească Transnis- treană", fiind disputate raioanele Camenca, Dubăsari, Grigoriopol, Râbniţa, Slobozia şi oraşul Tiraspol, aflate pe malul stâng al râului Nistru, şi oraşul Tighina, din dreapta Nistrului. De altfel, la primele salve de tun şi la prima vărsare de sânge, cauza unionistă a pălit, ceea ce trebuie să ne dea de gândit, că totul nu a fost decât un joc al Moscovei pentru a se vedea cine şi la cât este dispus, după care le-a servit lecţia.

în al patrulea rând, concomitent şi în mod surprinzător, la începutul anilor ’90, Virgil Măgureanu, directorul Serviciului Român de Informaţii, a ieşit la scenă deschisă cu declaraţii privind sprijinul pe care S.R.I. l-a oferit cauzei reintegrării Basarabiei. Şi asta a fost o declaraţie neavenită, dacă nu provocatoare. Aşa ceva nu se putea face de un oficial al statului român, cu o gândire sănătoasă si bine intenţionată.

DA.: Doar dacă vrei să provoci o reacţie agresivă din partea Rusiei, o cu totul altă ţară în anii '90 decât acum. Nu că ar fi devenit mai puţin agresivă, ci doar că atunci o făcea pe faţă, cu brutalitate. Acumfoloseşte omuleţii verzi.

A.R.: Exact! Drama grupului Haşcu are o parte din cauze şi în inabilitatea unor autorităţi sau persoane din România. In acest context voia Virgil Măgureanu să îl catapulteze pe generalul Dan Gheorghe ataşat special al S.R.I. la Chişinău.

Consecinţele imediate şi pe termen mediu ale celor menţionate au

fost spulberarea punţilor de flori ale frăţiei, intrarea pe drumuri înfundate în chestiuni economice, motivarea Moscovei la adoptarea liniei politice cunoscute, mobilizarea Ucrainei pentru escaladarea aspectelor contencioase ale relaţiilor bilaterale, aducerea la Chişinău a unei echipe de conducere net antiromâneşti, concentrarea gesturilor, atitudinilor, luărilor de poziţie inamicale, chiar ostile României, pe toate direcţiile, cu excepţia Mării Negre, unde nu mai avea cine să ne atace. S-a ajuns ca până şi parlamentari europeni cu notorietate şă acuze România de pretenţii teritoriale şi de escaladare a revizionismului.

Ni s-a întâmplat, din păcate, şi asta.

Starea de fapt, reală, şi perspectiva de estimat atunci, la sfârşitul anului 2004, nu ne erau cunoscute, fiindcă susţinerea populară a unei posibile şanse de reintegrare a Basarabiei cu România nu avea consistentă dincolo de Prut. Efectele fostei propagande sovietice faţă de ocupaţia românească din perioada celui de Al Doilea Război Mondial nu se estompaseră.

Situaţia creată atunci, în ultimul deceniu şi jumătate, mai cu seamă ca urmare a locului detinut de Moldova în configuraţia reţelelor mafiote internaţionale post-K.G.B.-iste, putea deveni în orice moment explozivă. Acest risc există şi la ora actuală.

In al cincilea rând, diferenţele economice, dar şi cele politice, foarte serioase rămâneri în urmă în ceea ce priveşte democratizarea societăţii puteau aduce României o sumă de probleme la care nu avea capacitatea de răspuns financiar, fără asistenţă şi garanţii ale comunităţii internaţionale. Asupra acestui aspect atrăsese atenţia şi Evgheni Primakov când a venit în România, în 1994, ca invitat al lui Virgil Măgureanu.

D.A.; *Deci, când era directorul serviciului rusesc de spionaj...*

A.R.: Da, când Evgheni Primakov era directorul Serviciului Federal de Informaţii (S.V.R.). A fost primit de Ion Iliescu. Atunci era în România şi Yasser Arafat. Ion Iliescu, prost sfătuit, nu l-a primit pe Yaser Arafat, dar Evgheni Primakov a ţinut să se întâlnească cu Yaser Arafat aici, la Bucureşti.

în al şaselea rând, în Republica Moldova, etatismul economic şi colectivismul de tip sovietic erau foarte puternice ca mentalitate, situaţie valabilă şi în alte foste republici unionale.

în al şaptelea rând, soluţia problemei naţionale a Moldovei de peste Prut nu poate fi, dar nici nu trebuie

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete concepută decât împreună cu soluţia teritoriilor româneşti date de Stalin Ucrainei. Pentru mine este inexplicabil de ce în contextul bulversării situaţiei din Ucraina, deşi au venit două sau trei rânduri de semnale din zona gri a Moscovei, nu ne-am pus problema acelor teritorii, nu a existat nido reacţie şi niciun punct de vedere oficial.

D.A.; *Poate pentru că nu mai puteam, nu aveam sprijinul nici unei mari puteri pentru a revendica alte teritorii.*

A.R.: Nu „alte teritorii", ci teritoriile româneşti. In Ucraina, orice forţă politică s-ar afla la conducere nu ar. vedea cu ochi buni o reintegrare a Basarabiei, fiindcă acolo există naţionalism extremist foarte puternic, deosebit de agresiv, criminal, clar dovedit. Nici naziştii nu s-au dedat la excese şi la atrocităţi aşa cum au facut-o naţionaliştii ucraineni. Vorbim de antecedente istorice.

în al optulea rând, semnalele de sprijin dinspre N.A.T.O. şi U.E. ar fi trebuit să fie explicite şi lipsite de echivoc, având în vedere că intenţiile noastre, cel puţin în acel moment, nu aveau, pentru euroatlantici, aceeaşi ordine de prioritate cu obiectivele strategice occidentale faţă de Moldova. Eu nu pot să îmi explic de ce toate oficiile şi organismele de legătură ale U.E. la Chişinău erau conduse de unguri şi nu de români? Cel puţin, noi nu avem cunoştinţă de o disponibilitate a Occidentului faţă de o România reîntregită, situaţie care, în mod sigur, ar fi nuanţat percepută de Ucraina, de Polonia, de Ungaria, de Bulgaria şi, posibil, de alte ţări. Acea hotărâre adoptată în Congresul S.U.A., la propunerea unui congresman, e doar o declaraţie politică.

D.A.: *Corect, nu are nicio valoare!*

A.R.: Ca ipoteză de lucru, ce se propusese atunci preşedintelui a fost realizarea unei evaluări complete a situaţiei politico-economico-sociale şi demografice existente în Republica Moldova, iar în funcţie de concluzii să fie stabilite direcţiile fundamentale ale politicii externe a României, pentru realizarea deplinei unităţi a poporului român* Totodată, să fie tatonate atitudinile neexprimate, dar şi cele explicite ale guvernelor occidentale şî ale ţărilor vecine şi apropiate nouă în legătură cu obiectivul strategic de unitate naţională, dar şi cu obligaţia constituţională a României privind întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor ţării şi a măsurilor preconizate pentru păstrarea,

dezvoltarea şi exprimarea identităţilor entice, culturale, lingvistice şi religioase. Suma totală a românilor dinăuntru şi dinafară era atunci cam la 30 de milioane.

D.A.: Cum, 30 *de milioane de românii?*

A.R.: Da, 30 de milioane!

D*A: *Deci, cifrele oficiale au fost undeva la 8 milioane, dintre care vreo două în Moldova. Acum se vorbeşte despre 10 milioane de români plecaţi din 1947 până în zilele noastre. Dar nu de 30 de milioane...*

A.R.: De la Strâmtoarea Magellan la Strâmtoarea Bering şi din Noua Zeelandă până în Alaska, la apelul general al românilor ar trebui să poată răspunde 30 de milioane de congeneri.

In al nouălea rând, era si este necesară o cercetare informativă externă, specializată, a eşichierului politic din Republica Moldova şi a perspectivelor acestuia, în funcţie de intenţiile N.A.T.O. şi ale Uniunii Europene în legătură cu Ucraina, respectiv şansele de mutare a frontierelor N.A.T.O. şi U.E. peste Prut, la frontiera estică a Rusiei. Atunci părea previzibil, acum pare mult mai îndepărtat. In caz contrar, am intra într-un teatru de acţiune cu un potenţial extrem de periculos.

în funcţie de cele mai sus-mentionate, autorităţile si instituţiile naţionale de politică externă şi de securitate ar fi urmat să prezinte Consiliului Suprem de Apărare a Ţării (C.S.A.T.) un proiect integrat al strategiei de întărire a legăturilor cu românii de peste hotare. Chestiunea basarabeană sa nu apară izolată, ci integrată interesului statului român pentru întreaga diaspora.

Subsecvent, autorităţile de securitate să elaboreze şi să implementeze un program de susţinere informativă şi de apărare contrainformativă a obiectivelor de politică externă ale României faţă de Moldova, apoi să se valideze de

C. S.A.T. şi Parlament programul şi intenţiile preşedintelui, ale guvernului privind deblocarea şi relansarea relaţiilor cu românii din străinătate, în general, din Moldova şi sudul Dunării, în special.

D. A.: Ce impact a avut evaluarea?

A.R.: Preşedintele Traian Băsescu i-a mulţumit directorului pentru evaluare. S.R.I. nu a trimis agenţi electorali la Chişinău, dar dacă o făcea, chestiunea le convenea de minune...

Z).y4.:... *Ruşilor...*

A.R.: ... Ruşilor, sigur că da! Şi le convenea foarte mult şi pentru a reitera şi „argumentele agresivităţii naţionaliste" a României în Moldova si a N.A.T.O. în direcţia

Rusiei.

DA.: La ce concluzii aţi ajuns?

A.R.: în planul politicii practice, Traian Băsescu a acţionat exact invers fată de cum a fost consiliat.

D.A.: Aşa este! Pe relaţia cu Rusia a fost o relaţie foarte bună, lipsită de accidente. Da, dar asta nu înseamnă că nu a fost o decizie bună.

A.R.: Nu comentez! Am impresia că vorbim limbi diferite ori eu nu sunt suficient de subtil.

D.A.: Păi, nu! Dar, atunci, înseamnă că afost o decizie bună sau nu?!

A.R.: Care decizie?

D.A.: Decizia de a nu provoca Rusia pe zona Moldova.

A.R.: Dar nu a provocat-o?!

D.A.: Au existat conflicte? Mie mi s-a părut că relaţia Traian Băsescu - Vladimir Puţin afost, poate că e mult spus cordială, dar afost o relaţie de neutralitate binevoitoare.

A.R.: Multe lucruri rău gândite şi prost făcute în politica externă şi, în egală măsură, în politica internă, nu pot fi disociate de ceea ce mocneşte vis-â-vis de Rusia.

DA>, Adică?

A.R.: La nivelul unui anumit segment foarte vocal în ceea ce priveşte exprimarea opiniilor, şi ca impact, se creează impresia că aici există un antirusism fervent... Poporul rus nu trebuie să ne perceapă aşa. Antirusismul este promovat tocmai de agenţii Moscovei! Când preşedintelui George W. Bush Ua răsărit curcubeul la Bucureşti, chiar în timp ce-şi rostea discursul, a îndemnat România şi poporul român să devină puntea de legătură dintre Vest şi Est, cu trimitere expresă la necesitatea unor bune relaţii cu Rusia.

DA,: Există latent, la nivelul populaţiei, o reacţie de respingere...

A.R.: Ei ştiu foarte bine ce există, dar nu-i lipsit de importanţă nid ceea ce ni s-a transmis, atât oficial, prin canalele diplomatice, dar mai cu seamă prin mesajele propagandei panslaviste şi panortodoxe.

DA.: Că noi cu ruşii avem prea multe experienţe istorice proaste ca să nu rămână undeva în AND-ul istoric această reacţie de respingere.

A.R.: Ruşii dispun la Bucureşti de importante capacităţi de potenţare a deciziilor politice la cel mai înalt nivel.

DA.: Dar spuneaţi că, de fapt, la nivel politic nu există aşa ceva. Âsta e reflexul?

A.R.'. La nivel politic, Rusia nu este corect şi complet percepută, dar dacă avem în vedere dansul unor foşti liberali (actualmente ALDE) pe la Chişinău şi pe unde mai decartează unii politicieni, aparent ostilitatea nu este totală. Dimpotrivă, e contrabalans, ce strică unii, repară alţii! Asta, luati-o ca o ironie.

România este sub tutela economică germano-franceză şi sub protectorat militar american. In războiul economic dus de preşedintele Donald Trump, Uniunea Europeană este de aceeaşi parte a baricadei cu China. Rusia nu este o ameninţare economică pentru S.U.A., dar o bună parte a U.E. este dependentă energetic de Rusia. Ungaria, Bulgaria şi Grecia, fiecare din raţiuni proprii, duc un alt fel de politică, decât România, faţă de Rusia. Polonia uzează consecvent de dreptul ei de veto în toate chestiunile ce nud convin. Tot acest context ce ne poate sugera şi cum reacţionează busola politicii externe a României? In diplomaţie nu ar trebui să precumpănească echidistanţa?

Post-Malta, pentru Cehoslovacia şi Iugoslavia, aliatele României din Mica Antantă, efectele tratatelor postbelice au încetat. Suprimarea teritorială a României a fost amânată, dar se realizează în alte modalităţi. Ucraina este pe un drum cu final prestabilit. Este Uniunea Europeană un arbitru puternic în acest haos geopolitic?

Este vreuna dintre puterile europene în măsură ori interesată să gestioneze acest focar plin de posibile răsturnări surprinzătoare? Intr-o Europă cu mai multe viteze şi alcătuită din mai multe inele concentrice, cei dintâi abandonaţi vor fî nou-veniţii problematici.

DA.: Atunci să abordăm problema şi din perspectiva istoriei contrafactuale! Să presupunem că România s-ar uni cu Moldova! Vă dati seama că în momentul acela comunitatea rusă ar deveni mai importantă decât comunitatea maghiară?

A.R.: E o utopie... O dublă utopie. Ruşii reprezintă, după cele mai

recente date, 4,1% din populaţia Moldovei, simt circa 200.000, ceea ce în raport cu populaţia României şi a Moldovei înseamnă circa 1%, deci nu ar deveni mai importantă decât comunitatea maghiară, care, la rândul ei, procentual nu ar mai reprezenta 6%, ci vreo 3,5-4% din totalul populaţiei. Deci, dimpotrivă, prin unire România ar fi într-o situaţie în care cele două minorităţi, maghiară şi rusă, s-ar estompa... Probleme vor genera, în schimb, naţionaliştii ucraineni. Poate că trebuiau facuţi paşi spre o uniune interstatală.

DA.: Adică, să mergem pe ideea defederaţie?

A.R.: Pe uniune interstatală.

DA.: *Nu ştiu, bănuiesc că nu au fost condiţii. Şi se mai întâmplă un lucru. în momentul acela, apare problema legată de Transnistria.*

A.R.: Grupul de la Vişegrad nu se poate spline că este o uniune interstatală, nici pe departe.

DA.: *Nu!*

A.R.: Dar măcar ceva asemănător, România şi Republica Moldova?

DA.: *Nu e, până la urmă, un grup, e o alianţă, dacă vreţi, diplomatică. Nu e... nu au intrat totuşi în...*

A.R.: Da, vişegradiştii fac parte din Uniunea Europeană. Moldova este pe lista de aşteptare "sine die”... De ce o fi sugerat Papa loan Paul al II-lea această alianţă a Grupului de la Vişegrad?

DA.: *Pentru că intră într-o anumită logică. Intră intr-o logică şi afostului Imperiu Austro-Ungar.*

A.R.: Cred că pentru Polonia a sugerat-o.

CAPITOLUL XII

Omul M.I.-6 pentru Bucureşti

Un spion britanic atent şi generos cu Nicolae Ceauşescu

DA,: *Dintre personalităţile de notorietate din exil, precum George Pop, Ion Raţiu, ca să dau două exemple mai cunoscute din spaţiul anglo-saxon, aceştia cum s-au implicat în „schimbarea lafaţă " a României?*

A.R.: In cazul lor putem vorbi despre implicări în limita unor obiective de politică externă şi de interese economice ale Marii Britanii în Estul european, susţinute şi prin operaţiuni secrete. Interesant ar fi de evaluat măsura în care asemenea operaţiuni au avut efecte negative sau, dimpotrivă, pozitive pentru Ceauşescu şi România.

George Pop, de exemplu, cunoscând bine moravurile „high-life"-ului politic de la Bucureşti, i-a curtat intens şi generos pe unii lideri din vârful ierarhiei partidului. Lui Nicolae Ceauşescu i-a oferit, cu prilejul unei aniversări a zilei de naştere, o plachetă masivă din aur, personalizată: „Ursul de aur", cu efigia sa pe avers şi ursul pe revers, apropo de pasiunea acestuia pentru vânătoarea de urşi.

Pe linia de contraspionaj britanic, ministrul de Interne a fost informat că George Pop este agentul Intelligence Service-ului. Ministrul a fost iritat si a reacţionat vizibil deranjat de faptul că i se raportează că un agent al serviciului de spionaj britanic vizează să intre în graţiile preşedintelui României. Şeful serviciului Contraspionaj britanic a fost chemat la ordin, punându-i-se în vedere să prezinte dovezi care să reziste exigenţelor lui Nicolae Ceauşescu, în situaţia creată. Ministrului i s-a prezentat sinteza dosarului de urmărire informativă al lui George Pop pe un lung şir de ani, precum şi diagrama relaţiilor acestuia cu lideri ai partidului şi membri ai guvernului. Printre anexele sintezei informative se aflau copii ale listelor de cadouri oferite, întocmite ograf de George Pop, dar şi xerocopii ale bonurilor de casă si ale facturilor fiscale emise de magazinele din reţeaua Comturist, unde fuseseră comandate cadourile. In cazul lui Gheorghe Oprea, prim-viceprim-ministru, care coordona şi industria aeronautică, domeniu de

care George Pop era foarte interesat, rezulta că i-au fost oferite, printre altele, cupoane de stofa de mătase pentru două costume, iar pentru doamna Oprea, un mantou de vizon... El făcea asemenea daruri cu prilejul fiecărei vizite de afaceri în România, dar şi la evenimentele aniversare personale ale demnitarilor curtaţi.

Cum era să se încuscrească Emil Bodnăraş cu un lord

D.A.: Puteţi da şi un alt exemplu?

A.R.: Cum să nu! George Pop a facilitat specializarea la „British Aerospace" şi la „Rolls-Royce" a inginerului de aeronave George Bodnăraş, fiul lui Emil Bodnăraş. Mai mult decât atât, ca recunoştinţă pentru rolul lui Emil Bodnăraş în stabilirea relaţiilor Marii Britanii cu China, lui George Bodnăraş i s-a găsit şi o mireasă, fiica unui lord. Tinerii se plăceau şi se potriveau de minune şi ca personalitate, ambii fiind marcaţi de un complex de timiditate. Elena Ceauşescu a aflat de acest aranjament, pentru care existau anumite interese şi din partea română, dar, vizibil roasă de invidie, l-a capacitat imediat pe Nicolae Ceauşescu: *„Auzi, dragă, Emil l-a trimis pe fii-su în Anglia, să-l facă lord. Spune-i să-l cheme imediat acasă şi să termine cu încuscrirea asta cu lordul”*. Emil Bodnăraş era atunci vicepreşedinte al Consiliului de Stat, o poziţie mai mult onorifică. Fusese uşor degrevat de responsabilităţile mai importante şi din cauza aprecierii de care se bucura ca urmare a rolului său în stabilirea relaţiilor Marii Britanii si ale S.U.A. cu China. Acest adevăr este dosit atât la Londra, cât şi la Washington. Poate doar unele arhive personale să consemneze câte ceva. Nu a comentat şi s-a conformat, deşi el intuia ce interese discrete sunt de ambele părţi pentru realizarea acelui mariaj. Ministrul de Interne, generalii Nicolae Doicaru şi Mihai Pacepa, din conducerea Serviciului extern al Securităţii, nu au avut curaj să intervină. Nu au intervenit nici când Elena Ceauşescu a dat peste cap proiectele privind recuperarea lui Mircea Eliade şi Emil Cioran, după cum, tot ea, după moartea lui Henri Coandă nu şi-a onorat promisiunile făcute marelui savant.

Generalul Ilie Ceauşescu^între C.LA. şi M1-6

D.A.: Am auzit că cel puţin unul dintre membrii familiei

conducătoare, generalul Ilie Ceauşescu, ar fi fost în bune relaţii cu George Pop.

A.R.: George Pop, la concurenţă cu Stephen Fischer- Galaţi^ l-a curtat şi l-a folosit pe Ilie Ceauşescu ca deschizător de uşi. Era o concurenţă între americani şi britanici, care să capteze mai mult bunăvoinţa lui Ilie Ceauşescu pentru a-şi exercita influenţa asupra şefului statului. E logic, într-un fel. Ce guvern, ce serviciu de spionaj nu doreşte să aibă o influenţă la un şef de stat, unde sunt şi mari interese economice? Interesele erau, de fapt, bătălia între cele două companii aeronautice.

D.A.: *„British Aerospace Company" şi „Boeing" între englezi şi americani. Şi au câştigat englezii.*

A.R.: Americanii l-au trimis în întâmpinarea intenţiilor publicistice ale lui Ilie Ceauşescu pe istoricul Stephen Fischer-Galaţi, care a colaborat cu subalternii acestuia, loan Talpeş33şi Mihai Ionescu34 pentru promovarea unor lucrări

32 Stephen Fischer-Galaţi, istorie american de origine română, consultant al Administraţiei Nixon pentru problemele est-europene.

33 loan Talpeş (n. 24.08,1944), istoric militar, a activat între 1970-1985 la Centrul de Istorie şi Teorie Militară şi, ulterior, până în 1990, la Editura Militară, ambele în subordinea Consiliului Politic Superior al Armatei, condus de generalul Ilie Ceauşescu. 1990-1992 ~ consilier prezidenţial, 1992-1997 - director al S.Î.E., 1997-1999 - ambasador ia Sofia, 1999-2000 - consilier personal al preşedintelui P.D.S.R., Ion lliescu, 2001-2004 - consilier prezidenţial şi şef al Administraţiei de cercetare istorică în exterior, privind adevărul despre Transilvania şi despre contribuţia României la înfrângerea Germaniei hitleriste şi câştigarea, mai devreme cu şase luni, a celui de Al Doilea Război Mondial.

Stephen Fischer-Galaţi, ca director al "Centrului pentru Studii slave şi est-europene", era omul C.LA. şi a dus relaţia cu Ilie Ceauşescu într-o direcţie mult prea periculoasă pentru ca Nicolae Ceauşescu să nu fie informat.

D.A.: *Totuşi, are şi merite în această zonă, „istoria militară a poporului român " este o carte care stă în picioare, deşi am înţeles că, la un moment dat, afost scoasă din librării şi biblioteci.*

A.R.: Aprecierea este valabilă şi pentru cartea semnată de colaboratoarea britanică a lui Liviu Turcu despre istoria şi cultura românească, o lucrare sintetică, foarte bine elaborată de un colectiv de

specialişti de la Academie. A fost opera de căpătâi prin care s-a afirmat şi a fost promovat Liviu Turcu înainte de a dezerta.

Marin Sorescu, Intelligence Service şi „ Mişcarea Transcendentală "

D.A.: Am înţeles că *Ion Gheorghe Maurer, după pensionare, când mai vorbea una-alta, a fost, într-un fel, protejat* ***de*** *generalul Iulian Vlad. A mai existat vreun caz de protecţie?d*

Prezidenţiale, 2004 - ministru secretar de stat, coordonator al apărării naţionale, al integrării europene şi justiţiei, 2004-2005 - senator P.S.D., 2006 - fondează Uniunea Populară Social-Creştină, pe care o conduce până în 2008.

34 Mihai E. lonescu (n. 14.01.1948), istoric militar, general, profesor la Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative. 1970-1985 - cercetător la Centrul de istorie şi Teorie Militară. Din 1983 până în 1985, şi director al Secţiei istorice a Editurii Militare. 1985-1990 - director al Departamentului de Istorie Militară. 1990-1993 - ofiţer specialist, secţia de investigaţii psihologice, Statul Major General. 1993-1997 - director al Biroului relaţii internaţionale, Statul Major General. 1997-2000 - şef Direcţie integrare NATO şi U.E., Ministerul Apărării Naţionale. 2000-2007 - director al Institutului pentru Studii Politice de Apărare şi Istorie Militară. 2007 - director general al Centrului de Studii Est Europene şi Asiatice, la S.N.S.P.A.

A.R.: Au fost mai multe, dar cred că merită atentie cazul lui Marin Sorescu.

D.A.; Ce s-a întâmplat atunci?

A.R.: Marin Sorescu fusese racolat şi el la "Mişcarea Transcendentală". Din circa patru sute de fişe contrainformative şi angajamente ale aderenţilor, întocmite după toate regulile profesionale de către recrutorul Nicolae Stoian, care era fiul unui locotenent-colonel de contrainformaţii din Direcţia a IV-a, vreo 15-20 de fişe priveau persoane bine poziţionate sub aspectul potenţialului informativ şi relaţional de interes pentru Lntelligence Service. îi aveau în vedere pe un adjunct al ministrului Transporturilor, pe un director de la Trustul de Proiectări „Carpaţi", pe un medic de la Policlinica Ministerului de Interne, specialist în parapsihologic şi care avea o clientelă specială, pe „primul cap limpede" din Serviciul Central de Analiză-Sinteză al Ministerului de Interne, fost coleg la filologie cu viitorul purtător de

cuvânt al S.R.I., Nicolae Ulieru, pe „ofiţerul de presă" al Gărzii Prezidenţiale ş.a.m.d.

DA.: Chiar mă întrebam cum a ajuns Nicolae Ulieru purtător de cuvânt al S.R.L pe vremea lui Virgil Măgureanu?

A.R.: Cred, nu sunt sigur, că a contat şi relaţia cu fostul său coleg, după cum şi nişte antecedente ale sale din perioada în care a lucrat la Ministerul de Externe cu Adrian Dohotaru, care a murit într-un accident stupid în Ucraina.

Pe undeva se intersectase şi cu Mircea Popa. Mircea Popa era la cinematograful „Mioriţa" din Calea Moşilor, după ce apăruse pe prima pagină în „Pravda" pentru o provocare la adresa lui Nicolae Ceauşescu, iar Nicolae Ulieru primise colţul cinefilului, rubrică în revista „Săptămîna", a lui Eugen Barbu.

DA.: L-a ajutat Securitatea...

A.R.: ... ca să facă muncă de influenţă şi prevenire! Nu, posibil să-l fi ajutat Nicolae Croitoru, secretar pentru probleme de propagandă al Comitetului Municipal de Partid Bucureşti,

*DA *: Adrian Dohotaru era un om foarte puternic, mai ales în zonafrancmasoneriei,*

AJR>: Era un om foarte bine pregătit, respectat şi cu perspective. Era recunoscut în francmasonerie. Când am efectuat documentarea problemei francmasonice, l-am găsit menţionat alături de George Macovescu, fost ministru de Externe, fost ambasador în S.U.A., fost preşedinte al Uniunii Scriitorilor....

DA Cu conexiuni externefoarte bune.

A.R.: Aşa este. Existau şi atunci „conexiuni discrete", Ceauşescu, dar şi Gheorghiu-Dej, înaintea sa, apreciau şi uzau de astfel de legături.

Interesant mi-a apărut faptul că în cercul în care se afla Nicolae Ulieru exista interes pentru culegerea de informaţii despre generalul Iulian Vlad. După ce Ulieru a devenit purtător de cuvânt la S.R.I., prietenul său, cu care profesional am relaţional zi de zi mai bine de un deceniu, fiind împreună în mai toate colectivele restrânse, de 3-4 redactori care asigurau elaborarea finală a documentelor de analiză şi prognoză strategică, mi-a spus că Nicolae Ulieru l-a întrebat ce colaboratori apropiaţi are generalul Iulian Vlad la cabinetul său, dacă are

un om din umbră. Deci, erau interesaţi de astfel de informaţii.

Revenind la operaţiunea „Mişcarea Transcendentală", am avut privilegiul de a putea studia în amănunt această operaţiune a Intelligence Service-ului,

DA.: Chiar dacă au avut iniţial aprobarea Elenei Ceauşescu.

A.R.: Tocmai asta a fost problema şi de aici s-a declanşat scandalul, după vreo doi ani de la închiderea cazului. Şi, cu această ocazie, s-a făcut descoperirea epocală a faptului că Virgiliu Radulian, directorul Institutului de Cercetări Pedagogice şi Psihologice Bucureşti (I.C.P.P.), fost preşedinte al Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor, implicat în afacere prin avizarea şi recomandarea aprobării de către Elena Ceauşescu a experimentării tehnicilor de relaxare propuse de Nicolae Stoian, avea şi cetăţenie britanică.

DA.: Şi cum de era Virgiliu Radulian cetăţean britanic, că era ciudat?!

A.R.: Pe linie maternă, cineva din familie, a fost într-o reţea britanică şi a primit cetăţenie. Erau, de asemenea, mai multe cazuri în care cei ce făcuseră parte din reţelele secrete britanice, în decursul timpului, aveau deschise conturi la Banca Română de Comerţ Exterior. începând de la zeci până la câteva sute de lire sterline. Le veneau bani în cont, pe numele lor, la B.R.C.E.

D.A.: Am înţeles, dar cum a putut să scape un asemenea cont de radarul Partidului şi al Securităţii?

A.R.: „Secretul bancar" trebuia salvat! Altfel, mai veneau banii?! Erau trimişi ca o rentă viageră pentru serviciile aduse Coroanei britanice.

DA.: înainte de război poate că îi ajutase. Păi, şi Securitatea nu ştia lucrul ăsta?

A.R.: Cum să nu ştie ?!

D.A.: Şi atunci, a fost de fapt o tentativă de a construi o reţea de spionaj pe teritoriul României?

A.R.: Da, sub acoperirea mişcării „de masă" a celor circa 400 de aderenţi la „Mişcarea Transcendentală". Aşa cum menţionam, acolo erau şi 15-20 de persoane pe care orice serviciu de spionaj şi le dorea în panoplie.

DA.: Tehnicile astea de meditaţie transcendentală, din ce-am văzut eu, erau un soi de yoga. Nu era mare scofală.

A.R.: Da şi nu prea. îl capacitaseră şi pe directorul „Institutului de Inframicrobiologie", care pentru spionajul în materie de arme biologice şi vaccinuri însemna ceva.

D.A.: Catrinel Pleşu, soţia lui Andrei Pleşu,

A.R.: Doamnele Catrinel Pleşu şi Aurora Liiceanu nu erau atât de importante ca directorul „Institutulului de Inframicrobiologie".

DA.: Şi cum Lăţi făcut scăpat pe Marin Sorescu, că nu mi-aţipovestit

AM.t Nu l-am scăpat eu, Atunci nu am ştiut nimic. Mi s-a spus mult mai târziu, după vreo două decenii. Cu Marin Sorescu a fost în felul următor: coordonatorul cazului a fost întrebat aşa, cu subînţeles, dacă sunt exacte, corecte, datele privind racolarea lui Marin Sorescu. Răspunsul a fost afirmativ, dar că se va reverifîca. La o următoare analiză, s-a reluat întrebarea...

DA.: El tot nu înţelegea.

A.R.: A înţeles. „E *posibil să fie o eroare, tovarăşe general! Aprofundam/' f/Errare humanum est sed perseverare diabo- licum"* i-a replicat Generalul. De data aceasta, coordonatorul cazului nu a mai avut niciun dubiu asupra intenţiilor generalului. Oricum, în vremea când Iulian Vlad era judecat şi apoi în închisoare, nu că ar fî aşteptat vreun gest de recunoştinţă de la ministrul Marin Sorescu, dar acesta era pornit, vehement, chiar ostil generalului pentru faptul de a-1 fi lipsit de dovada disidenţei sale. Pesemne, cum am mai spus, se credea un Vâclav Havel de Bulzeşti, căruia generalul Iulian Vlad i-a anulat cine ştie ce mari perspective.

CAPITOLUL XIII

Cazul Brucan - C.I.A. sau K.G.B.?

De la N.K.V.D. la via Departamentul Securităţii Statului

D.A.: Cazul Silviu Brucan. Unde-i este locul, unde vom găsi cel mai complet dosar, la Securitate, la K.G.B. sau la CJA . ?

A.R.: Este un subiect suficient de amplu pentru un studiu de caz. în perioada interbelică a servit N.K.V.D.-nl pentru controlul menşevirilor (alb-gardiştilor ruşi) emigraţi în România. Deşi arestat a fost pus în libertate după două zile. Poate a servit şi Siguranţei pentru controlul infiltrării de către sovietici a emigraţiei ruse. S-a şi căsătorit cu fiica unui rus alb, de o oarecare condiţie socială. Nu se ştie de unde a primit misiunea însurătorii. Şeful grupei „Comunişti" din Siguranţă, comisarul Sava Dumitrescu, cunoştea toate mişcările celor 700-800 de membri ai Partidului Comunist din România (jumătate erau agenţii Siguranţei), unde Silviu Brucan, pe numele real Saul Bruckner, ar fi fost supervizor pentru activitatea celulelor ilegale ale tineretului comunist din Bucureşti, iar după 1944, un fel de lider informai al organizaţiei municipale de partid, mai din umbră, mai discret, dar important.

Ca ziarist, la „Scânteia" a asigurat secretariatul general al redacţiei şi a iniţiat campania de acuzaţii publice împotriva celor care urmau a fi judecaţi de „Tribunalul Poporului", pe baza rechizitoriilor susţinute de soţia sa, Alexandra Sidorovici (acuzator public al Tribunalului Poporului).

Gheorghiu-Dej l-a numit ambasador la Washington, apoi la Organizaţia Naţiunilor Unite. în perioada respectivă era şi un apropiat al Securităţii.

După misiunile externe, între anii 1962-1966 a fost director general al Radioteleviziunii Române

Odată cu epurarea „dejiştilor", s-a oploşit ca „profesor" de socialism ştiinţific la Institutul de Medicină şi Farmacie, tară a avea studii superioare şi nici diplomă de promovare a Bacalaureatului

Cultivat de mediile diplomatice sovietice şi occidentale, i se

creează imaginea unui ideolog de stânga avangardist, pe linia reformării dogmei marxiste, i se atribuie, în străinătate, două sau trei volume care să-i confere o oarecare notorietate, astfel încât amfiteatrul Institutului de Medicină şi Farmacie din Bucureşti a devenit neîncăpător pentru auditoriul tot mai numeros şi din afara Institutului.

Dosarul de informator al lui Silviu Brucan

D.A.: *Ca fost ambasador în S.U.A. şi la O.N.U., Silviu Brucan nu a avut o relaţie mai strânsă cu Securitatea? Adică, nu colabora cu ofiţerii implicaţi în spionaj...*

A.R.: Dosarul de informator al lui Silviu Brucan nu a fost distrus prin ardere, conform dispoziţiei politice şi a ordinului ministrului de Interne Emil Bobu, din anul 1973, ca toate dosarele membrilor de partid să fie radiate din evidenţă (cartotecă şi registrul fondului „R" - „Reţea"). Dosarul nu fusese nici arhivat, ci se păstra de ofiţerul din Serviciul Contraspionaj S.U.A., eare-1 urmărea pe Brucan după ce devenise actorul principal al unei operaţiuni comune K.G.8. ~ C.I.A. - M.I.6. Interesantă este supoziţia, nu fără temei, a unor foşti ofiţeri de contraspionaj, care susţin ca acel dosar ar fi fost mijlocul de şantaj folosit de C.I.A. asupra lui Brucan, pentru ca acesta să nu încline balanţa în favoarea K.G.B.—ului. O asemenea supoziţie presupune că C.I.A. penetrase Serviciul de contraspionaj S.U.A., ceea ce se coroborează atât cu relatările noastre („Fereastra serviciilor secrete. România, în jocul strategiilor globale, Editura Compania, Bucureşti 2011, p. 46-47), cât şi cu elementele reale din publicistica doamnei Kiki Skagen Munshi, fost ataşat cultural (director al Bibliotecii Americane din Bucureşti, 1983-1987) şi consilier pentru afaceri publice (2000-2002) al Ambasadei S.U.A, la Bucureşti. 35

Silviu Brucan a fost persoana cu autoritate absolută în toate deciziile politice majore care au făcut posibilă, în luna decembrie 1989, preluarea puterii de către Ion Iliescu, în numele „Frontului Salvării Naţionale", despre care se auzise cu mai mult timp înainte de evenimente.

D.A.: *A fost un personaj-cheie al evenimentelor din decembrie 1989.*

A.R.: Silviu Brucan fusese dinainte de evenimentele din decembrie 1989 creditat la Washington, Londra şi Moscova pentru coordonarea şi

supervizarea, la faţa locului, a ceea ce era planificat de către americani şi ruşi. Drumul lui Silviu Brucan de la infima sa opera politologică, câteva broşurele pentru învăţământul politico-ideologic de partid, până la volumele tipărite în limbi străine şi difuzate exclusiv în străinătate, pentru a i se deghiza finanţarea ca „drepturi de autor", este tipic operaţiunilor speciale de război politic. Aşa cum din dosarul său de Securitate au fost extrase documentele doveditoare ale colaborării secrete, tot aşa şi opera politologică tipărită la Moscova, Londra şi Washington a dispărut din depozitele legale,, dacă o fi intrat vreodată! Nota bene, nici Silviu Brucan nu a dorit să fie, decât câteva săptămâni, mentorul noii puteri. Dar a avut grijă să doteze „societatea civilă" cu reţeaua organizaţiilor neguvemamentale neocomintemiste, unele foarte vocale şi făţiş provocatoare, altele mute şi letale.

Liviu Turcii, încheietorul de pluton

D.A.: *Un alt caz celebru. Liviu Turcu provenea din nomenclatură, tatăl lui era unid dintre ilegalişti comunişti, Deci,*

35 Kiki Skagen Munshi, „Whisper in Bucharest", Editura Compania, Bucureşti, 201.4, pag. 196-211; 269-271; 293; 295; 305-306 *vine dintro zonă de istorie profundă a Partidului Cum a ajuns el să lucreze pen tru american i ?*

A.fL: Liviu Tureu, fost şef al sectorului spionaj în ţările europene de limbă germană, a încheiat, în ianuarie 1989, plutonul trădătorilor post-pacepişti. Trădarea sa a avut loc în plin sezon al analizelor de bilanţ ale Centrului de Informaţii Externe, iar analiza, evaluarea şi concluziile puse de generalul Iulian Vlad au spulberat orgoliile unor veleitari din spionaj şi contrainformaţiile externe.

Nu trebuie să ne întrebăm cum a ajuns să lucreze pentru americani, într-o conjunctură în care C.LA. avea aceleaşi priorităţi, în România, ca şi K.G.B.-ul. Zona politică, mai ales nomenclatura partidului, era prioritatea absolută a C.I.A. —

Eu nu am informaţii despre cum a ajuns să lucreze cu CJ.A. Este foarte probabil să-l fi reperat şi cultivat discret, dacă nu chiar direct, prin agenţi punctatori din mediul universitar, care frecventau Biblioteca Americană din Bucureşti. Facultatea de Sociologie era o ţintă a serviciilor de spionaj. După cum, este posibil să se fi predat după ce a

devenit ofiţer. Cunosc un caz, la care poate am să mă refer, în care cineva s-a predat în perioada de pregătire la Şcoala de la Brăneşti a Centrului de Informaţii Externe.

în cazul lui Liviu Tureu, generalul Aristotel Stamatoiu a încercat să „tragă de timp", amânând - de comun acord cu şeful Contrainformaţiilor Externe, generalul loan Moţ - raportarea exactă şi completă a evenimentului contrain- formativ de o gravitate excepţională. Probabil, ei sperau că Liviu Tureu are de depăşit vreo situaţie de risc, după care se va întoarce. Verificările ulterioare aveau să scoată în evidenţă serioase incompatibilităţi ale lui Liviu Tureu cu sistemul de valori şi cu disciplina, specifice spionajului. De la noi sau de aiurea.

DA.; *Cum vă explicaţi atitudinea generalilor Aristotel Stamatoiu şi loan Moţ? Au fost anchetaţi?*

A.R.; Nu i-a anchetat nimeni, fiindcă nu era cazul..
Ceea ce raportau ei despre absenţa lui Liviu Turcu şi ce presupuneau că s-ar fi întâmplat au prezentat pe etape, iar rapoartele se contraziceau, ridicau alte necunoscute, inclusiv despre modul în care a fost selecţionat şi verificat, probleme de conduită profesională şi de familie.

D.A.; *Le era frică?*

A.R.: Nu le-a venit să creadă. Au zis, domnule, s-o fi întâmplat ceva cu el, să mai aşteptăm.Trebuia informat Nicolae Ceauşescu, ce urma să i se raporteze?

D.A.: Dar au mai fost situaţii de absenţe, de aparente dispariţii, răpiri, după care cei în cauză să apară, ca să justifice atitudinea lor?

A.R.: Au fost câteva cazuri, inclusiv în ţară. In 1983, şeful unei securităţi judeţene din Moldova nu s-a prezentat la serviciu câteva zile şi nimeni nu putea să dea vreo relaţie despre dispariţia sa subită. In momentul în care a fost găsit, se afla cu o femeie şi, după spusele sale, a avut o aventură prelungită, în apartament existând aparenţele care susţineau versiunea sa. Imediat după aceea, a avut un incident cu fiul său, asupra căruia a tras un foc de armă, glonţul nimerind tocul uşii în cadrul căreia se afla băiatul. Evenimentul, în grabă şi superficial cercetat, s-a clasat prin trecerea în rezervă a ofiţerului. Au existat însă supoziţii că împrejurările aventurii sale ar fi fost valorificate de un serviciu străin de spionaj.

Prin judeţele din secuime, de asemenea, s-a mai întâmplat ca unor şefi ai structurilor de securitate, de naţionalitate română, special numiţi în locul şefilor de naţionalitate maghiară, să li se organizeze, de către

notabilităţile locale, momente de socializare cu tradiţiile gastronomice, folclorice şi nu numai ale ţinutului, care începeau vinerea cu o vânătoare şi se încheiau la începutul săptămânii viitoare. Doar într-un singur caz a fost posibilă scăparea de sub control a unui moment operativ favorabil adversarului, iar ofiţerul care s-ar fi lăsat „dat pe brazda" a fost retras din prima linie.

DA.: Erau ofensive „agentele"unguroaice?

A.R.: în cazul estimat a se fi scăpat controlul, agenta de interpunere era o actriţă mai cultă şi mai inteligentă decât frumuseţea-i răpitoare, care odată ce prelua iniţiativa, şi o prelua pe nesimţite, nu mai pierdea bătălia.

DA.: Relataţi de parcă aţi fi fost victima vreunei agente. Ce i-afăcut, l-a recrutat?

A.R.: A acceptat să se întâlnească într~un loc propus de ea, unde erau pregătite condiţiile tehnice de documentare secretă a escapadei. Când şi-a revenit din euforie, a realizat ce s-a întâmplat şi a „raportat cinstit". Ulterior, s-a stabilit că fostul şef local al inspectoratului judeţean nu a fost străin de combinaţia respectivă.

DA.: Se bănuia că şi Liviu Turcu putea să fi fost atras în vreo escapadă?

A.R.: Nu s-a avansat o astfel de supoziţie, cel puţin în documentele oficiale.

Intermezzo TeodorMeleşcanu

*DA *: Dar, în exterior, celor aflaţi la post nu li se pregăteau astfel de capcane?*

A.R.: O să vă spun o altă poveste. Poate chiar este doar o poveste. O spun cum am auzit-o în anii de după 1989. Este posibil ca povestea să fi fost pusă în circulaţie cu scop precis, după ce eroul ei a devenit un actor politic concurent, cu partidul său, Alianţa pentru România, desprins din P.D.S.R., apoi şi candidat la preşedinţie. Este vorba de domnul Teodor Meleşcanu, respectiv de perioada celor şapte-opt ani de post extern, ca secretar **II** la Misiunea Permanentă a României de pe lângă O.N.U. şi la alte organizaţii internaţionale de la Geneva.

DA.: TeodorMeleşcanu afost ofiţer acoperit al Securităţii?

A.1L: Nu vă luaţi după „Lista lui Răceanu", care este rezultatul unei grave erori tactice comise de anchetatori. Aceştia, pentru ca Mircea

Răceanu să-şi amintească pe cine ar fi indicat C.I.A.-ului dintre colegii săi din Centrala M.A.E. ca posibili ofiţeri acoperiţi, i-au prezentat fotografiile tuturor funcţionarilor diplomatici. Răceanu a indicat câteva zeci, fără a avea vreun criteriu, decât că aşa i s-a părut lui. Unii erau, alţii nu. Dacă lista ar fi fost reală, logic era să fie desfiinţate imediat atât Centrul de Informaţii Externe, cât şi Unitatea Specială de Contrainformaţii Externe.

După normele de legendare şi acoperire general valabile, la întrebarea asta pot da un răspuns cert doar două persoane, cel în cauză şi ofiţerul instructor. Ministrul putea să acceseze identitatea reală a celui acoperit, la momentul aprobării, dar menţiona şi semna despre acest fapt, devenind parte responsabilă de o eventuală cădere a agentului acoperit.

Dar referitor la domnul Meleşcanu se spunea că nu ar fi corespuns exigenţelor acoperirii. Era avut în vedere, era, cum se spunea, permanent în rezervă, un cadru de perspectivă pentru viitor, când zodia îi va fi favorabilă. Poate să fi fost referent sau ceva de genul acesta, fără dosar, aşa cum erau membrii misiunilor externe în marea lor majoritate.

DA.: Era tânăr?

A.R.: Da, atunci era mai tânăr. A fost trimis la post când avea 37 de ani. Cred că Victor Marcu mi-a spus povestea. Avea un partener de tenis, rus sau rusoaică, şi după o partidă de tenis n-ar fi venit câteva zile la serviciu. Acolo erau toţi înnebuniţi. Bănuiau ei ceva, că avea şi o parteneră, mă rog... o escapadă. Nu au raportat, cunoscut fiind că „Teo", aşa, mai nonconformist, obişnuia să nu se încadreze în program, nu întârzia sau lipsea pentru prima dată.

DA.: La misiunea diplomatică de la Geneva.

A.R.: Da. şi apare „Teo" proaspăt, ca scos din cutie.

DADupă câte zile?

A.R.: Nu mai reţin. „ *Unde ai fost?" „Am fost ieri ia tenis CU..."*

D.A.: *l-au spălat creierul? Sau juca teatru?*

A.R.: Cât a fost nevoie, dacă există vreun sâmbure de adevăr.

D,A,: Şi nu s-a făcut o anchetă, un debriefing?

A.R.: N-am idee, dar faptul ca atare, dacă a existat, poate explica de ce nu a promovat în sistem.

D.A.: îmi explicaţi, de fapt, de ce n-a fost făcut ofiţer acoperit. Pentru că existau nişte suspiciuni în privinţa sa.

A.R.: Nu explic aşa ceva, ci de ce se spune că nu s-a putut conta pe el. Deşi, şapte-opt ani la acelaşi post era cam mult. Mai fusese Gheorghe Apostol „uitat”, vreo 11-12 ani prin America Latină. Mie mi-au mai povestit doi interlocutori despre tabieturile boeme ale domnului Teo Meleşcanu, pe care l-au vizitat în ipostaza de director al S.I.E. Şi-a făcut biroul în vila în care a locuit Mihai Antonescu, fost viceprim-ministru şi ministru de Externe în guvernul mareşalului Ion Antonescu. A ţinut să stea în biroul, în fotoliul iui Mihai Antonescu, să arate vizitatorilor biblioteca lui, şi toate astea cu satisfacţie, ce cărţi rare, ce trabucuri fine... Ca să vezi cum te povestesc prietenii... Asta să fî fost angajarea lui?! Nu aş crede. Ca ministru de Externe, prin anii 1993-1994, cel puţin pe relaţia cu Ungaria, l-am admirat sincer.

Şefii un fel de ambasadori nu prea luaţi în seamă

D.A.: *Şefia S.I.E., eşti un fel de ambasador, că nu te bagă nimeni în seamă prea tare, decât dacă ai o personalitate puternică. Este un serviciu de informaţii în care prim-adjunctul, cel care se ocupă cu partea operativă, contează cu adevărat.*

A.R.: Nu, dar asta spune ceva. Spune chiar foarte mult despre nivelul responsabilităţii factorului politic suprem în legătură cu poziţia şi condiţia României în competiţia internaţională a supravieţuirii. Fără informaţiile trebuincioase eşti eliminat din cursă. Mai mult, cazi pe pistă şi te calcă în picioare competitorii care au prins viteză.

D.A.; *Spune mult despre modul în care l-au izolat.*

A.R.: Asta ne spune că şeful statului nu foloseşte acest instrument de cunoaştere şi ori nu ştie, ori nu vrea, de teamă sau cu rea-credinţă, să-şi asume rolul în viaţa internaţională. Asta mai relevă şi faptul că între ei nu există afinitate de idei pe vreun proiect naţional. Acolo unde există o afinitate, măcar de gândire civică pe un proiect naţional, orice şef de stat îşi propune să cunoască mai bine mediul internaţional, ca să poată privi mai clar în viitorul tării sale.

D.A.: Şi nu lucrează cu prim-adjunctul operativ? In momentul acela, relaţia dintre Traian Băsescu şi generalul Silviu Predoiu erafoarte strânsă.

A.R.: Asta este un caz de abuz, un act foarte grav, să derobezi un şef de instituţie de la responsabilităţile sale, pe care trebuie să şi le asume ca director al spionajului. Asta, ca s-o spun aşa, este un act de subminare a autorităţii, de dezagregare a instituţiei. Dacă nu respecţi o anumită ierarhie, nu-1 mai ţine acolo de pomană pe cel numit să răspundă.

Dar, atenţie! Adjuncţii directorului unui serviciu de spionaj sunt tehnicieni ai operaţiunilor clandestine. Ce treabă are un preşedinte de republică în această zonă rezervată execuţiei misiunilor de culegere secretă a informaţiilor externe?!

DA.: Silviu Predoiu cât timp a fost director interimar la S.LE.? Şi acest lucru este neobişnuit...

A.R.: L-am cunoscut relativ bine, iar pe tatăl său chiar foarte bine. Dar, revin asupra a ceea ce spune, ce exprimă o astfel de atitudine, fiindcă şi de aici ne curg râu belelele. La un Teodor Meleşcanu, poate şi la un intelectual ca Mihaî Răzvan Ungureanu, ca director al serviciului de informaţii, te aştepţi la cu totul altceva. Se duce premierul într-o ţară străină şi întreabă acolo dacă gazda, cu care se întâlneşte peste o jumătate de oră, vorbeşte limba engleză. Dar, astea sunt nimicuri, la o adică, este adevărat, dar nimicuri descalifîcante! Vladimir Puţin, la primirile oficiale, vorbeşte

numai în limba rusă. Dacă nici atâta lucru nu—1 informaseră pe premierul României, ce trebuie să crezi?! Nu i-au spus nici detaliul, foarte important, să nu poarte un ceas de colecţie foarte scump, fiindcă va fi ironizat şi pus în situaţii stânjenitoare, pentru a fi dominat în momentul cel mai important şi delicat al convorbirilor.

Dj \.: Asta mi se pare de nivelul dosarului de problema.

A.R.: Cam aşa ceva, dosarul de spaţiu este similarul pe domeniul informaţiilor externe. Cartoteca personalităţilor, abordarea ţintelor culegerii de informaţii, suportul secret pentru diplomaţie sunt probleme de înalt rafinament, nu numai strict profesional. în spionaj, ne aflăm pe terenul confluenţelor unor importante discipline de contact: istorie, geografie economică, diplomaţia ca ştiinţă, dar şi ca artă, antropologie, geopolitică, religie, etnografie, psihosoci- ologia naţiunilor etc., etc. Dacă nu elaborează şi nu prezintă decadenţilor politici documentare complete sub toate aspectele, acei decidenţi sunt nişte orbi şi nişte surzi în arena internaţională.

Se abandonase totul, nu s-au făcut niciun fel de pregătiri pentru acţiuni importante de relaţii externe. Vă dau un exemplu. Când a trebuit să se ducă preşedintele Emil Constantinescu la Lisabona, imediat după ce a fost ales, lui Nicu Anghel, care preluase comanda gărzii pretoriene a S.P.P. şi intenţiona să trimită în Portugalia antemergători ai serviciului, i s-a spus: *„Nu vă duceţi nicăieri, terminaţi cu metodele astea securiste cu antemergători, suntem acolo ca oaspeţi, răspund ei de securitatea mea”.* Au venit portughezii la noi şi au zis: *„Domnilor, aţi adormit? Nu ştiţi? Noi am conlucrat foarte bine când era Ceauşescu".* Au şi recunoscut un om care era atunci pe zona informativă a S.P.P.-ului. *„Noi sigur că asigurăm securitatea acţiunii, a summitului ca atare, dar inelele 1 şi 2, garda de corp, astea sunt treaba voastră exclusivă, atribut al suveranităţii naţionale. Nu portughezul îşi pune pieptul ca să vă apere preşedintele. Nu portughezul îl va placa la sol dacă trebuie să-l scoată din bătaia puştii. Faceţi voi astea, cu oamenii voştri şi cunoscuţi de preşedinte, să nu se panicheze.*

Meritele lui Liviu Turcu în Securitate

D.A.; *Să ne întoarcem la '89. Vorbeam de Liyiii Turcu. Cum s-a făcut remarcat Liviu Turcu în Securitate?*

A.R.: Liviu Turcu s-a făcut remarcat în Securitate printr-o lucrare pe propagandă şi prezentare în Occident a culturii şi civilizaţiei române,

realizată printr-o relaţie feminină din Marea Britanie, Carmen Brookes. Ulterior, s-ar fi căsătorit cu doamna respectivă. Este vorba despre cartea „Istorie şi civilizaţie românească”, apărută la Unified Printers And Publishers Ltd., Londra, din a cărei prefaţă, semnată de autoare, citez: *„Scriind această carte, rămân adânc recunoscătoare pentru munca de cercetare a unor proeminenţi istorici şi lingvişti precum* C.C. *Giurescu, AL Rosetti, AL Graur".* Cartea este de nivel academic, cu destinaţii prestabilite, fiind alcătuită din patru părţi („Ţinut al frumuseţii”, „Viaţa unui popor de-a lungul secolelor”, „Scurt istoric al limbii române” şi „Cultura populară românească”) cu peste 20 de capitole, totul sintetizat în circa 200 de pagini.

Lucrarea menţionată a avut probabil şi rolul de a stârni interesul cercurilor politice britanice asupra cărţii ce i-a urmat: „Nicolae Ceauşescu: Statesman and Fighter for Detente, Disarmament and PeaceVRobert Govender, Published by London: Unified Printers And Publishers, 1988.

Robert Govender mai publicase şi în 1982 despre Nicolae Ceauşescu.36

Liviu Turcu era foarte plin de el, arogant, distant. Avea

36 „Detente and disarmament: the Romanian view". Unknown Binding - 1982, by Robert Govender, Unified Printers and Publishers; „Nicolae Ceauşescu and the Roumanian Road to Socialism" 1 Nov 1982, by Robert Govender.

Ektmmiilâm JMmijMMm i irfvnmijiilor secrete un comportament tipic de activist. N-aş putea să zic, el a plecat la un an şi trei luni după ce generalul Iulian Vlad a luat comanda departamentului, că s-ar ti afirmat ai succese profesionale sau lucruri deosebite. îl promovase Tu dor Postelnicii, care a avut grijă să fio împins cât mai sus. Traducerea cărţii semnate de Carmen Brookes i-a prezentat-o personal generalului Iulian Vlad, în câteva exemplare, cele destinate lui Nicolae Ceauşescu fiind legate în piele la atelierul tipografic al Centrului de Transmisiuni Cifrate. Acest proiect l-a ajutat mult în carieră.

DJL; *Deci, Liviit Turcu, datoriţii apartenenţei la nomenclatură şi a faptului că reuşise să îndeplinească una din dorinţele celui mai iubitfiu al poporului de a avea căt mai multe cărţi publicate în străinătate, începe Să avanseze în structurile de spionaj?*

AJR.: Cartea despre care eu am amintit nu~l privea pe Nicolae Ceauşescu. Este, aşa cum spuneam, o lucrare de reală ţinută academică despre ţara, istoria, limba şi cultura românilor.

Pe Liviu Turcu i-am cunoscut personal înainte, mai mult aşa, în treacăt, pe la cabinetul generalului Iulian Vlad. A fost dispus să se întâlnească cu mine, după 1990, când a venit în ţară, dar n-am dat curs dorinţei lui. A scris nişte materiale bune, interesante, publicate în „Jurnalul Naţional", cel despre ofiţerii acoperiţi chiar a fost excepţional. Era o evaluare pe care a facut-o el unui raport al Comisiei parlamentare de control al Serviciului Român de Informaţii, când deputatul Ion Stan era preşedintele comisiei. Este vorba de ancheta parlamentară în scandalul adnotărilor primului adjunct al directorului S.R.I. despre judecători ai Curţii Constituţionale, cumulată cu chestiunea, şi mai scandaloasă, a unor documente ale Grupului *de* Evidenţă a Ofiţerilor Acoperiţi, scoase în public de un serviciu extern, prin „Grupul de Investigaţii Politice". Ştiu că cineva va fi foarte deranjat de această afirmaţie, dar sursa de la care au primit bileţele era sub steag străin. Mare păcat că acel control nu a fost finalizat cu măsurile iniţial propuse. George-Cristian Maior, prin „descoperiţii" din comisia parlamentară, a blocat finalizarea corectă. Ion Stan, fostul şef al Comisiei de Control al S.R.I., supărat, a dat forma iniţială a raportului unei ziariste de la „Jurnalul Naţional". într-o primă fază, Comisia acceptase măsurile, dar s-a manevrat invers prin Gabriel Oprea. Acela a fost momentul în care se putea pune piciorul în prag şi poate nu se mai ajungea la un atât de

inimaginabil derapaj al Serviciului de la Constituţie, legi, deontologie şi... de ce nu, de la omenie.

D.A.: *Cunosc dedesubturile acestui moment, mai ales rolul jucat de Gabriel Oprea, care a întors decizia Comisiei S.R.L în cazul prim-adjunctului Florian Coldea. De aici au plecat o mulţime de legături o relaţie de prietenie cu George Maior şi una destul de ciudată cu Florian Coldea.*

A.R.: Atunci, Ion Stan s-a supărat şi pe Radu Stroe, care iniţial semnase raportul şi, aşa cum spuneam, a dat unei ziariste pe care o ştia, de la „Jurnalul Naţional", raportul, mai puţin două-trei măsuri care erau pe zonele interne de contrainformaţii şi care ţineau de securitatea internă a S.R.I.-ului. Atunci a fost prima şi ultima dată când Florian Coldea l-a rugat pe Dan Gheorghe să vorbească cu mine ca să nu fiu rău cu el în presă. Eu am dat un interviu, unde am spus: *„A greşit în armată sunt trei reguli fundamentale: nu te joci cu secretul de stat, nu te joci cu consemnul misiunii şi nu te joci cu mânuirea armamentului. Dacă n-ai nician eveniment la astea trei capitole, dormi în pace, ţara general te face”.* Arma lui Coldea era informaţia şi era evident că a mânuit-o cum nu-i era permis. S-a aflat, deci era evidentă şi incapacitatea păstrării secretului. A operat în afara fişei postului său, deci era evidentă şi ignorarea consemnului misiunii. Această simplă demonstraţie, dacă era luată în seamă, samovarul lui Ivan Ivanovici nu mai devenea locomotivă.

D.A.: *Unde bateti cu samovarul?*

A.R.: Exact acolo de unde v-a venit ideea întrebării!

CAPITOLUL XIV

Disidenţii noştri erau ai altora

General Nicolae Plesiţă: „Din când în când, să-i ajungă mâna lungă a revoluţiei!"

DA încă *un mit aş vrea să lămurim. A existat o unitate de lichidare a disidenţilor? A acţionat ea în cazul lui Mihai Pacepa, al ziariştilor de la „Europa Liberă"? Cât de implicat a fost teroristul Carlos Sanchez, cunoscut şi ca Şacalul? Cât de implicată era Securitatea, cât de multe ştia Ceauş eseu?*

A.R.: Pentru lichidarea disidenţilor, categoric nu putea să existe nici măcar o intenţie exprimată, darmite o unitate!

Statul socialist era în actele oficiale legalist până la extrem, toate regimurile totalitare au asigurat formalizarea legală a activităţii. Duşmanul de clasă nu a fost lichidat în afara legii. Mai întâi, a fost promulgată o lege prin care se decreta: *„Categoriile de persoane în continuare enumerate se reţin, arestează, trimit în judecată'., internează, stabileşte domiciliu obligatoriu, după cum urmează..."* După publicarea legii în „Monitorul Oficial", se proceda în consecinţă.

Pentru punerea în aplicare a sentinţelor judecătoreşti definitive în cazul trădătorilor, cine nu avea, nu are şi nu va avea instrumentele necesare?

Structura Securităţii pentru astfel de misiuni (un executor judecătoresc!) a fost iniţial înfiinţată şi coordonată de Mihai Pacepa. Cea constituită ulterior de Nicolae Pleşiţă, mai mult a potenţat ameninţarea. Au fost vreo două tentative de eliminare, dar nu am nici azi cunoştinţă că ar fi executat efectiv pe cineva în exterior.

în anii 1957 şi 1958, din R.F. Germania, spaţiul în care se afla în misiune permanentă Mihai Pacepa, au fost răpiţi diplomatul, istoricul şi orientalistul Aurel Decei şi Ovidiu Beldean, acesta din urmă era unul dintre autorii atentatului asupra Legaţiei României la Berna (15 februarie 1955).

Aurel Decei, după amnistia din 1964, a fost repus în drepturi, lăsând în urma sa o prodigioasă operă ştiinţifică. Ovidiu Beldean a fost judecat şi

condamnat la moarte.

Mihai Pacepa mai are la activ răpirea şi aducerea la Bucureşti, pentru a fi predaţi, vii sau morţi, Securităţii Iugoslaviei, a unor opozanţi ai lui losip Broz Tito.

Mihai Pacepa nu era disident, ci un trădător condamnat la moarte. Condamnările la moarte în contumacie, în cazul infracţiunilor de trădare imputate transfugilor ori militarilor dezertori, sunt „sui generis", deoarece materialitatea trădării este prezumată, nu şi dovedită.

Iniţial, Ceauşescu era ferm decis pentru executarea sentinţei şi aparent nu a dat înapoi. Ln acelaşi timp, realiza că punerea în aplicare a sentinţei va avea un impact de imagine negativ, care se va răsfrânge asupra sa. Soluţia de a se recurge la angajarea lui Carlos Şacalul ar fi atenuat sau chiar ar fi anulat impactul, dacă nu se putea dovedi legătura cu celebrul terorist internaţional.

Era o problemă: Carlos a fost însă trimis de K.G.B. înspre Securitate, în sensul că el nu-şi asuma angajamente fără a avea permisiunea de la Moscova. K.G.B.-ul nu i-a permis să se implice efectiv în cazul lui Mihai Pacepa, după cum nici Carlos nu l-a luat în serios pe Nicolae Pleşiţă. Şi aici trebuie căutată, printre altele, cheia nepunerii în aplicare a sentinţei!

D.A.: Dar în cazul atentatelor de la Radio r/Europa Liberă"?

A.R.: In cazul „Europei Libere", ce interes putea avea Securitatea să-şi lichideze prietenii, cu mari eforturi şi riscuri plasaţi acolo?

Ce interes putea avea Ceauşescu să-şi compromită reputaţia internaţională, la momentul respectiv fiind, încă, o personalitate politică internaţională respectată?

Atentatul din 21 februarie 1981 s-a materializat asupra subredacţiei „Europei Libere" pentru Cehoslovacia. A fost chiar o greşeală?!

Până a ajunge în România, Carlos Şacalul a stat la Praga şi ia Budapesta. Chestiunea serioasă care trebuia să se pună în urma acestui atentat era vulnerabilitatea sistemului de securitate al postului şi ce împrejurări anume au făcut-o posibilă? Richard Cummings, şeful securităţii postului de radio „Europa Liberă",de aceste aspecte pare să fi fost mai mult interesat atunci când a venit în România.

Toţi cei din redacţia postului, care au căutat în arhive, spun că nu găsesc dovezi. Dacă nu se găsesc dovezile, ce poate să însemne?!

Acolo unde a avut ioc explozia se afla, din câte am citit în presa

străină a vremii, cartoteca informatorilor „Europei Libere"'. Un serviciu, nu mai reţin exact care, cel ceh sau polonez, după ani buni de întrerupere a cooperării, poate ca să se laude cu captura, ne-a trimis şi nouă specimene din vreo două-trei fişe privind informatori din România. Evident, fără elementele de identificare.

Un Vâclav Havel nu am avut!

D.A.: *Intelectualii şi Securitatea. Erau ţintele serviciilor occidentale sau erau urmăriţi de Securitate pentru a preveni mişcări de disidenţă?*

A.R.: Un Vâclav Havel37nu am avut! Gogu Rădulescu38

37 Vâclav Havel (n. 5 octombrie 1936, Praga - d. 18 decembrie 2011, Hrâdecek, Cehia). în 1968, anul Primăverii de la Praga, este dat afară de Ia „Teatrul pe balustradă", unde lucra ca maşinist. Activismul său politic îi aduce o condamnare la cinci ani de închisoare. Opoziţia sa a culminat cu publicarea „Cartei 77", un manifest politic scris pentru a acuza arestarea membrilor unei formaţii de muzică psihedelică. Teoria sa politica cea mai articulată şi mai onorată este cea a „Post- totalitarismului". A fost un suporter pasionat al rezistenţei nonvi- olente. A fost unul dintre liderii Revoluţiei de Catifea din 1989 şi devine preşedinte după primele alegeri libere. A fost împotriva divizării Cehoslovaciei, pe care a considerat-o marele său eşec politic.

38 Gheorghe (Gogu) Rădulescu (n. 5 sept 1914, Bucureşti - d. 1991, Bucureşti) a fost fiul unui lăutar ţigan şi al unei rusoaice din Leningrad. Doctor în ştiinţe economice al „Academiei de înalte Studii Comerciale şi Industriale" din Bucureşti. A fost preşedinte al i-a sugerat lui Augustin Buzura39 rolul unui Vâclav Havel,

„Frontului Studenţilor Democraţi", organizaţie antifascistă controlată de comunişti. în anul 1941, a dezertat din armata română La sovietici, iar în final s-a alăturat emigraţiei politice de ia Moscova, A revenit în România în 1946. A fost adjunctul ministrului Comerţului Exterior între 1949-1952. în 1952 a fost exclus din partid şi destituit odată cu îndepărtarea grupului Ana Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu. în 1956, după demascarea stalinismului, revine în viaţa politică, fiind numit ministru al Comerţului Interior, apoi al Comerţului Exterior.

Ca ministru al Comerţului Exterior ar fi protejat cel puţin trei grupuri infracţionale, documentate de Securitate că au subminat economia naţională. Gheorghiu-Dej l-a destituit şi imediat Procuratura a emis mandate de arestare pentru circa 30 de înalţi funcţionari din comerţul exterior, în cvasi totali ta te evrei. Când a fost arestat directorul general al I.C.E. ÎLEXIM, Dorina Rudich (Rădulescu), soţia lui Gogu Rădulescu, a intervenit chiar în timpul percheziţie], cerând ofiţerilor să sisteze acţiunea, căci vor da socoteală. în cazul grupului lui Donath Andrei, director general la „Agroimport-export", s-au constatat prejudicii de 300 milioane de lei, echivalentul m dolari fiind depus în conturi bancare din Elveţia. Nicolae Ceauşescu l-a reabilitat şi l-a

promovat pe Gheorghe Rădulescu, simţind nevoia să fie legitimat de „garda veche'", continuatoare a fondatorilor partidului. în decembrie 1989, Gogu Rădulescu deţinea mai multe funcţii importante: membru al C.P.Ex. (din 1965), membru al Biroului Permanent al C.P.Ex. (din 1977), vicepreşedinte al Consiliului de Stat (din 1975), preşedinte al Consiliului de Conducere al Curţii Superioare de Control Financiar (din 1973), vicepreşedinte al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale (din 1979), preşedinte al biroului Comisiei pentru problemele cooperării economice şi relaţiilor internaţionale ale partidului şi statului a C.C. al P.C.R. (din 1980). După evenimentele din decembrie 1989 a fost arestat.

Când Ion Iliescu a fost rugat să intervină pentru ca Gogu Rădulescu să fie eliberat, a replicat că nu poate să facă nimic pentru prietenul sau Paul Niculescu-Mizil, cu atat mai puţin pentru Gogu Rădulescu, care i-a fost alături lui Ceauşescu până în ultimul moment. Interesant este răspunsul pe care Gelu Voican-Voiculescu i l-a dat lui Iulian Vlad, în prezenţa lui Alex Mihai Stoenescu, care deţine tonograma discuţiei, când generalul l-a întrebat cine i-a scos din proces şi a dispus nearestarea, respectiv eliberarea unora dintre membrii Comitetului Politic Executiv (Ion Ursu, Constantin Dăscâlesai. Gheorghe Oprea, Gogu Rădulescu...): „Moscova!" Aşadar, acesta era motivul pentru care Ion Iliescu nu~l putea salva, iniţial, nici pe bunul său prieten Paul Niculescu-Mizil.

19 Augustin Buzura (n. 22 sept. 1938, Berinţa, jud. Maramureş - d. 10 iulie 2017, Bucureşti). Prozator, autor al mai multor romane temerare de succes, unele apărute cu eludarea cenzurii ideologice, in urma tacticii propuse de Securitate şi acceptate de Secţia Propagandă a

cu prilejul unui weekend la Comana. S-au retras amândoi în podul sau mansarda casei, unde, foarte secretos şi convins că nu-1 mai aude nimeni, Gogu Rădulescu l-a încântat pe Augustin Buzura cu ideea că ar putea fi un viitor bun preşedinte. Printre invitaţii lui Gogu Rădulescu la Comana se afla şi Ştefan Andrei. Tudor Postelnicu, când i s-a prezentat informaţia, a reacţionat prin sancţionarea ofiţerului care a obţinut-o, deoarece ar fi supravegheat membri din conducerea de partid fără a exista aprobare, mai mult chiar, avându-se în vedere poziţiile în partid ale lui Gogu Rădulescu şi Ştefan Andrei, aprobarea ar fi trebuit să o dea Nicolae Ceauşescu. Tudor Postelnicu, în maniera-i caracteristică, a calificat raportarea situaţiei respective drept provocare.

Este important de menţionat că din cele două linii informative care au relevat discuţii dintre Gogu Rădulescu şi Augustin Buzura, una a fost din Ambasada S.U.A. la Bucureşti.

DA.: Revin cu întrebarea: a avut România o disidentă cu adevărat importantă? De la Paul Goma la Mir cea Dinescu?

A.R.: Retrospectiv, evaluând manifestările de opoziţie făţişă, unele deosebit de vocale ale intelectualilor, se impune atenţiei analiştilor o categorie a „disidenţilor" cu oarecare greutate şi notorietate şi o alta pe care am putea-o numi „brigada de agitaţie".

Puterea umbrei, jsforii, din lumea informaţiilor secrete

Serviciile secrete sovietice şi cele ungare au inspirat şi au promovat manifestări de disidenţă din prima categorie, cu accent pe opoziţia clandestină, abil acoperită cu câteva cazuri de disidentă făţişă, cu acţiuni incisive la vedere, »

CC. al P.C.R., pentru a se exemplifica libertatea exprimării opiniilor. Autorul accepta unele sugestii ae reformulare a unor idei, alteori nu, dar, în ceea ce-I priveşte, nu s-a ajuns în situaţia de a nu fi publicat. A fost menţinut în contact, pentru apropiere, fiind ajutat să-şi rezolve problemele locative, chiar şi de aprovizionare cu alimente' de către generalul Constantin Ioana, şeful Inspectoratului judeţean Cluj, şi de colonelul Uie Merce, şef serviciu în Direcţia 1 Informaţii Interne.

pentru ca Nicolae Ceauşescu să le aprobe ori să solicite plecarea lor din ţară. în acest fel, se realizau mai multe obiective: se amplificau acţiunile potrivnice din exterior; se penetra în organizaţiile emigraţiei şi, concomitent, se plasau serviciilor occidentale agenţi ai K.G.B.-ului, disimulaţi în „disidenţi români". „Ai noştri" disidenţi erau... ai altora! Sovieticii şi ungurii îşi alegeau „disidenţii" pe care să-i folosească pentru decredibilizarea lui Ceauşescu din mediul foştilor comintemişti, care jinduiau după nişte privilegii pierdute odată cu excluderea lor, a părinţilor ori a socrilor din „nomenclatură". Nicolae Ceauşescu nu i-a exclus dintr-un moft, ci fiindcă, fiind nemulţumiţi, îl contestau ori chiar vizau revenirea la putere.

Paul Goma, şi el un descendent, prin socri, al nomenclaturii, mi-a plăcut ca atitudine civică, l-am citit cu interes, dar de ce după 1990 confraţii lui de breaslă l-au repudiat ?

D.A.: *Poate din cauza caracterului său dificil Paul Goma având dificultăţi cu confraţii săi şi după 1989...*

A.R.: Disidenţa unora dintre intelectualii maghiari a fost, de asemenea, motivată de pierderea unor privilegii, apanaj al poziţiilor politice, chiar a celor ecleziastice, în cazul familiei Tokeş, după ce capul acesteia, Istvân Tokeş, nu a mai fost deputat în Marea Adunare Naţională şi a pierdut susţinerea politică pentru titularizarea ca episcop al Bisericii Reformate din România.

Disidenţii din „brigăzile de agitaţie" au aparţinut mai multor şcoli ale serviciilor secrete: sovietice, franceze, britanice, germane, olandeze, fiind evidentă distribuţia intereselor pe criteriul geografic, atât a centrelor de influenţă create (Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara, Craiova, Sibiu, Târgu-Mureş), cât şi a conexiunilor cu centre externe de stimulare, de receptare, de amplificare şi răspândire a ecourilor acţiunilor de opoziţie sau disidenţă.

Opoziţia şi disidenţa din România nu ar fi fost posibile şi nici luate în seamă fără mediatizarea realizată din

 exterior, în principal de postul radio „Europa Libera”, cu o notă aparte pentru subredacţia de la Paris a „emisiunilor culturale”, singura baricadă şi, în acelaşi timp, tribună a vocilor contestatare.

De la Paul Goma, cel din anii ’50, un opozant autentic, fost deţinut politic, apoi disident contestatar al Partidului Comunist, tot autentic, până la Mircea Dinescu, organizatorul tinerilor comunişti de la Uniunea Scriitorilor, ziarist cu diplomă de la Academia „Ştefan Gheorghiu”, care a basculat între Moscova şi Marea Britanie, de mână cu ambasadorul „Ţării lalelelor”, este cale de un sfert de veac, timp în care spiritul rezistenţei politice s-a topit în flacăra naţional-comunismului, aprinsă de Gheorghe Gheorghiu-Dej si pentru care Nicolae Ceausescu si-a dat si ultima suflare.

în România „Epocii de Aur”, a „socialismului multilateral dezvoltat”, cum clamau clişeele propagandei oficiale, opoziţia şi disidenţa au existat doar ca pretexte şi efecte ale războiului politic, deci integrate programelor de operaţiuni psihologice speciale, PSYOPS, care au stat şi la baza evenimentelor din decembrie 1989.

Cazul Gheorghe Ursu

D.A.: *Vorbeam, la un moment dat, de cazul inginerului Gheorghe Ursu. Aş vrea să ne spuneţi dacă a ajuns acest dosar la generalul Iulian Vlad şi cum s-au petrecut lucrurile până la moartea tragică a inginerului Ursu. A fost o operaţiune a Securităţii?*

A.R.: Dosarul nu a ajuns la şeful Securităţii. Generalul Iulian Vlad era plecat de vreo 3-4 săptămâni, în cea mai lungă deplasare externă pe care a avut-o, pentru pregătirea vizitei lui Ceausescu, din 14-18 aprilie 1985, în Canada, vizită care trebuia realizată în anii anteriori, dar a fost contramandată pe riscul şi pe asumarea generalului Iulian Vlad, după un atentat petrecut la Hamilton. în Canada, Hamilton este un loc de adunare anuală a naţionaliştilor români, iar ungurii se adunau anual în Florida, unde aveau şi un campus paramilitar. Acolo, la Hamilton, a fost o provocare şi a fost împuşcat, în faţa casei, în frunte, un activist al românismului din Canada. S-a întâmplat chiar în timpul perioadei de pregătire a vizitei şi generalul Iulian Vlad a spus că, în contextul respectiv, dacă se întâmplă asemenea lucruri, cu semnificaţie clară de

provocare, iar autorităţile canadiene nu au oferit garanţii că un asemenea act nu se va repeta în timpul vizitei, a concluzionat că nu se poate realiza vizita.

La revenirea în ţară, în aprilie 1985, printre lucrările cu menţiunea „F.f. urgent" care trebuiau soluţionate era şi un referat cu propunere de arestare preventivă şi cercetare în stare de arest a lui Gheorghe Ursu. Din start, frunzărind cele 10-15 file care erau anexate la acest referat, rezulta că propunerea nu se susţine. Faptele inginerului Gheorghe Ursu, dacă ar fi fost săvârşite sub condiţia cerinţei de loc public, puteau constitui infracţiune de propagandă împotriva orânduirii socialiste.

DA.: Vorbim de descoperirea jurnalului acestuia...

A.R.: Iar jurnalul e un fapt intim, în care Gheorghe Ursu dialoga cu el însuşi, deci nu era loc public şi nu avea nicio relevanţă probatorie, iar ridicarea jurnalului în sine constituia un abuz. Sigur, el comisese nişte acte de frondă şi la locul de muncă, afişând la gazeta de perete diverse înscrisuri explicite, care întruneau condiţiile de infracţiune. Dar ofiţerul de Securitate care răspundea de obiectiv s-a dus, le-a luat şi le-a distrus. Deci, practic, materialul probator nu mai exista.

DA.: Totuşi, cum s-a ajuns la arestarea acestuia?

A.R.; Conducerea Institutului, directorul şi conducerea de partid de Ia locul de munca făceau tot timpul presiuni. Veniţi, că Ursu iarăşi... Asta, mtr-o fază. După ce s-a implicat Direcţia a Ii-a în acest caz, practic cazul era ia Securitatea Municipiului Bucureşti, nu se ştie cum şi cui i-a venit ideea acestui dosar de urmărire penală. E posibil să şefi raportat lui Tudor Postelnicu şi acesta să fi ordonat să fie dus în faţa legii. Iulian Vlad le-a spus: *„Probe nu aveţi, jurnalul nu poate fi folosii, că e intim, practic ce vă rămâne vouă, pentru instanţă, de aici?“* Şi nu le-a semnat acel aviz obligatoriu - *„De acord”* - pentru începerea urmăririi penale.

După vreo zece zile, în baza refuzului lui Iulian Vlad, ofiţerii de execuţie de la bază, care nu voiseră de la început să se iniţieze ancheta penală, dar posibil să li se fi ordonat ierarhic altfel, au prezentat propunerea să nu se înceapă urmărirea penală, sens în care exista şi acordul Procuraturii Generale, al procurorului general adjunct, generalul Nicolae Iscrulescu, care fusese consultat asupra propunerii de neîncepere a urmăririi penale, constatând şi el că nu există temei. Această nouă propunere, întrucât nu viza o privare de libertate, nu mai trebuia să fie avizată de generalul Iulian Vlad. Ca atare, cazul nu mai putea să prezinte interes penal pe linie de Securitate, decât ca fond de arhivă, cu

menţinerea sau nu în supraveghere informativă.

In luna septembrie a aceluiaşi an, Procuratura Sectorului 5 a dispus ca Ursu să fie cercetat în stare de arest preventiv pentru deţinere ilegală de mijloace de plată străine. Nu ştiu dacă suma ajungea la echivalentul a 20 de dolari în total, în diverse valute. O nimica toată. Era un articol, 18 indice 1, din Codul Penal, care exonera de răspundere pentru lipsa pericolului social. Acei bani erau resturi din călătoriile pe care Ursu le efectuase în străinătate.

DA.: Un simplu pretext găsit de Procuratura Sectorului 5 pentru aA aresta?

A.R.: Da. Ce se întâmplă în momentul în care el a fost arestat de Procuratura Sectorului 5? Poeta Nina Cassian, prietenă intimă, află de confiscarea jurnalului. în acest jurnal erau pagini care o priveau. Şi, pe filiera prietenilor ei din organizaţiile evreieşti din S.U.A., de la Departamentul de Stat se solicită, prin telegramă trimisă de ambasador, informaţii despre situaţia lui Gheorghe Ursu. între timp, ea

a plecat din această lume. A început o întreagă tevatură.

Generalul Eugen Grigorescu este cel care a făcut puşcărie pentru dispariţia jurnalului, dar convingerea mea intimă, întreţinută de şoapte discrete, este că acel jurnal, sau parte de jurnal, a fost recuperat de o persoană interesată de reputaţia poetei, fără ca familia inginerului Ursu să afle. Posibil să fi fost şi complicităţi interne din S.R.I., deoarece Eugen Grigorescu doar a semnat că ar fî primit jurnalul, acesta ajungând însă la superiorul său, un ofiţer detaşat temporar de la Ministerul Apărării Naţionale.

Deci, dosarul propriu-zis al lui Gheorghe Ursu nu a ajuns la generalul Iulian Vlad. Desigur, în dosar a fost introdus referatul respins şi anexele de câteva file ale acestuia.4)

DA,: Cum se lucra într-un astfel de dosar?

A.R.: Exact cum lucrează sau ar trebui să lucreze un jurnalist, de la zvon, veste, până se ajunge la informaţie certă. Se face muncă de investigaţie informativă, asistată de mijloacele care pot să confirme sau să infirme o suspiciune. Asta se face. Totul în secret, bineînţeles, şi de ce se fac în secret?

D,A,: Pentru că unele lucruri nu se pot confirma.

A.R.: Altfel, dacă ar exista vinovăţie şi s-ar afla de către cei urmăriţi, s-ar încerca ascunderea probelor. Dacă nu ar exista vinovăţie, de ce să stresezi omul?!

D,A,: Nici nud alertezi, nici nud stresezi,

A.R.: Este şi obligaţia de protecţie a omului. Fiindcă, în mod indirect, când ştii că ai un dosar de urmărire, asupra ta e o presiune, o teroare psihică.

DA,: Teroare care afost aplicată cu succes în ultimii ani...

A.R.: In ultimii ani din era noastră postdecembristă, probabil v-aţi confruntat cu o nouă specie de terorişti de stat. Principiul Securităţii era să nu se afle, să nu lase urme

[40] La data reviziei finale a manuscrisului, ofiţerii de scurt tate trimiţi in judecată in acest caz, erau achitaţi în primă instanţă.

şi să întreţină aparenţele de legalitate în ceea ce priveşte respectarea drepturilor şi libertăţilor.

Erau şi unele cazuri de aşa-zişi „rezistenţi năzdrăvani", care trebuiau să ştie că sunt urmăriţi, fiindcă făceau prostii şi se dedau la provocări. La defilarea de 1 Mai, unul se trezea vorbind singur: *„Băi, dacă aş avea o puşcă l-aş lichida pe ala din tribună, căruia îi scandăm noi numele. Da', nu-i nimica, pentru că am eu o grenadă în sacul de merinde".* Respectivul avea un sac de merinde din acela, militar. Se face că deschide sacul de merinde să scoată grenada. Zece metri în jurul lui se făcea gaură, se observa din tribuna oficială. Treburile astea au fost făcute după ce a ajuns Mihail Gorbaciov la putere. Până atunci n-a făcut cineva gesturile astea.

DA.: *îmi sugeraţi că astfel de acţiuni făceau parte din angrenajul provocărilor la adresa lui Nicolae Ceauşescu.*

A.R.: Simplul fapt al apariţiei lui Mihail Gorbaciov şi propaganda care s-a făcut în jurul aşa-ziselor reforme „Perestroika" şi „Glasnosf' le-a dat unora aripi, aceştia clamând: *„ Vrem si noi un Gorbaciov al nostru!"*

Şeful D.S.S. nu monitoriza dosarele de urmărire informativă

D.A.: *Revin şi insist: informaţiile din dosarele de urmărire informativă nu ajungeau la Iulian Vlad?*

A.R.: Cele pe care le aveţi în vedere, dacă eu înţeleg bine, respectiv informaţiile operative din cazurile ofiţerilor, nu erau de competenţa unui membru al conducerii ministerului. De la ofiţerul de teren până la generalul Iulian Vlad erau şase-şapte niveluri ierarhice, cu competenţe riguros stabilite. Nu se ştia cine este filat, rine este interceptat decât de către cei care solicitau şi realizau asemenea prestări de servicii.

Vă mai spun un lucru, ca să ne clarificăm şi mai bine. Nici filorii, cu excepţia şefului lor, nu ştiau identitatea reală a celui care era filat. Fie că preluau obiectivul de la ofiţerul de caz, care îl preda „la vedere", fie într-un alt mod, spunându-i filorului: *„El este Ticu".* Şi toate documentele de filaj erau întocmite pe numele de cod „Ticu". Cererea de filaj se făcea cu datele reale, dar se menţiona numele de cod, iar echipa de filaj numai pe acesta îl folosea, specificându-i-se modalitatea preluării obiectivului (la vedere, după fotografie, după semnalmente de la o

adresă sau loc). Deci, nu se ştia cine este „Ticu” în realitate, decât dacă era o persoană de notorietate publică. Legăturile pe care le făcea „Ticu” erau preluate de filaj, duse la adresă şi transmise la investigator. Investigatorul, sub identităţi şi calităţi de acoperire, deci nu ca ofiţer de securitate, stabilea cine stă la adresa respectivă şi culegea informaţii din zona de reşedinţă, de la administratorul de bloc si de la vecini. Deci, toate acestea priveau ofiţerul de caz şi pe şefii ofiţerului de caz care avizaseră ori aprobaseră acţiunea.

La nivelul conducerii Securităţii statului nu ajungeau dosare, cazuri pe care ofiţerii le aveau pe roi. La şeful Securităţii ajungeau, ca regulă, informaţiile şi acele cazuri careputeau genera consecinţe ce impuneau decizii politice.

In cazuri deosebite, cele cu implicaţii politico-diplo- matice, cu intervenţii ale ambasadelor sau din partea unor organizaţii ori personalităţi străine, se prezentau note sinteză de stadiu. Acestea sau menţiuni despre prezentarea lor se introduceau în dosare, pot fi găsite şi la C.N.S.A.S. şi, de aici, poate ideea că ajungeau dosarele la generalul Iulian Vlad.

D.A.: Eu am auzit că se mai *prelucrau unele situaţii deosebite. Nu se prelucrau cazurile mai speciale, nu ajungeau la cel mai înalt nivel? In cazul lui Silviu Brucan, Iulian Vlad a ştiut de dosar?*

A.R.: Cazul Brucan l-a cunoscut în detaliu, fiindcă era o problemă deosebită, mai cu seamă în contextul „Scrisorii celor şase” şi al importantelor sale conexiuni externe. La Iulian Vlad ajungeau numai cazurile care reprezentau o problemă de stat. Dacă se internaţionaliza un caz ori în

 situaţia când se impunea o măsură privativă de libertate, aceasta trebuia supusă aprobării ministrului de Interne şi era informat Nicolae Ceauşescu.

Desigur, au existat aşa-numitele cazuri-problemă, mediatizate internaţional ori pentru care se făceau intervenţii externe, acestea intrau automat în controlul demnitarului din conducerea ministerului, care avea în coordonare Direcţia operativă care realiza supravegherea sau urmărirea informativă a cazului respectiv.

D.A.; *Şi atunci explicaţi-mi parcursul informaţional: Nicolae Ceauşescu cum afla de ceea ce se întâmpla în dosarul lui Silviu Brucan?*

A.R.: Nu afla şi nu-1 interesa decât în măsura internaţionalizării cazului respectiv. Treaba lui era conducerea partidului şi a statului, nu mizeriile din dosarele Securităţii, căci această instituţie responsabilă de ecarisajul societăţii de spioni, trădători, terorişti, complotişti, sabotori şi alte forme de conspiraţii nu avea de oferit lucruri plăcute. Cazul „Scrisorii celor şase", adresată lui Ceauşescu prin postul de radio B.B.C., dată fiind şi notorietatea unora dintre semnatari, nu se putea să nu stea în atenţia sa, dar asemenea cazuri erau mai rare. Arestările pentru trădare şi spionaj, de asemenea, fiindcă implicau relaţiile cu un alt stat. Marile campanii de propagandă ale războiului politic, cum a fost „Operaţiunea belgiană - Satele româneşti", campania din Franţa, susţinută cu implicarea preşedintelui Fran^ois Mitterrand, privind presupusa asasinare a lui Virgil Tănase şi Paul Goma, la fel.

DA.: Deci, lucrurile astea rămâneau la un nivel de decizie inferior lui Nicolae Ceauşescu, Tudor Postelnicii sau Iulian Vlad.

A.R.: La diferite niveluri ierarhice, după atribuţiile fiecărui nivel. Dacă Silviu Brucan contacta B.B.C-ul, ambasade ori agenţi ai serviciilor străine şi făcea nu ştiu ce lucruri în această relaţie, care să prejudicieze interese de securitate, dacă era căutat de către un diplomat străin sau el vizita reprezentanţe străine, în măsura în care, în timp, *Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete* lucrurile astea conturau anumite preocupări relevante, atunci se pregătea o sinteză ce viza aspectele politice şi de implicare în relaţii cu entităţi externe, puteri sau servicii străine. Sau veneau semnale din zona respectivelor puteri privindu-1 pe Brucan sau pe altul şi aflând, direct sau indirect, Ceauşescu se interesa.

Existau şi persoane din „vechea gardă” care mai comentau maliţios, comintemişti vanitoşi, cu orgoliile nesatisfăcute, marginalizaţii clevetitori de care mai întreba, sporadic, mai mult Elena Ceauşescu, urmare şi a bârfelor care-i ajungeau la urechi.

Ca să rezum, la Nicolae Ceauşescu ajungeau doar acele cazuri - prezentate sintetic şi, de cele mai multe ori, verbal - care generau intervenţii din partea unor guverne străine, a unor personalităţi politice care i se adresau, ori implicau reacţii externe, proteste la ambasadele României, scandaluri de presă. După cum, i se raportau toate situaţiile în care fuseseră săvârşite infracţiuni contra securităţii statului şi, potrivit legii, se impunea trimiterea în judecată. In aceste cazuri, avea prioritate decizia politică. De ce? Fiindcă, în cvasitotalitatea lor, infracţiunile contra securităţii statului sunt infracţiuni de pericol, nu de rezultat Rezultatul în asemenea cazuri ar consta în ştirbirea ori suprimarea atributelor existenţiale ale statului, motiv pentru care se pedepsea intenţia.

Nicolae Ceauşescu a dispus ca Securitatea să nu se ocupe de persoanele care critică, sunt nemulţumite, îl înjură, spun anecdote cu substrat politic, considerând că astfel de reacţii sunt fireşti, chiar necesare, ca semnale pentru îndreptarea a ceea ce nu merge bine.

Opozanţii serioşi evitau să aducă servicii inamicilor României

DA.: De ce lipsesc manifestările mari, de protest, împotrnm regimului, atât în perioada lui Dej, cât si în perioada Im Ceauşescu ?

A.R.: Fiindcă opozanţii serioşi erau realişti, ei înţelegeau marea „trădare" a Occidentului, dar mai ales faptul că, fără voia lor, pot intra în jocul unui inamic real al României. Dar, mai existau şi nişte precedente din care s-au tras învăţăminte.

Toate încercările anterioare, chiar în timpul vieţii lui Stal in, dar şi după el, din R.D. Germană, Cehoslovacia, Polonia şi Ungaria au eşuat sub cizma şi tancurile forţelor militare sovietice de ocupaţie.

Tratatul de la Varşovia nu a făcut distincţie între inamicul extern şi opozantul intern, pe care nu-1 percepea decât în aceeaşi tabără cu adversarii sistemului socialist.

Dacă în România ar fi avut loc mari manifestări de protest, care să pună în pericol regimul politic, statele vecine, foste puteri revizioniste, n-ar fi ezitat să pacifice ţara prin dezmembrare.

Apoi, nu a existat nici lumina verde din afară. Conspiraţii interne fără conexiuni externe nu au existat şi nu vor exista. Până la Jimmy Carter, Administraţia S.U.A. nu şi-a făcut publică susţinerea alternativelor democratice la regimurile din Europa Centrală şi de Est. Mai mult, până la începutul anilor ’80, România era considerată un stat prieten al Americii.

Dincolo de aceste considerente, existau şi nişte motive obiective, de natură social-economică. Eradicarea analfabetismlui, industrializarea şi urbanizarea, asigurarea locurilor de muncă, a locuinţelor, gratuitatea asistenţei medicale şi a învăţământului de toate gradele ş.a. au însemnat foarte mult, nesperat de mult pentru o populaţie care s-a confruntat, după ororile războiului, cu lipsurile traiului din perioada spolierii economice de către ruşi, a cotelor obligatorii, a colectivizării forţate.

Momentele „1964" („Declaraţia de independenţă"), şi „1968" (condamnarea intervenţiei în Cehoslovacia), au solidarizat populaţia în susţinerea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, respectiv a lui Nicolae Ceauşescu.

în „Epoca Ceauşescu" cu mult peste 12.500.000 de persoane au primit locuinţe cu chirie modică din fondul locativ nou constituit, ceea ce face ca azi România să se afle în topul proprietarilor imobiliari.

Renta regală

D.A.: *Regele Mihai a fost unul din obiectivele Securităţii?*

A.R.: Premergător evenimentelor anului 1989, au apărut numere speciale ale revistei „Paris Match", dedicate monarhiilor europene dispărute, realizări editoriale scumpe, cu scop evident propagandistic. Generalul Iulian Vlad, deja ministru secretar de stat, mi-a ordonat: *„Elaborează o comandă de informaţii pentru Centrid de Informaţii Externe, să vedem ce face Mihăiţă al nostru, fiindcă precis, în unul din numerele următoare, va apărea «Paris Match-ul» dedicat în exclusivitate lui, şi nu trebuie să fim surprinşi. Măcar să avem idee unde şi cum stă".* Asemenea informaţii trebuia să existe în partea documentară a „Dosarului de obiectiv Casa Regală", dar nu s-a găsit mai nimic. La partea informativ- operativă, de asemenea, mai nimic. Mesajele de Anul Nou erau cunoscute. El era mulţumit, avea renta aia de treizeci şi ceva de mii de dolari pe an şi nu se implicase încă în chestiuni politice deranjante, majore. Ulterior, da.

DA.: *Deci, Regele Mihaiprimea bani de la Ceauşescu...*

A.R.: De la statul român, aşa cum se stabilise din anul 1947.

D.A.: *Din informaţiile pe care le aveţi, să înţeleg că Regele Mihai primea 30.000 de dolari?*

A.R.: 36-38.000 anual, nu reţin exact.

D.A.: *Era o sumă mare?*

A.R.: La cursul din 1947, cred că era o sumă rezonabilă, dar în anii '80 cred că era foarte puţin,

DA.: *Cine era responsabil pentru plată? Vă întreb acest lucru deoarece, la un moment dat, a fost vehiculat numele lui Dan Mir cea Popescu...*

A.R.: Nu cunosc. Dan Popescu nu se afla în nicio

ipostază pentru aşa ceva, pentru că el vine mai târziu. Dar, mai poţi să ştii?!

DA,: Pe vremea lui Ceauşescu înţelesesem că lucra în A. V.S. (Acţiuni Valutare Speciale) sau ceva de tipul ăsta.

A.R.: El n-a fost la cabinetul ministrului Gheorghe Oprea?

DA.: Nu, eu vorbesc despre Dan Mircea Popescu, cel care a devenit ministru în guvernul Văcăroiu.

A.R.: Ambii au fost miniştri. Despre Dan Mircea Popescu eu nu cunosc nimic relevant. Ce minister important a condus, al Muncii şi Protecţiei Sociale? In schimb, Dan loan Popescu a fost la cabinetul lui Gheorghe Oprea, care a răspuns 11 ani ca prim-viceprim-ministru (1978-1989) de dezvoltarea economică, a deţinut portofolii la Comerţ şi Industrie.

DA.: Dar, la un moment dat, discutând despre cazul lui Gheorghe Oprea, mi-aţi spus că acuzaţia de spionaj în favoarea serviciiilor secrete italieneşti a fost o provocare. Dejucată de Iulian Vlad.

A.R.: A fost o provocare. Poate nici astăzi nu se ştie exact ce privea provocarea.

DA.: Dar au existat suspiciuni că Gheorghe Oprea era agent sovietic?

A.R.: Nu ştiu, dar din procesul C.P.Ex. ruşii l-au scos, ca să nu fie condamnat. Pe el, pe Ursu şi nu ştiu cine a mai fost, parcă Gheorghe „Gogu" Rădulescu, pe filiera asta a operat exonerarea. Asta ne spune şi Gelu Voican-Voiculescu, dacă nu are vreun alt interes... Dacă e adevărat, opinia mea este că Oprea ar fi putut accepta să intre într-un un joc operativ, sub control exoneratoriu...

DA.: Chiar voiam să vă întreb cum s-a făcut, nişte oameni au fost extraşi pur şi simplu din procesele anilor '90. Alex Mihai Stoenescu are un capitol în aşa-zisa carte de interviu cu fostul şef al D.S.S., *în care Iulian Vlad, deşi ştia cine i-a extras, îl întreabă pe Gelu Voican-Voiculescu, făcând pe naivul: „Spune-mi şi mie, domnule ambasador, cine i-a extras"... Şi s-a răspuns clar:" Asta afost comandă de la Moscova*

A.R.: Legat de Gheorghe Oprea, eu reţin că în cooperarea pentru producerea autoturismului „Oltcif', la Craiova, acesta le-a cam făcut

jocul francezilor. După aceeaşi reţetă folosită de Ion Dincă la Centrala Nucleară de la Cernavodă, în cooperarea cu canadienii. De asemenea, Gheorghe Oprea a fost intens curtat şi de britanici, de serviciile de informaţii britanice, prin agentul britanic de origine română, sub acoperire de om de afaceri, George Pop.

D.A.; *Omul care ne-afinanţat multe operaţiuni în exterior.*

A.Ra Bine, avem informaţii diferite.

D.A.; *Revin la Regele Mihai. Eugen Mihăescu, într-una din cărţile sale, spune că în 1990 a aflat ce l-a făcut pe Regele Mihai să păstreze tăcerea în legătură cu regimul ceauşist: „Dan Mircea Popescu mi-a mărturisit că a fost unul dintre mesageri Fiind în misiune specială la Berna, i-a dat regelui cei 10.000 de dolari rentă personală pe care i-au oferit-o comuniştii, de la Petru Groza la Ceauşescu. Până în 1985. Ca să facă economii, dictatura a decis să nu-i mai plătească renta. Din acel moment, nici Mihai nu a mai tăcut". Cum se leagă cu povestea pe care mi-aţi spus-o?*

A.R.: Foarte bine, o confirmare în plus! Suma pe care v-am spus-o eu era renta care se convenise la plecare, în 1947. Ce s-a întâmplat ulterior, apoi după 1985, nu ştiu, dar aceea era suma iniţial stabilită. La Brigada „Emigraţie" din D.S.S. aşa se ştia. Dar, am foarte serioase rezerve că renta viageră să fi fost transmisă prin mesageri ocazionali, în trecere, cu misiuni, pe la Geneva. Dan Mircea Popescu era în anul 1985 la Academia „Ştefan Gheorghiu". Regele Mihai avea deschis un cont pe care statul român îl alimenta şi pe care îl putea controla şi bloca. Nu pare mai firesc aşa?

Asta, cu cuantumul rentei, este mai puţin important. Importanţă are faptul că renta a fost convenită şi i s-a acordat. După cum, Petru Groza a negociat achiziţionarea unei cantităţi de vin din cramele regale, în valoare de Imilion de dolari, din care a dat 500.000 de dolari cash la plecare, iar diferenţa, ulterior, dacă Regele Mihai va respecta clauza rezervei sale politice.

Surpriza a fost că dosarul de la Brigada „Emigraţie" nu mai era actualizat. Nu exista nici măcar o fotografie a reşedinţei. Nu aveau topografia locului, schiţa interioară a incintei, lucruri...

DA.: Adică, n-aveau nici reţea de informatori în jurul regelui?

A.R.: Simplu de întrebat, mai greu de realizat este răspunsul.

Regele Mihai era vizitat şi de informatori, când se iveau prilejuri. A stat o vreme prin alte locuri, a făcut şi naveta în America, după cum au fost conjuncturile exilului său. Public, nu s-a implicat politic decât spre final, cum a fost, de exemplu, mesajul de Anul Nou din 31 decembrie 1988. Cât a fost în America putea să se implice, acolo avea Consiliul Naţional Român, cu Ioana Brătianu în frunte, care era ţinut de C.I.A. şi Departamentul de Stat ca un fel de guvern din umbră.

D.A.: Era organismul de conducere al emigraţiei române.

A.R.: Ar fi trebuit să fie. Ion şi Mihai Antonescu, prevăzători, au dispus din vreme deschiderea unui cont bancar în Elveţia, în ideea de a putea fi finanţată o viitoare mişcare de rezistenţă a exilului, pentru situaţia în care se ajungea la ocuparea României de către Armata Roşie. Cine şi cum s-au folosit de acei bani, în interesele lor private, ar merita să fie deconspiraţi şi supuşi oprobriului public. Chiar post-mortem. O primă dezbinare a exilului românesc a fost determinată de ceea ce s-a întâmplat cu banii depuşi în Elveţia pentru un eventual guvern în exil. Dar cum, probabil, socotindu-se că ideea constituirii acelui depozit bancar a aparţinut Antoneştilor, unii iuţi de mână şi-au zis că este mai folositor să nu scape prilejul să se îmbogăţească. Cam tot aşa s-a întâmplat şi cu vistieria Mişcării Legionare.

DA.: Totuşi, Regele Mihai a stat pasiv până în ultimul moment?

A.R.: Când au început să fie mai intense operaţiunile speciale de propagandă, de război politic pe calea undelor, ex-Regele Mihai putea să se implice, dar nu s-a raliat nici ulterior la tentativele din anii '80, de unificare a exilului românesc. E adevărat însă că în ziua de marţi, 4 iulie 1989, a achiesat la...

D.A.\... Declaraţia de la Budapesta.

A.R.: Da, Ariadna Combes, dr. Ion Vianu şi Dinu Zamfîrescu i-au înmânat textul Declaraţiei de Ia Budapesta. A aprobat întru totul conţinutul declaraţiei care exprima convingerile sale privind relaţiile dintre popoarele român şi maghiar. Când a fost întrebat de ce a fost de acord, a răspuns că pentru căderea comunismului era de acceptat orice compromis.

Dar, să duc ideea până la capăt. Un fotograf profesionist, etnic maghiar, care deţinea un studio în reţeaua Cooperativei „Arta

fotografică", a fost angajat de Brigada „Emigraţie", sub acoperirea unei reviste străine, pe post de paparazzi şi, pentru câteva sute de dolari, plus cheltuielile de transport, cazare, masă şi „diverse neprevăzute", a realizat un album fotografic şi a cules referinţe din proximitatea reşedinţei. Cu acel prilej s-au actualizat informaţiile despre fiice, gineri, nepoţi, au fost traduse memoriile lui Carol al II-lea şi s-au reverificat datele privind litigiile patrimoniale ale Casei Regale cu statul român.

CAPITOLUL XV

Securitatea şi Direcţia de Informaţii a Armatei

Securitatea ^ît custodia Armatei

DA.: Dar să ne întoarcem la înfiinţarea S.R.L-ului, pentru că şi el a fost creat în preajma unor alegeri prezidenţiale, şi el apare în urma unor evenimente importante, şi el apare din neant, e o perioadă de...

A.R.: Eu n-aş vorbi despre înfiinţarea S.RX-ului, d despre recuperarea Securităţii din custodia Ministerului Apărării Naţionale. Suntem mai aproape de realitate. Recuperarea a fost acceptată de decidentul politic, sub stricta condiţie ca toate nivelurile de comandă, începând de la şef de birou şi până la şefi de unităţi centrale şi judeţene, să fie ocupate de ofiţeri din Ministerul Apărării Naţionale, lucru cu care viitorul director a fost întru totul de acord. Si, într-o primă etapă, aceşti noi comandanţi, cei care nu proveneau din structurile de informaţii militare (au fost şi din structurile de informaţii militare oameni pregătiţi, cu experienţă în munca de informaţii şi mai cu seamă în activitatea ilegală de informaţii, de cercetare militară, dar aceştia reprezentau excepţii) au făcut ceea ce ştiau ei mai bine: „căprărie”. Au introdus regulile cazone, prin care s-a gripat practic întreg sistemul informativ.

DA.: încercau diversiuni.

A.R.: Exact, la primele contacte cu ofiţerii din Securitate aveau tendinţa abordărilor provocator-diver- sioniste. îndeosebi cei care îşi pătaseră mâinile cu sângele compatrioţilor ucişi în evenimentele din decembrie 1989.

DA.: Să nu uităm de oamenii ce veneau din cealaltă zonă a Securităţii ofiţerii recrutaţi de Direcţia de Informaţii al Armatei înainte de decembrie 1989.

A.R.: Pe aceştia nu i-au numit în funcţii de conducere. Unii au fost retraşi, alţii s-a dovedit că erau compromişi şi i-au trecut în rezervă.

D.A.: îi ştiaţi pe cei care fuseseră recrutaţi de Direcţia de Informaţii al Armatei înainte de evenimentele din 1989?

A.R.: Nu-i ştiam, dar şi i-au deconspirat ei ulterior, în anii ’90-’91, când au început să se laude. Ştiam însă că au făcut asta fiindcă au fost depistaţi ofiţeri recrutaţi în Direcţia de Contraspionaj. Ofiţeri de teren. Erau fiii unui colonel, respectiv general, din Ministerul Apărării Naţionale, amândoi cu funcţii importante în Departamentul Aviaţiei Civile şi, din aceste poziţii, aveau responsabilităţi în cooperarea cu Departamentul Securităţii Statului pe linia prevenirii actelor teroriste în aeroporturile şi aeronavele româneşti.

Ofiţerii respectivi fuseseră folosiţi de generalul Aristotel Stamatoiu în misiuni de legătură cu I.C.E. Rom- tehnica, pe domeniul de responsabilitate al generalului Stănculescu, în perioada în care U.M. 0625 C.P. (Comerţ Exterior şi Protocol) era anexă a Direcţiei de Contraspionaj. Aceşti doi ofiţeri erau tineri, cu gradul de locotenent-major. Când am citit rapoartele lor despre instruirea şi sarcinile primite de la Direcţia de Informaţii Militare am rămas, cum se spune, fără glas.

D. A.: Au făcut rapoarte din proprie iniţiativă?

A.R.: Au fost prinşi şi li s-a cerut să raporteze detaliat, în scris. Rapoartele ne-au şocat, fiindcă era vorba de o altă metodologie, era metodologia spionajului militar sovietic (a G.R.U.-ului), cea care a fost descrisă de Viktor Suvorov, numele real, Vladimir Bogdanovici Rezun, ofiţerul care în 1978 a dezertat şi s-a stabilit în Anglia. Personal, am serioase îndoieli asupra dezertărilor unor spioni sovietici in Anglia sau în S.U.A., existând dovezi că s-a folosit această cale pentru dezinformare.

Revenind la metodologia de lucru descrisă de ofiţerii recrutaţi de Direcţia de Informaţii a Armatei, ea nu se regăsea în „manual". Era...

DA.'.... similara cu cea a ,, Fantomelor"?

A.R.: Da, câte ceva, sistemul de legătură impersonal, metode de acţiune clandestine, prin care să se prevină descoperirea lor.

DA.: Deci, era o operaţiune de spionaj în interiorul unui serviciu de spionaj.

A.R.: De contraspionaj.

D.A.: între servicii care, practic, erau partenere. Dar de ce făceau cei de la D.I.A. chestia asta, că bănuiesc că Securitatea nu proceda la fel?

A.R.: După trădarea lui Mihai Pacepa, prin generalii politici din Ministerul Apărării Naţionale, promovaţi de la Consiliul Politic al Armatei ca şefi ai Secţjei Militare a C.C. al P.C.R. ori consilieri militari ai lui Nicolae Ceausescu, Ion Dincă, Constantin Olteanu, Ion Coman, cunoscuţi de Nicolae Ceausescu pe când era adjunct al ministrului Apărării şi şef al Direcţiei Politice Superioare a Armatei, s-a instituit şi un control secret asupra Ministerului de Interne, cu accent pe Securitate, Miliţie şi Trupele de Securitate...

DA.: Puţină lume ştie că Nicolae Ceausescu era general de armată, că era mândru de acest lucru.

A.R.: Da, a deţinut gradul de general-locotenent, echivalentul generalului-maior cu două stele, de azi.

D.A.: Şi el totdeauna se raporta cu mândrie la această perioadă...

A.R.: Da, şi ţinea foarte mult la această etapă din viaţa şi activitatea sa. Deci, la momentul amintit, s-a făcut un "Stat de funcţii anexă al Direcţiei de Informaţii Militare", cu ofiţerii plantaţi sau recrutaţi „în obiectiv", respectiv în structurile Ministerului de Interne, în primul rând ale Departamentului Securităţii Statului. Acei ofiţeri nu figurau în organigrama propriu-zisă a Direcţiei de Informaţii, accesibilă ofiţerului de contrainformatii, care era al Departamentului Securităţii Statului. Cel puţin teoretic, căci în practică se mai constatau cazuri frecvente de „loialitate divizată". Generalul Iulian Vlad spunea despre ei că *„sug de la două capre ",*

Statul anexă era folosit şi de Securitate, pentru ofiţerii detaşaţi în anumite funcţii civile, de exemplu, la Rezervele de Stat, la Consiliul

Superior al Planificării, la Finanţe, Economie ş.a., unde era concentrare mare de informaţii secrete.

DA.: înţeleg că vorbiţi si de ofiţerii infiltraţi in D.S.S.

A.R.: Infiltrarea e cu totul altceva.

DA.: Am vorbit de infiltrare. Am înţeles că această operaţiune afost cu aprobarea lui Nicolae Ceauşescu.

A.R.: Infiltrarea presupune altceva.

DA.: O penetrare.

A.R.: O recrutare sau o dirijare în obiectiv. Este de evitat folosirea terminologiei de strictă specialitate. "Acţiunea informativ-operativă de infiltrare specială" este temă de tratat academic, apropo de cazul „Agentul nostru Victor", infiltrarea lui Virgil Crăriunaş, începută de S.SJ, şi desăvârşită, ulterior, în etape, de Securitate. Dau acest exemplu, cunoscut publicului larg din paginile „Evenimentului zilei", dar care, sub aspectele sale tehnico-meto- dologice, nu a fost aproape deloc descifrat şi înţeles, nici de autorul cărţii cu acelaşi nume şi nid de ziarist.

DA.: Vorbim de ofiţeri D.S.S. recrutaţi de D.LA. sau de ofiţeri D.LA. plantaţi în D.S.S.?

A.R.: Şi una, şi alta! Puteau fi recrutaţi dintre ofiţerii în rezervă ai Armatei care erau angajaţi în Securitate, ştiut fiind că absolvenţi ai învăţământului superior satisfăceau stagiul militar ca elevi ai şcolilor militare de ofiţeri de rezervă. Mai era o filieră de introducere a agenţilor în obiectiv, respectiv absolvenţii academiilor militare, pe care Ministerul de Interne îi selecţiona în vederea încadrării unor funcţii de specialitate. Pentru anumite specializări se făcea frecvent apel la absolvenţii Academiei Tehnice Militare. După cum şi Ministerul de Interne trimitea candidaţi la examenele de admitere în instituţiile militare de învăţământ.

Trebuie observat însă că o serie de generali ai Ministerului de Interne, respectiv ai Securităţii, proveneau din Ministerul Apărării Naţionale. Sunt suficiente exemple: Nicolae Budişteanu (pe care l-am avut comandant de şcoală), Emanoil Rusu (pe care l-am avut şef de inspectorat la Capitală, în anii 1970-1971), Neagu Cosma (l-am avut comandant de şcoală opt luni, în 1973-1974), Constantin Nuţă (şef al

contrainformaţiilor militare, apoi adjunct al ministrului şi şef al Inspectoratului General al Miliţiei), Gheorghe Zagoneanu (şef al Direcţiei Paşapoarte, şef al Inspectoratului M.I. al judeţului Galaţi, secretar de stat şi adjunct al şefului Centrului de Informaţii Externe, inspector şef la Braşov, după evenimentele din noiembrie 1987), Mircea Oprescu (directorul administrativ al Misiunii permanente a României la Geneva), Vasile Gheorghe (şef al Corpului de control al M.I., şef al Inspectoratului Municipiului Bucureşti al M.I., şef al Direcţiei Contrainformaţii Militare), Gheorghe Florea (şef al Direcţiei Cadre şi învăţământ a M.I., şef al Direcţiei de Contrainformaţii Militare), Grigorie Ghiţă (comandant al Comandamentului Trupelor de Securitate), Viorel-Paul Marinescu (comandant al Comandamentului Trupelor de Securitate, şef al Direcţiei de Securitate şi Gardă, şef al Direcţiei Organizare-Mobilizare a M.I.), Luigi Martiş (comandant al Comandamentului Trupelor de Securitate, şef al Direcţiei Organizare-Mobilizare a M.I., adjunct al ministrului de interne şi şef al Statului Major al Inspectoratului General al Poliţiei - 8-17 ianuarie 1990) ş.a.

Reorganizarea spionajului după dezertarea şi trădarea lui Mihai Pacepa a fost urmată de aducerea mai multor ofiţeri din Armată la comanda unor structuri ale Centrului de Informaţii Externe.

Aceste exemplificări demonstrează că Armata avea

 resursele umane de susţinere a unui control contrain- [5] formativ asupra Ministerului de Interne.

Dar, revenind la cei doi tineri ofiţeri recrutaţi de Direcţia de Informaţii a Armatei, dacă se ia în calcul nivelul de penetrare al G.R.U. în D.I.A., aici puteau opera şi agenţi recrutori pentru serviciile sovietice. Chiar şi ofiţerul din Secţia Militară a C.C. al P.C.R. care răspundea de Statui- anexă, cu ofiţerii acoperiţi în Ministerul de Interne, după cum s-a aflat ulterior era agent G.R.U. El fusese trecut în rezervă, dar generalul Nicolae Militam l-a reactivat, în decembrie 1989, si l-a detaşat la S.R.I., unde a detinut succesiv comanda a două unităţi centrale: Filaj - Investigaţii, unde a stat relativ puţin (până când a extras duplicatul bazei de date, o adevărată „mină de aur") şi Corpul de control şi consilieri al directorului Serviciului, Virgil Măgureanu, ipostază din care a fost trecut a doua oară „în rezervă", pentru a fi plasat secretar tehnic al Comisiei parlamentare de control al S.R.I., unde a stat până la stingerea din viaţă.

D.A.; *Ministerul de Interne nu avea, ca acum, o şcoală cu valenţe universitare. Iţi dădeau diplomă universitară?*

A.R.: Avea. Diplomă universitară se obţinea, după anul 1963, de la Facultatea de Drept. Profesorii de la Drept predau la şcolile de ofiţeri de la Băneasa (Securitate) şi Olteniţei (Miliţie) şi în acea vreme erau profesori de mare prestigiu, proveniţi din perioada interbelică. Studiile de la toate şcolile militare de ofiţeri erau echivalate cu cele ale diverselor specialităţi din învăţământul universitar civil. Ulterior, s-a constatat că pentru absolvenţii şcolilor Armatei nu era întotdeauna posibilă continuarea studiilor pentru echivalare.

D.A.: Dar, *să revenim...*

A.R.: Trimitea şi Ministerul de Interne ofiţeri pentru pregătire în Academia Tehnică Militară. Şi ce se întâmpla acolo, se întâmpla. Un caz-şcoală, de ofiţer încadrat in Securitate din Academia Tehnică Militară *şi* care a avut un

rol nefast în evenimentele din decembrie 1989, este colonelul Stelian Pintilie, fost adjunct al ministrului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, cel care răspundea practic de telecomunicaţii.

D.A.: Cel care a întrerupt legăturile telefonice şi a gestionat comunicaţiile în cele mai fierbinţi zile ale evenimentelor din decembrie 1989.

A.R.: Exact, dar nu de capul lui, ci la ordinul generalului Victor Atanasie Stănculescu.

D.A.: Din ce mi—aţi descris, şi revin puţin la înfiinţarea S.R.L-ului, Ion Iliescu seamănă cu Ceauşescu. Amândoi aveau încredere în armată.

A.R.: Erau şi foarte apropiaţi, prin aceea că aveau aceeaşi obsesie pentru deţinerea puterii absolute. Dar încrederea lui Ion Iliescu în armată a venit din altă zonă. Pe filiera generalului Vasilc Ionel, care se pare că în ierarhia clandestină i-a fost superior.

DA,: A fost rezidentul agenturii sovietice, adică...

A.R.: Asta spune şi Victor Atanasie Stănculescu. Şi asta spun şi eu, fiindcă Ion Iliescu nu s-a despărţit niciodată de el, ci, dimpotrivă, l-a promovat în funcţii de mare răspundere pe zona informaţiilor sensibile. L-a păstrat şi la sediul central al P.S.D. până aplecat din această lume.

D,A.: Nu ştiu dacă aţi sesizat, dar in unul din dialogurile mele cu loan Talpeş, fostul director al S.I.E., aduc în discuţie cazul Vasile Ionel. Talpeş nu neagă că ar fi fost agent G.R LI., dar spune, şi acum eu parafrazez, că dintre toţi cei care au tăcut parte din acea reţea, Vasile Ionel a fost ccl mai patriot. Este o încercare de acoperire a relaţiei dintre Ion Iliescu şi Vasile Ionel?

A.R.: Cel puţin acestea sunt: aparenţele!

DA.: Credeţi că loan Talpeş ştia?

A.R.: Oh, foarte bine, loan Talpeş vorbea cu prietenul nostru Victor Mareu despre schimbarea bărcilor.

DA.: Când?

A.R.: în anii '90. *„Eu am schimbat barca, am sării în partea cealaltă, Voi ce faceţi?”* Adică, Virgil Măgureanu şi Victor

Mareu. Dacă vorbea despre schimbarea bărcilor, explicit recunoaşte că a fost într-o barcă şi a sărit în cealaltă. Dar, dată fiindu-i poziţia, este de presupus că a schimbat barca odată cu Ion Iliescu, când au perfectat predarea reţelei de agenţi ilegali.

D.A.: Care era cealaltă barcă?

A.R.: Ei...

D.A.: Barca rusească?

A.R.: în Europa, de la Cioran citire, *"sunt două naţii care pot să creeze istorie: ruşii şi nemţii"*.

D.A.: Branlp', nu?!

A.R.: Modul în care francezii mai pot să creeze istorie în Europa cred că ţine de domeniul trecutului, al vremurilor lui Napoleon. Generalul de Gaulle a încercat ceva, dar nu a avut un partener de calibru, în acest sens, în Nichita Sergheevici Hruşciov, mult prea ocupat cu provocarea „întrecerii socialiste" lansate americanilor. Planurile lui Frangois Mitterrand şi Mihail Sergheevici Gorbaciov, privind Casa comună europeană de la Atlantic la Urali, au fost sabotate prin scoaterea din scenă a lui Gorbaciov. De fapt, la Washington a existat şi continuă să existe reticenţe serioase faţă de puterea şi rivalitatea economică din partea Uniunii Europene. Americanii par a fi mai mult interesaţi de proiectul politic european decât de cel economic.

„Nu puteam să spunem că Armata a tras../'

D.A.: Să ne întoarcem la M.Ap.N., la această legătură între M.Ap.N. şi evenimentele importante ale istoriei recente. în 1989- 1990, Armata preia Securitatea, de fapt o confiscă, o preia cu totul, preia arhive, preia armament, preia ofiţeri. Aţi avut acea întâlnire cu generalul Nicolae Militaru, noul ministru al Apărării, în care...

A.R.: Da.

D.A.: Aţi avut de ales între glonţ şi continuarea carierei.

A.R.: Da, dar nu se întâmpla prima oară când umbrela

Armatei a fost folosită pentru a salva ori a distruge ceea ce trebuia salvat sau se dorea eliminat de către învingători din structurile de informaţii. Acea umbrelă militară a fost şi în ’44 -’45, acea umbrelă militară a fost şi după căderea lui Moruzov, şi dacă mergem la toate marile momente de discontinuitate din istorie vom vedea că structurile informative au fost blamate, condamnate şi puse la stâlpul infamiei fără nicio raţiune, fără niciun discernământ. Atunci, sigur, la nivelul decidentului politic, care îşi dădea seama că nu se poate renunţa la puterea conferită de deţinerea informaţiei secrete, s-a recurs la această soluţie de rezervă.

Nu este mai puţin adevărat că au existat şi vinovăţii ale unor persoane din conducerea structurilor secrete, care au determinat astfel de reacţii. Firesc ar fi fost ca să fie

identificate responsabilităţile acestora fără să se distrugă linia întâi a apărării statului.

D.A.; *Deci, apreciaţi preluarea Securităţii de către Armată caftind o etapă normală.*

AJR.: Iraţionalul nu poate fi ceva normal. Era scoasă Armata în faţă până când îşi revenea sistemul informativ secret. Numai că, spre deosebire de etapele de referinţă anterioare, când Armata nu a fost implicată în crime împotriva umanităţii, în decembrie 1989 a existat interesul diversionist de comutare a responsabilităţii crimelor în sarcina Securităţii. La nivelul conducerii provizorii din decembrie 1989, în toiul aprigei bătălii pentru putere, se convenise promovarea imaginii Armatei ca stâlp de rezistentă al naţiunii, instituţie fundamentală, cu credi- bilitate ş.a.m.d. Lucru pe care Silviu Brucan i l-a inoculat foarte bine lui Ion Iliescu. Iată ce declara, în 1991, Silviu Brucan, unul dintre membrii cei mai activi şi liderul informai al puterii provizorii instituite în decembrie 1989, citez: *din cauza situaţiei politice [...] în ţara asta armata era*

singurul factor de stabilitate, cu toate că armata a tras la Timişoara şi la Bucureşti, şi prin alte părţi. Nu puteam să

spunem că unii generali i-au fost loiali lui Ceauşescu, alţii disidenţi, că armata a tras la Timişoara, a tras la Sibiu, a tras la Cluj, a tras şi la Bucureşti în 21 decembrie - ăsta-i adevărul istoric. Ar fi fost iresponsabil să deschizi o asemenea discuţie într-o perioadă când asta (n.n. - Armata) *era singurul lucru pe care ne sprijineam ".*

D.A.: Acesta este un dialog la care aţi asistat sau v-a fost povestit?

A.R.: Acesta este un fragment din Silviu Brucan, pe care l-am citat dintr-una din cărţile ce i-au apărut, probabil „Generaţia irosită”, dar pe care l-am regăsit şi într-un interviu cu jurnalistul Mircea Bunea de la „Adevărul”. Cu Mircea Bunea s-a contrat şi s-a certat, pentru că i-a cerut transcriptul interviului şi Silviu Brucan a tăiat şi a introdus, i-a explicat el lui Mircea Bunea cum se face gazetărie, cum făcea el, pe vremuri, la „Scânteia”.

Cei care preluaseră şi gestionau reorganizarea Departamentul Securităţii Statului în structura Ministerului Apărării Naţionale au convocat vreo două sau trei şedinţe cu comandanţii numiţi de generalul Nicolae Militam şi cu şefii care încă nu fuseseră schimbaţi, de la servicii şi birouri; unii locţiitori, cum a fost şi Gheorghe Diaconescu, de la Contraspionaj, a fost singurul locţiitor şef de direcţie care a rezistat, iniţial ca şef de sector, şi asta nu întâmplător, pentru că la origini se pare că fusese şi el omul cuiva. La şedinţele respective, laitmotivul era: *„ V-am arestat conducerea. Ajutaţi-ne să constituim capetele de acuzare"* N-a ieşit nimic.

DA.: Fac legătura între ceea ce îmi spuneţi şi jurnalul Generalului, aprecierile sale faţă de unii foşti colaboratori.

A.R.: Atunci, Silviu Brucan a declanşat campaniile de acuzaţii publice, susţinute în media şi transformate în capete de acuzare. Fiindcă se va constata că instrucţia penală împotriva lui Iulian Vlad, dar şi împotriva altora, a fost bazată pe campania de acuzaţii a lui Silviu Brucan.

Exact cum a făcut cu Radu Gyr, cu Pamfil Şeicaru, cu Iuliu Maniu şi cu toţi ceilalţi, în 1945.

La o alta şedinţă, a declarat ceva locotenent-coîonelul Gheorghe Diaconescu în legătură cu implicarea contraspionajului în acţiuni de stradă, de securitate şi gardă, ceea ce ar fi dus la deprofesionalizare. Faptul în sine era o aberaţie. Dar nu Iulian Vlad voia să scoată ofiţerii de
informaţii în stradă şi când s-a întâmplat treaba asta Iulian Vlad nu era omul de decizie. Devenise regulă ca efectivele Ministerului de Interne să fie scoase la vizitele de lucru ale lui Nicolae Ceauşescu şi la vizitele delegaţiilor străine la nivel de şef de stat.

D.A.: Poate fi calificat astăzi ca un abuz în serviciu.

A.R.: Nu era niciun abuz. „Securitatea Comandantului Suprem" constituia *„sarcina primordială a întregului aparat al Ministerului de Interne".* A urmat încă o şedinţă pentru invitarea la delaţiuni şi iar n-a ieşit nimic. Delaţiunea, turnătoria nu au funcţionat pentru că, totuşi, oamenii care făceau parte din Securitate, în 1989, aveau repere morale şi nu puteau să inventeze.

DA..: Cred că erau mulţi care nu ştiau lucruri compromiţătoare depre Iulian Vlad, pentru că, până la urmă, munca în Securitate era foarte atent compartimentată. Cred că omul care ştia cele mai multe eraţi dumneavoastră. V-au întrebat vreodată?

A.R.: întrebarea, aşa cum este formulată, dincolo de tendenţiozitate, relevă că prezumaţi existenţa lucrurilor compromiţătoare despre generalul Iulian Vlad. Ei bine, nu m-au întrebat nimic. Şi daca mă întrebau, nu aveam ce să le spun, fiindcă în cei 15 ani în care am lucrat cu Generalul, el nu a dat şi nu a executat vreun ordin ilegal. Cei în măsură să mă întrebe ştiau foarte bine acest lucru.

D.A.: Nu v-au întrebat de Iulian Vlad?

A.R.: Nu m-au întrebat nimic. Mă rog, asta putea fi şi o stratagemă... Erau total detaşaţi. Ei ştiau tot ce era esenţial din ceea ce, chipurile, căutau să afle, făceau o treabă mai

mult de formă, dar riguros temporizată, ca să poată trage cât mai mult de timp. Pe mine m-au lăsat să mă simt lejer, scontându-se că, din supravegherea mea, vor rezulta elemente pe care să le valorifice.

CAPITOLUL XVI

începutul sfârşitului

Agenţii altor puteri întotdeauna au conspirat împotriva României

D.A.: *Acum aş vrea să merg puţin mai departe, să intrăm mai profund în evenimentele din 1989, ca să zic aşa. Aş vrea să încercaţi să vă aduceţi aminte exact cum s-au întâmplat lucrurile atunci... Nu ştiu... O luăm, dacă vreţi, de la momentul Timişoara, de când au început mişcările de la Timişoara, cu momentul Lăszlo Tokes.*

A.R.: Nu e bine aşa.

D.A.: *Nu e bine? O luăm mai dinainte?*

A.R.: Momentul Timişoara este o secvenţă din finalul unei epoci, cea a Războiului Rece. Evenimentele anului 1989 nu reprezintă începutul, ci sfârşitul.

D.A.: *Atunci, să o luăm cu finalul lui 1989, de unde consideraţi că trebuie să începem, pentru că vreau să intru pe logica dumneavoastră. De unde începefinalul lui '89?*

A.R.: Prin Directiva nr. 68, din anul 1947, a Consiliului Securităţii Naţionale a Statelor Unite, preşedintele Harry Truman a aprobat strategia globală de luptă împotriva comunismului, autorizând operaţiunile clandestine de subminare, până la lichidare, a sistemului politic, economic şi militar, impropriu desemnat „comunist”. Deci, acesta este începutul. Am spus „impropriu comunist”, deoarece comunismul a fost şi a rămas un „vis de aur al omenirii”, sinonimul profeţiei biblice a „raiului pe pământ”, dacă nu chiar aceeaşi profeţie în varianta ideologiei politice.

într-un timp relativ scurt, socialismul reuşise să se impună pe plan mondial, ca sistem economic şi politic, pe 26% din suprafaţa globului pământesc, unde trăia 30% din populaţia globului, care producea peste 40% din producţia industrială mondială.

Imediat după şifonarea prestigiului S.U.A., prin înfrângerea suferită în războiul din Vietnam, a apărut criza din anii ’70, generată de scumpirea petrolului. Importantă parte din ţările exportatoare de petrol

intraseră sub influenţele stângii marxiste, leniniste, troţkiste sau maoiste.

Africa, America Latină, sud-estul Asiei deveniseră ţinte ale exportului insurgenţelor de stânga. In sânul Bisericii Catolice din aceste zone se conturase o orientare de stânga.

Ameninţarea stângii devenise de netolerat, iar soluţia depăşirii crizei era deplasarea acesteia din interiorul economiei ţărilor capitaliste dezvoltate în afara frontierelor lor. Soluţia ieşirii capitalismului din marea sa criză era lichidarea socialismului la nivel global, fie printr-un război, fie prin utilizarea unei strategii oculte, care să genereze „revoluţii" în interiorul sistemului advers. Deoarece războiul nu era onorabil, iar revoluţiile servesc îndeobşte cauze nobile, s-a ales această din urmă cale.

Modalitatea de punere în practică a acestui deziderat era un război secret, minuţios planificat, purtat prin operaţiuni sub acoperire (Covert Operation), executate simultan de către Pentagon, C.I.A., celelalte servicii şi agenţii ale S.U.A. şi omoloagele lor din ţările membre N.A.T.O.

„Legitimitatea" unei astfel de strategii, dacă poate fi numită astfel, rezulta din documentul secret amintit, Directiva Consiliului Securităţii Naţionale nr. 68/1947, emis de preşedintele Statelor Unite ale Ameririi, Harry Truman, prin care a autorizat Agenţia Centrală de Informaţii să desfăşoare operaţiuni de război psihologic în Europa de Est şi U.R.S.S., cu scopul subminării şi, ulterior, al schimbării regimului politic, pentru distrugerea puterii militare a statelor vizate şi distrugerea sistemului politic şi social al acestora. în scopul menţionat, S.U.A., în calitate de coordonator al operaţiunii, a acţionat pentru destabilizarea U.R.S.S.; R.F. Germania şi Anglia s-au concentrat pe RI). Germană, Polonia şi Cehoslovacia, iar Franţa, Olanda şi Italia (sub conducerea S.U.A.) au avut ca ţinte Ungaria, Bulgaria şi România. în fapt, Ungaria a fost, deopotrivă, aliata Estului şi a Vestului împotriva României.

Strategia globală a războiului secret, dus împotriva economiei sistemului socialist, viza patru obiective:

1. Reeâştigarea lumii a treia şi restaurarea dominaţiei capitaliste prin forme neocoloniale. României i-au fost sabotate mari proiecte de cooperare economică în mai multe ţări din Africa, Orientul Mijlociu şi

America Latină.

2. Reconstrucţia fostelor pieţe de desfacere, prin expulzarea societăţilor aparţinând statelor socialiste. României Lau fost sabotate exporturile de autoturisme de teren în Canada, America Latină şi Africa. De asemenea, exportul de tractoare şi autoturisme „Dacia", utilaj petrolier, produse metalurgice, mobilă, came, unt şi alte produse alimentare. România era printre cei mai mari producători din lume de produse petroliere finite, oţel, locomotive etc. în 1984, României i s-a cerut imperativ restituirea în avans a 8 miliarde de dolari din împrumuturile contractate, ceea ce a necesitat impunerea unor restricţii drastice în consumurile interne, populaţia ajungând la disperare.

3. Transformarea ţărilor care au cunoscut regimuri socialiste în simple pieţe de desfacere pentru produsele industriale ale ţărilor capitaliste dezvoltate.

4. Preluarea controlului asupra principalelor surse de energie: petrol, gaze naturale, energie atomică.

Mai aproape de noi, un moment important l-a constituit preluarea conducerii, la Moscova, de către Iuri Vladimirovici Andropov (1982-1984) şi continuarea de către Mihail Sergheevici Gorbaciov (1985-1991), în maniera sa, a procesului restructurării sistemice globale, menit a salvgarda Uniunea Sovietică, respectiv iniţierea convorbirilor şi a înţelegerilor la cele mai înalte niveluri între Statele Unite ale Americii şi Uniunea Sovietică.

Putem umbrei, teferii din lumea ir\formatiih> secate

DA.: Cum se simţeau în România lucrurile acestea, pentru a 7 noi avem acum şi o viziune retrospectivăr avem mult mai multe date, dar încercaţi să faceţi abstracţie de ele, puneţiAe undeva deoparte.

A.R.: în România s-au simţit aceste lucruri în primul rând prin apariţia unor oameni, să spunem aşa, mai curajoşi în exprimarea opoziţiei.

DA.: Deci, spuneţi că brusc a început disidenţa să capete şi voce.

A.R.: Da, dar nu pe limba noastră. *„ Vrem şi noi un Gorbaciov al nostru", „Decât cu Ceauşescu, mai bine cu Gorbaciov", „lliescu este alesul lui Gorbaciov".* Asta este clar. Pe acest fond, au prins curaj cei din aşa-zisul grup din jurul lui Mircea Maliţa, mai reprezentativi fiind Mihai Botez, Sergiu şi Mariana Celac. Ei, având notorietate, începuseră să fie căutată.

D.A.: Bine, dar asta era o zonă, era zona intelectuală ca să zic aşa, de vârf..

A.R.: în primul rând, lucrurile trebuiau pornite de intelectuali. De cei care emit idei, de la cei care pot coagula o nouă elită politică, de la cei care pot să contureze nucleul viitoarei puteri şi, de ce nu, să o asiste din umbră. Se poate începe de jos, dar ce pui sus?!

DA.: Cum ar fi unul dintre cei mai cunoscuţi intelectuali ai epocii, Mircea Maliţa... Maliţa e un personaj foarte interesantr era primul român membru al Clubului de la Roma încă de pe vremea lui Ceauşescu.

A.R.: S-ar putea să nu avem aceleaşi opinii despre ce a fost şi ce mai este acest club, care a fost implicat de francmasonerie pentru crearea platformei politice internaţionale a lui Nicolae Ceauşescu. Despre asta s-a aflat când a explodat scandalul cu Loja „Propaganda Due", al cărei Mare Maestru, Licio Gelli, a fost în relaţii de afaceri cu întreprinderi de comerţ exterior din România. Loja fusese infiltrată de mafie în anii 150 şi reunise peste 1.000 de personalităţi din elita societăţii italiene, inclusiv pe toţi şefii serviciilor secrete.

Esenţial era că Mircea Maliţa avea o viziune globală, de perspectivă, şi gândea în viitor, cunoscând foarte bine trecutul omenirii. Era un om al ştiinţelor exacte, dar foarte prolific în prospectologie. El a însemnat ceva şi în economia relaţiilor externe ale României, ca ambasador la Washington, cu totul altceva decât imaginea din anul

1972 a lui Corneliu Mănescu, ca preşedinte al celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite. Nu întâmplător l-am provocat pe generalul Iulian Vlad cu „tripleta ardeleană" - Mircea Maliţa, loan Ursu şi Gheorghe Pele. Eu aveam în vedere rolul celor trei, dar în special al lui Maliţa, pe cele două fronturi, Est şi Vest. Mircea Maliţa era căsătorit cu Tatiana, profesor de limba rusă, şefa Catedrei de limbă rusă, de la Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti, care era şi autoarea manualului „Lecţii de limba rusă prin radio". La acest institut avea catedră şi Ion Ceausescu.

DA.: Asta este o conexiune care merită menţionată...

A.R.: A doua conexiune, de la Mircea Maliţa spre familia prezidenţială, era Zoie Ceausescu, pe care o îndrumase să ajungă cercetătoare la Institutul de Matematică, unde funcţionase o vreme, dar mai înainte, şi Mihai Botez. Mihai Botez a mers foarte departe în luările sale de poziţie faţă de politica lui Ceausescu. A atins limite la care nu mai găsea solidaritate, după cum se exprima la un moment dat Octavian Paler. Deci, au apărut curajoşii, au apărut temerarii, unii care lucrau discret, dar la un nivel superior, nu ostentativ, nu făţiş, dar şi cazuri de exprimare publică, inclusiv în exterior, a opoziţiei.

După 1978, aşa cum spuneam, S.U.A. a dat semnale puternice de susţinere oficială a oricăror alternative democratice la regimurile politice de după Cortina de Fier.

DA.: Nu au avut prea mult succes cu romanii, cu excepţia lui Mihai Botez, nu ştiu ca alţii să fi avut poziţii publice în acei ani...

A.R.: Bineînţeles că nu au avut luări de poziţie publice.

DA.: Nu, dar nici un soi de disidenţă serioasa în interiorul sistemului.

A.R.: Nici nu trebuia să aibă. Erau necesari oameni care să polarizeze, să coaguleze, să protejeze, să acopere prin prestigiul şi autoritatea pe care le aveau cei de anvergura unui Mircea Malita.

DA.: Şi dumneavoastră spuneţi că erau agenţi de influenţă.

A.R.: Nu spun nimic... decât ceea ce am spus.

D.A.: Ei, nu merge cu „nu spun nimic"... Trebuie să aveţi o concluzie personală, doar aţi lucrat în vârful unui sistem despre care se presupunea că ştie tot...

A.R.: Nu pot să spun treaba asta. Aid nu facem aplicaţie de

taxonomie a agenţilor secreţi. De altfel, ce relevanţă ar avea o clasificare pe tipuri de agenţi?! Evident că erau folosiţi unde şi la ce puteau fi utili. In varii contexte eşti folosit involuntar. Acum spun şi eu aşa... Am fost de două ori în China, unde am fost foarte bine primit. M-am bucurat de ospitalitatea chinezilor.

D.A.: Pe cale de consecinţă, o să vorbiţi frumos de China de fiecare dată...

A.R.: Pe cale de consecinţă, chiar dacă am văzut şi umbrele Chinei, le-am înţeles, am realizat ce înseamnă China pentru viitorul lumii. Dacă te bucuri de ospitalitatea cuiva, sunt lucruri fireşti, ţin de natura umană, n-am să pot vorbi decât cu obiectivitate şi realism despre China.

Mircea Maliţa a fost crescut, format în spiritul anumitor valori, a stat în exterior, a interacţionat cu elitele politice, culturale, ştiinţifice dintr-o parte şi din alta, sigur că el mai avea şi un simţ al mersului istoriei şi al lucrurilor, inclusiv procesele lui cognitive, intelectuale, interpretative, raţionamentele îi erau influenţate şi simţea în ce parte merge lumea, era un viitorolog de prestigiu. E greu de spus

treaba asta, că ar ti fost agent recrutai sau că ar fi reprezentat interese străine. Dar, în ultimă instanţă, se pare, din câte Iasă să se înţeleagă şi generalul Iulian Vlad în confesiunile sale, balanţa, în cazul său, înclina mai mult spre americani. Din acest motiv ar fi fost şi rechemat de la post. El a avut iniţiative personale numeroase în ceea ce priveşte contactele cu personalităţile politice de la Washington, lui îi era suficient să informeze prin telegramă ministrul de Externe că va merge sau uneori că a fost la întâlnire cu o personalitate sau alta, ceea ce e cu totul...

D.A.: *Depăşea sfera unui cadru diplomatic normal*

A.R.: El avea grijă să spună că a fost în linia şi în direcţiile de politică esenţiale ale statului român, mă rog... Acum am aflat că a murit şi el la Oradea, anul ăsta sau anul trecut.

D.A.: *Da...*

AJR.: Dar, în acelaşi timp, au apărut şi manifestări de provocare, ca să spunem aşa, care să focalizeze atenţia presei internaţionale şi a opiniei publice internaţionale asupra lor. Să te legi cu lanţuri de poarta Uniunii Scriitorilor şi să protestezi că Nicolae Ceauşescu nu te lasă să popularizezi „Perestroika" şi „Glasnost", să proslăveşti realizările din Uniunea Sovietică în timp ce aceasta se prăbuşea, era în cădere liberă sub impactul reformelor promovate de Gorbaciov, e cu totul altceva şi lucrurile astea e bine să fie ştiute.

DA.: *Şi cum s-a reacţionat atunci?*

A.R.: Cum să se reacţioneze... S-a spus: *f/Lăsaţi-i în plata Domnului, ce să le facem? Să le construim noi platformă, să-i facem ce nu sunt?!"* în primul rând, Nicolae Ceauşescu a fost împotrivă, cel puţin într-o primă fază, după ce a venit la putere, împotriva sancţionării criticilor cu direcţie politică, a nemulţumirilor, cum se exprima el, spunând că astea sunt inerente naturii umane.

D.A.: *Era el, în viziunea dumneavoastră, un despot luminat sau doar un comunist atent, un aparatcikprevăzător...?*

A.R.: Din punctul ăsta de vedere, se pare că da. Şi una, şi alta. Altfel, cum ajungea să acapareze toată puterea, puterea absolută? Avea şi interesul, desigur, să îşi impună o anumită imagine. Cert este că la începutul anilor *'70* era interzis să se consemneze, să se promoveze informaţii care să califice ca manifestare politică ostilă faptul de a

critica că nu e pâinea bună, că nu e lapte suficient, că nu e zahăr...

D.A.: Au ajuns ja Nicolae Ceauşescu asemenea informaţii?

A.R.: Atunci existau cele necesare traiului, el avea, probabil, în vedere stările anterioare de lucruri, când pentru astfel de critici se punea eticheta de duşman al orânduirii democrat-populare, iar pentru criza de zahăr erau vinovaţi producătorii ilegali, speculanţii de alcool. Dar, ca principiu, de ce trebuia neapărat să ajungă absolut toate informaţiile la Nicolae Ceauşescu?

D.A.: Mi se pare normal să fie informat despre nemulţumirile oamenilor, mai ales că trăiam într-o economie centralizată, de stat.

A.R.: Nu erau toate de competenţa şefului statului. Ajungeau la factorii din administraţia locală, la prim- secretarii comitetelor judeţene, la miniştri, la primul ministru, dar din treaptă în treaptă, dacă nu se remediau neajunsurile. Când nu rezolva nid prim-ministrul, se ajungea şi la preşedintele României.

Aşa cum, în repetate rânduri, am subliniat, după anul 1987, informarea preşedintelui României cu probleme grave, cronicizate, chiar deosebit de grave privind penuria generalizată a celor necesare traiului de zi cu zi, era centrul de greutate al informărilor privind situaţia internă, dar şi externă, fiindcă atacurile politice din exterior vizau prăbuşirea nivelului de trai şi lipsurile de tot felul.

Dar, atenţie, Nicolae Ceauşescu a spus că oamenii care critică să nu fie etichetaţi ca duşmani ai regimului, Securitatea să nu reprime criticile, fiindcă a fost o perioadă în care critica echivala cu subminarea politică, în anii din urmă ai regimului echivala cu subminarea politică atitudinea şi decizia unui ministru, precum Tudor Postelnicii, care-1 admonesta pe generalul Vlad sau pe Homoştean, deşi îi era, totuşi şef, în termenii: *„Cum va permiteţi să dezinformaţi Conducerea, pe tovarăşul şi pe tovarăşa că nu au oamenii ce mânca? Tovarăşul, la vizita de lucru de ieri, a văzut pieţele din Bucureşti şi marile magazine cu galantarele plinei? "Am* văzut negru pe alb o asemenea adnotare a lui Tudor Postelnicii pe un Buletin Informativ Special, privind nemulţumirile populaţiei, din toamna anului 1987, cu câteva zile înainte de a fi numit ministru, pe care generalul Iulian Vlad Pa pregătit din poziţia de adjunct al ministrului şi coordonator al securităţii interne, avându-1 de partea sa pe George Homoştean. După ce generalul Vlad a

fost numit ministru secretar de stat, cu subordonare nemijlocită faţă de preşedintele României, se prezenta şi personal la Ceauşescu pentru a-1 informa asupra situaţiilor explozive generate de lipsurile cotidiene.

V-am relatat episodul când Ceauşescu i-a spus să-1 aresteze pe Constantin Dăscălescu.

D.A.; *Am înţeles, deci nu era...*

A.R.: La şeful statului firesc era să ajungă chestiunile de nivel strategic, situaţiile care aveau un impact extern sau pentru care nişte grupuri de „lobby", în special din Statele Unite, mergeau la Departamentul de Stat, de unde se transmiteau telegrame „diplomatice", pentru a se interveni într-un caz sau altul.

D.A.: *Cum îl vedeţi pe Sergiu Celac... ca să fie foarte clar, era unul dintre oamenii foarte apropiaţi de Nicolae Ceauşescu, i-a fost translator.*

A.R.: Da... Un translator nu este un om apropiat demnitarului pentru care prestează seviciul de „perivoci", decât în accepţiunea distanţei. In schimb, reprezintă prima verigă a lanţului de securitate şi vulnerabilităţi pentru confidenţialitatea convorbirilor. Toţi translatorii şefilor de state sau guverne sunt ţinte predilecte ale spionajului, deci elemente de suport pentru care contraspionajul trebuie să garanteze... Sergiu Celac a fost îndepărtat din poziţia de translator de limba engleză. Ce putere străină, prietenă sau adversă, putea fi interesată de convorbirile lui Nicolae Ceauşescu, pentru care avea nevoie de translaţie cu un omolog vorbitor de limbă engleză?!!

DA.: Furniza cuiva informaţii, de exemplu ruşilor?

A.R*: Nu cunosc sau nu doresc să-mi amintesc amănunte... A fost cel dintâi îndepărtat după trădarea lui Pacepa. Ştiu însă că erau reuniuni, din astea, informale, destul de frecvente şi în condiţii de insecuritate, nu numai pentru participanţi, dar şi pentru România.

D.A.: Reuniuni informale în ce sens?

A.R.: Cercurile lor de relaţii... se întâlneau..., la bridge, în special... Erau nişte locuri în care se juca bridge, care este un joc al inteligenţei, de combinaţii... Poate comunicau şi codificat. Maniu, Raţiu şi corespondenţii ulteriori ai Intelligence Service-ului din România au fost dotaţi cu codul B.B.C. A spus-o până şi generalul Nicolae Militarul Ceea ce deconspiră un "bridge" britanico-sovietic confirmă şi vizitele

succesive ale lui Silviu Brucan la Londra şi Moscova, după Washington. Ce mai, „Tricycle Bridge"! Deci, în vremuri mai noi, codul „Bridge". Diplomaţii Her Majesty The Queen Elizabeth II, cu atâtea poduri peste Tamisa, le aveau pe astea cu „podurile". Nu sunt maliţios, dar „Doamna de Fier", Margaret Thatcher, a legat podul cu Mircea Maliţa cu vreo cincisprezece ani mai înainte decât cel cu Mihail Gorbaciov. Interesant acest club, al jucătorilor de bridge!

D.A.: Şi unde Securitatea nu putea penetra, pentru că era un joc al inteligenţei.

A.R.: Da' ce, eu fabulez, altfel de unde am fi aflat? Mai penetra, dar juca la mâna a doua, prin interpuşi. îmi pare rău să o spun, dar cazul Gheorghe Ursu tot pe fundalul acesta...

D.A.: Acest fundal în ce sens, al acestui grup, al acestei disidente reînviate?

A.R.: Al apariţiei pe scena lumii a lui Mihail Gorbaciov. Şi era evident, s-au anticipat urmările apariţiei acestuia, ce voia să tacă el, şi că din interior anumite persoane vor susţine că ceea ce face Mihail Gorbaciov trebuie să se

întâmple şi în România. Dacă se opune Nicolae Ceauşescu reformelor lui Gorbaciov, atunci să vină să ne ocupe ruşii, să trăim bine. Cam aşa se comenta în acele „cluburi".

DA.: Să ne întoarcem la logica întrebării. Deci, v-am întrebat când începe sfârşitul regimului comunist, în decembrie 1989? Şi aţi precizat un prim moment... Apariţia disidenţei intelectuale: Mircea Maliţa, Mihai Botez',, Sergiu Celac. în zona asta intră şi disidenţa din rândul scriitorilor?

A.R.: Care logică?! Nu o văd, nu o înţeleg, poate m-aţi obosit. La scriitori n-am putea spune că a fost o disidenţă din partea unor membri de marcă ai partidului faţă de linia politică impusă de Ceauşescu. Ce scriitori reprezentau ceva în Partid, ca să provoace o disidenţă? La acest nivel se situa doar Dumitru Popescu, posibil un Titus Popovici şi... cine mai făcea parte din Comitetul Central, eventual supleantul C.C. al P.C.R. Domokos Geza, fondatorul U.D.M.R.

Paul Goma, Ion Caraion, Mircea Dinescu, Dan Petrescu, Doina Comea, Octavian Paler, Dan Deşliu etc., etc. nu au fost disidenţi în P.C.R, ci critici, opozanţi, unii chiar perdanţi de privilegii... Lucrurile

sunt scrise deja, n-aş mai vrea să le reiau.

Octavian Paler, de exemplu, a fost membru supleant al Comitetului Central la P.C.R., deputat în Marea Adunare Naţională şi 14 ani redactor şef al cotidianului „România liberă". în 1983, a fost înlocuit la „România liberă" cu Maria Costache, prima femeie numită redactor-şef la un cotidian central. A fost o campanie naţională de promovare a femeilor, iniţiată de Elena Ceauşescu. Când a trebuit să plece acasă, Paler a constatat că nu mai are la dispoziţie autoturismul „Volga", fiind nevoit să ia autobuzul 31 sau troleibuzul 81, singurele mijloace de transport în comun de la Casa Scânteii, primul spre cartierul Berceni, al doilea

 spre Gara de Nord. Ei, bine, şocul acela i-a declanşat „disidenţa".

D.A.: Bine, dar măcar să punctăm...

A.R.: O cronică a evenimentelor planificate pentru anul 1989 am realizat-o.

D.A.: încerc să scot altceva decât ceea ce aţi scris.

A.R.: Nu am altceva, ce am ştiut şi ce era de spus, am scris. Nu? Cum vreţi! Dacă vreţi să o luăm de acolo... O luăm cu începutul. în 1947, printr-o directivă a Consiliului Securităţii Naţionale, semnată de preşedintele Harry Truman, s-a fundamentat doctrina anticomunistă globală, în esenţă, strategia de securitate naţională a S.U.A. Au început operaţiunile de război politic, în primul rând economic...

D.A.; *Eu vreau altceva...*

A.R.: ... în condiţiile în care această doctrină progresase, la începutul anilor '70 s-a constatat că socialismul, iminent, era o forţă în ascensiune şi teritorial, şi economic. Lumea a treia, Africa, America Latină, Asia de S-E, după eşecurile americanilor în Coreea, în Vietnam ş.a., intra sub influenţa fie a Moscovei, fie a Beijingului. Deci, era clar că ofensiva stângii, controlată de cei doi mari poli, rus şi chinez, este în ascensiune şi este un pericol evident, în primul rând de natură economic, pentru sistemul capitalist. Şi atunci, trebuia dată lovitura de graţie sistemului socialist. Nu putem lua 1989, de la noi, drept reper al cotiturii istorice mondiale.

D.A.; *Am înţeles...*

A.R.: Aid, la noi, au fost nişte lucruri importante, esenţiale în ceea ce ne priveşte, dar mărunţişuri în ansamblul angrenajului.

D.A.: Bine, dar noi, până la , facem parte aceste mărunţişuri. Eu încerc să văd cum se vedea din interior, cum vedeati din interiorul sistemului, anul 1989, dacă şhati că lucrurile se termină. Că nu ştiaţi la momentul acela de directiva...

A.R.: De directivă, în ceea ce mă priveşte, ştiam din

1978, apoi v-am spus că intuiam, din anul 1983, că inevitabil se termină sistemul, clar...

D.A.: Şi în 1989 nu se simţea că fitilul nemulţumirii e scurt?

A.R.: în anul 1989, de fapt, din toamna lui 1987, eu, ca împuternicit la comanda Cancelariei Securităţii Statului, calitate prin care automat eram secretarul tehnic al Consiliului de conducere...

D.A.: Asta voiam să aud...

A.R.: ... Nu am făcut nici măcar demersul pentru bilanţul activităţii D.S.S.-ului din anul respectiv.

DA.: Bilanţul Securităţii pentru anul 1989...

A.R.: Pentru bilanţul pe anul 1989 nu am făcut demersuri în vederea pregătirii, convins fiind că nu va mai avea loc. Generalul Stamatoiu, din proprie iniţiativă, i-a telefonat unui subordonat, şef de colectiv în cancelarie, care era gorjean, ca şi el, şi a zis: *„Se apropie bilanţul, trebuie să ne ocupăm, să planificăm, să stabilim colectivele de elaborare a Raportului de activitate pe anul 1989 şi a Programului de măsuri pe anul 1990. Rogojan este ocupat, blocat la Cabinetul tovarăşului general Iulian Vlad, dă dumneata drumul măsurilor pregătitoare..."*

D.A.: Când era bilanţul?

A.R.: Bilanţul se ţinea de regulă...

D.A.: In ianuarie?

A.R.: Da, şi urmau imediat bilanţurile direcţiilor centrale şi ale structurilor teritoriale judeţene, după ce anterior, în decembrie, se realizau bilanţurile pe serviciile din compunerea acestora...

D.A.: ...şi bilanţul ministerului era în ianuarie?

A.R.: Nefiresc, în ianuarie. Logic era ca bilanţul Departamentului să se realizeze ultimul, undeva prin luna februarie, după încheierea bilanţurilor structurilor centrale şi teritoriale. Deci, nu am făcut nici măcar acel demers preliminar, organizatoric, privind bilanţul D.S.S. pe anul 1989.

D.A.: *Am înţeles...*

A.R.: Intuiam că nu va avea loc bilanţul altfel nu
riscam să nu prezint propunerile privind colectivele de elaborare a documentelor şi planificarea bilanţurilor la direcţiile centrale şi la unităţile teritoriale.

DA.: Cum ati intuit?

A.R.: Văzând şi înţelegând ce se întâmpla.

DA.: Adică...

A.R.: Păi, când se prăbuşeşte totul în jurul tău, precum piesele de domino, una după alta...

DA.: Deci, simţeaţi lucrul ăsta?

A.R.: Oho! Cine credea că mai poate rezista Ceauşescu, după ce fusese judecat şi i s-a anticipat şi sentinţa de către Gorbaciov? Păi, nu am discutat, bineînţeles că se ştia! Nu i-am spus şi maestrului Ion Cristoiu în emisiunea „La taifas...” din septembrie 2011, că auzeam cum ticăie ceasul, cum bate clipa... Aşteptam să auzim când se declanşează soneria. Sau când ceasul declanşează bomba. Era clară treaba. Când nimeni în jurul tău nu te mai susţine, te critică fraţii de alianţă, de ideologie, vezi că nimic, nimic nu-ţi dă speranţe, toţi te ignoră şi te izolează... Se recheamă ambasadorii, se închid ambasade...

D.A.: *Dar aveaţi şi un scenariu în care preconiza şi cum se termină?*

A.R.: Nu, fiindcă nu eram scenarişti şi nici regizorii, evident, nici producători, ci doar ţintele asaltului final. Asta o ştiam!

D.A.: *Mie mi se pare că deja eraţi într-o depresie instilu-ţionalizată.*

A.R.: Sunteti maliţios! Nu, ne aflam într-o fază în care depăşisem depresia, eram în cea a resemnării lucide. Altfel, s-ar fi ales praful de tot şi de toate. Dacă nu existau calmul şi disciplina necesare momentelor de cumpănă... Să nu gândim lucrurile de atunci cu mintea, mai bine zis cu informaţiile ieşite la iveală azi.

D.A.: *Păi, nu... eu încerc să îmi dau seama.*

A.R.: Securitatea, cu excepţia grupului de analiză al Centrului de Informaţii Externe, care facea o evaluare informativă globală, cât de cât comparabilă cu estimările celor mai importante servicii şi facea eforturi să o adapteze acceptabil capacităţii de percepţie a decidentului politic suprem, în rest nu avea capacităţi analitice. Nu era competenţa Securităţii să spună că regimul politic este falimentar. O capacitate analitică de această factură, care să-l informeze pe Nicolae Ceauşescu cu ceea ce cu adevărat se întâmpla, putea fi susceptibilă de acuzaţii de provocare, de slăbiciune ideologică şi pactizare cu...

DA.: Inamicul...

A.R.:... cu inamicul!

DA.: Deci, era calea spre glonţ!

A.R.: Era glonţ sinucigaş, ce puteai să faci? Şi ca să pui în discuţie asemenea lucruri chiar că era o expunere riscantă şi, pe deasupra, gratuită.

D.A.: Am înţeles... dar în Securitate, între colegi, discutaţi lucrurile astea?

A.R.: Unde să discutăm? Ce rost ar fi avut discuţiile?

D.A.: Nu ştiu! Vă mai întâlneaţi la cumetrii, aniversări, chefuri... Nu făceaţi botezuri în perioada comunistă, nu?!... Atunci, poate, la cumetrii?

A.R.: La un botez, căci se făceau botezuri şi eu am fost naş, din raţiuni de auto-protecţie nu se invitau colegii, participau doar cele două familii, bunicii copilului botezat, unchi, mătuşi, eventual alte rude din afara sistemului, masa era acasă. De principiu, în reuniuni private nu discutam „în afara ordinii de zi”.

D.A.: Nu ştiu, nu erau alte momente de discuţie, aniversări, nunti, nu era nimic? Eraţi tineri. Câţi ani aveaţi atunci... în '89? Câţi ani aveaţi? în jur de 40...

A.R.: Exact 40, iar mesajul generalului Iulian Vlad la aniversarea celor 40 de ani m-a îngrijorat, deoarece nu avea nimic din mesajele aniversărilor anterioare, care să mă bucure. Dimpotrivă, mi-a transmis o stare apăsătoare, de

îngrijorare şi pesimism, insistând aproape obsedant asupra preocupărilor pentru familie şi viitorul copiilor, adică tocmai pentru ceea ce serviciul, devotat, prestat 20 de ani, până la momentul respectiv, nu mi-a dat răgaz.

Maica Floarea şi tătuţă Gheorghe (bunicii materni) cu strănepotul Ioan- Alexandru, 1074 - luceşti, Bihor.

Ioan-Alexandru la Băile Felix cu bunicul Ioan şi bunicile Maria şi Elena. 1976.

„Şoimiipatriei" - Alexandru-Ioan şi Adina Roxana, 1978.

Pomul de Crăciun pentru Maria-Teodora,fiica luiAlexandru-Ioan, Decembrie 2005

Pionierii premianţiAlexandru-Ioan şi Adina Roxana. In dreapta Adinei, mama Maria, venită din Bihor la serbarea de sfârşit de an şcolar, 26 iunie 1983.

Bogdan-Ştefan fiul Adinei Roxana, participant „activ" la lansarea cărţii bunicului Apusul Agorei. Românii sub al şaselea... eseu", editura Proema, 2013.
De la dreapta spre stânga: academicianul Dinu C. *Giurescu, prof. Teodor Ardeleanfost senator de Maramureş (Târgul Internaţional de carte „Gaudeamus", Bucureşti, 21 noiembrie 2013.*

Aminteaţi de nunti. înainte de 1990 nu am fost invitat la vreo nuntă şi nici nu am auzit de nunţi în familiile colegilor din sistem, afară de cele din familiile generalului loan Moţ (căsătoria fiicei) şi a colonelului Măiţă, de la Gruparea „Ilegali", în legătură cu care „Afacerile Interne" au turnat opusuri de rapoarte contrainformative.

In ceea ce priveşte alte reuniuni, fiecare ofiţer, subofiţer, deci militar activ, din Armată sau din Interne, dacă lipsea mai mult de două ore de la domiciliu...

D.A.: Fără să anunţe...

A.R,: ... trebuia să notifice la ofiţerul de serviciu pe unitate...

DA.: Unde poate fi găsit..

A.R.: Deci, unde să te duci, cu cine să socializezi, în astfel de

condiţii?!

loan-Alexandru Munteatiu, o victimă a lui Tudor Postelnicu

D.A.: Mi-aţi relatat despre provocarea regizată de Departamentul Afaceri Interne, controlat de Tudor Postelnicu, când v-au trimis acasă „ bulgarii" care aveau aur de vânzare. Cât de departe se putea ajunge cu astfel de scenarii?

A.R.: Vă dau acum un exemplu, aveam un prieten, pe răposatul loan-Alexandru Munteanu, general, şef al Direcţiei Generale a Arhivelor Statului după anul 1989, locotenent-colonel, şef serviciu şi puşcăriaş înainte de 1989, băgat la închisoare de Tudor Postelnicu. Era originar din Tara Moţilor, absolvent eminent al Facultăţii de Istorie de la Cluj, discipol al marelui istoric David Prodan, istoria era şi pasiunea mea, unul din motivele pentru care ne înţelegeam foarte bine. II aveam pe Ilie Merce, bihorean, dascăl de formaţie, a fost şi lector în şcoală la Băneasa, şi mai era încă cineva de prin zona Hunedoarei. Uneori, în pauzele de prânz, marţea şi joia, ne întâlneam, ieşeam o oră-două, apoi ne mai vedeam vreo oră-două sîmbăta după ora 14:00, când se termina programul, sau duminica după ora 12:00, dar tot în sediul unităţii, şi ce făceam? Descântam o pălincă de prin părţile noastre, că era înaintea prânzului.

DA.: Nu beati whisky, cipălincă.

A.R.: Nu puteam trăda acest simbol al locurilor natale. Whisky se consuma la structurile ce aveau tangenţă cu „elementele de extraneitate", dar, provenind din cadouri, avea, de regulă, aceeaşi destinaţie. Rezultatul acelor pauze, de altfel destul de rare, parfumate eu pălincă, a fost acela că secretarul de stat care coordona Direcţia de Contra-

informaţii Militare, generalul Gheorghe Bucur, a venit îa generalul Iulian Vlad cu un maldăr de dosare de tehnică operativă, cu tot ce discutasem noi acolo...

D.A.:... Ia minister...

A.R.: La Direcţia I, Informaţii Interne, unde mai participau şi doi dintre locţiitorii generalului Aron Bordea. Bordea era mai reţinut, mai

nu ştiu cum, în sfârşit...

DA.: Nu participa...

A.R.: Nu participa, fiindcă era abstinent la alcool, dar nici nu se putea desprinde de măsuţa cu telefonul *„S”* - scurtul guvernamental, al cărui fir era permanent încins, dar cei doi locţiitori veneau...

D.A.: Cum îi chema? Mai ţineţi minte?

A.R.: Ce importanţă mai are? Coloneii Ştefanescu şi Gavrilă... au trecut în veşnicie, fie-le ţărâna uşoară. Ambii fuseseră scurte perioade şi locţiitori ai comandantului pentru învăţământul de specialitate la Şcoala Băneasa, de aici, afinitatea noastră. Ştefanescu mi-a fost preşedinte de comisie, din partea Direcţiei Contraspionaj, Ia absovirea şcolii. Cu Gavrilă am fost şi la Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Berlin, în 1973. Deci, aveam nişte afinităţi.

în dosarele aduse de secretarul de stat erau redările cu tot ce discutaserăm noi acolo.

DA.: Şi vi le-a adus sd le vedeţi?

A.R.: Să le vadă generalul Iulian Vlad. Mă rog, au stat ei acolo cât au stat, o oră-două... Cum pleacă Bucur, vine generalul şi mă ia în braţe: *„Bravo, eşti deştept... Bravo ţie! Dar pe Munteanu nu-l văd bine... pe Ion Munteanu... "*

D.A.: De ce? îl critica pe Ceauşescu?

A.R.: Nu îl critica pe Ceauşescu. Era un ofiţer inteligent, cu mare priză în orice mediu... Avea intrare unde nu te aşteptai. Era apreciat, stimat, era şi un mucalit, avea pregătite poante, glume, era înzestrat cultural. Un erudit, capabil de dialoguri pe orice teme, avea un farmec aparte şi nu-i rezistau femeile. El a făcut imprudenţa să spună că, fiind în control în judeţul Buzău, a cunoscut-o pe

Puterea umbrei, istorii din lumea informaţiilor şa rete doamna Postelnicii, profesoară şi într-o funcţie de conducere la o şcoală, la un liceu... şi, mă rog... nu ştiu ce s-ar fi întâmplat acolo...

DA.: Pesemne că s-a întâmplat ceva...

A.R.: Probabil... Şi că după ce a venit în Bucureşti...

DA.: Tudor Postelnicu era la Bucureşti şi nevasta era la Buzău?

A.R.: Nu, nu, el era prim-secretar acolo atunci.

DA.: Eraprim-secretar la Buzău...

A.R.: Era prim-secretar, sigur că da... Deci, lucrurile astea el le-a povestit. Ni le-a povestit nouă... şi zice: *„După ce a venit doamna la Bucureşti, directoare adjunctă la Liceul «Dimitrie Cantemir», a vrut să mă vadă, să ne mai întâlnim, Dar am refuzat-o şi-ani spus: «Doamnă, eşti soţia ministrului meu..!»* Doamna poate că-1 solicitase pentru vreo problemă legată de noul ei loc de muncă, Munteanu fiind şeful Serviciului protecţie contrainformativă în învăţământ.

DA.: Şi chestiile astea au ajuns la Tudor Postelnicu?

A.R.: Domnule, de aşa ceva numai nişte idioţi erau în stare!

DA.: l-au dus înregistrarea...

A.R.: La cât îl ducea mintea pe Bucur, i-a prezentat-o... Gheorghe Bucur a fost secretar de sfat, adus de Tudor Postelnicu de la Serviciul de Contrainformaţii pentru Marina Militară. Nu mai reţin exact dacă nu a fost, pentru scurt timp, şi locţiitor la Direcţia a IV-a - Contrainformaţii Militare, dar l-a promovat secretar de stat, dându-i în coordonare Contrainformaţiile Militare (Afacerile Interne) şi bineînţeles că, îndatorat pentru promovare, om aşa, fără..., s-a dus cu chestiile alea la Postelnicu. Eu bănuiesc că, în mod sigur, generalul Iulian Vlad i-o fi dat de înţeles că aşa ceva nu se face, dar el s-a dus şi l-a montat pe Postelnicu...

D.A.: De ce a venit cu interceptările la generalul Iulian Vlad?

A.R.: Eu intuiesc de ce a venit, fiindcă generalul Iulian Vlad ii simpatiza pe Munteanu, pe Merce, pe colonelul Mircea Ştefănescu, ofiţeri de temeinică factură intelectuală. Tudor Postelnicu ştia că eu cu Munteanu şi cei menţionaţi ne vedeam mai des, am fost odată şi la Munteanu acasă. Ne-am dus „toată gaşca" să vizionăm un meci de fotbal, România-Iugoslavia, nu atât pentru meci, cât mai ales pentru a fi împreună. Era într—o sâmbătă după-amiază. Acolo, „căzusem" iar pe tehnică.

Tudor Postelnicu, sigur, voia să testeze reacţia generalului Iulian Vlad, dacă Vlad zice ceva, ce zice... dacă va încerca să ia apărarea cuiva. Dar, dincolo de toate astea, interceptarea se efectuase într-o unitate din coordonarea generalului Iulian Vlad, iar şeful său de cabinet fusese prezent

D.A.: Deci, o provocare.

A.R.: Cred că da. Dar si un avertisment.

DA.: Un soi de provocare.

A.R.: Faptul că eu sunt în anturajul lor şi cred că asta a dorit, să-i atragă atenţia Generalului, şi, după aia, s-a făcut regia pe cazul lui Ion Munteanu. Munteanu a făcut şi nişte greşeli în legăturile iui operative din mediul studenţilor străini.

DA.: Am înţeles...

A.R.: Răspundea, între altele, de problema străinilor la studii şi îi mai ajuta cu câte o vorbă bună la examene, inclusiv pe la doctorate, studii postuniversitare. El nu se ferea, nu se jena, îi căuta şi le zicea: *„Ahmed, tu ce mai fumezi!?”. „Bine, şefu', am înţeles!”*. Se întâlneau lângă Casa de Cultură a Ministerului de Interne, în părculeţul unde era Grupul de Pompieri al Municipiului Bucureşti, acum este acolo un grup statuar cu Holocaustul, deci acolo, pe cheiul Dâmboviţei, cum s-ar spune, la vedere.

DA.: Şi atunci, deci, cu Ion Munteanu ce s-a întâmplat?

A.R.: Lui Ion Munteanu, pentru abaterile în contactele cu străinii, i-au făcut un dosar pentru divulgarea secretului care periclitează securitatea statului, fondul nu-1 ştiu prea

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete bine, dar a fost condamnat şi a executat vreo patru ani de închisoare, până când generalul Iulian Vlad a avut posibilitatea să-l includă, în luna ianuarie 1988, pe un decret de graţiere. Divulgarea secretului ar fi constat în faptul că, la întâlnirea cu doctorandul străin, Munteanu, sesizând filajul, i-ar fi spus aceluia: „ *Uite, colegii meifilori ne trag în poză. Să-mi comunici dacă se iau acum după tine”.*

D.A.: Nu s-a prelucrat cazul în interiorul aparatului de Securitate? Că astea de obicei se prelucrau...

A.R.: Nu s-a prelucrat, fiind o înscenare cap-coadă, nu s-a prelucrat. A fost dezbătut cazul în organizaţia de partid a unităţii, cu ordin să fie exclus din partid, pentru ca, ulterior, la calea de atac, în Consiliul Politic, Tudor Postelnicu să-i ofere, chipurile, clemenţă, infirmându-se excluderea. Cu calitatea de membru de partid menţinută nu putea fi anchetat, trimis în instanţă şi condamnat. însă, în şedinţa de partid, colegii lui Munteanu nu au intrat în „regie”, nu au contat pe o eventuală clemenţă a lui Tudor Postelnicu şi a Consiliului Politic, considerând că, pe baza a ceea ce s-a prezentat, nu sunt motive de excludere din partid. Pe Tudor Postelnicu, asta l-a enervat din cale afară, că n-a putut el să-i administreze o lecţie şi a dispus să-l excludă Consiliul Politic. Astfel, s-a dat cale liberă si înscenării judiciare.

în direcţie, prelucrarea a fost şedinţa de partid, unde a fost sancţionat cu „vot de blam”, nici măcar „vot de blam cu avertisment”.

Apoi, dacă o fi fost vreo prelucrare, cu siguranţă a fost una în afara realităţii, care să-l prezinte pe Munteanu cât mai defavorabil, denigrându-1 pentru a fi susţinute capetele de acuzare.

După ce i-au făcut percheziţie acasă, am văzut procesul-verbal de percheziţie adus de cei de la Direcţia a Vl-a Cercetări Penale: două cartoane cu sticluţe din alea mici, de 40 ml, cu whisky pentru reclamă au fost

inventariate ca sticle normale, fără a li se menţiona volumul...

D.A.: Ca sticle de whisky normale...

A.R.; Da... au trecut în inventar şi sticlele goale din cămară, aşa, de-a valma, totalizîndu-se vreo 180 de sticle de whisky goale ca fiind pline, fără a se preciza capacitatea fiecăreia, dar aproape toate rezultau din cele două cartoane cu mostre, primite de la poeta Ileana Mălăncioiu. I-au confiscat video-playerul, televizorul color...

Ne bucurau şi pe noi produsele occidentale, ne plăceau ambalajele lor, păstram sticlele goale pentru etichete. Copiii colecţionau ambalajele gumei de mestecat şi ale bomboanelor...

D.A.; *Casete video bănuiesc că avea, fiind la mare căutare...*

A.R.: Casetele video erau noua valută forte, după ţigările „Kent", şi până la urmă am aflat că videoplayerul şi videocasetele şi le-ar fi însuşit şeful Direcţiei de Cercetări Penale.

D.A.: Cine era pe vremea aia? Tudor Stanică?

A.R.: Nu auzisem de el. Tudor Stănică era la Miliţie. Eu mă refer la colonelul Vasile Gheorghe, şeful Direcţiei de Cercetări Penale a Securităţii. Rom sau ţigan, cum s-ar spune, de baştină. Unul din regretele pe care le exprima răposatul generai Iulian Vlad era că *„nici măcar acolo unde e vorba de condiţia libertăţii şi a vieţii omului nu a putut să fie un etnic român/J.* Din păcate, aşa s-a întâmplat. Nu e vorba de xenofobie din partea nostră, dar că ei urau românii, era peste evidenţe.

Provocările în cazul lui Ion Munteanu nu au încetat nici după ce a fost condamnat. în penitenciar l-a avut coleg de celulă pe Gelu Voican-Voiculescţi. La un moment dat, Gelu Voican-Voiculescu l-a întrebat de ce nu încearcă un demers pentru a i se face dreptate, în care sens să apeleze la prietenii care-1 pot ajuta, respectiv la şeful de cabinet al generalului Iulian Vlad şi chiar la general. Ion Munteanu i-a răspuns că: *„Aurel şi generalul Iulian Vlad m-au remarcat şi ajutat în carieră ţi dacă luam bine seama la sfaturile părinteşti ale generalului nu eram acum în puşcărie. Nu pot, Gelule, să apelez la aceşti oameni le-aş face şi lor un r ă u* De data aceasta, transcriptul interceptării ambientale a convorbirii menţionate a fost prezentat de Direcţia Cercetări Penale.

DACum afost remarcat şi ajutat Ion Munteanu?

A.R.: S-a evidenţiat prin informaţiile valoroase obţinute în

legătură cu chestiuni mai delicate, legate de bunuri de patrimoniu ce aparţinuseră unor personalităţi istorice, colecţii de artă, filatelice, bibliofîlie, şi care au ajuns, ori erau pe cale să ajungă, în posesia unor înalţi demnitari ai partidului. Munteanu a venit şi cu soluţia, intuind că astfel de informaţii vor genera întrebări privind modul de obţinere din zona interzisă Securităţii, dată fiind calitatea politică a subiecţilor. A solicitat generalului Iulian Vlad să-1 ajute ca, prin ofiţerii aghiotanţi la cabinetele lui Nicolae Ceauşescu şi al Elenei Ceauşescu, informaţiile transformate în sesizări anonime să fie prezentate, expuse verbal direct destinatarilor. Combinaţia a funcţionat si ca
finalitate îmi amintesc că se recuperaseră câteva tablouri din colecţia profesorului George Oprescu, a căror urmă se pierduse cu ocazia transferului de la casa memorială din Cotroceni la Muzeul Colecţiilor de Artă.

Ulterior, când s-au propus nişte promovări în funcţii de şefi de servicii, Ion Munteanu apărea mereu în poziţia a treia, aşa, ca să fie respectată regula celor trei candidaţi. Când s-a mai luat în analiză o serie de asftel de propuneri, am fost chemat de generalul Iulian Vlad, de faţă fiind şi generalul Gianu Bucurescu, care la momentul respectiv era şeful Serviciului Independent Cadre şi învăţământ al D.S.S. Generalul Iulian Vlad m-a întrebat ce părere am despre o eventuală promovare a lui Ion Munteanu ca şef serviciu la Direcţia I, având în vedere că am fost colegi de birou, precizându-mi că sub aspect profesional este edificat. Am spus ceea ce era cunoscut şi determinase şi până atunci rezerve faţă de promovarea sa, că este generos cu femeile nefericite, iar femeia fără vin.*. Generalul Iulian Vlad a concluzionat ca, nefiind vorba de „vicii ascunse", cu omul va trebui lucrat ţinându-se seama de acele puncte slabe, sens în care se va discuta cu viitori lui şefi. A fost chemat Ion Munteanu, i s-a adus la cunoştinţă promovarea şi i s-a învederat că în noua sa calitate va trebui să fie exemplu de conduită, sub toate aspectele, pentru subordonaţii săi, cu sublinierea: *„Cred că ai înţeles foarte bine ce am spus”*. Munteanu: *„Am înţeles şi vă promit. Servesc Patria'."*

D.A.: Dar IlieMerce cum era?

A.R.: Merce?

D.A.: Era la fel de guraliv?

A.R.: Eu zic că era foarte sociabil, dar, mai cu seamă, slobod şi liberal în gândire. Nu era tipul de om care să inspire cuiva teamă. Nu avea tendinţe de duritate, avea conduita tipică unui ardelean molcom, dascăl de ţară. Asta-i era şi formaţia de bază.

D.A.: Pe vremea aceea unde era? La Direcţia 1?

A.R.: La Direcţia I. A fost adus din şcoală, a trecut pe la Serviciul învăţământ şi după aceea la Direcţia I, iniţial şef de serviciu, apoi locţiitor. Tudor Postelnicu, ca să ne destrame anturajul, l-a trimis şef la Securitatea judeţului Buzău, unde a avut parte de un prim-secretar de excepţie, loan Cotoi, preocupat de rezolvarea problemelor sociale ale oamenilor.

D.A.: Spuneţi-mif când trebuia să mâncaţi undeva la prânz, unde mergeaţi? La restaurantul Berlin, Athenee Palace, Ambasador sau în cârciumi de cartier, gen Codrii Cosminului?

A.R.: De obicei, prânzeam la locul de muncă. Doar când generalul era plecat, mergeam la cantină. O singură dată ne-am dus, cam în aceeaşi formaţie, la Terasa „Tro- cadero". După ce revin de la „Trocadero", cum ajung la cabinet aud trei bip-uri ale soneriei, semnalul că sunt chemat la general. *„Bine, măi, copilule, v-aţi mutat locul, dar acolo undefuseserăţi sunt microfoane şi în florile alea căţărătoare de pe pereţi*

D.A.: Cine v-a zis asta? Generalul Iulian Vlad a sunat? Unde v-a sunat?

A.R.: Pe soneria de cabinet.

D.A.: Imediat după ce v-ati întors de la „Trocadero"!

A.R.: După ce m-am întors. Mi-a zis: *„Nu ştii, acolo «Philipsul» ascultă din floare în floarel "* Erau flori căţărătoare...

DA.: „ Trocadero" era bine mobilat, ca să zic aşa...

A.R.: Păi, era sediul „Grupului de la Trocadero".

DA.: La acest aspect mă refer.

A.R.: Ne-am aşezat la mesele lor, probabil, şi le-am stricat... Nu ne-am mai dus nici acolo. Unde să mai mergem? Poate că am mai mers la Ilie Merce acasă. El a mai venit la mine... cam aşa era. O relaţie similară, de vizite în familii, am avut-o şi cu şeful Serviciului Artă-Cuitură de la Securitatea Municipiului Bucureşti, Vasile Maierean, care a fost promovat la Direcţia I, apoi mutat de Tudor Postelnicu la Buzău,

bănuiesc că tot pentru destrămarea anturajului, pentru a fi readus, ulterior, la Centrul de Informaţii Externe.

D.A.: Deci, pană la urmă era un anturaj destul de restrâns. Foarte restrâns... de vorbit nu stăteati de vorbă decât în anturajul acesta...

A.R.: Deci, nu depăşeam o anumită limită. Şi nu se intra în discuţii pe chestiuni profesionale.

DA.: Şi spuneţi că nu aţi comentat aberaţiile politice pe care, totuşi, le amintiţi aşa, generic?

A.R.: Intr-o împrejurare le-am comentat, la un dejun oferit de secretarul organizatoric al Comitetului Judeţean de Partid Bihor şi de şeful Securităţii judeţene la cantina- cramă a întreprinderii Viticole din Dealul Viilor, de la Oradea. Eram în concediu şi şeful Securităţii judeţene, Dumitru Ogăşanu, un oltean pe care îl cunoşteam din perioada în care era şef de serviciu în Direcţia de Contraspionaj, m-a luat să-l însoţesc la o întâlnire importantă cu cineva care mă cunoaşte din perioada liceului şi ţine neapărat să mă vadă.

M-a condus direct la cantina-cramă, unde, într-o încăpere complet faianţată (ca o cazemată blindată), ne aştepta loan Vulturar, secretarul organizatoric al judeţenei de partid, pe care-1 ştiam din anii 1965-1966, când era prim- secretar ai Comitetului Judeţean al U.T.C. şi-mi acordase o diplomă de onoare, cu prilejul unei întâlniri a lui Ion Iliescu, în calitate de ministru pentru problemele tineretului, şi a lui Gheorghe Apostol, în calitate de preşedinte al Consiliului General al Sindicatelor, cu tinerii liceeni din Beiuş. Iliescu era în ascensiune, pentru Apostol începuse declinul.

Vulturar m-a abordat pentru a-i da referinţe asupra „zbirului şi teroristului Postelnicu", care taie şi spânzură în partid, sub acoperirea Biroului Comisiei de Cadre şi a protecţiei Elenei Ceauşescu, precum şi a şanselor lui Nicu Ceauşescu de a prelua puterea cu echipa sa. Când i-am spus că Nicu este sub controlul total al mamei sale, realizat cu instrumentele lui Tudor Postelnicu, iar popularitatea de care se bucură la Sibiu nu este bine văzută de cei doi, Vulturar s-a îngândurat şi s-a întristat. Apoi, i-am relatat diferite secvenţe antologice privindu-1 pe Tudor Postelnicu si relaţiile sale cu membrii Comitetului Politic Executiv, ai guvernului şi cu prim-secretarii comitetelor judeţene, el venind cu propriile informaţii în completarea profilului lui Tudor Postelnicu şi al Elenei Ceauşescu, conturându-se pericolul reprezentat

de cei doi pentru ţară, dar şi pentru credibilitatea şi imaginea lui Nicolae Ceauşescu.

Comentariile noastre au vizat dezastrul economic indus de fetişizarea exportului, de severitatea economiilor şi impactul acestora asupra nivelului de trai, consecinţele previzibile ale restructurării sistemului mondial socialist de către Mihail Gorbaciov, cu asistenţă occidentală, şi alte numeroase subiecte la ordinea zilei, cu accent pe impactul în judeţ al provocărilor Budapestei, Oradea fiind un centru important al hungarismului revanşard, cu legături multiple în diaspora maghiară din întreaga lume.

La cea mai înaltă tensiune

DA.: Tensiunea o simţeaţi în 1989, dar nu ştiaţi când şi cum...

A.R.: Absolut! Tensiunea era formidabilă, fiindcă provocările veneau în lanţ, una după alta. Ilie Merce mă mai provoca, mă vedea stresat, consumat, palid. *„Mă, ce A cu tine?!”. „Ce să fie? Am treabă, tu nu vezi?! Se prăbuşeşte lumea, ne ducem dracului, ce să mai... ”.* Am mai fost la el acasă sau el a venit la mine, cu familiile, bineînţeles, cu copiii. O întreabă pe nevastă-mea: *„Dar ce e cu Aurel?”. „Nu ştiu, că nu doarme noaptea, adună cearşaful sub el, aşa, sui Cred că are coşmaruri, nu ştiu ce i se întâmplă ”.* Aşa a fost cu doi-trei ani înainte. Tensiunea era extrem, extrem de mare şi nu eram deloc optimist. Trebuia să trec în revistă, în fiecare dimineaţă, sumarele presei externe. Era groaznic. Aceste rezumate lui Ceauşescu trebuia să i le prezinte Secţia de Propagandă, Agerpresul, Externele. Nu ştiu în ce măsură o făceau. In timpul evenimentelor din decembrie 1989 ba întrebat pe generalul Iulian Vlad de ce nu se bruiază posturile de radio „Vocea Americii" şi „Europa Liberă". Nu ştia că bruiajul fusese suspendat, staţiile - dezafectate şi că nu se putea bruia în afara unui sistem integrat cu ţările vecine, cu care nu se mai coopera în astfel de chestiuni.

DA.: Ce înţelegeţi prin provocări?

A.R.: Provocările din partea, ca să spun aşa, a ţărilor aliate în Tratatul de la Varşovia... Ungurii şi sârbii ne retrimiteau fugarii, sute, mii pe zi, după ce, iniţial, îi primiseră cu braţele deschise acolo. Bulgarii ofereau azil la Sofia celor ce voiau să ajungă în Occident. Când ne atacau propagandistic occidentalii sau ungurii nu era o problemă, eram obişnuiţi. Dar când au început campaniile de presă

virulente de la Varşovia, de la Belgrad, de la Moscova, şocul a fost mare. Apoi, C.I.A. a organizat extracţia Nadiei Comăneci... a fost o provocare.

DA.: Chiar, interesant! De ce spuneţi asta?

A.R.: A fost o acţiune organizată, a fost organizată

printr-un om trimis de afară, care a devenit prieten al mamei sale. Iar ea, Nadia, era prietena se ştie a cui. Totul a fost pregătit, organizat şi foarte bine realizat. Nu avea niciun motiv, dispunea de tot confortul şi toată bunăstarea materială, se bucura de toată atenţia şi toată consideraţia.

D.A.: Dar ea a ştiut sau afostfolosită în toată povestea asta?

A.R.: A fost folosită.

D.A.: Afostfolosită, că era mică... avea vreo 18-20 de ani...

A.R.: A fost folosită, dar s-a lucrat foarte mult prin maică-sa.

DA.: Cum s-a lucrat? Adică de afară...

A.R.: Prin cel care a venit de afară, care a devenit prietenul mamei ei...

D.A.: Dar şi mama Nadiei înţeleg că afostfolosită în orb...

A.R.: Prin acel prieten. Acolo, afară, a fost organizat momentul primirii, a fost aşteptată de cine trebuia, pentru a se face mare vâlvă internaţională.

D.A.; *Cum... chestiile astea sigur au ajuns la Nicolae Ceauşescu, pentru că Nadia Comăneci era...*

A.R.: Sigur că au ajuns, vuiau agenţiile de presă. Agerpresul îi prezenta buletine informative speciale, cu problemele sensibile.

D.A.; *S-a făcut mare agitaţie atunci. Fugise din România unul din simbolurile sportive, prima gimnastă din lume care luase nota 10.*

A.R.: S-a făcut, sigur că s-a făcut!

Dji.: Vorbim tot de evenimentele din '89.

A.R.: Era în toamna lui 1989. Şi atunci s-a reconfirmat cât de mare era corupţia la Grăniceri, foarte mare. Un sublocotenent de grăniceri, de exemplu, într-un an putea să îşi ridice o vilişoară din mita pe care o primea ca să nu îşi facă datoria.

D.A.; *Vorbiţi acum de Nadia Comăneci...*

A.R.:... Nadia Comăneci, aşa cum am spus, a fost una din marile provocări. Ancheta internă pentru reconstituirea contextului evenimentului a scos în evidenţă scenariul şi

Eu tem umbrei, Istorii din, hm ea informaţiilor secrete regia extracţiei, miza fiind o campanie de imagine negativă, nu atât la adresa lui Nicolae Ceauşescu, cât mai cu seamă la situaţia României în acel nou moment fatidic din istoria neamului nostru.

D.A.: Chiar voiam să vă întreb, la un moment dat, partea asta cu fugitul din Iară... Deci, se fugea, ca să zic aşa, pe rupte din ţaă.Ebla sârbi, pe la unguri...

A.R.: Putem vorbi de o cifră de ordinul zecilor de mii num?' în Ungaria.

D.A.; *Zecilor de mii, deci vorbim de zeci de de oameni...*

A.R.: De la 20.000 la 30.000, cât ajunsese trendul primilor ani de la declanşarea fenomenului; neoficial, era vehiculat un număr de 60.000, asta era cifra maximă estimată.

DA.: Enorm, dar eu vreau să vă întreb altceva. Cum se judeca acest fenomen, la momentul respectiv, în structurile de informaţii? în sensul în care ungurii şi sârbii îşi schimbă la un moment dat atitudinea. Iniţial îi primeau, îi băgau în tabere de triere, dar la un moment dat încep să îi trimită înapoi...

A.R.: Iniţial s-a organizat primirea masivă în campusuri, fiind solicitată şi asistenţa înaltului Comisar al Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Refugiaţi. Apoi, la un moment dat, a început retumarea în coloane interminabile, de nu se mai pridideа cu primirea lor. Nicolae Ceauşescu a dispus atunci încazarmarea în unităţi militare de grăniceri, pentru minime cercetări, căci la numărul mare care era, nu se mai putea pune problema instrucţiei penale pentru trecerea frauduloasă a frontierei.

D.A.: Aceea a fost o operaţiune bine gândită. Supraîncărcarea organelor de anchetă duce la imposibilitatea descoperirii unor agenţi străini

A.R.: O operaţiune coordonată şi conjugată cu fenomenul exodului germanilor din R.D. Germană, care foloseau tot teritoriul Ungariei pentru tranzit în Austria şi de acolo în R.F. Germania. Ungaria a închis frontiera cu Austria pentru transfugii din România, dar a deschis-o

pentru cei din R.D. Germană. Afluxul mare de retumaţi crea probleme de blocaj în punctele de trecere a frontierei, dar şi securităţii graniţelor, precum şi organelor Ministerului de Interne, ale Securităţii, care era necesar să se edifice, să investigheze această masă de...

D.A.: ...Prin care, de fapt, şi-au trimis şi au acoperit nişte agenţi de-ai lor?

A.R.: Şi asta, dar şi provocarea, şi punerea pe nişte piste colaterale, ca să le spunem aşa, a vigilenţei autorităţilor de stat.

D.A.: Dacă îţi trimiteau 5.000 de refugiaţi înapoi pe lună, pur şi simplu îţi sufocau activitatea... asta vreţi să îmi spuneţi?

A.R.: Bineînţeles, erau de îndeplinit procedurile prevăzute de lege pentru anchetă, era necesară supravegherea pentru identificarea celor retrimişi cu misiuni, după instruirea paramilitară primită în Ungaria. Se ştia că vreo 400 beneficiasem de pregătire specială, trebuiau identificaţi nominal.

Ceauşescu a dat dispoziţie să fie încartiruiţi la regimentele de grăniceri, să se clarifice situaţia lor şi în filtrul ăsta care s-a făcut acolo, sigur, au fost „n" cazuri în care au recunoscut că printre cei care sunt trimişi înapoi...

D.A.; Erau şi spioni...

A.R.: Cei cu misiuni, bineînţeles! Dar trebuie men- ţionată şi implicarea membrilor Ambasadei Ungariei în crearea unei organizaţii-fantomă de rezistenţă anticomunistă, care lansa manifeste în Bucureşti, unul dintre ata- şaţii...

DA.: îmi amintesc că am citit la un moment dat, eram copil, am citit în „Scânteia" un comunicat despre un diplomat maghiar care a aruncat manifeste prin Bucureşti...

A.R.: Ataşatul comercial Gyorfi Gyula!

D.A.: Am citit comunicatul...

A. R.: ...în ziarul „Scânteia".

DA.: Da.

A.R.: Ataşatul comercial a fost prins în flagrant în zona

de la Muzeul de Istorie al Municipiului Bucureşti până în Bulevardul Dimitrie Cantemir.

D.A.: Aruncând manifeste...

A.R.: Era cu menajera în maşină, care a acceptat să depună mărturie, înregistrată video, pregătită inclusiv pentru TVR 1, dar nu a fost de acord Nicolae Ceauşescu să se transmită.

D.A. : Dar comunicatul de presă $-a dat.

A.R.: Comunicatul s-a dat. Serviciile de informaţii maghiare au radicalizat anumite persoane din, să spunem aşa, din orientarea revizionist-extremistă, dar şi din interior, pentru a crea, sub denominaţia de "Birou de presă pentru Transilvania", o organizaţie clandestină, subversivă. Consulatul de la Cluj devenise oficină de diversiune. Consulul Rudas Emo a fost declarat „persona non grata".

Consulul care a venit după el a continuat, şi Nicolae Ceauşescu a decis închiderea consulatului. Deci, să se închidă consulatul unei ţări vecine, membră a Pactului de la Varşovia, era un gest de o gravitate aparte... Tot o provocare a fost şi retrimiterea lui Rudas Emo ca ministru consilier la Ambasada Ungariei la Bucureşti, imediat ce i-a expirat interdicţia. Era evident cât de mult se angajaseră ungurii în răsturnarea regimului...

D.A.: Era clar că era vorba de o operaţiune atent gândită, ceea ce punea toate instituţiile sub o tensiune uriaşă...

A.R.: Ei, pe fondul acesta, „Scrisoarea celor şase", reţeaua K.G.B. creată de Victor Volodin cu suportul ziariştilor de la „România liberă" şi extensiile create de aceştia, câteva zeci de persoane, Declaraţia de la Budapesta din 16 iunie 1989, afluxul turiştilor sovietici speciali...

DA.: Era clar că plutea în aer o ameninţare iminentă, întotdeauna m~am întrebat unde $-au legat sârbii în toată această poveste.

A.R.: Sârbii, din păcate, mai bine zis lideri ai acestora de origine croată, nu ne-au iubit niciodată.

D.A.: Totuşi relaţiile noastre au fost extrem de prieteneşti noi îi consideram ca fiind poporul cel mai apropiat...

A.R.: Am considerat noi, dar nu au considerat cei care decideau politica Belgradului faţă de România. Naţionaliştii croaţi.

D.A.: Totuşi, se spunea la un moment dat, ştiţi, ca o dovadă a prieteniei, îşi puseseră capitala la o bătaie de tun de graniţa românească.

A.R.: Da, fiindcă erau siguri că românii nu-i vor ataca. Lucrurile stau cu totul altfel în special în ceea ce-i priveşte pe naţionaliştii croaţi. Deşi, Tito, croat fiind...

D.A.: Da, dar Tito a fost...

A.R.: El a fost raţional...

DA.: Raţional da, dar dacă ne gândim că atunci când a fost Nicolae Ceauşescu să-i ceară sprijinul, în timpul invadării Ceho-slovaciei, în cazul în care România ar fi fost atacată de U.R.S.S., Tito l-a refuzat...

A.R.: Şi atunci, Nicolae Ceauşescu şi-a dat seama că de fapt...

D.A.; E *singur...*

A.R.: Absolut... Că e singur... Când s-au întâlnit la Vârşeţ i-a spus *„nu”,* în sensul că ne vom putea refugia pe teritoriul lor, dar fără arme, deci implicit se refuza propunerea unei coaliţii militare de apărare împotriva invaziei planificate de Brejnev în 1968.

D.A.; *Era ca şi cum plecai în bejanie, situaţia semăna mult cu momentul 1917.*

A.R.: losip Broz Tito, când a venit cu Statul Major la Craiova, în '44, n-a vrut să plece până nu reuneşte tot Banatul. Şi a stat până i-a zis Stalin: *„Pleacă!”* Asta, în condiţiile în care mareşalului Ion Antonescu i s-a spus de către Hitler să ia şi Banatul „sârbesc", dar a refuzat. Tito, în schimb, a venit, în '44 şi a spus: *„ Vreau tot Banatul, îl vreau pentru Iugoslavia”.*

DA.: Ce încerc eu să îmi dau seama este, la nivelul acesta, al muncii de informaţii, de unde apărea problema noastră cu iugoslavii, pentru că, totuşi, ei erau împotriva sovieticilor. Dacă

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete în cazul ungurilor pot să înţeleg, era o problemă istorică pe care o aveau, în — azul iugoslavilor nu mai înţeleg. Ce trebuie să înţeleg, unde trebuie să mă uit?

A.R.: Unu. Uitaţi-vă la fundamentele creştine ale celor două popoare.

D.A.: *Suntem două popoare ortodoxe.*

A.R.: Românii şi sârbii, dar şi ruşii. Numai că Biserica Ortodoxă Sârbă nu prea permitea etnicilor români să-şi ridice biserici proprii, cu serviciul religios în limba română.

D.A.: *Da.*

A.R.: Asta este o chestiune, care ne-ar putea ajuta să înţelegem şi sentimentele adevărate faţă de România. Doi. losip Broz Tito, la rândul lui, a fost un comintemist, a fost un participant la Revoluţia de la 1917, a făcut carieră...

D.A.: *Dar şi-a modificat viziunea ulterior...*

A.R.: Bun, pentru că ulterior, în calitate de lider sindical al oţelarilor, a devenit om bogat, cu acţiuni în bănd şi în societăţi comerciale de la Viena, ale căror dividende şi le-a păstrat în continuare şi mi se pare că, după moartea lui, le căuta şi soţia lui Jovanka, e altceva, deci... avea mentalitate occidentală, situaţie exploatată de britanici. Dar în ceea ce priveşte atitudinea sa faţă de ruşi, a fost asta: *„Pe mine să mă laşi în pace”,* iar ca *„să mă laşi în pace”* sunt în stare să fac şi nişte compromisuri când e vorba de alţii... Asta a fost clar...

D.A.: *Deci, în cazul iugoslavilor spuneţi că au decis să nu se amestece în operaţiunea din România. Vorbim de compromisuri sau vorbim de o acţiune concertată?*

A.R.: Dimpotrivă. începând de la jumătatea anilor " o, este clar că au fost integraţi într-o operaţiune concertată. Chiar şi în decembrie 7 4, când la Hotel Bucureşti a fost acel atentat împotriva consilierului Ambasadei Iordaniei, care a fost ucis, unul din terorişti s-a retras, adică avea intenţia să se retragă Ia Belgrad, acolo era baza lor operaţională, la Hotelul „Steaua Roşie" din Belgrad. între iugoslavi şi noi se semnase un protocol de colaborare, convenindu-se ca în

materie antiteroristă să se realizeze schimb de informaţii; or, Ia Belgrad erau găzduiţi terorişti care au acţionat în România. Ceea ce încălca protocolul. A fost un semn clar.

D.A.; *Erau terorişti palestinieni?*

A.R.: Palestinieni, dar dintr-o disidenţă potrivnică Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, care avea reprezentanţă diplomatică la Bucureşti.

D.A.; *Dar ce treabă aveau cu diplomatul iordanian? Din cauza războiului de Yom Kipur?*

A.R.: Palestinienii din „Septembrie Negru"41 aveau o mare problemă cu iordanienii. „Septembrie Negru" era organizaţia care jurase răzbunare pentru masacrarea, de către beduinii regelui Hussein, a palestinienilor rebeli rezidenţi în Iordania. De atunci au fost şi inamici, regele Hussein devenind ţinta facţiunilor palestiniene disidente. Pe cale de consecinţă, şi reprezentanţele diplomatice ale Regatului Haşemit al Iordaniei au primit acelaşi tratament.

D.A.: *Da, ştiu că cele mai mari baze de refugiaţipalestinieni erau în Iordania.*

A.R.: Da. Şi, în luna septembrie 1970, Regele Hussein a intrat peste ei, peste facţiunile lor radicale, i-a căsăpit cu săbiile beduinilor, i-a strivit sub copitele cămilelor, le-a incendiat corturile... De atunci, disidenţa „Septembrie Negru" devenise cea mai periculoasă şi imprevizibilă organizaţie teroristă palestiniană. Regele Hussein avea însă un temei, palestinienii refugiaţi revendicau dreptul de a crea un stat al lor pe teritoriul Iordaniei.

41 „Septembrie Negru" a fost o organizaţie teroristă creată Ia 16-22 septembrie 1970, ca urmare a insurecţiei declanşate de Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei cu scopul preluării puterii în Iordania, insurecţie reprimată sângeros de regele Hussein şi în urma căreia au murit peste 3.000 de oameni.

CAPITOLUL XVII

Ion Iliescu şi Generalul Iulian Vlad

Iliescu şi Vlad, militanţi ai tineretului revoluţionar

D.A.: Care a fost relaţia reală dintre Ion Iliescu şi Iulian Vlad?

A.R.: Aceşti doi oameni nu au avut, practic, o relaţie care ar fî trebuit să existe între doi foşti camarazi din tinereţe. Dar, subliniez, nu din cauza generalului Iulian Vlad. E adevărat că în perioada când Iulian Vlad era activist la Uniunea Asociaţiilor Elevilor din România, apoi la Uniunea Tineretului Sătesc, Uniunea Tineretului Muncitor şi la Organizaţia de Pionieri, iar Ion Iliescu era la studenţi, se vedeau cam rar, pentru că acesta era mai mult la studii afară. Numai în vacante venea la sediul

Comitetului Central, în rest era plecat. Se cunoşteau foarte bine, am povestit episodul cu fata şi ursul, de la Timişul de Sus.

DA..: Nu îmi mai aduc aminte. Deci, relaţia lor a început prin afi tovarăşi de drum?

A.R.: Da, dar din blocstarturi diferite. Iulian Vlad se afirmase prin puterile lui, nu avea nicio susţinere, dosarul personal nu-1 favoriza, tatăl său luptase împotriva Uniunii Sovietice, a fost prizonier, era dascălul bisericii din sat, suspectat de simpatii legionare, iar, pe deasupra, a mai fost şi exclus din partid. In schimb. Ion Iliescu era continuatorul tradiţiei revoluţionare a tatălui său, beneficiind de o puternică susţinere a greilor comintemişti ai partidului, mai puţin a lui Gheorghiu-Dej, care nu-1 dorea într-o primă poziţie.

Au urmat, în acelaşi timp, Şcoala de Cadre de la Timişul de Sus. Acolo, când Ion Iliescu se plimba cu o colegă prin împrejurimi s-au întâlnit cu un urs. Iliescu lasă fata şi fuge. Iulian Vlad, pirpiriu, slăbuţ, de unde o fi

apărut, a sărit repede, a placat fata la pământ şi i-a zis să nu se mişte. S-a apropiat ursul, a văzut că cei doi fac pe morţii, că nu-i pericol pentru el, a mormăit, s-a întors şi s-a îndepărtat. Din ziua respectivă, fata i-a dat lui Iliescu, cum se spune, „pas". Nu l-a mai cunoscut.

întâmplarea mi-a fost relatată în 1990, pentru a mi se arăta ce fel de om este Iliescu, după ce acesta şi-a arestat foştii tovarăşi de drum. Şi, pentru a nu avea dubii, povestitorul mi-a arătat şi o fotografie de grup a cursanţilor şcolii de cadre, în care l-am mai recunoscut pe generalul Alexandru Dănescu, fost adjunct al ministrului de Interne, câteva luni şef al Centrului de Informaţii Externe, apoi director general al Rezervelor Statului, precum şi pe colonelul Stoica (D.G.I.E.), fost preşedinte al Federaţiei Române de Oină, socrul colonelului Ilie Merce.

Am aflat că fata pe care Iliescu a abandonat-o, ca să se salveze de urs, a fost una dintre ziaristele de succes de la „Scânteia tineretului", cred că după căsătorie se numea Popescu, nu sunt sigur, dar aşa îl chema pe fiul ei, care era ofiţer, „cadrist", în Departamentul Securităţii Statului. Probabil lui Ion Iliescu i-o fi încolţit ceva, vreo ranchiună de atunci...

Iulian Vlad, acuzat de eşecul lui Iliescu la vizita lui Ceauşescu în judeţul Iaşi

DA.: Aţi amintit anterior că l-aţi văzut prima dată pe Iliescu la Beiuş, in 1966, când v-a fost înmânată Diploma de onoare a C.C. *al U T. C. După aceea, când l-aţi mai văzut?*

A.R.; în luna septembrie 1977, de această dată, faţă în faţă cu generalul Iulian Vlad. A fost o vizită de lucru a lui Ceauşescu, de aproape o săptămână, în judeţele Iaşi, Suceava şi Neamţ. Generalul Iulian Vlad a fost desemnat să se ocupe de securitatea acestor vizite, după ce, în luna iunie, Ceauşescu îl luase cu el în Republica Democrată Germană.

DA.: Acolo fusese desemnat să-l însoţească în mod excepţional

A.R.: După plecarea lui Mihai Pacepa a început să se ocupe de vizitele externe. Momentul la care mă refer este din toamna anului 1977. Din 15 mai 1977, Iulian Vlad era deja secretar de stat.

D.A.; *Nu se ocupa de problemele cu învăţământul?*

A.R.: Nu. Din 1977, Iulian Vlad a primit în coordonare

Contraspionajul, Antiterorismul, Filajul, Centrul de Informatică si Documentare, Direcţia Generală a Arhivelor Statului şi Serviciul Independent „C" - curieratul corespondenţei secrete.

D.A.: Din ceea ce spuneţi era conducătorul de fado al Securităţii.

A.R.: Nu, nu era. Generalul Nicolae Pleşiţă era primul adjunct al ministrului pentru securitatea internă, iar generalul Nicolae Doicaru era prim-adjunct al ministrului pentru informaţiile externe. Secretarul de stat Iulian Vlad îl seconda pe generalul Nicolae Pleşiţă, iar celălalt secretar de stat, generalul Mihai Pacepa (alias „Podeanu"), îl seconda pe generalul Nicolae Doicaru.

D.A.: *Dar Iulian Vlad avea arhivele, accesul la dosare...*

A.R.: Nu era ceea s-ar putea crede. Arhivele Statului sunt de interes public, general accesibile. Arhivele Securităţii, partea operativă, reprezentau un instrument de lucru, o bază de date şi fonduri de dosare arhivate, istorie într-un fel, plus cartoteca generală documentară, la care accesul era permis doar ofiţerilor operativi, în măsura în care necesităţile activităţii o impuneau. Ce însemna asta? Dan Andronic, de exemplu, apare într-o notă informativă şi ofiţerul care a preluat informaţia ori o sesizare din alte surse, cum că Dan Andronic ar fi suspect de... de ce vreţi să fiţi suspect?

D.A.: *Aveam şapte ani deci puteam fi suspect că nu mănânc tot din farfurie sau că nu mă spăl pe mâini...*

A.R.: Bun, prima operaţiune pe care un ofiţer o realizează în legătură cu persoanele semnalate este verificarea în cartoteca generală documentară, care este indexul

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete fondurilor de arhivă şi, după caz, al consemnelor dispuse în legătură cu unele persoane.

Dar, atenţie, cererea de verificare se supervizează sub aspectul necesităţii şi al competenţei, fiind necesară aprobarea şefului ierarhic. Deci, nu bântuiam prin arhive!

Răspunsul la cererea de verificare putea fi: „Necunoscut",„Fond arhivă/ operativă/ reţea/ penal/ corespondenţă", „Fond documentar" dosarul numărul... sau „în atenţie la indicativul" (urmau trei cifre şi două majuscule, care semnificau Direcţia/ Serviciul/ Biroul şi iniţialele numelui şi prenumelui ofiţerului). Exemplu: 361/D.C. = 3 - Direcţia a

IH-a (contraspionaj), Serviciul 6 - Marea Britanie, Biroul 1 - ambasada, consulatul, British Council, alte obiective britanice din România, ofiţerul D.C. Uneori era menţionat telefonul interior, cu precizarea de a se apela. Al doilea tip de răspuns avea continuare în prezentarea ofiţerului la sala de studiu, pentru a-şi extrage datele care-i erau utile.

D.A.; *Nicifilajul nu conta?*

A.R.: Nici filajul. Să nu credeţi cumva că Iulian Vlad ştia cine era filat. Că i se raportau lui Iulian Vlad solicitările de filaj ale structurilor informativ-operative. Iulian Vlad nu ştia cine sunt cei filaţi, cu excepţia cazurilor din atenţia contraspionajului şi antiterorismului, dacă erau de o importanţă care să implice neapărat competenţele secretarului de stat. El avea doar răspunderea coordonării managementului unităţilor menţionate.

Centrul de Informatică şi Documentare, unităţile speciale „F" - filaj şi investigaţii, „T." - tehnică operativă, şi „S" - control trimiteri poştale, scrieri ascunse, expertiză grafologică, erau unităţi prestatoare de servicii specializate pentru structurile informativ-operative.

D.A.: Am înţeles, haideţi să vedem cum afost la laşi

A.R.: Revenim la întâlnirea generalului Iulian Vlad cu Ion Uiescu, prilejuită de vizita lui Nicolae Ceauşescu la Iaşi, înainte de sosirea lui Ceauşescu, ofiţerii din direcţiile

centrale au efectuat recunoşterea traseului şi a obiectivelor vizitei.

Ofiţerul care răspundea de problema învăţământului superior a sesizat că macheta amenajării hidrotehnice a bazinului râului Someş, realizată de Institutul de Construcţii din Bucureşti în colaborare cu specialişti de la facultăţile de profil din Cluj, Timişoara şi Iaşi, fusese expusă la deschiderea anului universitar precedent la Cluj, lui Nicolae Ceausescu fiindu-i însă cunoscută de la Timişoara.

Ofiţerul coordonator al problemei zootehniei a sesizat că „bălţata de Maramureş", o rasă de vaci creată pe suportul genetic elveţian al rasei Simmental, a fost prezentă şi în alte expoziţii vizionate de Ceauşescu.

Ofiţerul Direcţiei a II-a responsabil pe domeniul construcţiilor de locuinţe a raportat că într-un cvartal ce urma a fi prezentat ca finalizat nu sunt gata decât câteva blocuri, cele din frontul stradal sunt pavoazate cu drapele, lozinci şi panouri propagadistice şi că cel puţin 800 de familii fără locuinţă îl vor întâmpina pe Ceauşescu „cu jalba în proţap".

Ofiţerul care a efectuat recunoşterea la Ferma pomicolă Bivolari a sesizat că în merii de pe marginea aleii pe care va merge Nicolae Ceauşescu s-au agăţat mere cu fir textil nesesizabil.

D.A.: *Seamănă din ce în ce mai mult cu satele-fantomă prezentate împărătesei Ecaterina a II—af ceea ce ne arată că imaginaţia celor care vor săfie pe placul stăpânilor este destul de limitată.*

A.R.: Cam aşa ceva. In seara premergătoare vizitei lui Ceauşescu, şeful Inspectoratului Judeţean al Ministerului de Interne, în calitatea sa şi de membru al Comitetului Judeţean de Partid, a fost mandatat să prezinte aspectele mai sus-menţionate lui Ion Iliescu şi membrilor Biroului Comitetului Judeţean de Partid Iaşi, convocat special pentru analiza stadiului pregătirii vizitei. Ion Iliescu nu a

fost deloc receptiv, ba, mai mult, s-a exprimat că rutina cu care se fac vizitele nu lasă Ioc observării unor detalii de nimic.

A doua zi, în timpul vizitei la Universitatea din Iaşi, Nicolae Ceauşescu, cu ironie, a remarcat că macheta amenajării bazinului Someşului a fost adusă acolo probabil din dorinţa hidrotehnicianului Ion Iliescu de a demara amenajarea bazinelor hidrografice ale râurilor Prut şi Şiret, căci lui macheta i-a mai fost prezentată la Cluj şi Timişoara. La ferma zootehnică a reproşat că biata văcuţă bălţată se află în turneu permanent. în livada pomicolă, Elena Ceauşescu a poftit să culeagă personal un măr roşu arătos, dar Emil Bobu, care cunoştea înşelătoria, s-a repezit el, dar nu a avut dexteritatea necesară şi trăgea fără succes de mărul ce nu se dădea dezlegat. A salvat situaţia un aghiotant din escortă, dar Nicolae Ceauşescu observase, deşi mergea grăbit.

DJ{,: Deja pare o comedie bufa..,

A.R.: A urmat vizita în cvartalul de locuinţe cu probleme. O mare de oameni se bulucea, forţând cordonul de militari din trupele de Securitate, aşa-numiţii „jaloneri", să ajungă la Nicolae Ceauşescu cu scrisorile în mână. Preşedintele a intervenit imediat: *„Neagoe, dă ordin să se preia toate scrisorile”* Marin Neagoe era aghiotantul principal, şeful escortei prezidenţiale. Coloana a încetinit şi vrafuri-vrafuri, scrisorile erau depuse chiar pe bancheta din spate a autoturismului de teren „ARO" decapotat. Ca din senin apare o familie, soţ şi soţie, aceasta cu un sugar în braţe. Nicolae Ceauşescu cere şoferului să oprească. Femeia cu copilul începe: *„Conaşule,, domnule Ceauşescu, dacă ne-ai dat casă, nu ai vrea mata cu doamna să ne creştinaţi puradelul, să aibă parte de noroc pe lume?”* Nicolae Ceauşescu, zâmbind, îi zice: „O *sări trimit un cadou la botez. Reţine, Neagoe, Iliescu, să te ocupi personal”,* în seara zilei respective, Nicolae Ceauşescu s-a întâlnit cu Comitetul Judeţean de Partid, unde La criticat sever pe Ion Iliescu, apreciindu-i ca

nemulţumitoare activitatea şi reproşându-i că numai cu propaganda şi agitaţia nu se vor putea rezolva problemele sociale ale judeţului.

în dimineaţa zilei următoare, Ion Iliescu s-a văzut cu generalul Iulian Vlad în holul Hotelului „Traian", împrejurare în care, foarte nervos, i-a adresat reproşuri că Securitatea dinadins l-a informat pe Ceauşescu numai despre lucrurile negative din activitatea sa şi că pentru el, ca prim-secretar, vizita a fost un eşec creat de Securitate. Când vorbea, bătea sacadat cu tocul pantofului drept în pardoseală. Când nu vorbea, clănţănea şi scrâşnea din măsele.

Ion Iliescu: „Pe generalul Iulian Vlad l-am cunoscut în decembrie 1989"

D.A.: *Şi uite-aşa, nu au mai avut relaţii cordiale. Cei doi s-au mai întâlnit pe parcursul carierei?*

A.R.: Cum să nu, în mod sigur când Ion Iliescu era ministrul Apelor, acesta primea informaţiile de securitate aferente domeniului său. Generalul Iulian Vlad, ca adjunct al ministrului, coordona Direcţia a Il-a - Contrainformatii în sectoarele economice, calitate din care relationa cu unii miniştri, respectiv cu cei mai speciali, care considerau că generalul Emil Macri nu era de nivelul lor.

în pofida celor menţionate, Ion Iliescu, în dialogurile sale cu Vladimir Tismăneanu, la întrebarea acestuia: „ *Când l-aţi cunoscut pe generalul Iulian Vlad?",* răspunde sec, cu o minciună: *„în decembrie 1989”.*

DA.: *Incredibil...*

A.R.: Dar adevărat!

D.A.: *De ce ofi minţit?!*

A.R.: Dacă spunea adevărul, ar fi trebuit să-şi justifice într-un fel atitudinea sa faţă de generalul Iulian Vlad, căruia, în mod evident, deoarece îl cunoştea foarte bine, i-a cerut, în 22 decembrie 1989, să constituie acel comandament la Comitetul Central, împreună cu şeful Marelui

Statului Major al Armatei, generalul Ştefan Guşă. Deci, conta pe generalul Iulian Vlad.

Generalul Iulian Vlad, la rândul său, ştia foarte bine că Ion Iliescu reprezenta alternativa la Ceauşescu acceptată şi de Moscova, şi de Washington, şi de toate celelalte capitale occidentale, dacă acestea mai contau, şi nu a ezitat, dimpotrivă, era conştient că trebuie să-i netezească drumul spre putere.

D.A.; *Cine l-a întors pe Ion Iliescu?*

A.R.: Mandatarul Moscovei pentru legitimarea revoluţionară a noii puteri, Siviu Brucan.

D.A.; *De ce al Moscovei, că doar „schimbase şi el barca", nu trecuse balta dincolo?*

A.R.: Americanii, fiind înţeleşi cu ruşii, l-au trimis pe Brucan la Moscova pentru a i se spune ce are de făcut, fiindcă Mihail Gorbaciov îşi asumase înlăturarea lui Ceauşescu, şi de la Moscova a primit „preobrajenskii prikaz" (ordinul schimbării la faţă).

Silviu Brucan, surprins de poziţia în care îl găseşte pe generalul Iulian Vlad, regizează o judecată a acestuia, i se mai lasă chipurile un răgaz de câteva zile, „ca să-şi dovedească loialitatea şi buna credinţă", timp necesar şi noii puteri să-i regizeze arestarea, fără a întâmpina vreo surpriză, deoarece le era teamă că generalul Iulian Vlad şi generalul Ştefan Guşă îi pot răsturna, mai cu seamă că prezenţa generalului Nicolae Militam în fruntea Armatei era negativ percepută de peste două treimi din corpul ofiţerilor si în cvasitotalitate în Ministerul de Interne.[5]

Ion Iliescu nu avea, în acele momente, nici iniţiative şi nici putere efectivă. Iniţiativele le avea Silviu Brucan, iar puterea militară fusese uzurpată de agenţii G.R.U. şi ai K.G.B.-ului.

Natura evenimentelor din România a scos G.R.U.-ul în prima linie, care se va menţine aşa până la momentul în care serviciile de informaţii ale Pentagonului îşi vor scoate din conservare agenţii şi vor instrumenta mişcarea

C.A.D.A., care va impune înlăturarea generalului Nicolae Militam.

Silviu Brucan a avut ordin expres de la Moscova să transfere asupra D.S.S.-ului responsabilitatea măcelului declanşat prin apelul televizat: *„Opriţi măcelul!",* adresat de generalul Nicolae Militam, şi de apelul *„Opriţi focul!",* adresat de Ion Caramitm din balconul Comitetului Central, în urma cămia s-a pus tunurile pe Biblioteca Centrală Universitară, pe Centrul de Informatică şi Documentare, ambele obiective fiind deţinătoare de patrimoniu arhivistic (la C.I.D. era şi arhiva operativă computerizată a Securităţii), precum şi pe sediul Direcţiei a V-a Securitate şi Gardă, de unde au fost preluate toate documentele şi arhiva.

Revenind la Ion Iliescu, dacă ar fi spus de când şi cum îl cunoştea pe generalul Iulian Vlad, ar fi urmat şi alte întrebări, unele poate incomode.

D.A: După ce a ieşit din închisoare, Iulian Vlad s-a mai întâlnit cu Ion Iliescu?

A.R.: După eliberarea din detenţie a generalului Iulian Vlad, acesta s-a intersectat cu Ion Iliescu o dată - la funeraliile lui Paul Niculescu-Mizil, alteori - pe la diverse evenimente publice. De fiecare dată, Ion Iliescu a dat semne că ar dori o reconciliere. Unul sau doi consilieri prezidenţiali, parcă şi prim-ministrul Adrian Năstase, au lăsat să se înţeleagă acelaşi lucm. Iulian Vlad i-a întrebat dacă sunt purtătorii unui mesaj explicit, iar răspunsul lor a fost că aşa simt ei. într-o împrejurare, Iulian Vlad i-a spus lui Ion Iliescu că este de acord să-1 asculte, dar sub condiţia să se întâlnească de faţă cu presa. *„Aşa nu"* - a fost răspunsul lui Ion Iliescu.

CAPITOLUL XVIII

Revenirea din exil

Sub al zecelea director al Securităţii

DJL: Cum aţi ajuns să lucraţi cu Alexandru Radu Timofte, cel despre care prin presă se spunea că v-a reactivat şi v-a numit consilier?

A.R.: Nu m-a reactivat, fiindcă nu fusesem trecut în rezervă. In vara lui 1995, deoarece figuram pe „Lista lui Marcu", Virgil Măgureanu era decis să mă facă om liber, mai ales că din luna martie eram „pus la dispoziţie", pentru a doua oară, deşi lucram cu primul său adjunct, generalul Victor Marcu. Mai fusesem pus la dispoziţie, după înlăturarea generalului Mihai Stan, dar m-a recuperat generalul Dumitru Cristea, ca şef al Biroului Metodologie, anume înfiinţat pentru elaborarea reglementărilor activităţii de informaţii.

La începutul lunii august 1995, când generalul Victor Marcu, în concediu fiind, a aflat dintr-un comunicat de presă că şi-a prezentat demisia, m-a chemat şi pe mine din concediu, trimiţându-mi autoturismul său de serviciu, cu ambii şoferi, ca să conducă non stop Bucureşti-Oradea şi retur. Mi-a spus că suntem amândoi oameni liberi, dar că el este hotărât să se prezinte „cw *Măgureanu de gât"* la Ion Iliescu şi după aceea, ce-o fi, o fi.

în dimineaţa zilei în care generalul Victor Marcu şi directorul Virgil Măgureanu urmau să se prezinte la Cotroceni, am intrat în posesia radiogramei transmise de director şefilor unităţilor centrale şi teritoriale, prin care li se aduceau la cunoştinţă vreo cinci-şase capete de acuzare a generalului Marcu, pentru care a fost demis şi ar fi pasibil şi de răspundere penală.

Primul cap de acuzare era acela că .*generalul Marcu este*

agent al K ,G .B Urmau apoi *„divulgarea de date şi informaţii secrete presei", „acţionar la firma Luxten"* şi, în fine, tot tacâmul demolatorilor de serviciu de la „Afaceri Interne".

I-am dat radiograma generalului Victor Marcu, căruia, chiar dacă i s-a făcut negru în faţa ochilor, i-a convenit de minune, fiindcă putea demonta convingător fiecare acuză.

în faţa preşedintelui Ion Iliescu, generalul Victor Marcu a explodat: *„Domnule preşedinte, cum şi-a permis să difuzeze în tot serviciul calomnia că sunt agent K.G.B.?"* Virgil Măgureanu, neştiind că generalul Victor Marcu are radiograma: *„Nici vorbă, dacă e să-i reproşez ceva, este faptul că lucrează cu fostul şef de cabinet al generalului Iulian Vlad, de care, de altfel, ne vom dispensa"* Deci, dintr-o dată eu devenisem capătul de ţară!

Ion Iliescu şi Vasile Ionel au intervenit să mă apere, spunând că pot fi util învăţământului şi nu este cazul să mă disponibilizeze.

DA.: Vă cunoşteau personal sau era doar pe baza a ceea ce auziseră, a reputaţiei de om-computer?

A.R.: Pesemne că auziseră de mine, dar eu personal nu avusesem onoarea de a le fi fost înfăţişat. Vasile Ionel mă văzuse o singură dată, când ne-a convocat generalul Nicolae Militam la Ministerul Apărării Naţionale, în noaptea de 3/4 ianuarie 1990, ca să cunoască personal şefii unităţilor centrale şi să-i aleagă pe cei pe care i-a arestat.

Aşa că am ajuns instructor, echivalent gradului didactic de conferenţiar, la Centrul de Pregătire a Ofiţerilor de Rezervă şi Perfecţionare a Cadrelor de Conducere- Grădiştea, unde, după doi ani, am promovat şef Birou Planificare-Organizare Invăţământ. Se intenţionase, la un moment dat, de către domnul Mircea Gheordunescu, adjunct al directorului S.R.I., Costin Georgescu, să fiu numit locţiitor pentru învăţământ al comandantului Centrului. M-a scurtcircuitat şeful Cadrelor, care i-a scuipat în ureche directorului că: *„Domnulprofesor Gheordunescu vi-l*

propune in funcţie de comandă pe ăsta care-i închidea flitul pantalonilor lui Ttidor Postelnicii

La ceremonialul absolvirii unei noi promoţii de ofiţeri de rezervă ai Serviciului Român de Informaţii, 2002 - Grădiştea.

în anul următor, de la Grădiştea, mi s-a cerut detaşarea pentru şase luni (iulie-decembrie 1996) la Serviciul de Protecţie şi Pază, de către generalul Mihai Stan, şeful Inspectoratului Operativ al S.P.P., pentru a elabora o serie de reglementări interne, fiindcă, din punct de vedere al concepţiei, acolo nu prea existaseră preocupări. Am simţit că le era teamă să nu-i prindă schimbarea garniturii prezidenţiale fără a fi în regulă cu documentele interne de

organizare şi funcţionare.

De la Grădiştea am fost apoi „recuperat", în 1999, iniţial într-un colectiv de ,expertizare a necesităţii modernizării conceptual- organizatorice şi normativ-metodologice a activităţii Serviciului, de către colonelul Gabriel Curculescu, consilier al directorului S.R.L, Costin Georgescu. Tot de la

Grădiştea am fost solicitat drept consultant al preşedintelui Comisiei Parlamentare de Control al S.R.L, ceea ce s-a aprobat imediat.

Bilanţul S.RJ. (martie 2005)

l'uh rt mubrcLl*tvrii din Inmeainternateiforscmte*

Colectivul de expertiza re şi-a finalizat activitatea în primul an al directoratului lui Alexandru Radu Timojfte, care şi-a asumat expertiza şi propunerile. Totodată, la sugestia consilierului sâu, colonelul Victor Velişcu, cei din colectiv au lost numiţi in funcţii ce implicau responsabilităţi privind implementarea noii concepţii, a organigramei şi a Regulamentului de organizare şi funcţionare a Serviciului.

D.A.; Mf sr *pare $au chiar acordaţi o prea mare importanţă aceştia moment?*

A.R.: Restructurarea S.R.I., iniţiată de Costin Geargescu şi finalizată, respectiv implementată de Alexandru Radu Timofte, a fost primul demers temeinic de evaluare a stării serviciului şi a nivelului de asumare a atribuţiilor intr-un cadru legal compatibil cu exigenţele aderării la N.A.T.O. şi ale integrării europene, care trebuia depăşit printr-o devansare a cadrului normativ intern al Serviciului.

în această conjunctură, am fost cooptat în corpul de consilieri. Din cauza presei, am fost repede acoperit ca „locţiitor al şefului Comandamentului Serviciilor şi înzestrării", al cărui şef era generalul lon-Theodor Popescu, mai bine cunoscut ca „Gioni" Popescu. Bineînţeles, am rămas, pe mai departe, cu sarcinile de consilier. Un consilier mai aparte, la început, deoarece, până am câştigat încrederea şi respectul directorului, i-am suplinit şi i-am format, cu tactul necesar, pe unii dintre consilierii în care avea încredere, dar nu aveau expertiza necesară.

Ca locţiitor şef de direcţie în noua organigramă a Serviciului, din 2002 am continuat a îndeplini şi atribuţii de consilier, exclusiv pe segmentul deciziilor macro, la nivel de Birou Executiv, Consiliu Director şi pregătirea punctelor de vedere pentru şedinţele C.S.A.T. Situaţia s-a menţinut şi în perioada 2003-2006, când aveam comanda Direcţiei Planificare Integrată a Resurselor Informaţionale, Reglementare, Coordonare Operativă şi Cooperare. în 2003 am susţinut examenul pentru gradul de general, care mi-a fost

fost acordat în luna martie 2004, dar unii se grăbiseră deja să mă felicite pe 30 noiembrie 2003, Aşa am înţeles că fusesem pe o listă, dar...

Din anul 1992 şi până în 2005 mi-am susţinut cursurile la disciplinele la care eram titular, două la Academia Naţională de Informaţii şi una la Centrul Grădiştea.

DA.: Cum aţi lucrat cu Radu Timofte? ,

A.R.: La început, intermediat de directorul cabinetului şi doi consilieri în care avea încredere. Simţeam că ne desparte o perdea densă de suspiciuni, de neîncredere pe care cineva o aşternuse între noi...

DA.: Atunci, de ce v-a luat consilier?

A.R.: Aveam soluţii **în** timp real şi le prezentam adecvat nivelului său de accesibilitate, plus că îi ofeream concomitent şi una, două alternative. Intr-o oră restituiam o mapă de lucrări rezolvate, pe care altcineva i-o bloca o zi, două, chiar peste.

DA.: Cum procedaţi, concret?

A.R.: Scanam cu privirea câte o pagină odată, ca să identific verbele, deci acţiunea. Referinţele normativ-metodologice le aveam stocate în memorie, iar raportarea acţiunii la cadrul normativ se realiza concomitent. Dictam punctul de vedere şi-l ataşam lucrării. Sigilam mapa şi chemam pe cine trebuia să o ia, eu nu eram văzut la cabinetul directorului.

Pentru mapa C.S.A.T. aveam însă nevoie de 6-8 ore de studiu şi analiză, apoi redactam pentru fiecare lucrare câte o fişă explicativă cu observaţii, sugestii în cadrul dezbaterilor şi, numai unde era cazul, cu propuneri. De regulă, directorul S.R.I. nu intervenea decât la acele puncte din ordinea de zi în care alte servicii încercau să se amestece în unele treburi, peste competenţele S.R.I.

DA.: Care erau aceste servicii?

A.R.: D.GJLP.L-ul, Virgil Ardelean era tot timpul neliniştit, şi S.T.S.-ul, cu care se disputau contrainformaţiile radio, legăturile radio clandestine în materie de spionaj, plus chestiunile de securitate informatică.

Ulterior, după vreo doi ani, s-a stabilit o relaţie personală directă, moment din care, desigur, pentru unii am deveni incomod şi au încercat tot felul de manevre să mă îndepărteze de director. îmi spunea dânsul,

îmi trimitea delaţiunile unora, inclusiv ale unor consilieri care colectau pârele de la cei cărora Radu Timofte le stopase tot felul de fantezii.

DA.: De exemplu ?

A.R.: Erau multe dorinţe de implicare cu firme de acoperire în privatizări, în controlul economiei gri, combinaţii dubioase pe zona celor două Moldove, acceptări de donaţii de te miri de unde, propuneri pe care Radu Timofte le-a respins şi din cauza cărora şi-a îndepărtat şi trei dintre consilierii pe care, iniţial, contase.

D,A.: Dar nu Radu Timofte l-a convins pe Adrian Nas tas e să se legalizeze fir mele sub acoperire ale serviciilor?

A.R.: Eroarea aceasta a comis-o şi maestrul Ion Cristoiu, într-un amplu comentariu pe marginea ordonanţei de urgenţă care a modificat un articol din legea de organizare şi funcţionare a serviciului. Acolo nu se prevede nimic despre firme sub acoperire, ci despre „venituri extrabugetare din valorificări de bunuri şi prestări de servicii", ceea ce este cu totul altceva.

Firmele sub acoperire nu au nevoie decât de un mandatar de încredere, care să accepte să înfiinţeze o societate comercială sau prin societatea deţinută să deruleze activităţi care să acopere operaţiuni ale serviciilor. Scopul acestor societăţi nu este profitul în beneficiul serviciilor, ci oferirea de suport ori facilităţi pentru îndeplinirea misiunilor acestora. Or, tocmai acest lucru nu s-a înţeles.

DA.: Da, dar atunci înseamnă că unii au făcut din societăţile de acoperire afaceri personale?

A.R.: Dacă un preşedinte de comisie parlamentară de control al unui serviciu a fost mituit cu un post în consiliul de supraveghere al unei astfel de societăţi, care-i asigura 150.000 de euro pentru taxele anuale ale şcolarizării a doi copii în S.U.A., presupun că s-au comis abuzuri şi ilegalităţi cu duiumul, ca s-a viciat climatul de afaceri, s-a concurat neloial şi, chiar mai mult, s-au dezvoltat reţele de afaceri mafiote.

DA.: Ne puteţi spune la ce preşedinte de comisie să ne gândim ?

A.R.: Să cred că tocmai la „Evenimentul zilei" nu se ştie?!

D.A.: *Vorbiţi de Cezar Preda, preşedintele Comisiei de control al S.I.E.?*

A.R.: Nu răspund la provocări!

Traîan Băsescu ~un preşedinte-jucător de agenţi secreţi

D.A.; *Relaţia dumneavoastră cu Radu Timofte înţeleg că a mers bine, dar între directorul S.RJ. şi preşedintele Traian Băsescu cefei relaţie a existat?*

A.R.: Au stabilit, de la început, o relaţie foarte bună, care a funcţionat excelent până la un anumit moment. Momentul 20 iulie 2006.

D.A.: Aşa mi s-a părut şi mie, ca observator în epocă. Am impresia ca s-au înţeles unul pe altul, deşi...

A.R.: S-au înţeles până la...

DA.: Cazul OmarHayssam Hussein...

A.R.: Momentul ăsta a fost un fals pretext. S-au înţeles până la un gest şmecheresc, ca să spun aşa, din partea preşedintelui. Cred că au făcut o agapă în doi...

D.A.: Adică au tras un şpriţ.

A.R.: Cam lung...

D.A.: Da.

A.R.: Şi, printre altele, în acel context foarte destins, preşedintele Băsescu a pus problema care îl durea cel mai mult pe el atunci: „instrumentele" serviciilor din presă...

D.A.: Nu-mi spuneţi că era vorba despre ofiţerii acoperiţi din presă...

A.R.: Da, dar noi, atunci, aveam şi oameni din presă acoperiţi în S.RJ., deci era firească reciprocitatea....

D. A.: *Aveaţi oameni din presă acoperiţi în Serviciu? Cine?*

A.R.: Eu am exemplul unei doamne, încadrată ofiţer de presă cu grad de maior, de Radu Timofte. A venit de la ProTV, recomandată de patronul postului. Era sau nu trimisă de Adrian Sârbu?

D.A.: *Bineînţeles, dar nu ştiu la cine vă referiţi..*

A.R.: Acum este în misiune externă.

D.A.; *Da?*

A.R.: A fost şi pe la S.P.P., s-a afişat şi în poze cu Traian Băsescu pe la Neptun.

Dar mai cunosc un caz, pe care sigur îl ştiţi. Nu se poate să nu-1 ştiţi. Un gazetar, azi patron de presă, fusese dotat de Radu Timofte cu legitimaţie de ofiţer şi permis de acces în sediul S.R.I., pe uşa din faţă,

destinată doar şefilor. Gazetarul respectiv, când s-a folosit prima dată de documente, s-a rătăcit pe culoare şi i-a telefonat directorului să-i trimită un însoţitor. Eu, în legătură şi cu acest gazetar, sunt tentat să cred că presa, ori vreun serviciu concurent, aflat în spatele presei, l-a acoperit în S.R.L şi nu viceversa.

Revenind la doamna respectivă, numele C.T.M. vă spune ceva?

D.A.: *Da, dar îmi aduc aminte... Da, aşa e. Că acum nu mai ştiam, credeam că este vorba despre Nicolae Ulieru...*

A.R.: Nicolae Ulieru nu mai era. Dar ati crezut bine!

D.A.; *Fusese.*

A.R.: Da. Şi ded preşedintele Băsescu i-a pus problema acoperiţilor din presă, solidtându-i lista. Radu Timofte, iniţial, feciorelnic cum îl ştim, a zis: *„ Vai, cum puteţi să-nu cereţi aşa ceva!? Nici eu nu-i ştiu”.* Că nu existau nu putea spune, căd declarase public că nid S.R.I.-ul nu este mai prejos decât alte servidi. Să ne amintim de precedentele servidilor secrete din democraţiile britanică, franceză, germană, italiană ş.a.m.d.

Preşedintele Băsescu a insistat, a reluat subiectul, iar Radu Timofte, poate că, luat de val, o fi zis *„Da”,* dar apoi a uitat

D.A.; *A zis „Da”... ce?*

A.FL: Că o să îi dea lista* Că o să-i prezinte Mister „S" situaţia. Dar Radu Timofte, luat de val, a uitat. O fi zis *„Da"* sau nu o fi zis *„Da",* dar, după câteva zile, Traian Băsescu îl sună... *„Mi-ai promis, n-am primit!", „Domnule preşedinte, mă scuzaţi, ce am promis? Că eu nu ştiu, am atâtea pe cap, nu-mi aduc aminte", „Păi, ai zis că îmi dai lista cu,.", „Aaal".* Cade cerul pe el. *„M-ofi luat gura pe dinainte şi i-am promis? Sau mă ia el la cacealma acum, crezând că am uitat şi nu-mi mai amintesc?"*

DA.: Oricum, se pare că uitase, nu?

A.R.: De uitat, uitase, e dar! *„Şi... ce facem, acum?" „Domnule director, şi aşa sunt o grămadă care se laudă că sunt «acoperiţi», şi din cei care sunt, şi din cei care nu sunt. Unii nu sunt, iar cei care sunt şi s-au deconspirat au devenit, ori au fost dintotâeauna vulnerabili, ciripesc şi au spus ba nevestei, ba amantei, ba unui prieten, ba nu ştiu cui, dau de înţeles că sunt pe cai mari cu S.R.I.-ul. Aşa că, până la urmă, la o evaluare corectă, dacă sunt vreo doi-trei care îşi văd de treabă şi sunt*

pe direcţia bună ".

Eu evaluam fără să le ştiu numele real, era imposibil, că aveau identitatea acoperită, dar când subiectul acesta ajunge public nu mai este serios. Adică, s-a forţat nota cu ei.

DA.: în ce sens ?

A.R.: Veneau şi rupeau uşile ba pe la unul, ba pe la altul, ceea ce nu era în regulă... Toţi adjuncţii directorului se întreceau în a avea oamenii lor în presă. Diseminarea de informaţii către presă era discriminatorie şi asta spunea nişte lucruri. I-am mai spus că are şi nişte "prieteni" printre ziarişti şi are ocazia să-i pună bine cu preşedintele Băsescu. Nu este mai puţin adevărat că acoperirea implica şi afişarea ostilităţii vehemente fată de servidu ori fată de oameni din servidu. Aşa-zişi acoperiţi au fost folosiţi pentrv campanii împotriva unor ofiţeri incomozi. Am simţit-o pe pielea mea.

Când eram pe punctul de a-i da o replică unui neisprăvit, şeful „Afacerilor Interne" a intervenit să mă roage să-l las în pace că este „acoperitul lor" şi i-au consolidat

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete agenda cu un atac la adresa mea, că tot eram în atenţia presei.

D A D eci, cu cât eşti mai anti-S.R.I. cu atât eşti mai susceptibil să fii pe lista de „acoperiţi"

A.R.: Axact. Dar mai erau şi alte speţe. Un fost coleg deal dumneavoastră, din secţia „Servicii secrete" a redacţiei „Evenimentul zilei", s-a cerut „acoperit" la S.R.I., la D.G.I.A. şi la D.G.I.P.L, punând şi condiţia să ţină legătura la nivel de director sau prim-adjunct! Asemenea specimene de voluntari, cu evidente refulări şi dedicaţi mercena- riatului, şi-au oferit colaborarea şi unor servicii străine, echidistant Vest - Est. Situaţia nu este altfel nici în prezent.

DA.: Ştiu la cine vă referiţi...

A.R.; Până şi un fost procuror general, un fost par- lamentar-lider de partid „balama", plus un fost prim- ministru şi un fost preşedinte de Cameră purtau epoleţi invizibili ai mai multor servicii autohtone, de ce nu şi străine?!

Confruntat cu acest gen de prostituţie profesională, îmi era evident că instituţia acoperirii a decăzut, practic nu exista, iar tolerarea unor astfel de situaţii era expresia declinului serviciilor secrete. în primă şi ultimă instanţă, răspundeam de planificarea integrată a resurselor informaţionale, de reglementarea conduitei informative şi cooperarea intra şi inter-servicii. Nu puteam să nu realizez care era şi calitatea resursei informaţionale umane secrete, acoperite sau nu. Nu de puţine ori, cele mai fanteziste informaţii erau furnizate de aşa-zişii acoperiţi, iar pentru naivii Serviciului eticheta „ofiţer acoperit" semnifica adevărul absolut. Nimic mai fals, în condiţiile în care infrastructura de susţinere a acoperirii era o şandrama.

Şi, în contextul menţionat, Radu Timofte i-a cerut lui Mister „S" să-i facă o evaluare şi, probabil, i-o fi dat ceva preşedintelui Băsescu, precis că i-a dat, dar *ce* anume nu ştiu.

Eu i-am sugerat ceea ce am spus.

Răposatul deputat Ion Stan, cu autoritatea sa de preşedinte ai Comisiei Parlamentare de Control al S.R.L, a confirmat că Mister „S" a fost trimis la preşedintele Trai an Băsescu să tranşeze chestiunea listei „descoperirilor din presă". Radu Timofte l-a informat pe Ion Stan, precizându-i să nu pună subiectul în discuţia Comisiei Parlamentare, că în urma unei analize i s-au prezentat preşedintelui cinci nume. Ion Stan i-a răspuns că nu trebuia să Ie pună la dispoziţie şi să nu se considere exonerat de eventualele consecinţe şi că el personal nu a auzit şi nu ştie nimic, dacă, în calitatea sa de director al Serviciului, Radu Timofte nu-si asumă răspunderea în plenul Comisiei Parlamentare de Control.

Notificarea directorului S.RJ. în legătură cu aducerea în discuţie publică aproblemei ofiţerilor acoperiţi dinpresă

Luând act de răspunsul în legătură cu declaraţia purtătorului de cuvânt, referitoare la utilizarea ofiţerilor acoperiţi în presă, considerăm că acesta este nesatisfacător şi neadecvat rezolvării situaţiei create.

în contextul unui scandal relativ similar produs în R.F. Germania, pe seama unor scurgeri de informaţii privind acţiunile Serviciului Federal de Informaţii în mass media, precum şi ale dovezilor produse public în legătură cu preocupări similare din partea Direcţiei Generale de Informaţii a Apărării, luând în considerare şi consecinţele politice şi penale grave ale deconspirării ziaristei Victoria Plame, ca ofiţer acoperit al C.I.A., de către fostul şef de cabinet al vicepreşedintelui S.U.A. Dick Cheney, apreciem că este necesară o atitudine mult mai categorică şi neechivocă în ceea ce priveşte urgenţa clarificării şi închiderii problemei.

& legătură cu răspunsul comunicat în anul 2001 domnului senator Brudaşcu, este evident că acesta a fost elaborat într-o manieră echivocă şi maliţioasă, deoarece şi întrebarea adresată era vădit tendenţioasă. Drept urmate, acel răspuns poate fi considerat a fi echivalentul faptului că Serviciul nu avea nimic de comunicat.

în ceea ce priveşte declaraţia purtătorului de cuvânt, aceasta dacă nu a fost premeditat provocatoare, este o mostră de dilentatism şi teribilism juvenil, pe care nu o poate scuza nici tentativa ulterioară de a se acredita ideea că o astfel de problemă ar trebui identificată în altă parte.

în opinia Comisi^problema activităţilor acoperite face parte din zona de *„transparenţă* zero" în legătură cu care nu se tac comentarii. Pe cale de consecinţă, s-ar putea ca purtătorul de cuvânt să se fi aflat într-o eroare impardonabilă.

Fată de cele menţionate, solicităm luarea de poziţie necesară

sau, ca alternativă, punerea la dispoziţia Comisiei a reglementărilor privind concepţia, metodologia şi domeniile activităţilor acoperite, astfel încât să fim în măsură să căutăm şi oferim răspunsul ce ne-a fost solicitat din partea mass media şi a mai multor organizaţii

PLAN TEMATIC

de control privind constituţionalitatea şi legalitatea reglementărilor interne ale Serviciului Român de Informaţii pentru aplicarea prevederilor art.28 alin.(l) din Legea nr.14/1992, referitoare la posibilitatea ca ofiţerii operativi ai Serviciului Român de Informaţii să-şi desfăşoare activitatea acoperit

1) Documentele cadru, de nivel doctrinar, ale Serviciului Român de Informaţii privind concepţia de desfăşurare a activităţii sub acoperire.

2) Ordine, instrucţiuni, metodologii, norme tehnice şi alte dispoziţii prin care se stabilesc:

2.1. Ce se înţelege prin activitate desfăşurată de ofiţerii operativi în mod acoperit

2.2. Domeniile de realizare a securităţii/siguranţei naţionale în care se desfăşoară activităţi acoperite.

2.3. Domeniile social-economice, politice şi alte sfere ale activităţii sociale în care serviciul, în raport cu nevoile de realizare a siguranţei naţionale, utilizează ofiţeri operativi care îşi desfăşoară activitatea acoperit

2.4. Acoperirile utilizate, modul de asigurare şi garantare a acestora.

25. Domenii interzise activităţilor acoperite.

2.6. Calităţi interzise a fi utilizate pentru acoperire.

2.7. Autoritatea competentă a Serviciului pentru susţinerea (suportul) activităţilor acoperite.

2.8. Răspunderea pentru constituţionalitatea şi legalitatea activităţii ofiţerilor care îşi desfăşoară activitatea acoperit

2.9. Protecţia contrainfonnativă a activităţilor acoperite.

3. Cum se explică faptul că se discută şi se comentează atât de frecvent în spaţiul public despre ofiţerii acoperiţi? Se mai pot desfăşura activităţi sub acoperire într-un astfel de climat? De ce nu acţionează Serviciul, prin propriul exemplu, pentru stoparea demonetizării şi vulgarizării unui segmentai activităţii sale, care ar trebui să fie de elită, cu totul special şi protejat de o zonă *de..transparenţă zero"?*

4. Cum a fost posibil ca răspunsul transmis deputatului Damian Brudaşcu, la data de 06 iunie 2001, în legătură cu un procent de 50% agenţi sub acoperire în presa locală din Cluj, vehiculat de un oarecare ofiţer superior al Ministerului de Interne, răspuns în termenii *nici un serviciu de informaţii nu ar putea face publice cifre exacte"* să fie interpretat de către Purtătorul de Cuvânt drept o recunoaştere a faptului în sine şi, mai mult, să fie furnizat şi ca argument pentru Comisie?

5. Care a fost mandatul Purtătorului dc Cuvânt în legătură cu acea declaraţie afirmativă privind utilizarea de către Serviciul Român de Informaţii a ofiţerilor acoperiţi în mass-media?!

6. Era Purtătorul dc Cuvânt în cunoştinţă de cauză, când a făcut declaraţia, despre:

a) Scandalul în curs în R.F.Germama în legătură cu agenţii B.N.D.-ului din presă, ancheta parlamentară şi măsurile dispuse de cancelar?

b) Consecinţele politice şi penale grave ale deconspirării dc către şeful de Cabinet al vicepreşedintelui S.U.A., a ziaristei Victoria Palme, ca ofiţer acoperit al C.I.A.;

c) scandalul autohton iscat de cele două operaţiuni ale D.G.I.A. pe acelaşi subiect?

7. în raport cu cele trei aspecte implicate de întrebarea anterioară, Purtătorul de Cuvânt a acţionat inconştient ori incompetent, premeditat provocator-diversionist, ori sub impulsul unui teribilism juvenil?

8. Cum consideră conducerea Serviciului că trebuie soluţionată şi depăşită Situaţia creată?

9) Dacă există-norme interdepartamentale, convenite şl adoptate la nivelul C.S.A.T. în ceea ce priveşte concepţia şi limitele activităţii ofiţerilor acoperiţi, pentru a nu se ajunge improvizaţii, lipsă dc coordonare, abuzuri şi ilegalităţi în folosirea acoperirilor?

Chestiunea „ofiţerilor acoperiţi din presă” a generat o notificare verbală a directorului S.R.I. de către Comisia comună a Camerei Deputaţilor şi a Senatidui pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activităţii Serviciului Român de Informaţii, dar şi un control privind constituţionalitatea şi legalitatea reglementărilor Serviciului în materia ofiţerilor operativi acoperiţi (art. 28 alin (i) din Legea nr. 14/1992 privind organizarea şi funcţionarea S.R.I.

Cum mai sus numita Comisie era şi ea eminamente acoperită, mare lucru nu ar fi constatat, dar regulile jocului democratic trebuiau, totuşi, mimate, nu-i aşa ?

Comisia a solicitat ca directorul Alexandru Radu Timofte să nu-şi încheie mandatulprin demisie, decât după ce camerele reunite ale Parlamentului vor lua în dezbatere activitatea Serviciului pe anul 2006, Raportul comisiei parlamentare de control în cazul Omar Hayssam şi Raprtul controlului parlamentar privind constituţionalitatea şi legalitatea reglementărilor Serviciului în materia ofiţerilor operativi acoperiţi (art. 28 alin (1) din Legea nr. 14/1992 privind organizarea şifuncţionarea S.RJ.

Puterea umbrei Morii din lumea informaţiilor secrete

La drept vorbind, unii din ce puşi pe lista respectivă, dacă lista îi cuprindea cu adevărat, erau şi au rămas jenanţi, de-a dreptul jenanţi, dar au devenit şi dezgustători după ce au fost dezonoraţi prin trecerea în serviciul direct al „Pilafului din Porf'42. Din portul Cotroceni.

D.A.: în ce sens erau jenanţi?

A.R.: Prin modul în care se comportau, Silviu Sergiu sau Mircea Marian...

D.A.; *Mircea Marian.*

A.R.: Deci, ştiaţi! La un moment dat, îmi era milă de el.

D.A.: Păi, ce, afost „acoperit"?!

A.R.: Nu, că s-a deconspirat singur! Deci, devenise un caz jenant. Un altul a intrat în emisiune în vizibilă stare de ebrietate, după ce se întâlnise cu ofiţerul de legătură, în condiţii de „deplină conspirativitate", la „St. Patrick Irish Pub", în Centrul Vechi al Bucureştilor. După aia, unii după cum deschideau gura şi rosteau două-trei vorbe şi era suficient să-ţi dai seama. De exemplu, elegia Sorinei Matei la demiterea lui Cristian-George Maior, coroborată cu relatarea lui Victor Ciutacu despre intervenţia lui Florian Coldea, ca să-şi retragă acţiunea judiciară împotriva ei. Pentru ca, după un timp, cine să-l muşte veninos pe ambasadorul George-Cristian Maior? Aceeaşi Sorina, mare caracter!

Or, ca mine erau atâţia alţii, mult mai experimentaţi şi mai formaţi, mai preocupaţi de treburile astea, care îşi dădeau seama că unii erau, practic, o pacoste pentru Serviciu, erau un balast, fiindcă prostituaseră instituţia acoperirii.

Nu ştiu dacă am spus, în 1991-1992, Aurel Morar, adjunctul pentru administraţie, care a murit, şi cu şeful Direcţiei financiare au venit la mine: *„Domnule,*

42 Aluzie Ia extraordinarul roman al lui Viorel Cacoveanu „Pilat din port", Casa cărţii de ştiinţă'! Cluj-Napoca, 2011.

dumneavoastră vă ocupaţi de reglementare? "„Da" „Ne-a trimis domnul director adjunct Cristea să vă transmitem să elaboraţi un ordin cu ofiţeri acoperiri, că avem vreo 100 şi nu ştim cum să-i plătim ". A căzut cerul pe mine. Efectiv, a căzut cerul pe mine! Aceşti 100 de ofiţeri acoperiţi erau deja probabil puşi în poziţie, nu ştiu pe unde, şi nu puteau să-i plătească, lipsind baza normativă. Asta însemna că nu erau nici regulile de acoperire, nici sistem de lucru, nici instruire, nici ofiţeri de legătură. Nu exista nimic, decât nişte oameni cărora li s-a spus: *„Sunteţi ofiţeri acoperiţi, vizitaţi casieria, să vă luaţi simbria*

D.A.: Am înţeles, dar ca să precizăm un pic... când devii ofiţer acoperit ţi se dă un grad, ai o soldă aferentă gradului nu?

A.R.: Lucrurile diferă... solda de grad nu reprezintă mare lucru. Dumneavoastră vorbiţi, probabil, de o situaţie normală, pe când eu...

D.A.: *Cum altfel? Devii ofiţer acoperit... că nu există ofiţeri acoperiţifără grad. Există?*

A.R.: Nu, se încadrează cu grad, altfel nu ar fi ofiţeri.

D.A.: *Păi, asta e... şi nu ai o soldă aferentă gradului?*

A.R.: Nu asta era problema. Solda gradului era oarecum simbolică, nu se putea trăi din ea, mai ales cei cu grade de ofiţeri inferiori. Solda însemna câteva sute de lei. Funcţia conta. Problemele apar la compensarea diferenţelor dintre salariul funcţiei civile şi a celei militare, la stabilirea modalităţii pensionării, ca militar sau civil, plus alte implicaţii - compensarea serviciilor medicale, drepturile de echipare, norma de hrană, sporurile specifice militarilor etc., etc.

D.A.: *Din câte ştiu, pe vremea lui Cătălin Harnagea, director S.I.E. în perioada preşedintelui Emil Constantinescu, s-a obţinut o derogare, să se cumuleze solda cu salariul.*

A.R.: Cătălin Harnagea nu înseamnă S.R.I. şi nici celelalte structuri departamentale de informaţii. Solda de grad, aşa cum am spus, e mai mult simbolică. Cu care salariu se cumulează, cel civil, din instituţia de acoperire, sau al funcţiei cu care era încadrat în Serviciu? Cu cel mai mare, evident. Deja apar două speţe diferite. Unii - cu funcţia din serviciu, alţii - cu funcţia de acoperire. Apoi, la ce case de pensii cotizează, sub ce nume şi după care lege îi pensionezi, cea civilă sau cea militară?

Nu era reglementată instituţia acoperirii şi cei de la financiar nu aveau metodologie. Acolo nu se lucra cu numele celor în cauză, trebuia

desemnat un mandatar, instituită evidenţa, construită şi susţinută acoperirea. Apoi, la o adică, de unde şi cum va primi pensie, dacă dintr-o parte primea salariul funcţiei din instituţia de acoperire, iar din altă parte, solda gradului de la Serviciu. Printre cei o sută de acoperiţi de care aminteam, au fost şi câţiva ofiţeri trecuţi în rezervă şi apoi, la acoperire, aceştia au avut surpriza ca în momentul pensionării să constate că pe perioada „acoperirii" ei nu au existat, iar anii respectivi nu au putut fi luaţi în calcul nici ca vechime în muncă şi nici cu venituri realizate. Mă rog, nu intru în detalii tehnice.

D.A.: Dar eu vreau să intrăm în detalii tehnice, pentru că vreau ca lumea să înţeleagă ce înseamnă un ofiţer deplin conspirat!

A.R.: Acesta este un detaliu care nu ajută, dimpotrivă, complică înţelegerea. Nu pot înţelege propensiunea distructivă faţă de instutuţia ofiţerului acoperit din partea oamenilor inteligenţi. Subiectul ar trebui închis, dacă ne iubim ţara şi ne preţuim libertatea. Acoperirea agenţilor secreţi nu este un subiect compatibil cu transparenţa, dacă dorim să avem securitate naţională. O astfel de temă, odată ajunsă pe taraba disputelor şi vendetelor publice, poate compromite una dintre cele mai importante resurse umane pe care se fundamentează apărarea faţă de ameninţările şi pericolele din partea celor mai perfizi şi periculoşi duşmani ai democraţiei şi ai libertăţilor fundamentale.

Nu trebuie ignorat faptul că în acest domeniu, al activităţii secrete de informaţii, s-au comis greşeli, a avut loc o dureroasă deprofesionalizare, iar unele căderi în

sistemul personalului operativ acoperit au condus inclusiv la pierderi de vieţi omeneşti. Cei care sunt răspunzători de improvizaţii au ignorat necesitatea reglementării pe baze juridice exhaustive a întregului ansamblu al operaţiunilor sub acoperire şi au lovit în fundamentele securităţii României.

D.A.: *Păi, da, nu afost preluat sistemul dinainte de 1989?*

A.R.: Nu, fiindcă înainte nu exista înainte prostituţia profesională în care s-a decăzut în perioada pe care refuz să o numesc.

D.A.: Nu existau ofiţeri acoperiţi?

A.R.: în primul rând, nu exista subiectul în discuţie publică, fiindcă nu se ştia de el, nu se deconspirase sistemul de lucru. Deci, pe agenda publică subiectul nu exista.

In al doilea rând, nu existau practicile neprofesioniste şi dezmăţul de azi.

In al treilea rând, numărul ofiţerilor acoperiţi pe zona internă era de ordinul a două cifre, nu sute, nu mii.

In al patrulea rând, ofiţerii acoperiţi, ca regulă, urmare a unei dispoziţii date personal de Nicolae Ceauşescu, erau persoane cu funcţii de decizie de nivel superior (adjunct de ministru, director general), astfel încât să poată acoperi acţiunea informativ-contrainformativă pe întreg domeniul de interes operativ. Unul la Externe, unul la Comerţ Exterior ş.a.m.d.

D.A.: *Adică, dumneavoastră spuneţi că înainte de '89 ofiţerii acoperiţi erau legendaţi, de fapt.*

A.R.: Erau toţi legendaţi, bineînţeles, fiindcă acoperirea tară legendare nu este posibilă, nu se poate realiza.

DA.: Intrau în zona de „fantome", mai curând, decât...

A.R.: Nicio „fantomă", nici vorbă. „Fantoma" presupune însuşirea biografiei unui decedat ori regizarea morţii şi a funeraliilor persoanei respective, ca şi cum totul este real, iar părinţii şi rudele trăiesc real drama pierderii persoanei dragi.

D.A.: Am înţeles... deci, după 1989, când au vrut să

plătească ofiţerii acoperiţi cei din S.R.L s-au trezit că nu au nimic, nu au bază.

A.R.: Nu aveau bază metodologică.

D.A.: Legal, oricum nu ar fi avut bază.

A.R.: Până la adoptarea, în 1992, a Legii de organizare şi funcţionare a Serviciului Român de Informaţii, nu exista nici temei legal. Ulterior, legea menţionată stipulează: *„Personalul operativ al Serviciului Român de Informaţii îşi desfăşoară activitatea deschis sau acoperit, în raport cu nevoile de realizare a siguranţei naţionale*

Dar, o asemenea prevedere presupune, într-o societate democratică, şi reglementări juridice speciale, separat de legea generală a organizării serviciilor, prin care să se instituie suportul acoperirii, să se regleze aspectele financiare ale societăţilor lucrative cu scop de acoperire, să fie stabilite limitele utilizării ofiţerilor acoperiţi, instituţiile ori profesiile interzise a fi folosite ca acoperiri, să existe mecanisme de control si încă multe altele.

Decretul nr. 181 al Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională, din 26 martie 1990, privind înfiinţarea Serviciului Român de Informaţii, nu avea prevăzută posibilitatea desfăşurării activităţii sub acoperire. Dar la 30 aprilie 1990 s-a solicitat şi s-a obţinut aprobarea preşedintelui C.P.U.N. pentru un stat de funcţiuni anexă, cu o sută de posturi personal operativ acoperit, fără ca în corpusul Decretului nr. 181/26 martie 1990 să fie prevăzută posibilitatea desfăşurării activităţii sub acoperire.

Statul de funcţiuni anexă, cu cele o sută de posturi pentru ofiţeri acoperiţi, a fost găsit de structura de organizare-mobilizare, ca o surpriză, după mai mulţi ani, când s-a reorganizat activitatea sub acoperire. Documentul fusese arhivat, probabil, de echipa anterioară de conducere a structurii respective, care provenise de la Ministerul Apărării Naţionale. Cei care au descoperit documentul au realizat că statul anexă a produs efecte, că acele posturi au fost încadrate, probabil toate, dar la departamentul de evidenţă a

ofiţerilor acoperiţi (evidenţă realizată pe nume de serviciu sau indicative numerice) nu se ştia nimic despre existenţa lor. Imediat s-a vehiculat supoziţia că Virgil Măgureanu ar fi plecat cu ei, la pachet, în 1997. „Reţeaua 100".

D.A.: Cum adică, Virgil Măgureanu a plecat cu „Reţeaua 100", a luat ofiţerii acoperiţi la pachet, pentru acasă?

A.R.: Probabil ca serviciu extemalizat, privatizat... Erau oamenii lui... el îi adusese. Şi-a adus o grămadă de oameni, care rămăseseră unii fără loc de muncă, alţii voiau să intre în tot felul de combinaţii de afaceri, fundaţii, publicaţii, chiar şi un partid, „Noua Românie", cu ziarul lui.

La un moment dat, circula zvonul că „Reţeaua 100" ar fi fost condusă de generalul Aristotel Stamatoiu, care primise şi un sediu conspirat, pe strada CA. Rosetti.

DA.: „Noua Românie", da, îmi aduc aminte! Partidul care a fuzionat cu P.D. *pe vremea când era condus de Traian Băsescu. încurcate sunt căile... Şi aţi făcut un ordin de reglementare a situaţiei ofiţerilor acoperiţi?*

A.R.: Da, am chemat un coleg, specialist, care a făcut parte din gruparea specială a Serviciului de Informaţii Externe, dar plecase de acolo, pentru a nu executa ordinul privind deconspirarea, rechemarea ori predarea agenţilor ilegali pe care-i avea în spaţiile occidentale, pe care l-am rugat să mă ajute cu un draft al principiilor şi regulilor de creare, legendare şi evidenţă a activităţii sub acoperire. Nu eram chiar un „outsider", dar voiam să am girul unui practician.

D.A.; *Despre ce an vorbim?*

A.R.: Vorbim de perioada 1990-1991, când generalul Mihai Stan încă nu plecase din funcţia de prim-adjunct al directorului S.R.I., iar proiectul Legii de organizare şi funcţionare a S.R.I. trecuse de Senat, prima Cameră sesizată. El m-a ajutat să-1 găsesc pe specialistul în materie, de la gruparea unde au lucrat Victor Marcu, Valeriu Corşatea, Comei Nemetzi şi Comei Biriş, dacă tot avem cunoştinţe comune în acest domeniu strict rezervat.

D.A.: De la „Fantome".

A.R.: De la o anumită specie a genului „Acoperiţi", sigur că da! A venit, m-a pus în temă, mi-a cerut câteva coli de hârtie şi mi-a lăsat şi un draft, care mi-a fost de mare folos.

DA.: Erau singurii care aveau tipul ăsta de activitate.

A.Ra Exact, calificată! Gradele de acoperire le ştiam, bineînţeles, că avusesem documente în mână, fără identitate, fără detalii metodologice, propunerile care veneau ia şeful D.S.S. pentru aprobarea încadrării „acoperiţilor", a „ilegalilor" care plecau.

Securitatea Internă avea structuri acoperite prin legendare, conspirarea personalului la domiciliu, folosirea de identităţi de acoperire, dar astea erau cu totul altceva. De aici şi atâtea confuzii şi la interlocutorul meu.

DA.: Să nu uităm de unde am plecat, pentru că uneori parantezele dumneavoastră au rolul de a mă face omit esenţialul întrebării. Suntem în faza ***în*** *care* ***Radu*** *Timofte* ***îi*** *dă lista cu ofiţeri acoperiţi în presă lui Traian Băsescu.*

A.R.: Cât i-a dat, cum i-a dat, inclusiv ava ce i a dat, este discutabil. Spuneam de vreo cinci persoane, in legătură cu care Radu Timofte, pentru acoperirea sa faţă de Parlament, căci gestul sau putea fi calificat în raport cu jurământul depus la învestirea în funcţie, l-a informat pe preşedintele Comisiei Parlamentare de Control, care i-a spus ceea ce menţionam anterior.

DA.: Dar i-a dat...

A.R.: Ceva i-a dat! Numai Mister „S", Traian Băsescu şi cei în cauză ştiu, Radu Timofte şi Ion Stan nu mai sunt în lumea noastră. Ei sunt acoperiţi acum do mormintele în care au luat cu ei şi secrete din categoria „tsunami

DA.: Că, din câte am hiţch>, dumneavoastră ti cum îndemnaţi pe directorul S.R.L să-l mintă ţv pre^dintcle Romanţa

A.Ra Nu, nu! Numai că preşedintele, ca, de altfel şt directorul nu-şi puteau permite satisfacerea unei astfel de curiozităţi. Un preşedinte al ţării care este preocupat de astfel de probleme nu poate h animat decât de intenţii rele,

de dorinţa de a abuza, de a face lucruri nu numai ilegale, ci şi scandaloase.

Radu Timofte trebuia să iasă din situaţie şi pentru asta i s-au oferit soluţiile rezonabile, impuse chiar de realitatea stării de fapt. Eu mai că m-aş pune chezaş că nu au fost compromise acoperiri serioase. Pe criteriile respective, dacă au fost respectate, nu aveau cum să se deconspire oamenii cu adevărat acoperiri. Aţi reţinut criteriile?

D.A.: *Staţi puţin! Am reţinut, dar vreau să mai precizăm încă o dată. Dacă preşedintele este comandantul suprem, iar S.R.I. este sistem militarizat, şi preşedintele cere, întreabă direct: „ Vreau să ştiu dacă ăla este../'. îi spui sau nu îi spui?*

A.R.: Nu, categoric, nu! Nu-şi putea îndeplini atribuţiile constituţionale de Preşedinte al României fără să cunoască identitatea unei anumite categorii de ofiţeri acoperiţi? Mai mult, chiar să aibă în legătură ofiţeri acoperiţi? Să examinăm textele Constituţiei! Nu poţi şi nu trebuie să-i spui. Nu i se spune. De unde până unde să ajungă un preşedinte de stat la asemenea curiozităţi patologice? Deci, nu i se spune. Orice preşedinte de stat realizează că nu are voie să întrebe aşa ceva.

D.A.; *Am înţeles. Dar poate preşedintele nu ştie sau nu are chef să ştie.*

A.R.: Nu, nu, de regulă ştie. Dacă nu ştie, nu ajunge preşedinte!

D.A.: *Dar directorul S.R.I. ştie? Dacă directorul întreabă, i se spune?*

A.R.: Nu ştie nici el, principial nu trebuie să ştie.

D.A.: *Deci, teoretic, nu ştie nimeni în afară de cel care l-a selecţionat şi l-a pregătit.*

A.R.: Acesta este principiul. Dar dacă directorul S.R.I., când aprobă încadrarea ofiţerului acoperit, are unele dubii, induse de modul în care îi este prezentată propunerea, există posibilitatea să acceseze identitatea, cu condiţia de a menţiona acest fapt şi semnează că a luat cunoştinţă de identitate, dar din acel moment devine automat potenţial suspect pentru o eventuală cădere a agentului respectiv.

DA.: Credeţi că s-a mai păstrat tradiţia asta?

A.R.: Este legea imuabilă a tuturor serviciilor secrete din lume. Aşa s-a reglementat şi pentru informatori. Referinţele mele au în vedere situaţia reglementărilor de până în anul 2006, care au păstrat tradiţia de la facerea lumii. Eu am început documentarea cu studiul textelor biblice,

a căror selecţie comentată poate fi un excelent manual. Moise şi-a trimis spionii, câte unul din fiecare seminţie, să iscodească Tara Canaanului sub identităţi de acoperire.

DA.: Mai există informatori în structurile din zilele noastre?

A.R.: Dar de ce să nu existe?

DA.: Nu ştiu, întreb şi eu...

A.R.: Dar de ce să nu existe? Ziariştii nu au informatori?

DA.: Le spunem surse. Deci, se mai păstrează sistemul de informatori... aşa cum era înainte de '89?

A.R.: Sistemul informativ secret, bazat pe surse umane, există de când lumea. II vedem, foarte transparent, aşa cum spuneam, şi în textele biblice. Fără informatori nu pot exista serviciile secrete, dar nici presă şi ziarişti. Chiar că mă surprinde şi nu pot să înţeleg întrebarea din partea unui reputat jurnalist, care lucrează cu surse de informare, de investigaţie, cu informatori. Dacă nu o faceţi, ce fel de gazetar sunteţi?!

DA.: Dar nu mai sunt aceleaşi procedee, bănuiesc. Sau proceduri, în sensul că semnez anume angajament sau... se maiface aşa?

A.R.: Simt aceleaşi proceduri de când e lumea.

DA.: Am înţeles...

A.R.: Deci, aici nu s-a schimbat nimic, decât că dacă nu doreşte să semneze un angajament de colaborare, semnează un angajament de confidenţialitate.

DA.: Aha, am înţeles! Dar dacă semnează angajamentul îl semnează şi pe acela de confidenţialitate, sau prin angajamentul se presupune că...

A.R.: Angajamentul este firesc să fie obligatoriu pentru agentul care acceptă colaborarea în schimbul unei remuneraţii. Sunt şi autor al unui „Manual al agenturii de informaţii". Am o variantă nesecretă pentru amatorii de cultură de securitate. Ati dori să aveţi acest manual? i

D.A.: Vreau...

A.R.: Dar ce vreţi să faceţi cu el? Dumnevoastră, ca ziarist de top, cu piedestal de neclintit în viitoarea istoriei a presei româneşti, pe care o va scrie un viitor lorga, stăpâniţi excelent tactica abordării informatorilor. Nu ştiu dacă şi pecuniar îi puteţi motiva, cât să nu-şi divizeze loialitatea...

D.A.: Vreau să înţeleg, sunt multe lucruri pe care nu le înţeleg... Cu asta mă ocup în viaţă, cu înţelesul.

A.R.: Bună tactică! Ei, atunci, facem aşa... Eu vă dau toată bibliografia, o studiaţi şi reluăm dialogul după aceea... Eu, de fapt, am vrut de la început să fac o precizare. Noi doi avem conceptele, noţiunile, termenii, o dată în accepţiunea dicţionarului limbii române...

D.A.: *DEX-ului...* ’

A.R.: în accepţiunea limbii noastre materne, numai că dacă eu vă întreb pe dumneavoastră ce ameninţare reprezintă Rusia pentru România sau pentru N.A.T.O., sau pentru Occident mi-aţi spune un lucru, iar eu precis v-aş spune un cu totul alt lucru.

D.A.; *De acord!*

A.R.: Deci, ameninţarea Rusiei pentru lumea liberă sau pentru restul lumii... îmi veţi spune un lucru şi eu garantez că vă voi spune un altul, fiindcă vedem lucrurile din ipostaze diferite.

D.A.: *Altă perspectivă. Dar, până la urmă, aşa e şi normal! Avem pregătiri diferite.*

A.R.: în abecedarul analistului american Washington Platt, care e primul, mă rog, care a apărut tradus şi în România, prin anii '50, el spunea că prima condiţie a relaţiei dintre servicii şi beneficiarii informaţiilor este definirea termenilor şi a noţiunilor.

D A A termenilor. Da, normal

A.R.: Ce înţelegem fiecare prin aceiaşi lucru, ca să putem discuta. De aceea a fost adoptată de C.S.A.T., în anul 2004, „Doctrina naţională a informaţilor pentru securitate" (D.N.I.S), pentru unificarea terminologiei inter-servicii, dar şi pentru uzul beneficiarilor de informaţii şi a presei.

Ar trebui să vă controlez la caietul de conspecte, dacă aţi studiat doctrina.

DA.: Bine, acum nu ne-am angajat să facem o lucrare teoretica, ne înţelegem până la urmă... Ca profesor; câţi ofiţeri aţi mai terorizat aşa?

A.R.: înainte şi după 1990, vreo câteva mii, nu mă pot ascunde nicăieri în ţară. Eu, dacă aş mai recunoaşte o sută- două, asa, din vedere mai mult, dar ei mă ştiu toti.

Bun, să revenim. Că nu i se mai spune informator, că i se spune...

DA.: Colaborator...

A.R.: Nu. Agent de informaţii, agent de documentare, agent de influenţă, agent de dezinformare, agent de propagandă, agent de contrapropagandă.

Agentul de documentare, „panel source", la F.B.I., după cum ne-au predat specialiştii americani aici, în România, în lipsa precizărilor terminologice, bănuiesc că asta a fost cauza, ori o traducere aiurea, s-a înţeles cu totul altceva. Era agentul pe care îl plasai în mediul ţintei, pentru a avea acces la activităţile ţintei şi să poată să depună mărturie în instanţă pe chestiunile relevante probatoriului, dar în varianta dâmboviţeană cineva l-a făcut „denunţător - agent de provocare", ceea ce este strict interzis prin lege, este infracţiune. Deci, agent de documentare, eu aşa l-am definit în manualul agenturii de informaţii. Agentul de documentare, care, spuneam, este *„persoana plasată în mediul de relaţii şi activităţi ale ţintei, care să poată observa, să poatăfi chiar şi implicată în anumite limite, pentru a nu deveni el infractor şi, la nevoie, să poată să vină să îţi confirme informaţiile ca sursă independentă ".*

D.A.: Deci spuneţi că, în mod normai zona asta nu trebuie folosită pentru obiective triviale... ca să le zic aşa...

A.R.: Absolut, nido zonă a servidilor nu trebuie să fie deschisă abuzului, ilegalităţilor, dar ca să faci treburile astea corect, etic şi legal, trebuie trudă, trebuie multă muncă şi, atunci, unii o iau pe scurtătură, recurgând la provocări şi denunţuri calomnioase. Denunţul, în sine, este o instituţie procedural penală de sesizare, care nu trebuie să fie blamată, dimpotrivă.

D.A.: *Normal.*

A.R.: Sau cum spunea domn' profesor Măgureanu: *„Jn conul de umbră al legii, domnule!"* Magistral, nu?!

D.A.; *Adică, în generai legea maiface şi umbră!*

A.R.: Sau: *„Cum o duci domnule?”. „Nu prea bine, domnule director, ştiţi...”. „Bine, dar eşti un om inteligent, mai fă un dublet, mai cântă în falset, nu trebuie neapărat să fii sincer şi naiv...!”* Aşa-i spunea lui XXL LXX, pe care La avut, iniţial, şef la Afacerile Interne, unde erau probleme grele atunci. *„Da', domnule, dumneata nu ştii să joci sau să cânţi în falset... ”*

D.A.; *îi spunea Măgureanu cui?*

A.R.: Da. De „XXL”, îi spun aşa pentru că nu vreau să-i dau numele real, mă leagă amintiri frumoase. Mai rar un aşa camarad. Ne ştiam din şcoala de la Băneasa. Când a fost prima lui misiune externă, cu lotul naţional ia Jocurile Olimpice de la Tokyo, generalul Iulian Vlad mi-a cerut să-1 fac atent pe generalul Aron Bordea, şeful lui de direcţie, să-i dea un fond operativ, rezervă personală pentru situaţii neprevăzute, dacă are vreo nevoie pe acolo, să nu rămână fără niciun ban în buzunar, dar pe care să-1 poată cheltui fără acte justificative. Şi să-i mai spun generalului Bordea că *„omului ăsta i se deschide, pentru prima dată, vitrina capitalismului înfaţă şi nu trebuie să aibă sentimentul ăsta, chiar aşa, de umilinţă, să dorească să bea o Cola şi să i se ducă diurna pe o zi... ”*

D.A.; ...să *îi tremure mâna când bea Cola...*

A.R.: Exact! Şi i-a dat 50 de dolari*

DA.: Bun, 50 de dolari nu erau bani mulţi, dar nici nu erau puţini pe vremea aia...

A.R.: Judecaţi exact ca generalul Bordea! Era o perioadă de 10-12 zile. El trebuia să poată fi în măsură să şi ajute pe cineva în cine ştie ce situaţie, pe care nu o poţi prevedea. Era într-o echipă care răspundea de securitatea lotului. Când a aflat generalul Iulian Vlad câţi bani i-a aprobat şeful lui, s-a crucit. I-a cerut să-i dea maximul pe care un şef de direcţie avea dreptul să-1 aprobe, fără acte justificative.

DA.: Să revenim şi să vorbim puţin de povestea cu ofiţeri acoperiţi... deci,,. Radu Timofte îi dă lui Bâsescu şi, din momentul acela, relaţiile aufost bune? Că aţi spus că relaţiile au mers bine pană la acest moment. Ce s-a schimbat?

A.R.: Nu, după momentul acesta vremurile au fost, presupun, nebune, în ce priveşte „acoperiţii" respectivi şi consecinţele pentru protecţia „acoperiţilor", dacă nu s-or fi respectat criteriile.

DA.: Păi, ce s-a întâmplat?

A.R.: S-a întâmplat în felul următor: Traian Băsescu a luat de bună lista şi a început să le dea comenzi...

DA.: Direct?

A.R.: Ca şi cum li s-ar fi schimbat ofiţerul de legătură... Direct? Nu am de unde şti. Nu mă hazardez, dar, oricum, au trecut în partea cealaltă.

D.A.: E o presupunere.

A.R.: Nu e o presupunere, e o certitudine pe care mi-au confirmat-o membri serioşi ai Comisiei Parlamentare de Control al S.R.I.

D.A.: Am înţeles...

A.R.: Mi-a confirmat-o şi răposatul Ion Stan. El ştia mai multe lucruri, cum a fost cu lista, eu i-am spus, la rândul meu, ce soluţie se găsise.

DA.: O amestecătură de dispoziţii şi regulamente, dacă am înţeles bine!

A.R.: Superficial, superficial raţionament! Cu criteriile propuse, respectiv cei care sunt de-adevăratelea, de perspectivă, şi nu sunt deconspiraţi, să nu fie daţi, compromişi, iar cei care sunt vulnerabili, suspecţi sau predispuşi la acţiuni pe cont propriu şi nu se poate conta pe ei...

D.A.: Adică, îi dăm ofiţerii „acoperiţi" din presă, despre care se ştie, îl dezinformăm puţin pe preşedintele României, am înţeles! Cu asta se ocupa directorul S.R.L..

A.R.: Nu faceţi pe naivul, că nu vă prinde postura asta. Nu pe preşedinte, ci pe dracul din Traian Băsescu, fiindcă el nu şi-a exercitat atunci un atribut de preşedinte şi nici nu a urmărit vreun interes de securitate naţională, ci crearea unui instrument de putere personală, jugularea libertăţii presei, un atentat flagrant la libertăţi fundamentale.

Trebuia să aibă Adriana sau Claudiu Săftoiu jucării din astea, periculoase pentru democraţie?! Puteţi fi de acord cu asta?! Eu puteam să-1 consiliez pe directorul meu să devină complice la un astfel de atentat?! Să ne reamintim de scandalul cu ministrul Apărării, Teodor Atanasiu, şi de devoalarea ingerinţelor spionajului militar în presă...

Toate structurile informative secrete şi-au creat o- portunităţi operative în media. De fapt, aici, pe acest teren al presei, avea loc războiul fratricid între serviciile de informaţii.

E bine de ştiut că din cauza unor consilieri şi chiar din cauza relaţiilor nepotrivite ale soţiei, preşedintelui F.D. Roosevelt i-au fost filtrate, cenzurate anumite informaţii, fiindcă altfel ajungeau în mâna spionilor ruşi. Eleanore Roosevelt era intr-o relaţie intimă cu secretarul organizaţiei tineretului comunist din America, sursă a Moscovei, iar preşedintele S.U.A. avea răul obicei de a comenta anumite informaţii cu consilieri şi prieteni care nu trebuiau să le cunoască, iar printre ei se aflau şi prietenii...

D.A.:... Ruşilor...

A.R.: Situaţii similare de vulnerabilitate au existat şi în

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete administraţiile prezidenţiale ale României, fără excepţie, până la Traian Băsescu, inclusiv. Mai departe nu ştiu, dar nu este exclus, din ceea ce se mai vede.

Stimulat, probabil, de apetitul irepresibil al lui Traian Băsescu pentru operaţiuni speciale clandestine şi de nostalgia acestuia de pe

vremea când conducea rezidenţa informatorilor securităţii de pe navele pe care le comanda, consilierul Claudiu Săftoiu voia, nici mai mult, nici mai puţin, ca şi el, sub umbrela Comunităţii Naţionale de Informaţii, să lucreze nemijlocit cu agenţii de teren ai S.I.E. şi ai D.G.I.A. O fi fost o iniţiativă personală ori o directivă primită de la Traian Băsescu pentru a fi implementată în proiectul Comunităţii Naţionale de Informaţii? Din exemplele acestea transpare, fără putinţă de tăgadă, dorinţa substituirii în atribuţiile directorilor serviciilor de in- formaţii, pentru a le folosi ca instrumente de putere şi poliţie politică personală. Pentru astfel de specimene politice periculoase era obligatorie lesa securităţii naţionale. Dacă era şi avea cine să le-o pună.

D.A.:... acolo unde?

A.R.: Şi pentru Palatul Cotroceni era cazul uneori să se filtreze informaţiile, dar, mă rog, nu ştiu măsura în care, dacă au făcut-o sau nu au facut-o.

*Rezervele Serviciului Român de Ir\foi*maţiifaţă de punctul de vedere al Departamentului Politic al Administraţiei Prezidenţiale privind „Comunitatea de Informaţii®*

Pririiiţi, vă rog, alăturat proiectul final ai constituirii Comunităţii dc Informaţii din România, aţa cum a rezultat din întâlnirile Grupului Consultativ pentru constituirea Comunităţii de Informaţii din România, care şi-a desfăşurat activitatea pe parcursul lunilor iunie-august 2005, la propunerea Preşedintelui României, domnul Traian Bisescu.

în perspectiva unei ultime întâlniri a Grupului Consultativ, vă rog să apreciaţi dacă se impun ultime intervenţii, pentru ca proiectul ataşat să poată fi prezentat fără echivoc Preşedintelui României, într-o formă care să asigure serviciilor de informaţii româneşti cadrul optim pentru slujirea interesului naţional - strict dependent dc principiul naţional al apărării intereselor generaţiilor dc români care vor urma.

Domnule Director Radu Timofte, salutările mele sincere şi respectuoase.

28 septembrie 2005

Cliddiu Săftoiul
Consilier prezidenţial pentru probleme de pjolijtică inţernă

Domnului
Director Serviciului Român de Informaţii
Domna! Radu Timofte
Domnule Preşedin te,
D om n ule Prim m in istru,
Ştim aţi m em bri a i Consiliului,

D ecizia privind proiectul Comunităţii Naţionale de Informaţii urmează a se lua pe baza a două documente:

(1) Proiectul -*JHotărării Consiliului Suprem de Apărare a Ţării privind unele măsuri pentru organizarea şi coordonarea unitară a activităţilor de informaţii pentru securitatea naţională"*

(Documentul nr.S/495 din 07.10.2005, ce ne-a fost transmis, in aceeaşi zi, de domnul consilier prezidenţial Claudiu Săftoiu)

(2) Documentul nr.S/497 din 07.10.2005 denumit *„Comunitatea de Informaţii",* menţionat în adresa Departamentului Politic al Administraţiei Prezidenţiale nr.S/495 din 07.10.2005. Organigrama *„Comunităţii*

Naţionale de Inform aţie şi Structura Oficiului pentru Informaţii Integrate

in ceea ce priveşte proiectul de hotărâre a C.S.A.T., aceasta exprimă intru-totu! poziţia consecventă a Serviciului Român de Informaţii în legătură cu operaţionalizarea *drept** a stării de fapt a Comunităţii Naţionale de Inform aţii.

Deci, suntem de acord cu prevederile proiectului de hotărâre.

Referitor la cel de-al doilea document, care se doreşte a fi o prezentare liberă a 3 proiectului de hotărâre, noi am remis domnului consilier prezidenţial Claudiu Săftoiu un punct de vedere (sub nr.S/8247 din 28.09.2005) prin care am supus atenţiei *„Crupului de lucru pentru constituirea Comunităţii Naţionale de Informaţie* unele inadvertenţe faţă de textul proiectului de hotărâre, semnalând, de asemenea, o serie de erori de redactare care luate ca atare pot genera erori practice regretabile.

Aspectele respective nu au mai fost remediate în ultima şedinţă a Grupului de lucru care a avut loc pe data de 05 octombrie ax., când s-a lucrat tot pe textul hotărârii, nu şt pe cel al anexei, care nu concordă întocmai cu documentul de bază.

La ultima şedinţă a grupului de lucru a rămas stabilit ca hotărârii să i se anexeze, conform prevederilor art.5 alin.(5), *„Organigrama Oficiu lu i*\ document standard, care să poată fi aprobat.

Un astfel de document nu este anexat

Probabil se aşteaptă decizia de astăzi.

Rezervele şi propunerile noastre privesc urţnătoarele aspecte:

W

’ NOTĂ

cu unele propuneri şi sugestii la
„proiectidfinal al Gjnunităţii Naţionale de Iiformaţii”
varianta din 28 septembrie 2005

1. Din cele t>(şaBe) deziderate ale scopului constituirii Comunităţii Naţionale de Informaţii, oel puţin 3 (trei) - *„planificarea fi coordonarea; cooperarea fi eLininarea paralelismelor, suprapunerilor (...) fi a disipării resurselor alocate”,* implică asistarea funcţiei de planificare şi de o componentă structurală.

2 Sibaspectd planificării în vederea eliminării paralelismelor, suprapunerilor şi adisipării resuselcr, sugerarea se analiza oportunitatea uxr prevederi referitoare la:

2.1 Estimarea nevoilor de informare (determinarea cerinţelor beneficiarilor comunităţii).

22 Identificarea şi planificarea resurselor irformaţionale.

221.Rograrre de valorificare a resurselor informaţionale publice.

221.1. Ftogramd pentru suse deschise (informaţi secrete din suse deschise - „OSINT’).

2212Rogramd pentru suse oficiale (Sistemul informatic integrat al evidentelor şi bazelor de date administrate de autorităţleşi instituţiile pcdioe).

222 Ffcgam de achiziţi produse analitice exfemalizate (institute,

223. Programul „COI iNT” - informaţi din cooperarea externă.

224. Programul „SIGrNT’ - informaţi din captarea de

semnate
(„COMINT', JELINT, „MASINT': ‚Adnt", „Nurint", „DewiiT,

225, Proiecte informative integrate pentru susţinerea unor priorităţ naţionale.

23. Planificarea integrată pe nevoi fi obiective de informare a

derivate din :

24.1, Strategа Naţională de Secuitate;

242 Politicile de securitate (naţională, socială, publică, alimentara, ecologică, a infrastructurilor critice eto)sLteecve«te strategiilor şi programelor guvernamentale;

2.4.3. Agenda Preşedintelui, Primului Ministru, miniştrilor de externe, apărării, integrare ş.a..

2.5. *Urmărirea realizării graficului lucrărilor de nformare (Buletinul Irforrnaţiilor de Securitate, Estimări bformative Naţionale, Analize Integrate, Evaluări strategice, Note tematice, Sinteze pe domenii, probleme, subiecte sau teme de interes).*

2.6. *Urmărirea realizării cerinţelor de iiformaţii derivate din Strategia Naţională de Securitate:*

6.1. Evoluţia factorilor de risc;

6.2. Reducerea vulnerabilităţilor,

63. Diagnoze şi prcdicţii informative privind starea generală de securitate sau pe componente ale acesteia.

2.7. *Gestionarea relaţiilor cu beneficiarii comunităţii (eficienţa informării şi noile cerinţe de irformaţii).*

2.8 Implementare metodologie analitică (pregătirea analiştilor şi promovarea metodelor analitice).

3. Sugerăm refonnularea precizării potrivit căreia *‚Buletinul Informaţiilor Integrate de Securitate Naţională" (...) „nu exclude posibilitatea ca structurile de informaţii să prezinte beneficiarilor, la ordin, (nn) şi buletine informative individuale (paralele)"* deoarece:

3.1. Fluxurile de informare dintre servicii şi beneficiarii informaţiilor de securitate, pentru necesităţile operative curente ale acestora din urmă, se menţin, în continuare, prin efectul legilor în vigoare;

3.2. Informaţiile integrate sunt destinate procesului de decizie strategică, politică, relaţii externe, economică etc. şi aşa cum rezultă din definiţia de la P a_g .2, *„pentru susţinerea strategiUorşipoHticilor naţionale de securitate*

Beneficiarii de informaţii în scopul menţionat sunt cu mult mai puţini, ' decât cei care primesc în mod curent informaţii pe necesităţi concrete, punctuale, de a preveni, înlătura, contracara ameninţări şi gestiona factori de risc ori vulnerabilităţi individualizări.

Deci, tot ceea ce nu va constitui informaţie integrată de securitate naţională, ci informaţie operativă pentru necesităţi curente va fi difuzat, în continuare, în sistemul consacrat de lege.

3.3. „ia *ordin"* trebuie eliminat, fiindcă numai o singură persoană poarte ordona serviciilor - Preşedintelui României în calitatea de Preşedinte al Consiliului Suprem de Apărare a Ţării.

3.4. Sintagma *„buletine individuale (paralele)”* trebuie, de asemenea eliminată, fiind în contradicţie cu obiectivul nr.6 al scopului, care stipulează *„eliniiiajvaparalelisiixdor”*.

4, S-a inttbdus ca prevedere nouă că *„Persoanele, din afara agenţiei (run text preluatprobabil de ia Comunitatea de irformaţii a S. UW), cu rol cheie în procesul decizional de nivel şi privind elaborarea buletinului zilnic (ntu este prima oară când este menţionatăfrecvenţa buletinului) sunt consilierii pentru irformaţii şi securitate ai beneficiarilor; responsabilii cu probleme de securitate, din partea beneficiarilor, curejhgzintăfi susţin Buletinul Irformaţiilor de Securitateu*

bcee^ă prefere este valabilă şi pe deplin operantă pentru Preşedinte şi Primul ministru, ai căror consilieri pe probleme de securitate fee parte din staff-ul comunităţii. Pentru ceilalţi, în modalitatea propusă, rezultă că Buletinul Informaţiilor cb Securitate, produs al Comunităţii, va trebui să-l susţină cineva din afara acesteia, respectiv consilierii beneficiarilor.

Noi nu avem cultura **de** securitate din S.U A şi înainte de a da o **astfel** de orientare, ar trebui să vedem în concret, aplicat, **dacă toţi membru CJS.A.T. şi ceilalţi utilizatori ai informaţiilor de securitate au asemenea consilieri şi care le este şi experienţa în lucrul cu serviciile de Informaţii.**

Drept uimare, re exprimăm opţiunea pentru prevederea de la pag. 18, potrivit căreia la „briefing-ul” beneficiarilor să participe nu *„după caz”* ci, *„de regulă, reprezentanţi de nivel din structurile de informaţii, înfuncţie de subiectele înscrise în Buletinul Ii formaţiilor de Securitate”*.

5.1. Definir ea *„ariei de interes (culegerea de ii formaţii + operaţiuni)”* evidenţiază preponderenta problemelor din competenţa Serviciului Român de Informaţii, Serviciului de Informaţii Externe şi Direcţiei Generale de Informaţi a Apărării, fapt ce pire problema contribuţiilor celorlalte (xrrponente ale comunităţi, inclusiv a reprezentării lor prin detaşare în cadrul oficiu lui. :

De menţionat că şi titlul, scopul, precum şi oonţnutul proiectului de hotărâre[7'] a Consiliului Sipem de Apărare a Ţării au în vedere **activităţile de informaţii pentru securitatea naţională** pe care le realizează doar cele trei structuri menţionate.

52. Nu este bine ca o mare parte a lumii să fie exdusă ariei de interes, fiînHra România dezvoltă relaţi externe, economice şi de altă natură cu majoritatea statelor lumii, de pe toate continentele.

Trebuie să avem în vedere accesul la resursele vitale, relaţile comerciale, investiţile, apărarea intereselor proprii în relaţile bilaterale cu fiecare stat în parte, protecţia cetăţenilor români în străinătate, problemele oomunităţbr româneşti de pretutindeni eto.

Deci, o cantonare a interesului pe nişte zone, numai pe criteriul punctelor fierbinţ, şi al surselor oonfiictuale nu pare afi cea mai fericită orientare Jnncfcâ *de acolo,* în *primă şi ultimă instanţă, nu obţinem nimic concret şi material pentru prosperitatea economică aPomaniei, care estefundamentul securităţii naţionale.*

6. **în legătură cu dementele structurale ale Buletinului Informaţiilor de Securitate**

Trebuie avut în vedere că *informarea alcătuită din evaluări şi judecăţi* serveşte preponderent deciziilor de niyel strategic şi nevoilor de a cunoaşte.

Cea mai mare parte a utilizatorilor informaţiilor de securitate sunt interesaţi de elementul faptic şi raportarea acestuia la normele\ juridice de referinţă ale domeniului pe care-l gestionează, pentru a putea preve . înlătura sau contracara ameninţări, gestionafactori de risc şi vulnerabilităţi, ori aplica legea.

%

7. in ceea ce priveşte încadrarea nominală a Oficiului, ar fi de dorit să realizăm o estimare cât mai realistă posibil, fundamentată în principal pe:

7.1. Ponderea reprezentată de fiecare serviciu în economia documentelor de informare înaintate Preşedintelui României;

7.2. Structura problematicii fiecărui serviciu reflectată în documentele [A] de informare. ,

7.3. Ponderea responsabilităţilor pe care fiecare serviciu le are, potrivit - legii, la apărarea securităţii şi realizarea siguranţei naţionale.

7.4. Respectarea proporţionalităţii - oricare ar fi numărul total al analiştilor Oficiului - în ceea ce priveşte personalul, domeniile de activitate şi competenţele fiecărui serviciu structurate pe ameninţări.

Criteriile menţionate recomandă ca cel puţin *Vi* din personalul detaşat să provină de la Serviciul Român de Informaţii, cu menţiunea însă că ar fi necesară o serioasă reevaluare a numărului analiştilor detaşaţi, având în vedere - *la acest moment* * deficitul mare de ofiţeri analişti cu experienţă şi aplicaţie practică care să fie compatibili exigenţelor la nivel de Comunitate.

Frazeologia patriotardă a Consilierului prezidenţial pentru probleme de politică internă vis a vis de „asigurarea cadrului optim pentru ca serviciile de informaţii româneşti să slujească interesul naţional- strict dependent de principiul naţional al apărării intereselor generaţiilor de români care vor urma" ţintea, în fapt, eludarea din start a „Hotărârii C.SA.T. privind unele măsuri pentru organizarea şi coordonarea unitară a activităţilor de informaţii pentru securitatea naţională" şi instituirea unui sistem de control şi subordonareparainstituţional a serviciilor.

Partea băsesco~diver$ioinstă a cazului Omar Hayssam

DA.: Deci, relaţia Radu Timofte cu Traian Băsescu a fost bună până la cazul Omar Hayssam.

A.R.: Până la Hayssam, dar nu Hayssam a fost pricina demisiei lui Radu Timofte.

DA.: Dar care a fost pricina?

A.R.: Pricina a fost executarea „tel quel" a dispoziţiei preşedintelui cu privire la predarea dosarelor şi deconspi- rarea informatorilor la Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor fostei Securităţi, acolo a fost pricina.

D.A.: Deci, care a fost acolo problema, de fapt? S.R.I-ul nu voia să dea?

A.R.: Nu. Radu Timofte a întrebat: *„Tot, domnule preşedinte...?"*

D.A.: Tot, ce înseamnă? Şi arhiva operativă? Nu...

A.R.: Bineînţeles, arhiva operativă era scopul legii de- conspirării Securităţii, mai puţin cazurile care se convenea în Comisia trilaterală, S.R.I. - Comisia Parlamentară de Control - C.N.S.A.S. că, din raţiuni actuale de securitate naţională, nu pot face obiectul deconspirării. Aşadar, se puteau găsi motive ca anumite dosare să nu fie predate. C.N.S.A.S.-ul a funcţionat tot timpul ca „joint-venture" transpartinic. La bună înţelegere, câţi deconspirăm de la social-democrati, câţi de la liberali, câţi de la U.D.M.R., câţi de la ceilalţi. Reprezentanţii partidelor conveneau până unde şi cu cine merg la deconspirare.

DA.: Staţii Deci, asta se făcea la C.N.S.A.S. Am înţeles, astea sunt deja jocuri politice, Dar eu vorbesc acum de relaţia directorului S.R.I cu Traian Băsescu.

A.R.: Preşedintele Traian Băsescu a fost extrem de deranjat şi s-a supărat pentru câteva deconspirări, nişte dosare de Securitate printre care, pe bună dreptate, al deputatei (P.N.L. şi P.D.L.) Mona Muscă, al cărei dosar nu trebuia să ajungă la C.N.S.A.S. Cineva din partid, peste capul lui Traian Băsescu, a dorit-o sacrificaţi! Radu Timofte, chipurile, trebuia să ştie, să-şi de seama, să întrebe.

Radu Timofte a întrebat de principiu, pentru a primi o orientare de principiu, pentru că punctual nu avea cum, după ce dosarele erau predate.

în ziua de 20 iulie 2006, când se pretinde că Radu Timofte ar fi demisionat, acesta se afla la Cluj, fiind convocat de urgenţă la preşedinte. A intrat în biroul lui Traian Basescu la ora 16.00, acolo fiind prezentă multă lume. Preşedintele a cerut să rămână consilierul pe probleme de securitate, Sergiu Medar, ministrul de Interne, directorii S.R.I., S.I.E. şi şeful Direcţiei Generale de Informaţii şi Protecţie Internă a Ministerului de Interne. Nu a avut loc vreo analiză a fugii, mai corect spus, a extracţiei lui Omar Hayssam, nu s-au solicitat puncte de vedere pe fondul cazului, fiindcă preşedintele avea clar întreg tabloul afacerii politice, economice, de spionaj-subversiune şi de corupţie controlată din zone externe, orchestrate prin „teroristul" Hayssam.

Aşadar, Radu Timofte a fost luat la refec pentru dosarele care nu era cazul să ajungă la C.N.S.A.S.

Gheorghe Fulga a fost admonestat pentru incapacitatea S.I.E. de a face aranjamentele pentru nişte vizite de stat.

Virgil Ardelean a fost acuzat pentru că monitorizează membri ai familiei prezidenţiale şi le face dosare, reproş pe care i l-a făcut şi anterior, pe data de 27 iunie 2005, într-un cadru mult lărgit, de peste 20 de persoane, printre care mă aflam.

Acestea fiind zise, preşedintele a revenit la pretextul cazului Hayssam, spunându-le şefilor de servicii că nu vor putea rezista atacurilor mediatice, nu vor putea face faţă unor presiuni din partea presei, ce vor fi generate d ’ faptul că Omar Hayssam a fost scăpat. A încheiat spunând că nu mai poate avea încredere în ei şi că un gest de onoare s-ar impune.

Acum, domnule Dan Andronic, de unde era la curent Traian Băsescu cu ce va urma să facă presa, dacă instrumentele secrete de a de iniţia campanii de atac

 mediatic şi de presiune nu erau în mâna sa? Cred că aici este locul să dăm măsura cuvenită solicitării preşedintelui de a i se da lista acoperiţilor din presă.

Acoperiţi din presă, chiar de la „Evenimentul zilei”, au „ajutat-o” pe Elena Udrea să se ceară plecată din poziţia de consilier prezidenţial şi şef al Cancelariei Prezidenţiale. Mie, numele de Krasnov şi Maschitskiy îmi erau bine cunoscute din informările ce i se prezentaseră lui Adrian Năstase, informări care numai la decizia ce a luat-o privind privatizarea ALRO Slatina nu au condus. Informaţiile care au proslăvit grupul rusesc Marco şi „off-shore-urile” acestuia i-au fost livrate premierului de tandemul Virgil Ardelean - Constantin Găină, a căror expertiză a fost special solicitată pentru contracararea S.R.I.-Iui, ei fiind la conducerea unui departament informativ ministerial, obedient politic.

Revenind la ceea ce se făcea la C.N.S.A.3., acolo s-au depistat persoane care au vândut, cu geamantanul, documente şi dosare xerocopiate pe la diverse ambasade şi pe- afară, executând comenzi ale Budapestei, ca să poată scoate tot ce se poate încă stoarce în interes operativ din chestiunea maghiară, ce a fost acolo, să găsească potenţial, resurse, informatori, pe unii să-i şantajeze ş.a.m.d.

D.A.: Deci, care a fost acţiunea preventivă a S.R.I.-ului?

A.R.: Nu era necesară nicio acţiune preventivă, fiindcă această autoritate autonomă din subordinea parlamentului are atributul de a valorica astfel de documenete pentru deconspirarea „poliţiei politice”, pe care, însă, nimeni nu a definit-o corect. S.R.I.-ul nu mai avea nicio treabă cu ce se întâmplă acolo.

DA.: Ei, acum chiar mă trataţi ca pe un naiv!

A.R.: Nu, îmi pare rău, dar sunteţi într-o impar- donabilă eroare.

DA.: Cum adică... din ce mi-aţi spus, erau elementele unei operaţiuni de spionaj. Cum să nu aibă treabă S.RJ.-ul?

A,R,: Spionajul înseamnă culegerea de informaţii

clasificate „secret de stat". Or, la C.N.S.A.S. totul este declasificat. Dumneavoastră ati solicitat Certificat O.R.N.I.S.S. pentru a accesa documente de la C.N.S.A.S.? Era răspunderea lor. Dar nu mai erau secretizate, au fost desecretizate prin celebra „Lege Ticu", deci nu puteau face obiect al trădării şi spionajului.

D.A.: Dacă nu mai erau secretizate... ăsta este un argument...!

A.R.: Nu mai aveai ce să cauţi acolo, ca serviciu de contraspionaj.

D.A.: Şi Radu Timofte nu a respectat dispoziţia lui Băsescu?

A.R.: Dimpotrivă, a respectat-o cuvânt cu cuvânt.

D.A.: Păi, şi atunci, de ce Pa schimbat?

A.R.: Păi, pentru că a respectat-o întocmai şi la timp şi nu a visat ce se va întâmpla cu Mona Muscă şi cu alţii pe care preşedintele nu-i dorea deconspiraţi. Dar de unde să ştie Radu Timofte?! Era de conceput o astfel de imixtiune a directorului S.R.I. pentru avantajarea unui partid politic, care ar fi contravenit flagrant unor prevederi exprese ale legii de organizare şi funcţionare a Serviciului?

D.A.: Păi, da, nu i-a zis preşedintele să predea toate dosarele!? Că nu mai înţeleg!

A.R.: Nu vreţi să înţelegeţi, folosiţi cu mine tactica exploatării în orb, în varianta cea mai ticăloasă, a K.G.B.- ului! Nu vă acuz, eventual vă suspectez că am citit aceiaşi autori... Nici Radu Timofte nu a înţeles, dar a priceput foarte bine că preşedintele îl ceartă pentru că a respectat legea „stricto sensu", îl ceartă pentru că nu a visat că el, Trai an Băsescu, nu o voia deconspirată pe Mona Muscă. Bun, preşedintele, dacă juca inteligent, putea proceda altfel. Desemnaţii Preşedinţiei, ai grupurilor parlamentare ale Alianţei D.A. în Colegiul C.N.S.A.S., chiar comisia trilaterală puteau să-i fi transmis anticipat lui Traian Băsescu personalităţile politice vizate de deconspirare. Ulterior, a învăţat lecţia, căci cu judecătorii Curţii Constituţionale, la suspendarea din 2007... Trebuia Radu Timofte să verifice şi să-l avertizeze pe Traian Băsescu că Mona Muscă va fi deconspirată?! Radu Timofte a procedat inteligent, el a întrebat: *„Dau tot?!"* Să ne amintim cât capital politic şi-a extras Traian Băsescu din campania de predare a dosarelor securităţii la C.N.S.A.S. *„Dau tot? Bine, dau tot!".* Acolo, tot timpul s-au făcut jocuri politice pe cadavrul Securităţii. Un preşedinte de colegiu a primit, cu împrumut, un Mercedes Cabrio alb, cu tapiserie din piele

vişinie, pentru nunta fiicei şi când l-a restituit i s-a spus: *„Nu, domnule, săpăstrezefata cadoul de nuntă”.*

DA.: De la cine?

A.R.: Nu ştiu cine de la cine, nu vorbim despre persoane determinate, pentru că nu am forţa economică să mă judec cu ele în tribunal.

DA.: Am înţeles.

A.R.: Că n-am cu ce să-i probez. Morţii nu mai pot depune mărturie.

D.A.: Cu Mercedesul...

A.R.: Da, dar tot eu ar trebui să găsesc Mercedesul, dacă susţin în instanţă afirmaţia.

D.A.: Bun...

A.R.: Bun, pe dracu’, ce e bun? Păi, când i se spune lui Adrian Năstase că i s-a scos dosarul şi că nu mai există şi se duce altcineva şi îi spune: *„ V-a minţit Silinescu, poftiţi aici, că vă aduc şi eu xerox după ce Silinescu a pretins că nu mai există",* Ce au devenit oamenii politici din prima linie în acest context? Securitatea, în a doua jumătate a existenţei sale, nu angaja colaborarea unor neică nimeni, d a viitoarelor elite. De aici, să desprindem concluziile ce se impun. Rezervorul de cadre al alternativei puterii să fie lăsat în seama serviciilor şi puterilor străine?!

DA.Dxani lui Adrian Năstase de la C.N.S.A.S.? , nu m-am gândit niciodată să-l cer! Există? Mai există oare?

A.R.: Eu nu ştiu... de la C.N.S.A.S., din altă parte, de unde o fi...?

D.A.: Din altă parte n-am cum să cer.

A.IL: Dar înainte de a ne bate pe C.N.S.A.S., e necesar să mai lămurim un lucru, pe care I~am afirmat în scris şi l-am spus şi la emisiunea „Realitatea Românească”, realizată de Oetavian Hoandră în 26 iunie 2014. Pe data de 6 ianuarie 1990, replica electronică a arhivei operative a Securităţii, a tot ceea ce era deja implementat informatic, şi era foarte mult deja, a zburat cu avionul la Moscova. Pentru a se respecta bunele practici între marii aliaţi şi stăpâni ai lumii, o replică similară s-a dus şi în partea cealaltă, peste Ocean... Şi, după aceea, să ne batem noi precum chiorii pe cadavrul Securităţii, care, aşa cum genial a spus-o maestrul Ion Cristoiu, *„e un cadavru bun la toate”.* Ca şi cauza drepturilor omului, o cauză bună la orice, completăm şi noi.

DA.: 10 ianuarie 1990.

A.R.: Aşa ştiţi dumneavoastră? Mie mi s-a spus 6 ianuarie 1990. Şi, după aceea, au zis: *„Daţi-le arhivele, să se balăcărească în ele",* Asta a fost!

Când a fost nevoie de convingerea unui preşedinte căpos al României să facă o numire într-o parte şi o altă numire în altă parte, i-au trimis prin curier diplomatic un plic, cu două-trei file. Duplicatele arhivate ale unui ordin de plată, ale unor extrase de cont dintr-o operaţiune de cărăuşie de armament, o operaţiune de aport valutar special made D.S.S. & Romtehnica, propusă de generalii Aurel Stamatoiu şi Victor Atanasie Stănculescu, aprobată de miniştrii Tudor Postelnicu şi Vasile Milea în partida maiorului în rezervă Traian Băsescu, detaşat la D.S.S.

Preşedintele a înjurat, a scrâşnit din dinţi şi a zis: *„îi numesc, dar pe invers... pe ăla îl pun acolo şi pe celălalt dincolo, dar nu pot să-mi zică că nu i-am numit. Dar asta numai de-al dracului că m-au şantajat!”*. Elvis trebuia să fie la S.R.I. şi Pelvis trebuia să fie la S.I.E., au relatat surse diplomatice române de la Washington, respectiv surse diplomatice americane de la Bucureşti.

DA. Bun, dar deja lansaţi prea multe şarade în afirmaţii care ar trebui să fie riguroase. Am impresia că pe măsură ce ne apropiem de zilele noastre, deveniţi mai precaut....*

A.R.: Deci, piesele mari şi grele ale şantajului pe dosare şi pe oameni politici sunt acolo unde trebuia să ajungă. La câştigătorii Războiului Rece. S-a repetat exact situaţia cu arhivele din R.D.G.

D.A.: Arhivele STASI.

A.R.: Exact! Şi ăia, până la urmă... ruşii le-au luat dintr-o parte, americanii au mai apucat ce au mai apucat şi, până la urmă, când a trebuit să-l şantajeze şi să-l decapiteze pe Oskar Lafontaine de la Finanţe, care nu mai era de accord cu moneda euro în varianta iniţial concepută şi nu mai ştiu ce nu voia, imediat i s-a găsit buba STASI şi a devenit un pensionar fericit, cu nepoţelul în spate, prin parcuri.

Operaţiunile speciale „Babylon ” şi Ramase”

D.A.: De acord... Să vedem cum a fost cu cazul lui Omar Hayssam ?

A.R.: Cazul Hayssam... A câta oară reveniţi cu acest subiect?

Maestrul Ion Cristoiu este doctor „Magna cum laudae" în marea intoxicare privind această operaţiune specială. A scris atât de mult, că am umplut două geamantane cu dosare numai cu ce a semnat în „Jurnalul Naţional”. Când le va veni rândul, am să le traduc! N-am să uit niciodată afirmaţia... dedesubturile nu le ştiu, afirmaţia directorului Radu Timofte: *„Domnule Rogojan, eu aici am impresia că mă lupt cu S.I.E., iar Fulga habar nu are ce e sub el!”*. Deci, asta a fost o chestiune.

A doua chestiune. Constat, în săptămânile din urmă, că Eduard Ovidiu Ohanesian a publicat, nu ştiu exact... la Cornel Nistorescu a publicat...

D.A.: Da, cred că la Cornel Nistorescu.

A.R.: A publicat nişte documente în drafturi, aduse de cei care au fost la Bagdad, la un aşa-zis „debriefing” al lui Mohammad Munaf. Unul din documente l-am văzut şi eu, cel în care apăreau Gabriel Oprea cu 700.000 de dolari, Viorel Hrebenciuc cu vreo 300.000 de dolari, dar în draftul original era o listă, de pe tot eşichierul politic, a celor care luaseră bani de la Omar Hayssam. Hayssam, nepot al unui ofiţer al Serviciului de Securitate sirian, care era informator şi...

DA .:... la românii.

A.R.: Şi la românii, bineînţeles, dar lucra şi cu alţii...

DA.: Şi cu americanii am înţeles că a lucrat...

A.R.: Eu vorbesc de perioada de dinainte de 1989...

Ulterior, când s-a pus problema de a ajuta partenerii cu un agent cu capacitate de penetrare în Hezbollah, în Hamas, unde le era mai greu, cel puţin aşa susţineau, că nu au un agent de nivel acolo, sigur, deloc întâmplător, Omar Hayssam avea relaţii acolo şi a fost preluat în legătura serviciilor partenere respective, care i-au dat ca sarcină principală sprijinirea C.I.A. pentru rezolvarea problemei din Siria. Cred că sunteţi de acord că pentru o lovitură de stat sau pentru un asasinat politic Congresul S.U.A. nu dă finanţare prin legea fiscală anuală, căci nu se pot prevedea bani pentru lovituri de stat în străinătate, schimbări de regimuri politice. Asta dintotdeauna a fost aşa. Şi, atunci, trebuie făcut rost de bani. Reţeaua de afaceri a lui Omar Hayssam trebuia să lucreze. El a primit liber la corupere controlată. „ *Corupe pe oricine, dar ne spui cine sunt cei corupţi şi prin ei şi noi reuşim şi putem să conducem, să controlăm situaţia politică şi sa avem pilonii pe care trebuie să ne bazăm acolo, în Rom âniaOmar* Hayssam s-a pus pe

treabă. Că n-a fost serios, că n-a dus lucrurile până la capăt, c-o fi scăpat ceva în altă parte, dar iniţial asta a fost. Când s-a întâmplat să fie reţinut, 24 sau 48 de ore, este clar că lucrurile nu mai puteau fi...

DA .:... tolerate.

A.R.: Este posibil ca partea română în acest aranjament, din raţiuni de secretizare a operaţiunii, să nu fi fost complet şi până la cel înalt nivel posibil corect informată. Poate se intuia că Omar Hayssam face ceea ce face sub comandă şi control, de dincolo. Cineva însă a dejucat operaţiunea, le-a dat o lovitură. De la Washington s-a trimis telegramă, prin luna aprilie, pentru a se comunica supărarea produsă acolo de faptul că Omar Hayssam trebuia să fie în Siria, din luna februarie, dar el este arestat la Bucureşti, fiind astfel blocată operaţiunea specială în care era angrenat.

Era evident că cineva a încurcat lucrurile, în favoarea cui? A preşedintelui Siriei şi azi la putere.

Cine putea şi avea interes să dejoace operaţiunea C.I.A.-ului? Este transparentă interferenţa serviciilor secrete ale Rusiei, prin agenţi care l-au controlat pe Omar Hayssam.

Traian Băsescu, în schimb, a mirosit şi a riscat, s-a implicat şi peste servicii, iar partenerilor este posibil, repet, să le fi stricat jocurile.

D.A.: Adică?

A.R.: Le-a stricat jocurile. Adică...

D.A.: A încercat să pună hăţurile pe situaţie...

A.R.: Bineînţeles! Şi ce-a mai făcut? S-a întâlnit cu preşedintele Bashar al Assad, a luat masa cu el „în oraş”, putem crede că nu l-a pus în gardă? Că ticălosul ăsta care a organizat răpirea voia capul preşedintelui Siriei. Deci, Băsescu a intrat în regia operaţiunii. Cum a intrat, ar fi interesant de ştiut. De capul lui sau dirijat?

DA.: Credeţi că nu ştiau?

A.R.: Intuiţia dumneavoastră este de-a dreptul rafinat profesionistă. Ruşii au ştiut, fiindcă Omar Hayssam, încă din anii studenţiei, fusese pus în legătură de un unchi al său, atunci maior în securitatea lui Hafez al-Assad, cu K.G.B.-ul. Eu mă întreb dacă cei care l-au predat partenerilor chiar nu au ştiut acest detaliu, care este posibil să fi fost esenţial pentru evoluţia operaţiunii.

Să revin. După ce Omar Hayssam a fost extras, intuiţia îmi spune că Traian Băsescu, aşa, „din prietenie”, i-a spus preşedintelui sirian: „Vezi *că ăsta a lucrat să te înlăturt de la*

putere”. Şi desigur, dacă şi el ştia, confidenţa lui Traian Băsescu era necesară. El apărea în faţa lui Bashar al Assad sincer, bine intenţionat.

DA.: De acolo se pare ca i s-a tras extragerea din Siria.

A.R.: Staţi aşa! La condamnarea lui Hayssam în Siria, aţi reţinut capătul de acuzare? Complot pentru răsturnarea ordinii constituţionale. A făcut ceea ce i s-a cerut, o fi fost dovedit complotul pentru răsturnarea ordinii constituţionale? Pentru o faptă ca asta, acolo ţi se ia viaţa. Omar Hayssam a primit o pedeapsă modică. Asta ce poate însemna?

D.A.: Deci, dumneavoastră îmi spuneţi că undeva lucrurile s-au închis...

A.R.: Deci, extracţia, eventuala extracţie a lui Omar Hayssam de acolo, a avut parte de o regie profesionistă, dar pentru ce? Ca să nu vorbească? Să nu dea lista până la capăt? Listă pe care Traian Băsescu o ştia foarte bine. Pentru că Radu Timofte m-a întrebat: „Ce *să fac eu acum? Sunteţi de părere să-i dau pe toţi?”.* Instantaneu, i-am răspuns: *„Toţi! Fără nicio excepţiei”. A* repetat, ca pentru sine: *„Toţi toti toti...”*

D.A.: Erau aşa mulţi?

A.R.: Exact nu mai ştiu. Vreo 10-15 erau... o coloană de nume pe o jumătate de pagină. *„ îi daţi pe toţi. Fără excepţie! Asta e o garanţie şi o acoperire pentru echidistanta dumneavoastră. în acelaşi timp, trebuie ca toţi de pe listă săfacă obiectul unor acţiuni de protecţie, date fiindu-le vulnerabilităţile care-i expun. Pe îon Iliescu, de câte ori l-aţi informat despre cc făcea Omar Hayssam şi se vede că totul afost în zadar”.*

D.A.: Să nu spuneţi că era şi Ion Iliescu pe listă.

A.R.: Nu, nu. Ion Iliescu doar a patronat, în avionul prezidenţial, delegaţiile oamenilor de afaceri care-1 însoţeau în vizitele externe, din care Omar Hayssam nu lipsea.

Directorul Alexandru-Radu Timofte a dispus deschiderea imediată a două operaţiuni speciale de anvergură naţională, codificate „Babilon" şi, respectiv, „Damasc", una

pentru protecţia personalităţilor politice vulnerabilizate prin coruperea de către Omar Hayssam şi manipulatorii din spatele său, iar cealaltă pentru verificarea contrainformativă generală a numeroaselor suspiciuni ridicate de alte cazuri de „oameni de afaceri", cam de aceeaşi factură cu Omar Hayssam, care aveau uşile larg deschise la toate palatele puterilor statului. Printre obiective era şi verificarea tuturor foştilor informatori dintre străinii veniţi la studii, care au revenit cu afaceri în România, unii chiar stabilindu-se aici. Am aflat că acele două operaţiuni, date în coordonarea contraspionajului, ar fi deranjat atât de mult, încât primul act de autoritate al ad~interimului, după demisia directorului Radu Timofte, a fost închiderea lor. Deputatul Ion Stan avea convingerea că prigoana şi represiunea politică împotriva sa i se trăgeau şi de la faptul că, informat fiind de un înalt ofiţer din contraspionaj despre închiderea celor două operaţiuni, i-a interpelat pe directorul S.R.I., Cristian-George Maior, şi pe primul său adjunct, Florian Coldea, reproşându-le abandonarea obiectivelor de protecţie a intereselor de securitate naţională ameninţate de implicaţiile cazului Omar Hayssam, singurul scop urmărit fiind doar obligarea acestuia la tăcere.

Procurorul Ciprian Nastasiu a făcut gesturi temerare, de toată stima, în încercarea sa de a lumina unele aspectele întunecate ale afacerii politice şi de spionaj în care Omar Hayssam a avut un rol, fiindcă singur, fără protecţie şi garanţii nu putea să amorseze o asemenea bombă politică. Acum, dacă stau şi mă gândesc, complicaţiile politice ale cazului simt doar îngheţate, nu desluşite şi securizate. în condiţiile acestea, ar putea să spună Ciprian Nastasiu ce rol a avut el în extracţia lui Omar Hayssam şi ce rezultate a avut vizita sa în S.U.A., la Departamentul de Justiţie şi la F.B.I.?

Obiective preliminare vizate de Comisia comună a Camerei Deputaţilor şi a Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activităţii Serviciului Român de Ipformaţii în cazul Omor Hayssam ■

DOCUMENTAREA
preliminară anchetei parlamentare în cazul lid Omar Hayssam

1) Memorandumul Informaţiilor existente în legătură cu Omar Hayssam în bazele de date operative ale S.R.L, S.LE.» Ministerului Administraţiei şi Intenselor (I.GJP.R., I.G.Pi7, D.GJ.PX, Autoritatea pentru străini), Ministerului Apărării Naţionale (Direcţia Generală de Informaţii a Apărării),

2) Memorandumul informărilor realizate, de autorităţile menţionate la pet 1, în legătură cu Omar Hayssam şi beneficiarii acestora,

3) Finalitate* informărilor la beneficiari (solicitarea de către Comisia de anchetă a relaţiilor şi explicaţiilor necesare, inclusiv audieri ale celor în cauză, conform beneficiarilor indicaţi de răspunsul Ia pct.2).

4) Memorandumul sesizărilor adresate de serviciile şi structurile departamentale de informaţii, în legătură cu activităţile de natură infracţională desfăşurate de Omar Hayssam şi organele de urmărire penală/aplicare a legii sesizate.

5) Datele existente în legătură cu Omar Hayssam la:

5.1. Oficiul Naţional pentru Prevenirea Spălării Banilor
5.2. Garda Financiară
5.3. Autoritatea Vamală
5.4. Autoritatea Fiscală

6) Memorandumul anchctdor/lnvcstigaţiilor jurnalistice referitoare la Omar Hayssam (Solicitări Ia S.R.I. şi la alte institute (centre) specializate în monitorizarea mass-media şi realizarea de evaluări independente - agenţii de presă) - *„Centrul de Studii Politice şt Analize Comparate", Metro -media Transilvania", „Gallup - România*

6.1. Faptele (afacerile necurate) care au constituit obiectul investigaţiilor şi referirilor de presă (Ex. *,tfu n daf* - 275/P/2003, *„ Volvo"* - 276/P/2004, *Joresta Nehoiu", J.P.R.S. Băneasa*

6.2. Afaceri (contracte) încheiate cu statul (de ce natură, cu ce autorităţi/instituţii).

6.3. Persoanele presupuse a avea legătură cu activităţile infracţionale (oameni politici, funcţionari corupţi, protectori din administraţie, magistratură etc.).

6.4. Beneficiari ai sponsorizărilor realizate de Omar Hayssam.

7) Structurile S.RJ. care s-au ocupat de cazul OmarHayssam.

7.1. în ceea ce priveşte activităţile infracţionale de natură economică cu potenţial de subminare pentru securitatea naţională

- De solicitat un memorandum complet;
- De cerut ipoteze în legătură cu legăturile autohtone şi persoanele corupte (dependente) de Omar Hayssam interesate în blocarea anchetelor, temporizarea judecăţii şi dispariţia lui OmarHayssam.

7.2. în ceea ce ppveşte *,4osarul terorisf*

(Aceleaşi elemente ca şi lapct.7.1.)

7.3. în ceea ce priveşte suspiciunea, san faptul real, de a fi ofiţer al serviciilor speciale siriene şi/sau agent al altor servicii străine

(Aceleaşi elemente ca fi la pct.7.1.)

7.4. Operaţiunea S.R.I.-ului (şi a Parchetului) asupra lui OmarHayssam de la sfârşitul lunii octombrie - începutul lunii noiembrie 2004

8) Interesele de natură operativă ale S.RJ. în cazul Omar Hayssam, responsabilităţile stabilite şi măsurile dispuse pentru protecţia lor contramfonnaîivă

8.1. Măsurile dispuse pentru gestionarea post-operativă a consecinţelor implicate de criza ostaticilor

8.2. Interese operative compromise prin dispariţia lui OmarHayssam

8.3. Riscuri/vulnerabilităţi privind persoane autohtone care ar putea fi exploatate de serviciile străine care ar realiza *jiehrieftngu T* tui Omar Hayssam.

9) Cooperarea S.R.I. cu S i.E . şi D.G.I.A. în cazul OmarHayssam, In contextul crizei ostaticilor

10) Punctul de vedere al S iii. în cazul OmarHayssam

11) Copii ale actelor de autorizare emise şi puse în aplicare în conformitate ca a it!3 din Legea nr.51/1991 şi, respectiv, art.20-22 din Legea nr.535/2004, SJRX, SJ.E ., D.G.LP.I., D.GJLA,, Parchet, malta Curte de Casaţie şi Justiţie.

12) Copii după actele de sesizare a Parchetului emise de SJLL, **SUB,,** D.G.LP.I. sau D.G.I.A. în cazul OmarHayssam.

13) Documente emise ori aprobate de conducerile SJU ., SXR., D.GUL, D.G.LP.I. în legătură cu cazul Omar Hayssam (Conform registrelor de evidenţi ale Secretariatelor Generale, Cabinetelor Directorilor şi Cabinetelor adjuncţilor acestora).

Notă: Subcomisiile de anchetă parlamentară, fiecare ta parte, la serviciul/direcţia generală la care va efectua ancheta - vor proceda la identificarea documentelor prin verificarea registrelor.4

14) Comunicatul Preşedinţiei României şi concluziile prezentate de Preşedinte la încheierea crizei ostaticilor- hune 2005.

15) Stenograma audierii directorului S.RX la Comisia permanentă comună a Camerei Dcputaţilor ţi a Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activităţii S.RX - 24 iulie 2006.

16) Stenograma audierii directorului general al D.GXPX, Virgil Ardclcanu la ComisiSe pentru securitate, apărare, siguranţă şi ordine publică ale Camerei Deputaţilor şi Senatului - 26 iulie *2006.*

17) Stenogramele şedinţelor Comisiei parlamentare de control a S.RX în care s-au prezentat informări pe probleme sau aspecte ale activităţii Serviciului care au avut legătură cu fapte de natura celor săvârşite de Omar Hayssam.

De asemenea, rapoartele şi informările solicitate de comisie.

Fără a comenta conţintul documentului, rezultă de ce controlul nuafo s t finalizat prin prezentarea concluziilor înplenul Parlamentului

D.A.: Cred că e evident, nu?

A.R.: El a fost provocat...

DA.: El cine?

A.R.: Ciprian Nastasiu a fost provocat de coautorul Victor Gaetan, cu care a semnat cartea „Prădarea României", Editura Compania, Bucureşti, 2009, să meargă la postul de televiziune „Realitatea TV".

D.A.: încă mai era „Realitatea", a lui Sorin Ovidiu Vântu...

A.R.: Da, să meargă împreună la o emisiune, unde, sub pretextul prezentării cărţii, să aibă loc o dezbatere contondentă, avându-1 ca ţintă pe Traian Băsescu. Urma campania pentru prezidenţiale şi nu ştiu de unde până unde Ciprian Nastasiu i-ar fi spus că merge la emisiune, dar cu condiţia să vină şi generalul Aurel Rogojan. Publicistul, analist politic şi editor, Petru Romoşan, stătea chezaş că Ciprian Nastasiu s-ar fi sfătuit cu soţia, care lucrează la S.R.L, iar soţia i-a spus că mă cunoaşte, că m-a avut profesor şi şi-a condiţionat soţul: *„dacă merge domnul Rogojan, te duci şi tu, altfel nul"*. Nu ştiu cine este doamna Nastasiu, ca studentă a purtat numele de fată, dar îi sunt recunoscător pentru încredere. Petru Romoşan mi-a făcut o vizită surpriză, împreună cu Victor Gaetan. Chiar aici unde stăm noi acum de vorbă. Erau de faţă şi trei membri ai ştaifului companiei, cei pe care îi cunoaşteţi. Victor Gaetan, după prezentări şi schimburile de amabilităţi obişnuite, trece la subiect şi mă invită să iau parte la dezbaterea televizată. Am avut o reacţie aparent necontrolată, dar, în realitate, cu grijă premeditată, pentru a-1 pune, cum se spune, „la punct": *„Cum vă permiteţi să provocaţi un general român să meargă la un post de televiziune pentru a-l bălăcări pe preşedintele ţării sale?"* Victor Gaetan aduce argumentul că am o publicistică însemnată, prin care mă afirmasem ca unul dintre criticii consecvenţi ai lui Traian Băsescu. I-am

spus că aşa este, dar în ceea ce scriu ştiu foarte bine ce fac, pe când într-un talk-show de televiziune iese cu totul altceva, pentru mine de

neacceptat. El insistă cu argumentul că preşedintele Traian Băsescu m-a trecut în /V
rezervă. Ii răspund că mi-a făcut un mare bine, deoarece, după cum poate să constate, am fost adoptat în mediul privat, unde sunt mai fericit, am prieteni care mă reeducă în spirit capitalist şi, pe deasupra, mai şi câştig.

CAPITOLUL XIX

Triunghiul Bermudelor

Troica Velişcu " Timofte - Vântu

DA.: Au reprezentat Radu Timofte, Sorin Ovidiu Vântu şi Victor Velişcu un „triunghi al Bermudelor" pentru S.R.I., aşa cum afirma Traian Băsescu la un moment dat?

A.R.: Vedeţi cât timp Radu Timofte era în funcţie şi în viaţă, Traian Băsescu nu a pomenit de aşa ceva, că-i dădea în cap cu statele de plată ale lui Sorin Ovidiu Vântu.

DA.: Victor Velişcu plecase pe vremea lui Măgureanu din S.R.I., nu? Trecuse în rezervă.

A.R.: Iniţial, Virgil Măgureanu l-a promovat de la Craiova, ca locţiitor al şefului Secţiei judeţene de informaţii Cluj. La Cluj, i-a forţat mâna, mi se pare unul din adjuncţii foarte strângători ai lui Virgil Măgureanu, să semneze nişte deconturi din fondurile operative, cu care respectivul îşi dotase vila cu mobilier sculptat de condamnaţi din Penitenciarul de la Gherla, unde era fabrica de mobilă a Administraţiei Penitenciarelor.

D.A.: A făcut din fondurile operative o mică reamenajare, o operaţiune de design interior...

A.R.: Fonduri operative... Şeful secţiei era un ofiţer detaşat de la Armată, dintre cei care făcuseră uz de armă letală şi se pătaseră cu sângele compatrioţilor în timpul evenimentelor din decembrie 1989. Atunci, cei care au omorât la Sibiu au fost mutaţi la Cluj, iar cei care au omorât la Cluj au fost trimişi la Dolj, că nu se putea să fie lăsaţi pe loc, pentru că îi ştia lumea. Probabil că-l apăsa conştiinţa şi simţea mereu nevoia să-şi estompeze memoria pe la petreceri, pe la întâlniri mondene şi mereu apela la fondul operativ.

Piloţii elicopterelor cu care inspecta directorul S.R.I. secţiile judeţene din zonă trebuia să fie cazaţi la hoteluri bune, tot din fondul operativ, şi, la un moment dat, Victor Velişcu a explodat şi a refuzat. I-au trimis controlul intern, ştiind că nu va putea justifica cheltuielile

decât în limita drepturilor aferente funcţiei sale sau cu rapoarte false asumate de ofiţeri, dar aceştia nu aveau acţiuni operative ori agenţi cu care să se fi cheltuit sumele respective. Generalul Ilie Drăgoi a fost desemnat să controleze cheltuielile operative efectuate la Cluj pentru siguranţa statului. Ilie Drăgoi, când primea ordin să efectueze un control, facea cu degetul mare semnul prin care împăraţii romani condamnau sau graţiau gladiatorul căzut în arenă. Directorul S.R.I., fac şi eu acum o presupunere, aproba sau nega dând din cap. Victor Velişcu a venit peste Virgil Măgureanu, i-a zis ce trebuia şi i-a lăsat demisia. Apoi a plecat ca impresar al soţiei, voleibalistă profesionistă, în Turcia.

D.A.: Da, erafoarte apropiat de Sorin Ovidiu Văntu.

A.R.: Da?!

DA.. : El a fost omul de legătură, i-a fost impus lui Radu Timofte de către Sorin Ovidiu Văntu.

A.R.: Apropiat a fost doar până în 1995, când Victor Velişcu a fost îndepărtat de Sorin Ovidiu Vântu şi de atunci natura relaţiei lor s-a schimbat total.

Velişcu mi-a spus că avea o relaţie cu Radu Timofte din perioada în care lucre la U.M. 0215, iar senatorul Timofte conducea comisia parlamentară de control al structurilor de informaţii departamentale.

Băsescu încalecă S.R.L-ul

DA. Nu aţi fost curios să ştiţi care era relaţia directorului S.R.I. cu unul dintre cei mai contrpoversaţi oameni de afaceri?

A.R.: Radu Timofte a deschis o discuţie despre mine cu Sorin Ovidiu Vântu, în următorul context. După vizita preşedintelui Băsescu la S.R.I. şi întâlnirea cordială cu membrii Colegiului Director şi cu unii şefi de unităţi centrale, care nu erau membri ai colegiului.

D.A.: La bilanţ...

A.R.: Nu, o întâlnire de cunoaştere, care a avut loc pe 27 decembrie 2004, la o săptămână după învestirea lui Băsescu ca preşedinte.

D.A.: Mi se pare că prima vizită pe care a făcu t-o a fost la S.R.L..

A.R.: Da. Trecuseră vreo două săptămâni de la alegeri şi Radu Timofte mă cheamă să-mi spună: *„Domnule general, trebuie cumva să spargem gheaţa, să iniţiem un dialog cu preşedintele, să vedem care-i sunt aşteptările, că mi-aţi spus că nu voi putea gestiona corect politica de informare dacă nu cunosc exigenţele destinatarului informaţiilor, dacă nu ştiu ce percepţie are în legătură cu informaţiile şi cu Serviciile.*

Ce-arfi dacă l-am invita aici, ar fi motive pentru care să-i propunem o vizită la S.R.I.?"

DA.: Lui Traian Băsescu...

A.R.: Preşedintelui Băsescu, da. Am spus că motive există de ambele părţi, eventual, să i se propună să-şi prezinte exigenţele faţă de Serviciu... A fost lansată invitaţia, care parcă era aşteptată, preşedintele dându-i imediat curs.

D.A.: S-a speculat mult că ar fi venit Dorin îacob, Cozmin Guşă...

A.R.: Nu, nici vorbă de aşa ceva.

DA.: Plauzibil. Traian Băsescu nu era genul de om care să dea aşa ceva pe mâna altora.

A.R.: Efectiv, nu era. Dar, la început, din ce mi-a relatat generalul Dan Gheorghe, nu se simţea prea confortabil în faţa generalilor, ori poate doar simula o deferenţă nefirească rangului său de preşedinte. Ulterior însă i-a pus să danseze pe sârmă. A venit la acea întâlnire, care, într- adevăr, în acel moment al tranziţiei puterii, a fost nu un balon de oxigen pentru Serviciu, ci a fost, ca să spun aşa, un univers de oxigen pentru toţi cei prezenţi, fiindcă ne-a vorbit ca unul foarte bine familiarizat cu lumea informaţiilor secrete.

[5]

DA.: V-a vorbit ca un om de-al casei.

A.R.: Nu, a vorbit întocmai ca un ofiţer de informaţii. A început cam aşa: *„Eu, care am fost comandant de cursa lungă, care am fost implicat în operaţiuni speciale, unii dintre dumneavoastră ştiţi despre ce este vorba, am lucrat cu informaţiile, informaţiile m-au salvat din multe situaţii, informaţiile m-au dirijat, dacă nu aveam informaţii.... Deci, eu ştiu ce îiiseamnă informaţia şi ce trebuie să fac cu ea. Când am ajuns la Anvers, unde într-o anumită conjunctură, practic, eram singurul reprezentant"...*

DA ..... Al statului...

A.R.: ... Da, al statului şi a încheiat: *„Ce să vă mai spun eu, întrebaţi-l pe Vasile, că e aici, prezent*

DA.: L-am cunoscut pe Vasile...

A.R.: lancu?

DA.: Generalul Vasile Stanciu, că era şeful acoperirilor din S.R.Î., la un moment dat, nu? Cel pe care aţi tot încercat să-l prezentaţi ca fiind Mister „S". Nu a fost legătura operativă a lui Traian Băsescu?

A.R.: El era doar Mister „S". Bun. Nu ştim noi toate legăturile

operative ale lui Băsescu. La valoarea sa pe fronturile secrete, legătura cu Vasile Stanciu era una mai mult de rutină.

Dar Vasile Stanciu împreună cu un alt ofiţer, nu îmi aduc aminte numele lui, au fost singurii dintr-o listă, de vreo treizeci şi ceva, propuşi de generalii Aristotel Stamatoiu şi loan Moţ şi care trebuia să fie acceptaţi de generalul Iulian Vlad să fie înaintaţi la Comisia de Cadre a C.C. al P.C.R. pentru aprobarea trimiterii la post în străinătate. Pe ce criteriu? Când i-am prezentat tabelele, a spus că trebuie să le studieze atent, fiindcă referate!? de cadre anexate nu spun nici ele mare lucru. *„Mă uit la ăştia doi: taicâ-său, şef de post de Miliţie, taică-său, maistru sudor... cred că ăştia nu au nicio pilă la spate!"* Ulterior, au fost acceptaţi alţi doi, unii cu pile foarte mari, care au ajuns direct Ia biroul Comisiei de Cadre, alcătuită din Elena Ceauşescu, preşedinte, Emil Bobu, vicepreşedinte, Tudor Postelnicii, Constantin Radu...

D.A,: Din partea Secretariatului Militar... Constantin Radu nu era cel de la C.C.?

A.R.: Constantin Radu era secretar al C.C. al P.C.R., dar înainte de asta îi luase locul lui Andruţa Ceauşescu, ca şef al cadrelor la Centrul de Informaţii Externe, după epurarea post-Pacepa.

DA.: Am înţeles.

A.R.: Ulterior, a devenit secretar al C.C.-ului.

DA.: Secretar al C.C.-ului cu probleme militare?

A.R.: Nu, cu probleme militare era generalul Ion Coman. Constatin Radu era şeful Secţie Cadre, promovat la propunerea lui Tudor Postelnicu de la Centrul de Informaţii Externe. Să înţelegem bine ce însemna asta şi ce viza, de fapt, Tudor Postelnicu!

DA.: Deci, spuneţi că Iulian Vlad l-a trimis în Belgia, la Anvers,pe acest Vasile Stanciu, sub acoperire diplomatică.

A.R.: Generalul Iulian Vlad a supervizat propunerea generalului loan Moţ.

DA.: La Bruxelles, dar superviza şi portul din Anvers.

A.R.: Unde a fost... la Bruxelles, sigur că da. Restul nu mai ştiu, iar pe Vasile Stanciu l-am reîntâlnit mult mai târziu şi am conlucrat, strict, în probleme de reglementare a activităţii personalului operativ acoperit, începând cu anul 2001.

DA.: Cu cine a venit atunci preşedintele Traian Băsescu? Avea

consilier pe probleme de siguranţă naţională? Nu avea. Cu Adriana Săftoiu, cu cine a fost? Că singur nu a venit.

A.R.: De faţă cu noi a fost numai preşedintele Traian Băsescu, nu a venit nimeni altcineva la întâlnire. Ulterior, în luna martie 2005, la bilanţ a fost însoţit de consilierii prezidenţiali Elena Udrea, şefa Cancelariei, şi Adriana Săftoiu, purtător de cuvânt. Candidatul la funcţia de consilier pe probleme de securitate naţională era Vasile Blaga, care a plecat foarte repede, din cauză de Elena Udrea, apoi se vehiculase numele lui Dorel Şandor, pe care-1 avusesem asistent la filosofic şi socialism ştiinţific, la Şcoala Băneasa, Şi chiar.,., mă rog, iluzii deşarte...

DA.: Şi când spuneţi fdefaţă cu noi", cefei de reuniune era acolo? Colegiu?

A.R.: Membrii Colegiului Director şi unii şefi de unităţi centrale care nu erau membri ai Colegiului, respectiv Vasile Stanciu, special invitat, şi cel din faţa dumneavoastră.

DA.: Biroul executiv... sau cum?

A.R.: Colegiul Director. Biroul executiv însemna numai directorul şi adjuncţii săi.

DA.: Şi ce v-a spus Traian Bâsescu, v-a spus ce doreaţi să auiziţi, bun, am lucrat cu informaţiile, puteţi să vorbiţi cu Vasile Stanciu... Şi ce a urmat?

A.R.: Bineînţeles că i se pregătise o notă de probleme. Las modestia la o parte, acum, asta este...

DA.: Vorbim de istoria subiectivă a Securităţii...

AJL: Aşai Punctajul trimis de Radu Timofte l-a avut în faţă, dar ceea ce spunea era interpretat în notă personală. Reluase, redactase pe versoul fiecărei file ideea propusă, dar în manieră proprie. Deci, a folosit documentarea, ca să spun aşa, ca pe un "background", ca un context de referinţă. Sigur, ne-a spus lucruri interesante, lucruri pe care le aşteptam. Ceva s-a şi publicat.

DA.: Important e ce v-a spus preşedintele şi nu s-a publicat!

A.R.: Nu ne-a spus decât lucruri de suflet, pe care ni le doream şi cu care ne-a câştigat. El a ridicat atunci două chestiuni care spunea că-1 frământa: chestiunea francmasonică şi cum să se implice România în evoluţiile politice din Republica Moldova.

DA,: îl preocupau doar aceste două probleme?

A.R.: îl preocupau francmasonii, fiindcă nu putea înţelege cum cineva poate să aibă mai multe angajamente şi obligaţii de loialitate.

DA.: Se referea la ofiţerii de informaţii sau în general, la orice om ?

A.R.: în sinea lui cred că se referea atund la Sorin Frunzăverde.

D.A.: Era cel mai marefrancmason pe care îl cunoştea.

A.R.: Nu ştiu, probabil că era unul dintre mai mulţi care urmau să depună peste două zile jurământul ca membri ai Guvernului. Pe prim-ministru ba desemnat în cunoştinţă de cauză.

DA.: Da, confirm că atât cât am stat de vorbă cu Traian Băsescu n-a avut o părerefoarte bună despre francmasoni.

A.R.: Şi a doua problemă, care a fost într-adevăr delicată...

D.A.: Ion Iliescu cu legionarii, Traian Băsescu cu francmasonii...

A.R.: Aşa! Şi a doua problemă care a fost cu adevărat delicată şi pe care, după părerea mea, nu trebuia să o expună într-un plen atât de larg... A solidtat părerea în legătură cu o eventuală implicare a statului român, cu o susţinere, inclusiv fmandară, pentru Dorin Chirtoacă... mi se pare, el era atunci... Nu mai ştiu la ce candida el atunci.

D.A.: La Primăria Chisinăului.

A.R.: Cred că pentru Chirtoacă, altfel nu mi~ar fi venit în minte numele său.

DA.: Deci, avea obsesia cu Republica Moldova încă de atunci.

A.R.: Da, o avea!

D.A.: Dar, din câte ştiu, S.R.I.-ul avusese operaţiuni în Moldova şi până la Traian Băsescu. Celebra tipografie, ca să discutăm doar despre lucrurile care se ştiu la nivel public.

A.R.: Eu v-am spus ce a făcut Virgil Măgureanu până la declanşarea războiului dvil în Transnistria.

D.A.: Da.

A.R.: Nu e suficient? Mai mult de atât ce se mai putea face? Cu trimiterea lui Dan Gheorghe acolo, ca ataşat militar, când i-am spus să nu meargă, parcă am amintit.

DA.: Da, da. Deci, în 2005, alegerile au fost invalidate şi Dorin Chirtoacă a devenit primar în 2007.

A.R*; Da, atund a fost. Sigur, Traian Băsescu avea chestiunea cu Republica Moldova atunci şi voia, a lăsat de înţeles că doreşte să fie reunificatorul României Mari.

D.A.: Şi cum a funcţionat relaţia Traian Băsescu - Radu Timofte?

A.R.: Să duc ideea până la capăt. Directorul Radu Timofte a solidtat structurilor cu competenţe să-i prezinte care este situaţia în problema francmasoneriei, respectiv ce conexiuni, ce interferenţe rezultă în raport cu ameninţările la adresa siguranţei naţionale. De asemenea, să se pregătească o succintă documentare, pentru preşedinte, cu privire la aspectele de securitate naţională implicate de conflictele îngheţate din Moldova şi Ucraina.

DA.,: Prim-adjunct cine era?

A.R.: La momentul respectiv, funcţia de prim-adjunct era vacantă, din data de 31 august 2003. La Radu Timofte a fost aşa... după generalul Vasile Lupu, cu care nu a apucat să lucreze, a venit generalul Vasile lancu şi după generalul Vasile lancu a fost maiorul Flori an Coldea, avansat cu acel prilej locotenent-colonel.

D.A.: Aici, chiar că merită să ne oprim mai mult.

A.R.: Revin la cererea directorului Radu Timofte. Şi, spre surprinderea lui, n-a primit nimic sau nimic viabil pentru documentarea preşedintelui. A zis: *„Colaboratorii mei mă lasă în baltă. Sunt nevoit să văd dacă printre legăturile lui Sorin Ovidiu Vântu se află cineva care ne poate ajuta şi, eventual, să apelăm şi la el".* Sorin Ovidiu Vântu polarizase în jurul său generali din Securitate, foşti miniştri, foşti membri ai conducerii superioare de partid şi, inclusiv pentru acest motiv, era controlat total.

D.A.: Ce înseamnă că era controlat? Era sub control adică? Adică, era supravegheat informativ...

A.R.: Controlându-i-se legăturile, anturajul, mediul prin toate mijloacele discrete, 24 de ore din 24. Asupra motivelor mai putem reveni. Neîndoielnic, Sorin Ovidiu Vântu le cunoaşte cel mai bine*

D.A.: înciuda faptului că Radu Timofte era prietenu mai bun,..

A.R.: Dacă veţi avea nefericitul prilej de a deţine o funcţie de conducere de un asemenea nivel şi responsabilitate, o să puteţi constata personal că printre priorităţi veţi avea şi reevaluarea prieteniilor. Cămaşa de director al S.R.I. îi era mai aproape de piele decât Sorin Ovidiu Vântu. Prietenia lor, cât a existat, cât a dorit Sorin Ovidiu Vântu să fie de mare şi de puternică, nu putea să-l împiedice pe directorul S.R.I. să-şi facă datoria. Un director de serviciu secret nu este chiar de capul lui. Directorul nu putea face ce dorea, ci ceea ce trebuia. Nu putea ascunde ori opri informaţiile, care erau procesate într-un flux riguros reglementat. Radu Timofte, înainte de toate, avea formaţia sănătoasă a militarului de carieră, la care ţinea şi pe care nu şi-a dezonorat-o.

D.A.: Dar, dar...

A.R.: Excludeţi faptul că lui Radu Timofte nu i-ar fi spus cineva: *„Domnule director, Sorin Ovidiu Vântu, în raport cu Serviciul Român de Informaţii, se află în situaţia... Toate legăturile lui sunt... "?*

Radu Timofte nu a negat niciodată relaţia sa cu Sorin Ovidiu Vântu şi nici nu a ascuns în ce a constat relaţia respectivă, începută prin anii de liceu.

Sorin Ovidiu Vântu trebuia controlat şi pentru protecţia lui Radu Timofte, precum şi pentru protecţia altor înalţi demnitari pe care Sorin Ovidiu Vântu şi-i îndatorase. Inclusiv toţi preşedinţii, ale căror campanii electorale au fost generos susţinute de Sorin Ovidiu Vântu.

Cu prilejul unei reuniuni de lucru cu directorii serviciilor, convocată de loan Talpeş, consilierul preşedintelui Ion Iliescu pentru securitate naţională, Radu Timofte m-a luat cu el. La Palatul Cotroceni, până să ajungem la sala Consiliului Suprem de Apărare a Ţării, am trecut prin câteva birouri goale. în secretariatul preşedintelui, Radu Timofte exclamă: *„ Unde eşti Florico, că*

bate vâniu pe aici peste tot!" Apoi a început să fredoneze, cu evident subînţeles, melodia *„De va veni la tine vântul"*...

Sorin Ovidiu Vântu avea, la un moment dat, state de plată confidenţiale pentru toţi cei care însemnau ceva în mecanismul deciziilor ce-i puteau deranja interesele.

In ceea ce priveşte „prietenia", să avem în vedere că imperiul lui Sorin Ovidiu Vântu nu s-a prăbuşit sub mandatele directorilor anteriori, când a atins apogeul, ci după ce Radu Timofte a preluat conducerea Serviciului Român de Informaţii.

DA.: Deci, staţi puţin, se exercita unfilaj pentru protecţia directorului S.R.I. ?

A.R.: Nu e vorba de...

DA.: Supraveghere informativă.

A.R.: E vorba de oameni ca şi Dan Andronic, care erau pe lângă el...

D.A.: Nu mai eram demult pe lângă el.

A.R.: Mă rog, care erau sau au fost şi decartau. Trebuia supravegheat în mediu şi, la nevoie, filat. Acolo era un du- te-vino, numai lume vizată şi de alte servicii. Se ieşea de la Sorin Ovidiu Vântu cu sacoşe transparente prin care se vedeau banii. Şefii de campanii prezidenţiale, care mergeau cu sacoşa în mână, erau filmaţi şi de Sorin Ovidiu Vântu, şi de S.R.I., şi de „Doi şi-un sfert" ori poate numai de paparazzi mercenari, care apoi, la rândul lor, negociau cu serviciile? Sorin Ovidiu Vântu, de-al dracului, dispunea: *„Puneţi-le banii în sacoşă transparentă, să se vadă pe camerele de luat vederi!"*.

DA.: Dumneavoastră confirmaţi că, de fapt, Sorin Ovidiu Vântu a avut tot timpul instrumente de şantaj asupra politicienilor...

A.R.: Da, bineînţeles că a avut mijloace de asigurare suficient de puternice pentru a putea pune presiune pe clasa politică şi pe toţi care au luat bani de la el. Păi, da, nu i-a zis şi lui „Victor" că-i oferă un miliard de lei să-şi termine casa... Şi „Victor" a replicat: *„Bine, Sorine, şi eu ce pot să îţi dau în schimbul miliardului?" „Ei, ce să îmi dai, bună ziua! Fur! Eu dau din ce fur. Dacă fur şapte miliarde, pot să ofer trei pentru protecţie şi nu se ia nimeni de mine".* Asta era raţionamentul lui şi cine l-a instruit să opereze în acest mod a preluat iniţiativa şi controlul asupra celor vulnerabilizaţi.

D.A.: Sorin Ovidiu Vântu afost un instrument de control al ruşilor în România?

A.R.: A fost, ca şi mai mulţi alţii, un instrument folositor ruşilor în România, prin ceea ce a făcut. Radu Timofte a rostit adevărul acesta în Parlamentul României, iar un analist americani l-a citat pe Radu Timofte, menţionând contextul în care a pus problema F.N.L-ului ca instrument de destabilizare, şi comparând cu ce s-a întâmplat în alte ţări a spus că *„Nu există nicio îndoială că Alexandru Radu Timofte se referă la grupurile de afaceri ruseşti, care au aruncat sume mari de bani în joc ”.*

DA.: Putem considera F.N.I.-ul o amplă reţea de spionaj economic?

A.R.: Si nu numai atât! Dar, atentie, infracţiunea de „spionaj economic”, ca atare, nu există în legea penală română. Consilierii juridici i-au spus asta lui Sorin Ovidiu Vântu.

D.A.: Pentru că, dacă îmi aduc bine aminte, toate unităţile F.N.I. erau conduse de foşti ofiţeri de Securitate sau S.R.I., care lucraseră, în general, în zona contraspionajului economic.

A.R.: Asta spune suficient, este relevant, dar ei mai puţin puteau să facă spionaj economic, ei aveau informaţii, identificau şi exploatau oportunităţi. De asemenea, securizau afacerile.

D.A.: Şi avea şi un soi de serviciu de informaţii?

A.R.: De contrainformaţii, anti-S.R.L, şi securitate a afacerilor, cu certitudine. Altfel nu putea să ajungă cu

43 Janusz Bugajski, „Cold Peace: Russia's New Imperialism" (Praeger, 2004), versiunea în limba română, Editura Casa Radio, Bucureşti, 2005, p. 285.

*

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete controlul deciziilor de stat atât de sus, inclusiv la preşedintele României, la consilierul pentru securitate prezidenţială...

DA.: Vă referiţi la Traian Bâsescu sau la Emil Constantinescu?[9]

A.R.: Sorin Ovidiu Vântu, spirit liberal-democratic, nu a discriminat! în chestiunea F.N.I., cineva din sistemul fostelor legături oficiale între serviciile ruseşti şi româneşti, după anul 1990, vine şi semnalează că toată tărăşenia F.N.I. este o creaţie a post-K.G.B.-ului, făcută la Moscova cu scopuri multiple, inclusiv cel de a scoate lumea în stradă, de a destabiliza. Aduceţi-vă aminte că, la un moment dat, se umpluse Piaţa Palatului Regal de oameni. Este limpede ce se vizează prin scoaterea în stradă a mulţimilor. Se duce un general, fost demnitar în servicii, şi este primit de preşedintele Emil Constantinescu, căruia îi raportează această informaţie. *„Mulţumesc, domnule general, o Să iau toate măsurile necesare!”.* Este chemat consilierul pentru securitate naţională. Asta, ca să nu dea răspunsul pe loc, din burtă, zice: *„Da, mă străduiesc ca intr-un termen de o săptămână-două să verific ”,* apoi vine şi îi spune preşedintelui Emil Constantinescu că nu e bine să cadă în capcana unui provocator securist. Generalul vede că nu s-a întâmplat nimic, ca, până la urmă, să afle că unul figura pe statul de plată cu 30.000 de dolari şi celălalt cu 50.000 de dolari.

DA.: Sunt afirmaţii care au mai circulat în spaţiul public. Pe lună sau pe an?

A.R.: Nu ştiu, n-am întrebat, ia ce-mi folosea să ştiu? Chiar că nu aveam curiozitatea asta. Totuşi, cred că pe lună, că alţii, care erau pe la firme de I.T. şi aveau conexiuni politice înalte, vorbeau de 20.000-25.000 rentă lunară.

DA.: Şi Radu Timofte cum vedea relaţia cu S.O.V., căci totuşi vorbim despre un vechi prieten?

A.R.: Radu Timofte a informat corect, unde trebuia, şi, de asemenea, în Parlament a declarat cele anterior menţionate. Dar, încă ceva. Vin oamenii de la Intelligence Service să facă training cu noi, la S.R.L, şi ni se prezintă următoarea situaţie: *„ Domnilor, am ridicat problema criminalităţii organizate transfrontaliere controlate şi dirijate de K.G.B., de foştii K.G.B.-işti. Am venit la cele mai înalte autorităţi ale statului român să încercăm să le facem să înţeleagă că se confruntă cu o*

chestiune extrem de gravă şi, în momentul în care va fi ameninţată stabilitatea financiară a Băncii Angliei, noi vom pune capăt acestei poveşti, vom termina cu istoria asta". Şi, într-ade- văr, când au încercat să forţeze depunerile de cash la englezi, ăştia au rupt pisica.

D.A.: Cine sunt cei despre care spuneţi că „au încercat"?

A.R.: Tatăl şi mama F.N.I.-urilor din România, din Ucraina, Albania, din Bulgaria şi de pe unde au mai existat asemenea escrocherii subversive.

D.A.: Deci, Sorin Ovidiu Vântu a încercat, cu reţeaua pe care o avea, să forţeze depunerile de cash în Anglia. Pot să vă confirm un lucru, ţineţi minte că avea în plan să achiziţioneze Banca Anglo-Română ?

A.R.: Omul de la Intelligence Service s-a exprimat, cam aşa: *„Ne-am fi trezit cu un camion de bani, de cash la poarta Băncii Angliei, domnilor! Nu puteam, cum să admitem... Eu, care am fost şef de zonă, rezidentul Intelligence Service pe Sud- Estul Europei atâţia ani şi ştiu bine care este situaţia aici, cum puteam să stau pasiv? Mi s-ar fi imputat şi mie, era în joc reputaţia mea profesională. Şi, atunci, am luat-o «pe cont propriu». Noi v-am făcut regia de propagandă cu scosul de lume în stradă, noi v-amfăcut regia ca să vă treziţi".*

DA.: Deci, dumneavoastră. îmi spuneţi că englezii au provocat criza F.N.I.

A.R.: Criza exista, ei au gestionat-o, în maniera respectivă, ca urmare a lipsei de reacţie a autorităţilor statului român.

D.A.: Dar să ştiţi că din ce informaţii mai am şi eu, Serviciul de Informaţii Externe a cooperat totuşi cu...

A.R.: E posibil, dar nu se putea afla, fiindcă acolo se lucrează numai sub acoperire!

*D*A: £ foarte posibil Ţin minte şi acum, am citit un documentar, la un moment dat, mă luasem de Sorin Ovidiu Vântu şi intrasem în nişte meciuri foarte puternice cu el şi am citit un documentar făcut pentru B.B.C., de vreo 40 de pagini, despre F.N.I...*

A.R.: Tot ei l-au făcut, bineînţeles...

DA:... Se vedea că venea din zona serviciilor de informaţii... Ce m-afrapat citind toată povestea aia, am avut un soi de revelaţii, poate e prea mult spus... Dar am înţeles un lucru: asta e cea mai tare reţea de spionaj economic făcută vreodată pe teritoriul României, având*

avantajul uluitor că este plătită din banii românilor... Asta mi s-a părut genial. Nu că faci o reţea de spionaj, ci că o finanţezi din banii românilor...!?

A.R:* Aşa fac toţi, operaţiunile ilegale pe teritorii străine se finanţează cu bani negri.

D A A m înţeles.

A.R.: Folosesc bani negri din crimă, prostituţie, droguri...

*DA *: Aşa fac toţi, este o practică generală. în cazul F.N.L au făcut-o... Nu ştiu... Poate or mai exista şi altele, dar aşa cum a fost acea reţea organizată... Bun... şi care era relaţia lui Radu Timofte cu Sorin Ovidiu Vântu in condiţiile astea?*

A.R.: Nu pot..

DA. Adică nu se expunea directorul S.R.I. dacă se întâlnea cu el?*

AJL: Nu pot să răspund, fiindcă nu ştiu ce relaţii a avut el cu Sorin Ovidiu Vântu în condiţiile respective. Dacă a avut sau nu a avut Atât mi-a zis; *„Când ăştia nu-mi răspund la comenzi şi nu pot să intre pe o zonă, posibilităţile informative ale lui Sorin Ovidiu Vântu îi depăşesc. în cazul de faţă nu mi-au dat nimic”*. Nimic cu ruşii şi cu Moldova, nici cu francmasonii, nu i s-a prezentat ceva de nivelul exigenţelor preşedintelui.

*DA *: Deci, în cazul celor două probleme pe care le-a cerut Traian Băsescu, nu a fost servit cum trebuie nici de Sorin Ovidiu Vântu.*

A.R.: Nu de Sorin Ovidiu Vântu, ci de cei care realizau şi controlau sistemul informativ al lui S.O.V.. E o mare deosebire. Am cerut un răgaz, o zi-două. Am lucrat exclusiv pe baza memoriei şi am pregătit documentarea.

D.A.: *Spuneţi că „am lucrat pe baza memoriei”..., în primul rând vorbim de 2004, între 1990 şi 2004 trecuseră 14 ani.*

A.R.: Eu mă refer la perioada de dinainte de anul 1989.

D.A.; *Am înţeles, numai că problema francmasonică... Degeaba îi dădeaţi informaţii de dinainte de '89, că nu prea mai aveau relevanţă. Bănuiesc că Traian Băsescu voia să ştie cum e cu francmasoneria în anul 2004.*

A.R.: După 1989, problema francmasonică s-a sucit, în sensul că nu serviciile recrutau francmasoni, ci francmasonii recrutau din

serviciile de informaţii. Deci, sună bine asta, nu? Apoi, eu niciodată nu am lucrat cu nume de persoane şi nu mi-am încărcat memoria cu balast.

D.A.;^/77 *înţeles, dar totuşi...*

A.R.: Am explicat ce este cu francmasoneria, ce forţă are, ce poate să facă, ce atitudine au avut faţă de ea regimurile politice din România şi care ar trebui să fie şi atitudinea prezentă. Şi serviciileor, dacă trebuie să se ocupe de francmasonerie, să li se stabilească obiectivele, în marja caracterului absolut al priorităţilor securităţii naţionale. Deci, lucrurile în felul acesta au fost puse, în condiţiile în care ştiam de masoneria albastră, de loja N.A.T.O., de Loja de la Periş şi de faptul că dansau francmasonii în jurul lui Radu Timofte...

D.A.; *S.R.I.-ul era plin defrancmasoni...*

A.R.: Eu nu am spus că francmasonii care dansau pe lângă Timofte erau din S.R.I. Mă rog, la data respectivă, sigur că da, aşa se vedeau lucrurile la „Evenimentul zilei". Chiar ni s-a telefonat de la „Evenimentul zilei" să ne precizăm poziţia, Radu Timofte şi alţii, printre care şi cel din fata dumneavoastră, dacă suntem sau nu francmasoni...

Răspunsul la interesul preşedintelui Trăian Răsescu faţă de compatiblitatea calităţii de membru al gttvemului cu cea defrancmason, respectiv cum poate cineva săfie legatprin douăjurăminte, unulpe Constituţia României şi celălalt pe Constituţia francmasonică?

Problema francmasoneriei

Principial, domnul Preşedinte are dreptate când pune problema compatibilităţii dintre jurământul unui demnitar şi jurământul francmasonic.

Relaţia dintre cele două jurăminte ar trebui să i-o clarifice Preşedintelui personal, cei aflaţi în această situaţie.

Lucrurile sunt substanţial nuanţate în ceea ceFprivește masonii din primele trei grade - baza piramidei, amorfa, manevrabilă şi aproape deloc iniţiată şi de unde se ridică foarte puţini - şi cu totul altfel stau lucrurile în ceea ce priveşte gradele superioare, următoarele 30, unde sunt secrete nu numai riturile iniţierii, ci şi caracterul activităţii şi scopurilor ca atare, dcd este ceva susceptibil a contraveni şi principiilor Constituţiei României

*

in esenţă:

1) Caracterul suprastatal ai ftBnanasoncririjwrtexontrar principiilor şi legilor după care este organizat şl frncţtoniţfî&tul (legi, sisteme de funcţii şi decoraţii proprii,

emite paşapoarte francmasonice, simbolistică secreta- deci tot ceea ce-i conferă o autoritate nu paralelă, ci superioară statului, deoarece este o organizaţi« cu prerogative de guvern mondial).

2) Are geneza în idealul *reconstruirii Templului lui Sobnton",* ceea ce in revanşă faţă de izgonirea evreilor ar semnifica - după opinia specialiştilor- instaurarea unei aşa-zise *„RepubliciIsraelite Mondialen.*

3) Deşi diversificată ca rituri, toate francmasoneriilc, chiar şi cele aparent adverse, recunosc un for suprem, structurat, la rândul său, pe mai multe nivele, cel mai cunoscut fiind *tJBhei Brith^A(n.n.* cu audienţă la MCeauşescu şi cu rol atât în construirea imaginii sale de lider mondial, cât şi în sfârşitul său).

4) in anii *70 a avut loc un proces de apariţie a unor mişcări şi loji francmasonice aşa-zis *,4 eviate^o* de fapt false francmasonerii sub a căror activitate s|u acoperit:

* reţele internaţionale ale crimei organizate;

* organizaţii secrete de luptă anticomunistă *(„G Iad io"* **111** Italia **111** perioada când stânga comunistă era aproape să preia puterea);

* mişcări şi organizaţii teroriste de stânga sau de dreapta (cazul cel noi tipic Italia);

* structuri informative şi de poliţie secretă (politică) paralele, unele chiar în interiorul celor legale (din nou cazul tipic Italia cu Loja

1

propaganda Due" t lui Ligio GclJi, dar în realitate nu se ştie exact cit a K.G.B.-ului şi cât a altor servicii secrete) etc..

Ca regulă, francmasoneria nu este ceva care si însemne o activitate de masă, zgomotoasă şi transparentă.

în România, .în prezent, există mai multă masonerie deviată, decât masonerie aut[66] i;~x Marea \ la-zişilor francmasoni din România fee parte din nişte loji cel puţin dubioase în ceea ce priveşte apartenenţa lor şi cei care le-au constituit şi le conduc.

Notă: După-unele date, în Rusia există doar 400 de francmasoni adevăraţi. Restul fac parte din tot felul de damuri, inclusiv mafiote, care folosesc acoperire fiananasooidL

în România ar fi circa 4000 de francmasoni, ceea ce este o cifră care, raportată la populaţia ţării, nu concordă cu caracterul prin excelenţă clitist şi strict rezervat al francmasoneriei.

Poziţia serviciilor de siguranţă ale României feţi de francmasonerie

•**în perioada interbelici, francmasoneria, deşi** funcţiomjflegal şi avea membri şi în rândul înalţilor demnitari, **constituia o problemă de siguranţă, îndeaproape** şi **strict supravegheată.** Conducerea statului **ora** informată şi avea în vedere implicaţiile.

- De asemenea, după 1948 şi până la începutul anilor '70 exista un *.dosar deprohlem ăfrancm asonică"* şi la fosta Securitate.
- **în anii** '80, după marele scandal mondial al Lojii *Propagan da Du&** din Italia şi apariţia unor semnale evidente de penetraţie - pe filieră masonică - la nivele superioare ale partidului şi ale administraţied comuniste, **problema francmasonică a fost redeschisă.**
- în prezent, francmasoneria ca atare nu este considerată o problemă decât în măsura în care s-ar constitui intr-o sursă de ameninţări sau pericole la adresa securităţii naţionale. Dar pentru a şti acest luau, trebuie să t» informăm.

Pentru aceasta avem nevoie şi de orientări terme, dar şi de sprijin.

000

2

DA.: Era pe vremea lui Cornel Nistorescu...

A.R.: Cornel Nistorescu zice că nu-şi aminteşte. Eu i-am mulţumit că mie mi-a făcut un bine. Până când nu mi s-a pus eticheta de francmason, eram un anonim. Generalul Iulian Vlad a luat-o de bună.

DA.: în ce sens?

A.R.: *„Hai, mai, chiar nu eşti?! Măi, copilule, mă dezamăgeşti!" „Cum dracu' să fiu, când dumneavoastră aţi fost plecat, în 1983 sau 1984, vreo şase săptămâni în Canada şi, ca să nu trag chiulul, m-aţi pus*

să studiez 30.000 de file de istorie a francmasoneriei din arhiva Securităţii şi aţi redeschis problema, căci în anul 1972 se închisese

In aproape patru decenii de lucru cu documente sensibile, singurul meu incident de securitate a fost legat de acel documentar elaborat pentru redeschiderea dosarului problemei francmasonice (Dosarul de problemă „Oculta"). Documentul era anonim, fără antet, fără număr de înregistrare ori semnătură. O copie de siguranţă a sintezei documentarului, în care numele principalelor patru persoane implicate din nomenclatura politică superioară, colaboratori ai lui Nicolae Ceauşescu, nu erau completate în spaţiile rămase pentru a fi scrise de mână, mi-a rămas în păstrare, pentru orice eventualitate. Astfel de documente prezentate conducerii politice se mai întâmpla să nu se mai restituie, ba chiar să se nege că ar *h* fost primite. Copia de siguranţă am pus-o într-un seif fixat în pardoseală, în anul 1985, când formal am fost mutat de la cabinetul generalului Iulian Vlad la cancelaria D.S.S. în acei seif nu se mai aflau alte documente şi nu l-am desigilat şi deschis până în luna ianuarie 1990, când am plecat din sediul central al Ministerului de Interne în clădirea fostei redacţii a ziarului „Curentul" (Blocul Agerpres), din intersecţia străzilor Eforiei şi Domniţa Anastasia. La deschiderea seifului, fără a exista urme de violare a sigiliului, am avut surpriza să găsesc doar amprenta în format A 4 a documentului, adică locul curat în care nu se depusese praful foarte fin adunat în cei patru ani. Era evident că efracţia profesionistă se realizase în zilele anterioare.

DA.: Am înţeles... Dar generalul Iulian Vlaă, pe Victor Velişcu îl ştia?

A.R.: Foarte bine. A fost comandant de subunitate în Şcoala de la Băneasa, de unde l-a ajutat să se transfere la Craiova, acasă, ca ofiţer operativ. Apoi l-a promovat la Serviciul personal al Securităţii Craiova, după pensionarea lui Dumitru Roşoga, rapsodul. Acesta a fost şeful de cadre al Securităţii judeţene Dolj şi din această poziţie nu prea avea timpul şi nici libertatea de a concerta.

DA.: Dumneavoastră, personal cum l-aţi perceput pe Traian Băsescu ?

A.R.: în mai multe feluri, în funcţie de conjuncturile şi ipostazele în care se afla. Securitatea internă, Departamentul de Contrainformaţii în

sectoarele economice, respectiv Serviciul Securitate Port Constanţa şi Navrom, aveau cu Traian Băsescu probleme de un anumit fel, iar Centrul de Informaţii Externe şi, respectiv, Contraspionajul extern îl creditau necondiţionat şi supralicitau serviciile şi colaborarea acestuia. Mai direct spus, generalul Emil Macii, la un moment dat, l-ar fi vrut legat, dar generalilor Aristotel Stamatoiu şi loan Moţ le era indispensabil.

O primă percepţie personală am avut-o cu prilejul întâlnirii realizate de Traian Băsescu, la 27 decembrie 2004, cu Colegiul Director al Serviciului Român de Informaţii, la invitaţia directorului Alexandru Radu Timofte, pentru ca preşedintele nou-ales să-şi expună aşteptările faţă de Serviciu. întâlnirea, am amintit-o anterior, a fost foarte bine pregătită, preşedintele dorind să i se prezinte înainte un punctaj de idei cu ceea ce conducerea Serviciului ar dori să primească sprijin din partea sa. I-a fost pregătit acel punctaj, cunoscându-se însă că Trăian Băsescu îşi elabora personal schema discursurilor, pe care o dezvolta apoi, chiar în timp de vorbea. Ceea ce a dorit să ne transmită şi-a notat pe versoul filelor punctajului solicitat şi, din când în când, mai arunca o privire şi asupra punctajului trimis de Timofte.
Interpretarea proprie a fost peste aşteptări, preşedintele a expus fiecare idee a punctajului într-o manieră strict personală, păstrând doar spiritul ideilor, cărora le-a dat expresie originală. Aveam impresia că ni se adresează un profesionist al lumii informaţiilor secrete!

O a doua percepţie personală în legătură cu Traian Băsescu am avut-o, tot într-o zi de 27, dar 27 iunie 2005, la Cotroceni, unde a convocat colectivul interdepartamental pentru pregătirea propunerilor de constituire a Comunităţii Naţionale de Informaţii. Cu trei zile înainte, se regizase o scurgere de informaţii către presă, în legătură cu proiectul pregătit de grupul respectiv, alcătuit din reprezentanţi ai serviciilor şi membri ai comisiilor parlamentare de control al activităţii S.R.I., respectiv S.I.E., şi ai comisiilor de apărare de la ambele camera ale Parlamentului, sub coordonarea consilierului prezidenţial pentru probleme politice, Claudiu Săftoiu. La această şedinţă, care a constat mai mult într-un aspru rechizitoriu la adresa parlamentarilor din colectiv, care ar fî *„sifonat informaţii presei, pentru a compromite proiectul Comunităţii Naţionale de Informaţii”,* Traian Băsescu s-a comportat

precum căpitanul de vapor care-şi scoate marinarii beţi de prin speluncile portului, dându-le şuturi în fund. Apoi, a decis ca parlamentarii să nu mai facă parte din colectiv, grupul să nu mai lucreze la Parlament, la Comisia ci la Palatul Cotroceni.

Reprezentanţii P.S.D. şi ai P.R.M., deputăţii Ion Stan şi Daniela Buruiană, care boicotaseră prin absenţă lucrările colectivului, au răspuns convocării la Cotroceni, fiind singurii care au luat cuvântul în contradictoriu cu preşedintele Traian Băsescu, solicitându-i imperativ sa nu lanseze acuzaţii în bloc, fără a nominaliza vinovăţii, dar acesta i-a liniştit imediat, spunându-le: *„Nu despre voi este vorba!”* Apoi a schimbat subiectul, ţintindu-1 cu privirea pe chestorul Virgil Ardelean şi reproşându-i că se ocupă de membri ai familiei sale.

Atunci am avut în fată un maestru al diversiunii, al dezinformării şi combinaţiilor, care şi-a depăşit mentorii.

Triumviratul eşuat

DA.: Relaţia generalului Iulian Vlad cu generalul Dan Gheorghe? Era veche, în '89, exista?

A.R.: Exista mai dinainte, ca relaţie de subordonare ierarhică, la distanţă de câteva trepte, dar îl remarcase şi personal, pe la la începutul anilor '80, când Dan Gheorghe răspundea de un sector dificil, cel al transporturilor internaţionale rutiere. Nu era o relaţie care să implice o legătură directă, dar Dan Gheorghe realizase că datorează generalului Iulian Vlad remarcarea şi ascensiunea sa ca şef de Serviciu Studenţi Străini, apoi ca locţiitor pentru informaţii al comandantului U.S.L.A.

D,A.: Ştiu că ulterior evenimentelor din decembrie '89 au avut o relaţie extrem de apropiată, care depăşea sfera relaţiilor de serviciu, ca să zic aşa, din ce am văzut...

A.R.: După...

DA.: Da, după... Dar nu îşi avea rădăcini înainte de 1989?

A.R.: înainte de 1989 l-a promovat ca şef Serviciu Studenţi Străini la Securitatea Municipiului Bucureşti, unde s-a afirmat, a obţinut rezultate, fiind promovat şef Serviciu Informativ la Unitatea Specială de Luptă Anti terori stă.

D.A.: Antitero, locul unde i-aplăcut cel mai mult...

A.R.: Da. Era un spirit tânăr, mai altfel orientat, avea însă un orgoliu exagerat. L-am cunoscut bine... Cu el m-am întâlnit de vreo două

ori „în privat", la un coleg de liceu acasă, care-i era subordonat. Nu neg faptul că am avut un oarecare rol, indirect, în a-1 impune atenţiei generalului Iulian Vlad. Şi mă explic. Am constatat o solidaritate extraordinară a oltenilor, în timp ce ardelenii, dominaţi de moştenirea ancestrală habsburgico-prusaco-germană a principialităţii, nu erau deloc solidari, nu pentru că nu ar fi dorit, dar ca „să nu se interpreteze"... Ei, eu eram pentru o solidaritate a ardelenilor, ca să nu uităm de ce aici, in Bucureşti, sufeream de dorul Ardealului.

DA.: Şi după '89 nu v-aţi mai intersectat cu Dan Gheorghe?

A.R.: După '89 ne-am intersectat de mai multe ori, în ipostaze semnificative, apoi, când a venit în echipa lui Radu Timofte...

DA.: Aceea afost o perioadă destul de scurtă.

A.R.: Foarte scurtă şi a făcut imprudenţa ca împreună cu Andrei-Valeriu Corşatea...

DA.: Andrei Corşatea a venit tot de la Armată, dacă nu mă înşel, sau de la S.I.E. ?

A.R.: Nu, Andrei-Valeriu Corşatea a fost coleg cu Cornel Biriş şi cu Cornel Nemetzi, tripleta „miliţienilor" din gruparea unităţilor speciale ale Centrului de Informaţii Externe. Spuneam că a făcut imprudenţa ca, împreună cu Andrei-Valeriu Corşatea, să conteste ideile programatice de reformă şi modernizare a S.R.I., idei pe care Radu Timofte le preluase dintr-un proiect iniţiat de Costin Georgescu. Se întâmpla ca un proiect al unui director numit de opoziţia P.S.D.-ului să fie implementat de un director desemnat de preşedintele Ion Iliescu şi numit de majoritatea parlamentară a P.S.D. Cred că fost primul semn de normalitate într-o societate în care relaţia Putere - Opoziţie nu era şi, încă nu este, sub auspiciile democraţiei, ci ale unor abordări dihotomice extremiste: *„eu sau tu"*.

Dan Gheorghe, cel pe care-1 cunoscusem cândva...

DA.: Aici vă simt uşor reticent, de ce?

A.R.: Nu am de ce să fiu reticent. Omul **a** murit, **în** sfârşit...

DA.: Am impresia că e un subiect care nu vă e simpatic...

A.R.: Nu, subiectul îmi este simpatic, numai că opiniile mele şi ale generalului Iulian Vlad în privinţa lui Dan Gheorghe nu erau întru totul convergente.

D.A.: Am înţeles, dar putem găsi o linie de mijloc?

A.R.: Vedeţi, tot timpul, generalul Iulian Vlad încerca să mă convingă, dar fără să-mi aducă argumente, că nu există nicio relaţie de rudenie, de afinitate între Dan Gheorghe şi Florian Coldea.

D.A.: Asta deja e amuzant...

A.R.: Deci, asta e o chestiune... că era sau nu adevărată... sincer, chiar nu mă interesa.

D.A.: Păi, cum să nu fie adevărată?!

A.R.: Deci, asta era... Deci, eu îi spun...

DA.: Mirel Curea îmi povestea că se ducea împreună cu generalul Dan Gheorghe la Arad şi că mama lui Coldea îi servea, mai mult, şi că era şi Florian Coldea acolo. Am publicat mărturia fiului generalului Dan Gheorghe, avocat Rareş Dan, care povestea cum juca fotbal cu Florian Coldea când erau mici...

A.R.: Nu ştiu, nu pot credita.

DA.: Nici eu nu am văzut un arbore genealogic; dar sunt prea multe elemente...

A.R.: Eu îi spun generalului Iulian Vlad altceva: *„Domnule general, Dan Gheorghe, în orgoliul lui, nu m-a căutat la telefon, după ce a plecat din S.R.I., decât de două ori, rugat de Florian Coldea, ca să-l menajez în apariţiile mele în presă. Şi i-am spus: «Dane, ăsta e numai începutul, spune-i să nu mai facă prostii...»”.*

D.A.: Generalul Iulian Vlad chiar credea că Florian Coldea merita să fie protejat sau încerca să vă împace, ca să zic aşa...

A.R.: Probabil... Nu ştiu... Totuşi, înclin să cred că într-o primă etapă Iulian Vlad l-a creditat, cum s-ar spune, în alb pe Florian Coldea, fără acoperire. După ce se întâmplă nenorocirile cu Nicolae Dumitru, îmi spune: *„Ai avut dreptate! Măi, ce a putut să facă omul ăsta...!”* I-am spus apoi că se comentează şi a devenit de notorietate prezenţa fiului lui Dan Gheorghe, Rareş Dan, în preajma lui Coldea. *„Zău? N-am ştiut!”,* mi-a răspuns.

D.A.: Era naiv sau nu voia să vadă nişte lucruri?

A.R.: Generalul Iulian Vlad a luat, cum se spune, plasă în ceea ce priveşte evaluarea unor oameni.

D.A.: Inclusiv în ceea ce îl priveşte pe Florian Coldea.

A.R.'. Aici, cred că nici nu şi-a pus problema, probabil credita autoritatea cu care era învestit şi respecta funcţia exercitată.

DA.: Bine.., generalul Iulian Vlad afost tot timpul, ca să zic aşa, într-o relaţie mai bună, mai strânsă cu şefii Serviciilor...

A.R.: Asta a fost bine, era firesc şi necesar. Relaţia generalului Iulian Vlad cu toţi directorii serviciilor naţionale de informaţii, preponderent S.R.I. şi S.I.E., dar şi ai altor structuri de securitate naţională succesoare (atribuţiile perene ale Departamentului Securităţii Statului au fost preluate de şapte servicii, plus Jandarmeria), era impusă de raţiuni de continuitatea acelei părţi a memoriei instituţionale care nu se poate transmite decât de la director, la director. Dacă acest lucru nu este posibil, discontinuitatea poate induce falii de insecuritate greu surmontabile.

Din partea conducerilor Serviciului, de după plecarea mea, generalul Iulian Vlad a fost solicitat, în două rânduri, să-mi tempereze combativitatea publicistică. Nu că nu aş fi avut dreptate, dar era de preferat să nu-mi fac publice opiniile critice, primind şi asigurări că sunt luat serios în considerare. Eu ştiam prea bine cum sunt luat în considerare. în primul caz, i-am spus: *„Să le fie ruşine dacă au apelat la dumneavoastră pentru treaba asta!"*

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete

Acţiunea „Ziarul”

*1

'A* a *crtr/xf7n*/*

" JÍL Íi^y> / & & & /*£
¿A4& 4 ti›

ito fa r iir ; ^oftntcvA /y ^</^tjry \ Şt

-d k tf i'A /fcrr^Arx/l,^C^A. y & o . 6 **>p ^A .**

«cy^A / *<»** *fx,A< 2,* 4^AA

*A * 'Sf-Â ^JoJ* Xfi- *t3 *tc ; 'tr.* îV

14

^A cX U -, **V** *S & ^ & **A**
4 í r t t ^ 17**
> * w e * ^A **
£ * > ^A
*fruţujQ & T r^ riT 'ir^* e %
- 6V

a£2 «5 v**5 A**

ÎU ^A A w ;4 ^A / £

însemnările olografe al generalului Iulian Vladpentru transmiterea mesajului tandemului ^Maior-Coldea "pentru Aurel Rogojan

D.A.: Şi în al doilea caz?

A.R.: în ianuarie-februarie 2017, s-a intervenit la General, să mă roage pe mine... Mai bine reproduc: *„Domnule general, Florian Coldea aplecat... ce-au putut să-ifaca domnului Rogojan, îl îndreptăţeşte la atitudinea luată, dar... "*

DA.: Dar ce v-afăcut?

A.R.: Eu ştiu, m-or fi filmat în baie, de unde să ştiu?! *„Dar acum Florian Coldea nu mai este..?'*

Când am citit şi am analizat comparativ cele două comunicate, declaraţia de presă a Preşedintelui României şi comunicatul Serviciului Român de Informaţii referitoare la
eliberarea din funcţie a generalului Florian Coldea, nu m-am putut abţine. Am luat declaraţia preşedintelui Klaus lohannis şi văd acolo repetat, de peste zece ori, *„seroicii secrete, securitate, siguranţă.. ”*. Am concluzionat că preşedintele Klaus lohannis este într-o mare criză în ceea ce priveşte serviciile şi simte că se întâmplă ceva, că i-au scăpat din mână...

DA Haideţi, că n-a scris el comunicatul...!

A.R.: Nu trebuie pusă problema aşa. Nici nu trebuia, era greşit să-1 scrie preşedintele, nu are importanţă asta, ţinea de fişa postului a doi consilieri, dar faptul că a ieşit public cu acel comunicat, în conţinutul remarcat, semnifica ceea ce spuneam. Textul declaraţiei sale exprima îngrijorare. Cel care reprezenta nivelul suprem şi exclusiv al deciziilor în materie de securitate naţională a exprimat acolo o realitate şi a fost clar că aşa stăteau lucrurile. Şi dincoace, la S.RI., bălmăjesc un comunicat, convenit evident cu Florian Coldea, căci numai aşa se putea explica că se mai şi contraziceau de la un alineat la altul.

Generalul Iulian Vlad le-a spus că-mi va transmite mesajul, dar, aşa cum foarte bine mă cunoaştea, cât timp sunt convins că trebuie să fac lucru, nimeni nu mă va putea influenta să nu-1 fac.

DA,[5]: Dar spuneaţi mai înainte de Dan Gheorghe şi de Valeriu Corşatea, care au făcut imprudenţa ca în faţa lui Radu

Timofte să-i conteste autoritatea...

A.R.: Da, au făcut imprudenţa, la o primă întâlnire a lui Radu Timofte cu şefii structurilor centrale şi teritoriale ale Serviciului, unde şi-a prezentat strategia pe termen scurt şi mediu, a fost primul director care a venit cu un astfel de document, care avea şi o variantă transparentă, pusă la dispoziţia presei... Strategie care era, de fapt, concluzia colectivului de reevaluare a concepţiei de reorganizare a structurii şi revedere a reglementării activităţii Serviciului, dispuse de Costin Georgescu pe la sfârşitul anului 1998.

D.A.: *Da, mi-aţi povestit că a preluat ideile din mandatul anterior chiar dacă era cu altă coloratură politică...*

A.R.: Era exclusă coloratura politică! Au fost prezentate în sinteză, chiar dacă le-am dat formă trei sau patru tehnicieni, concluziile respective, rezultatele studiilor şi analizelor premergătoare au trecut, în faza lor embrionară, prin toate nivelurile procesării instituţionale şi s-a ajuns la ele după aproape doi ani de dezbateri contradictorii cu toţi cei care au fost şefi ai structurilor centrale. S-au dat bătălii grele pentru câştigarea războiului reformei „S.R.I. în mileniul trei”. V-am povestit... Şi acolo, la acea convocare, Dan Gheorghe, audiind expozeul directorului Alexandru Radu Timofte, îi zice lui Valeriu Corşatea: „F/z *atent, parcă ar vorbi generalul Iulian Vlad".*

D.A.: *Parcă...?*

A.R.: Parcă ar fi vorbit generalul Iulian Vlad... Uite, l-a completat Valeriu Corşatea, şi ăsta vine cu teoria profesionismului, cu teme cu despre legalitate, cu drepturile omului, ceva de genul ăsta, şi s-au înscris la cuvânt, dar cam pe lângă intenţiile exprimate de directorul Radu Timofte. Victor Velişcu i-a sancţionat pe loc, el chiar aprofundase lucrările colectivului amintit şi a pledat pentru continuitatea demersului iniţiat de Costin Georgescu şi coordonat de consilierul acestuia, colonelul Gabriel Curculescu.

Cert este că generalul Dan Gheorghe, ca om de informaţii, relaţiona uşor şi era agreabil cu interlocutorii. A avut, iniţial, responsabilităţi contrainformative în medii academice şi de creaţie artistică, apoi în problema străinilor la studii, de unde a fost promovat locţiitor pentru informaţii al comandantului Unităţii Speciale de Luptă Antiteroristă, iar din luna aprilie 1990, când unitatea a revenit de la Ministerul Apărării Naţionale ia Serviciul Român de Informaţii, a fost primul comandant al Brigăzii Antiteroriste. Perioada de activitate în acest domeniu l-a modelat într-un practician temerar, dar fără grija fundamentelor teoretice ale ripostei. Asta, deoarece legea supremă a

antiteroristului este acţiunea energică de neutralizare a teroristului, iar el se formase, ca locţiitor al şefului Unităţii Speciale de Luptă Antiteroristă, în acest spirit, de a reacţiona rapid, chiar înainte de a se conecta la întreg sistemul de referinţe normative. Potrivit dictonului „Salus rei publicae suprema lex!"

DA.: Nu a stat prea mult consilier la Radu Timofte, o lună sau două...

A.R.: Nu şi-a găsit locul. Pentru că la nivelul respectiv nu i se cerea acţiune practică, ci activitate de concepţie. Timofte avea nevoie de analize, nu de sfaturi din astea, aşa cum să o ia pe scurtătură, ca director al S.RI. îi erau necesare documente de strategie în perspectiva aderării Ia N.A.T.O., a fundamentării conlucrării cu serviciile din familia euroatlantică.

DA.: Adică, nu avea nevoie de intervenţii retorice, ci de analize scrise.

A.R.: Directorului trebuia să-i fie prezentat şi un sistem de argumente pe care să-1 înţeleagă, să-1 judece, pe un algoritm logic.

DA Iar Dan Gheorghe era om de acţiune, nu de consiliere.

A.R.: Radu Timofte provenea din rândul ofiţerilor **de** grăniceri. Totuşi, un ofiţer de grăniceri este, nu în ultimul rând, şi ofiţer de informaţii, dar pe un alt segment.

DA.: Au legătură...

A.R.: Au legătură, precum şi marinarii... sunt ofiţeri de informaţii, nu? Aşa... nu numai informaţii meteorologice.

D.A.: Am înţeles unde bateţi şaua.

A.R.: Evident! Bănuiesc că Dan Gheorghe intrase anterior şi în vreun conflict cu Victor Velişcu, pe segmentul lor comun de activitate, la U.M. 0215, serviciul departamental de informaţii al Ministerului de Interne. S-au inter- 5
sectat acolo şi cu generalul Ionel Marin, pe care Ion Iliescu l-a numit adjunct al lui Radu Timofte, pe care cei doi nu-1 agreau.

Pe Dan Gheorghe l-am vizitat şi l-am văzut ultima oară prin anii 2008-2009, pentru o colaborare pe relaţia China a companiei la care lucrez. Depăşise un prim moment critic al suferinţei sale, intervenţia pe cord la o clinică din Israel. Mi-a povestit episodul cu un omolog din serviciile secrete israeliene, care era lângă el când s-a trezit din anestezie. Acesta l-a salutat, i-a urat: *„Bine aţi revenit la viaţă, domnule general! Eu sunt tot Dan, Dan Yeshayahu de la Mossad". A* avut un soc care l-a anesteziat din nou. Cândva, el fusese primit la Ramalah, de şeful Securităţii palestiniene Al Fatah, cu covorul roşu şi gardă de onoare.

Peste câţiva ani, generalul Iulian Vlad m-a anunţat că a decedat şi mi-a solicitat câteva gânduri ale mele pentru panegiricul ce se pregătea să-1 rostească la funeralii.

DA.: Dumnezeu să-l odihnească! Revenim la cei vii. Valeriu Corşatea cum a ajuns de la „Fantome" la S.R.L?

A.R.: Ca general, a fost creaţia lui Virgil Măgureanu. în S.RL se oploşise ca reziduu din disponibilizării de la S.I.E., unde fusese încadrat din Miliţie.

Un alt general, cu 25 de ani de activitate la „informaţiile externe", care mi-a fost şef ierarhic, mi-a spus într-o împrejurare: *„Dacă ar trebui să pedepsesc pe cineva, l-aş detaşa vreo lună-două în subordinea lui Valerică. A doua oară nu mi-ar mai da prilejul sa-l disciplin* ez Superiorul meu avusese nenorocul să-1 aibă şef trei luni. Dacă perioada se prelungea, ori claca psihic, ori se clona după matricea profesiei de spion „made V. Corşatea".

A fost numit de Virgil Măgureanu să conducă gruparea informativă antiteroristă imediat după ce i-a pus la dispoziţie dosarul lui Sorin Roşea Stănescu, orchestrând „demascarea" trecutului acestuia, de combatant în tranşeele războiului cu teroriştii, ca pe o activitate ignobilă, de delaţiune ordinară.

Sub presiunea extraordinară a curentului ostil Securităţii, probabil că Roşea Stănescu nu a mai găsit de cuviinţă să riposteze, din moment ce era lovit tocmai de acolo de unde protecţia surselor era raţiunea existentei instituţiei.

Aşa cum am povestit, generalul Dan Gheorghe, comandantul Brigăzii Antiteroriste, s-a opus vehement manoperei concepute de Virgil Măgureanu pentru discreditarea ziaristului şi acesta a fost, între altele, unul din motivele pentru care s-a despărţit de S.RL, devenind un anti-Măgureanu.

Gruparea informativă antiteroristă avea fronturi de acţiune larg deschise în mediile zecilor de mii de arabi care trecuseră prin ori se aflau în România. Informatorii din aceste medii, foarte receptivi la oportunităţile de legalizare a afacerilor desfăşurate clandestin si la scară mică, înainte de 1990, dar sub o protecţie tacită a ofiţerilor care-i aveau în legătură, au venit care mai de care cu tot fel de idei de afaceri, solicitând susţineri şi parteneri.

Valeriu Corşatea l-a pus în legătură pe Virgil Măgureanu cu diverşi afacerişti infractori, suspectaţi de finanţări ale terorismului internaţional. Unii dintre aceştia erau şi agenţi ai serviciilor străine care monitorizau organizaţiile teroriste arabe, dar şi, în primul rând, pe cele israeliene.

Este de la sine înţeles că în aceste combinaţii de afaceri, terorism şi spionaj existau câştigători, dar şi perdanţi. în cea de-a doua categorie, întâiul prejudiciat era contribuabilul la securitatea statului român.

în contextul creat de evenimentele din martie 1990, s-a impus redeschiderea problemei organizaţiilor teroriste maghiare care au acţionat cu o oarecare continuitate în România, între anii 19204960. Competenţa în problemă a fost stabilită la gruparea informativă antiteroristă, unde profesionişti pasionaţi au reconstituit sinopticul operativ, istoricul şi au actualizat întreaga bază documentară privind organizaţiile extremist-teroriste maghiare, dintre care unele s-au menţinut în conservare, altele - în activitate, îndeosebi în S.U.A. şi în Canada. După demiterea generalului Victor Marcu din funcţia de prim-adjunct al directorului, generalul Valeriu Corşatea i-a propus lui Virgil Măgureanu, iar acesta a aprobat închiderea dosarului problemei extremismului-tero- rist maghiar.

D.A.: *Pare destul de ciudat. A ti înţeles de ce?*

A.R.: Nu. Mai mult... Traficul cu vize false, practicat chiar de către un funcţionar al consulatului, este, peste tot în lume, o faptă periculoasă la adresa statului ale cărui vize sunt contrafăcute. Un informator a sesizat că un astfel de trafic se realizează şi la Consulatul S.U.A. Ca probă, informatorul este de acord să intre în rolul cumpărătorului unei vize, urmând ca la controlul trecerii frontierei, la Aeroportul Internaţional Otopeni, să fie reţinut şi cercetat. De pregătirea flagrantului s-au ocupat generalul Victor Marcu, generalul Valeriu Corşatea şi şeful său nemijlocit. Ultimii doi s-au prezentat la Virgil Măgureanu pentru a-i raporta că *„realizarea flagrantului ar pune într-o lumină nefavorabilă S.U.A."* Cu acceptul directorului, au contramandat constatarea flagrantului, fără să-I informeze pe generalul Victor Marcu şi fără ca informatorul să fie prevenit.

Informatorul, care nu avea în intenţie să plece din ţară, s-a prezentat la aeroport, convins că va fi reţinut. Spre surprinderea sa, cel care i-a verificat paşaportul i l-a restituit şi i-a urat: *„Drum buni".*

Cea mai controversată acţiune profesională a generalului Valeriu Corşatea a constituit-o menţinerea, fără a raporta, a legăturii clandestine cu un agent care a trecut de cealaltă parte a baricadei Războiului Rece. După un

număr de ani, agentul în cauză a fost dirijat de contraspionajul advers să simuleze dorinţa revenirii la sentimente fireşti faţă de ţara de origine

şi chiar să încerce realizarea unor afaceri cu întreprinderi de comerţ exterior din România. In acest sens, s-a întâlnit în Australia cu un reprezentant al departamentului de achiziţii al unui minister. Avizat şi adecvat pregătit, comerciantul român a sesizat că interlocutorul nu are gânduri de afaceri, ci de tatonări de cu totul altă natură. în cadrul discuţiilor, transfugul a uzat de informaţii actuale despre viaţa familială a unei cunoştinţe comune, cum ar fi un divorţ recent, despre care comerciantul habar nu avea. Mai mult, fostul agent a lăsat să se înţeleagă că, de fapt, el nu a trădat, ci a fost pus să simuleze trădarea pentru a câştiga încredere, iar tot ceea ce întreprinde este urmarea directivelor transmise de Valeriu Corşatea. Avalanşa „bulgărelui de zăpadă", pornită în ultimele luni ale anului 1989, nu a mai făcut posibilă o anchetă de afaceri interne în acest caz. După aceea, probabil că întâmplarea i-a servit acestuia drept o excelentă recomandare. Aşa se întâmplă în spionaj. Când se schimbă macazul politic, eroismul se converteşte în trădare. Si viceversa. Ca-n două lozuri. Cum adică, viceversa?!

D*A; *Relaţia lui Radu Timofte cu prim-ministrul Adrian Năstase, cum a fost?*

A.R.: Destul de tensionată. Cineva de la „Evenimentul zilei" a făcut publică o bucăţică din strategia lui Bogdan Teodorescu, dar nu ca fapt oarecare, ci cu tentă clară că Radu Timofte ar ţinti funcţia de prim-ministru.

Radu Timofte nu era în ţară. Era la Beirut, în prima lui vizită în exterior după ce fusese numit director al S.RL S-a analizat situaţia creată, rezultând că directorul se află în faţa unei provocări. Victor Velişcu, prim-consilier, şi Carmen Tănăsescu-Muşat, consilieră pentru relaţii cu presa, m-au întrebat ce-i de făcut. Le-am spus să facă ce or şti, ca directorul să afle imediat şi să fie el primul care deschide subiectul cu primul ministru şi, în acelaşi timp, să le dea dezlegare pentru luare de poziţie. Bineînţeles, Victor Velişcu l-a făcut în fel şi chip pe Bogdan Teodorescu, convins fiind că el ar fi aranjat să se amorseze un conflict între Adrian Năstase şi Radu Timofte, deoarece Radu Timofte nu l-ar fi angajat pentru implementarea strategiei.

D.A.: *Dar strategia de care vorbiţi n-o văzuse cumva Victor Velişcu sau ajunsese la S. O. V. ?*

A.R.: N-o văzuse nimeni integral, ştia Victor Velişcu că vine Bogdan Teodorescu cu strategia, dar acesta livrase doar o scrisoare de intenţie şi o schiţă sumară a strategiei.

D.A.; *Victor Velişcu. Omul în care Sorin Ovidiu Vântu avea cea*

mai multă încredere.

A.R.: Scurt timp. Până când i-a pus pe picioare reţeaua naţională a „SOV" Invest şi tot ce a fost până în anul 1995. După ce Victor Velişcu l-a instalat pe Sorin Ovidiu Vântu în sediul „Gelsor", nou ridicat, a plecat în concediu. La revenirea din concediu, Victor Velişcu şi-a găsit locul ocupat de fostul şef de cabinet al lui Virgil Măgureanu, colonelul Cornel Rudăreanu. Aşadar, prietenia lor a fost spartă de o conspiraţie sau de un „pricaz", un ordin. în 2001, Victor Velişcu îl ura pe Sorin Ovidiu Vântu şi, din postura de prim-consilier, coordona apărarea contra- informativă a directorului Radu Timofte fată de fostul său prieten şi patron.

Ulterior, prin 2004, a intervenit ruptura definitivă dintre Radu Timofte şi Victor Velişcu. în anul 2008, Sorin Ovidiu Vântu l-a recuperat temporar pe Victor Velişcu şi l-a numit la conducerea Societăţii de navigaţie fluvială de la Giurgiu. După nici un an, Victor Velişcu a demisionat, deoarece Sorin Ovidiu Vântu nu dorea reabilitarea societăţii, a respins un proiect fezabil de promovare a turismului pe Dunăre şi i-a cerut devalizarea activelor. Victor Velişcu mi-a spus că Sorin Ovidiu Vântu voia să-1 sacrifice, aşa cum a făcut şi cu alţii, ca să mai dea un tun.

2125 de zile consilier al directorului Serviciului Român de Informaţii (iulie 2001-iulie 2006)

S.R.I, şi miza controlului asupra războiului informaţional

NOTĂ

privind unele considerente în legătură cu proiectul

‘Strategiei de contracarare a atacurilor la imaginea României"

*fe-TOwuxÂ** **^61C^ÎA)**

1. Apariţia Hotărârii C.S.A.T nr5 din 29 ianuarie 2002, în condiţiile în care prin Hotărârea C.S A.T nr 000145 din 15 noiembrie

A 2001, la pct 22 se stabilise că Serviciului Român de informaţii îi revine "( ) coordonarea, la nivel naţional, a activităţilor de identincare, gestionare şi contracarare a agresiunilor informaţionale (. inclusiv angajarea cooperării şi conlucrării, este, cel puţin bizară şi de natură a da peste cap rosturile Direcţiei "N".

2. Hotărârea C.S-A.T. nr 5/2002 este, din start, ambiguă în conţinut, fixându-se ca scop elaborarea strategiei de ripostă a autorităţilor statului în cazul unor acuzaţii, de soiginte internă sau externă, aduse României", respectiv s-a reţinut întocmai o idee aproximativă, fără a fi avută în vedere necesitatea elaborării ei în

J conformitate cu cadrul legal de referinţă, deci s-a săvârşit o "eroare teoretică" în elaborarea hotărârii, care luată din nou ca atare, în planul execuţiei, a determinat numeroase alte erori cu consecinţe practice de neevitat,

3. Acuzaţiile - de sorginte internă sau externă - la adresa României "ce exprimă" în fapt?

Eventuale puncte de vedere, luări de poziţii, declaraţii, informaţii false, afirmaţii tendenţioase ctc. fată de care există 9'99 9 instituţiile purtătorului de cuvânt, a dezminţirii, a rectificării, a coferinţei de presă, a audienţei la a protestului diplomatic, a

notei-verbale, a corn unicatelor sau scrisorilor etc, etc.

Deci faţă de aceste situaţii şi în raport cu mijloacele existente şi legal prevăzute ori uzitate prin cutuma relaţiilor diplomatice nu era necesară, repet nu era necesară o strategie, ci doar funcţionarea corectă a mecanismelor existente.

4. Agresiunile informaţionale (războiul informaţional) reprezintă cu totul şi cu totul altceva decât "acuzaţiile", jar din confundarea planurilor a rezultai o "mostră" de document care, probabil, a fost elaborat cu bună credinţă dar într-o ignoranţă impardonabilă pentru antetul C.S.A.T.

5. Este nu atât suprinzătoare, cât mai ales problematică sub aspectul interpretării şi aplicării, dispoziţia art.2 din Hotărârea C.S.A.T. nr.5/2002 care prevede că "autorităţile statului vor întocmi planuri proprii, pe domeniile de competenţă pentru contracararea acţiunilor denigratoare Ia adresa României".

Pentru aşa ceva există un minister al informaţiilor publice, care trebuie să-şi asume responsabilitatea corecţiilor sau a contracarării în cazul denigrării, în acest scop putându-sc conta şi pe asistenţa serviciilor speciale.

6. Punctele de vedere exprimate de Direcţia "N* sunt în parte corecte, în parte mai mult sau mai puţin maliţioase şi tn parte discutabile, fiind vizibil deranjamentul produs şi faţă de care, obiectiv, trebuiau făcute nişte precizări.

ft.L«MSAf44

2

NOTA
referitoare la "Strategia Naţională de Identificare,
Prevenire şi Gestionare a Agresiunilor informaţionale"

1. Documentului, având în vedere publicitatea negativă în legătură cu "Strategia de contracarare a atacurilor la imaginea României şi amploarea acesteia, ar trebui să i se modifice titlul, respectiv; ."Strategia Naţională de Identificare, Prevenire, Gestionare
şi Contracarare (a agresiunilor) sau (a ameninţărilor) la adresa securităţii inforroaţionale?t,(n.n. - "a cetăţenilor, societăţii şi a statului", dacă se apreciază necesară şi o asemenea completare, fiindcă aceasta este în fapt finalitatea si se si defineşte foarte explicit ce se urmăreşte.

2. Documentul sub noua titulatură, necesită, pe de o parte, revederi şi reconsiderări conceptuale, iar, pe de altă parte, o evaluare
din partea reprezentanţilor structurilor Serviciului care trebuie să concure Ia realizarea strategiei.

3. Necesităţile concrete de revedere, reconsiderare şi reelaborare a documentului sunt numeroase şi este obligatoriu de luat în considerare rezerva ce ar putea să existe, urmare a precedentului creat,

în principal:

3.1. Trebuie eliminate toate consideraţiile doctrinare şi de filosofic a nimicului, adică ceea ce se citeşte dar nu luminează şi nici nu spune "fa" sau "nu face”.

t

3.2. Reducerea drastică a conţinutului documentului la strictul necesar articulării şi funcţionării sistemului de cooperare.

3.3. Menţinerea cu obstinaţie tn limitele art.2 din Hotărârea C.S.A.T. nr.00-145/2001.

3.4. Evitarea, până la eliminare a sintagmelor "război mediatic", "mass media" sau a cuvintelor "presă", "Internet" şi altele care ţin de mijloacele informării şi exprimării opiniilor.

3.5. Separarea de conţinutul strategiei a părţilor explicative,, care ţin de cunoaşterea şi învăţarea materiei agresiunilor informaţionale.

Acestea pot constitui anexe, împreună şi cu o ilustrare cazuistică privind câteva exemple de agresiuni informaţionale prin care s-au creat inamici inexistenţi ori s-au manipulat decizii de înalt nivel, astfel încât, să nu fie nimic de contestat ori considerat, pe moment, inoportun.

3.6. Reaşezarea structurii proiectului, astfel încât să se pornească de la starea de fapt sau starea securităţii informaţionale a României în raport cu agresiunile informaţionale, astfel prezentată încât direcţiile de acţiune, obiectivele, sarcinile şi măsurile să decurgă în logica firească a lucrurilor.

3.7. Trebuie evitate interferenţele şi suprapunerile cu Strategia de Securitate Naţională (a se vedea cap.II.4).

3.8. Eliminarea sintagmelor de specialitate sau interpretabile (ex. "coloana a şasea" pag, 17 alin, penultim), ca şi a obiectivelor confuz elaborate (alin, ultim pag. 17, dar şi altele).

3.9. Dacă C.S.A.T. realizează coordonarea strategică, cea operativă şi tactic-operativă cine o asigură? (cap.IH.2 pag. 18).

3.10. Sistemul naţional preconizat nu este supradimensionat? Ce face fiecare?

3.11. De inversat ordinea componentelor misiunilor şi de eliminat sintagmele profesionale reglementate in interiorul

serviciului şi care nu pot ii înţelese fără traducători de către unii destinatari ai documentului

3 12 De precizat natura şi caracterul Centrului de Coordonare (structură permanentă, grup de lucru, organism consultativ) sau să fie precizat ce presupune "coordonarea operativă" a activităţilor respective.

Ar trebui, totuşi, revăzută această propunere, fiindcă problema ar trebui să-şi găsească rezolvarea fără a fi nevoie de o nouă proliferare structurai-orgamzatorieă cu înzestrări şi resurse financiare altele decât cele necesare deplinei intrări în atribuţii a Direcţiei rtNMunde trebuie să fie realizate şi funcţiile Centrului.

La începutul anului 2002, consilierul preşedintelui Ion Iliescu pentru securitate naţională, generalul loan Talpeş a fost la originea unui scandal de presă cu o aşa numită „Strategie de contracarare a atacurilor la imaginea României" (Hotărîrea C.SA.T nr. 5/29 *ianuarie 2002), nu întâmplător percepută în spaţiul public ca un atentat la libertatea presei.*

Respectivul document a dat peste cap Hotărârea C.SA.T. nr. 00145/15 noiembrie 2001, prin care Serviciul Român de Informaţii primise ca atribuţie "coordonarea la nivel naţional a activităţilor de identificare, gestionare şi contracarare agresiunilor informaţionale", cu o întîrziere de cca. 10 ani de la momentul în care serviciile speciale ale Federaţiei Ruse operaţionalizaseră o nouă strategie a războiului informaţional şi a securităţii informaţionale a Federaţiei Ruse.

Puterea umbrei. Istorii din lumea infoviticitiilor secrete

„Timofte şi numele spionilor”

„Timofte şi numele spionilor” era o casetă zilnică a cotidianului „Romanic liberă”, iar Petre Mihai Băcanu solicita insistent directorului S.R.I. lista spionilor identificaţi.
Printr-o scrisoare deschisă, pe care Petre Mihai Bacanu nu a publicat-o, dar nu a mai solicitat lista, Alexandru Tadu Timofte i-a explicat directorului cotidianului „România liberă de ce nu se arestează spionii şi nu se dă în vileag numele lor/

Domnului Petre Mihai Băcanu
Director fondator al cotidianului *România liberă' (serie* nouă)

SCRISOARE DESCHISĂ

Domnule director.

Consecvenţa cu care sunt interpelat zilnic în cotidianul .*Jtomănia liberă' intr-o* casetă ce mi-a fost special rezervată, *tim ofte şi numele spionilor",* nu poate decât să mă obişnuiască cu gândul că o publicitate este mai bună decât lipsa ci.

Dar cum costul publicităţii este destul de ridicat pentru bugetul ziarului, sunt dator să fac unele precizări.

La întrebarea la care redacţia cotidianului *„România Liberă'* continuă să ceară • lămuriri, noi am răspuns, pe larg, pe data de 29 ianuarie a.c. la o cerere oficială a *Agenţiei de M onitorizare a Prese?',* răspuns pe care vi-1 oferim *şi* dumneavoastră:

,,l) Informaţiile pe care le solicitaţi nu fac parte din categoriile enumerate în art.5 lit."a-h" raportat la art,l2 alin.(l) Hi ’h ” *şi „b", din Legea nr.544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public.*

2) în conformitate cu dispoziţiile art22 alin.(2) Legea nr. 182/2002 privind protecţia informaţiilor clasificate şi a Hotărârii Guvernului României pentru aprobarea listei informaţiilor clasificate deţinute de Serviciul Român de Informaţii „informaţiile privind punerea în aplicare a autorizaţiilor emise, potrivit legii, pentru culegerea de inform aţii prin operaţii ce implică restrângerea temporară a unor drepturi sau libertăţi, precum şi procesarea informaţiilor rezultate din astfel de operaţiuni". împreună cu „actele de constatare întocmite cu prilejul transformării datelor şi informaţiilor, obţinute prin surse secrete de inform aţii, în documente cu va lo are p ro bato ri ” sunt,, strict secrete

Pe cale de consecinţă, datele solicitate intră în categoria celor incriminate de art.169 Cod penal ca fapte de divulgare a secretului care periclitează siguranţa statului, pedepsite cu închisoare de la 7 la 15 ani în cazul persoanei care le transmite şi cu închisoare de la 5 la 10 ani pentru persoane care le-ar prin ii ţi deţine, in afara îndatoririlor de serviciu.

3) Serviciul Român de Informaţii nu a solicitat aprobarea interceptării comunicaţiilor nici unei persoane, determinat de faptul că este de profesie jurnalist sau are această ocupaţie, ci strict m otivat de poziţia persoanelor in raport cu legea şi valorile constituţionale ameninţate.

9 f

4) In legislaţia naţională In vigoare m este stipulată informarea persoanelor ale căror comunicaţii au fost interceptate, atunci când prin informare nu se mal periclitează scopulpentru care s-a efectuat interceptarea.

5) în ceea ce priveşte solicitarea de a vă comunica „numărul cazurilor de spion} care au ajuns* te *instanţă "precizăm.*

51. Cazanie de spionaj —datorită implicaţiilor excepţionale asupra relaţiilor dintre state —ajung te *instanţă numai dacă statele nu găsesc o rezolvare reciproc convenabilă ori dacă anumite raţiuni speciale ar impune un scandal diplomatic.*

5.2. Intr-un caz de spionaj, partea externă utilizează de regulă, o acoperire care ti oferă imunitate de jurisdicţie. Drept urmare, te *absenţa principalului subiect activ ce maipoate ajunge în instarţă ce şi cum s-ar putea proba?*

6) Directorul S.RJ. nu afăcut referiri la corespondenţi de presă, iar declaraţiile sale nu au dec să afecteze credibilitatea cetăţenilor oneşti ori să intimideze pe cineva*

• *anume.*

7) Este regretabil că răspunsurile date de către directorul Serviciului Român de Informaţii mor întrebări adresate într-o emisiune „talk-skovt" nu au fost atent examinate, fiin d preluate şi retransmise ca opinii ţi puncte de vedere, unele esenţial deformate, fără a fi verificate şi a se solicita punctul de vedere, ceea ce este în contradicţieflagrantă cu prevederile C odului D eontologic al Ziaristului

8) Contravine fundamental crezului nostru orice intenţie sau fapt de a mi respecta şi apăra dreptul la o informare corectă ţi libertatea opiniilor.

Stimăm şipreţuim jurnaliştii şi le respectăm activitatea, eifiind aliaţii noştri cei mai de nădejde te *căutarea adevărului, apărarea cetăţeanului şi a Constituţiei*

Ne exprimăm regretul că de le Agenţie de Monitorizare a presei nu v-a fost comunicaţi şi dumneavoastră poziţia noastră.

Alexendru-jRadu îîm ofte

Alexendru-jRadu îîm ofte

Profesionalismul S.RJ. evidenţiat de „The Washington Post”„The Washington Times”, ediţiile electronice ale principalelor cotidiene metropolitane şi staţii de televiziune S. UJl,

*Dom n u le D irector^*

Valorificarea acestui rezultat excepţional în planul dejucării unui atentat la adresa unor obiective israeliene din România ar aduce câştiguri însemnate pentru profesionalismul, credibilitatea şi eficienţa S.R.I.

în plus, dacă structuri clandestine fidele lui Saddam Hussein ar mai avea în intenţie vre-o replică de această natură li s-ar învedera faptul că nu vor avea şanse de a acţiona.

Se ridică doar două probleme:

1) Dacă partea israeliană a fost informată şi dacă agreează un comunicat.

2) Dacă partea americană este de acord să invocăm confirmările descoperite la Bagdad în documentele Serviciului de Securitate.

în caz afirmativ, cu acceptul domnului Preşedinte să avan în vedere următoarele variante:

1) Un comunicat în forma anexată.

2) Un material de presă care să citeze surse de încredere din servicii.

i

3) O variantă combinată, respectiv să apară mai întâi materialul de presă, pe care ulterior să-l confirmăm printr-un comunicai.

COMUNICA T DE PRESĂ

în legătură cu măsurile propuse de Serviciul Român de Informaţii şi dispuse, conform legii, de către autorităţile competente, în lunile martie-aprilie 2003, privind declararea *«personna non grata»* a 10 diplomaţi irakieni şi declararea ca indezirabili a 31 de cetăţeni irakieni şi de alte naţionalităţi, avându-se în vedere că scopul dc securitate care a stat la baza propunerilor a fost realizat, pot fi făcute publice următoarele:

1) în perioada premergătoare crizei irakiene, Serviciul Român de Informaţii a stabilit existenţa unui plan de organizare de atentate teroriste asupra unor obiective occidentale şi israeliene din România.

2) Măsurile de pregătire şi punere în aplicare a planului au fost strict controlate, în acest sens cooperându-se şi cu servicii străine partenere.

3) Pe măsura identificării persoanelor ce urmau a fi folosite pentru realizarea atentatelor, acestea au fost propuse pentru scoaterea din România.

4) Atentatele teroriste urmau să fie executate cu aruncătoare de grenade - AG-7, puse la dispoziţie de către şeful staţiei serviciului de spionaj din Ambasada Irakului la Bucureşti.

5) Documentele identificate la Bagdad de către forţele coaliţiei în sediul Serviciului de Securitate Irakian au reconfirmat integral informaţiile obţinute de Serviciul Român de Informaţii.

6) Pentru dejucarea planului terorist, Serviciul Român de Informaţii a beneficiat atât de conlucrarea celorlalte instituţii din sistemul siguranţei naţionale, cât şi de sprijinul unor servicii partenere străine, inclusiv în ceea ce priveşte adoptarea măsurilor speciale de protecţie antiteroristă.

Ambasada Romani«

JirKI.NW
• fftihir.pidti n C ^COCS

TI r» >i'J2) 222-4 M>
Wtb ii» .viwrctmbi:* Ai- E-ntfi.*yTueiSrfr^tj.'*

TRANSMISIE TELEFAX
Nr. P/I718

CĂTRE: SERVICIUL ROMAN DE INFORMAŢII Domnului Radu TiMOFTE, Director
DATA: 19 Mâi 2003
NR.PAG: 5

Stimate Domnule Director,

Im! face o deosebita plăcere st va transmit, alaturat, articolul *'Romaniafofk ptot",* publicat in ediţia din 19 mai a.c., a cotidianului "77?e *Washington Times",* sub semnătură ziaristului James Moriison, semnatar al rubricii permanente *"Emhassy Row".* Articolul evidenţiază profesionalismul dovedit de Serviciul Roman de Informaţii in dejucarea atentatelor teroriste având drept tinta obiectlyp americane si israeliene din Remania, precum si excelentele sale relaţii de cooperam ale SRI cu ambasada SUA la Bucureşti.

Menţionam cm informaţiile au mai fost inserate in paginile coridianutoi *"The Washington Posf* al In cadrul ediţiile electronice ale principalelor cotidian? metropolitane si ststii de televiziune din SUA.

Cu aleasa consideraţie, <£* «
***?

Cristian-George Maior Jost secretar de stat la Ministerul Apărării Naţionale şi Răzvan lonescujost preşedinte al Comisiei de Apărare a Camerei Deputaţilor au eliminat - la revizuirea din anul 2003 a Constituţiei - izvorul constituţional al Strategiei Securităţii Naţionale. O operaţiune a unor agenţi de irrfluenţă ?!

is<4îdjsic^'m

«Agenţia da ştiri iTOadiafax" din 18,04.200$

•TltJui;"C8AT a adoptat un document în dezacord cu Constituţia[4]

CSAT a adoptat; iuni, în unanimitate, un document în dezacord cu Constituţia, în urma uneiconfuzll legislative fără precedent în istoria postdecembristă a României.

Potrivit comunicatului ottciai al Cotrocerwjlui, In cadru! decoratei de presă preşedintele ţării a precizat că cel mal Important aspect dezbătut în cadru! CSAT a fost Strategia de securitate naţională, document elaborat şi adoptat de CSAT în conformităţi cu Laoea 415Z>0021 ' _ —- — *-j*

U\>ai ygTTUTJ » *IW nVPTtWŢTTW MIIwrt' _

;~o explicaţie polibia pwifliTaceastă confuzie. Foştii guvernanţi au evitai iintagma 'strategie de securitate' pentru că putea creea In subconştientul colectiv rezonanţe legate de mult hulita Securitate comunistă. Nici denumirea CSAT nu a fost schimbată în 'Consiliu de Securitate Naţională! aşa cum se propunea ia un moment dat după model american, din acelaşi considerent Toate documentele, Inclusiv Constituţia, se referă ia 'apărare naţională', mai puţn Legea de funcţionare a CSAT, care a rămas nemodificată.

CSAT areacunTBou[AA] TOnbă rapid numele Strategiei până la şi trimiterea la Parlament, fie aşteaptă schimbarea Constituţiei ca sâ intre în legalitate. Altfel, Strategia <zputea fi refuzată chiar de la titlu de Parlament, care poate doar să o adopte sau să o respingă integra l [A]

— ţl ---------- â» ÎA cHf TraîQft RaSOSiM

Domnule Director»

Aspectele releY&te de comunicatul Agenţiei d.e ştiri *Jifediafax"* sunt întru totul reale«

In acest moment nu există temei constituţional şi nici într-o lege de altă natură pentru emiterea *Strategiei de Securitate NaţionalăX*

Notă: (1) Acest aspect, noi 1-ain sesizat Secretariatului C.S.A.T. sub nr. Cabinet Director 10.823 din 04 noiembrie 2004, în următorii termeni:

«înainte de elaborarea noii ediţii a Strategiei de securitate naţională ar fi necesară reconsiderarea bazei juridice a acesteia, deoarece actul normativ în vigoare, „Legea nr.63/2000 pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului nr.52/1998 privind planificarea apărării" nu răspunde statutului dobândit de România ca urmare a aderării la Organizaţia Tratatului Atlanticului de Nord.

Pe de altă parte, legea menţionată induce o confuzie . conceptuală, subordonând strategia de securitate planificării apărării, omifându-sefaptul că aceasta din urmă este una dintre mai multe componente ale securităţii

în legislaţia actuală, există neconcordanţe în privinţa conceptelor folosite. Conform artJ18 din actuala Constituţie, modificată prin Legea de revizuire publicată în „Monitorul Oficial" din 22 septembrie 2003, că C.SA.T. organizează fi coordonează unitar „apărarea ţârii fi securitatea naţionalălnsă, potrivit art.4 al Legii nr.415, din 27 iunie 2002, Consiliul Suprem de Apărare a Ţării analizează fi propune promovarea, ca documente distincte, a „strategiei de securitate naţională a României", „strategiei militare a României"fi „strategiilor de ordine publică fi siguranţă naţională", în raport cu răspunderile instituţiilor abilitate. De asemenea, potrivit art.33, litf, din Legea de modificare a Constituţiei/2003, se prevede[9]*: „Camera Deputaţilorfi Senatul aprobă strategia naţională de apărare a ţării".»*

Dacă Vă mai reamintiţi, tocă din 2003 când au avut loc întrunirile de lucru la Cotroccni, premergător elaborării *doctrinei naţionale a informaţiilor pentru securitate"* din partea noastră s-a ridicat problema gravelor confuzii introduse în Constituţie, în urma revizuirii, în sensul că:

(a) Art27, art31(3) şi art53 au instituit noul concept de *Securitate naţională/,* concept integrator, care include apărarea, siguranţa, ordinea publică şi alte domenii.

(b) Art.lî9, în schimb, menţionează *„apărarea ţări?'* şi *securitatea naţională'* ca două concepte şi, respectiv, domenii de activitate separate, ceea cc nu exprimă realitatea consacrată de doctrina şi practica de pretutindeni.

(c) Legea nr.415/20G2 privind organizarea şi funcţionarea C.S.A.T., anterioară revizuirii Constituţiei şi rămasă în vigoare, utilizează alternativ, fără nici un criteriu obiectiv (determinat ştiinţific), de 8 on conceptul de *securitate naţională'* şi de 12 ori conceptul de *Siguranţă naţională Ae* 2 ori conceptul *sistem naţional de apărare"* şi, o dată *„apărarea ţării",* o dată *apărarea naţională'* şi o dată */apărare",* nedetemunată.

(d) Legea nr.473/2004 privind planificarea apărării (adoptată după revizuirea Constituţiei şi publicată în Monitorul Oficial, chiar în ziua când am sesizat C.S.A.T.-ul asupra aspectelor mai sus-menţionate) prevede la aiţ.4 alin.(3): *Strategia naţională de apărare a României cuprinde: definirea intereselor şi obiectivelor naţionale de securitate, identificarea potenţialelor riscuri, ameninţări jt vulnerabilităţi, direcţiile de acţiune şi principalele modalităţi pentru asigurarea securităţii naţionale a României* în fapt, s-au preluat *,&d-literam "* dispoziţiile abrogate din reglementarea anterioară, care stipulau: *Strategia de securitate naţională cuprinde: definirea intereselor şi obiectivelor naţionale de securitate, identificarea potenţialelor riscuri, ameninţări şi vulnerabilităţi, direcţiile de acţiune şi principalele modalităţi pentru asigurarea securităţii naţionale a României*

Potrivit aceleiaşi legi, nr.473/2004, din ^*Strategia Naţională de Apărare"* derivă Carta Albă a Apărării şi *Strategia militară*

II. în acest amalgam de reglementări contradictorii şi confuze, juridic este clar şi Şiră echivoc, chiar dacă ilogic şi împotriva practicii internaţionale, că:

(1) Iu temeiul art.6 alin.(l) din Legea nr.473 din 04 noiembrie 2002: *yy Preşedintele*

României în termen de cei mult 6 luni de la data depunerii jurământului, prezintă Strategia naţională de Apărare \I Parlamentului, care o dezbate şi o aprobă, prin hotărâre, în cadrul unei şedinţe com une

Notă: Este o aberaţie juridică să se prevadă într-o astfel de lege obligaţii pentru Preşedinte.?

(2) Potrivit Constituţiei, art.65 liCT', Camerele se întrunesc în şedinţă comuni pentru *aprobarea strategiei naţionale de apărare a ţării".*

Notă: Această situaţie este rezultatul a ceea ce au promovat şi susţinut doi *râeşteptr'.* George Maior, ca fost secretar de stat la M,Ap.N. şi Răzvan lonescu, fostul preşedinte al Comisiei de Apărare a Camerei Deputaţilor, care atunci când s-a revizuit Constituţia au pus apărarea înaintea securităţii naţionale, iar, ulterior, au iniţiat actuala lege a planificării apărării prin care ^*Strategia de securitate naţională a României'* a fost înlocuită cu ^*Strategia naţională de apărare",* deşi Constituţia prevede *Strategia de apărare a ţării".*

2

Faţă de această situaţie, orice interpretare posibilă este discutabilă.

Legea nr.415/2002, a it4 Hf'aMpctl:

a) Se acceptă că C.S.A.T. a analizat şi propune, potrivit legii, promovarea *Strategiei de securitate naţională* I

Problem a

(1) Cui o promovează şi în ce scop? Spre adoptare? Cui, fiindcă nu mai există baza legală în acest sens?

!n spaţiul public? Ca document al cui? Preşedintele nu arc nici îto Constituţie şi nici într-o altă lege vreun atribut în legătură cu elaborarea sau asumarea unei strategii de securitate naţională?

b) Strategia Naţională de Apărare anunţată de Preşedinte ca derivând în Strategia de Securitate Naţională are în vedere o situaţie pe care o reglementa Legea nr.63/2000 (abrogată), dar care prevedea (art.6):

jy'/w *vederea realizării Strategiei de securitate naţională a României Guvern ui pe baza Programului de Guvernare, elaborează «Carta albă a securităţii şi apărării naţionale»*

Soluţia posibilă

Curtea Constituţională, la cererea Preşedintelui României, a unuia dintre preşedinţii celor două Camere sau a primului ministru să soluţioneze conflictul de natură constituţională şi să dea o interpretare în sensul că: *„sintagma «apărarea ţării» la care se referă art.65 lit'T din Constituţia României se referă la securitatea, apărarea şi siguranţa naţională, apărarea militară şi toate celelalte domenii şi activităţi care concură la protecţia Românieifaţă de ameninţările ceripotpune în pericol existenţa*

Funcţie de această interpretare să fie modificată, în procedură de urgenţă, Legea nr.473/2004 şi redefinit documentul.

Modificarea Constituţiei ar fi soluţia ideală şi corectă dar impKHi 0 procedură mai complexă, inclusiv referendumul.

Cu deosebit respect,!

19 aprilie 2006

Comunitatea Naţională de ir\formaţii

DOMNULE

Vă prcz.cnlÂm. aiftturat, t. laica dumneavoastră, un mesaj primit WattfeSa djfybHcfi de poştă electronică a insti>îy i^{A}7 : &51>a.stre* *re/cztii(<i*sri m .* din partea domnului prof, dr: Viorel Roman» consilier academic la **Universitatea** din Bremen, Germania, care vă **transmite anele consideraţii personale referitoare la evoluţia structurilor do informaţii naţionale şi la motivaţia constituirii Comunităţii Naţionale de Informaţii.**

19.10 2005

ŞEFUL SECRETARIATULIJLGENERAL General m.ior

MariU5—Sorin Br&teanu

Consideraţiileprof. dr. Viorel Roman, consilier academic la Universitatea din Bremen privind proiectul Comunităţii Naţionale de Info

Securitatea - CNI

Securitate» crtodoxo-comunlstâ înfiinţată de ruşi a cunoscut o faza internaţionali stă sub Ana Pauker, una naţionalistă sub Nicolae şi Elena Ceauşescu şi a luptat permanent împotriva imperialismului anglo-american şi a Romei, Securitatea a lichidat Biserica Unită, iar cele 2000 de biserici qreco-caiolice au fost repnentate cg I baioneta de la Roma spre Moscova. Autocefalia ortodoxă şi autarhia comunistă erau faţetele aceleiaşi monede Ortodoxo-oomuniştii au renunţat la cel mai ^{A}avansat model social-politicV pentru ca nimeni nu mai credea In el, şi sunt acum în tranziţie spre valorile occidentale. In 1989 securiştîi români au sigilat armele In rastel şi au privit / răzmeriţa de sunet şl lumină cu acton şi regtzon profesionişti. De atund securiştii „cei I burii" - oei răi" au fost epuraţi - luptă pentru integrarea în UE/NATO şi împotriva prejudecăţilor occidentalilor faţă de duplicitatea ortodoxă Cele 2000 de biserid greco-catolice n-au fost retrocedate şi măduva SRI etc. a rămas cea ortodoxă. Serviciile de informaţii sunt caie mai autentice organe ale neamului, vezi angficanjsmul la M16, mahomedanismul la Ei Katda, iudaismul la Mesad, catolicismul la Vatican, ortodoxia la KGB, confucianismul ta Peking. Rămaşi fără masca ateistă marxist-lanimstă secunştii ,cei buni* se ascund după paravanul secularismuJui.

o.c/ ty+7d /^{A}rw -n^{A}y

Plecând de la aceste premize e de înţeles c^{AA}UD^{A} esturiea olobaiizăni se forme^{AA} «Comunitatea Naţională de Informaţii (CNI) după modelul ^igi.o^{A}Sxon (ve!?1,IIW11$^{A\,A}$ aBwroiaiagg Bicrr report - Inteiligence reform'(m „The Economist",‘'Londra, 19 mai 2005, p.2?~ *ide* axei BucureştiLondVa-Washington a preşedintelui Traian

diobÂ A - vM v / **4* ctl* ^{6} - *tt*cr ’*

Băsescu şi înclinaţiei ortodoxiei moldovalahe spro alianţa cu protestantismul, iudaismul' şi Masoneria Montra greco^şi romano-catolicismului JDeaziife mlormatM fa români de interesul naţional, dar ai ales de sensul

implicat generat de credinţă. Principiile teologice ala istoriei - creaţia, încarnarea, judecata de apoi, mântuirea s-au metamorfozat numai în principiile secularizate ale universalităţii, progresului, şi se fac neîncetat eforturi empirica să se justifica unitatea istoriei, globalîzarea şi mai ales progresul Cu această materie se va ocupa CNI ş*va eterii Preşedintelui o platforma informaţională unitară Vor fi depăşite astfel vechile tipare ale autocefaliei şi autarhiei ortodoxe? După eşecul lut ion lliescu şi Emil Constantmescu - prizonieri ai securiştifor „răr, tributari liniei pravosîavntoe - să speram că Băsescu & CNI vor reorienta ortodoxia moldo-valahă de la Moscova spre Roma. Pentru c^{AA}jun^{AA}gj^{A}revenire^{A}jj^{A}g^{A}fu^{A}

[ea ieşi toţi românii din groapa izolării, mizeriei seculare şi se vor integra în mod [autentic şi de durată^{A}Ti^{A}ţuma^{A}upomdal şi conjunctura!, în UE /Europa creştinilor lideotali

Implementarea de către S.R.I. a Hotârîrii C.S+A.Ţ. nr. 17/28februarie 2OO5privind abordarea marii corupţii ca pericol pentru securitatea naţională şi rezultatele primului an

Domnule director,

în baza prevederilor Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Ţării nr. 17 din 28 februarie 2005, alăturat vă prezentăm, spre aprobare şi semnare, proiectul *d irectivei de planificare şi coordonare operativă «DIAMANT »",* destinată completării şi actualizării obiectivelor şi sarcinilor Serviciului Român de Informaţii în domeniul prevenirii şi combaterii marii corupţii, "care pune în pericol securitatea şi siguranţa naţională.

Vă raportăm că proiectul a stat în aşteptare până la adoptarea # *Strategiei Naţionale Anticorupţie 1F* - 2005-2007.

Propunerile cuprinse în directivă au în vedere:

- Hotărârea C.S.A.T. nr. 17 din 28 februarie 2005;
- Cerinţele exprimate de Preşedintele României la întâlnirea cu conducerea S.R.I.;
- Analizele efectuate de inspectoratele şi direcţiile operative ale căror concluzii şi propuneri au fost centralizate şi sistematizate în documentul elaborat;
- Susţinerea *Strategiei Naţionale A nticorupţie U**.*

Baza legală şi fundamentarea conceptual-juridică a obiectului directivei au fost definitivate cu consultarea Direcţiei Juridice.

Faţă de cele raportate vă rugăm să aprobaţi şi să semnaţi directiva.

ROMÂNIA
SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAŢII CABINET DIRECTOR
N r. _____din ■ .2005

NESECRBT
Ex.nr, 2

PRINCIPALELE COORDONATE ALE ACTXVTTÂŢn SERVICIULUI ROMÂN DE INFORMAŢII ÎN ANUL 2005

I. REALIZAREA OBIECTIVELOR ŞI INTERESELOR DE SECURITATE NAŢIONAL* A ROMÂNIEI

Activitatea Serviciului Român dc Informaţii în anul 2005 s-a desfăşurat în condiţiile unui climat operaţional caracterizat de evoluţiile internaţionale deosebit dc dinamice ale factorilor dc risc şi ameninţărilor la adresa păcii şi securităţii.

Putem afirma că, în ceea ce priveşte Serviciul Român de Informaţii ne pregătim să realizăm bilanţul cehii mai amplu şi mai profund proces dc reconstrucţie şi modernizare a activităţii de informaţii pentru realizarea securităţii interne a României,

La numai câteva zile după investirea în funcţie. Preşedintele României, domnul Traian Băsescu a onorat Consiliul Director al Serviciului Român de Informaţii cu prezenţa Domniei Sale cu scopul de a ne transmite un mesaj prin care în calitatea de Preşedinte al Consiliului Suprem de Apărare a Ţării a fixat priorităţile activităţii de informaţii pentru realizarea securităţii naţionale a României, ca stat membru al Organizaţiei Atlanticului de Nord, aflat în perspectiva aderării la Uniunea Europeană.

Mesajul Preşedintelui României a fost primit de întreg personalul Serviciului Român de Informaţii drept un simbol special al maltei responsabilităţi pe care şeful statului a înţeles să şi-o asume pentru asigurarea climatului de securitate necesar propăşirii materiale şi spirituale a naţiunii

Sub semnul acestei responsabilităţi pentru destinde naţionale, transmis de Preşedintele României, Serviciul Român de Informaţii şi-a reorientât şi reaşezat întreaga sa activitate în scopul susţinerii cu informaţiile necesare, a priorităţilor naţionale.

1. Prevenire* şi combaterea corupţiei

Astfel din perspectiva priorităţilor agendei securităţii interne a României, s-a asigurat planificarea şi coordonarea acţiunilor destinate identificării, documentării şi sesizării Instituţiilor de aplicare a legii în legătură cu faptele de corupţie care, prin dimensiunea de fenomen sau prin poziţia persoanelor implicate periclita suveranitatea guvernării ori atenta la siguranţa cetăţenilor, accentuând sărăcia şi erodând coeziunea sociali. Pe cale de consecinţă, corupţia este abordată ca ameninţare cu grad de pericol actual şi ridicat pentru securitatea naţională.

în conformitate cu Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Ţării nr.17 din 28 februarie 2005 au fost stabilite priorităţile informative vi2ând corupţia, evaziunea fiscală şi spălarea banilor.

O atenţie specială a fost acordată identificării şi gestionării vulnerabilităţilor la corupţie pe domenii de activitate şi categorii de subiecţi activi şi pasivi ai faptelor de corupţie în sferele legislativului, a administraţiei publice centrale şi locale, a autorităţii judecătoreşti, a economici şi finanţelor publice, precum şi în legătură cu integrarea euro-atlantică.

Operaţionalizarea obiectivelor *Strategiei Naţionale Anticorupţie?'* a avut in vedere identificarea şi blocarea acţiunilor ilicite a căror condiţie de apariţie şi manifestare este corupţia, între care:

- Acţiunile de prejudiciere gravă a bugetului de stat cu concursul persoanelor cu atribuţii în colectarea veniturilor şi controlului financiar;
- Crearea de circuite.economice ilegale;
- Spălarea (reciclarea) fondurilor obţinute din activităţi ilegale;
- Subminarea potenţialului economic naţional prin orientarea proceselor de reformă, restructurare şi privatizarea (post-privalizarc) în direcţii intenţionat greşite, cu sprijinul unor factori decizionali corupţi;
- Influenţarea şi deturnarea în scopuri frauduloase a deciziilor politico- statalc.
- Conexiunile internaţionale ale fenomenului corupţiei cu crima organizată, terorismul, proliferarea armelor şi tehnologiilor de distrugere în masă, migraţia ilegală, traficul cu persoane, contrabanda şi alte ameninţări transnaţionale.

Principalele direcţii de acţiune pentru prevenirea şi combaterea corupţiei au vizat

- Cunoaşterea şi blocarea acţiunilor de penetrare prin corupţie a instituţiilor statului de către grupuri de interese, organizaţii autohtone sau internaţionale ale crimei organizate, reţele de mare contrabandă ori servicii de informaţii străine, precum şi dc către orice alte entităţi ori persoane care se folosesc de structuri criminale (mafiote) interne sau externe în vederea preluării sub control a deciziilor polidco-statale;
- Identificarea, reducerea şi înlăturarea disfuncţiilor, vulnerabilităţilor şi factorilor de risc cu sursă în corupţie, care afectează starea de legalitate şi conduc la ştirbirea sau anularea calităţilor României ca stat de drept, democratic şi social, cu efecte negative asupra încrederii populaţiei în autoritatea publică;
- Identificarea vulnerabilităţilor şi factorilor de risc care afectează Integritatea şi rezistenţa Ia corupţie a factorilor de decizie şi control din administraţia publică centrală şi locală, sistemul judiciar, organele de cercetare penală şi/sau generează sau favorizează faptele de corupţie la nivel înalt, precum şi interdependenţa dintre acestea şi crima organizată, spălarea banilor şi infracţiunile financiar-bancare şi fiscale;

NESECRET
2/8
NESECRBT

* Protejare«« tn plan contrainformativ, a statului ţi Instituţiilor sale, a procesului de decizie statali, proprietăţii şi altor valori constituţionale vizate de fenomenul înaltei corupţii şi infracţiunilor conexe acesteia.

Până la 30 august a.c. au *fost realizate 18 informări complexe, circumscris susţinerii Strategiei Naţionale Anticorupţie, iar până la 30 noiembrie a.c. au fost semnalate 255 abuzuri, ilegalităţi fi fapte de corupţie sâvârţite defuncţionari publici din administraţie fi justiţie.*

De asemenea, în anul 2005 au fost înaintate organelor de aplicare a legii un număr de 397 de sesizări privind acţiuni împotriva ordinii constituţionale, comunicarea de informaţii false, fapte asimilate actelor de terorism, infracţiuni de corupţie asimilate infracţiunilor de corupţie sau în legătură directă cu infracţiunile de corupţie, evaziune fiscală, constituirea de grupuri infracţionale organizate, trafic de persoane, trafic de migranţi,

spălare de bani, trafic de droguri, nerespectarea dispoziţiilor de import-export, infracţiuni informatice şi contra integrităţii sistemelor informatice, infracţiuni la Legea privind piaţa de capital şi la Legea contabilităţii, uzurparea de calităţi oficiale, nerespectarea regimului activităţilor n&clcarc şi altele, în intervalul 1998-2005 volumul total al sesizărilor privind faptele cu potenţial infracţional a fost de 2032 din care pentru:

Parchetul de pe lângă înalta Curte de Casaţie şi Justiţie	441
Departamentul Naţional Anticorupţie	369
Parchetele de pe lângă Curţile de Apel	278
Parchetele de pe lângă Tribunale	197
DirecţkdelnvestigareaMra[A]iut[A]deCtiminalitateOigaiuzati[A]TeDorism	119
Parchetele de pe lângă Judecătorii	12
Inspectoratul General al Poliţiei Române	340
Inspectoratele Judeţene de Poliţie	252
Centrele Zonale de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog	22
Inspectoratele Judeţene ale Poliţiei de Frontieră	2,

NESECRET

6. Acţiunile Inform ativ-operative

Finalizarea acţiunilor inform ativ-operative s-a concretizat în:

- *măsuri de prevenire, contracarare ori înlăturare a ameninţărilor din competenţa S.R.I.* — *54,33%*
- *inform areafacto rilo r de decizie cornpetenţi* — *32,14%*
- *operaţiuni de cooperare, inclusiv externe* — *9.31%*
- *sesizarea organelor de aplicare a legii* — *24,24%*

Notă: 13,42%) din acţiuni au avutdublăfinalizare.

tn ceea ce priveşte dinam ica acţiunilor inform ativ-operative *trebuie evidenţiate:*

- *trendul constant ascendent al acţiunilor cu scop de protecţie pe valori fi interese de securitate naţională (creştere cu 13%);*
- *dinamizarea şl scurtarea termenelor de soluţionare a verificărilor care implică proceduri secrete în raport cu persoanele, concomitent cu scăderea cu 17,2%) a num arului acestor acţiun i*

Menţionăm, de asemenea, că 1/3 din vectorii ameninţărilor identificate sunt externi, iar diferenţa de 2/3 este reprezentată defadoră de risefi vahuraMStifiU din interior.

1. Activitatea de cooperare

în perioada supusă analizei, balanţa schimbului de informaţii Intre SJRX şi celelalte părţi ale Protocolului General a fost de 4681 transmise ţi 1262 primite, iar balanţa documentelor de informare de 2521 transmise şi 313 primite.

Alexandro-Radu Timofte

DIRECTORUL
SERVICIULUI ROMÂN DE INFORMAŢII

RX[A]12TW4V_AO. 1Z300VAJUP.C/1 «w«*i**3

NESBCRJBT
8/8

PRINCIPALELE REPERE AIJE ACTIVITĂŢII
SERVICIULUI ROMÂN DE INFORMAŢII
tN ANUL 2005

Ploi bi 30 noiembrie 2005, Serviciu] Român de Informaţii a obţinut ţi procesat 510.471 informaţii, care au fost valorificate teu

- 12-367 informări ale factorilor de decizie ai statului (9.224 central, 2.443 local);
- $-561 acţiuni ţi măsuri de prevenire;
- 397 sesizări ale organelor de aplicare a legii.

L Informarea factorilorde decizie ai statului au iyul ca obioct factori de risc ţi vuhxnbibtăp privind: 2.977

- > abuzuri, ilegalităţi ţi fapte de corupţie 251 (în administraţie 1$9 ţi Justiţie 62)
- > securitatea ţi stabilitatea socială 312
- > dkfoncţii In domeniile de interes public - învăţământ, sănătate, protecţia copiilor instituţioalizaţi, categorii sociale defavorizate 486
- > atentate la patrimoniul naţional 73
- > acţiuni anticonstituţionale de factură extremistă 926
- > acţiuni ilegale vizând impunerea unor interese de grup 467
- > ueimplicarea unor foctori în gestionarea situaţiilor de urgenţi 320

domeniul securităţii economice 2-972

- > riscuri asociate proceselor de privatizare, restructurare sau lichidare a societăţilor cu capital de «tat 495
- > compromiterea unor proiecte îirvestiţkmale de anvergură 274
- > stări de insecuritate industrială 293
- > deficiente în transportori 371
- > ^«funcţii în sisteme electronice ţi de telecomunicaţii . 120
- >• securitatea alimentari a populaţiei 143

i

- > ilegalităţi în sistemul financiar 169
- > ilegalităţi în sistemul bancar 87
- > evaziune fiscală şi vamală 96
- > disfimcţii ce pot afecta relaţiile cu organismele financiare 41
- > operaţiuni de spălare a banilor 40
- > prejudicierea avutului public ca urmare a abuzurilor şi 133

3

ilegalităţilor comise de factori decizionali
- agresiunUa adresa calităţii factorilor de mediu 284
- deficienţe în protecţia informaţiilor clasificate 98
- disfimcţii în activitatea unor agenţi economici cu repercursruni asupra climatului social 258
- disfimcţii în domenii de interes public - producerea, furnizarea şi distribuţia de utilităţi 70

în domeniul contraspionajului . 2.434

Problematica Mării Negre 338
Problematica Orientului Mijlociu 779
Regiunea Balcanilor de Vest 116
Problematica integrării europene 877
Riscuri asociate unor interese 324

în domeniul prevenirii şi combaterii terorismului 1.335

în domeniul ameninţărilor transfiontaliere 206

2. Acţiunile şi măsurile de prevenire s-au realizat prin:

- informări ale factorilor de decizie 48,45%
- măsuri de protecţie a informaţiilor clasificate 35,31%
- contracararea intenţiilor de materializare a unor ameninţări 6,46%
- adoptarea conduitei ţintelor vizate de ameninţări de spionaj 5,06% ori pericole teroriste
- măsuri de securitate a obiectivelor ţintă a actelor teroriste, de 1,44% sabotaj ori distrugere
- alte măsuri de prevenire 3,28%

2

3. Sfttiznrea orgaaelor de aplic«« « legii

l. Coropţie 26,62%
Z Eviziune fiscală 14,16%
3. Criminalitate organizaţi; 42,08%
Crtmmdtoat orpmtaMâ: j3,64%*
Foisvifi delapidări 12,21%
Ttqflc tltptratxo p mtgnmft 6,75%>*
Thaţk de <bogvri 3,31%
Contrabandă 3,25%>
Spăiar de bani 2,73%>*
4. Infracţiuni informatice 2,86%
5. Abuz în serviciu 5,45%

6. înşelăciunea	2A1%
?. Fapte asimilate'terorismului	130%
8*Alt* £tpte	5,32%

Războiul palatelorputerii era în directă legătură de cauzalitate cu războiulfratricid al serviciilor secrete.

Domnule Director

"Strategia de modernizare şi optimizare a Direcţiei Generale de Informaţii şi Protecţie Internă" este inacceptabilă din punctul de vedere al competenţelor actuale ale Serviciului Român de Informaţii, fiind vizate atribuţii ale Direcţiilor „W", JR", „T* şi ale Inspectoratului pentru Prevenirea şi Combaterea Terorismului.

între altele, pe o argumentaţie, tară susţinere legală, se propune a se înfiinţa:

* Direcţie Tehnică Operativă de sine stătătoare (în prezent au o structură mixtă, la un loc cu filajul şi investigaţiile);

- Structură pentru neproliferare. inclusiv pe segmente de control internaţional;
- Un sistem dc informaţii si acţiune pentru combaterea terorismului:
- ♦ Structură specială pentru ofiţerii acoperiţi.

în concluzie, este evidentă intenţia creării unui serviciu de informaţii aproape de configuraţia S.RJ.-uhii, mai puţin contraspionajul.

Faţă de cele menţionate, poziţia în C.S.A.T. ar putea fi următoarea:

l.D.GJ.R.I. are nevoie de o strategie de modernizare şi compatibilizare, atât în cadrul Comunităţii Naţionale de Informaţii, cât şi în perspectiva integrării europene.

ta

2. S-au prezentat multe propuneri şi idei de dezvoltare îndrăzneţe, dar eîe mai necesită o atentă revedere deoarece nu toată baza legală invocată poate susţine întocmai "dezvoltările si extinderile de competenţe propuse.

Din acest punct de vedere, nu ar trebui să se excludă legilcr speciale în

materie - existente sau cele în proiect.

Practic, strategia nu ar trebui adoptată înaintea pachetului legislativ al dancniului securităţii naţionale.

3. Pentru evitarea eventualelor suprapuneri, paralelisme şi conflicte de competenţe cu alte servicii este necesara o analiză comparativă cu

• hotărârile CS.AT. de aprobare a regulamentelor de funcţionare ale celorlalte servicii.

4. Hotărârea CS.AT. nr.00237/2004 pentru aprobarea Protocolului General de Cooperare pi vind activitatea de informaţii pentru securitate nu susţine nici ea, întrutotul, reorientanea şi extinderea unora dintre competenţele D.GXP.I.

5. Pot să apară probleme şi în legătură cu Hotărârea CS.AT. nr.0068/2002 privind desemnarea S.RL pentru funcţia de Centru Naţional de Interceptare.6

16 aprilie2006

Serviciile naţionale de informaţii (S.R.I. , S.I.E.), structurile informative departamentale ale Ministerului Apărării Naţionale, Ministerului Afacerilor Interne şi Ministerului Justiţiei, precum şi serviciile de securitate a comunicaţiilor guvernamentale (S.T.S.) şi a demnitarilor de rang înalt (S.P.P.) s-au aflat într-o permanentă competiţie pentru a-şi impune primatul în relaţia cu palatele puterii (Cotroceni ,Victoria şi, într-o oarecare măsură, Parlamentul). Această competiţie afost, înfapt, un războifraticid al celor şapte servicii secrete cu statut legiferat existente în România. Serviciul Român de Informaţii, investit cu competenţele cele mai cuprinzătoare, fiind ţinut să realizeze securitatea internă şi să dea seamă puterii legislative de starea securităţii naţionale, era serviciul permanent vizat de toţi actorii războiului fratricid al comunităţii naţionale de informaţii, existente defacto din anul 1991 şi consacrate de jure în anul 2005. Nota prezentată directorului S.RJ. la data de 16 aprilie 2006, relevă că şi după constituirea Comunităţii Naţionale de Informaţii, ministrul Afacerilor Interne şi directorul General al Direcţiei General de Informaţii şi Protecţie Internă, indubitabil cu susţinerea, cel puţin tacită, a primului ministru, au acţionat pentru ca structura informativă departamentală aMA.I. să interfereze în competenţele acestuia, în unele domenii până la substituirea în atribuţii. Strategia D.G.I.P.L în sensul menţionat, afostprezentată C.SA.T.-ului, unde s-a decis ca directorul S.R.I. să soluţioneze diferendele pe cale amiabilă cu ministrul Afacerilor Interne, Vasile Blaga, respectiv cu directorul general al D.G.I.P.L, chestor şef Virgil Ardelean. De menţionat că, din partea S.R.I. au fost exprimate tranşat obiecţiie şi faţă de tentative anterioare de interferare în competenţele sale.

CAPITOLUL XX

„Enigma Petre Roman"

Comintem after Comintem

*D*A>: Aveţi informaţii despre un alt eveniment important, de ce l-a ales îon îliescu pe Petre Roman caprim-ministru ?Aveţi explicaţie?*

A.R.: Comintermştii dezactivaţi politic de Ceauşescuîl simpatizau pe fiul lui Walter Roman şi sperau în viitorul său politic. Relaţiile lui Walter Roman cu Ion îliescu au fost foarte bune. Afirmaţia că Petre Roman i-ar fi fost

ₛrecomandat lui Ion îliescu de către Silviu Brucan este reală, dar are şi un substrat diversionist. A mai existat şi un complot paralel, despre care nu s-a vorbit mai nimic. A fost complotul unei „Loji sioniste".

DA.: Va referiţi la Loja francmasonică.

A.R.: Da, oarecum o *„sui-generis".*

DA* *De ce îi spuneţi sionistă, vreau să precizăm acest lucru pentru că sunt nuanţe care trebuie fundamentate..*

A.R.: Era o lojă aparte, ai cărei „mari maeştri", dacă-i putem numi aşa, au fost, rând pe rând: „fracţionistul" şi „antipartinicul" Leonte Tismăneanu, exclus din partid de Gheorghe Gheorghiu-Dej şi reprimit de Nicolae Ceauşescu; „eomintemistul" Walter Roman - înălţat la gradul de general prin înalt Decret Regal, care îndeplinise în toamna anului 1956 însărcinări speciale la Budapesta, pentru determinarea grupului lui Imre Nagy să accepte „ospitalitatea" lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, urmând a fi anchetat la Snagov şi apoi extrădat la Budapesta, unde a fost judecat şi condamnat la moarte; „dictatorul culturii române" Leonte Răutu şi după el Gogu (Gheorghe) Rădulescu, mecena de la Comana.

D.A.: Loja astafrancmasonică erafăcută aici, în România?

A.R.; E o lojă informală, un fel de club de discuţii, unde se întruneau, chipurile, „marginalizaţii", cei care nu mai erau „bine văzuţi" şi agreaţi în cercul select al puterii.

D.A.: Au existat structuri francmasonice pe vremea lui Nicolae Ceauş eseu? Ce e aceea lojă informala, că la fel de bine putea să fie o structură de partid?

A.R.: Luaţi-o drept o licenţă literară, ceea ce şi este de fapt. Eau

un grup informai care polariza în jurul unui francmason în adormire.

DA.: Sau pe principiile muncii clandestine de partid.

A.R.: Da, să ştiţi că, până la urmă, e „aceeaşi Mărie cu altă pălărie”! Dar, totuşi, reprezentau un vârf de lance al sionismului, sionism care fusese dezincriminat printr-o rezoluţie a O.N.U. la un moment dat.

DA.: Cred că da. Vreau să ne gândim puţin pentru că aţi folosit nişte termeni care pot naşte ambiguitate. A vorbi despre un grup de tovarăşi defoşti ilegalişti...

A.R.: Unii chiar avuseseră probleme când s-a organizat campania politică anti-sionisă, după modelul stalinist. La mijlocul anilor ”80, regulile „lojii” erau să fii împotriva lui Ceauşescu, să fii pro-dejist, deşi Gheorghe Gheorghiu-Dej fusese mai nemilos cu ei, şi să fii pro-Gorbaciov, deci favorabil reformelor care au început să fie promovate în ţările vecine. Cam astea erau criteriile după care se ghidau pentru coagularea unei disidenţe, cât de cât. Vedeţi, pe faţă, Gogu Rădulescu era unul dintre artizanii cultului personalităţii lui Nicolae Ceauşescu, iar pe la spate, în întrunirile de la Comana, se afişa îngreţoşat de situaţia la care era părtaş.

D.A. : în ce perioadă a activat această loja informala?

A.R.: Ei au început să fie mai activi şi, în acelaşi timp, mai puţin prudenţi după ’82-’83. Ceea ce este interesant este că în această aşa-zisă lojă, reconstituită analitic după evenimente, fusese activă, cu rol însemnat, şi nora lui Walter Roman, Mioara Roman, în perioada în care era şefa Secţiei emisiunilor Radiodifuziunii Române în limba arabă, unde activa şi Nadir Caragioli, ofiţer de informaţii sirian. Ofiţerii de informaţii sirieni care mai veneau pe aici, prin România, de regulă erau şi agenţi ai ruşilor. Cum Mossad-ul avea dificultăţi în a penetra în structurile de informaţii de la Damasc, de la Bagdad, de la Teheran, de la Amman, preferau să acţioneze indirect şi de aci, de pe teritoriul nostru. Mioara Roman ha susţinut pe Nadir Caragioli când acesta a vrut să-1 aducă, de la postul de radio B.B.C., la Radio România pe Ahmed Cabali.

D.A.: *Avea legături cu structurile informative?*

A.R.: Neîndoielnic, avea legătură. Deci, Secţia Emisiunilor în limba arabă a Radio România a fost şi o antenă a Mossadului, pentru a culege informaţii din lumea arabă.

D.A.: Tipul ăsta de documentare a activităţilor de spionaj exista pe vremea lui Nicolae Ceauşescu?

A.R.: Eu bănuiesc că ar fi trebuit şi nu se putea să nu existe, dar fiind vorba de fieful ideologic al partidului, patronat, rând pe rând, de cei anterior menţionaţi, subiectul era tabu.

Din cauza acestor conexiuni, Mioara Roman a fost scoasă din redacţia Radiodifuziunii Române pentru străinătate, dar în biografia de mai multe ori rescrisă a familiei se afirmă că a fost dată afară din cauza căsătoriei cu un proscris al regimului. Ce fel de proscris? Unul care nu a avut loc în Cartierul Primăverii, ci pe Aleea Alexandru, respectiv, pe Bulevardul Ana Ipătescu, unde au primit apartament într-o vilă, după căsătorie.

După Walter Roman şi Leonte Răutu, Mihai Florescu şi Gogu Rădulescu sunt cei care preiau, într-un fel, ştafeta „disidenţei de partid".

Mihai Florescu a avut o influentă extraordinar de mare şi, în egală măsură, tot atât de nefastă pe lângă Elena Ceauşescu şi în activitatea Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie. Poate dădea cu o mână, dar lua cu zece înapoi, ca dacă nu dădea nimic, sigur era dubioasă ascensiunea, poziţia lui. Ei a avut un rol mare în dezvoltarea industriei petrochimice, a fost şi ministru, dar chestiunea asta a fost cu dus şi întors. Fiindcă prin el, prin alţii, Israelul (Mossadul), care nu vedea cu ochi buni prezenţa României în Siria, Egipt, Libia, Algeria, Irak, Iordania, Emiratele Arabe, unde investiţiile româneşti, proiectele de cooperare ajunseseră la circa 12 miliarde de dolari, a reuşit ca, în decurs de doi, trei ani, toate aceste mari proiecte să fie blocate. Şi au început să ne dea afară Saddam Hussein şi Muammar Gaddafi. Alţii au fost mai politicoşi, dar probleme serioase am avut şi în Algeria, la rafinării, şi în altă parte.

D.A.: Deci ne-aufost terminate contractele.

A.R.: Un sabotaj care, sigur, viza şi obiective militare acoperite sub aceste proiecte civile. Ca turist prin Andaluzia, am avut parte de două surprize informative. Una rea şi alta bună. Cea rea, mai întâi. Am întrebat cum stau spaniolii cu resursele de petrol. Mi s-a spus că datorită fostului prim-ministru Petre Roman, care le-a făcut cadou nişte concesiuni ale României, de undeva de prin nordul Africii, stau foarte bine.

Surpriza plăcută am avut-o când am aflat că nesfârşitele plantaţii

sistematice de măslini din Andaluzia simt rezultatul unui proiect de stopare a deşertificării solului, realizat de un profesor universitar din România, experimentat iniţial la Dăbuleni, care între timp a devenit „Sahara Olteniei".

D.A.; *Una dintre opiniile epocii era cd România se întinsese mai mult decât îi era plapuma. Voia să devină jucător într-o falie care se căsca între U.R.S.S. şi America. Dar nu mi-aţi spus de ce l-a ales Ion Iliescu pe Petre Roman.*

A.R.: Dar cine putea să decidă de ce plapumă avea nevoie România, decât însăşi România? Asta ţinea de principiile Dreptului internaţional şi ale Cartei O.N.U.

D.A.: Asta afost istoria cu Petre Roman.

A.R.: Nici pe departe nu este completă. Nu am ajuns la momentul în care Silviu Brucan l-a propus prim-ministru. Petre Roman nu a venit din neant, nu l-au propulsat baricadele din Piaţa Universităţii la putere. Când s-a alăturat lui Ion Iliescu, a facut-o cu sentimentul ca şi el este îndreptăţit să—i succeadă lui Nicolae Ceauşescu. Ulterior, ca prim-ministru, a fost „cureaua de transmisie" a deciziilor politice privind judecarea şi condamnarea foştilor membri ai C.P.Ex.

Despre Roman vă mai relatez o întâmplare. în complexul studenţesc Regie-Grozăveşti erau şi căminele pentru străini, printre care şi un grup de studenţi din Mongolia. în zilele celui de-al XlV-lea Cogres al P.C.R., un student mongolez l-a abordat pe ofiţerul de Securitate, pe care-1 cunoştea: *„Şefu', vreau să vă spun ceva. Ştiţi, noi ne mai ducem din când în când la ambasada sovietică. E acolo un fel de club al studenţilor şi ne mai cheamă pe acolo. Ataşatul care a ţinut şedinţă cu noi ne-a spus că profesorul nostru, Petre Roman, o să fie mare în curând, prim-ministru"*. Pentru noi a apărut informaţia fie ca o intoxicare, fie ca o tatonare, dar mongolul era o sursă corectă, el spunea ce a auzit, fiind folosit ca supapă, ca releu. Mi-aduc aminte că în momentul în care a venit Gabriel Anastasiu cu informaţia, era locţiitor la Direcţia I, generalul Iulian Vlad a cerut urgent o fişă de prezentare a lui Petre Roman.

Dar am şi un alt episod cu el. înainte de a pleca în Franţa, la Toulouse, era miezul verii, mă cheamă şeful biroului şi-mi spune că vine ambasadorul Ion Georgescu44 şi că va trebui să-1 însoţesc la Facultatea de Energetică. îmi precizează că ambasadorul va fi socrul lui Petre

Roman, care e asistent la Energetică, şi am misiunea să-1 prezint decanului şi secretarului de partid, fiindcă viitorul ginere nu a primit avizul (garanţia) Comitetului Oamenilor Muncii pentru deplasarea în Franţa. Mă interesez la secretară dacă e acolo decanul, dacă este secretarul de partid, preşedintele C.O.M. între timp, sună telefonul de la

44 Ion Georgescu (n. 1910 - d. 1978) a fost, succesiv, ambasador al României in Egipt, Algeria, Maroc, Mauritania, Mali şi Elveţia. poartă, că a venit tovarăşul colonel Georgescu de la U.M. 0920. Era tatăl Mioarei Georgescu.

D.A.; *Viitoarea Mioara Roman...*

A.R.: Mioara Georgescu, încă nu era oficial socru. Viitorul ginere era cam indecis şi poate mai spera la mâna Zoiei Ceauşescu.

DA.: Deci, tatăl Mioarei Roman afost colonel de...

A.R.: ...de „infanterie", căci infanteriştii erau trimişi în diplomaţie! Şi m-am dus cu tovarăşul colonel de Informaţii Externe la Politehnică. La Decanat l-am găsit pe profesorul Călin, un taciturn, mai modest, mai temător, dar secretarul de partid, un tip de activist şmecher, mai băţos, mi-a spus: *„Domnule, băiatul ăsta e mai deştept decât taică-su, eu îi dau cu ochii închişi recomandarea C.O.M-ului, dar, mai întâi, să poftească să-şi facă norma didactică, n-a făcut nimic tot anul ca profesor".*

D.A.: Era profesor atunci?

A.R.: Era asistent. El se ducea în Franţa pentru masterat, fusese admis şi la doctorat. *„Dacă ăia nu-i cer ce a făcut aici, treaba lor,* continuă secretarul de partid, *dar eu, ca să-i dau recomandarea, am nişte criterii, nu pot să dau drumul la tofu. "*

DA.: Era defaţă şi colonelul-ambasador?

A.R: Da, bineînţeles. S-a supărat. El cam ştia hramul viitorului ginere, dar îl rugase imperativ fiica. Acolo, s-a înţeles că e ordin de sus, se comenta că plecarea lui este impusă de Elena Ceauşescu, ca să-1 despartă de Zoie. După ce secretarul de partid şi-a făcut numărul, s-a îmbunat brusc, zicând: *„Fie, o facem în numele bunei noastre colaborări, pentru dumneavoastră".* Bineînţeles, ambasadorul a scos şi el acolo o pungă cu atenţii şi a plecat. Şi s-a dus omul unde s-a dus.

DA.: Nu v-afost teamă că Petre Roman putea rămâne în Franţa?

A.R.: Unul ca el chiar că trebuia să rămână, aşa spera şi Elena Ceauşescu.

DA.: Am înţeles, dar nu cred că gândeaţi aşa în anii 70, pentru că orice defectare se contabiliza la dumneavoastră.

A.R.: Nu gândeam aşa. Nu ştiam atunci dedesubturile, după aceea am aflat că era şi un aranjament orchestrat pentru a fi îndepărtat de Zoie.

DA.: Deci, e adevărată povestea de dragoste dintre el şi Zoie Ceauş eseu?

A.R.: A încercat şi el, au mai avut şi alţii tentative. Toţi copiii lui Ceauşescu au avut pretendenţi, pentru a căror îndepărtare s-au făcut diverse combinaţii. Anturajele lor au fost, într-un fel era firesc, ţinte prioritare şi ale unor servicii străine.

DA.: Estefoarte ciudată perioada asta de început; pentru că, dacă e sa o luăm de la debutul discuţiei noastre, S.R.I.-ul redevine în conştiinţa oamenilor un soi de Securitate şi ajunge una dintre cele mai puternice instituţii ale statului Ţinând cont de faptul că avea reţeaua de informatori, reţeaua de relaţii din interiorul societăţii româneşti, este o instituţie foarte puternică. Şi Virgil Măgureanu ştie să profite de lucrul ăsta.

A.R.: Sub directoratul lui Virgil Măgureanu, Serviciul Român de Informaţii nu a fost o instituţie puternică.

DA.: Vorbesc ca imagine.

A.R.: Ca imagine, era una de care Serviciul nu avea nevoie, era o expunere care a vulnerabilizat capacităţile operaţionale până la un prag critic greu de depăşit, dacă nu chiar insurmontabil. Criza aceasta s-a datorat şi apetenţei directorului S.RI. pentru politică, irepresibilei tentaţii de a ieşi la declaraţii, cel mai adesea când si unde nu era cazul. Eu, ca ofiţer al Serviciului Român de Informaţii, când l-am văzut pe director în balconul Prefecturii din Târgu-Jiu, adresându-se minerilor, nu m-am simţit deloc bine şi nu am avut niciun moment sentimentul că a făcut ceea ce ar fi trebuit să facă, în acel context, un director al Securităţii Naţionale. După aceea, când a trebuit să se documenteze ce-a fost cu acea lovitură de stat pentru debarcarea prim-ministrului, pentru analiştii serioşi care mai existau în S.RL, imaginea directorului lor vorbind minerilor era ca o pată peste memoria analitică instituţională.

DA.: Vorbim despre momentul debarcării guvernului Roman, în septembrie 1991.

A.R.: Modul în care au venit informaţiile, modul în care au fost, iniţial, prelucrate direct, obiectiv şi apoi filtrate şi reelaborate, pe fiecare nivel ierarhic de „gândire” şi pe niveluri de oportunism, de obedienţă,

erau determinări ale comportamentului public hazardant al unui director de serviciu secret. Serviciul era un fel de motănaş cu clopoţei, ţinta multor maliţiozităţi la adresa ipostazelor uneori ridicole în care era pus. Să ne aducem aminte de memorabila replică a directorului, de la tribuna Parlamentului: *„Mă simt stupid!”.* Să nu uităm de câte ori Virgil Măgureanu a făcut ca Serviciul Român de Informaţii să pară ridicol.

D.A.: Dumneavoastră spuneţi că Virgil Măgureanu a filtrat şi a interpretat în mod eronat informaţiile corecte pe care le-a primit de la unităţile teritoriale?

A.R: Unităţile teritoriale, într-o primă fază, erau ca şi inexistente. Bruiajul informaţional se realiza şi până la el, dar şi dincolo de Virgil Măgureanu.

DA.: Adică, la Ion Iliescu.

A.R.: Ion Iliescu a „înghiţit”, sub presiunea unor evenimente create, suficiente dezinformări, altele le-a creat chiar el prin receptarea politizată a mesajului informaţiilor, de multe ori a zvonurilor prezentate ca informaţii. Virgil Măgureanu a declarat că deasupra lui e numai Dumnezeu. Probabil că, pe partea de cer a României, acel Dumnezeu să fi fost Ion Iliescu. Dar, după cum spune proverbul: *„Până la Dumnezeu, te mănâncă sfinţii”,* pe lângă Iliescu se aflau „sfinţi” care nu-1 agreau pe Virgil Măgureanu, „sfinţii” *Vasile* (Ionel), Awz/ţBoda), *loan* (Talpeş). Politica personală a valorificării informaţiilor de către Virgil Măgureanu era exterioară raţiunilor de a fi ale Serviciului. Cum el juca în falset, duet şi triplet, în primă instanţă avea interesul să lase informaţiile să meargă aşa cum sunt, ca să-şi dea seama deddentu) suprem la ce să se aştepte. Şi după aia, ce ieşea din prelucrarea şi filtrarea informaţiilor...

Virgil Măgureanu s-a folosit genial, în sens negativ, de moştenirea Serviciului, dar şi de vulnerabilităţile induse acestuia pentru a-şi instrumentaliza puterea personală. El a dorit să devină puternic secând energiile Serviciului. „Dosariada” la care a recurs Virgil Măgureanu, ameninţările la care s-a pretat, mesajele şantaj iste lansate chiar de la tribuna Parlamentului, după deconspirarea sa ca fost ofiţer şi rezident al Securităţii, ne devoalau un om slab, dar cu ambiţii foarte mari de a dobândi putere tară măsură. Toată puterea sa, greşit atribuită Serviciului, şi-a avut sursa în manipularea informaţiilor. Cum nu stăpânea arta manipulării informaţiilor ori era inconsecvent sub alte aspecte, comitea erori frecvente, deci puterea sa oscila tot timpul între piscuri şi abisuri.

D.A.: Petre Roman afost informat de ceea ce se pregătea?

A.R.: Cred că a fost dezinformat. într-o primă fază, a fost informat în maniera în care să nu dea crezare, ca, după aia, să i se spună, vezi domnule, am avut dreptate şi dumneata m-ai persiflat. Ostilitatea lui Virgil Măgureanu fată de unul sau altul i-a orientat informarea. O ostilitate, în cazul lui Petre Roman, dusă la extrem. Este inexplicabil, dacă avem în vedere poziţia sa de prim-ministru. Poate fi explicabil, dacă avem în vedere strict persoana, dar în cazul acesta nu se poate disocia omul de funcţie.

Dacă nu mă înşel, cred că venise şi Adrian Năstase pe acolo, o dată sau de două ori, probabil invitat.

D.A.; *La Virgil Măgureanuf în celebra livada?*

A.R.: Nu, la sediul din strada Povernei. Era ministru de Externe. Tot în ideea de a-1 poziţiona într-un fel faţă de Petre Roman.

D.A.: *El a devenit ministru de Externe în Guvernul Roman* 2.

A.R.: Da, aşa este. Ulterior, când Adrian Năstase era preşedintele Camerei Deputaţilor, a pus tunurile şi pe el.

DA.: Şi, după ruptura din interiorul F.S.N.-ului, rămâne alături de Ion Iliescu. Dar spuneţi-mi, apropo de asta, Adrian Năstase apare în atenţia Securităţii înainte de '89?

A.R.: în ce sens să apară, ca de urmărit? Asta nu puteau să o ştie decât unul-doi ofiţeri, cât îngăduia severitatea regulilor compartimentării. Poziţia şi mişcările sale exclud să fi fost urmărit, era membru al Partidului Comunist, căsătorit cu fiica fostului ministru de Externe, Grigore Preoteasa, recăsătorit cu fiica unui alt important demnitar, viceprim-ministru, ambasador în China.

Anturaj ele prin care a trecut în adolescenţă şi în anii studenţiei este posibil să-1 fi pus în ipostaze de a fi protejat contrainformativ.

Dacă a prezentat interes sub un alt aspect, este ceva neonorabil să ai o relaţie constructivă şi de perspectivă cu un serviciu care apără interesele unei ţări, ale unui neam?

D.A.: Dacă e vorba de serviciul intern, de unitatea respectivă...

A.R.: Tot România apăra şi „serviciul intern, unitatea respectivă". Răul din interior este mai periculos decât cel dinafară. Ce ne spune Grigore Alexandrescu în fabula *„Toporul şi pădurea"?: „Dar când avu toporul o coadă de lemn tare, / Puteţi judeca singuri ce tristă întâmplare. / Istoria aceasta, de-o fi adevărată, / îmi pare că arată / Că în fiece ţară / Cele mai multe rele nu vin de pe afară, / Nu le aduc*

străinii, ci ni le face toate / Un pământean de-ai noştri, o rudă sau un frate. ”

Deci, vă pot spune că, din tot ceea ce am aflat, după ce a devenit persoană publică de prim-rang, Adrian Năstase nu s-a aflat, înainte de anul 1990, în vreo relaţie neonorabilă cu structurile de informaţii ale statului român, ceea ce implicit conduce la concluzia că nici cu puteri străine. Judecata critică a actelor lui de guvernământ, din perioada anterioară declinului şi prăbuşirii sale politice spectaculoase, lasă loc şi altor supoziţii, respectiv şi altor concluzii.

CAPITOLUL XXI

Un alt grup de la Cluj

Spionaj^ sub acoperirea studiilor doctorale

DA.: Mai am o singură întrebare legată de perioada asta şi mă întorc puţin... tatăl lui George Maior, cunoscutul, bătrânul istoric Liviu Maior.,. S-a zvonit de foarte multe ori că a fost şi mai mult decât bănuit ca fiind în legătură cu americanii, de aici şi ascensiunea lui George Maior. Din câte îmi aduc aminte, şi dumneavoastră aţi spus ceva, la un moment dat, ceva asemănător, parca...

A.R.: Da, sigur că da. Exista un „Grup de la Cluj”, un alt „Grup de la Cluj”, polarizat de Ci.A., cu concursul unor personalităţi academice americane şi britanice, care dezvoltau proiecte de cooperare ştiinţifică, culturală, cercetări antropologice, studii de etnografie şi folclor, cercetări doctorale, toate concepute pe termen lung şi cu cuprindere asupra întregului spaţiu al Transilvaniei. La Cluj operau şi agente recrutoare, cum se spune, „date dracului”, care pe cine aveau în obiectiv nu le prea scăpa.

D.A.: *Deci, a existat o operaţiune clandestină pe zona Cluj, o altă operaţiune a serviciilor de informaţii străine, altele decât cele maghiare.*

A.R.: Da. A existat o pepinieră de agenţi C.I.A.,

B. N.D. în mediul academic, acesta fiind tot timpul talonat, cum se spune în limbajul celor de la Externe. Erau studenţi, masteranzi, doctoranzi, lectori trimişi la post, adică profesori detaşaţi de la ei la noi, şi reciproc, într-o mai mică măsură. Veneau să facă studii şi cercetări pe diverse teme, pe termen lung, care, practic, durau câţiva ani, se creau şi se cimentau relaţii umane puternice, care generau conjuncturi favorabile

şi operaţiunilor secrete. Vizat era şi Muzeul de Etnografie şi Folclor, prin studiile antropologice, de etnografie şi folclor se puteau dezvolta contactele cu

oamenii, se constata starea de spirit, se cunoşteau obiceiurile, înclinaţiile, vulnerabilităţile, sensibilităţile, ca popor, punctele tari, slabe şi făceau un barometru de ţară, configurau o stare a naţiunii. Ştiau bine cum va reacţiona poporul, cum reacţionează o anumită zonă dintr-o ţară şi lucrurile erau temeinic făcute, dar ele nu se puteau lega cap la cap decât dacă aveai viziunea de ansamblu. De sus. Adică, acolo, pe plan local, aşa, nu puteai realiza ce se întâmplă.

D.A.: Era un puzzle.

A.R.: Da. Şi trebuia şi cineva care să fi urmărit problema în decursul timpului... Cum era atunci, interveneau rotiri politice de cadre, se mai rupea firul... Deci, ca să revin la întrebare, acolo a fost o operaţiune de anvergură, fiind vizat inclusiv istoricul menţionat, dar care, după toate aparenţele, a fost un cetăţean român dispus să servească intereselor României. Dar dacă, până la urmă, s-o fi întâmplat şi altceva... Intre interesele statelor, chiar adverse fiind, există şi puncte de joncţiune, unde interesele sunt comune, iar oamenii care înţeleg acest lucru sunt necesari. Percepţia generală este că spionajul şi contraspionajul generează eroi şi trădători. O viziune strict dihotomică. Dar, pot fi şi excepţii, nuanţe, mai ales când se angajează „jocuri operative", „double cross", între serviciile adverse. Eroii lor sunt trădătorii noştri şi reciproca. E adevărat că la scară istorică totul se relativizează, dar important este să nu ni se relativizeze şi memoria istorică, să ni şteargă identitatea din cauza multiplelor divizări ale loialităţii. Istoria îi face pe trădătorii noştri eroii lor şi pe eroii lor, trădătorii noştri, totul e relativ, desigur.

D.A.: E o problemă de percepţie.

A.R.: De percepţie, sigur că da, de sistem ideologic şi din ce tabără se judecă.

D.A.: Dar Liviu Maior a fost supravegheat de Securitate înainte de '89?

A.R.: Păi, în măsura în care...

D .A ...a intrat în zona asta de interes...

A.R.: Identitatea persoanelor era criptată. Contraspionajul avea filtre obligatorii de control, iar relaţiile cu străinii erau, în temeiul unei legi speciale şi a două hotărâri de guvern, strict filtrate. Plasa sitei era

foarte deasă. Această plasă deasă, dispozitivul preventiv de contraspionaj, nu privea pe cineva anume. Cine forţa barierele contrainformative era identificat şi urmau procedurile de verificare, în mai multe trepte. Pentru membrii de partid trebuia să se obţină aprobări. Istoricul Liviu Maior era membru de partid?

D.A.: Liviu Maior era, da! Am înţeles, spuneţi că nu putea fi urmărit de Securitate decât cu aprobare de la Partid!

A.R.: Cu aprobare, desigur! Şi, ca să obţii aprobarea, trebuia să ai nişte motive temeinice şi să fii convins, în acelaşi timp, că nu ai şi antedeconspirat cazul, fiindcă nu ştiai dacă cel de la care solicitai aprobarea poate e prieten cu respectivul şi îi spune...

Dar, apropo, existau şi veteranii oştirii informaţiilor, care nu înregistrau recrutarea unor surse de valoare. Nu întocmeau documente, nu le înregistrau şi nu le luau angajamente sau, dacă aveau vreun dubiu că trebuia să îi ceară cuiva într-o formă sau alta un angajament, îl păstrau ca document neoficial, care nu se arhiva. Erau legături personale, amiabile... Pe lângă reglementări... Valoarea informaţiilor îi exonera.

D.A.: Deci, ceea ce avea valoare informativă se păstra peste capul Partidului.

A.R.: Da, oameni de mare valoare, proveniţi din S.S.I., au fost păstraţi până la vârsta pensionării. Eu am avut privilegiul să ucenicesc şi pe lângă astfel de oameni.

CAPITOLUL XXII

Sub şase miniştri de interne

Ion Stănescu " un reformator al Securităţii şi cel mai iubit ministru de Interne

D.A.: *Să vorbim puţin despre miniştrii care au condus înainte de 1989 Securitatea. Cum aţi lucrat cu ei şi cum i-aţi perceput dintr-o perspectivă istorică, nu neapărat ca observator direct?*

A.R.: Cum s-ar spune, am servit sub şase miniştri ai Afacerilor Interne, respectiv de Interne: Cornel Onescu, Ion Stănescu, Emil Bobu, Teodor Coman, George Homoştean şi Tudor Postelnicu. Pe miniştrii Coman, Homoştean şi Postelnicu i-am şi cunoscut nemijlocit în perioada

când fãceam parte din Secretariatul General al ministerului (1977-1989), dar cel mai bine l-am cunoscut personal, mult mai târziu, în anii 2009-2010, pe Ion Stănescu.

Cornel Onescu era ministru al Afacerilor Interne în 1967, când eram în primul an de şcoală militară, dar în luna aprilie a anului 1968 s-a înfiinţat Consiliul Securităţii Statului şi până în luna martie 1973 Securitatea a fost condusă de Ion Stănescu, între anii 1972-1973 ca ministru al Afacerior Interne, după desfiinţarea Consiliului Securităţii Statului.

Cornel Onescu, ca şi unul dintre predecesorii săi, Teohari Georgescu, fusese muncitor tipograf, tipografii reprezentând partea cultivată a clasei muncitoare, prin faptul că erau, cum se spunea atunci, oameni citiţi. De loc, era din comuna Gogoşu de Dolj, ca şi generalul Iulian Vlad.

D.A.; *Pe Ion Stănescu l-aţi cunoscut mai îndeaproape?*

A.R.: L-am prins, ca preşedinte al Consiliului Securităţii Statului, până în anul 1972 şi încă un an ca ministru de Interne. Am avut şi un eveniment pentru care am fost citat prin ordin de zi pe Consiliul Securităţii Statului, în luna iunie 1971.

D.A.; *De ce aţifost citat?*

A.R.: Pentru prevenirea acelui virtual atentat împotriva preşedintelui, despre care am relatat.

D.A,: Este considerat anul dintre cei mai buni miniştri de Interne.

A*R: Ca preşedinte al Consiliului Securităţii Statului a avut merite incontestabile în umanizarea, dacă se poate spune aşa, a aparatului şi activităţii de securitate. Ion Stănescu a reorienta! conceptual activitatea Securităţii, schimbând criteriul de apreciere a eficienţei, în sensul că represiunea pentru săvârşirea unei infracţiuni politice semnifică eşecul, iar prevenirea săvârşirii faptelor semnifică succesul, deoarece nu se produc prejudicii şi nici oamenii nu ajung în situaţia de a fi condamnaţi.

Ion Stănescu, desprinzând concluzii din cel de-al treilea conflict armat israeliano-arab, Războiul de şase zile sau Războiul de „Yom Kipur” din 1967, dar şi din evenimentele petrecute în Cehoslovacia în august 1968 a implementat şi conceptul pregătirii polivalente a ofiţerilor de informaţii, care era necesar să obţină atestate pentru: cunoaşterea a cel puţin unei limbi străine de circulaţie internaţională (în judeţele limitrofe frontierei, să cunoască limba ţării vecine); o specializare

postuniversitară; lupte; autoapărare; conducere auto; paraşutism; înot; dactilo- grafie.

De asemenea, din anul al II-lea de studii s-a introdus pregătirea specializată pe domenii: informaţii generale; contrainformaţii în sectoarele economice; contraspionaj; contrainformaţii radio şi comunicaţii cifrate; limbi străine şi exploatare tehnică operativă; investigaţii şi supraveghere operativă.

Din perioada respectivă s-a trecut la recrutarea ofiţerilor de informaţii din rândul absolvenţilor instituţiilor de învăţământ superior şi specializarea acestora prin cursuri postuniversitare cu durata de un an.

Centrele de perfecţionare a pregătirii cadrelor de la Grădiştea şi Bran au implementat programe de aducere în actualitate a pregătirii ofiţerilor care absolviseră cursurile de formare în etapele anterioare, când şcolile erau şi ele supervizate de consilierii sovietici. Separat, cadrele de conducere au urmat cursuri superioare de reciclare profesională.

Ion Stănescu a fost ministrul cu cea mai mare popularitate, care s-a bucurat de un deosebit respect. Motivul pentru care a fost eliberat din funcţie în 1973, nu-i era imputabil în mod direct, dar ca ministru a fost responsabilizat politic pentru întreg contextul sinuciderii medicului personal al familiei prezidenţiale, Abraham Schechter.

D.A.; *Pe vremea lui începe să se schimbe puţin optica, în sensul că îi trimit la şcoală pe ofiţerii de Securitate sau începuse profesionalizarea aparatului de Securitate din vremea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej?*

A.R.: Studiile superioare obligatorii s-au introdus în timpul ministeriatului lui Alexandru Drăghici, la începutul anilor '60. Tot Drăghici a prevăzut obligativitatea studiilor liceale. în Bucureşti era un liceu special destinat, i se spunea „Liceul Mobutu”. Probabil pentru faptul că Mobutu Şese Seko era în acei ani liderul african în vogă.

D.A.: *Vine şi o perioadă de deschidere a României către cultura occidentală.*

A.R.: A fost nu numai o perioadă de mari deschideri, ci şi o perioadă destinsă în ceea ce însemna climatul de muncă si al relaţiilor interumane.

Un serviciu editorial şi cinematografic realiza primele proiecte de comunicare publică, cu accent pe pregătirea contrainformativă a populaţiei. Existau, în acest sens, mai multe modele, dar modelul

elveţian era invidiat de toate serviciile de contraspionaj. Modelele britanic, bazat pe literatură, şi american, bazat pe producţii cinematografice/ au inspirat, dar nu s-a ajuns nici pe departe la nivelul lor.

DA.: Insa vine valul epurărilor, după fuga lui Mihai Paeepa.

A.R.: Ion Stănescu a plecat în urma scandalului generat de sinuciderea medicului personal al familiei prezidenţiale.

DA.: Da. Scandalul cu doctorul lui Nicolae Ceauşescu care $-a „sinucis" aruncaudu se de la un etaj al uneia dintre clădirile Securităţii, unde era anchetat.

A.R.: Fiţi corect! De la etajul al V-lea al „Spitalului de Urgenţă Floreasca". Ebine de ştiut că tocmai pentru a nu fi posibil ca anchetaţii să se arunce de la etaj, anchetele se făceau la „beci". Rezumând, Ion Stănescu a făcut pasul decisiv în schimbarea concepţiei de realizare a securităţii naţionale, punând accent şi stabilind ca prioritate absolută prevenirea şi stoparea faptelor antisociale care pot conduce la săvârşirea de infracţiuni.

DA.: Ce însemna munca de prevenire pe vremea aceea? Din perspectiva Securităţii, desigur.

A.R.: Identificarea vulnerabilităţilor, a riscurilor şi a factorilor care puteau da posibilitate unei persoane să fie angrenată în comiterea de infracţiuni contra securităţii statului. Şi, în faza iniţială, până să se intre sub incidenţa legii, fie să poată fi abordată direct de ofiţerul de securitate, dacă persoana se preta, fie, prin măsuri de influenţare la locul de muncă, să fie scoasă de sub influenţă, din anturaj şi să i se spună că se află pe un drum nu tocmai bun şi riscă să intre sub incidenţa legii, ceea ce nu este de dorit nici pentru el, nici pentru societate. Cam asta era.

D.A.: *De exemplu, acum, ultimul dosar pe care l-am citit la C. N.S.A.S. este al unui român celebru, pe numele lui Radu Beligan. Francmason, are o întreagă istorie în spate. Nu are o mare valoare pentru Securitate, dar este urmărit de Securitate din cauza potenţialului, aşa cum spuneţi, din cauza faptului că circula foarte mult în străinătate şi i se închide dosarul de urmărire informativă fără a se descoperi ceva. Adică, există nişte*

discuţii cu el, dar nimic mai mult. E urmărit, e ascultat, fără finalitate. Erau obişnuite asemenea investigaţii?

A.R.: Apropo, în contextul evenimentelor din decembrie 1989 sau în primele zile din ianuarie '90, Radu Beligan a predai un pistol-mitralieră Kalaşnikov la Parchetul General.

D. A.: *Am auzit povestea asta.*

A.R.: Este reală, dumneavoastră sunteti autorul intervi- ului în care generalul Dan Voinea face relatarea.

D.A.: *Aşa este, dar am luat-o cu beneficiu de inventar. Nu există o altă confirmare.*

A.R.: Eu nu o iau sub beneficiu de inventar, fiindcă este o listă cu vreo 12 oameni, cel puţin, din lumea artistică toţi, care au jucat roluri în prima linie în evenimentele din decembrie 1989.

D.A.: *Radu Beligan n-afost în prima linie a evenimentelor.*

A.R.: Nu se ştie...

D.A.; *Vorbesc la nivel public.*

A.R.: La nivel public sunt doar cei din echipa de sacrificiu, la o adică... Sunt nişte chestiuni trecute, dar poate că acum este momentul reflecţiilor.

D.A.; *Care sunt cei 12? Radu Beligan, Ion Caramitru, Sergiu Nicolaescu... care mai sunt?*

A.R.: Dorel Vişan...

D.A.; *Dorel Vişan, la Cluj.*

A.R.: Valentin Voicilă, la Arad. Eugen Moţăţeanu, la Timişoara. La Cluj a mai fost şi actorul Călin Nemeş, care a încercat să organizeze mulţimea din stradă. într-o busculadă cu comandantul unei subunităţi militare, Nemeş l-a rănit pe ofiţer cu pistoletul acestuia, aflat în tocul deschis, împrejurare în care soldaţii au deschis focul în aer şi în mulţime, Nemeş si alte 11 persoane fiind udse, iar 26 rănite. De unde până unde, Mircea Diaconu şi Diana Lupescu să se pună în fruntea unor trupe cu care să iasă nu ştiu unde şi să lupte pentru nu ştiu ce... E adevărat că Mircea Diaconu, cu instrucţia militară bine făcută, s-a prezentat mai întâi generalului Iulian Vlad, aflat în sediul Comitetului Central, care l-a anuntat comandantului Trupelor de Securitate, generalul Grigorie Ghiţă. Bădia Emest Maftei, Alexa Visarion, Victor Rebengiuc, Alexandru Arşinel, dar mai sunt şi alţii,.

DA.; *Şi dumneavoastră, puneţi toate aceste prezenţe într-un context care are legătură cu domeniul contraspionajului.*

A.R.: Nu aş spune că neapărat cu contraspionajul.

DA.; *Atunci, are legătură cu avântul revoluţionar, cu ura împotrivafam iliei Ceauşescu ?*

AR>: Deci, sunt nişte oameni care contau ca audienţă, ca autoritate.

DA.; *Erau niştefigurifoarte cunoscute.*

A.R.: Aveau o mare capacitate de influenţă şi persuasiune, consecinţă a simpatiei publice, dobândită ca urmare a profesiei.

DA.; *Şi pe aceşti actori extrem de cunoscuţi aveţi date că i-a antrenat cineva ca să se implice în evenimentele din decembrie 1989?*

A.R.: Asemenea elemente informaţionale incomplete, aparent disparate, pe care nu le putem investiga, cerceta şi analiza, dacă le vom aşeza într-un tablou, ce vom constata? Că avem o întâmplare, una, două, trei, deci nu este un fapt, sunt două, sunt trei, sunt patru, sunt cinci, sunt şase. Bun, pot acum să accept că toate sunt jocuri ale întâmplării?

D.A.: în spionaj nu există întâmplare, dar în viaţă, da...

A.R.: Dar situaţiile pot fi construite ca să pară întâmplări. Cam asta este regula.

D.A.; *Presupunem că aveţi dreptate, dar atunci nu este un alt eşec al Securităţii?*

A.R.: Nu este niciun eşec.

DA.; *De ce?*

A.R.: Dar ce este Securitatea asta?

D.A.; *Serviciul de contraspionaj al României.*

A.R.: Aşa, şi ce poate să facă un serviciu de contraspionaj al României?

D.A.; *Să vadă care sunt acţiunile serviciilor străine pe teritoriul României. Asta înseamnă contraspionaj. Contracararea acţiunilor ostile.*

A.R.: Contraspionaj înseamnă să previi obţinerea sau scurgerea de informaţii secrete. Şi cum poţi să faci asta?

D.A.; *Nu ştiu, prin mijloace specifice.*

A.R.: Nu. Contraspionajul realizează bariere şi filtre de apărare contrainformativă. Or, asta nu este sinonim cu supravegherea totală a întregii populaţii, aşa cum s-a acreditat şi încă se mai crede. Mai întâi, ideal este să cunoşti ce urmăreşte fiecare serviciu de spionaj străin cu privire la tara ta si care-i sunt tintele umane cu care estimează că-şi va realiza obiectivele. Prin definiţie, spionajul caută şi obţine secrete.

Secretele ţi le cunoşti şi le aperi. Alte operaţiuni ale serviciilor de spionaj, cele de acţiune subversivă, vizează puterea şi opoziţia politică. Opoziţia politică poate fi clandestină şi tăcută sau, dimpotrivă, făţişă, provocatoare şi vocală, alteori violentă. Opoziţia la vedere este, de cele mai multe ori, şi diversionistă, deoarece atrage atenţia şi efortul de supraveghere al serviciilor de securitate asupra ei, pentru ca opoziţia tăcută să poată carota şi submina cât mai adânc puterea.

In a doua jumătate a anilor ’80, Securitatea a fost serios provocată de opoziţia la vedere, fiindu-i, astfel, deturnate şi diminuate capacităţile de penetrare în clandestinitatea opoziţiei tăcute. Un caz, „Luneta”, privind o acţiune sistematică şi de oarecare durată, de răspândire de manifeste politice în Bucureşti, prin care se îndemna populaţia să se revolte, devenise atât de virulent în incitări, încât Securitatea Capitalei, care reprezenta centrul stabilităţii politice a regimului, nu se mai putea ocupa de altceva. Cazul „Luneta” a fost închis prin prinderea în flagrant a unui ataşat al Ambasadei Ungariei la Bucureşti. Astfel de cazuri, prin natura lor, nu vizau atribuţiile contraspionajului, ci ale Informaţiilor Interne. Dar, cazul amintit a fost, în importantă măsură, soluţionat de Unitatea Specială U.M. 0110, prin serviciul care răspundea de cunoaşterea, prevenirea şi contracararea acţiunilor serviciilor secrete ale Ungariei împotriva României.

DA.: Şi, cum spuneaţi, are misiune de prevenţie, nu?

A.R.: Conceptul de „prevenţie”’ este specific domeniului penal. Corect este ca, referindu-ne la serviciile de informaţii pentru securitate, să operăm cu conceptele specifice domeniului, respectiv anticipare, preîntâmpinare, prevenire.

In măsura în care, agentul serviciului de spionaj sau trădătorul forţează barierele contrainformative ori sunt
prinşi în sita criteriilor de identificare a potenţialelor acţiuni de spionaj-trădare, vor intra în atenţia contraspionajului. Dacă sunt mai abili, mai inteligenţi şi mai bine pregătiţi, vor şti să identifice şi să ocolească aceste filtre.

DA.: Eu aşa definesc eşecul

A.R.: Nu este chiar un eşec. De ce să fie un eşec, este confruntarea inteligenţelor, care, la scară istorică, durează cât omenirea.

D.A.: *Pentru ca în momentul în care îţi apare o situaţie excepţională, o situaţie-limită, care la nivelul statului român s-a*

întâmplat în decembrie '89, după consumarea evenimentelor începi să-ţi pui nişte întrebări privind eficienţa şi loialitatea sistemului

A.R.: Nu putem judeca lucrurile de atunci cu informaţiile şi în contextul, dar mai ales cu mintea şi cunoştinţele de azi. Trebuie să ne plasăm în contextul de atunci, dar numai după ce îl vom reconstitui cât mai aproape de realitate şi-1 vom înţelege complet putem analiza şi concluziona.

Cele ce s-au întâmplat în 1989 au depăşit capacităţile de apărare ale sistemului mondial socialist, cu excepţia Chinei, a Coreii de Nord, a Vietnamului şi a Cubei, unde Moscova nu mai avea influentă. Lovitura finală dată sistemului a vizat comunitatea statelor din Tratatul de la Varşovia. Ce trebuia şi putea să prevină Securitatea în acel context?

Securitatea naţiunilor se realizează şi în perspectiva surprizelor istoriei, a evenimentelor înşelătoare. Ce era mai important în decembrie 1989, imposibila salvare a unui regim falimentar sau salvgardarea pentru viitor a fiinţei naţionale?

DA.: E adevărat, de asta încerc să înţeleg cum se vedeau lucrurile în 1989. Doar se ştia că urmează ceva. Deci, nu acţionaţi chiar în orb. Ne-am trezit într-o dimineaţă si a început revoluţia...

A.R.: N-a fost revoluţie. Confiscarea revoltei populare şi înăbuşirea ei în sânge, pentru legitimarea „emanaţilor", se poate numi revoluţie? Revoluţia se face pe inversul evoluţiei de până atunci a istoriei?

Cine nu ştia ce urmează? Numai cine refuza să vadă şi să înţeleagă ce se întâmpla atunci în lume. Atunci era înfrântă Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie 1917 şi urmările ei de după Al Doilea Război Mondial. Eventual, putem vorbi de o restauraţie şi o restartare a ordinii mondiale.

Uite, sărim de la una la alta! Eu am ridicat problema acelei imaginare conspiraţii din discuţia lui Nicu Ceauşescu cu Jean Maurer, în 1972. Dar, în perioadele premergătoare lui 1985, când apare Mihail Gorbadov, mutarea lui Nicu Ceauşescu la Sibiu nu a fost singura mişcare.

DA.: Adică?

A.R.: N-a mai fost mutat şi Ion Traian Ştefanescu la Sălaj?

D.A.: Ba da.

A.R.: Şi Constantin Boştină la Botoşani?

DA.: Ba da.

A.R.: Ei trei şi mulţi alţii se reuneau, în anii studenţiei, la Casa de cultură a studenţilor „Grigore Preoteasa", aparent în şedinţe ale Consiliului U.A.S.C.R. Frecvent, acele şedinţe se transformau în sesiuni de discuţii şi comentarii politice temerare, foarte critice şi, în acelaşi timp, vizionare. Erau studenţi, dar şi cadre universitare tinere, care aveau temeinice cunoştinţe obiective asupra realităţilor politice/ economice, demografice, geografico-economice şi geo- politice, discipoli ai marilor viitorologi, fondatori ai Clubului de la Roma, ai specialiştilor în matematica diplomaţiei şi în teoriile privind rolul jocului şi al întâmplării în politica lumii şi mersul istoriei. Ei bine, acolo nu se ţineau sesiuni de comunicări ştiinţifice, ci se realizau analize care făceau pulbere sistemul, sistemul care Ie asigura casă, masă, învăţământ performant şi bani de buzunar nu ca să-1 distrugă, ci să-1 consolideze, să-1 facă invincibil. Şi prin critici, dacă erau constructive.

Ei, bine, atunci când unora din rezerva puterii politice li s-a aplicat principiul „rotaţiei cadrelor", o fi fost chiar o simplă rotaţie sau ceva de genul „Cine limbă ascuţită are..." In astfel de medii, Securitatea avea interdicţie să vadă, să audă etc., etc. Asta nu înseamnă că nu s-a ştiut, ori că pe sistemul informării interne de partid nu s-a aflat.

D.A.: *Pentru că ei, şi asta ştiu de la Ion Cristoiu, ei făceau parte dintr-un cerc care îl sprijinea pe Nicuşor să ajungă să îi ia locul lui Nicolae Ceauşescu.*

A.R.: Grupul ăsta este mai mare. Grupul lui Nicu Ceauşescu. Se zice că în grupul lui Nicu Ceauşescu ar fi fost, printre alţii, după cum am aflat şi eu din presa anilor '90: Petre Roman, Theodor Stolojan, Nicolae Văcăroiu, Adrian Năstase, Mugur Isărescu, Eugen Dijmărescu, Adrian Severin, loan Mircea Paşcu, Vasile Secăreş, Vladimir Paşti. Oameni din zone care, în regimul trecut, au avut constant legături cu lumea occidentală. Subliniez, oameni care au fost şi în Grupul „Un viitor pentru România", oficializat de Adrian Năstase.

D.A.: în 1990.

A.R.: Ion Cristoiu, Ana Blandiana, Romulus Rusan, Augustin Doinaş şi alţii, chiar şi din „boema literar-artis- tică", au avut şi ei rolul lor. Ion Cristoiu, cât a condus Suplimentul literar-artistic al Scânteii tineretului, a făcut presă curajoasă. Un supliment oarecum atipic. Un supliment chiar nonconformist, care, în alte condiţii, fără să fie sub oblăduirea lui Nicuşor Ceauşescu, nu putea să apară. Lucrul ăsta era

ştiut şi atunci, înspre redactorul-şef al suplimentului şi înspre cei care lucrau la această foaie unele servicii străine au început să-şi întindă antenele, să-i tatoneze şi să încerce să fie cât mai aproape de Nicu Ceauşescu, şi să folosească şi portiţa asta spre cunoaştere, spre studiu, spre identificarea anturajului, fiindcă serviciile, entităţile statale străine, când îşi fundamentau linia politică faţă de România, o făceau pe termen lung. Se întrebau şi anticipau care va fi configuraţia viitoarei conduceri a României.

D.A.; *Corect. Aceea era o axă de putere logică, să zicem...*

A.R.: în următorii 10-15 ani. Şi, în egală măsură, erau şi capetele luminate ale Securităţii interesate de aceşti oameni de perspectivă. Securitatea aşa trebuia să facă, în pofida existenţei interdicţiei politice. Adversarii îşi construiau guvernele viitoare pentru România, noi ce să facem? Nu trebuia să vedem şi noi ce se întâmplă?

D.A.: Şi ştiaţi ce se întâmplă?

A.R.: Şi dacă ştiam ce se întâmplă...

DA.: întrebarea este dacă ştiaţi sau nu ştţati?

A.R.: Chestiunea nu e dacă ştiam, chestiunea e dacă puteam să o spunem şi să o formalizăm ca document.

D.A.: Am înţeles... Nu puteaţi să o puneţi pe hârtie pentru că era vorba despre un membru al familiei Ceauşescu, iar dacă ştiaţi, însemna că îl supravegheaţi.

A.R.: Absurdul situaţiei... Se intra în contradicţie flagrantă cu linia oficială a partidului, care era constituţional forţa conducătoare a întregii societăţi, implicit a Securităţii. Să ne amintim cu cât entuziasm a fost primită şi cât de intens a fost aplaudată în iulie 1989, la o săptămână după cearta cu Mihail Gorbaciov, afirmaţia lui Nicolae Ceauşescu potrivit căreia capitalismul se va întoarce în România *„când o face plopul pere şi răchita micşunele"*.

D.A.: *O ştiaţi?*

A.K.: Fiecare în mintea lui. Fiecare cât putea să zică pentru sine.

D.A.: Nu. Din punct de vedere organizaţional. La nivel instituţional, o ştiaţi?

A.R.: La nivel instituţional era imposibil.

DA.: Deci, n-aveai cum şi de ce. Pentru că nu te puteai apropia de Partid...

A.R.: Bineînţeles, însemna că nu crezi în politica şi forţa

partidului, că ai trădat ideologia marxist-leninistă a socialismului victorios, că ai trădat cauza, că nu mai eşti soldat credincios al partidului, ci un defetist pus în slujba duşmanului etc., etc.

DA.: Deci, tot ce era în sfera Partidului era tabu.

A.R.: Să nu absolutizăm; când a fost posibil să se spună că nici România nu va fi ocolită de înţelegerile sovieto- americane, s-a spus. Ante şi post Malta, Nicolae Ceauşescu a fost informat explicit.

Despre nemulţumirile populaţiei şi realităţile grave din economie şi din alte sectoare de cea mai mare importanţă, de asemenea, a fost informat, dar numai după ce generalul Iulian Vlad a fost numit şef al Departamentului Securităţii Statului. Este aici locul să-1 citǎm pe generalul Iulian Vlad:

„ Consider că nu greşesc dacă afirm că, în ultimii ani, despre multe din problemele cele mai grave care existau în economie şi în alte sectoare de cea mai mare importanţă numai Securitatea afost cea care a informat, prezentând lucrurile aşa cum erau în realitate, pe baza datelor de care dispunea.

Mulţi, chiar foarte mulţi conducători de întreprinderi şi, ceea ce ar părea de necrezut, dar aceasta este realitatea, majoritatea miniştrilor mulţumeau, chipurile, Securităţii pentru că a informat despre una sau alta din stările de lucruri respective, în loc ca ei să fi prezentat situaţia aşa cum era şi să fi cerut rezolvarea problemelor ce le depăşeau competenţele. Dar era mai comod pentru ei să informeze Securitatea!

De ce membrii Comitetului Politic Executiv, secretarii Comitetului Central, conducerea guvernului, care cunoşteau

situaţia din economie, starea de lucruri inadmisibilă în ce priveşte aprovizionarea populaţiei cu alimente şi alte mărfuri de larg consum de primă necesitate, problemele grave, devenite cronice, cu căldura şi energia electrică, precum şi stările de nemulţumire în masă (survenite) din aceste cauze şi din numeroase altele, n-au manifestat nici cea mai mică împotrivire? Poate că unii dintre aceşti foşti demnitari de partid şi de stat nutreau şi ei speranţa că Ceauşescu va pleca de bună voie de la putere sau va fi răsturnat. Numai că lucrul acesta trebuia să-l determine sau să-l înfăptuiască alţii, pentru că şi atunci când au avut o asemenea ocazie, aşa cum a fost cea din şedinţa C.P.Ex. din 17 decembrie 1989, n-au făcut-o, ci dimpotrivă. Acum, unii dintre ei încearcă să motiveze că ar fi adoptat o atare poziţie de teama Securităţii, făcând prin aceasta încă o dată dovada laşităţii şi a incorectitudinii

D.A.: Toată lumea căuta o ieşire dintr-o situaţie care era clar că trebuia să aibă un sfârşit. Era un sfârşit care se apropia atât din motive biologice, cât şi din motive de supravieţuire a sistemului.

A»R*: Apropo, ce spune verişoara lui Nicu Ceauşescu... *DA.: Mihaela Ceauşescu.*

A.R.: Mihaela Ceauşescu, Moraru...

D.A.: în carte e Mihaela Ceauşescu, semnată de ea.

A.R.: Ce spune ea? Că Nicu Ceauşescu s-a aruncat în maşină cu Daniela Vlădescu să vină la Bucureşti, convins fiind că Ion Iliescu îi va rezerva un portofoliu. Că nici nu se gândea ca Ion Iliescu să nu-i dea un portofoliu, fiindcă intrase în contacte cu el când era la Iaşi şi i s-a părut un om extraordinar. Mihaela mai spune că a venit tatăl său, Marin Ceauşescu, de la Viena, ca să-1 convingă pe fratele său, pe Nicolae Ceauşescu, să renunţe în favoarea lui Ion Iliescu. A venit în preajma Congresului, dar a mai fost şi anterior, în vara lui 1989, tot în acelaşi scop. Atunci, înainte de a se întâlni cu fratele său, i-a făcut o vizită generalului Iulian Vlad.

DA.: Şi ce au discutat?

A.R.: Eu n-am de unde să ştiu.

DA.: Ba da! Aveţi de unde să ştiţi. De la generalul Iulian ***VtacL.***

A.R.: Nu, că n-am discutat despre asta. Şi nici nu-mi permiteam să-1 întreb. Dar, imediat după ce l-a condus pe Marin Ceauşescu, când a revenit mi-a zis: „ *Vin evenimente importante, o să discutam!"* Ştiam că

nu o să mai discutăm, fiindcă nu era prima oară când îmi spunea acest lucru.

DA..: Dacă ştiam, eu îmi permiteam, îl întrebam eu!

A.R.: Eu, nu! Dar nu pot să nu-mi pun întrebarea dacă sugestia n-a fost pusă de acord şi că fratele cel mai mare n-a venit să se sfătuiască cu şeful Securităţii Statului, să-i spună cum se vede situaţia României din afară şi să-1 întrebe pe cel mai informat demnitar al statului: *„Dumneavoastră ce informaţii aveţi, că eu, de acolo, din ce am aflat, din ce mi s-a spus, poate ar fi bine să se prevină../'* Ce cred că nu s-a înţeles atunci? Dacă Nicolae Ceauşescu era receptiv şi recurgea la o readucere a lui Ion Iliescu la conducere, îl decredibiliza, ca fiind ales de Ceauşescu. Dar se puteau evita, cel puţin în parte, consecinţele dureroase şi crimele care s-au comis pentru legitimarea noii puteri.

DA.: Dar de ce a fost nevoie de crime, de omorârea unor oameni care-şi doreau doar o viaţă mai bună? Eu asta nu înţeleg.

A.R.: C/& să fie revoluţie, ca la 1907! Atunci, un boier ce fusese omenos cu ţăranii le-a spus că le dă tot de bună voie, dar să nu ucidă, să nu violeze, să nu dea foc. Capul răsculaţilor i-a zis: *„Atunci nu se cheamă că facem revoluţie, boierule!"*

DA.: Ca să sune a revoluţie. De ce? Dacă era revoluţie se 9 9 putea legitima mai uşor noua putere?

A.R.: Asta a fost mentalitatea lor şi vă dau un exemplu. Pot fi identificate mărturiile, acum am aflat şi eu de mărturiile unor oameni care au fost lângă generalul Iulian Vlad în zilele fierbinţi din decembrie 1989. L-am întrebat şi mi-a confirmat că, într-adevăr, aşa stau lucrurile.

DA.: Pot fi identificate unde?

A.R.: La Parchet, în dosarul Revoluţiei.

D.A.: Dosarul nou ?

A.R.: Asta nou. Generalul Iulian Vlad l-a interpelat la telefon pe Ion Iliescu şi i-a spus: *„Tovarăşe Uiescu, am auzit că s-au dat arme civililor şi au fost înarmaţi tot felul de oameni!" „Da, tovarăşe Vlad! Eu am dispus " „ Tovarăşe Iliescu, au primit arme şi copiii! Oameni neinstruiţi, care nu ştiu să lefolosească şi s-ar putea să se întâmple nenorociri. Să se împuşte între ei. " „Da, tovarăşe Vlad, în revoluţie se mai şi moare!" „Dar, până la urmă, dacă se va muri, cine va răspunde?" „Nu e treaba dumitale!"* Sau ceva în genul ăsta... Deci, această discuţie a avut loc şi exact după acelaşi tipic a răspuns, aceeaşi replică a avut-o şi generalul Nicolae Militaru când a fost lichidat

echipajul de intervenţie antiteroristă al U.S.L.A., condus de colonelul, post-mortem, Gheorghe Trosca: *„în război, în revoluţie, se mai şi moare! ”.*

DA.: Eu am în birou şi păstrez, pentru că mi se pare cea mai mare manipulare din istorie, comunicatul F.S.N. din decembrie '89, cu condamnarea la moarte a lui Nicolae Ceauşescu, în care se spune că a furat un miliard de dolari, că sunt 60.000 de morţi. Deci, erau nişte prezumţii pe care au încercat după aceea să le confirme... Ceea ce mi se pare foarte ciudat este că, în România, am asistat la o revoluţie extrem de violentă, extrem de sângeroasă, în condiţiile în care, în restul celorlalte state socialiste, comuniste, schimbarea a avut loc natural, printr-o lovitură din interiorul partidului. La noi, partidul era plin de alde Bobu, de Postelnicu... Eu, acum, nu cred că în partea cealaltă erau nişte democraţi. Nu cred că democraţia internă de partid funcţiona perfect în Ungaria, în Bulgaria, în Cehoslovacia, în R.D.G., dar cert este că, la noi, Partidid a fost, dacă vreţi, rotiţa care n-a funcţionat din sistem. Pentru că, în restul ţărilor socialiste, când s-a schimbat, s-a schimbat doar rotiţa principală, atâta. La noi este aruncat în aer întreg mecanismul. De ce?

A.R.: Am mai explicat, n-a fost vorba de aruncarea în aer a mecanismului, a fost vorba de o intenţie de distrugere şi destructurare a statului român şi de fărâmiţare a

României, Fiindcă ceea ce li se părea unora că este naţionalism românesc constituia o ameninţare directă pentru puterile revizioniste din jurul nostru. Iar această poziţie specială, de Gică-contra, pe care a avut-o România, prin şeful statului, vizavi de ceilalţi membri ai Tratatului de la Varşovia, nu se credea că va putea fi sancţionată decât prin împărţirea românilor între vecini, şi asta a fost intenţia.

D.A.: Deci, explicaţia dumneavoastră, pentru acest moment pentru aceste întâmplări, care sunt mai mult decât întâmplări, este că s-a încercat declanşarea unui dezastru.

A.R.: Da. A fost punerea la pământ a României, asta a fost. Şi cu extragerea profitului economic, fiecare în felul lui.

D.A.: De ce suntem noi mai apetisanţi decât bulgarii sau decât sârbii?

A.R.: Fiindcă noi am avut ce n-aveau ei.

DA.: Ce? Petrolul şi grânele? Era o glumă.

A.R.: Care erau activele economice ale României în 1989 şi ce s-a întâmplat cu ele?

D.A.: în 20 de ani au dispărut. Au fost privatizate sau au dispărut.

A.R.: Cine a tras profitul din punerea la pământ a industriei metalurgice?

D.A.: Rusii.

A.R.: Cine a tras profitul din concesionarea resurselor subsolului?

D.A.: Deocamdată nimeni.

A.R.: Cum nimeni?

D.A.: Deocamdată, pentru că nu s-a întâmplat nimic.

A.R.: f e este O.M.V.-ul?

D.A.: Dacă vorbiţi de austrieci, da, austriecii au luat ce era mai important. Dar te duci tot într-o zonă de influenţă rusească la final, nu?

A.R.: Lucruri care i s-au spus prim-ministrului Adrian Năstase.

DA.?El cum a reacţionai?

AR*: Că politica economică nu o face Serviciul Român de Informaţii. Şi nici Ion Iliescu. O face guvernul. Dacă e să fie judecat pentru ceva şi dacă se vor scoate cumva din sertare dosarul privatizării Petromului, dosarul privatizării „ALRO Slatina” şi altele, vom găsi că acolo a fost vorba de grave acte de subminare economică... Surpriză ar fi să nu existe şi fapte de trădare, în varianta subminării economice.

D.A.; *Corupţie?*

A.R.: Nu mai vorbim corupţie.

DA.: Corupţia puterii?

A.R.: De ce îmi puneţi întrebări la care cunoaşteţi răspunsul? Poate s-au şi dat răspunsuri, fiindcă juridic este totuna, ca incriminare. Deci, atâta timp cât nu sunt în posesia materială a dovezilor, cunoştinţele mele, oricât ar fi de temeince... Informaţia secretă este temeinică, dar nu este mijloc de probă.

DA.: Am înţeles. Dar eu vă întreb de lucrurile pe care le ştiţi sau le-aţi auzit.

A.R.: Eu nu ştiu dacă cineva dă ceva pe gratis.

D.A.: Aţi pronunţat un cuvânt, aţi spus subminarea economiei naţionale. Aşa, orice privatizare e subminarea economiei naţionale, se ia de la popor şi se dă unui om de afaceri,...

A.R.: Nu e adevărat. Vorbim de pe poziţiile unor şcoli juridice diferite. N-am spus subminarea economiei naţionale, fiindcă această infracţiune nu mai există. Vor- beam de acte de subminare economică, ca modalitate de săvârşire a infracţiunii de trădare.

D.A.: De ce? Dacă vindeam la italieni era mai bine?

A.R.: Acele vânzări şi privatizări s-au făcut sub rezerva unor anumite condiţii.

D.A.: Care nu au fost respectate...

A.R.: Si atunci!?

DA.: Asta pentru că avem un stat slab, cum spunea Sorin Ovidiu Vântu.

A.R.: Nu. Nu e vorba de statul slab. Aci e vorba de lipsa voinţei politice şi de complicitate, ca să spunem aşa. Acolo sunt fapte extrem de grave. Şi cu Bechtelul sunt fapte extrem de grave. Să nu creadă cineva că ele nu sunt dovedite, că nu sunt probate.

D.A.; *Eu nu cred lucrul ăsta, cred că sunt probate şi dovedite. Şi atunci, cine ţine dosarele? Că s-au schimbat guvernări de toate culorile şi de toate influenţele, şi de toate terminaţiile şi nici nu mai ştiu ce să mai zic. Deci, dacă există asemenea dosare, cine le tine?*

A.R.: Cum cine le tine?

D.A.: *Securitatea.*

A.R.: Voinţa politică. Să ne aducem aminte de singura scurgere de informaţii dinspre guvernul Năstase, care ne poate da răspunsul. Când îi sugerează ministrul justiţiei, Rodica Stănoiu, prim-ministrului să se dea drumul la câteva dosare măcar, chiar dacă vor fi şi de la P.S.D. Credibiliza! Deci, nu mergea Justiţia chiar aşa... Nu suntem nici orbi, nici surzi, nici chiar atât de proşti încât să nu ne dăm seama că prea-înalţii corupţi trimişi până acum în judecată au avut dosare penale pentru fapte nesemnificative, în raport cu ceea ce este de notorietate internaţionala că au săvârşit, cu consecinţe deosebit de grave. Sunt întâmplătoare diverse acţiuni din astea, de hăituiala, ca să spun aşa, judiciară, căhărţuială se face, nu? Unde sunt corupătorii? Avem vreun dosar deschis pe corupători?

D.A.: *în general, fac denunţuri şi scapă.*

A,R.: Şi atunci? Unde sunt dosarele cu adevărat de mare corupţie!? Fiindcă, nu se atinge nimeni de corupători. Dacă s-ar fi dat undă verde pe corupători, ar fi ieşit şi celelalte la lumină. Atâta timp cât corupătorii sunt intangibili şi au ofiţeri de legătură, implicaţi în sistemul de

probaţiune judiciară, care dau sau nu dau O.K.-ul pe anumite direcţii şi piste de investigaţii... Nu la „Securitate" se ţin dosarele. Dosarele sunt temporizate, sub presiunea unor interese exterioare statului şi poporului român, de un Minister Public si de o Justiţie profund coruptă şi deturnată de la raţiunile ei într-un stat de drept, acolo sunt dosarele!

D.A.: Dar ceea ce spuneţi are legătură cu tipul de cunoaştere pe care l-aţi avut până la un anumit moment sau, pur şi simplu, sunt nişte păreri?

A.R.: Eu nu-mi fac păreri din vise.

DA.: Deci, are legătură cu tipul de cunoaştere.

A.R.: Eu mi-am făcut păreri văzând, analizând, judecând şi, dacă am fost întrebat, consiliind. Am avut un număr de ani feedback-ul planificării informative, inclusiv după momentul februarie 2005, când fenomenul corupţiei, în anumite dimensiuni şi condiţii, a fost oficial asimilat, prin Hotărâre a C.S.A.T., ca „modalitate de materializare a unora dintre ameninţările la adresa siguranţei naţionale".

Operaţionalizarea respectivei hotărâri în planificarea informaţiilor a necesitat emiterea unui document consis-

tent, practic[5], a unui manual, pentru a se şti ce şi cum, unde şi când, cu ce şi cu cine se duce lupta împotriva corupţiei. Evident că pentru verificarea viabilităţii planului de căutare a informaţiilor privind corupţia era obligatoriu un feedback exprimat în indicatori statistici.. Nu operam cu nume de persoane, de societăţi comerciale, de instituţii, ci cu elemente generice dimensiunile prejudiciilor. Realizam comparaţii cu ceea ce rezulta din dosarele de presă privind corupţia, evaluam feedback-ul de la beneficiarii informaţiilor, comparam cu datele de bilanţ ale organelor de aplicare a legii, studiam şi comparam cu rapoartele unor servicii străine, care se refereau la corupţie.

DA.: Deci, e clar că ceea ce îmi spuneţi sunt lucruri grave, dar aş vrea să ne întoarcem puţin la Ion Stănescu. Să ne întoarcem la miniştrii de Interne din perioada dinainte de 1989! Acesta a încercat o umanizare a Securităţii. Dar n-a stat decât un an, pentru că intervine acel moment şi putem spune că...

A.R.: Ce rapid ne îndepărtăm de un subiect fierbinte! Ion Stănescu, fost preşedinte al Consiliului Securităţii Statului, cu rang de ministru, din anul 1968 până în 1972, şi ministru de Interne din 1972, până în luna martie 1973, a fost destituit, în principal, din cauza

teribilismelor lui Nicoiae Pleşiţă, care era şeful Direcţiei Securitate şi Gardă, care a fost şi el destituit şi trimis de noul ministru de Interne, Emil Bobu, ia Inspectoratul judeţean Ilfov al Ministerului de Interne, ca şef al Serviciului Administrativ, Tot la inspectoratul respectiv, dar ca inspector-şef, a fost trimis şi generalul Nicoiae Stan, după ce nu a mai fost dorit ca locţiitor al şefului Direcţiei de Securitate şi Gardă. După Nicoiae Pleşiţă, succedat de generalul Viorei-Paul Marinescu, apoi de generalul Stan, la direcţia respectivă nu s-a mai titularizat vreun şef. Aghiotanţii principali, Ion Băjenaru şi Marin Neagoe, au fost împuterniciţi, succesiv, la comanda direcţiei.

A existat şi un proiect al Casei Prezidenţiale, care să subordoneze şi Direcţia de Securitate şi Gardă, proiect sugerat de Mihai Pacepa, care aspira la rangul de şef al acesteia, dar nu a fost să fie. Nicoiae Ceauşescu i-a propus, la un moment dat, generalului Iulian Vlad să-l numească şef al Casei (Administraţiei) Prezidenţiale. Asta după ce-1 testase în mai multe vizite externe. Generalul Iulian Vlad i-a raportat: ^*Tovarăşe Preşedinte, eu nu pot lucra cu tovarăşa Elena Ceauşescu. Sunt militar, sunt obligat să mă supun ordinului Dumneavoastră, dar trebuia să vă raportez această incompatibilitate a mea*

Nicoiae Ceauşescu, ştia el ce ştia (!), nu l-a întrebat nimic, a spus că se mai gândeşte, dar despre proiectul respectiv nu s-a mai vorbit.

Elena Ceauşescu i-a cerut generalului Nicoiae Pleşiţă urmărirea (ascultarea telefoanelor) unora dintre colaboratorii lui Nicoiae Ceauşescu. Zelos, Nicoiae Pleşiţă s-a conformat, deşi trebuia s-o facă numai dacă-i ordona preşedintele. Personalul domestic - bucătari, cameriste, menajere, coafeze ş.a. - era din oficiu controlat. Medicii personali, la fel Nicoiae Pleşiţă nu dispusese radierea din interceptări a secvenţelor în care erau dialoguri cu Nicoiae Ceauşescu. Emil Bobu, dar şi Ion Dincă, mai cu seamă, care nu-1 agreau pe Nicolae Pleşiţă, au jubilat când au dat peste respectivele secvenţe, cu prilejul controlului dispus după sinuciderea medicului Abraham Schechter. Au pus imediat placa abuzurilor Securităţii, a controlului acesteia asupra Partidului şi l-au pus pe fãraş pe Ion Stănescu.

Ion Dincă a fost o perioadă (1971-1973) şeful Secţiei C.C. al P.C.R pentru probleme Militare, Justiţie şi Afaceri Interne, calitate în care participa la conferinţele de partid ale Ministerului de Interne. întrerupea frecvent vorbitorii şi-i apostrofa cu o duritate extremă. Mi-a fost dat

atunci să văd vipuştile a doi generali tremurând şi erau generalii cei mai cu coloană vertebrală, curajoşi în exprimarea opiniilor. Ion Dincă intervenea, ei îşi duceau mai departe cuvântul. Ion Dincă iar îi întrerupea, îi insulta, ei tăceau, dar le tremurau picioarele, de nervi, nu de frică, ondulaţiile vipuştii pantalonilor impecabili călcaţi făcând vizibilă starea lor.

Arestarea bibliotecilor

DA.: *Deci, din anul 1973 a urmat Emil Bobu.*

A.R.: Da. Emil Bobu, cel care a arestat bibliotecile. La propriu şi la figurat.

D.A.: *Adică?*

A.R.: In sediile unităţilor centrale şi în special în sediul din clădirea Vamei Poştei, care este şi un monument de arhitectură, erau şi nişte biblioteci impozante. Vorbesc în primul rând de mobilier, dar şi de fondul de carte.

D.A: *Vorbim de biblioteci cu circuit închis?*

A.R.: Nu, bibliotecile de cabinet.

DA.: *Ce înseamnă „de cabinet"?*

A.R.: Cabinetele demnitarilor din conducerea ministerului, ale unor directori din minister.

DA: *Dar, totuşi, n-aveai acces ca om normal la ele. Nu toată lumea avea acces la ele, nu?*

A.R.: Erau biblioteci de birou. Mobilier şi cărţi. Cum era şi biblioteca lui Mihai Antonescu în biroul directorului

S.I.E., Teodor Meleşcanu. Lui îi plăcea să stea în acea ambianţa. Miniştrii, adjuncţii, secretarii generali, directorii aveau în dotarea birourilor de lucru, a cabinetelor, biblioteci. Unii aveau în biblioteci şi cărţi personale, dicţionare, enciclopedii, atlasuri de care se foloseau, alte cărţi pe care şi ie procuraseră ori le primiseră cu dedicaţii şi nu le-au dus acasă, inclusiv literatură străină.

Emil Bobu şi-a început ministeriatul cu o inspecţie prin birourile din sediul central al ministerului şi a dat ordin ca bibliotecile să fie scoase din birouri. Au fost depozitate, unele mai bine, altele mai impropriu, s-au mai deteriorat, la coborârea pe scări, le-a prins igrasia. Deci, asta a fost prima operaţiune a lui Emil Bobu.

EmilBobu, în dialog cu „Tovarăşul Corbu"

DA.: *Cum adică? Le-a scos din toate cabinetele de demnitari?*

A.R,t Cum vă spusei, a dat ordin să fie scoase şi duse la depozit. Ce nevoie au ei de biblioteci acolo? Să muncească, nu să citească. In sfârşit, nu mai zic nimic...

DA.: *Emil Bobu era tipul activistului de partid rudimentar...*

A.R.: Da. Emil Bobu cam asta a fost. Un fel de readucere a spiritului proletar, deşi traseul său a fost de la strungar, la procuror militar cu grad de căpitan, în Procuratura Generală, apoi activist de partid, prim-secretar judeţean şi preşedinte al Sfatului Popular Regional Suceava, consilier al lui Nicolae Ceauşescu, poziţie din care a fost numit ministru de Interne.

DA. : *Un adevărat proletar!*

A.R.: Proletcultismul era în artă, în cultură. Emil Bobu este cel care a susţinut desfiinţarea sistemului de învă- 5 5 ţământ superior în şcolile Ministerului de Interne şi trecerea de la recrutarea candidaţilor pentru şcolile de ofiţeri din licee, la selecţia acestora din producţie. In locul unor tineri bine pregătiţi, în şcoala de ofiţeri au venit candidaţi mai în vârsta, până în 25 de ani, mulţi cu liceul făcut la seral, cu stagiul militar satisfăcut, iar unii cu serioase carenţe în a scrie corect româneşte.

D.A.: *într-un fel sau altul ne întoarcem la perioada anterioară lui Ion Stănescu.*

A.R.: Nu anterioară lui Ion Stănescu, ci anterioară lui Alexandru Drăghici. Fiindcă Alexandru Drăghici este cel care a deschis calea pentru pregătirea aparatului de securitate şi în timpul său s-a şi înfiinţat

practic sistemul de învăţământ superior. După cum, tot în acele vremuri s-a stopat pregătirea ofiţerilor de spionaj la Moscova, spunând *„de mâine îi pregătiţi în Rom ân iaTtecf* cam ăsta a fost...

D.A.:... *Acesta afost Emil Bobu.*

A.R.: Ăsta a fost Emil Bobu, sigur că da... Foarte mult preocupat de grija faţă de familia prezidenţială, căreia se străduia să-i fie util, inclusiv în chestiuni strict de familie, dovedind un servilism ce-i scotea în evidenţă lipsa de demnitate şi de respect faţă de sine. Emil Bobu se adresa labradorului lui Ceauşescu, primit cadou din partea Reginei Elisabeta a II-a, cu apelativul *„Tovarăşul Corbu".* Când Zoie evada din Bucureşti prin Maramureş, fără să spună nimănui din familie, Emil Bobu prelua personal operaţiunile de căutare şi aducere acasă.

Emil Bobu l-a trimis pe generalul Iulian Vlad, în luna iunie 1974, comandant al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi a Ministerului de Interne nr. 1, de la Băneasa. în următorii doi ani, cei care i-au întocmit aprecierile de serviciu generalului Iulian Vlad au fost extrem de prudenţi în a-1 evalua şi a-i acorda calificativul; mai mult, o apreciere nici nu a fost semnată de cel care a întocmit-o. Cunoscând acest aspect din dosarul personal al generalului, de la C.N.S.A.S., l-am întrebat ce s-a întâmplat şi mi-a răspuns doar cu un zâmbet amar.

D.A.: *Dinfericire pentru sistem, Emil Bobu nu sta decât doi ani şi pleacă...*

A.R.: Doi ani au fost suficienti.

9

D.Aj E vorba aia românească, ajunge o măciucă la un car de oale.

A.R.: A fost suficient cât Nicolae Doicaru cu Mihai Pacepa să-1 mazilească pe Neagu Cosma, să-l trimită pe Iulian Vlad comandant la şcoală, de ia Direcţia de Cadre şi învăţământ, plus ce s-o mai fi întâmplat prin rotirea cadrelor, prin aducerea unor oameni din munca de partid în funcţii de comandă, fără ca respectivii să aibă vreo legătură cu domeniul. Activistul de partid era priceput în toate.

IXA; *De ce pleacă Emil Bobii?*

A.R.: Nu cunosc de ce a plecat Emil Bobu, probabil că a fost promovat, avându-i în vedere evoluţia ulterioară. Un moment, mi-am amintit contextul plecării sale. Zoiei Ceauşescu i s-au aprins călcâiele după un ziarist de la revista „Lumea" şi a dispărut de acasă. Ministrul Emil Bobu s-a pus în fruntea unui comandament naţional şi, secondat de generalul Mihai Pacepa, a găsit-o pe Zoie şi a predat-o Elenei

Ceauşescu. în zilele cât au durat căutările, cam o săptămână, Emil Bobu, zi şi noapte, nu a părăsit reşedinţa lui Nicolae Ceauşescu, de unde, instalat în spaţiul aghiotanţilor, a coordonat personal investigaţiile pentru găsirea dispărutei, care se afla într-una din vilele de protocol de la Predeal cu ziaristul Mihai Matei.

Emil Bobu şi Mihai, Pacepa s-au mai afirmat în faţa familiei Ceauşescu tot cu o operaţiune de căutare a Zoiei Ceauşescu, în anul 1973, când dispăruse cu medicul ginecolog Dan Vincze din Cluj, fiind găsită la Sighetu Marmaţiei.

Teodor Comun - iubit de popor

D.A.: Urmează Teodor Coman?

A.R.: Teodor Coman, în perioada anilor 1975-1978. A fost prim-secretar al Comitetului Judeţean Tulcea, care a fost foarte iubit de popor, ca să spunem aşa...

D.A.; *De ce?*

A.R.: Pentru că era un om de mare omenie, care a înţeles greutăţile oamenilor din Deltă. Ei mai creşteau pe acolo porci şi cai, la liber, prin grinduri, plus alte facilităţi din astea, la care dacă nu închidea ochii, nu erau posibile.

DA.: Pe vremea aia nu exista pestă porcină?

A.R.: Nu, n-am auzit să fi fost. *DA.: Sau dacă exista, nu ştiam.*

A.R.: în niciun caz. Nici nu s-a auzit vreodată să fie ceva. Organele de control sanitar-veterinar care erau, poliţia veterinară îşi făceau datoria. începând de la punctele de frontieră şi tot ce trebuia asigurat în complexuri de creştere a porcinelor.

Teodor Coman a fost un om care nu a restricţionat obiceiurile şi tradiţiile locurilor prin care a trecut, lumea trăia destinsă, cu privilegiile pe care le aveau ei acolo şi la pescuit. A fost un om cu coloană vertebrală, un om care nu s-a lăsat influenţat, manipulat, subjugat de şiretlicurile lui Tudor Postelnicu. Tudor Postelnicu a fost numit ministru secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului în timpul ministeriatului său. Se reţine aşa, ca o uşoară anecdotă, o întâmplare când Teodor Coman a luat nişte măsuri organizatorice, de numire a unor şefi şi de schimbare din funcţii a altora, iar Tudor Postelnicu s-a dus să-l întrebe dacă i-a raportat, mai înainte,

Elenei Ceauşescu. Teodor Coman l-a repezit: *„Domnule, eu nu lucrez nici cu nevasta, şi nici cu copiii preşedintelui. Eu lucrez numai cu d ân su l„Păi, ştiţi că ar fi bine.” „Nu, nu! Eu nu deprind obiceiurile tale. Eu mă subordonez exclusiv preşedintelui!".* Evident că de aci a început carotarea ministrului la Elena Ceauşescu, dar Teodor Coman l-a ţinut pe Tudor Postelnicu la distanţa regulamentară, un pas în spate, la stânga, aşa cum scrie la regulamentul militar, acolo unde îi era locul. Tudor Postelnicu a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să poată să scape de el şi a exploatat momentul dezertării lui Mihai Pacepa.

DA.: Ei, totuşi, rezistă trei ani de zile, 75-78...

A.R* Tudor Postelrdcu a venit în luna martie 1978, iar Teodor Coman a plecat la foarte scurt timp după dezertarea lui Mihai Pacepa, fiind numit prim-secretar ai judefenei de partid Vâlcea, respectiv preşedinte al Consiliului judeţean, unde a lăsat oamenilor o amintire frumoasă, fiind şi acum evocat. O stradă din Râmnicu Vâlcea îi poartă numele.

DA.: El termină în 5 septembrie 78. Deci, Teodor Coman are o amintire bună din punctul ăsta de vedere. Plecarea lui Coman are legătură cu Mihai Pacepa?

A,FL: E posibil să aibă legătură cu Mihai Pacepa. Sigur, dacă se pune problema unei plecări din cauza lui Mihai Pacepa, mai degrabă este cazul lui Nicolae Pleşiţă, fiindcă erau în relaţii mai strânse, mai apropiate, inclusiv interumane, ca să zic asa. Dar la Teodor Coman nu se punea problema. Acestuia i-a fost oferit, cu prilejul zilei de naştere, un ceas de o oarecare valoare din partea lui Mihai Pacepa, ceas de care nici nu s-a atins. L-a pus într-un seif la cabinet, de unde l-a şi predat, când a fost întrebat de Tudor Postelnicu dacă i-a fost oferit.

DA.: Cefei de ceas era?

A.R.: Ceas de mână, nu cunosc detaliile. Cert era că omul nici nu-1 folosise. Era pus într-un seif. Nu mai reţin exact, dar parcă mai era un ceas de damă, aceeaşi marcă.

Mihai Pacepa mai încercase şi captarea bunăvoinţei lui Ion Stănescu, cu o servietă cu valută şi lingouri de aur, dar Ion Stănescu a dat-o Serviciului Protocol să o treacă în inventarul tezaurului şi să o depună în buncăr.

Cadourile otrăvite oferite de Mihai Pacepa miniştrilor săi s-a încercat a fi folosite ca pretexte în conjuncturi nefericite, fiind invocate

de comisiile de anchetă a evenimentelor care au determinat eliberarea lor din funcţie.

George Homoştean - cel mai longeviv ministru de Interne

DA.: George Homoştean?

A.R.: George Homoştean deţine recordul absolut al longevităţii în funcţia de ministru de Interne din istoria

României, din toamna anului 1978 şi până în toamna lui 1987, exact nouă ani. Avea multe calităţi, dar prima era aceea că nu deranja pe nimeni, era un om calm, echilibrat, un mucalit în felul lui, întotdeauna cu o anecdotă la îndemână, dar pentru care Postelnicu nu avea consideraţie şi nu-1 lua în seamă. Ca ministru, George Homoştean pleda pentru omenie şi respect faţă de populaţie, cerea să se respecte legea, să nu se comită abuzuri, să nu fie nedreptăţit cineva. Se bucura de mult respect şi aprecieri frumoase din partea locuitorilor judeţului Alba, unde s-a afirmat ca bun gospodar, reşedinţa judeţului, Alba lulia, devenind de nerecunoscut fată de ceea ce fusese anterior

mandatului său. Să avem în vedere că s-a menţinut în

funcţie

nouă ani, din toamna anului 1978, fiind cel mai longeviv ministru de Interne din toate timpurile.

D.A: *Bun, dar totuşi a fost implicat în acţiunea „Autobuzul", celebra deturnare din 1981, soldată cu o execuţie publică a răpitorilor şi a celor răpiţi. Un stil rudimentar de a rezolva o criză cu ostatici.*

A.R.: A fost implicat, dar ca o rotiţă într-un mecanism în care, nu ştiu, mai puţin au contat convingerile şi voinţa sa, el ca ministru fiind redus de Nicolae Ceauşescu la rolul „curelei de transmisie" a ordinelor sale... Nu am, practic, detaliile cazului, decât ceea ce am citit şi eu din presă. Operaţiunea de capturare şi neutralizare a autorilor deturnării a fost coordonată de ministrul George Homoştean şi ministrul secretar de stat Tudor Postelnicu, iniţial chiar din tribuna oficială a paradei de 23 August 1981.

D.A. : *Deci nu ati avut atunci...*

A.R.: Nici vorbă... Eu eram, la momentul respectiv, în concediu. Generalul Vlad, de asemenea, se afla la cură, în staţiunea Olăneşti. Nu ne-am aflat deloc în zona deciziilor, şi cu atât mai puţin în cea a operaţiilor.

D.A. : *Nu s-a aflat?*

A.R.: Am aflat datele generale ale cazului, aşa cum au fost ulterior prezentate de Unitatea Specială de Luptă

Antiteroristă, de unde am retinut că autorii deturnării au fost ucişi în schimbul de focuri cu forţa de intervenţie, ca urmare a refuzului de a nu opune rezistenţă şi a se preda. Procedura de acţiune antiteroristă prevede

şi actualmente, ca soluţie de ultimă instanţă, lichidarea autorilor actelor teroriste care pun în pericol viaţa ostaticilor ori a membrilor forţei de intervenţie.

D.A.; *Nu s-a prelucrat toată acţiunea, era un caz deosebit?*

A.R.: Nu ştiu sa fi existat un document de prelucrare a cazului. De altfel, cui folosea? Cunosc doar ce am aflat din raportul menţionat şi din relatări verbale privind deturnarea autobuzului şi luarea pasagerilor ca ostatici, terorizarea ostaticilor, lucruri care nu puteau fi admisibile, despre furtul armelor, care au fost sustrase de la un post comunal de miliţie. Era de presupus că ordinele date chiar din tribuna oficială, probabil şi sub impulsul nervilor, au constat exact în ceea ce a dispus Nicolae Ceauşescu.

D.A.; *Adică, să se deschidă focul asupra autobuzului. Că asta s-a întâmplat, pentru că atunci au murit 6 oameni şi 12 au fost răniţi!*

A.R.: După cum a consemnat presa privind desfăşurarea procesului în cazul „Autobuzul”: *„Ordinul a venit scurt şi la obiect pentru Homoştean şi Postelnicu: Să fie lichidaţi fizic, sa disparăN* 5

D.A.; *Care au acţionat prin metoda rusească de a anihila un atentat terorist; în care nu mai contează vieţile civililor implicaţi fără voia lor.*

A.R.: Nu am ştiinţă decât despre ceea ce s-a consemnat şi s-a raportat ierarhic de către Unitatea Specială de Luptă

45 Din relatările colonelului Dragoş Sîmionescu, aghiotantul de serviciu a lui Nicolae Ceauşescu în ziua respectivă, când i s-a raportat că şoferul autobuzului a fost ucis, Ceauşescu i-a chemat pe Homoştean şi pe Postelnicu şi le-a ordonat: „Aşa ceva nu putem tolera. Luaţi elicopterul, mergeţi acolo şi dacă au ucis, să fie lichidaţi”. Detaşamentul de intevenţie antiteroristă a fost însoţit şi de un grup de procurori şi judecători, dar aceştia - după transmiterea ordinului lui Ceauşescu nu şi-au mai exercitat atribuţiile.

Antiteroristă, pentru informarea generalului Iulian VlacL Deşi U.S.L.A. era în coordonarea sa, în contextul evenimentului, ministrul secretar de stat Tudor Postelnicu, căruia i se adresa Nicolae Ceauşescu, a preluat personal coordonarea şi legătura cu şeful unităţii. Nu am participat la proces şi nu cunosc ce a spus fiecare acolo. Eu am doar reprezentarea unei versiuni oficiale a cazului, de la momentul respectiv.

D.A.: Nu, nu, au fost executaţi!

A.R.: Executaţi, după ce fuseseră capturaţi, fapt de care eu am aflat

ulterior, mult mai târziu, sigur că asta nu trebuia să se întâmple, dar era posibil ca George Elomoştean şi Tudor Postelnicu să refuze executarea ordinului lui Nicolae Ceauşescu?!

D.A.: Deci, George Homostean marchează în vreun fel această perioadă?

A.R.: O marchează doar prin faptul că a fost factor de echilibru şi un bun gospodar, un administrator eficient al patrimoniului, ceea ce nu este puţin, dacă avem în vedere bugetul Ministerului de Interne. A echilibrat şi relaţiile interumane dintre principalii săi colaboratori.

DA.: Adică, ce încercaţi să...

A.R.: El îi mai aduna la aniversările zilelor de naştere sau cu alte ocazii, unde destindea atmosfera, încercând să lege echipa de conducere, să netezească asperităţile generate fie de Tudor Postelnicu, fie de generalul Constantin Nuţă, adjunctul ministrului şi şef al Miliţiei, de Romulus Dima, adjunct al ministrului în două ipostaze, ca şef al Centrului de Informaţii Externe, apoi ca şef al logisticii. Cei trei, pe care i-am numit, făceau notă aparte...

D.A.: *In ce sens...*

A.R.: ...Reprezentau aripa dură din conducerea ministerului. Despre Romulus Dima, de exemplu, Nicolae Pleşiţă spunea: „... *era un secretar de partid, unu'Dima, zbir comunist, care habar n-avea de munca de securitate, dar avea nas bun, simţea murdăria de la o poştă. Şi oamenii, mai de frică, l-au*

informat pe Dima ce se întâmpla în «bucătăria D.LE.»t corupţie, mâna—n pungă, deturnări, minciuni. Totul s-a făcut pe ilegalităţi, deturnare de fonduri, ciubucăraie. Cel puţin aşa a reieşit din ancheta internă făcută pe linie de contrainfbrmaţii, după fuga generalului Paccpa

Generalul Constantin Nuţă, şeful Miliţiei, foarte plin de eî, deşi se subordona nemijlocit ministrului de Interne, văzând că Tudor Postelnicu îl domina până la desconsiderare şi umilire pe George Homoştean, s-a dat de partea celui mai tare.

Relaţiile dintre membrii conducerii ministerului marcau şi angrenajul instituţional, grevau asupra cooperării dintre structurile componente.

D A; *Mergeaţi în acest soi de team-buildinguri cu ei?*

A.R.: Ei, cum aşa? Nu era de conceput ca în acel cerc strict rezervat să intre altcineva. Vorba veteranului Dan Podea, fost rugbist, şeful cabinetului ministrului de Interne, care schimbase vreo şapte-opt miniştri: „ylwnoi, *noi nu avem timp de pierdut, de politichie, noi trebuie să conducem!"*

D A; *Şi George Homoştean cum des tindea atmosfera?*

A.R.: Observatorii din culise mi-au mai relatat câte ceva, dar Ia mult timp după, în anii din urmă. George Homoştean începea prin a-i „critica" pe generalii Nicolae Pleşiţă şi Iulian Vlad, că au lipsuri şi neajunsuri în a se alinia comesenilor, ba că nu beau, fiindcă nu le-ar permite ulcerul, ba că fac opinie separată la mâncare, sfidându-i ostentativ cu mămăliguţă cu brânză dulce şi mere coapte.

Apoi, îl fixa pe Romulus Dima şi începea să spună bancuri cu olteni. Acesta nu prea înghiţea anecdotele cu olteni, considerându-le discriminatoare. George Homoştean îl provoca să relateze episodul de la Bihor, cu sudiştii, întâmplare care l-a indispus din cale-afară. Dima, foarte serios, acru, se facea că nu înţelege. Ministrul: *„Bine, dacă nu-ţi mai aduci aminte, povestesc eu, că efoarte important să ştie şi ceilalţi tovarăşi din conducerea ministerului*

Pe scurt, întâmplarea respectivă s-a petrecut cu prilejul unei inspecţii pe care Romulus Dima a efectuat-o la Inspectoratul judeţean Bihor al Ministerului de Interne, în calitatea sa de adjunct pentru administraţie. A trecut în revistă problemele administrative ale inspectoratului, starea clădirilor, a parcului auto, a tuturor dotărilor,

apoi, când s-a retras la masă cu inspectorul şef, colonelul Popescu, şi cu locţiitorul acestuia pentru administraţie, Romulus Dima a luat mina omului grijuliu, preocupat şi de cum o duc ei acolo, în judeţ. Inspectorul şef, Iară să ştie locul de baştină al lui Romulus Dima, a scrântit-o: *..Bine, tovarăşe ministru, dar ar fi şi mai bine dacă am scăpa de ocupaţia sudiştilor!" „Ce vrei să spui?!"* Inspectorul şef a început să înşire o listă cam lungă a funcţiilor de conducere, la nivelul judeţului Bihor, ocupate de activişti de partid proveniţi din vechiul Regat, preponderent din judeţele Olteniei. Deşi se schimbase la faţă, Romulus Dima nu a reacţionat. După plecarea adjunctului ministrului, inspectorul şef a fost apelat telefonic de ministrul George Homoştean, pentru a-1 întreba cum s-a descurcat la inspecţie şi dacă şi-a rezolvat problemele, profitând de prezenţa adjunctului său acolo. Colonelul Popescu i-a relatat, cu toate detaliile, rezultatele vizitei lui Romulus Dima, inclusiv chestiunea sudiştilor, la care ministrul George Homoştean: *„Popescule, ce ai făcut, mă?! Tu nu ştii că ăsta e oltean din Gorj? Vai de norocul tău", „Serios, tovarăşe ministru?!"* Ministrul a izbucnit în hohote de râs şi a încheiat: *..Bine Cai zis-o!"*

Cu o mină foarte serioasă, ministrul George Homoştean li se adresa: *„Măi, oameni buni, voi de ce nu vă puneţi subordonaţii la treabă? Eu, în fiecare zi, constat* că *în Ministerul de Interne nimeni nu este la munca ",*

Intervenea, foarte agasat, Tudor Postelnicu: *„Ce tot spuneţi acolo, habar nu aveţi ce măsuri de mobilizare am luat, uitaţi, este aici adjunctul dumitale, şeful Consiliului Politic, care vă contrazice, nu-i aşa tovarăşe.,. "*

George Homoştean: *„ Uite, ieri am telefonat la mai multe judeţe şi am întrebat, măi, voi pe acolo ce mai faceţi, cum merg treburile? Toţi, fie inspectori şefi, fie şefii de la securitate ori miliţie, ofiţerii de serviciu, în lipsa lor, mi-au răspuns acelaşi lucru: Suntem prezenţi pe baricade, tovarăşe ministru! Apăi, daţi-văjos de acolo şi mergeţi la muncă, mă, le-am zis la taţi".*

Când se trecea la vin, ministrul oprea ospătarul din treabă, admonestându-1: *„ Voi nu ştiţi să faceţi şpriţu' mă! Lasă pe mine onoarea să-lfac şi $ă-i servesc eu".*

D.A.: Aaa, nu ştiau să prepare şpriţul! Grea problemă...

A.R.: Sa prepare şpriţul, vorba vine!

D.A.: Şi cum făcea şpriţid?

A.R.: Punea la el o treime vin şi două treimi sifon şi la ceilalţi comeseni punea invers, două treimi vin şi o treime sifon.

Voia să-î îmbete?

A.R.: Ii binedispunea şi după aia glumea cu ei... Dar, îi tachina pe Nicolae Pleşiţă şi pe Iulian Vlad...

D.A.: Că nu beau...

A.R.: *„ Că nu beau cât să le ţină hangul celorlaţi”,* spunea el.

D.A.: Ei veneau la aceste chermeze?

A.R.: Nu se poate spune că erau chermeze. Mai degrabă erau întruniri informale şi cu totul ocazionale ale Biroului Executiv al Ministerului de Interne, la o masă, prilejuite de câte un eveniment aniversar. Nimeni nu-şi permitea să nu participe. După plecarea lui George Homostean. nu reţin să se mai fi continuat acele reuniuni.

D.A.: Şi, cum, cei doi generali stăteau acolo ţepeni şi nu beau?!

A.R.: Dimpotrivă, generalul Nicolae Pleşiţă era de felul său într~o continuă vervă şi avea şi un real talent de povestitor. Generalul Iulian Vlad, la rândul său, după cum, de altfel, cred că aţi avut prilejuri suficiente să constataţi, nu era tipul de om care să stea ţeapăn, taciturn, indiferent de ocazii. Dar la mamăliguţă şi mere coapte nu mergea şpriţul. Ministrul îi tachina: „ Fbz *sunteţi oameni betegi, mă, nu sunteţi sănătoşi! Dar voi sunteţi apţi, mă, combatanţi?! Cum dracu' aveţiforţă să conduceţi ministerul ăsta greu, dacă mâncaţi mima ' mere coapte şi mămăliga cu brânză?!”*

Ministrul George Homoştean era, cum se zice, un om de lume. Când ajungea acasă, recupera restanţa la şpriţ. Intra, discret, cu şoferul într-o cameră de serviciu, numai cu unul dintre ei, întotdeauna cu „nea Busuioc”, mai în vârstă, în prag de pensionare. *„M-am uitat la ăia, eu bând aproape apă chioară şi pofteam şi eu un şpriţ „Să văd dacă Saveta mea doarme, doamna!”. „Hai să coborâm şi noi la bucătărie, să bem şi noi un şpriţ!”.* Aducea o cutie cu vin, numai de Jidvei, o navetă de apă minerală şi sta cu Busuioc la şpriţ, mai mult la povestiri, până spre zi, dimineaţa, după aia îi spunea: *„Dă telefon schimbului să vină să te ducă acasă şi după aia să mă ducă pe mine la minister”.*

D.A.: *Deci nu dormea?!*

A.R.: Miniştrii de Interne nu dorm, ei stau de veghe!

Nu era un obicei, poate s-a întâmplat doar atunci. Venea la minister, se interesa ce s-a întâmplat prin ţară, care e situaţia, rezolva, semna ce

avea pregătit în mapa zilnică şi, cam de două ori pe săptămână, când la cazarma trupelor era în meniul soldaţilor fasole, mergea cu maşina până în zona Aeroportului Băneasa şi de acolo continua drumul ca pieton până la vila de protocol de la Parcul Privighetorilor. Intra direct la popicărie şi lansa câteva zeci de bile. Nu puteau aghiotanţii cât dovedea el. După repriza de popice, servea doi-trei mititei, apoi pornea alert la drum, spre cazanul cu fasole al soldaţilor de la Comandamentul Trupelor de Securitate. Servea apoi, la popotă, porţia de fasole, după care pleca. Maşina îl aştepta în locul unde se împlinea norma de 11 kilometri de mers pe jos.

DA.: Era destul de sportiv din ce îmi spuneţi... Aşa, părea un om care s-a întreţinut bine!

A.R.: Episodul acela cu datul jos de pe baricade avea partea sa de adevăr. Nostalgic după anii petrecuţi ca prim- secretar şi preşedinte al Consiliului Judeţean Alba, el a scos judeţul din întuneric, ca să spunem aşa, adică oraşul, municipiul Alba. Telefona frecvent la inspectorat: *„Măi, ce faceţi pe acolo?” „Pe baricade, tovarăşe ministrul" „... soarele vostru, daţi-vă jos de pe baricade şi mai mere ti şi lucraţi, mă, oarece, că soarele-i sus pe ceri Lăsaţi baricadele, ce baricade vă trebuie?J Acolo sunt numai puturoşn şi scandalagiii! La muncă!”* Da! Deci, ăsta era. Nu am ce să zic... La bilanţuri, când se ducea, avea discursuri de bun-simţ, cerea comportament civilizat, să nu se facă necazuri oamenilor, să se aibă grijă în relaţiile cu populaţia, să nu se atragă antipatii, să se realizeze că fără suportul oamenilor nu şi-ar câştiga pâinea şi nu şi-ar putea îndeplini îndatoririle. Avea o gândire constructivă, nu avea în el nimic din spiritul demagogic al activistului de partid, nu!

D.A.\ Şi a eşuat în Securitate... şi vine perioada...

A.R.: Nu a avut treabă, chiar deloc, cu Securitatea. A eliberat locul pentru Tudor Postelnicu, fiind numit ambasador.

D*A; *Da, am citit, în Cehoslovacia.*

A.R.: In Cehoslovacia, responsabil cu asigurarea contrainformativă în ambasadă a fost Constantin Silinescu. Ieşea cu Silinescu la plimbare în curtea ambasadei. Am înţeles că era un edificiu frumos, cu o curte, cu grădină şi, la un moment dat, George Homoştean zice : *„Mai, Silinescule, ştii ce! Porumbeii ăştia, care sunt aşa mulţi pe aici, prin curte, pe la noi, nu or fi şi din ăia, porumbei calatori, poştaşi?*

Cineva din ambasadă nu-i foloseşte să transmită informaţii...?”. Constantin Silinescu n-a zis nimic. In zilele următoare, ies iar la plimbare. De fapt, era ora de raport a lui Constantin Silinescu şi, pentru protecţie, nu discutau în incintă. *„Măi, Silinescule, dar nu mai vin porumbeii!?” „Tovarăşii' ambasador, am luat măsuri!” „Ce măsuri, mă!?” „I- am ras cu pliciu pe toţi. ” „Bă, tu eşti bolund?! Bă, ce ţi-o căzut în cap!? Pai, bă, eu n-am vorbit serios, bă! Am glumit, mă! Eu am zis de şagă, aşa, cu tine... Tu ai luat-o...!”.* împuşcase porumbeii, ca să execute curierii ilegali.

„Epoca Tuăor Postelnicii"

D.A.: *Adevărul e că din ce povestiţi, la un moment dat, exista şi multă obtuzitate. Care nu a dispărut, ceea ce îmi arată că e unfenomen mult mai profund.*

A.R.: Nici nu mai vorbesc.

D.Ap *Asta mi se pare cel mai grav.*

A.R.: Obtuzitate, unilateralitate, unidirecţionare şi extremism raţionamental am întâlnit, din păcate, şi în zona serviciului extern al Securităţii, preponderent în segmentul de contrainformaţii, dar şi la informaţiile externe. Cazurile ofiţerilor „Andrei” (director de spaţiu), pe care l-am amintit, „Panduru”, „Speranţa” şi „V. C.”, pe care, de asemenea, l-am menţionat anterior, ca să numesc doar dintre cele antologice, pe care le putem exemplifica, sunt de domeniul patologiei spionajului.

DA. : *Dacă se fugea din România lui Ceauşescu, se puneau în aplicare sentinţele de condamnare la moarte, mă refer la cazurile militarilor?*

A.R.: Vă dau un exemplu. Aviatorul Popescu, însoţit de membri ai familiei şi câţiva apropiaţi, a reuşit să forţeze, cu un avion utilitar, spaţiul aerian al frontierei de stat a României, să tranziteze Ungaria şi să aterizeze în Austria. „Evaziunea aeriană” era un eveniment major, care atrăgea consecinţe în lanţ.

Justiţia din România l-a condamnat pe făptuitor, în contumacie, la 8 ani de închisoare. în opinia intransigentă a Conducerii Superioare, o asemenea pedeapsă, lipsită de executare în regim penitenciar, era o bagatelă, din care cei care ar fi predispuşi să urmeze exemplul aviatorului Popescu nu vor trage învăţăminte. Pentru ca pedeapsa să-şi

realizeze rolul educaţiv-preventiv, generalul Nicolae Pleşiţă primeşte aprobările necesare aducerii condamnatului în ţară, pentru executarea pedepsei. Drept urmare, i-a transmis colonelului „Panduru" ordinul: *„Mâna lungă şi nevăzută a revoluţiei să-i dea trădătorului o lecţie!"*

Colonelul „Panduru" îşi redactează ordinul de misiune şi descinde Ia Viena cu ur\ comandou de 24 de ofiţeri. Acolo, nici cea mai neînsemnată pornire ca ordinul să fie executat. Câteva săptămâni, Panduru a raportat zilnic gogoşi după gogoşi despre cum acţionează, susţinut, pentru executarea întocmai a ordinului primit. în realitate, făceau turism pe bani publici, trăiau pe picior mare în Austria şi blocau cifratorul cu rapoartele trimise Centralei, pentru justificarea timpului.

Transfugii au primit viza pentru Australia şi au părăsit Austria. Colonelul „Panduru" raportează că în momentul în care erau pe punctul să execute ordinul, autorităţile locale au luat măsuri excepţionale de protecţie a aviatorului şi l-au trimis, intempestiv, într-o direcţie ce urmează a fi stabilită.

In misiunea sa de pomină, „Panduru" a încălcat grav normele elementare de secretizare. Cifrorului i s-au dat rapoartele în clar, deşi identităţile surselor contactate trebuiau obligatoriu ascunse. Ulterior, cifrorul, locotentul- major Rotaru, a trădat, iar un informator din Centrul de azil şi triere a imigranţilor de la Traiskirchen, stabilit ulterior în Canada, a fost împuşcat mortal, la domiciliu. O crimă cu autor necunoscut.

Colonelul „Panduru" a rămas o figură antologică a spionajului nu numai prin talentul cu care mima îndeplinirea unor importante misiuni externe, ci şi printr-o căciulă moldovenească din blană de oaie, de care nu se despărţea din toamnă până în primăvară, chiar dacă paşapoartele diplomatice şi calităţile de care uzita pentru acoperire erau în totală incompatibilitate cu acoperământul capului.

Colonelul „Panduru" era şi un gafeur care a rămas celebru prin modul în care l-a deconspirat pe şeful grupării operative din Ambasada României de la Viena. Cu prilejul unei recepţii oferite de ambasador, în plenul asistenţei, se aude un salut milităresc: *„Să trăiţi, tovarăşe general Morjan!"*

O altă ispiavă a colonelului „Panduru", fatală pentru victima întâmplării, a fost confundarea Vienei, capitala Austriei, cu Vienna, un orăşel din S.U.A. Ce făcuse „destoinicul" colonel? Legendase un agent clandestin, trimis în misiune externă permanentă, cu biografia de

împrumut a unei persoane din Viena-Austria, dar elementele de susţinere erau pentru Vienna-S.U.A. Când contraspionajul şi autoritatea pentru imigrări din statul- ţintă au verificat biografia solicitantului cetăţeniei, acesta a indicat în răspunsuri persoane, locuri şi întâmplări ce nu corespundeau cu realităţile comunităţii din Viena-Austria, ci din Vienna-S.U.A. Căderea agentului a fost de neevitat, dar colonelul „Panduru" o ţinea pe-a lui: *„A trădat, nemernicul!"*

Instructorul de spioni „Speranţa", cel prins cu mâna în pungă

D.A.: Despre cazul „Speranţa"ce vă mai amintiţi?

A.R.: „Speranţa" este un sinonim posibil al numelui de acoperire al unui ofiţer instructor de spioni pe numele căruia s-a deschis un cont la Banca Română de Comerţ Exterior. Ofiţerul făcea parte dintr-o grupare operativă specială şi ultrasecretă a spionajului român („102"), care a administrat într-un cont valutar suma de 280.000 U.S.D., pentru realizarea unei operaţiuni clasificate „strict secret de importanţă deosebită".

în nebunia începutului de an 1990, „Speranţa" trece pe la B.R.C.E şi „ofiţerul bancar" îi dă vestea bună că s-au întocmit documentele solicitate pentru lichidarea contului respectiv. Surprins de veste, cere să vadă documentele şi constată că fusese semnat în fals. Lasă lucrurile aşa, până află că nou-numitul director al Serviciului de Informaţii

Externe, împreună cu unii dintre apropiaţii săi colaboratori, cunoscători ai existenţei şi destinaţiei sumei respective, au hotărât să şi-o apropie.

„Speranţa" demonstrează falsul şi... reface documente-

Ie, ca să nu fie probleme, iar banii vor fi apoi retraşi şi utilizaţi în propriul beneficiu. Când frauda este descoperită, S.I.E. intentează acţiune civilă pentru recuperarea sumei. Fostul şef al grupării „102", colonelul (rez.) „Predescu", a fost chemat să dea explicaţii în legătură cu dosarul financiar al operaţiunii şi să emită... supoziţii. Stăpân pe situaţie, colonelul raportează complet şi exact, încheind prin a preciza că dosarul, în perfectă ordine, l-a predat locţiitorului său, colonelul „Cocoş", care i-a succedat Ia comandă.

Urmează audierea colonelului la Procuratura Militară, unde

completează chestionarul deja pregătit şi răspunde la întrebările suplimentare, mai puţin despre destinaţia sumei, care constituia, în continuare, un secret de importanţă deosebită.

La încheierea audierii martorului, procurorul anchetator i-a arătat colonelului o adresă trimisă de Serviciul de Informaţii Externe, prin care se sugera că dosarul operaţiunii a fost *„suspect de corect întocmit şi gestionat de colonelul «Predescu», tocmai pentru ca să nu poată fi bănuit, ceea ce ar impune ca o pistă a anchetei să stabilească dacă nu este el cel care a coordonat sustragerea sumei* Fără comentarii!

Ulterior, colonelul a fost audiat şi ca martor în proces. Printre martorii care îşi aşteptau rândul să fie chemaţi la audiere se afla şi generalul Nicolae Pleşiţă, sub al cărui directorat la „Informaţiile Externe" se aprobase operaţiunea. Acesta, pe holul înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, îi zăreşte în mijlocul mulţimii pestriţe pe ofiţerii „Speranţa" şi „Cocoş". Nu se poate abţine să nu se dea în spectacol. Cu voluntarismul, exuberanţa şi limbajul colorat caracteristice, generalul a lansat o tiradă de insulte, injurii şi acuze la adresa foştilor subordonaţi, care deveniseră *„nu numai trădători, dar şi hoţi".* (Legendă: „Speranţa" = Nădejde; „Cocoş" = Găină.)

Arestarea lui Mir cea Răceanu a determinat sinuciderea unui director din spionajul românesc

D.A: *Cazul Mircea Răceanu în ce categorie intră: a succesurilor sau a succeselor?*

A.R.: Indiscutabil a fost un caz instrumentat la cel mai înalt nivel de profesionalism, reprezentând un succes de mare anvergură în confruntarea cu C.I.A. Din păcate, însă, trădarea lui Răceanu a determinat şi o sinucidere. Colonelul Vasile Moatăr, şeful Diviziei Europa a Centrului de Informaţii Externe, a avut o perioadă legătura operativă cu diplomatul Mircea Răceanu. O legătură profesională strânsă şi o relaţie umană pe care Mircea Răceanu a convertit-o într-o valorificare informativă în sens invers.

Cu prilejul flagrantului, asupra lui Mircea Răceanu s-au găsit şi informaţii obţinute din discuţiile avute cu colonelul Vasile Moatăr După arestarea diplomatului, colonelul a suferit o gravă cădere psihică, fiind internat la Secţia Psihiatrie a unui spital militar.

înainte de eveniment, colonelul Vasile Moatăr ceruse spre consultare un dosar din arhivă, pe care l-a restituit. Ulterior, altcineva a mai solicitat dosarul şi nu apărea în evidentă ca restituit. întrebat de dosar, Vasile Moatăr nu şi-a mai amintit nimic, dar a căpătat obsesia că i se pune la cale o înscenare. S-a aruncat de la etajul şapte al spitalului în care se afla internat.

Din exemplele prezentate, dar şi din constatări personale, am fost oarecum surprins de modelul de educaţie şi formare profesională al unora dintre combatanţii pe fronturile spionajului.

D.A: *Ce educaţie, cine să-i educe?*

A.R.: Am în vedere educaţia proastă, suprasaturată ideologic...

D.A: *Păi, proastă, de acord, dar depinde şi de anturajul pe care l-ai avut!*

A.R.: Dar, când m-am referit la educaţie, am avut cu totul altceva în vedere. M-aţi întrebat: *„Cine să-i educe?'1* Merită să zăbovim asupra chestiunii. Criteriile de selecţie vizau candidaţi cu „dosar bun", proveniţi din anumite familii şi categorii sociale, deci cu un anumit model cultural-educaţional, axat pe valorile morale ale familiei, ale comunităţii religioase, ale satului, cartierului, valorile morale şi culturale promovate de un sistem de educaţie etatizat şi ideologizat.

După selecţie, formarea ofiţerilor viza, nu în ultimul rând, consolidarea profilului ideologic, al ataşamentului politic necondiţionat. Unii rămâneau la acest nivel, considerând, probabil, că nu mai are importanţă cultura profesională, din moment ce sunt soldaţi devotaţi partidului, executanţi docili ai ordinelor, ai orientărilor şi indicaţiilor şefilor. Şefii, de cele mai multe ori, nu aveau cultura profesiei, fiind numiţi din rândul activiştilor de partid, pe criterii de garanţie politică. Revin la întrebarea: *„Cine să-i educe?"* Familia, şcoala, comunitatea, sistemul educaţional de stat, sistemul permanent al educaţiei politico-ideologice obligatoriu instituit. Dacă intrai în malaxorul educaţional oficializat fără valorile morale

tradiţionale perene, pe care doar familia şi obştea le mai păstrau nealterate, de veneai „omul de tip nou”. Un om permanent dedublat, dopat cu o ideologie extremă, căreia i se supunea mai mult din reflex, decât din convingere. Una era dacă scoteai la confruntarea cu adversarul spioni dopaţi ideologic şi mergeai cu prostia până acolo încât să trimiţi agentului ilegal din S.U.A., spre studiu, programul partidului şi cuvântările secretarului general, şi alta era să trimiţi la confruntare spioni clone ale modelului cultural occidental, american, britanic, francez etc. K.G.B.-ul îşi pregătea spionii în orăşele-studio, care imitau în toate detaliile modul de viaţă şi comportamental din spaţiile în care urmau să fie trimişi. Noi foloseam ţări-tampon pentru acomodare, iar şefii politruci pretindeau instructorilor să le asigure continuitatea învăţământului politico-ideologic.

DA.: Victor Marcu mi se pare un tip deschis. Bebe Tănăsescu, lafel, pot continua cu exemplele.

AJR.: Ei nu au fost şefi proveniţi din „activul de partid”. Bebe Tănăsescu a fost recrutat din Facultatea de Istorie, unde a fost coleg cu Lucian Boia.

DA.: îl iau şi pe Mihai Pacepa^ de exemplu. Nu mi s-a părut metoda!ă un ttp obtuz.

A.RPăi, dar nu avea de ce!

D.A.; *Exact asta spun...*

AFL: Mihai Pacepa avea o educaţie din familie, printr-o anumită tradiţie fusese îndrumat să devină violonist sau farmacist. Nu a urmat Conservatorul, ci Facultatea de Chimie industrială. Nu a fost activist de partid, ci membru al Y.M.C.A. (Young Men’s Christian Association).

Dimpotrivă, după dosar, după originea socială, dacă nu era susţinut, protejat, dacă nu era trimis de N.K.V.D, să urmeze cariera de ofiţer de securitate, nu avea nicio şansă. în biografia oficială, tatăl său apare ca tinichigiu, dar în realitate a condus Atelierele Ford din Bucureşti, unde se montau autoturisme. Cine era recrutat în Securitate, la începutul anilor ’50, din facultate şi cu originea sa socială?

Şi, totuşi, chiar şi Mihai Pacepa avea o doză de obtuzitate, dar una rafinată. Obedienta sa fată de familia Ceauşescu, în special faţă de Elena Ceauşescu, a determinat prejudicii în zona cea mai sensibilă a informaţiilor externe, cea a agenţilor ilegali. Elena Ceauşescu, exasperată de lipsa de orientare a Zoiei Ceauşescu în alegerea unui soţ, i-a solicitat lui Mihai Pacepa să-i găsească un ginere.

Petre Roman a fost respins de Elena Ceauşescu pe motivul: *„îmi ajunge un jidan în familie”.* Se referea la Ivanka Borilă, soţia lui Valentin Ceauşescu. Medicul Vincze, ziaristul Matei, scriitorul Petru Popescu nu i-au convenit defel,

Mihai Pacepa a ordonat să se caute un candidat la mâna Zoiei Ceauşescu din rândul agenţilor ilegali trimişi în Occident pentru a cuceri doamnele şi domnişoarele cu potenţial pentru spionaj. Executarea ordinului a însemnat

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete aducerea unor ilegali în ţară pentru a fi prezentaţi ori a convieţui „de probă”. De asemenea, Mihai Pacepa ar fi însoţit-o pe Zoie la Paris şi în alte capitale occidentale pentru prezentarea unor ilegali dintre care să-şi aleagă un soţ. Din toata această operaţiune matrimonială strict secretă de importanţă deosebită, singurul candidat care ar fi avut şanse reale de a deveni ginerele lui Ceauşescu, şi care a convieţuit o perioadă cu Zoie, s-a retras, raportând că nu poate duce misiunea la bun sfârşit. Toţi ceilalţi ilegali au fost, cum se spune în jargon, „prăfuiţi”, devenind neutiîizabili în „munca specială”. Eforturile de ani de zile depuse pentru selecţia şi pregătirea lor, cumulate cu nerealizarea obiectivelor de informaţii externe pe care le asigurau, nu au contat pentru Mihai Pacepa, în faţa capriciilor Elenei Ceauşescu.

D.A.: Corect! Aristotel Stamatoiu era genul de intelectual atras de, sau în spionaf ca să mai dăm un exemplu.

A,R.: S-ar putea să avem surprize. Iniţial, la nivel superficial de cunoaştere, am avut o părere foarte bună. Apoi, am constatat că, cel

puţin în unele privinţe, m-am înşelat. Generalul Aristotel Stamatoiu a trecut la Centrul de Informaţii Externe în 1982 şi în primii doi ani s-a ocupat de I.C.E. „Dunărea”. Afacerile i se potriveau mai bine decât spionajul şi contraspionajul. Iniţiativele asumate şi ordinele date de Stamatoiu în seara zilei de 21 decembrie 1989, nu numai cu privire la Dumitru Mazilu, el ceruse ca şi cei şase semnatari ai celebrei scrisori, precum şi orice alte persoane care ar putea polariza mulţimile din stradă să fie dislocate din Bucureşti, ne arată lipsa de viziune a şefului spionajului, care credea că salvează regimul. Ce obtuzitate mai mare putea demonstra? Cu excepţia generalului Aurelian Mortoiu, şeful Direcţiei Contraspionaj, ceilalţi directori cărora Stamatoiu le-a cerut propuneri de reţinere şi dislocare a potenţialilor lideri ai manifestanţilor, respectiv generalul Victor Neculicioiu, colonelul Gheorghe Raţiu şi colonelul Pătru Morariu, nu s-au conformat ordinului.
Generalul Mortoiu, însă, nu a avut tăria să se opună, deşi Dumitru Mazilu era un caz preponderent din competenţa generalului Stamatoiu. Trebuie observat faptul, nu lipsit de semnificaţii, că toţi ce condamnaţi pentru lipsirea ilegală de libertate a lui Dumitru Mazilu au instrumentat ori coordonat cazul lui Mircea Răceanu.

D.A.; *Pentru că,.. încep să vă contrazic, pentru că avem, până la urmă, zone de cunoaştere diferite, dar, totuşi, zona de informaţii externe era considerată elita Securităţii...*

A.R.: Treimea ieşită în evidenţă a aisbergului nu-i erodează partea nevăzută. Succesele nu se trâmbiţează şi, în consecinţă, nu dobândesc notorietatea scandaloasă a eşecului. A fost realmente elita dintre elite, în perioadele faste. Dar, au fost şi perioade în care a fi considerat e una, şi a fi e, deja, cu totul altceva. Era considerată elita, dar în ce perioadă, înainte sau după demolarea ce a urmat trădării generalului Pacepa? Ancheta cazului Mihai Pacepa a condus la concluziile corect rezumate de generalul Nicolae Pleşiţă, care a fost şi şeful spionajului în perioada 1980- 1984.’’

Generalul Pleşiţă, la rândul său, a făcut greşeli după greşeli. Dând curs unei comenzi politice absurde, a deconspirat trei agenţi clandestini.

Fratele înaltului demnitar loan Ursu, de profesie medic, aflat într-o ţară vestică, împreună cu fiica, a cerut azil politic. Cererea i-a fost imediat acceptată. Nicolae Ceauşescu i-a ordonat generalului Nicolae Pleşiţă să se lanseze intens versiunea răpirii acestuia şi, totodată, să se

începapă căutarea în vederea recuperării.

Pentru executarea acestei comenzi politice, generalul Pleşiţă a ordonat mobilizarea urgentă, fără excepţie, a întregului potenţial informativ extern, cu posibilităţi de investigare a mediilor medicale şi spitaliceşti din Occident.

Un asemenea ordin presupunea riscuri, deoarece o campanie de investigare astfel focalizată nu putea fi coordonată în exterior fără să apară vulnerabilităţi la deconspirare. Un ofiţer, şef aî unei grupări care avea în legătura un agent de profesie medic, bine plasat în spaţiul extern, nu s-a conformat ordinului şi, cum era planificat să- şi efectueze concediul, a dispus expres ca, în absenţă sa, nu cumva ca agentul respectiv să fie angajat în căutarea „fratelui răpit”.

Cum se aştepta ca raportarea gestului de frondă să-i aducă lauri, ofiţerul rămas la comandă abia a aşteptat să-şi „pună bine şeful”. Apoi, fără să se edifice prea bine în ce condiţii poate fi activat şi folosit sistemul radio, clandestin, de legătură cu agentul, s-a pus pe treabă...

Contraspionajul radio din ţara respectivă, mult mai activ şi mai bine dotat pentru scanarea benzilor de frecvenţă folosite de serviciile de spionaj, a sesizat traficul intens al unei staţii de emisie-recepţie şi a fixat cu precizie coordonatele locului în care se afla operatorul. Nu s-a realizat flagrantul. După un minim de investigaţii preliminare, i-au efectuat o percheziţie domiciliară şi l-au interogat în legătura cu un cadou banal, care ar fi constituit chipurile mobilul percheziţiei şi pe care l-a primit de la o pacientă, soţia unui ofiţer american dintr-o bază N.A.T.O. Pacienta era românca şi era suspectată că se căsătorise cu ofiţerul american „la ordin”, deoarece apelase la serviciile medicului (ginecolog) pentru întreruperea unei sarcini, fără să afle soţul. Medicul ginecolog şi pacienta sa se aflau, independent, în relaţii cu alt medic român. Acesta din urmă era agent al departamentului pentru emigraţie. Toţi au fost supuşi la câte un „interviu”. Nimic altceva. Tripleta românească a înţeles însă că era deconspirată.

Operaţiunea pusă în operă la o comandă politică exterioară apărării securităţii naţionale a României nu a avut ca rezultat decât o risipă inutilă de eforturi şi resurse şi sacrificarea a trei agenţi, pentru a căror naturalizare în spaţiu au fost necesari ani de muncă şi surmontarea multor riscuri.

D.A.: *Dar după fuga tui Mihai Pacepa lucrurile au fost şi mai sumbre pentru spionajul românesc. Anchete, deconspirări, bârfe...*

A.R.: Post-Pacepa a avut loc un declin al activităţii de informaţii externe, accentuat de numirea unor şefi ori incompetenţi, ori răuvoitori, poate şi fără judecată logică. Ce alt argument mai convingător putem avea decât cel al scandalului cu listele colaboratorilor U.M. 0225 („Brigada Emigraţie") din Centrul de Informaţii Externe?! Generalul Stamatoiu, „profesionistul şi asul din contraspionaj", în noua sa calitate de şef al spionajului, a ordonat în 1985 analiza reţelei de colaboratori, iar alţi „profesionişti", ignorând în mod criminal legea de oţel a protecţiei identităţii surselor, a colaboratorilor, au întocmit tabele nominale cu identitatea reală a membrilor reţelelor din

întreaga lume.

De ce era nevoie de o asemenea nesocotire a principiului fundamental al activităţii cu sursele umane? In ce scop trebuia centralizată nominal, pe identităţi reale, reţeaua colaboratorilor? Nu mai punem la socoteală faptul că printre sutele de nume sunt induse şi persoane doar vizate pentru o posibilă colaborare, ori folosite „în orb", fără ca acestea să fie în cunoştinţă de cauză.

Doresc să fiu cât se poate de clar. Serviciul Extern al Securităţii, spionajul românesc, în ansamblul său, a fost de înaltă clasă şi a avut rezultate de excepţie, materializate în progresul rapid al societăţii şi afirmarea României ca un important actor în viaţa politică internaţională. Profesionalismul autentic şi valoarea moral-umană a corpului ofiţerilor din departamentele aparatului de informaţii externe nu pot fi estompate de excepţii. Excepţiile, la rândul lor, nu au fost puţine, ci pe măsura succeselor, aş spune, fie că a fost vorba de căderi sau de trădări, de vulnerabilităţi si vidi ori de slăbiduni de caracter. Acolo, erau totuşi nişte rigori şi un spirit contrainformativ care pe unii îi denatura. Multe lucruri nu se ştiu. Mediul extern avea şi multe ispite, dacă le cedai... Vidoşii, cei cu darul beţiei sau, cum spune

Puterea umbrei. Istorii din Lumeţi informaţiilor secrete generalul Nicolae Pleşiţă, dedulciţi! ia corupţie, cei cu mâna în pungă, ori cu mâna întinsă erau căutaţi şi foarte bine primiţi.

TXA+: Pe partea de Securitate internă nu era lafel?

AJR: Erau, dar una era să fii redamat în 'Franţa, de exemplu, că faci scandal noapte de noapte şi perturbi vecinii, sau să te aresteze poliţia.

DJL: Va referiţi din nou la Troian Ciceo?

A,Rj Nu, a mai fost şi altul... losif Constantin, înaintea lui Traian Giceo... In pofida multor carenţe comporta' mentale, a vulnerabilităţilor contrainformative, a fost menţinut pe mai departe. S-au tolerat oameni cu vicii, care induceau riscuri de securitate şi lucrau sub controlul adversarului, motivându-se că erau combinaţivi, întreprinzători, se descurcau, aveau relaţii, făceau rost, procurau, până la proba contrarie, poate şi informaţii.

DJL: Aveau contact, era singurul contact, canal real, pe care îl avea regimul cu exteriorul, nu ?

A.R.: După canalele diplomatice şi numai în conjuncţie cu acestea. Dar existau numeroase contacte cultural- ştiinţifice, acţiuni de cooperare economică internaţională, schimburi bilaterale de delegaţii de specialişti ş.a. Acestea erau contactele reale şi de substanţă cu exteriorul.

Nu e mai puţin adevărat că în munca de informaţii externe este nevoie uneori şi de asemenea oameni, dar numai în marjă strict controlabilă. Spionul, prin definiţia sa clasică, trebuie să determine pe cineva să trădeze. Asta este! Trebuie să aibă şi elementul de joncţiune, numitorul comun cu potenţialul trădător. Altfel...

DA.: Dar trebuie să aibă undeva şarmul lui, daca era cu credinţă în Dumnezeu, cu familie acasă, cum ar mai fi făcut Mihai Caraman toata reţeaua de la N.A.T.O.?

AJU Afacerea „Caraman" nu a fost investigată şi analizată la rece. Cui a folosit? A sucombat N.A.T.O.? A preluat Uniunea Sovietică sau România supremaţia strategică în lume? Nu, nu s-a întâmplat nimic din toate astea. Deci, cine şi ce a câştigat? A câştigat generalul Charles de Gaulle, reuşind să determine mutarea comandamentului N.A.T.O., motivându-se că Franţa, prin legăturile ei tradiţionale, este vulnerabilă pentru spionajul estic. O fi evaluat cineva

procentul de intoxicare realizat prin livrarea de secrete contrafăcute şi la ce cheltuiueli inutile de cercetare şi înarmare a fost provocată Uniunea Sovietică? La ce ne-a folosit nouă informaţia, cel mai probabil din categoria celor reale, menite a credibiliza contrafacerile, privind nivelul cheltuielilor militare ale Marii Britanii în India? De ce nu observăm cum, prin intoxicare, Uniunea Sovietică a fost determinată la o escaladare a cheltuielilor militare, care au condus, pe termen lung, la colapsul economic al sistemului?

D.A.: *Şi apare perioada Tudor Postelnicii, iar odată cu el şi perioada neagră a Securităţii.*

A.R.: Partea neagră, a declinului. El, ca ministru de Interne, anterior ca sef al Securităţii, a adus multe nenorociri. A fost omul cel mai puţin nimerit în această funcţie. A deprofesionalizat aparatul, s-a implicat în combinaţii politice.

D.A.; *La ce vă referiţi, la jocul pe care l-a făcut cu Elena Ceauş eseu?*

A.R.: Şi cu ea, dar şi pe cont propriu. Ajunsese să ţină sub ameninţare, teroare, şantaj, membri ai Comitetului Politic Executiv, ai guvernului...

D.A.; *Are o carierăfoarte bine conturată din punctul ăsta de vedere... dacă ne uităm că din 78 conduce Departamentul Securităţii Statului până în '87, când devine ministru de Interne, care înseamnă tot şeful Securităţii... că ministrul era de fapt conducătorulformal.*

A.R.: Nu, ca ministru de Interne a pierdut controlul asupra Securităţii. Convingerea mea intimă este că Nicolae Ceauşescu l-a dislocat din această funcţie.

D.A.: *Din funcţia de la D.S.S. ?*

A.R.: De la conducerea Departamentului Securităţii Statului, fiindcă era peste poate să nu~i fi ajuns la ureche ce face şi până unde şi-a permis să întindă coarda în relaţiile cu cei din jurul sau şi poate chiar şi cu Elena Ceauşescu. Postelnicu devenise periculos prin puterea acumulată şi modul diabolic în care o gestiona, după toate aparenţele afişate de el, în serviciul cuplului prezidenţial. Tudor Postelnicu avea pe birou portretul Elenei Ceauşescu, dacă asta poate să sugereze ceva.

DA.: Deci, convingerea dumneavoastră este că Nicolae Ceauşescu l-a mirosit că joacă mai mult în cealaltă parte a terenului.

A.R.: Exact!

DA.: L-a promovat ca să scape de el de la D.S.S. pentru că...

A.R.: ...îl simţea, percepea că ceva nu este în regulă. Să concretizez, ca să putem reflecta până unde a mers tandemul Elena Ceausescu-Tudor Postelnicu. Generalul

Nicolae Stan, conform relatărilor sale, de acum publice, după ce a fost numit la Direcţia a V-a, ca locţiitor, spune că Elena Ceausescu i-a dat o listă cu 179 de membri ai conducerii superioare a Partidului, ale căror convorbiri telefonice să fie interceptate. Fac aici o precizare. Direcţia a V-a avea, de la începutul anilor ’70, propriul serviciu tehnic de interceptare. Generalul Stan i-a spus Elenei Ceauşescu că el nu poate executa un astfel de ordin, decât dacă îl primeşte personal de la preşedintele Nicolae Ceauşescu. Elena Ceauşescu nu s-a dus cu lista la preşedinte, ci i-a dat-o lui Tudor Postelnicu, iar acesta l-a chemat pe generalul Stan şi i-a ordonat să dea drumul la interceptări şi în fiecare dimineaţă să-i fie prezentate redările, pentru a le înainta „conducerii”, evident că Elenei Ceauşescu. Nicolae Ceauşescu era, astfel, dublu scurtcircuitat. O dată fusese ocolit de nevastă, a doua oară, de Tudor Postelnicu, cel care ţinea pe birou fotografia Elenei Ceauşescu.

D.A.: Dar el, în interiorul Securităţii, îşi crease un sistem de putere, din ce mi-aţipovestit, îşi promovase nişte oameni... sărea peste decizia lui Iulian Vlad, adică nu că sărea, că era peste el

A.R.: Păi, nu avea nevoie, ca şef al departamentului, să-1 ocolească, Iulian Vlad nu avea ce să facă, nu putea, îi era subordonat. Tudor Postelnicu avea un cuvânt greu de spus în Biroul Comisiei de Cadre a Comitetului Central, din care făceau parte Elena Ceauşescu, Emil Bobu, Constantin Radu (fost şef al Cadrelor la Centrul de Informaţii Externe, după Andruţa Ceauşescu). Tudor Postelnicu a rămas membru al Comisiei de cadre şi după ce a fost numit ministru.

DA.: A ştiut să controleze sistemul.

A.R.: Asta ţinea şi de experienţa sa ca activist de partid, de fost prim-secretar al unui comitet judeţean. Capacitatea de a controla era printre puţinele resurse certe de promovare şi menţinere la putere a activistului de partid.

D.A.: *Dar ascensiunea lui începe odată cu povestea din Valea Jiului, din 77. O putem contura?*

A.R.: Nu. Protestele din Valea Jiului au fost în vara anului 1977, iar Tudor Postelnicu a fost numit şeful Securităţii în luna martie 1978.

D.A.: Bun, au început, au existat nişte represalii împotriva conducătorilor, pentru că, uitaţi, au fost condamnaţi la închisoare, între 2 şi 5 ani, 15 grevişti. Au fost 15 grevişti condamnaţi. E numărul lor aici, pentru ultraj, pentru vătămare corporală, pentru ofensă adusă autorităţii...

A.R: Nu pentru grevă, deci pentru altceva. Greva nu era infracţiune. Protestul putea avea loc şi fără excese cuantificate de lege ca infracţiuni. Ceea ce excede protestului legal se sancţionează peste tot în lume.

DA.: Da, dar sunt liderii... Plus că începe dislocarea lor din zona Văii Jiului...

A.R.: Şi cu liderul greviştilor, Constantin Dobre ce s-a întâmplat? A fost făcut student la Academia „Ştefan Gheorghiu". N-a fost el liderul?

D.A.: *Ba da.*

A.R. : Şi pentru cei care au fost judecaţi, dislocaţi, cine o fi dat dispoziţii în sensul respectiv?!

D.A.: *Era clar ca Partidul! Până la urma, a fost o reacţie de nemulţumirea unor oameni...*

A.R.: O reacție justificată.

D.A.: Da, exact ca la Braşov, că şi la Braşov se pleacă dintr-o

răbufnire a muncitorilor împotriva condiţiilor grele.

A.R.: Aşa a fost! în Valea Jiului a fost generalul Emil Maori, posibil şi generalul Nicolae Pleşiţă, odată cu Nicolae Ceauşescu.

D.A.: Rectific, Tudor Postelnicu apare odată cu protestele de la Braşov! La Braşov, acolo, cred că am discutat pe momentul ăsta, dar l-am atins din perspectiva generalului Iulian Vlad, din ce îmi aduc aminte, dar acolo, deci, este iar un eşec al partidului.

A.R.: Da, mă rog, este un abuz al partidului. E clar! Partid care a încercat să rezolve treburile altfel. De ce trebuia să se ocupe generalul Emil Macri de garniturile de tren care să aprovizioneze platforma industrială a Braşovului? Nu o dată, nu de două ori! *„Luaţi voi măsuri, faceţi voi, ocupaţi-vă voi!"*

D.N.'.Asta le transmite cine? Nicolae Ceauşescu?

A.R.: Şi Nicolae Ceauşescu, dar mai frecvent Elena Ceauşescu, pe linie de partid, sigur că da! „$* *dacă nu se conformează, Vlad, să-l arestezi pe Dăscălescu. "* Prim- ministrul Constantin Dăscălescu era de fată.

D.A.; *Şi Iulian Vlad ce zicea?*

A.R.: *„Tovarăşe preşedinte, nu am nicio cădere, e o decizie politică, vă rog..."* Pe de altă parte, îl chema pe generalul Macri: *„Emile, ocupă-te şi vezi tu cum se duce la îndeplinire ordinul preşedintelui".* Emil Macri, cum aminteam, nu se sfia să le spună miniştrilor că le cad informările primite şi nesoluţionate din fişete, iar cătuşele sunt la el.

D.A.: Şi, atunci, de ce l-au păstrat pe Constantin Dăscălescu? Pentru că am tot auzit fragmente de nemulţumire a lui Ceauşescu la adresa lui Dăscălescu. Era un yesman, asta era clar, care nu crâcnea în faţa lui Ceauşescu şi nici nu avea ambiţie!

A.R.: Un conducător care nu vrea să apară ca mână forte şi să fie numai cu turta dulce, nu şi cu bâta în actul de guvernare, are nevoie şi de un bici al lui Attila, or, Constantin Dăscălescu era acest bici. Era un tip dur, brutal, care reprezenta, de fapt, linia de forţă care exista şi în Ceauşescu, dar pe care el şi-o reprima. El ieşea totdeauna basma curată.

DA.: Bine, asta este, ca să zic aşa. una din lecţiile de management!

A.R.: Ei, asta e! Nu crease partidul şi o şcoală de ştiinţă a managementului, renumita CEPECA? Dar, în acelaşi timp, probabil că

Nicolae Ceauşescu ştia că Dăscălescu a avut o ascensiune oarecum susţinută şi de afară, fiindcă acel Combinat siderurgic de la Galaţi care...

D.A.: ...afostfăcut pe tehnologie furată.-..

A.R.: Nu cu tehnologie furată, ci obţinută pe calea scurtă, fiindcă nu a spart James Bond of Balş seifurile cu secrete de la Krupp A.G. sau de la Swedish ori Japan Steel Industry, poate nici nu a trecut de poarta acelor companii.

România a avut specialişti de talie mondială în metalurgie, care au dezvoltat proiecte de cercetare în materia oţelurilor speciale, înalt aliate. Combinatul de la Galaţi producea laminate. Printre puţinii specialişti cu reputaţie internaţională în reglarea laminoarelor era şi un profesor de Ia Facultatea de Metalurgie a Institutului Politehnic din Bucureşti, căruia i-am girat viza pentru o colaborare de patru ani în S.U.A. Evidenţa personală a acestor .giruri cuprindea 425 de specialişti din diverse domenii, printre care aerodinamica navetelor spaţiale, respectiv tribologie, motoare termice, radiocomunicaţii spaţiale, mecanisme inversoare, reductoare ori amplificatoare de putere sau de viteză şi multe altele. Pe atunci le ştiam şi chiar mi se propusese să devin seralist la Politehnică, precedentul existând cu ofiţerul de dinaintea mea, despre care decanul facultăţii pe care o absolvise ştia că este consilier la Consiliul de Miniştri. Eu ştiam că este research and development secretary la o ambasadă a

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete României din spaţiul Comunităţii Europene a Cărbunelui şi Otelului.

[5]

Revenind la subiect, vedeţi, eu divaghez mereu, ca să am timp să-mi conectez memoria înainte de a răspunde, la Galaţi era singurul mare combinat aprovizionat cu minereu de fier de Ia ruşi. Asta, în fond, reprezenta şi un sprijin pentru prim-secretarul comitetului judeţean, fiindcă îi mergea bine acest combinat, performa economic. Constantin Dăscălescu rezultă a fi fost unul dintre oamenii pe care ruşii au mizat. în decembrie 1989, l-au solicitat expres în delegaţia cu care Nicolae Ceauşescu s-a dus să-şi primească „sentinţa", la reuniunea de informare după întâlnirea de la Malta dintre Gorbaciov şi Bush.

D*A; *Să ne amintim împreună: nu afost el cel dintâi care a încercat să preia puterea?*

A.R.: Asta e dovedit!

D.A.: El are studii făcute la Moscova, temeinice... e directorul şcolii de partid, toată ascensiunea lui e pe linie de partid.

A.R.: Da! Poate mai ieşea si la unele momente de destindere cu şalupa în zona aia, mai liberă, mai sigură, unde, ca din întâmplare, dădea peste vecini...

D.A.; *Unde nu te poate urmări nimeni...*

A.R.: Asa, în momentul în care Nicolae Ceausescu a intuit că e posibil să aibă loc o rocadă şi o impunere a lui Constantin Dăscălescu în locul lui, a refuzat să îl ia în delegaţie la Moscova. Dar i se raportează că ruşii insistă pentru prezenţa prim-ministrului. Nicolae Ceauşescu zice: *„Bine, dar vedeţi dacă ceilalţi au în delegaţie prim-miniştri?"* Toţi aveau prim-miniştri, numai noi eram tară. *„Bine, atunci să vină şi el!"* Se ştie ce s-a întâmplat la aterizarea de la Moscova. Dăscălescu a fost luat în braţe, îmbrăţişat, Nicolae Ceauşescu, nu. în toate momentele în care Dăscălescu era luat în seamă, atenţia acordată era mai mare decât rangul său.

D.A.: *Un semnal mai mult decât evident.*

A.R.: Bineînţeles!

[5]

D.A.: *Dar, din punctul ăsta de vedere, Ilie Verdeţ nu seamănă cu Constantin Dăscălescu?*

A.R.: Despre Ilie Verdeţ am avut informaţii de la un coleg de-al lui din perioada când era miner. A fost miner în zona Hunedoara. Mi-a

spus că era un om aparte, nu era un dur, precum Dăscălescu. Am înţeles că era şi un om raţional, foarte muncitor, el a ucenicit pe lângă Ion Gheorghe Maurer, a fost cel care a dus guvernul nişte ani buni când acesta era prim-ministru.

D.A.; *Şi îi urmează lui Ion Gheorghe Maurer.*

A.R.: Da! De fapt, el a fost, cum s-ar spune, cel care a dus guvernul şi a fost şi receptiv. Ion Maurer chiar dacă vorbea puţin şi era zgârcit în a da sfaturi, puţinele lucruri pe care le făcea ştia să le gestioneze. Aveai ce să furi, ca meserie, de la el, la o adică. Ilie Verdeţ, din câte am aflat, era printre puţinii oameni din conducere care aveau opinii proprii şi care îşi permitea să şi le exprime, să spună că ar mai trebui făcut ceva şi altfel, nuanţat, şi că lucrurile nu erau chiar atât de roze cum se prezentau. îi spunea lui Nicolae Ceauşescu, acesta nu respingea ideile sau criticile ce i se păreau şi lui raţionale. Dar avea grijă să întoarcă astfel situaţia, încât să pară că iniţiativa îi aparţine.

CAPITOLUL XXIII

„Intelectualii" Securităţii

TribuniiBarbu şi Vătiim şi tribunele„Săptămîna"şi „România Mare j între adevăr şi diversiune

D.A.: *Apropo de povestea asta cu Marin Sorescu. Comeliu Vădim Tudor avea o relaţie cu Iulian Vlad înainte de 1989?*

A.R.: Nu. Eu am fost trimis de generalul Iulian Vlad la Comeliu Vădim Tudor, la Agerpres, unde lucra, pentru a-1 conduce la o întâlnire cu Tudor Postelnicu, la Parcul Privighetorilor, la Tunari, la vila de protocol. Pe chestiuni fotbalistice. Să-1 convingă pe maestrul Eugen Barbu să însoţească echipa de fotbal Dinamo Victoria într-un turneu în ţările magrebiene şi din ţările astea maestrul să trimită spre publicare câte-un articol elogios despre echipă.

Maestrul Barbu a acceptat, dar în felul lui, spunându- mi direct: *„Eu pleaşca asta nu o scap. Eu sunt rapidist, ce-oi scrie o să vedeţi voi".* Se duce, face maestrul turism prin ţările Magrebului, profită de toate oportunităţile şi la final face un reportaj cât de frumos s-a plimbat el prin ţările Magrebului şi cu mult respect mulţumeşte echipei Dinamo Victoria care i-a prilejuit deplasarea. Despre fotbal a amintit ceva, cu referire la un meci din Algeria.

M-a mai trimis altă dată la Comeliu Vădim Tudor acasă. El nu sosise de la serviciu, m-a primit Doina, viitoarea soţie, care m-a poftit în biroul lui Vădim, amenajat în sufragerie, unde avea şi o impresionantă bibliotecă, mă refer la cărţi, nu la mobilier. Apare şi Vădim după vreo jumătate de oră. Aud cum Doina îi spune sa ia loc pe un taburet, până pregăteşte ligheanul cu apă caldă şi prosopul. L-a aşezat pe un scaun imediat ce a intrat în casă, l-a descălţat, i-a spălat picioarele, apoi i-a adus papucii, zicându-i: *„Vadimel, te aşteaptă un domn la tine în birou".* Ceremonialul spălării picioarelor nu mi-a plăcut. Una este scena biblică şi cu totul alta era impresia lăsată de ceea ce-mi fusese dat să văd.

După aceea, a venit el o dată la cabinetul generalului Iulian Vlad, cu demolările de biserici, de clădiri monumente istorice...

D.A.: *El a luat poziţie atunci.*

A.R.: Cu Mănăstirea Văcăreşti. într-adevăr, a luat poziţie, s-a dus şi la Constantin Olteanu, primarul general al Capitalei.

D.A.: *Era primar general al Capitalei pe vremea aia?*

A.R.: Da, era primar general şi prim-secretar al Comitetului Municipal de Partid. Comeliu Vădim Tudor şi-a predat carnetul de partid, zicându-i: *„Bagăţi-l în c...l”*

Constantin Olteanu s-a întâlnit cu generalul Iulian Vlad a doua zi, la o şedinţă plenară a Comitetului Central, şi i-a relatat episodul, spunându-i: *„Tovarăşegeneral Vlad, vă rog, temperaţi-i pe Vădim şi pe Barbu. Ştiu că au un respect aparte pentru dumneavoastră, poate o să vă asculte, să nu mai facă scandal, căci dacă se aude mai sus, nu ştiu dacă îi mai putem ajuta şi e păcat. Odată că reprezintă ceva în cultură, dar ziarul lui Barbu, pe care îl sponsorizăm noi, de la Capitală, «Săptămîna», e mai independent, e mai curajos, e mai aparte şi ar puteafi suspendat".*

D.A.: *Nu era şi tribună de luptă împotriva „Europei Libere”, tot acolo fusese publicat şi jurnalul lui Ion Caraion?*

A.R.: Supralicitaţi. Nu exista în România vreo publicaţie care să-şi poată revendica un astfel de statut. Vine Comeliu Vădim Tudor, trimis de Constantin Olteanu. Dar era o plenară a Comitetului Central, deja Iulian Vlad era membru al C.C. M-a sunat într-o pauză şi-mi zice: *„ Vezi, că o să ai acolo un oaspete, serveşte-l cu ce vrea şi, până sosesc eu, stai cu el şi ţine-i companiei* venit Vădim. *„Bătrâne, dai un whisky?” „Da, maestrel” O* sticlă, care era începută, a trecut repejor. La următoarea, solicitată bufetului de protocol, i-am ţinut companie, mai mult de teama că nu va fi în regulă la întâlnirea cu Generalul. Şi a

început Comeliu Vădim Tudor: *„Să-mi rezolvi problema cu apartamentul, vreau la vilă sau penthouse în noul centru civic”.* Nu auzisem de aşa ceva până atunci. *„Păi, maestre,* nwmi-atî spi^ ca *ieri aţi fost la primarul general al Capitalei? Acolo se dau casele!” „Nu, că ăla nu face nimic, îi este frică de voi, de la Securitate. Voi trebuie să daţi gir. Nu-mi da nimica, vreau apartament în vilă, vreau şi eu confort." „Nu, şi noi suntem la mâna primarului, te rog nu-l stresa nici pe ministrul Vlad cu casa ta. Noi n-avem pentru noi, dacă e să discutăm aşa”.* Apoi îmi zice că vrea un autoturism de teren ARO, cu aripi nichelate şi scară exterioară, din lotul de export, neapărat cu număr 1-B şi trei cifre. Iar îi spun că nu-i locul unde să solidte aşa ceva.

D.A.: *Şi s-a văzut cu Iulian Vlad?*

A.R.: S-a văzut şi n-a avut nici pe dracu’, nici nu s-a simtit cât luase la bord. I-a zis Iulian Vlad ce i-a zis, să-1 tempereze, i-a reţinut un exemplar al memoriului. L-a trimis cuiva de la Secţia de Propagandă a C.C., care se ocupa şi de cultură. A fost de acord să-şi ia carnetul de membru de partid lăsat la Constantin Olteanu. Alte întâlniri ale generalului Iulian Vlad cu Comeliu Vădim Tudor, anterior anului 1990, nu au existat. După 1994, Vădim a încercat, a făcut apel la generalul Iulian Vlad să gireze că nu a fost informator al Securităţii. L-a dus şi la o conferinţă de presă a Partidului România Mare. Fiind membru al P.C.R. şi combatant calificat pe frontul ideologiei partidului, Comeliu Vădim Tudor nu putea fi informator. El informa şi denunţa, în fiecare zi de vineri, prin paginile revistei „Săptămîna”.

De cea a susţinut Petre Roman „România Mare"?

D.A.: *Cum a ajuns revista „România Mare”săfie sprijinită de Petre Roman şi să i se atribuie un sediu de lux?*

A.R.: Foarte simplu. Sionişţii aveau nevoie de un pretext şi o ţintă pentru România. Aşa a ajuns în Partidul „România Mare” Nati Meir, aşa s-a făcut ca o reţea de

medici din Israel, care şi-au deschis cabinete private în România, să-l finanţeze pe Vădim Tudor şi aşa a ajuns Gheorghe Funar, să ridice tot timpul mingi la fileu neorevizioniştilor unguri. Funar poate să aibă dreptate, dar mai trebuie să şi ştii cum să-ţi valorifici dreptatea.

A fost exact după cum ruşii au gândit mişcarea „România Mare": *„Aprindeţi lampa, să vinăfluturiil"*

La Moscova, la un moment dat, s-a pus problema ce pericol pot să implice noile tendinţe politice din România pentru Uniunea Sovietică. Ideea „României Mari" a fost răspunsul. Aşa s-a ajuns la înfiinţarea mişcării şi a revistei „România Mare". După aceea, trebuia compromisă această idee si trimisă toată mişcarea în derizoriu. Au infiltrat-o cu toti veteranii G.R.U.-ului şi ai iCG.B.-ului din Armată şi din Interne.

D.A.: *Au fost în acel partid şi au scris în revistă o mulţime de foşti ofiţeri de Securitate.*

A.R.: Fluturii s-au dus buluc la lampa ce le-a fost aprinsă. Era un general care a venit cu tot partidul, un partid socialist al militarilor, care a adus acolo agentura G.R.U. L-au avut pe generalul Valeriu Buzea, fost adjunct al şefului Miliţiei. Au fost unii din serviciul de spionaj, disponibilizaţi pentru suspiciuni de racolare de către servicii străine. Câteva figuri controversate din Serviciul Român de Informaţii, dirijate, cu misiuni după ruperea căruţei cu Virgil Măgureanu. Mişcarea a fost compromisă, exact cum se preconizase de la Moscova, după aia să nu uităm de finanţările pe linie israeliană. Iar din punctul ăsta de vedere, pentru a-şi satisface ambiţiile şi orgoliile, Comeliu Vădim Tudor a fost în stare să se lase dus de val. Păcat de mintea, de erudiţia, de talentul său oratoric, care puteau fi valorificate mult mai bine dacă avea o altă structură de personalitate.

D.A.: *în ce direcţie^ pentru că f/Săptămîna'J lui Eugen Barbu şi Comeliu Vădim Tudor era organ de luptă împotriva „Europei Libere". înainte de 1989, dacă voiai să ştii ce a spus „Europa Liberă", citeai „Săptămîna". După 198% „România Mare" a devenit un receptor de note informative ale diverselor servicii.*

A.R.: O prejudecată! Dacă dorim să alcătuim un top al ziarelor care s-au afirmat şi au devenit de mare succes, ca urmare a susţinerii directorilor serviciilor, de aici si de aiurea, „România Mare" ar fi

codaşă.

Dacă ne vom propune să studiem un buletin de cercetare al „Europei Libere" pe interogatoriile luate transfugilor români la Trieste, în lagăr, o să vedem că a făcut spionaj sută la sută, inclusiv spionaj militar.

D.A.: *Da, de acord. Eu nu vă contrazic. Eu spun că unde putea fi el, Vădim^ valorificat, când el în zona asta a crescut, s-a format şi n-a făcut altceva decât a continuat pe aceeaşi linie publicistică dinainte de 1989. Pentru că ce era „România Mare", altceva decât o revistă în care erau atacate diverse personalităţi care incomodau puterea?*

A.R.: Dar eu tocmai asta am subliniat, că dominantele negative ale personalităţii i-au anulat o sumă de calităţi cum rar puteau fi întâlnite la alţi oameni. Pe de altă parte, săptămânalul exprima fidel cine simt cei care l-au susţinut pe Comeliu Vădim Tudor, nivelul oamenilor pe care se baza.

La rândul său, Eugen Barbu avea tendinţe irepresibile de a genera scandaluri de presă, ale căror scântei îi veneau de la prieteni din Securitate, dominaţi de exces de zel. Cazul lui Ion Caraion, căruia ofiţeri din Direcţia de Infor- mâţii Interne, de la Servicul V „Artă-Cultură", i-au girat paşaportul pentru Elveţia, unde a solicitat şi a primit azil politic, este elocvent în acest sens. Au orchestrat, pe mâna lui Eugen Barbu, compromiterea lui Ion Caraion cu publicarea „Jurnalului". Generalul Iulian Vlad, când i s-a raportat, i-a atenţionat să nu uzeze de jurnal, fiind vorba de viaţa privată, de sentimentele şi demnitatea omului. Există rezoluţie scrisă în acest sens. Cei care au cercetat în arhivă

nu au găsit ca generalul Iulian Vlad să fi ordonat, aprobat,

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete ori încurajat astfel de măsuri. Dimpotrivă, au constatat că a intervenit pentru temperarea zeloşilor.

Acasă la Eugen Barbu

D.A.: *L-aţi cunoscut personal pe Eugen Barbu?*

A.R.: Da, cu prilejul aniversării sale de 60 de ani. Când Eugen Barbu a împlinit 60 de ani, generalul Iulian Vlad a dorit ca să alăture scrisorii de felicitare şi un cadou, ceva pentru casă, având-o în vedere şi pe Marga Barbu. Auzise de o expoziţie cu vânzare, a studenţilor de la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu" - Secţia tapiserie, şi a cerut nişte oferte de acolo. Dan Gheorghe, care răspundea de institut, a venit cu catalogul şi a fost aleasă o tapiserie cu dimensiunile cam 150 x 50 cm, la un preţ ceva peste 2.000 de lei. Am fost delegat ca împreună cu Ion Munteanu şi Uie Merce să facem oficiile de reprezentare şi să-i transmitem felicitările.

Eugen Barbu ne-a primit încântat. *„Mă bucur că sunt luat în seamă!",* a tinut să sublinieze cu o bucurie nedi- simulată. A privit tapiseria şi a strigat-o bucuros pe Marga, spunându-i: *„Generalul Vlad, un mare domn, mi-a oferit de ziua mea un cadou pentru tine".* Marga ne-a rugat să-i transmitem generalului mulţumiri pentru frumoasa surpriză, apoi, foarte autoritară: *„Jenică, ocupă-te de trataţia domnilor, fii gazdă bună! "*

Marga Barbu s-a dus la bucătărie, căci tocmai sosiseră Dan Claudiu Tănăsescu şi Comeliu Vădim Tudor cu „de-ale gurii".

Maestrul ne-a omenit cu un coniac franţuzesc, a preparat personal cafeaua turcească, la ibric, în tavă cu nisip, şi ne-a spus tot felul de poveşti din lumea scriitorilor. Pe cei patru pereţi ai salonului în care-şi avea biroul era montată o bibliotecă imensă din fier forjat, cu rafturi din sticlă, unde se aflau numai cărţi cu referire la opera lui Mihai Eminescu. Alte vrafuri de cărţi tronau peste tot, într-o neorânduială parcă studiată. Barbu s-a dus direct la un astfel de vraf şi a

extras o carte îngălbenită de trecerea timpului, *„Asta este o carte rară, «Napoleon Bonaparte despre stat», cred că locul ei este în biblioteca ministrului Vlad. Să-i scriu pe ea câteva rânduri. "*

Ion Munteanu trece la „agenda operativă": *„Maestre, llie are jurnalul ăsta al lui Caraion, dacă vă interesează„ Aha, de când aşteptam eu aşa ceva!". „Maestre, mai cu perdea, chestiile care ţin de viaţa privată a unora şi altora, a poruncit jupanul sa nu intrăm cu bocancii în sufletul oamenilor"* („Jupanul", adică generalul Iulian Vlad - n.n.). *„Nu ma bag, dar ştiţi ce-ifac? îmi închipui că am în faţa mea un proţap de ăla mare cu jăratec. Şi-n rotisor am un unguraş. îl perpelesc niţel aşa, până i se prelinge sucul de unsoare şi sânge, muşc cu poftă, mă şterg cu dosul palmei la gură, continui să-l perpelesc, mai muşc, mă şterg şi tot aşa, până l-am terminat. Uite, aşa îi fac lui ăsta!"*

D.A.: *Deci, jurnalul lui Ion Caraion era veritabil, că s-a spus la un moment dat că efalsificat.*

A.R.: Nu. E aşa cum a fost confiscat. De fapt, ca să-şi escamoteze colaborarea cu Securitatea, Ion Caraion adunase sub o copertă de „jurnal" câte un exemplar în copie din fiecare notă informativă, fiindcă el le dactilografîa, ceea ce era interzis, dar... Asta este istoria cu jurnalul lui Ion Caraion.

Personal, nu agream vendetele astea. Tot timpul am avut discuţii cu ei, şi după anii '90, când tot mai găseau câte ceva şi terfeleau când pe unul, când pe altul. în anii 2000 s-au luat şi de mine, deşi Comeliu Vădim Tudor mă ştia şi nu credea nimic din ceea ce se publica. El forţa nota, căutând să mă determine să-1 contactez, dar am continuat să-1 evit.

Comeliu Vădim Tudor, un spion mai puţin

D,A.: *Eugen Barbu i-a cedat lui Vădim o bursă pentru şase luni la Viena.*

A.R.: Apropo, că am discutat despre Nicolae Pleşiţă şi despre haiducia lui. Corneliu Vădim Tudor, ca beneficiar al unei Burse Herder, cedată de Eugen Barbu, s-a dus la Viena şi acolo, fiind tânăr arătos, a frânt inimile a două domnişoare, aşa, mai bătrâioare niţel, dar arătau bine, care erau secretarele unor miniştri.

D.A.: *Miniştri austrieci?*

A.R.: Miniştri austrieci. Şi Cornel, cu educaţie patriotică şi cu

stagiul militar satisfăcut, şi-a făcut datoria de bun cetăţean, dar şi pe aceea de bărbat. Şi, încă, foarte bine! După ce a revenit în ţară, un ofiţer din Departamentul agenţi ilegali a prezentat propuneri pentru fructificarea potenţialului informativ pe care Vădim l-a avut pe lângă doi membri ai guvernului austriac. Nicolae Pleşiţă a considerat că trebuie să se implice personal: *„Cu Vădim stau eu de vorbă, nu vă mai formalizaţi!"* Şi îl cheamă Nicolae Plesită: *„Băi, Cornelus, ce ai zice tu să îti încredinţez o misiune!?". „Da' ce, eu nu mi-am făcut datoria faţă de ţară?!". „Ţi-ai făcut-o foarte bine, dar trebuie să treci la o etapă nouă. Uite, iaforţează tu Dunărea înot, poate îţi mai tragem şi un glonţ într-un umăr, te prindem, te băgăm puţin şi la puşcărie, la celulă cu băieţii ăia... şi îţi facem o legendă de acoperire beton. în etapa următoare, scapi, tot aşa, te duci şi te realizezi în Austria". „Dumneata eşti om serios?! Păi, eu puteam să îmi continui treaba, să fi rămas cu astea acolo şi să fie... adică să mă daţi şi la poponari, să mă daţi şi nu ştiu ce... Am terminat cu voi!"* Supărat ăsta, nimic, nimic...! Ofiţerul care instrumentase cazul şi pregătise propunerile, coleg cu mine la Securitatea Municipiului Bucureşti, mi-a zis: *„Domnule, mi-a stricat Pleşiţă tot dosarul, toată acţiunea. Eu vorbisem cu Vădim de ceva, în alte condiţii, aşa, şi puteau să meargă foarte bine lucrurile!".*

D.A.: *Dar ţineţi minte că a apărut angajamentul lui la Securitate?!*

A.R.: A fost o plastografie, care s-a făcut atunci din interese politice, din „raţiuni superioare", cum s-a făcut şi în cazul doamnei Rodica Stănoiu. Şi angajamentul dânsei este plastografie. Ambele au fost confecţionate cu scop de compromitere. Dintr-o raţiune la Comeliu Vădim Tudor, candidatura la prezidenţiale, şi din alta în cazul ministrului Justiţiei, Rodica Stănoiu, jocuri chiar din interiorul P.S.D.-ului, ca să scape de ea. Sunt două situaţii de flagrant- abandon al principiului echidistanţei politice.

D.A.: *Dar şi „Cartea Albă a Securităţii" a fost o iniţiativă de tipul ăsta...*

A.R.: Nu există termeni de comparaţie. „Cartea Albă" este o amplă culegere de documente, în mai multe volume. Iniţial, au existat o structură a conţinutului şi un plan de elaborare pe care generalul Victor Marcu le-a avizat, directorul Virgil Măgureanu le-a aprobat, dar Mihai Pelin a făcut, ulterior, ceea ce a crezut el de cuviinţă sau i s-a sugerat că trebuie să facă. Selecţia şi structurarea pot fi criticabile, dar valoarea

documentară intrinsecă rămâne. Intervenţiile şi comentariile, unde există, ridică şi ele probleme. Probleme ce puteau fi evitate dacă se realiza o lucrare obiectivă, echidistantă, demnă de statutul unui observator neutru, din moment ce a apărut sub egida Serviciului Român de Informaţii. Cei care s-au gândit la un plan de elaborare au crezut că se va putea respecta acest statut de observator. Mihai Pelin, pe de o parte, şi Virgil Măgureanu, pe de altă parte, au urmărit, fiecare în felul său, cu totul altceva prin elaborarea „Cărţii Albe a Securităţii". Incontestabilă este, însă, valoarea documentelor. Ulterior, cercetările Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii au dus mai departe ideea, dar, din păcate, unii cercetători au pornit de la prejudecăţi şi au căutat argumente pentru ele. Există însă unele studii si cercetări doctorale care au valorificat „sine ira et studio" documente din Arhivele Securităţii. Cu alte cuvinte, zicerea maestrului Ion Cristoiu, că *„Securitatea este un cadavru bun la toate".,* s-a adeverit şi prin faptul că a generat şi o pleiadă de doctori în ştiinţe, iar de valoarea operelor acestora ne vom putea convinge dacă ne încumetăm la efortul lecturii.

Accesarea ilegală afondurHor arhivei operative a Securităţii

NQTA

privind aoitcitmraa publicistului MlhslPelin de a / *se aproba accesul la fondurile de arhivă operativi create de fosta U.M. 0110*

Toate aprobările primite până în 1997 au fost Ilegale, fiindcă, potrivit art.45, alin.3 din Legea nr.14/1992 privind organizarea şl funcţionarea 1 Serviciului Român de Informaţii, arhiva preluată deAfosta Securitate, s-a stabilit că nu poate devonl publică timp de 40 de ani de la adoptarea legii menţionate.

De la interdicţia mai sus Invocată, prin lege, s-a admis o excepţie în scopul aplicării Legii nr. 187/1999 privind accesul la Rropriui dosar şi ;i deconspirarea securităţii ca poliţie politică.

t De menţionat că regulile generale în materie de arhive sunt extrem de stricte în ceea ce priveşte termenele la care pot fi accesate documentele ce privesc persoanele sau cele care au legătură cu siguranţa naţională (dosarele personale, după 75 de ani de la crearea lor; documentele privind viaţa privată a unei persoane, după 40 de ani de la moartea acosteia; documentele referitoare la siguranţa si integritatea naţională, după 100 de ani de la crearea fondului respectiv de arhivă, **Anexa 6** din Legea Arhivelor Naţionale ale României nr.16 din 02.04.1996).

Conducerea Serviciului Român de Informaţii este obligată să aplice şl să respecte întocmai legea şi, pe cale de consecinţă, nu poate da curs nici unei solicitări, din partea oricui ar veni, prin care să se contravină legii.

Precedentele create prin aprobările d ite A anii 1993 - 1997 nu ne •unt opozabilele fiind atacabile prin caracterul lor vădit ilegal.

Mai mult, trebuie menţionat că prin modul Tn care au fost valorificate unele documente de arhivă, Serviciul Român de Informaţii era şi mai este susceptibil, în măsura în care termenul de prescripţie nu s-a scurs, de a fi acţionat în justiţie pentru încălcarea prevederilor art.21 din Legea nr.51/1991 privind siguranţa naţională, care interzice facerea publică a datelor care privesc viaţa personală, onoarea sau reputaţia

persoanelor obţinute incidental sau conexe celor ce Interesează siguranţa naţională.

Accesarea ilegală a fondurilor arhivei operative a Securităţii devenise un bussines deosebit de tentant cu importante mize politice, dar şi pecuniare. Arhive de familie valoroase confiscate, jurnale memorialistice ale unor personalităţi, fonduri de manuscrise de patrimoniu naţional, bibliofilie ş.a. au fost intens valorificate în perioada nesfârşitei şi sinuoasei tranziţii a S.R.I.-ului către un control civil democratic efectiv. Spinoasa chestiune nu este nici în prezent rezolvată.

Denis Deletant şiMihai Pelin aufost cercetători ai arhivelor care au şi publicat lucrări de reţinut.

Mihai Pelin a mai şi greşit, transportând în Italia copia unui dosar, pe care cineva l-a cumpărat pentru a se răjui cu un asociat şi a-i lua partea de afacere. Dar nu acesta a fost motivul pentru care Alexandru Radu Timofte nu i-a mai aprobat accesul lafondurile de arhivă create de fosta U.M. ou o, deşi anterior publicase câte ceva din operaţiunile Securităţii Iugoslaviei în România.

Bătălia pentru arhiva operativă a Securităţii s-a dat şi în interiorul S.R.L

NOTĂ

referitoare ia observaţiile şefului Secretariatului General la Nota de fundamentare a proiectului "Instrucţiuniprivind organizarea şi utilizarea evidenţelor şl bazelor de date ale actlvităpi informativ-operative"

1) Revenirea arhivei operative la Diviziunea "P nu este prevăzută în proiectul reglementării ce se supune aprobării, ci este ridicată ca problemă pentru analiză la nivelul Biroului Executiv.

2) Motivele reale ale trecerii în februarie 1996 a arhivei operative la Secretariatul General au constat în mai multe refuzuri ale conducerii Diviziunii "F" de a da curs unor solicitări ale tui Virgil Măgureanu care priveau traficarea de documente şi informaţii din arhivă în scopuri personale, ale sale şî ale

altora,
3 precum şi politice.

Momentul trecerii arhivelor (de-Secretariat nu a fost nici el întâmplător (februarie, 1996 anul marii bătălii electorale!), mişcarea fiind InterpretatăAaproape unanlmAca o pregătire a lui Virgil Măgureanu pentru unora dintre actorii scenei
politice.

Şeful Secretariatului Generai din acel moment JfcpÎMINr speriat de ceea ce se întâmpla, a preferat să fie schimbat din funcţie şi să plece reprezentant al S.R.I. la Guvern, Valorificarea arhivei în scopuri politice a continuat (M k

Aşa de exemplu, când despre nişte persoane nu s-au găsit documente de arhivă, ori s-au găsit documente ce nu concordau cu intenţiile preşedintelui vis-â-vis de acele persoane (promovări, trimiteri la post în străinătate etc.) J 11 M N p a cerut expresfostului şef al Diviziunii “P *să opereze falsuri în arhiva operativă electronică* pentru ca unii să fie “spălaţi”, iar alţii “pătaţi”, iar pe această bază să se elaboreze referinţele cerute despre acele persoane.

Refuzând asemenea comenzi, fostului şef ai Direcţiei “RJ[A]P s-a sugerat (n.n. ordonat) să se pensioneze.

x
x x

în liniile cele mai generale, acestea au fost considerente![A] deciziei lui Virgil Măgureanu de a trece arhiva într-0 altă structură decât cea firească.

- Prin transferul arhivei la Secretariatul General nu s-a obţinut nici un rezultat în planul imaginii mediatice, deoarece problema a rămas necunoscută şi necomentată în exterior. în interiorul serviciului, însă, comentariile au fost numeroase şi chiar incredibile în ceea ce priveşte urmările.

•Regulamentul S.R.I. nu leagă competenţele şi atribuţiile de o anumită structură organizatorică, fiind un regulament de funcţionare care defineşte doar funcţiile, iar acestea pot fi distribuite de directorTaşa cum cer necesităţile activităţii. 3

Nu ar fi necesară modificarea regulamentului şi nici o aprobare a C.S.A.T.

- Direcţia “P este în subordinea directorului, ded subordonarea a r h i v e i l a fel.

De asemenea, rffresl[A]mplicată nici schimbarea regulilor de

consecinţă, nici unul din argumente! stă în picioare.

D.A.: *Sunt patru sau cinci volume ale „Cărţii Albe a Securităţii ".*

A.R.: Fără istoriile literar-artistice, care sunt „bonusul". Modul cum s-a început, de la cuvântul înainte din partea coordonatorului Mihai Pelin, a fost o deturnare si o tentativă evidentă de scoatere din cauză a elementului alogen din conducerea structurilor represive din perioada anilor '40-'50. S-a făcut o chestiune care escamotează adevărul. în loc să dea opinii „de autor", trebuiau date informaţii, nu făcut comentariu partizan. Nu am reuşit să mi-o procur, am doar volumul de istorii literar-artistice.

D.A.: *Mi le-a dat Ion Cristoiu, dar sunt într-un program în care nu le mai pot citi.*

A.R.: Repet, nu există termeni de comparaţie. Intuiesc faptul că s-a dorit şi o demonstraţie de putere. Apoi, au fost şi târguieli, unii au intrat, alţii n-au intrat în arhive. Unii şi-au primit dosarele care ţineau de arhiva personală confiscată, alţii nu au primit. Unii au plătit, alţii au primit pe gratis copiile dosarelor de Securitate. Unii au fost convinşi că au primit chiar originalele.

D.A.: *Asta afost o păcăleală. Exista un back-up, tot timpul a existat, nu s-a umblat şi la microfilme. Apropo, să-mi povestiţi puţin, ăsta e un subiect care nu s-a discutat. Cum s-a ajuns săfie microfilmate dosarele?*

A.R.: S-a ajuns să fie microfilmate din mai multe raţiuni: spaţiile de depozitare, copiile de siguranţă, securitatea arhivei în caz de război, informatizarea şi facilităţile prelucrării automate ş.a.

D.A.: £7/7/ *că afost un incendiu la o arhivă.*

A.R.: E posibil, nu mai reţin. Ideea a fost că nu mai erau condiţii optime de acces pentru consultarea şi studiul documentelor, se pierdea mult timp, apoi facilităţile prelucrării automate erau altele în condiţiile existentei

[9] [9]
microfilmelor. De scanarea electronică a documentelor încă nu se auzise. Arhiva operativă, reprezentând memoria instituţională, era considerată un instrument valoros al activităţii, de la care se pornea în orice demers.

D.A.: *Securitatea producea multe hârtii.*

A.R.: Au fost zeci de kilometri, era arhiva cam pe o sută de ani,

interne, poliţie, siguranţă şi servicii de informaţii. în caz de ocupare a teritoriului, în caz de conflict armat puteai fi surprins şi nu puteai să salvezi arhivele. Le dădeai foc, le inundai, dar aveai suportul pe microfilm, pe care îl puneai într-un container. Au fost două sau trei copii de asigurare puse în locuri diferite.

D.A.: *După câte am înţeles, aparatul de microfilmare era ca un Xerox care scotea două filme. Deci., se făceau două filme şi ele se puneau în casete diferite şi care plecau în locuri diferite.*

A.R.: Da. Şi rămânea imul la cititorul optic.

D.A.: *Plecau în casete de plumb, sigilate în aşa fel încât să nu poată... Deci, nu ştiţi povestea asta.*

A.R.: Nu. Nu m-au interesat detaliile. S-au făcut microfilmări în timpul când generalul Iulian Vlad răspundea de arhivă, dar nu aveam curiozitatea detaliilor. Ştiu că erau chemaţi la analiză, că aveau restante, trebuia să urgenteze, trecuseră deja şi la informatizare. în 1980 aveam si eu terminal la cabinet. Era informatizată evidenta populaţiei, era informatizat traficul de frontieră, erau legături cu toate punctele de control de trecere a frontierei, operaţionale 24 de ore din 24, erau elementele de infrastructură informatică pe fibră optică deja proiectate, unele conectate deja, era şi un program naţional, o directivă politică până în ce an să fie finalizată informatizarea.

D .A *începuserăm să avem şi noi calculatoare „Felix".*

A.R.: Era şi proiectul trenului ultrarapid prin tunel vidat, al lui Henri Coandă, pe ruta Bucureşti-Braşov, proiect abandonat. După cutremurul din 1977, se luase în calcul mutarea capitalei la Târgovişte sau la Braşov. Pentru varianta Braşov, Henri Coandă proiectase trenul ultrarapid prin tunel vidat, care acoperea distanţa în câteva zeci de minute.

Ca o mică paranteză, Henri Coandă, Emil şi Aurel Cioran şi Mircea Eliade au reprezentat trei proiecte importante dintr-un program de recuperare a exilului. Fuseseră stabilite contacte cu o bună parte din marile valori academice din exil. Cu Henri Coandă s-a început, urma Mircea Eliade, dar s-a amestecat Elena Ceauşescu şi a dat totul peste cap.

EPILOG

Biserica şi politica de stat

D.A.; *Securitatea şi Biserica, ar putea fi un subiect interesant de abordat?*

A.R.: Mai mult decât interesant, dar nu sunt eu interlocutorul potrivit. Relaţiile seculare statornicite de stat cu Biserica Ortodoxă Română, dar şi de Biserică cu statul reprezintă o parte mai puţin cunoscută a istoriei. Aşa de exemplu, Serviciul de informaţii al Bisericii Ortodoxe Române, din perioada interbelică, realiza pe anumite probleme, printre care şi Francmasoneria, o conlucrare eficientă cu Serviciul Secret de Informaţii. Chiar aş înclina să cred că Francmasoneria a fost mai complet şi profesionist monitorizată, inclusiv în exterior, prin antenele informative ale Bisericii naţionale.

în perioada pe care o cunosc, în pofida mult clamatului conformism al Bisericii Ortodoxe cu regimul politic, lucrurile nu au stat chiar aşa. Dar, dată fiind situarea unor culte, în mod aparte unele secte religioase, pe poziţii net potrivnice, nu doar regimului politic, ci şi statalităţii şi unităţii României, Biserica Ortodoxă era şi ea vizată şi, în acest fel, obligată să fie rezervată în atitudini. Patriarhul Teoctist a dat semnele evidente ale unei independenţe deranjante în anul 1989, vizitându-1 pe Papa loan Paul al II-lea fără „binecuvântarea" lui Nicolae Ceauşescu şi cu sfidarea opoziţiei Ministerului Afacerilor Externe. De asemenea, unele mesaje pastorale şi luări de poziţie publice, în reuniuni internaţionale ale Patriarhului Teoctist, începuseră să pună probleme tot mai serioase, care depăşeau capacitatea Departamentului Cultelor de „a ţine situaţia sub control".

în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, episcopului de Arad, Teoctist, ales episcop de Detroit de către Congresul Episcopiei Ortodoxe Române din America şi arhiepiscop de către Sfântul Sinod, i-a fost refuzată viza de intrare în S.U.A. şi, în consecinţă, nu şi-a putut prelua atribuţiile la conducerea Episcopiei românilor din America şi Canada.

Bisericile ortodoxe ale românilor din America erau ameninţate de prea puternica grijă a Patriarhiei Rusiei. Serviciul Extern al Securităţii a susţinut un proiect de constituire a Episcopiei Ortodoxe Române a Americii de Nord şi Canadei, sub autoritatea Patriarhiei României. Deşi Valerian (Viorel) Trifa, episcop, apoi arhiepiscop, a fost tinta atacurilor rabinului Moses Rosen, care în anul 1961 l-a acuzat, la Washington, că ar fi fost unul dintre capii pogromului de la Bucureşti, cu prilejul rebeliunii legionare, autorităţile americane nu au putut obţine dovezi care să conducă la retragerea cetăţeniei acestuia.

Prin 1980, Nicolae Ceauşescu, după primirea unei delegaţii a unei influente organizaţii evreieşti din New York, l-a întrebat pe generalul Nicolae Pleşiţă, nou numit la conducerea Centrului de Informaţii Externe, de ce un popă legionar este în fruntea Episcopiei Ortodoxe Române a Americii de Nord şi Canadei. Cunoscând cine şi de ce i-a stârnit interesul lui Ceauşescu pentru arhiepiscop, generalul Pleşiţă a pus imediat la dispoziţia autorităţilor americane pentru imigraţie dovezile apartenenţei lui Viorel Trifa la mişcarea legionară, iar un tribunal i-a retras cetăţenia americană. Trifa s-a refugiat în Portugalia şi la scurt timp a decedat „de inimă rea”. îmi amintesc că generalul Pleşiţă a considerat atunci că a obţinut un important succes, deoarece Valerian Trifa „devenise un reacţionar ostil Comandantului Suprem”. Din prea multă obedienţă faţă de Ceauşescu, căruia i-a datorat atât înălţările, cât şi căderile din carieră, prin eliminarea arhiepiscopului Trifa, generalul Pleşiţă şi-a atras desconsiderarea subalternilor profesionişti, lăsându-se măgulit de oportunişti care i-au încurajat şi i-au executat deciziile aberante.

Am avut nu prilejul, ci privilegiul de a lectura un raport-sinteză a stării emigraţiei române, elaborat de directorul Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, arhimandritul Valeriu Anania (1993- 2011, Bartolomeu Anania, arhiepiscop al Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolit al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului). Documentul respectiv era încununarea unei activităţi îndelungate dedicate conservării identităţii naţionale a românilor aflaţi departe de ţară. Spun că am avut privilegiul de a lua cunoştinţă de acel raport, deoarece până atunci nu mai văzusem o asemenea diagnoză, care depăşea cu mult capacităţile de observare, de interpretare, de evaluare

şi analiză atât ale profesioniştilor Centrului de Informaţii Externe, cât şi ale diplomaţiei oficiale româneşti a momentului.

Sinteza menţionată a fost prezentată ca anexă a unei informări speciale destinate lui Nicolae Ceauşescu, care, interesându-se de persoana autorului, i s-au raportat datele relevante privind personalitatea eclesiastică, dar mai cu seamă ştiinţifică culturală a lui Valeriu Anania, inclusiv faptul că avusese o condamnare de 25 de ani pentru activitate legionară (membru al „Frăţiilor de cruce") şi că din 1966, la doi ani după amnistia deţinuţilor politici, a fost trimis în S.U.A, unde l-a secondat pe Valerian Trifa şi a avut un rol important în apropierea faţă de ţară a unor personalităţi marcante ale emigraţiei.

Ceauşescu trebuia convins într-un fel că România nu ar avea nimic de pierdut, dimpotrivă, dacă şi românii americani ar reuşi să dea un membru al Congresului S.U.A. (eventual, un evreu american legat de România, aşa cum ungurii îl aveau pe Tom Lantos). Era suficient de perspicace ca să nu-şi pună problema de ce Ungaria era atât de mult susţinută de S.U.A., Anglia, RF. Germania, chiar şi de Franţa, şi să nu găsească răspunsul în originea maghiară a

 unor politicieni (ori a soţiilor acestora) din ţările respective. Din păcate însă, un astfel de obiectiv nu şi-a găsit locul în agenda sa. Probabil că avea şi o teamă nemărturisită faţă o astfel de posibilitate.

D.A.: *Ca tot este acum moda ori mândria de a fi agentul vreunei puteri, ihui recrutat sau au încercat să vă racoleze serviciile străine?*

A.FL: în sfârşit, veniţi şi cu o întrebare bună. Pentru cine lucrez se vede, ce fac când nu lucrez se ştie.

Dar, înainte de a răspunde, vă redau un episod cu maestrul Ion Cristoiu, care ar putea ţine loc de răspuns. Mihai Cârciog, nepotul primului român înnobilat de Her Maiesty Elizabeth H Quenn of the United Kingdom, a inaugurat primul punct vamal de graniţă privat din România. La festinul inaugurării sunt invitaţi, printre alţii, colonelul (de Securitate) Victor Achim, „patronul scriitorilor”, şi Ion Cristoiu, director la „Expres Magazin". Mihai Cârciog, proprietarul ziarului, l-a întrebat pe colonelul Achim, ca să audă şi comesenii, dacă Ion Cristoiu a fost informator al Securităţii. Colonelul, cu un sănătos simt al umorului, răspunde ceva în genul că Securitatea nu se încurca cu şoarecii de bibliotecă, mai direct, Ion Cristoiu nu era bun de informator, fiind studios petrecea mult timp la bibliotecă şi nu prea relaţiona. La care, Mihai Cârciog: *„Jack, dacă nici de informator nu ai fost bun, acum stau şi mă întreb dacă nu am greşit când te-am numit director de ziar?!”*

Am deţinut poziţii importante în gestiunea unor secrete de stat, deci fãceam parte din categoria ţintelor spionajului. Că au încercat, nu exclud posibilitatea, deoarece am avut uneori sentimentul că sunt „cercetat”. Dar, pesemne că fie nu am întrunit suma vulnerabilităţilor care să mă facă abordabil, fie eram şi eu tot greşit încadrat la categoria „şoarecilor de bibliotecă”.

O propunere de colaborare inter-servicii, pentru formarea corpului de analişti ai S.RI., venită din partea unui serviciu străin, prin anii 1998-1999 implica, indirect,

racolarea mea şi a unora dintre analiştii ce urma să fie pregătiţi cu asistenţă externă, fiind anticipată şi o finanţare *(„Eu vin şi cu sacul de bani"').* Nu am dat curs propunerii respective, deoarece condiţionările impuse implicau „trădarea prin transmitere de secrete". Mai exact, se dorea ca prin analişti anume selecţionaţi, cu „sacul de bani", să se instituie o relaţie viitoare directă şi permanentă cu serviciul respectiv, inclusiv accesul la „coşul de informaţii" al analiştilor. Mi s-a sugerat să propun lansarea oficială a invitaţiei, pentru ca expertul cu care discutasem chestiunea să vină să realizeze pregătirea viitorilor analişti. în finalul raportului privind convorbirile avute cu expertul mai era necesară menţiunea *„Faţă de cele raportate, propun să se dea curs..."* Menţiunea era necesară, deoarece fusesem reprezentantul Centrului de Perfecţionare a Pregătirii Cadrelor S.RL la convorbiri, în calitatea de şef al Biroului învăţământ. Comandantul Centrului, colonelul Ilie Cochinescu, sau adjunctul directorului, profesorul Mircea Gheordunescu, coordonatorul instituţiilor de învăţământ ale S.R.I., puteau ignora punctul meu de vedere, dar n-au facut-o.

Oferta expertului străin a avut, totuşi, un susţinător consecvent în persoana consilierului M.B., fost ofiţer al U.M. 0195, despre care mi s-a spus că a încercat să se predea serviciului de spionaj al ţării în care urma să fie trimis la post încă din perioada de pregătire, motiv pentru care a fost transferat la o circumscripţie de miliţie. Implicarea consilierului în vizita expertului străin la Centrul Grădiştea a fost un motiv în plus de a sublinia că, având în vedere condiţiile impuse, o asemenea modalitate de colaborare este inacceptabilă.

După trecerea în rezervă, în 2009, cu prilejul lansării unei cărţi la Târgul Gaudeamus, am avut în asistenţă un american de origine română, plecat din România cu prilejul participării la Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Sofia, din anul 1968, de unde nu a mai

Puterea umbrei Istorii din lumea informaţiilor secrete revenit decât după 1990. Cineva mi l-a prezentat, era cu soţia, o distinsă doamnă cu puternice ancore în ştaiful Partidului Republican.

Conexiunile sale cu agenţiile americane de informaţii mi-au fost foarte repede evidente şi mai mult curiozitatea m-a determinat să dau curs invitaţiei de a ne revedea şi cu alte ocazii ale prezenţelor sale în România. Avea de fiecare dată câte o tematică de informaţii care viza completarea cunoaşterii descendenţilor cominterniştilor din România stabiliţi în S.U.A. şi care erau antirepublicani. In acelaşi timp, avea pregătite, în aceeaşi notă, informaţii, unele interesante, pe care le-ar fi dorit valorificate, mai mult sau mai puţin voalat, în presă. Despre aluziile sale biblice, cum că este pescarul care mă invită în barca sa, am şi publicat ceva, dar faptul nu l-a indispus. Nu am mers cu această relaţie mai departe, fiind rezervat şi faţă de invitaţia la un „debriefmg" la Washington, chiar şi având un sponsor care să-mi asigure totala independenţă financiară pentru un sejur de două-trei săptămâni.

S.R.L şi alegerile democratice

D.A.: *Când şi cum s-a implicat Serviciul Român de Informaţii în alegerile prezidenţiale?*

A.R.: „Ab initio" pariaţi pe implicare. Asta-mi arată cât de implicat aţi fost în mecanismul confecţionării şi, respectiv, al demolării profilurilor unor prezidenţiabili.

D.A.: *Nu neapârat din acest tip de cunoaştere vine întrebarea.*

A.R.: Şi nu numai! Ce să spun? S-a implicat în toate acele situaţii în care l-a obligat legea. Corect este să nu ne referim doar la S.R.I., ci la ansamblul Comunităţii Nati- onale de Informaţii şi responsabilităţile acesteia în contextul proceselor electorale.

D.A.: *Care lege obliga Serviciile la implicare?*

A.R.: Cea care defineşte starea de securitate naţională si enumeră valorile acestei stări. Intr-o atare situaţie,

implicarea poate avea legitimitate. Un electorat minţit şi orbit de derbedeii, escrocii şi debusolaţii politici trebuie ajutat, dacă este posibil şi manifestă receptivitate. Cu condiţia ca şi media să fie în mod real conştientă de rolul ei în astfel de momente.

In altă ordine de idei, trebuie cunoscute şi prevenite intenţiile unor entităţi externe de creare, manipulare şi deturnare a opiniilor electoratului. Când alte servicii, din Est sau din Vest, se implică şi vor „preşedintele lor", serviciile naţionale ar trebui să rămână pasive?! Când rămân, şi au rămas, vai de noi!

In cazul particular al României, au existat situaţii nefericite, în care un prezidenţiabil sau altul şi-a manifestat disponibilitatea la trădare. Un candidat, de exemplu, era preferatul americanilor, iar contracandidatul, deşi creditat şi el ca mare prieten al Americii, având oarecare temeri că oponentul său ar fi mai mult dorit la Washington, a dorit să asigure Moscova de avantajele de care va beneficia Rusia dacă el va deveni preşedintele României. Un magnat autohton, cu vechime în relaţiile cu ruşii atestată de U.M. 0110 - Departamentul anti-K.G:B., i-a dat acestuia lista viitorului guvern al României. Acest candidat a câştigat alegerile prezidenţiale. „Marja erorilor de soft" l-a declarat însă victorios pe candidatul care, în realitate, fusese învins.

Actualul preşedinte, Klaus lohannis, şi-a lansat candidatura pe data de 27 septembrie 2014, dar despre faptul că va fi în mod cert preşedinte am aflat cu şapte luni înainte, în februarie. în aceeaşi lună, Crin Antonescu este părăsit de directorul său de campanie, Niels Schnecker, şi s-a spart Uniunea Social-Liberală, după o vizită nereuşită în S.U.A. a lui Victor Ponta. Anterior, în 2013, Niels Schnecker şi-a îndeplinit exemplar ordinul de misiune de a-1 decre- dibiliza irevocabil pe prezidenţiabilul U.S.L, Crin Antonescu, cu prilejul unei vizite, care trebuia să fie de susţinere, în S.U.A.

Avem exemple şi pentru alte celelalte decât cele la care ne-am referit.

Trebuie spus că au fost şi implicări ce exclud legitimitatea. Serviciile, când s-au implicat, au facut-o la ordinul sau cu acceptul explicit ori tacit al preşedintelui, parte sau nu a campaniei prezidenţiale. Ion Iliescu, de exemplu, pe fondul aversiunii sale faţă de Adrian Năstase, a refuzat ideea unui „sprijin discret", real, pentru

campania prezidenţială a acestuia.

Nu trebuie excluse implicările la sugestia, mai mult sau mai puţin discretă, a unor puternici parteneri externi.

Nu pot rămâne neobservate complicităţile la securizarea unor manopere de deturnare a voinţei electoratului şi atitudine pasivă chiar faţă de fraudarea masivă a rezultatelor votului.

! Este, în continuare, de actualitate complicitatea la falsificarea datelor statistice privind numărul populaţiei votante. Cu un ecart de 2-3 milioane, 500.000 de C.N.P.-uri ale nimănui şi circa 180.000 marja erorilor de implementare şi operare în sistemul informatic, plus controlul şi posibilitatea imixtiunii furnizorului cheii de criptare, toate acestea constituind premisele ca între turul I şi turul II (citez Traian Băsescu): *„Să se basculeze 2-3 milioane de voturi*

II

„Sunt imun faţă de sentimentul înfrângerii

D.A.: *Când aţi trăit sentimentul înfrângerii?*

A.R.: Complicată întrebare. Combatanţii frontului secret nu recunosc decât eşecul temporar. Informaţia este imaterială şi tot ce este imaterial dăinuie veşnic. Deci, eu, ca om trecător pe pământ, pot fi înfrânt, dar aparţinând lumii informaţiilor secrete, prin care-mi dăinuie neamul, sunt imun faţă de sentimentul înfrângerii.

Ca să nu las întrebarea fără răspuns, trebuie să spun că am avut parte de momente grele ...

D.A.: *Cum ar fi...*

A.R.: Condiţia afectivă care m-a dominat în momentul în care am aflat că directorul Serviciului fată de care trebuia să fac dovada patriotismului şi a devotamentului meu profesional, se afla în posesia unui aparat „LUR”...

D.A.: *Ce semnifică?!*

A.R.: Mijlocul clandestin de „legătură unilaterală radio”, pe care agentul K.G.B./G.R.U. exclus sistemului de legătură personală, „face to face”, trebuia să-1 activeze la intervale de timp, zile şi ore, prestabilite.

D.A.: *Cum aţi aflat?*

A.R.: Devenise atât de sigur, încât nu s-a putut abţine să nu arate aparatul „LUR" principalului său colaborator, care, nu întâmplător, ştia ce este şi la ce foloseşte.

Dacă puteam să am rezerve, acestea mi-au fost spulberate când, „o a doua linie informativă" independentă (un fost aghiotant pentru securitatea personală a directorului) relata despre momentele în care asista, pe malul Lacului Herăstrău, la aceleaşi intervale, zile şi oră - 22:30, la ritualul activării „LUR".

Sistemul „LUR", cu care era dotat directorul, opera prin staţia de comunicaţii speciale, a rezidenţei din ambasadă.

D.A.: *Cine era directorul S.R.I la care vă referiţi?*

A.R.: Dezvăluirea ar face mai mult rău decât menti- nerea secretului. Un secret al lui Polichinelle, e adevărat, dar...

D.A,:£> «r...

A.R.: Sunt convins că ştiţi răspunsul.

D.A.: *Nu contează ce ştiu eu, ci ce îmi spuneţi. Vă propun să punem punct întâlnirilor noastre cu această ultimă istorie din lumea informaţiilor secrete. Un director S.R.I. recrutat de K.G.B. este cel mai bun exemplu pentru ceea ce înseamnă „Puterea umbrei*

Vă mulţumesc, iar cititorilor sper să le placă!

POSTFAŢĂ

O carte pasionantă, un caleidoscop de dezvăluiri senzaţionale

Aveţi în faţa ochilor proba certă că memorialistica constituită pe genul interviului-narativ poate fi aşezată loc de cinste în orice bibliotecă, pe rafturile marcate cu eticheta „Istorie”. Condiţiile esenţiale pentru ca un demers de acest gen să se ridice la calitatea menţionată nu sunt multe, dar sunt greu de atins. In afară de talentul de narator al celui care povesteşte şi acela de dirijor abil al celui care întreabă, cei doi trebuie să cunoască foarte bine realităţile pe care le extrag din trecut pentru a le proiecta cititorului.

Idealul este atins, iar dialogul capătă valoare de izvor istoric authentic atunci când ambii actori au fost martori ai evenimentelor la care se referă, dar din unghiuri diferite. Ei bine, lucrarea de faţă este clar valorizată exact de o asemenea întâlnire, una în care perspectiva jurnalistului de fm reflex şi pasionat de istorie, aceea a lui Dan Andronic, se intersectează cu capacitatea de sinteză cu tâlc a ofiţerului de informaţii eminent, aceea a generalului Aurel Rogojan, ofiţer căruia funcţiile deţinute i-au asigurat acces la cele mai pecetluite taine.

Rezultatul eforturilor celor doi va figura de acum înainte în bibliografiile tuturor istoricilor temeinici, care vor vrea să se refere la perioada acoperită. Alcătuită dintr-o succesiune de cadre autonome, fiecare cu referire la fapte, fenomene sau personaje, toate familiare cititorului, dar doar în aparenţă, cartea captivează fără drept de apel, de la primele pagini. Ne pune în faţă un caleidoscop de dezvăluiri extraordinare, unele de-a dreptul stupefiante, care demonstrează tăios că rareori ceea ce vedem are vreo legătură cu ceea ce s-a întâmplat de fapt.

Un „cârlig”? Cum să nu? Ce şi cum cu agenţii serviciilor de informaţii acoperiţi în presă şi cât valorează ei în ochii celor care îi recrutează şi îi exploatează.

Puterea umbrei. Istorii din lumea informaţiilor secrete

Mirel CUREA

INDEX DE NUME

A

Achim, Victor, 719
Al-Assad, Bashar Hafez, 568, 569
Al-Assad, Hafez, 97,568
Aidea, Aurei, 66
Alexandrescu, Grigore, 644
Alexandrescu, Sică, 68
Alexei al H-iea, 392
Alexie, Ştefan, 102, 281
Anania, Valeriu, 718
Anastasiu, Gabriel, 639
Andreescu, Mătuşei, 73
Andrei, Ştefan, 133,386,410, 411,412,413,453
Andronic, Stelian Octavian, 227
Andropov, Iuri Vladimirovici, 404, 483
Angelescu, Vasile, 349
Anghel, Nicu, 445
Antonescu, Crin, 722
Antonescu, Ion, 61,175,179, 341,443, 513
Antonescu, Mihai, 61, 68, 443, 467, 668
Apostol, Gheorghe, 411, 443, 507
Aprahamian, Avedis, 73
Arafat, Yasser, 421
Aramă, Constantin, 193
Ardelean, Virgil, 529, 561, 562, 595
Ardeleanu, Gheorghe, 281 Arhipov, Vladimir, 191
Aritonovici, Samy, 73
Arşinel, Alexandru, 653
Atanasiu, Teodor, 552
Augustin, Petre, 193,194

B

Băcan, Romeo, 353
Băcanu, Petre Mihai, 35,132, 133,135, 398
Băjenaru, Ion, 667 Băleanu, Gheorghe, 346,415 Băleanu, Vergii, 346, 415 Banc, elev caporal, 172
Banc, losif, 172
Barbu, Eugen, 10,39, 40,41, 432, 701, 704, 705, 706, 707, 708 Barbu, Marga, 706 Bărbulescu, Vasile „Lică", 224 Barki, Eva Maria, 320, 321 Băsescu, Traian, 8,10,15, 53, 60, 416, 424, 444, 531, 532, 533, 535, 544, 545,551, 552, 553, 560, 561, 563, 564, 565, 568,569,574, 575, 576, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 587, 589,590, 594, 595, 723 Beldean, Ovidiu, 449, 450 Beligan, Radu, 68, 651, 652 Berghianu, Maxim, 386
BinTalal, Hussein, 515
Biriş, Cornel, 134, 335, 338, 345, 597
Bîrlădeanu, Alexandru, 386
Birnbaum, Nathan, 236 Blaga, Ştefan, 98 Blandiana, Ana, 124, 657
Blaukenstein, Magdalena, 73 Bobu, Emil, 38, 50,109, 268, 273, 288, 298, 302, 306,416, 437, 521, 580, 648, 662, 667, 668, 669, 670, 671, 696
Boda, losif, 642

Bodnăraş, Emil, 9, 61, 68,174, 198, 404, 429
Boia, Lucian, 688
Bolânu, Gheorghe, 331
Bordea, Aron, 281, 330, 331, 499, 550
Bordeianu, Nicolae, 126
Borilă, Ivanka, 688
Boştină, Constantin, 656
Botez, Mihai, 113, 310,484,485, 486, 491
Bouruc, Mircea, 117
Bragaru, Aurel, 193,194 Brandt, Willy, 406
Brătianu, Ioana, 467
Brejnev, Leonid Ilici, 140, 323, 325, 385, 398, 513
Brookes, Carmen, 446,447 Brucan, Silviu, 9, 294,436, 437, 438,460, 461, 462, 477,478, 490, 523, 524, 635, 638
Bucicov, Mira, 73
Bucikov, Valeriu, 64
Bucur, Constantin, 121,122 Bucur, Gheorghe, 498, 500 Bucurescu, Gianu, 290, 504 Budişteanu, Nicolae, 173,175, 190, 248, 473
Bulea, Traian, 151
Bunea, Mircea, 478
Burghele, Theodor, 154
Burtică, Cornel, 411
Bush, George, 373
Bush, George W., 425
Butika, Francisc, 73
Buzdugan, Gheorghe, 193,194 Buzea, Valeriu, 704
Buzura, Augustin, 452, 453

C

Cabali, Ahmed, 637
Cacica, Saşa (Victor Nicolau), 73
Cândea, Petrache, 222,274 Capatos, Dan, 49
Carafoli, Elie, 193 Caragioli, Nadir, 636, 637 Caragiu, Toma, 24, 88
Caraion, Ion, 43, 491, 702, 705, 707
Caraman, Mihai, 33,146,191, 192, 193,194, 331,336, 348, 349, 352, 693
Caramitru, Ion, 115,124,524, 652
Cârciog, Mihai, 719 Cârje, Nicolae, 67 Ca rol al Il-lea, 468
Carter, Jimmy, 325, 406, 463
Cartianu-Popescu, Gheorghe, 193
Cassian, Nina, 457 Castro, Fidel, 22,178
Catiţii, loanea Gheorghii, 211
Ceauşescu Nicolae, 5, 7, 9, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 38, 39, 60, 79, 82, 99, 109,130, 140,146,147,167, 187, 204, 207, 218, 219, 224, 227, 228, 231, 232, 234, 237, 239, 240, 267, 268, 270,271, 272, *2T\ Zl* 287, 288, 291, 303, 307, 317, 322,c»323, 324, 325, 327, 342, 343, 346, 347, 356, 358, 364, 366, 367, 368, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 378, 379, 380, 384, 385, 386, 388, 389, 392, 396, 397, 398, 403, 405, 406, 409, 410, 411,412,428, 429, 431,432, 440, 446, 447, 452, 453, 454, 455, 459, 461, 462, 463, 471, 472, 479, 484, 488, 490, 504, 510, 512, 519, 520, 521, 542, 593, 635, 636, 637, 639, 651, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 667, 668, 669, 671, 674, 675, 676, 690, 694, 695, 697, 698, 699,
700, 717, 718, 719
Ceauşescu, Andruţa, 580
Ceauşescu, Elena, 273, 491, 580

Ceauşescu, Ilie, 9, 269, 272, 430, 431
Ceauşescu, Marin, 660, 661 Ceauşescu, Mihaela, 660 Ceauşescu, Nicolae, 5, 27, 28, 37, 39,94,249, 272, 273,317, 318, 331, 344, 371, 374, 380, 396, 446, 464,478, 487, 488, 489, 491, 494, 495, 499, 507,509, 511, 512, 513, 660, 675
Ceauşescu, Nicu, 8, 25, 26, 249, 268, 270, 272, 379,380, 382,507, 656, 657, 658, 660
Ceauşescu, Valentin, 688 Ceauşescu, Zoie, 6, 204, 205, 206, 485, 640,641, 670, 671, 688, 689
Cegăneanu, Constantin, 198, 199
Celac, Mariana, 310,484
Celac, Sergiu, 310, 489, 490, 491
Cenădeanu, Tiberiu, 335 Cepraga, Alexandru, 347 Cercel, maior, 339
Cemăianu, Felicia, 179 Cetăţeanu, Ionel, 386 Cheler, Paul, 393
Chioreanu, Magdalena, 73 Chirică, sergent-major, 196 Chirtoacă, Dorin, 582 Chunwang, Jia, 360
Churchill, Sir Winston Leonard Spencer, 341
Ciceo, Traian, 7, 318, 319, 320, 321, 693
Ciobanu, Dumitru, 340
Cioran, Aurel, 715
Cioran, Emil, 430
Ciucă, Costel, 117
Ciucilin, Spion, 301
Clepcea, Vasile, 309
Coandă, Henri, 430, 714, 715
Codreanu, Teodor, 299
Coldea, Florian, 6, 49,143,144, 352, 448, 539, 570, 583, 598, 601 Coman, Ion, 273, 274, 471, 580 Coman, Teodor, 10, 271, 648, 671, 672, 673
Comăneci, Nadia, 32, 508, 509
Combes, Ariadna, 468 Constantin, losif, 693 Constantinescu, Emil, 15,35, 161, 321, 445,540, 587 Constantinescu, Ilie, 105,106, T07, 108,109
Constantinescu, maior, 100,148
Constantinescu-Iaşi, Petre, 69 Comea, Doina, 491
Corşatea, Andrei-Valeriu, 597, 601, 604
Coşbuc, George, 308, 309 Cosma, Neagu, 7, 72, 75, 76,97, 126,127,133,140,156,248, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 390, 391,407, 473, 671 Crăciunaş, Virgil, 472 Cristea, Dumitru, 6, 52,137, 138,139,140,143,144,525 Cristoiu, Ion, 25, 30, 49, 55,56, 57,120,122,402, 494, 530, 565, 566, 657, 709, 713, 720
Croitoru, Nicolae, 432 Cummings, Richard, 451 Curculescu, Gabriel, 160,161, 527, 602
Curea, Mirel, 49,120, 598 Curţiceanu, Silviu, 109

D

Dan, Gheorghe, 6,127
Dan, Rareş, 598 Dănescu, Alexandru, 324, 412, 415,517
Dăscălescu, Constantin, 273, 452, 489, 697, 698,699, 700 Davidovici, Leon, 73
De Chastelain, Alfred, 341
De Gaulle, Charles, 22,178,406, 409,476,694
De Marenches, Alexandre, 113 Decei, Aurel, 449,450
Demetrescu, Raoul, 73
Deşliu, Dan, 491 d'Estaing, Valery Giscard, 406 Diaconescu, Gheorghe, 7,112, 114,140,146,147,152,153, 305, 306,310,311,312,315,316,318, 478,479
Diaconu, Mircea, 652
Diamantopol, Mihai, 386 Dijmărescu, Eugen, 387, 390, 657
Dima, Romulus, 415, 676, 677, 678
Dincă, Ion, 273, 386, 466, 471, **668**
Dinescu, Mircea, 115,124, 339, 399, 400, 453, 455, 491
Dinu, Marcel, 386
Dobre, Constantin, 696 Dohotaru,

Adrian, 432, 433 Doicaru, Nicolae, 72,101,102, 103,148, 205, 229, 248, 299, 300, 301,302,303,325,331,332,342, ’ 344, 353, 356, 397, 412, 413,430, 518, 671
Doinaş, Augustin, 657
Donea, loan, 373
Dongoroz, Vintilă, 396
Dorel Şandor, 581
Doron, Eliezer, 374
Drăghici, Alexandru, 71, 72, 75, 103, 289, 297,301,323, 330, 331, 407, 414, 650, 670
Drăghici, Constantin, 218,219, 330, 331
Dragnea, Ion, 169 Drăgoi, Ilie, 577
Dragomir, Dorn, 145
Dulgheru (Dulberger), Mihai Mişu, 73
Duma, Aurel, 311
Dumitrescu, Ticu, 152
Dumitru, Nicolae, 598

E

Ebner, Silvia, 73
Ecaterina a Il-a, 38, 520
Einhorn, Wilhelm (Einhorn Vilmos), 73
Eisenhower, Dwight, 92
Eliade, Mircea, 430, 715
Elisabeta a Il-a, 670
Enescu, locotenent-colonel, 381 Engels, Friedrich, 219
Enlai, Ciu, 406
Eremia, Nicolae, 151
Emo, Rudas, 512

Farcaş, Nandor, 73
Fedicikin, Dimitri
Gheorghievici, 71
Filderman, Wilhelm, 179
Fischer, Simon, 73
Fischer-Galati, Stephen, 430, 431
Floarea, maica, 164
Florea, Gheorghe, 473
Florescu, Mihai, 386, 637
Florescu, Mugurel, 102
Ford, Gerald, 22,178, 373, 406 Foriş, Ştefan, 61, 364
Franka, Sandu, 73
Friedlender, Eugen, 73
Frunzăverde, Sorin, 582
Fulga, Gheorghe, 561
Funar,Gheorghe, 704
Gaddafi, Muammar, 638
Gâdea, Suzana, 386
Gaetan, Victor, 574
Găină, Constantin, 562
Gând, Afilică, 144
Gaşpar, Acsinte, 291 Găvănescu, Panteiimon, 400 Gavril, Unchiul, 234
Gefen, Abba, 374
Gehlen, Reinhard, 299,323
Geică, Constantin, 250
Gelîi, Licio, 484
Generalul Vasile, 397, 398,579
Georgescu, Costin, 15,49,52, 160,161,162,222,416,526,527, 528, 597, 602
Georgescu, Ion, 639
Georgescu, Mioara, 640 Georgescu, Teohari, 63,71, 452, 648
Gheordunescu, Mircea, 49, 526, 720
Gheorghe, Dan, 49,121,128, 129,130,131,132,134,135,136, 145, 420, 448, 578, 582, 596, 597, 598, 601,602, 603, 604, 605, 706 Gheorghe, Vasile, 117, 283, 397, 398,473,503
Gheorghiu-Dej, Gheoghe, 45, 61,63,71,72, 75, 76,81,82,152, 207,208, 218,219, 297, 298,323, 330, 332,359,371, 372,403,404, 405,406,407,413,433,436,452, 455,462, 463,516,635,636,650, 716
Gherghina, Gheorghe, 116,151 Ghiţă, Grigorie, 473,653 Giosan, Nicolae, 411
Giurescu, CConstantin, 446 Goma, Paul, 73,453,454,455, 461,491
Gomoiu, Gheorghe, 398
Gonciaruk, Piotr, 73 Goran, Gheorghe, 385 Gorbaciov, Mihail Sergheevid,

30,133,239, 246, 249, 275, 325, 351,392, 400, 409, 411,459, 476, 483,484, 487,490, 491, 494,507, 523, 636,656,658, 699 Govender, Robert, 446 Govrin, Yosef, 374
Graur, Alexandru, 446 Grigorescu, Eugen, 458 Grigorie, Ghiţă, 240
Groza, Petru, 64,466 Guşă, Cozmin, 578 Guşă, Ştefan, 523
Guşti, Niiieta, 68 Gyr, Radu, 479
Gyula, Gyorfi, 511

Haber, Estera, 73 Haiducu (Forestier), Matei, 73 Hamagea, Cătălin, 49,338,540 Haushofer, Karl, 237
Havel, Vâclav, 9,339,435,451, 452
Hayden, Michael, 91 Heinemarm, Gustav, 22,23, 178,202
Hellvig, Eduard, 351, 352 Herişan, Alina, 73
Herzl, Binyamin Zeev, 236 Hess, Rudolf Walter Richard, 237
Hirsch, Tiberiu, 73 Hitler, Adolf, 237
Hlihor, Constantin, 179 Hoandră, Octavian, 565 Hodor, Mădălin, 120
Hohm, Adelina, 73 Hollinger, Isidor, 73
Homoştean, George, 10,109, 271, 375, 648, 673, 674, 676, 677, 678, 679, 680, 681
Honecker, Erich, 204, 275 Horobeţ, spion, 301 Hrebenciuc, Viorel, 567
Hruşciov, Nichita Sergheevici, 345, 403, 476
Hussein, Omar Hayssam, 10, 531, 560, 561, 566, 567, 568, 569, 570
Hussein, Saddam, 638

/

lacob, Dorin, 578 lancu, Vasile, 583
Ilies, Nicolae, 207 Iliescu, Ileana, 258
Iliescu, Ion, 5, 6, 8, 9,10,15, 22, 28, 33, 35, 36, 37, 38,39,100, 102,103,104, 111, 113,114,115,
119,123,124,127,130,131,133, 135,137,140,141,145,146,147, 149, 349, 350, 386, 387, 392, 393, 395, 396, 399,411,421,430, 438, 452, 475, 476, 477, 507, 516, 517, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 569, 582, 584, 597, 604, 635, 638, 639, 642, 644, 660, 661, 662, 664, 724
Ilina, Decebal, 49
loan Paul al II-lea, 244, 427, 716 loan, Şerban, 345
loanid, Radu, 343 Ionel, Vasile, 104,135, 295, 397, 475, 526, 642
lonescu, Mihai, 313,314, 315, 430
lonescu, Vergiliu, 303, 310 losefson, Herşcu, 68 Isărescu, Mugur, 387, 390, 657 Ispas, Mircea, 312
Ivanciu, Gheorghi, 64
Jianu, Marin, 67, 68
Jivkov, Todor, 342
Johnson, Lyndon B. Johnson, 404
Joja, Athanase, 372
Joy, locotenent-colonelul, 401 Juncker, Jean Claude, 221

K

Kilin, colonelul, 134
Kirăly, Karoly, 392
Kohl, Helmut Josef Michael, 406
Kohler, Adolf, 73

L

Lafontaine, Oskar, 566
Lantos, Tom, 718
Lari, Leonida, 113
Lazar, Bala, 211
Lenin, Vladimir Hid, 60, 80, 183, 365
Lepădătescu, Mircea, 67, 69 Leu, locotenentul-major, 174 Liiceanu, Aurora, 434 Logofătu, Gheorghe, 51,103, 104, 105,110, 148
Luchian, Eugen, 227, 228 Lungu, Nicu, 21,224

Lupescu, Diana, 652
Lupoi, Mihai, 110
Lupu, Vasile, 583

M

Macovescu, George, 433
Macri, Emil, 274, 296, 386, 522, 594, 697
Maftei, Bădia Emest, 653 Magureanu, Virgil, 6, 7, 8, 15, 35,49, 100,101, 102, 103, 110,

ML UI 113, 118, **119,** 120, **UI. 111,** 124, 127, 128, 12» 130. 111, 1.12 133. 134, 135, 137. 139, 140, 143, 144, 146, 147. 14». 149, 150, 151, 155. 156, 158,160, 234. 293, .104. 306.319. 32!, 328, 335 143,344,345,349, 350, 386, 387, 388, 394, 395, 398, 399, 416, 420,421, 432 474, 475, 525, 526, 544, 550,576, 577, 582 604.605. 606.608, 641, 642 643, 704,709
Maior, George-Cristiân, 49,448, 539, 570,645
Maior, Liviu, 645,646,647 M iîţi, colonel 497 Mâtănrioiu, Ileana, 503
MaLta, Mircea, 310,484,485, 486 ’
Mal iţa. Tatuna, 485 Manea, Gheorghe, 318 Mânescu, Comeliu, 293,386, 485
Mănescu, Manea, *T13* Maniu, luliu, 68, 341, 479 Manolescu, Nicoiae, 385
Marcu, Victor, 7, 49, 52, 56, 59, 117,119,121,139, 140,153,158, 160, 238, 337, 321, 326, 333, 442, 475, 476, 525, 526, 544, 606, 687, 709
Mărculescu, Florin Gabriel 128
Marian, Dorin, 49
Marian, Mircea, 539
Marin, Gheorghe Gasfcon, 405 Marin, Ionel, 604
Marin, Vasile, 238 Marinescu, Viorel-Paul 174, 473,667
Marţian, Dan, 411 Martîş, Luigi, 240, 473 Marx, Karl Heînrich, 219,221, 222, 234/ 350
Matei, Mihal 671
Maurer, Ion Gheorghe, 322, 372, 380, 382, 383, 410, 431, 700
Maurer, jean, 8, 322, 379,380, **6%**
Mauririu, Adam, 73
Mavru, Nicoiae, 316
Mazilu, Dumitru, 182,289,389, 689,690
Mazuru, Vladimir, 67, 71,72
Mecu, Constantin, 173
/t/115. Ht>MMei, Sorina, 539
Medgyessy, Peter, 393
Meir, Golda, 96,97,374 Meieşcanu, Teodor, 9,441, 442, 443
Merce, Uie, 453,498,505, 506, 508, 517, 706
Merola, Ugo, 412, 413
Mierluşcă, Traian, 205 Mihăescu, Eugen, 336,466
Mihai 1 213,337, 464,466,467, 468
Milea, Vasile, 108, 269, 273, 565
Militam, Nicoiae, 103,104,105, îl 1,114,121,124,152, 232,294, 295, 296,385, 387, 397, 399, 474, 476,478,490,523,524, 526, 662
Mincu, Iulian, 374
Mircea Popa, 432
Mitea, Constantin, 386
Mifcca, şofer, 65
Mitterrand, Franţois, 461,476 Mladin, Ştefan, 68
Moatăr, Vasile, 686
Moduischi, Leonard, 212
Moga, Gheorghe, 303 Moldoveanu, Jean (fost Hilgrad), 397
Montanu, Mihai, 112,114 Morar, Aurel, 117, 539
Morariu, Pătru, 295, 689 Mortoiu, Aurelian, 103, 311, 689
Moses, Alffed EL, 180

Moţ, loan, 439,579
Moţa, Ion L, 238
Moţăţeanu, Eugen, 652
Munaf, Mohammad, 566
Munshi, Kiki Skagen, 437, 438
Munteanu, loan-Alexandru, 9, 498
Munteanu, Ion, 499, 501, 503, 504, 505, 706, 707
Murgescu, Costin, 405
Muscă, Mona, 560,563, 564

N

Nagy, Imre, 404, 635
Năstase, Adrian, 60, 222, 393, 524, 530, 562, 564, 607, 608, 643, 644, 657, 663, 723
Nastasiu, Ciprian, 570, 574 Nathaniel Mătuşe viei, 73
Naum, Grigore (Grişa), 77
Năvodaru, Luiza, 73
Năvodaru, Petru, 73
Neacşu, Alexandru, 67 Neagoe, Marin, 39, 374, 375, 521, 667
Neculicioiu, Victor, 130, 327, 689
Nedelciu, Mihail, 77
Negrea, Vasile, 72,301,407
Neidoni, Bogdan, 6,143
Nemeş, Călin, 652
Nemetzi, Cornel, 134, 544,597
Nemetzi, Comeliu, 345
Ngouabi, Marien, 358
Nica, Sergiu, 335, 347
Nicoară, Sorin, 316
Nicolae, Eremia, 116
Nicolae, Ion M., 342
Nicolaescu, Sergiu, 652
Nicolau, Edmond, 193
Nicolschi, Alexandru (Griinberg, Boris), 64, 65, 67,68, 71, 72
Niculescu-Mizil, Paul, 386,452, 524
Nikonov, Serghei (Nicolau, Sergiu), 72
Niri, Carol, 388
Nistorescu, Cornel, 55,122,139, 566, 593
Nixon, Richard, 22,178, 406 Nuta, Constantin, 230,324, 473, *676, 677*

O

Ogasanu, Dumitru, 506
Ohanesian, Eduard Ovidiu, 566 Olav al V-lea, 6, 232,233, 234 Olteanu, Constantin, 42, 43, 411,471, 702, 703
Onescu, Cornel, 648
Oprea, Gabriel, 448, 567
Oprea, Gheorghe, 312, 317,324, 429, 452, 465, 466
Oprescu, Mircea, 473

Pacepa, Mihai, 6, 7, 8, 72,133, 205, 227, 228, 229, 230, 238, 248, 287, 289, 299, 300, 301, 302, 317, 318, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 335, 342, 343, 344, 346, 347, 397,411,412,413,414, 415, 430, 449, 450, 471, 473, 490, 518, 580, 651, 667, 671, 672, 673, 677, 688, 689, 690, 692
Paler, Octavian, 485,491 Paraschi, Lila, 211
Pa$cu, loan Mircea, 390, 657 Paşti, Vladimir, 387, 657 Patapievici, Roman-Horia, 119 Patra$canu, Lucrehu, 61, 364
Paunescu, Adrian, 124, 352 Pele, Gheorghe, 485
Pelin, Mihai, 228, 709, 713 Peres, Shimon, 97, 374
Petrache, Cândea, 223
Petrarca, 311
Petrescu, Dan, 491 Pinii lie, Gheorghe (Bodnarenko, Timofei), 63, 68, 70, 71, 72, 74
Pintilie, Stelian, 475 Platt, Washington, 548 Pleşa, Aristotel, 98
Pleşiţâ, Nicolae, 7,9, 73,230, 238, 264, 306,335, 344, 345, 414, 415, 449, 450, 518, 667,668, 673, 676, 677, 679, 682, 685, 690, 693, 697, 707, 708, 718

Pleşu, Andrei, 339,399, 434 Pleşu, Catrinel, 434
Podea, Dan, 677
Poe, Edgar Allan, 217 Pompidou, Georges, 406 Pop, George, 428, 429,430,466 Popa, Dumitru, 175,190,194, 249, 309
Popescu, aviator, 682
Popescu, Bâzdâc, 64
Popescu, Dan Mircea, 464,465, 466
Popescu, Dumitru, 386,491 Popescu, Ion Theodor (Gioni), 49
Popescu, Nicolae, 67
Popescu, Petru, 688 Popovici, Titus, 491
Popteanu, Ionel, 250 Porter, Ivor, 341
Postelnicu, Tudor, 7, 9,10,41, 50,105,106,107,109,230, 237, 264, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 276,277, 278, 280, 283, 284, 287, 290,324, 325, 326, 327, 330, 340, 389, 410, 416, 447, 453, 456, 461, 489, 498, 500, 501, 502, 505, 506, 507, 527, 565, 580, 648, 672, 673, 674, 676, 677, 678, 681, 682, 694, 695, 696, 697, 701
Preda, Cezar, 531
Predescu, colonel, 685
Predoiu, Silviu, 444
Preoteasa, Grigore, 342, 644, 656
Primakov, Evgheni, 421
Prisca, Nestor, 291
Pungan, Vasile, 227,386 Puţin, Vladimir Vladimirovici, 424, 444

R

Răbăcel, Gheorghe, 171,190, 195
Rabin, Yitzhak, 374
Răceanu, Mircea, 10,318,441, 686, 690
Racolţea, sergent-major, 171
Rădoi, Mireille, 144
Radu, Constantin, 416, 580, 696
Răduică, Grigore, 172
Rădulescu, Dem, 24, 88
Rădulescu, doctor, 339
Rădulescu, Emil, 318,319 Rădulescu, Gheorghe (Gogu), 273, 333,385,451, 452,453, 635, 636, 637
Rădulescu, Iordan, 124,125
Radulian, Virgiliu, 433, 434
Raţiu, Gheorghe, 103, 689 Raţiu, Ion, 428
Răutu, Leonte, 25, 367, 388, 635, 637
Reagan, Ronald, 325
Rebengiuc, Victor, 653
Rezun, Vladimir Bogdanovid (Viktor Suvorov), 470
Rice, Condoleezza, 365
Rizea, Felix, 116
Roller, Mihail, 75
Roman, Mioara, 636,637, 640
Roman, Petre, 10,102, 353, 393, 635, 638, 639, 640, 643, 657, 688, 703
Roman, Walter, 341,404, 635, 636, 637
Romoşan, Petru, 574
Roosevelt, Franklin Delano, 552
Rosen, Moses, 128, 717
Rosetti, Alexandru, 446
Roşoga, Dumitru, 594
Roussilhe, Frangois, 192
Rudăreanu, Cornel, 608
Rudenko, Teodor, 75
Rudich, Dorina, 333, 452
Rusan, Romulus, 657
Rusu, Emanoil, 201,286, 378, 473

S

Sadovici, Mihail, 73
Săftoiu, Adriana, 580
Săftoiu, Claudiu, 552,553,595
Sălăgean, Viorel, 113
Sânchez, Ilici Ramirez („Carlos Şacalul”), 96, 335, 344, 345, 450, 451
Sârbu, Adrian, 532
Sbârcea, George, 258
Schechter, Abraham, 650, 668
Schlensinger, Paul, 73
Schmerler, Emanoil, 73
Schmidt, Helmut, 406
Schnecker, Niels, 722

Scrieciu, Ion, 393
Secăreş, Vasile, 114, 387, 657 Segal, Luiza, 73
Seko, Mobutu Şese, 650
Sepeanu, Basile (losefson, Bemard), 68
Sepeanu, Tudor, 67, 68, 69
Sergiu, Nica, 335
Sergiu, Silviu, 539
Seţu, Aurel, 163
Severin, Adrian, 657
Shamir, Yitzhak, 97
Sidorovici, Alexandra, 436 Silinescu, Constantin, 340, 681 Simionescu, Dragoş, 380, 675 Simon, Aurel, 190,197
Sion, Mihai Bujor, 115
Sîrbu, Teodor, 324
Snegur, Mircea, 131
Sorescu, Marin, 9, 41, 339, 431, 432, 435, 701
Spătaru, Dumitru, 125,126 Spitra, Rolf, 300, 324,325 Spornic, Aneta, 386
Stalin, losifVissarionovici, 81, 213,351,365, 380, 422, 463,513
Stoiarw Eveline, 338
Stoian, Nicolae, 339, 432,434
Stoica, Constantin, 172
Stolerii, colonelul, 238
Stolojan, Theodor, 657
Stork, Coen, 401
Stroe, Radu, 448
Sturdza, Dimitrie, 113,350
Suceavă, Ion, 126

Ş

Şafran, Alexandru, 179 Şăineanu, Lazăr, 376 Şeicaru, Famfil, 149,479
Şerbănescu, Gheorghe, 98 Ştefanescu, Ion Traian, 656 Ştefanescu, Mircea, 499

T

Tache, Viorel, 102
Talpeş, loan, 8, 49,111,335, 336, 337, 338, 340, 344,349,392, 430, 475, 584
Tamaş, Sergiu, 388
Stamatoiu, Aristotel, 120, 239, 283, 290, 337,439, 470, 544, 579, 594, 689
Stamatoiu, Aurel, 565
Stan, Gheorghe, 296
Stan, Ion, 53,352, 447,448, 535, 545,551,570,595
Stan, Mihai, 33, 51,52, 59,100, 108.1 10.11 1.126.127.132.133, 140,146,147,148,149,150,153, 156, 304, 338, 525, 527, 544
Stan, Nicolae, 101, 378, 382, 667, 695
Stana, loan, 316
Standu, Vasile, 533, 534, 535, 545, 579,580, 581
Stănculescu, Victor Atanasie, 110,150, 475, 565
Stănescu, Ion, 10, 87, 228, 229, 248, 249, 286, 298, 302,378, 386, 648, 649, 650, 651, 666, 668, 670, 673
Stănescu, Sorin Roşea, 5, 6, 35, 50.122.127.128.129.132.133, 134,135,136, 605
Stănică, Tudor, 503
Stănoiu, Rodica, 665, 708, 709
Stoenescu, Alex, 140
Tameş, Ion, 314
Tănase, Virgil, 73,461 Tănăsescu, Alexandru, 49, 336, 337, 352, 687, 688
Tănăsescu, Dan Claudiu, 706
Tănăsescu-Muşat, Carmen, 607 Teoctist, Patriarh, 716 Teodorescu, Bogdan, 607, 608 Thatcher, Margaret, 490 Timofte, Alexandru-Radu, 10, 15,52,53,59, 84,144, 222,417, 525,528, 529, 530, 531, 532,533, 534, 535,545, 546, 551, 560,561, 563,564, 566, 569, 570,576, 577, 578,581, 583, 584, 585, 586,587, 589, 590,594, 597, 602, 603,604, 607, 608
Ţinu, Radu, 21, 225
Tisrrîăneanu, Leonte, 635 Tismăneanu, Vladimir, 71,522 Tito, losip Broz, 164, 249, 450, 513,514
Tobescu, Constantin, 341
Tokeş, Istvân, 454
Tokes, Lâszlo, 481

Totu, loan, 133,411
Trăsnea, Ovidiu, 387, 388
Trifa, Valerian (Viorel), 717, 718
Trifu, Gheorghe, 151
Trosca, Gheorghe, 662 Truman, Harry,
91,92, 481,482, 492
Trump, Donald, 425
Tudman, Franjo, 345 Tudor, Comeliu
Vădim, 5,11, 39,40,41,42,43, 44,113,
701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 709
Tudor, Radu, 49,120 Turchischer,
Marcel, 73
Turcu, Liviu, 9,431,438,439,
440,441,446, 447

Ţencu, Alexandru, 270
Ţîrcovnicu, Ion, 186
Tiriac, Ion, 322
Ţuţuianu, Gheorghe, 254,280

1/

Udrea, Elena, 562,580
Ulieru, Nicolae, 432, 433,532
Ungur, loan, 386
Ungureanu, Dan, 119
Ureche, Marian, 144,179,251,
310
Ursu, Gheorghe, 9, 455, 456,
457, 458,490
Ursu, loan, 386,411,485, 690
Uţa, Mihai, 283

„ Cartea e de o excepţionala valoare. cPentru Istoricul Clipei şi pentru Istoric în general.
Dezvăluirile din cartepotfi împărţite în următoarele categorii:

- *(Despre cumfuncţiona Securitatea.*
- *(Despre prezenţa spionajului străin, atât din Vest, cât şi din cEst, pe teritoriulcRomâniei, înainte şi după decembrie 1989.*
- *cDespre realităţile din anii comunişti, cu un accent aparte pus pe relaţia dintre Securitate şi cPutereapolitică.*
- *Despre pregătirea şi desfăşurarea Loviturii de stat din decembrie 1989.*
- *Despre atmosfera din SRJ sub şefiile lui VirgilSăăgureanu, Costin (jeorgescu şi dRadu Timofte.*
- *Despre relaţia S(RJ cu dPuterea politică postdecembristă, întruchipată de preşedinţii Ion Iliescu, dEmil Constantinescu, cTrcdan dBăsescu ”*

Ion Cristoiu

EDITURA PROEMA, 2019 ISBN 978-606-036-004-9